

TÖRÖK-MAGYARKORI
E M L É K E K.

OKMÁNYTÁR.

II.

TÖRÖK-MAGYAR-KORI
TÖRTÉNELMI EMLÉKEK.

KIADJA

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA
TÖRTÉNELMI BIZOTTMÁNYA.

ELSŐ OSZTÁLY: OKMÁNYTÁR.

II.

PEST, 1863.

EGGENBERGER FERDINÁND AKADEMAI KÖNYVÁRUSNÁL.

OKMÁNYTÁR
A
HÓDOLTSÁG TÖRTÉNETÉHEZ
MAGYARORSZÁGON.

NAGY-KÖRÖS, CZEGLÉD, DÖMSÖD, SZEGED, HALAS

LEVÉLTÁRAIBÓL.

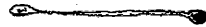
ÖSSZEGYÜJTÉK

SZILÁDY ÁRON ÉS SZILÁGYI SÁNDOR.

MÁSODIK KÖTET.

PEST, 1863.

EGGENBERGER FERDINÁND AKADEMIAI KÖNYVÁRUSNÁL.

I.

NAGY-KÖRÖS.

FOLYTATÁS.

CCC.

Ajánljuk tisztességes szolgálatunkat uraságtoknak kívánván jó egészséget sok jó szerencsét megadatni Istentől!

Nemzetes vitézlő jóakaró Moharim és Memhet oda basa uraink! Kegyelmetek levelét elvévén postája által mit írjon, megértettük. Egész városul bizony köszönjük kegyelmeteknek emberségét. Isten fizesse meg. De még eddig bizony nem volt módunk benne s nem is tudtuk honnan szerit tenni. Hanem kegyelmeteket mégis nagy becsülettel kérjük szegény városunk tovább való emberségéért, egy kevéség legyen várakozásban. Azon leszünk, hogy mennél hamarább s valahonnan valamiből léssen a kegyelmetkének meg kell lenni. A minék szerit tehetjük (ha mindenestől is), embereinkét tartóztatjuk le minél hamarább lehet. Mert most is Szegeden volna valami számvetésünk Vas Geczivel és ....e Samuval (a mint jól tudhatja is kegyelmetek.) Kegyelmetek azért, a mit elgondolt cselekedje, hanem legyen egy kevés várással . . . . . kegyelmeteké még meglészen. Ha Isten megtart, még jövőendőben többel szolgálunk kegyelmeteknek. Ezek után Isten légyen kegyelmetekkel.

Actum Körösini die 21 August. Anno 1672.

Kegyelmeteknek szolgálók Szemere Pál körösi főbíró

. . . . tanácsával együtt.

Külczim : Szeged várában lakó nemzetes vitézlő Moharim és Memhet Oda basa jóakaró urainknak ő kegyelmöknek adassék tisztelettel.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCI.

Isten kegyelmekkel körösi birák uraim. Isten szerencséltesse kegyelmeteket, kívánom.

Tegnap generalis congregatiójában az nemes vármegye az repartitióra minden porta után 16 ft. imponált újabban és minden armalista nemesekre tripla taxát; curialis faluk . . . . curialis . . . . . ben az vármegyében lakó . . . . . és tripla taxát imponált az nemes vármegye. Ki-
gyelmetek az dolgot így értvén . . . . . uraim sietsé . . . . .
kiszedvén csak hamarjában, ha csak az porta pénzt is, minden portától négy-négy forintot. Ebben kegyelmetek egyebet sem cselekedjen.

Datum Fülek 26 August 1672.

Kegyelmeteknek jó szívvvel szolgál Ifjabbik
Vatay Pál.

Kivül : Ezen levelem adassék körösi főbirónak N. N. és az egész községnek kezekben nekem jóakaró uraiméknak ő kegyelmeknek.

(N.-Kőrös városa levéltárából.)

CCCII.

Ez pénz föladásban voltanak jelen Czegléd . . . . .
lakozó Öveges Mátyás, Seti Mihály, Bizony Ger. . . Szeles
István deák város notariusus.

Golya Mihok halála díjjáruul való quietantia Anno 1672.

(N.-Kőrös v. levéltárából.)

CCCIII.

E levél tartalma ez :

Körösiek e folyó 1083-dik évi széna tartozásukért teljesen eleget tettek. Erről kapták e tezerét, hogy szükség esetén előmutathassák.

Kelt 1083-dik évi Dsemáziülevvel hó 20—30 = 1672.
Szept. 13—23.

Musztafa aga
mirakhor.

CCCIV.

Jelen irat tárgya ez:

Körös városa a lajosi puszta bérének $62\frac{1}{2}$ ezüst tal-
lérnyi — sz. Dömötör napra eső felét hiány nélkül lefizetvén,
íme pecsétetes tezkereét kapta, hogy ezt szükség esetén elő-
mutathassa.

1083 Dsemáziülakbir 24-án = 1672 October 17-én.

Juszuf aga
Pesten.

Kivül: Lajosi puszta fele bérirül szent Mihály napi Szemere
Pál uram biróságában 1672.

CCCV.

A mutbakh emin üdvözlét után tudtul adja, hogy
Kethuda bék urunk ő nagysága Körös városától 30 szekér
fa beszolgáltatását kívánta s ez immár teljesítve van, —
ezért az a defterből töröltessék ki. — Üdv!

Ahmed aga.

Kivül: Harmincz szekér fa impositio meghordatásrul való
czédula Szemere Pál biróságában 1672 die 25 Novembris.

CCCVI.

Czegléd (*hibásan Körös helyett*) nevű faluból vezir ő
nagysága szent Dömötör napi 100 szekér fáját beszolgál-
tatták. E felől adatott e nyugta, hogy azt többé senki ne
követelhesse.

Musztafa.

Kivül: Szent Dömötör napi vezér 100 szekér fájáruul való czédula Szemere Pál uram bíróságában. 1672 die 25 Novembris.

CCCVII.

E levél tartalma ez :

Magas adománylevél (*berat*) értelmében birt Vatyá nevű pusztánkat körösi lakos Szemere Pál és Oláh János nevű alattvalóknak 12 ezüst tallérért bérbe adtuk, annak birtoklásában őket senki se háborgassa. Tart a bérlet sz. György napig. Ezekről kapták e tezerét.

1083 = 1672.

Musztafa
eseri basa.

Kivül: Vatyáruul való czédula körösi Szemere Pálnak.

CCCVIII.

P. H. Mustafá.

Mink a két várostul küldetött embörök én Sági János, adtam Miralin béknek 31 tallérokat, mi pedig kecskeméti Kovács István és Szücs István adtunk 68 aranyakat, azért mivel működön költségünk együtt volt, hogy el akartunk jönni, behivatott bennünket, mind hárman bementünk Mamut aga uram eleiben, és Abdula uraim eleiben. Így adta ő nagysága előnkben, hogy működön költségünk együtt volt, a fölpénz is egyenlő legyen. — Aert (azért) a kecskemétiekre huszon 6 arany, mireánk körösiekre is 13 arany esvén, Mustafa aga is erre bizonyság.

(1672.)

(Eredetije N.-Körös v. levéltárában).

CCCIX.

Körös városa 154 ház.

Ezen városbeliek 1083 (= 1672)-dik évi fejadójukat (*dsizije*) minden egyéb tartozással (*meszdrif*) együtt befizették, miről is ezen tezkert kapták.

Mehmed janesár aga.

Kivül: Az derék császár adajárul czédula Szemere Pál uram főbíróságában. Anno 1673 die 20 Januarii.

CCCX.

Anno 1673 die 31 mart.

Én Gyöngyösi István recognoscálok per praesentes, hogy Körös városa Kara és Lajos nevű puszták pro anno 1672 cedáló arendájában küldött Hegedüs János nevű posta által, uramnak ő klmének tekintetes nemzetes Szentkirályi András Miklós uramnak, jászok és kunok mostani kapitányának, talleros in specie 59, úgy mint ötvenkilenez ezüst tallérokat, melyeket én ő keglme itthon nem létében kezemhez vettem. In arce Krasznahorka die 23 ut supra.

P. H. Gyöngyösi István.

(Eredeti N.-Körös v. levéltárában).

CCCXI.

Naibok és miteserrik példánya, mevlána, Pestnek naibja, — növekedjék tudománya.

Ezen divani *tezkere* érkezével tudd meg: Körös es. kamra városnak lakosai ide jövőn felterjeszték, hogy mivel malom dolgában szerfölött szűken vannak s a város közelében saját határukön ezelőtt volt egyetlen malom is idők forgása alatt romladozni kezd, a kincstártól e tekintetben engedelmet kérnek, hogy a szükség elhárítása végett azon a helyen, hol a malom régente állott, előbbi kiterjedésben újra felépíthessék. Ezért kezükbe jelen irat adatott, mely-

nek érkeztek a fenirt város jobbágyságait, ha az említett malmot előbbi kiterjedésében fel akarnák építeni, senkinek bántania nem szabad. E diváni tezkere szerint cselekedjél.

Kelt 1083 Dzülkide 20 = 1673 Mártius 9-én.

Budán.

Középett a nazur bék Muszli névjegye.

Kivül: Malomrul nazur bék levele 1673.

CCCXII.

Körös városa 154 ház.

E város lakói az 1084 (= 1673—74)-dik évbeni fej adójukkal (*dsizije*) együtt egyéb adójukat is befizetvén (*meszaríf*), e tezkerét kapták.

Ibrahim

budai jancsár aga.

Kiül: Derék császár adójáru Jó Máthé bíróságában 1674 1 Febr.

CCCXIII.

Ajánlván alázatos szolgálatunkat ngtoknak kmeteknek, Istentől minden idvességet áldásokat kívánunk megadatni.

Tekintetes nemes vármegye congregatioja. Tavalyi esztendőben mense julio ngtok és kmetek előtt praesentalt alázatos supplicatio instántiánkra most is denuo emlékeztetjük ngtokat kmeteket, hogy ez nyavalyás nemes és paraszt renden levő közönség lakosinak felette súlyos difficultását az porta és taxa supportálásában méltóztassék igazságos respectusba venni. Ámbár juridice, per aequitatem recti tekintsen ngtok és kmetek ez instántiánkba.

1) Lehet-e az nemes személyeknek portát és taxat portálni?

2) Hogy ha nem lehet, quaerendum. Lehet-e hát s illen dő dolog-e? az nemeseken ekkoráig fenállott portát az

szegény paraszt renden is tovább fentartani és arra vetni, avagy azon megmarasztani? Ratio. Mindennek az maga terhét kell hordozni, nem másét.

Kérjük alázatosan az nemes és tekintetes vármegye congregatioját, ez megirt derekas difficultásunkban beléte tekintvén, az isteni és közönséges hazánkbeli közigazság szerént complánálja dolgunkat. His az szent Isten védelmező gondviselésébe ajánljuk ngtokat.

Ngtoknak s kegyelmeteknek kegyes resolutioját várván s remélvén.

Körös városa nemes és paraszt renden
levő szegény lakosi alázatosan szolgáltnak.

Kivül: Tekintetes nemes füleki praesidiumba conflualt böcsületes congregatiohoz alázatos supplicatióink.

Kivül hdtirat:

Anno 1673 die 16 mensis jun.

Sub sedria comitatum Pest Pilis Solt unitorum in praesidio Fülekiensi celebrata. Intronotata instantia introscriptorum supplicantium, adeoque accommodatio ejusdem, ad futuram generalem congregationem, ad quam tum plebeae tum vero nobilis conditionis intronotati incolae comparere tenebuntur, praerogativis eorum accomodanda.

Joannes Czingeli juratus
praescriptorum Cottuum notarius.

Anno 1674 die 22 mensis maji.

Sub generali congregatione Cottuum Pest Pilis Solt unitorum. In facto intronotatae instantiae supplicantium determinatum est: Impositiones a portis, ut ante, observabuntur, citra quempiam defectum praestandas esse. Taxam vero ex communi totius oppidi proventu suppleri, idque ad ulteriorem rationem fiendam accommodationem observari debere.

Joannes Czingely jur. sed . . . Cottuum.

Pest Pilis Solt unitorum notarius.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXIV.

Anno 1674 die 25 maji.

Mi körösi főbíró N. Erdős Mihály, item eskütt tanácsbeli Jó Máté Sánta Balázs és Urházi István. Számot vetvén Budai Márton zsidó deák urunkkal az körösi n. Szabó Mihály uram főbíróságabeli városunkon történt kárvallásrul,

minden rendbeli kifizetésünk után maradtunk adósa városunk fejében uzsora pénzzel in summa talleris 213, egy pásztormány tehennel, kit fogadunk ő kegyelmének városul megfizetni. Bizonyosságul adonk ez levelünket városunk pecsétivel megerősítvén. Die et Anno prae notatis.

Ezen fölyül megirt adósságban fizettünk meg Márton zsidó deák uram kezében sz. Erzsébet asszony napkor új szerént valón száztizenhárom ezüst tallérokat épen. Én körösi Szivos János deák Pap Balázs Vargha Mihály Memhet oda basa ur és fia Amhet Hocza előtt.

Akkori vásárlás: 10 pár karmazsin csizma hitel 10 t. 7 pár szattyán csizma hitel hat-hat timony, két oka dohány 1 ft. Tíz tarisznya tizennyolez-nyolez pénzével.

Szent Dömötör nap után vettem öt pár csizmát öt talléron négy vég abát hat t.

P. H. Zsidóul oldalvást: Emlékezetül. Adtam a biráknak következő tárgyakat:

1) 10 pár csizma 1 tallérral — 10 tallér.

2) 6 pár csizma 6 time markof darabja.

3) 2 oka dohány $2\frac{1}{2}$ timénként — 5 time markof.

4) 10 darab tarisznya 18 pénz darabja, 10 markof. Erdős Mihály is adós 4 pár csizmával és $4\frac{1}{2}$ forinttal.

Kiülről: Ezerhatszázhetvenöt esztendőben husvét előtt való vasárnapon fizettem Márton deák uramnak én Körösön lakó Erdős Mihály, Urházi Péter, Varga Mihály, husz tellérokat az belől megirt adósságban.

Zsidóul: Fen marad még 20 tallér.

Emlékezetül hogy a bíró adós nekem a levélben irt 213 tallér-ral procentre 113 tallérral.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXV.

Jelen irat keltének oka ez:

A budai kincstár alá tartozó császári város, Körös lakói a törvény (*ser'*) által meghatározott tized váltságot az 1081-dik évi sz. György naptól (esett ez az első hónap t. i. Muharrem 7-ikén) kezdve egy évre, a rájuk eső adó beszolgáltatása által a kincstárnál lefizették. Ezt régi szokás szerint hiány nélkül teljesítvén, róla e tezkérét kapták.

1085 Szefer hó 22-én = 1674 május 28-án.

Muszli effendi
a budai kincstár defterdárja.

Kivül: Sommálásrul való N. Erdős Mihály uram bíróságában
die 26 Maj. Anno 1674.

CCCXVI.

Én Monaki István recogroscalom per praesentes, hogy ez jelen való 1674 esztendőre tartozó vatyai pusztának az magam részére tartozó adaját, ugymint egy nadrágnak való meczin (megyszin) török gránát posztót vöttem fel az körösi bírótul Erdős Mihály uramtul, melyről quietálok. Datum in Körös die 8 Augusfi Anno 1674.

Idem qui supra m. p.
(N-Körös v. levéltárából.)

CCCXVII.

Mi az hatalmas és győzhetetlen vég Eger várának Tisza és Duna között való helyeinek és hadainak gondviselő ura és parancsolója tekintetes és nagyságos vitézlő vezér Ali pasa.

P. H. és *Tugra*; (*Ali pecsétje és névjegge.*)

Adjok tudtokra és értésökre mindönöknek kiknek illik ez levelönknek rendiben, ugy mint az hatalmas és győzhetetlen főndöklő és virágzó császárunknak birodalma bottja és keze alatt levő tekintetes és nagyságos basáknak, bégeknek, olajbégeknek, agáknak és minden tisztben és méltóságban felöltöztetött ur jóakaróinknak, mezőt pusztát járó erdőn és utfélen serényen vigyázó lovas és gyalog csatát próbáló erős vitézeknek és azoknak előtttek járó főhadnagyoknak kalahuzoknak és rácz martalóczoknak. Hogy az megnevezött Tömösvári Janesi akarván és akar Fülekből Kisirre lakóul jönni és hatalmas császárunknak hódolni és adózni, melynek nagyobb bizonyosságára mi is fogadjuk becsületes és teli uri török hitünkre, emberségünkre, tisztösségünkre, jelös és bizonyos magunk pecsétével és országunk

czimerével megbizonyosított és megerősített czifri hitlevelönket adtok kezében, hogy ez becsületes uri hitlevelünk ereje által hódolhasson és adózhasson és bátran csendességben lakhasson, sőt minden félelőm nélkül járhasson akár erdőben akár mezőben, akár micsoda helyeken, csak hogy nála fegyver ne találtassék, hogy ha pedig igaz járatbeli dolgában hódult vagy hodulatlan helyeken valami bántása és fogsága esnék hatalmas császárnak erős vitézítől, tehát illik ez levelünkben felyül megnevezett nagyságos főurak-nag és erős vitézeknek segítséggel és oltalommal lenniük, mellette fogni, mivel hatalmas császárunknak szárnya alá fejet hajtott és követőihez ragaszkodott, békességnek és megmaradásának okáért. Iratott Eger várában die 20 novembris 1674.

Idem qui et supra.

Kivül : 1674 die 20 novemb. Tömösvári János Kisírre ment lakni, utazásában senki ne báncsa, adott neki Egerben levelet Ali passa.

CCCXVIII.

Ezen irat szerint

Körös nevű város Lajos nevű pusztá bérének sz. Dömötör napi felét befizetvén kapta ezen pecsétes nyugtát.

Musztafa

aga.

Kivül : Anno 1674 28 octob. Lajosi pusztá fele bérirül Dömötör napkor. Erdős Mihály ur bíróságában.

CCCXIX.

Körös városa részéről beadatott 39 tyúk, hátramaradt — 6 tyúk.

Ezen konyhát illető szolgálat teljesítése felől adatott e tezkere.

1085 Ramazán 9-én = 1674 Decemb. 7-én.

Mehmed
budai mirálaj.

Kívül: Tikokról való czédula 39; restál még 6.

CCCXX.

Jelen sorok tárgya ez:

Mise nevű pusztát Urházi István s Jó Máté nevű körösi alattvalóknak 30 és 50 ezüst tallérért meg egy pásztormáért egy évre bérbe adtam. Ennélfogva őket senki se háborgassa.

Haszán
szergi.

Kívül: 1674. misei czédula.

CCCXXI.

E sorok értelme szerint

az általunk *ziámet*-képen birt puszták közül Vattya nevű pusztát 1085—1086-ig (1674 apr. 7 — 1675 mart. 28) 8 tallérért bérbe adtuk. Erről kapták az illetők (körösiek) e tezkerét, hogy e dolog végett őket senki se háborgathassa.

Ali bég.

Kívül: Anno 1674 Vattyai pusztául való czédula. N Erdős Mihály uram főbiróságában.

CCCXXII.

Pótharasztya pusztabére 25 ezüst tallér:

Ezen előre bocsátott feltétel alatt ez évi sz. György naptól az év végéig, császári javadalmakhoz tartozó Körös városa lakosainak bérbe adtuk a felülirt pusztát. Ennélfogva haszna vételében senki által se gátoltassanak.

1085 muharrem 1—10 = 1674 Apr. 7—17.

Muszli

budai defterdár.

Kivül: Anno 1675 23 Január Pótharasztyáru! való czédula nemes Erdős Mihály uram bíróságában. In 25 tallér.

Jegyzet: 1675 Január 23-dika a muhammedán 1085-dik év végére esik. E sorok írója megtartá a muh. évszámot, a muharrem (1-ső hónap) nevével bizonyosan 1675 Januárját akarta kifejezni.

CCCXXIII.

E sorok tartalma a következő:

A császári javakhoz tartozó körösi lakosok a szerződés értelmében sz. György naponként törvényszerű tized helyett fizetni szokott adójukat folyó 1086 évi sz. György napján is hiány és fogyatkozás nélkül befizették, miről is nyugtát kaptak. E szerint egy pénz vagy fil'ér sem maradt fen kinestári tartozásukból. Miután hát szokott mód szerint teljesen eleget tettek — ez ügyben ismételt követelésekkel bárki által se háborgattassanak.

1086 Rebbjülevvel hó 1-én = 1675 május 26 án.

Muszli

budai defterdár.

Kivül: Sommáru! való czédula Beretvás István uram bíróságában. Anno 1675 die 27 maii.

CCCXXIV.

E tezkere tárgya a következő;

Körös városa lakosi folyó 1086-dik (= 1675) évben a lajosi pusztá bérének sz. György napi felét, t. i. 62 tallért megfizették. Erről adtuk nekik e pecsétes tezkerét.

1086 Rebbjülevvel havában = 1675 május 26 jun. 25.

Haszán vajda.

Kivül: 1675 die 30 maii. Lajosi pusztá fele bérirü! való czédula Beretvás István uram főbíróságában.

CCCXXV.

Én az hatalmas és győzhetetlen török császárnak az tengeren innen levő fényes hadainak fizető mestere és nazur bégje Muszli effendi Istennek engedelmeiből:

P. II. és tugra: Muszli effendi budai defterdár. *Pecséten*: Muszli.

Te körösi birák és esküttek! hagyjuk és parancsolom tinektek fejetek, életetek mentsége alatt: mely órában ezen czimeres és pücsétes levelem érkezik hozzátok, azon órában Ur Pál Mihályt és Horgos Mihályt és Papi Benedököt mind gyarást fogjad és fogházban tegyed se kezességen se más módon el ne bocsássad életed s fejed mentsége alatt . . . . . városnak békességét kívánod, mely órában kézben akad fogházban teszed, énnekem mindjárt hirt adj egy lovastól. Anno 1675 die 16 octobris.

Datum Pest.

Azonban, biró, az eskütt embereket melled vegyed az házokban ládájokban mi vagyon jószágok megnézzed, ezen kívül mennyi számú marhájok vagyon azt is megnézzed, erőssen őriztesd, hogy az városnak valami buja ne legyen miattok. Ur Pál Mihálynak Horgosnak az jószágát viseld keményen; ha Papi Benedeket kezességen elbocsátod nem árt, de csak Horgosnak. Ur Pál Mihályt sem kezességen és sem másképen el ne bocsásd, csak őrizd meg erőssen.

Kivü: Körösi biró kezében adassék ez levelünk harmarsággal sohul ne késsék.

Pracsentarunt nobis die 16 octobris. Anno 1675. Szappanos András.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXXVI.

Pótharasztja bére 25 ezüst tallér.

Jelen irat értelme ez:

A császári birtokok közé tartozó puszták közül Pótharasztja nevű pusztát folyó 1086 (= 1675) évi Martius elejétől ezen év végeig Körös városa lakosinak -- előbbi mód

szerint 25 ezüst tallérért bérbe adtuk, kezükbe meg e tezerét, hogy ezt látva őket senki ne háborgassa.

Kelt Dzilhidse havában 1086-ik évben = 1676 Február 16—Mart. 16-ig.

Muhammed efendi
budai defterdár.

Kivül magyarul: Anno 1676. 1 Auguszt. Pótharaszti czédula
Bubori Balás bir. 25 tallér.

Jegyzet: Az idő meghatározásnál meg kell e levélre nézve jegyezni, hogy Dzilhidse hó a Mohamedan év utolsó hónapja, mely ekkor február közepétől martius közepéig tartott. Folyó évnék e szerint a mohamedánok 1086 éve vetetik, mint a melynek végső napjaiba kelt még e szerződés; a bérlet idejét azonban a szöveg — mint látható — a keresztyén martius elejétől számítja, melynek első napjaira eshetett e levél kelte is.

CCCXXVII.

Én Szentkirályi András Miklós Krasznahorka várának szabad és örökös ura, jászok és kunok kapitánya, recognoscalom per praesentes, hogy Körös városa Kara és Lajos nevű praediumok árendájában nekem mai napon küldött kezemhez, nemzetes Balogh Gáspár uram által ötven ezüst tallérokat ugymint Tall. in specie 50. Én is azért árendálom ő klmeknek a szokás szerint azon praedinmokat ez esztendőre is, mostan következő szent György napjától proxime jövőendő esztendőbeli másik azon szent György napjáig computálván. In arce Krasznahorka die 6 aprilis 1676.

P. H.   Andrási Miklós.
(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXXVIII.

Anno 1676 die 13 mensis aprilis. Nemes Pest vármegye törvényszékiben minden portára nyolecz-nyolecz forintot imponált magyar pénzül 23 potrát számlálván egy-egy forintban. Az körösi uraméknak lévén 18 portájok, melyrül

ő kglnek administráltak in universum fl. h. 144, id est flor. hung. száz negyvennégy forintot tallér pénzül, ezt hozzá tévén, hogy ha elveszik az tallérokat az melyet ő klmek küldtek, bene quidem, hol nem, vissza adom, azon kívül is den. 45 hián adtak meg, ezt is tartoznak ő klmek felküldeni. Ocsvay uram hozta kezemhez. Melyről qjutáltam ő klmeket. Datum Filek . . . . . mensis maji. Anno 1676.

Ifjabbik Vattay Pál Pest vármegyének
szolgabírája.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXXIX.

Körös városa (*hibásan Kecskemét áll az eredetiben*)
116 ház.

Az ezen alapon, folyó 1087 (= 1676)-ik évben kivetett adót (*messzarif akcse*) az említett városbeliek megfizetvén, e tezerét kapták.

1087=1676.

Ahmed.

zaim.

Kivül: Anno 1676 die 13 apr. 90 oszporás harácsrul Beretvás István uram bíróságában.

CCCXXX.

1676—77-iki Jegyzőkönyv.

(*Elején pár levél, végén juhszámadás, deszkavásárlás hiányzik*).

In summa a felvetett adó 2749 t. 26 d. és így facit 6598 ft. 29 d. Fapénz 286 ft. 25 d. Vajpénz 210 ft. 30 d.

Summa fizetések.

27 maji. Főbíró uram Budán a derék summánkra Nazur bék urunk ő nagyságának fizetett 1250 t. Ajándékpénzt 200 t. Fölverésre 200 t. Udvari népének 150 t. A három hónapi ajándékpénzre 12 t.

Czédula váltáságra 1 t. A két szubasának 24 t. Tolmács bitangul is vont, kit aztán ususban is fog venni, rajtunk 2 t. A két szubasának papus pénzt fizettünk 4 t. Bokrinétul summa mellé hoztunk két tábla szappant 2 ft. Szállástul adtanak 1 ft. Proventus pénz hasznocskáján a költség 3 ft. 85 d. 27 sept. Biró uram Budára lévén, a reánk vetett egy-egy, talléros és harmadfél timonyos harácsra fizetett az olaj béknek tallérul 154., timonyul 77 t. Elébbeni collecta harács pénz volt benne, melyet substrahaltak 47 ft. 37 d. 16 decemb. Biró uram Budára menvén a derék császár adajára fizetett adópénzt in summa 466 t. Salétrom ára is volt nro $12\frac{1}{2}$ t. Czédula váltáság 12 t. Handán tolmácsnak adtunk 1 t.

Ajándék. Birság.

26 máji. Bujáki hadának adtunk 1 t. Egri Szinán basának adtunk ajándékban $\frac{1}{2}$ t. 17 juni. A szubasák kin lévén a két szubasának kijövetelére adtunk 4 t. Juszop aga nazur tihájának (a ki soha nem volt) adtunk mindenestől 6 t. Tiatójának is, hatalmasul vonván ki adtunk 2 t. Islátonak is adtunk 2 t. Extra ordinarie adtunk 6 timont. Ugyanezeknek Hadas Mihálytól 9 font szappant 1 ft. 8 d. 19 julii. Biró uram Budán lévén az új vezérhez tolmács vont bitangul 2 t. Nazur bék urunknak hat hónapi ajándék esizma pénzre 29 t. Heverő kocsikért 6 t. Szállástul adtak 36 d. Költség lött 1 ft. 9 d. 10 aug. Gyemli sereg kinn lévén Islátonak adtunk ajándékba 2 t. Gyemli agának 6 t. 25 aug. Nazur tihája Juszop aga vont rajtunk 8 t. Haczi szubasának 2 t. Inasának 1 t. Deákjának $\frac{1}{2}$ t. 22 sept. Salétrom csauz lévén rajtunk 2 t. 25 oct. Nazur tihája rajtunk lévén az szubasákkal együtt, a debreczeni gáton veszett emberért város részéről vontanak 100 t. Kadiának 5 ft. 10 d. Deákjának, czédula 1 t. Imrehurnak 6 ft. 60 d. Isop agának ajándékpénzt adtunk 6 t. Deáknak 3 t. Haczi. nak 2 t. Juszop basának 2 t. Inasának 1 t. A kisérő emberekért is nro 100 t. Czédulára s költségre 27 t. Uj Nazur bék urunk számára árpát keresvén adtunk érette 3 t. Fáért 1 t. 5 febr. Gyemli aga kin lévén vont rajtunk 3 daru tollat, 2 sajtot, 2 pár kést. Ralyoph basának csauzoknak, szolgálinak, zászlótartóinak 7 daru tollat, 6 pár kést. Törököknek kocsikort 30 d. Szőcs Dömötör szolgája díjára ki Pákonnál megholt fizettünk 10 t. 25 apr. Amhat basa szekér hajtani künn lévén adtunk 2 t. Töltést vöttünk 99 d. Egri Batik Szolimannak esialtattunk egy táltokot 4 ft.

Vajda ajándéka.

17, 18, 19, 20 januarii. Vajda ajándékának kifizetése: Nazur bék urunk számára kész pénz 100 t. 4 daru toll, 8 pár gyöngyházaskés, 12 sajt, 12 pint vaj, 12 rókáért 12 t. Ezért is az előtt tiz volt, egy farkasbőrt, 4 tábla szappan, három hónapi ajándékpénz 12 t. Nazur

bék urunk fiának 12 t, egy pár kés, egy sajt, egy rókabőr. Hasznadárjának 10 t., (de jövődre nyolez lesz) 1 farkasbőr, egy sajt, egy rókabőr. Tihájának 8 t., egy pár kés, egy sajt, egy pint vaj, egy rókabőr, egy daru toll, egy tábla szappan, NB. Extra ordinarie vont rajtunk mégis Juszop aga, hogy már jövődre maga számára az inasokét (a hat pár késen kívül) a magátét pedig az inasok számára limitáltatja 6 t. Item egy rókát, egy darutollat, egy pár kést, harmadik rókáért 1 t. Inasoknak adtunk 14 t. (Ez is jövődre nyolez lesz) két sajtot. Hat pár kést. Egy rókát. Tiatójának 8 t. egy sajtot, egy kést, egy pint vaját, egy rókát. Az két szubasáknak minden papucs pénzzel együtt 24 t. De a tized subtrahendum mert felyebb van irva ; két-két pint vaját, két-két sajtot, két-két pár kést, két-két darutollat, két-két rókát. De nem levén ennyi rókánk a negyedikért adtunk Juszop basának 1 t. Egy tábla szappant. Kadiának 2 t. Egy pár kést. Egy sajtot. egy rókabőrt. Extraordinarie Nazur bék urunk embereinek 1 t., egy pár kést, egy sajtot. Islátonak 2 t. Islátonak vöttünk egy tábla szappant 1 ft.

Széna, fa.

(24 maji.) Tolmácsnak szénájáért, fájáért fizettek 40 t. Csauzlár tihájának szénájáért fájáért 30 t. Vezér urunk 100 szekér fája és Nazur 50 szekér fája és palánkkaró árát, (melyet Pereces András Kocsis István Sigmond és Paizs András hordattak meg) Márton zsidónak fizettek 210 ft. Czédula váltságért fizettek 5 $\frac{1}{2}$ t. Ravónak 10 timon. Deáknak 1 timon. Torzsa Albert fabiránknak adtunk költségre 1 ft. Berkes Gergelynek 60 d. Varga Mihály és Urbázi Péternek adtunk 60 d. 19 julii. Szénabirónak adtak 1 ft. 5 d. 27 sept. Imrehur agának széna czédula váltságért fizettünk a tíz szekér szénán kívül summa 27 t. Vezér bitang szénájáért is fizettünk neki 3 t. Imrehur iszpainak 3 ft. 80 d. Deákjának 80 d. Szubasának 1 t. Vezér szénájának betöltésére 20 szekér szénáért Imrehur kezében fizettünk 20 t. Nazur béknek a szénájáért fizettünk 39 t. NB. Széna collecta pénz volt benne 57 t. 1 ft. 2 d., melyet substrahaltak, Szállástul adtunk 80 d. Költsége lött biró uramnak ez utban 1 ft. 71 $\frac{1}{2}$ d. 11 oct. Vezér számára Kőmsi uram az fabirónk 35 szekér fát hordatván és bitangban is 6 szekérrel, facit 52 ft.

Tehén, juh.

Summa mellé vettünk fejős teheneket Gál Jánostul 5 t. Vad Istvántul 5 t. Varga Jakabtul 5 t. Egyed Jánostul 5 t. Somodi Istvántul 5 t. Szellő Mihálytul 5 t. Summa mellé négy járván, kettőt a jövőendő pásztorma fejében kérte. Perivit una cum vezirio. Tavalyi bírák uraink is, vi extracto ez summálás mellé vettenek volt három tehenet, egyiknek adták meg az árát. 29 nov. Varga Mihályt a pász-

tormákkal felküldvén adtunk neki 1 ft. Urházi Pétertől vettünk három tehenet 15 t. Buda Pétertől egyet 5 t. Keszi Istvántól egyet 5 t. Szőcs Dömötörtől egyet 5 t. Thege Istvántól egyet 4 $\frac{1}{2}$ t. Hamza Jánostól egyet 5 t. Jött tehenek árából 3 $\frac{1}{2}$ t. 9 dec. Egri Szolimánnak 2 tehenet pásztormánnak 9 t. 27 martii. Tehén hajtó embereknek adtunk 12 d. 5 aprili. Vezér és nazur bék uraink számokra (melyet az új bírának az új summa mellé kellett volna megadni) vöttünk négy borjas tehenet Závoti Mátyástól 3 $\frac{1}{2}$ t. Köntös Istvántól 3 $\frac{1}{2}$ t. Fruttus Gáspártól. Bokrinétól

Összes kiadások ajándékokra.

Vajra, mézre és rókabőrökre kiment költség summa 32 ft. 71 d. Gyöngyházás késekre kiment költség 182 ft. 40 d.

Gyapjúpénz, vaj, kávé.

3 julii. Bíró uram Budára menvén új kaimakamnak fizetett gyapjúpénzt 74 ft. Tized pénzt, a ki soha nem volt, vont 7 ft. 54 d. A vezér számára való vajnak vöttenek két fazekat 1 ft. 80 d. Lött az innen hazul vitt vaj 119 oka. Azután is vöttenek Budán 35 t. okát. A kaimakam is vont el tized vajra 30 oka vajért 15 ft. 40 d. Hat oka kávé is vöttenek neki 6 t. 60 d. Gyapju czéduláért 2 ft. 40 d. 31 jan. Vajat vöttünk Czirják Pálnétól 19 pintet. 15 ft. 20 d.

Búza.

11 oct. Varga Mihály széna bírának mikor a vezér számára a 200 kila buzát megvette, adtunk neki költségre 25 $\frac{1}{2}$ d. Búza mérőnek 20 ft. 20 d. absque. Lecsaponak 1 ft. 70 d.

Vas.

31 jan. Vas mérőnek s lehozónak 1 ft. Költség lött 91 d. Item 66 d. 9 marczi. Varga Mihály a hidszeget felvivén költséget adtunk 3 ft. Batik Szolimánnak csináltattunk patkókat 40 d.

Vegyes költségek.

3 jul. Budán bíró uramék méhsört vöttek 4 d. 13 sept. Egri basa sáfárnak adtunk juhokért és riskásáért 2 t. Árpa mérőnek 1 t. Pálfi Benedekék Budára lévén adtunk költségre 1 ft. 55 d. 17 sept. Sepsei Szabó Jánost Budára küldvén Szőcs Dömötör szolgálja halála felől, adtunk 60 d. 12 oct. Urházinak Budára adtunk 40 d. 25 dec. Erdős Mihály postának adtunk 21 denár. 3 jan. Nagy Györgynek Budára adtunk 49 $\frac{1}{2}$ d. 3 jan. Varga Mihályt alszegit Budára küldvén adtunk 18 d. 19 febr. Hirmondó Bende Geczinek adtunk 12 d. 9 martii. Oláh Jánost és Nagy Györgyöt Budára küldvén költségre 40 d. 27 martii. Barácsi Balázst és ő. Erdőst Budára küldvén adtunk 56 d. 1 apr.

Berkes Gergelyt Budára küldvénadtunk 12 d. 10 apr. Biró uram Budára menvén költsége lött 60 d. Szállásért adott 60 d. Harács szedőnek vöttünk egy bocskort 30 d. 22 apr. N. Erdős Mihály és Varga Mihály urainkat Budára küldvénadtunk 98 d. Urházi István pesti költsége $\frac{1}{2}$ t. 29 apr. Nagy György uramat Szolnokba küldvénadtunk 24 denárt.

Puszták.

24 maji. Budán Lajosi puszta bérre, ugyanott a szolnoki Vajdának felire 62 $\frac{1}{2}$ t. Czeduláért Szolnokban 1 ft. 70 d. Papucspénz 1 ft. Szubasának 1 ft. Egy pár kést. Melleje ajándék egy ürü, egy tábla szappan, egy pár kés. Költsége embereinek 28 $\frac{1}{2}$ d. Vatyátul adtanak Pesten bírák uraim 10 t. 3 jul. Szent Mihályi pusztabérre fizettenek 8 t. 1 nov. Lajosi puszta fele bérre Sánta Balázstul küldöttek 62 $\frac{1}{2}$ t. Czeduláért 1 ft. Papucspénz 1 ft. Szubasának 1 ft. Egy pár kést. Pusztabér mellé ajándékok egy ürü, egy tábla szappan, egy pár kés. Költsége embereinknek 86 denár. Pótharaszti puszta bérre nazur tihaja Juszop agának kezébe fizettünk 25 t. Czeduláért deákjának $\frac{1}{2}$ t. Juszop agának 1 t. 10 febr. Biró uram Budára levén új nazurhoz karai puszta bérre fizetett csömbörcsinek pro 100 ft. 33 t. 3 ft. 72 d. Levél írástul adtanak 7 timont. Szállástul 1 ft. 10 d. Költség lött. 1 ft. 8 d.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

27 apr. Árendánkra Kövér István uram által fizettünk Füleken Szöllősi Ferencz árendátornak pro 325 ft. 25 d. 216 t. Egy persiai szőnyeget és egy pár csizmát; az árendátornak is honararumban régén kívánván (de ez ususban nem leszen) egy fekete lovat tavali bírák uraink praestálván. 24 martii. Város számára árenda mellé vöttünk egy szőnyeget 7 $\frac{1}{2}$ t.

F ü l e k.

27 junii. Az ó és új hadnagyokat Fülekre küldvénadtunk költségre 1 ft. Adtunk egy pár csizmát is és 4 sajtot. 3 juli. Szabó Istókot Fülekre küldvén supplicációval adtunk 24 d. 5 dec. Gál András füleki postának adtunk 30 d. 12 dec. Füleki Kranyicz postának adtunk költségre 51 d. 31 dec. Pais András füleki postának adtunk költségre 83 d. 13 jun. Szörös András Czira János, és Bácskai András urainkat Fülekre küldvénadtunk 3 ft. Jött meg benne 6 denár, 21 febr. Blahó János füleki postának adtunk 18 d.

Hadjárat és német tábornokok.

19 maji. Kruczoknak (kurucz) adtunk kapeczára 80 d. 3 jul. Ráczi Eliának czérnát vöttem 9 d. Sinort katonáknak 6 d. Katonáknak égett bort 12 d. Gyalog kruczoknak adtunk csizmaért $\frac{1}{2}$ t. Lakatos András nevü kurucz hadnagynak is adtunk borra 1 t. 17 oct. Főbíró uram a német táborra menvén a generalhoz költsége lett mindenféle 14 ft. 81 $\frac{1}{2}$ d. 21 febr. Erdős Mihály Baracsi urammal a generalhoz menvén adtunk költségre 2 ft. absque 1 d. Bedecz kuruczoknak adtunk csizmára 1 ft. Katonáknak vöttünk egy pint olajat 80 d. Sas tallat vöttünk 60 d. Német generalnak vöttünk egy karmazsint $\frac{1}{2}$ t. Szőcsöknek munkára fizettünk 1 ft. 60 d. Sarkantyut vöttünk 20 d. Kuruczoknak bort Fruttus Pálnétól 40 d. 12 apr. Ráczi István hadainak vöttünk harcsát 43 d. Kovács György nevü katonának csatra adtam 40 d. munkájára is 40 d.

Puszták bére.

4 juni. Isop Mihályt Fülekre küldvén kecskemétiakkal együtt nemzetes öregbik Vattay Pál urunkhoz adtunk költségre 30 d. Szörös Andrásul Kecskemétre a sz. Mihályi puszta bérré küldöttünk 6 ft. Vatyai puszták bérében nemzetes Monaki István urunknak hozattunk egy nadrágnak való granátot. 3 t. 7 jun. Asz. Benedeki árendátor postájának adtunk 1 ft. 8 jun. Kövér István és Sánta Pál István urunkat az árenda dolgában felküldvén költségre adtunk 3 ft. 24 marti. Kara és Lajos puszták bérré küldöttünk fel Balogh Gáspár szolgájától 50 tallér. 17 apr. Hegedüs János Kállóban az árenda végett és Kőkenyesre a vatyai quietántiaért küldvén adtunk költségre és czédlára 33 d.

Vegyes költségek.

3 jun. Lévai Horvát Geczivel megbékélvén azért hogy harmad éve a vármegye megüzte, adtunk 1 t. Szőrtarisznyát vöttünk 22 d. Meleg Geczinek fiúárát adtunk 2 t. Egy szegény rab asszonyának adtunk Istenért 30 d. Egy szegény deáknak adtunk Istenért 40 d. Meleg Gergely tavalyi ló kárára fizettünk 3 ft. 65 $\frac{1}{2}$ d. Csanádi fia forgójához adtunk 40 d. Comissiora adtunk 12 d. Erdős Mihálynak mégis költsége lett 24 d. Siros Geczinek vöttünk egy nadrágnak való posztót 1 $\frac{1}{2}$ t. Vörös abát 2 ft. 60 d. 20 apr. Szabó Istvánt és Nagy M. Györgyöt Tatában küldvén Sós István miatt levelekkel költséget adtunk 24 d. Onadi kárra Udvardi Andrásnak fizettünk adajában 7 t. 6 denár.

Városházi költségek.

Pünkösöd napján adtunk az öreg deákoknak 44 d. Gyermeknek 12 d. Mendikánsoknak 6 d. Debreczenből scholamester hozatván Varga Mihály és M. Szabó Istvánnal költöttek rája 19 ft. 33 d. Darutollakat vöttünk Gyúge Istvántól 4 ft. Egyház épületére adtunk 6 d. Egy szegény deáknak adtunk elemőzsínába 20 d. 15 apr. D. János Kovács alkocsmájából pro testimonio 1 timon ára bort. 4 maji. Deákoknak adtunk bíró választáskor 84 d. Mendikánsoknak. Tizedeseknek borra 1 ft. 20 d.

Bírság jövedelem.

Turkeviék bikapénzt 1 t. Leányi Mészáros György adott a 14 disznótól kiket három hétig tartottunk, harmad magával reá esküd-
vén 5 t. Ezenkívül bírság alkocsmárosoktól tilalmasba járóktól,
lopóktól stb

CCCCXXI.

Én Szendrei Göcse István adom tudtára az kiknek illik ezen levelemben, hogy engemet is megtanálván nemes Pestvármegyében Körös nevű mezővárosban lakozó Oláh János, Sepsei Szabó János és Simka Mihály uramék az Mike-Budai praediumnak ez jelen való 1676 esztendőben való szabad élése felől megbérelvén mind az több földes uraitul is. Én is azért az magam részéről a mi kevés portiom abban lehetne szabad élést engedtem ő kigyelmeknek, úgy hogy sem magam sem mások által esztendőnek alatta meg nem háborítom ő kigyelmeket, sem marjájokat azon pusztáról el nem hajtatom.

Mely engedelmemért ő kigyelmek tartoznak fizetni három ezüst tallért és egy pár karmazsin eszímát, minthogy azon pusztában, az mint reá emlékezem talám három vagy négy részt is vett volt meg idvezült édes atyám uram. Mely dolognak nagyobb bizonyására adtam ezen leveletem kezem írásával és pecsétemmel megerősítvén. Datum in possessione Rarujae Die 12 Februarii. Anno 1676.

(P. H.)

Idem, qui supra.

(A nemes Oláh család levéltárából.)

CCCXXXII.

E sorok keltének oka ez:

Körös városa lakói a Lajosi pusztá bérének *oturus* havi (aprilisi) sz. György napi részletét hiány nélkül behozták. Miután azt le is fizették, — jelen pecsétetes tezkere adatott nekik, hogy a végett senkitől se háborgattassanak.

Kelt 1087-dik évben az említett hóban = 1676.

Musztafa aga

abani s szolnoki vajda.

Kivül: Anno 1676 die 7 maii. Lajosi pusztá fele bérirül Bubori Balázs Biró.

CCCXXXIII.

Jelen irat tárgya ez:

Körös esászári birtok a megkívántató mennyiségű fát beszálította. Erről adatott e tezkere.

1087=1676.

Ali aga

emin.

Kivül magyarul: Anno 1676 die 23 maji. Vezér sz. György napi száz szekér fájárul Bubori Balázs biróságában.

CCCXXXIV.

E tezkere így hangzik:

Körös városa az általa évről évre fizetni szokott 300 oka vajat behozta s átadta.

1087=1676.

Ahmed aga.

Kivül: Anno 1676 die 29 may. Vajrul pénzrül való czédula Bubori Balázs uram biróságában.

CCCXXXV.

E tezkere így hangzik :

A körösi ráják vezér urunk ő nagysága részére a gyapjú pénzből (*japagi akcse*) évrőlévre fizetni szokot összeget t. i. 5500 pénzt mint ezelőtt úgy most is lefizették s arról e tezkerét kapták.

1087 Rebbjülevvel hó 22-én = 1676 Junius 4-én.

Musztafa
a budai vezér
kethudája.

Kivül: Anno 1676 Gyapjú czédula Bubori Balázs uram bíróságában.

CCCXXXVI.

Jelen sorok tartalma e következő:

A császári birtokokhoz tartozó Körös városa lakosainak 1086 (= 1676)-dik évi császári adaja hiány nélkül be van fizetve. Tartozásaikból sem egy pénz sem egy fillér fen nem maradván, — kezökbe e tezkere adatott, hogy őket senki se bántsa háborgassa.

Kelt 1086 évi Rebbjülevvel 25-kén = 1676 Junius 7-én.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül: Summárul való czédula N. Bubori Balás bíróságában.
Anno 1676 die 28 maji.

(*A magyar hájtjegyzet szerint az eredetiben 1086 helyett mindenkor 1087-nek kellene írva lenni.*)

CCCXXXVII.

Sok jókkal áldjon Isten benneteket.

Helyőtekben lakó Eőr Mihálylyal és Görbe Mihálylyal ez előtt mintegy másfél esztendővel megölettetett Németh Gergely nevű atyjafia végett lévén valami igazításra való dolga

Kállay Németh Istvánnak, mivel azért törvényt s igazságot kíván, ez levelem látván megnevezett peresit Németh Istvánnak mától fogva negyednapra való följövetelre s törvényvetelre erőltessétek és felküldjétek. Egyébiránt engedetlenségekkel ha közönséges kár követ benneteket nekiek impuálhatjátok. Melyért Eör Mihály és Görbe Mihály mást se cselekedjenek. Isten veletek.

Datum Túr die 17 Julii Anno 1676.

Jóakarótok Vesselényi Pál.

Külsim : Körösön lakó Eör Mihálynak és Görbe Mihálynak adassék hamarsággal.

(N. Körös v. levéltárából.)

CCCXXXVIII.

E sorok foglalatja ez :

Körös városa lakói a (veziri) magas konyhára — régi mód szerint, szolgáltatni szokott buzát ez áldott évben is beadták. Ez okból adatott ki ezen tezkere.

1087-ik év Redseb hava elsején = 1676 Sept. 9-én.

Oszmán aga

veikli khards

(udvarmester).

Kivül : Anno 1676 12 Septembris. 200 kila buzárul vezér számára Bubori Balázs uram bíróságában.

CCCXXXIX.

E sorok tartalma ez :

A padisah urodalmához tartozó körösi ráják folyó 1087 = (1676)-ik évi széna illetményöket beszolgáltatták. Erről nekik e nyugta adatott.

1087 ik Sábán hó 1-én = 1676 october 9-én.

Murteza

budai mirakhor.

Kivül : Anno 1676 die 12 Octobris. Vezér 200 szekér szénájá-
rúl való ezen ézedulá, Bubori uram bíróságában.

CCCXL.

Ezen tezkere erről szól :

Lajosi pusztánk adójából a sz. Dömötör napi részlet befizettetett. Mi erről az illetők kezébe jelen pecsétetes tezkere-t adtuk.

1087 = 1676.

Musztafa
abani vajda.

Kivül: Anno 1676. 29 octobris Lajosi pusztá fele bérirül. Dömötör. Bubori Balázs bíróságában.

Jegyzet: A jelen nyugtát aláíró Musztafa abonyi vajda, nem egy Musztafa aga abonyi szolnoki vajdával, ki a sz. György napi részlet nyugtáját adta, mint ezt a kézirat, s különösen a pecsét bizonyítja.

CCCXLI.

Szolgálok és Istentül minden idvességes jókat kívánok kegyelmeteknek megadatni.

Körösről 28 octobris nekem írott klmetek levelét vévén illendő böcsülett, mit irt légyen Kis Szabó Mihály mellett bőségesen megértettem ; itt való viczegenerális ő naga és seregbíró s más több törvénytudó főemberek előtt forogván ezen dolog, per discursum csak nem azon állapodnak vala meg az urak, hogy mivel a klmeteknél lakozó Kis Szabó Mihály oly simpliciter adta légyen ki kezétül azt az ezer háromszáz tallérokat és nem assignálta azoknak kezekhez, az kiket az testamentum continentíája szerént illetett volna, azért sokszor említett Kis Szabó Mihály tartozik Mezei Mihálynak legatariusit az folyúl említett ezer háromszáz tallérokul plenarie contentálni és így annakutánna Kis Szabó Mihály keresse azon pénzt, az ki miatt történt ez iránt való galibás kára és költsége.

Értvén én, viczegenerálisurunk ő ngának és más jóakaró uraimnak ez iránt való discursusokat, s majd mondhatnám deliberatiójokat is, nem bocsátkoztam mélyebben ezen dolognak finalis decisiojában, hanem azon állapodtunk és egyez-

tünk meg, hogy ez mostani előttünk levő sz. Erzsébet asszony napi itt való sokadalom alkalmatosságával jöjjön fel ujabban említett Szabó Mihály ide Győrre, és az kiknek adta azon kezénél lévő pénzt, azokat vagy annak maradékát adigálja arra, hogy vele együtt a megirt sz. Erzsébet asszony napjára jöjjenek fel, akkor felhozván ki ki litteralia documentumit, itten emberséges törvénytudó emberek eleiben támasztom, az kik tovább mit fognak ezen causában deliberálni tudására adatik mind az két félnek s ahoz alkalmaztathatják magokat.

Hogy azért kmetek városostul, vagy pedig ide feljáró concivissei ezen dolog miatt többről többre ne molestáltassanak, és a nők kamerával együtt engem se distraháljanak, akarám kmeteket praesentibus requirálnom intvén tisztem szerént, hogy Szabó Mihályt az említett terminusra ne csak fölküldeni ne szűnjék, hanem kecskeméti uraiméknak is irgyon (irjon) mellette, hogy az kiket in hac materia concernál a dolog, azok is compáreáljanak, az minthogy im egynehány szóval irtam említett kecskeméti uraiméknak, hogy azon sokszor említett terminusra sistálják azon embereket az kiket kmetek és Kis Szabó Mihály fog nevezni.

Ezen dolgot az mint én penetráltam judicialiter igazította volt el az én praedecessorum Farkas András uram, de azon deliberatíot annihilálják s rendetlennek ösmerik itten, azért ujabban köll miatta galibáskodnunk, hogy azért végét szakaszthassuk, kmetek intésemhez alkalmaztassa magát, ezen levelemet által küldvén Kecskemétre, ennek erejével (az kiknek közölök kívántatik feljövetelek) azokat is fölbírhajták. Ezek után Isten sokáig éltesse kmeteket. Irtam Győrött 4 novembris 1676.

Kegyelmeteknek jóakaró barátja.

Király János

győri főharminczados mp.

Kivül: Kőrösi főbírónak Bubori Balázsnak és mellette levő assessorinak nekem jóakaró barátimnak adassék ez levelem Kőrösön.
(N.-Kőrös városa levéltárából).

CCCXLII.

Jelen irat tárgya ez :

Juhász Gyurka körösi alattvaló s ezen város juhásza ez előtt több ízben tolvajlást követvén el a körösiek által felakasztatott. Ezen ügy a kincstár részéről megvizsgáltatván róla az illetők kezébe e tezkere adatott, hogy e miatt őket senki se háborgassa.

1087 Ramazán hó 9-én = 1676 November 15-kén.

Mehmed

budai defterdár.

Kiül : Anno 1676. 17 Novembris. Nazur bék levele a város juhászszá felől Bubori uram bíróságában.

CCCXLIII.

E tezkere így szól :

Körös városabeli . . . . . nevű alattvalótól járó vérdíj részünkről felvételvé ; — hogy e miatt aztán soha senki azok (körösiek) ellen méltatlan követeléssel ne álljon elő, ezekbe ezen tezkerét adtuk.

1087 Ramazán hó 9-én = 1676 November 15-én.

Mehmed

a budai vezir

kethudája.

Kiül : Anno 1676. 17 Novembris. Vezér tihaja levele a város juhászszá felől. Bubori Balázs uram bíróságában.

CCCXLIV.

Jelen irat keltének oka ez :

Körös városában lakó Juhász Gyurka nevű ember felakasztatván törvényesen végeztetett ki. Miután a nevezett

városbeliek a felakasztottnak kivégeztetéséről szóló tezkéreért a törvény értelme szerint megfizettek: ezen iratot kapták.

Kelt 1087 évi Ramazán hó 10—20-ig = 1676 November 16—26-ig.

Szefer

pesti dserdebasi.

Kívül: Anno 1676. 17 Novembris. Kádía levele az város juhászszáru.

CCCXLV.

Körös városa 130 ház:

Fenirt város lakosi fejadójukat (*dsizije*) folyó 1087-dik évi Sabán hó végéig(= 1676 November 6) megfizették s arról e tezkerét kapták.

Ali

budai jancsár aga.

Kívül: Anno 1676 27 Novembris császár adajáru való czédula 130 harács. Bubori uram bíróságában.

CCCXLVI.

IV. MUHAMMED.

Kegyelmes vezér, nagyságos musir s Budának gondviselője, vezérem stb. Buda kádija stb.

Cs. m. jegynek érkeztével, tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó cs. kamarajószágom, Körös városának lakosai s a jelen rendeletnek előmutatói magas trónomhoz folyamodván felterjeszték, hogy ők a tartozott és m. rendeletem nyomán kivetett adót (*teklif*) le szokták fizetni és m. parancsomon kívül más rendkívüli teklifekkel való terheletésre okot sem adtak. Mindazáltal Buda defterdárjától jövő szubasák és vajdák tőlük m. rendeleten kívül s úgy a ser mint a kánun ellenére, azon ürügy alatt, *hogy nyakukra embert nem kül-*

denek : 100 tall. követelvén, őket bántani nem szűnnek. Nehogy tehát a ser' és kánun ellenére bántassanak, megtorlásul magas rendeletet kértek, s parancsoltam, hogy magas rendeletem megérkeztekor a fenirt ügyet igazság szerint megvizsgáljátok, hogy ha a felterjesztéssel egybe vág, boldog napjaimbán a szegény jobbágyok akármilyen elnyomásában teljességgel meg nem nyugszom s a nevezetteknek keményen szívére kössétek, hogy miután ők a tartozott és magas rendeletem nyomán kivetett adót befizetik ezenfelül a m. rendelet, a ser és, kánun ellenére tőlük oly módon pénzt ne követeljenek és őket ne sanyargassák. Ti pedig ezt tenniök ne engedjétek. A ser és kánun valamint cs. rendeletem ellenére senkinek nem engedvén valamit elkövetni, a féktelent név és czim szerint feladjátok s új panaszra ez ügyben okot ne adjatok. Így tudjátok, m. jegynek higgyetek.

Kelt 1087. Sevvál 10—20 = 1676 Dec. 17—27-dikéig.

Drinápolyban.

Jegyzet : E fermánnak Juszuf budai molla által hitelesített másolata is meg van. Mind az eredetire mind a másolatra kívül e pár szó van írva : *Vajda ajándékául*. A másolat Budán kelt.

CCCXLVII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, stb. Buda kadija.

Cs. m. jegynek érkezéével tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó Körös városának lakosai s ezen cs. rendeletnek előmutatói m. trónomhoz folyamodván felterjesztették, hogy a fenirt városnak tolmácsa (*terdsümán*) ser és kánunnal ellenkezőleg, tőlük eleséget, szénát, füstölt húst, vaját, tehenet és 20 szekér fát ingyen követel s ők efféle bántalmától soha sem mentek. Mivel az ilyen ser és kánun ellenes eljárásnak meggátolása iránt m. rendeletet kértek, azt kibocsátván parancsoltam, hogy mihelyt cs. levelemmel megérkeznek, a fenirt ügyre igazságosan felügyelj és tudd meg, hogy ez ügy

a felterjesztéssel egyez-e, mivel a szegény jobbágyok elnyomtatásában teljességgel meg nem nyugszom, pedig az említettnek: keményen szívére kösd, hogy ezentúl a ser és kánun ellenére élelmököt ne szedje, azután füstölt húst, vaját, tehenet és 20 szekér fát s egyebet el ne czepeljen. Te pedig elczepelni nem engedvén, abban meggátold, ser és kánun valamint cs. rendeletem ellenére senkinek se engedj valamit elkövetnie, az ügybe be nem folyókon erőszakot nem tétetvén, az engedetleneket pedig név és czim szerint feladván, ne okozd, hogy ez ügyben új rendelet érkez'zék. Így tudd, cs. magas jegynek higgyj.

Kelt 1087-dik év Sevvál 10—20 = 1676 év Dec. 17—27-dikéig. Drinápolyban.

Jegyzet: E fermán Budán kelt hivatalos másolata is meg van a következő hitelesítéssel: A föld negyed részére szóló magas szultáni oklevél másolata, — kiadta a dicsőséges nagy isten segedelmével

Musztafa

budai kádi.

Kivül mindkettőn: Tolmács kívánságirul, fát, szénát, pástortmánt ne.

CCCXLVIII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya Buda kádija stb.

Cs. m. jegynek érkezéével tudva legyen hogy a fenirt káza alá tartozó Körös városának . . . . . és . . . . . *) nevű lakosai m. tronomhozfolyamodván felterjeszték, hogy ők *hajmáne* (= költözködő, vándor) jobbágyok lévén, némelyek ezelőtt keresztyén földről a fenirt városba tértek, s ott megtelepedtek, és mitnhogy nincsenek senki defterébe jobbágyokul és jobbágyok fiaitul beirva, a zaimok és timárok . . . . . és . . . . . nevük őket akként háborgatják, hogy őket elvinni és hűbértelkes helységükbe szándékoznak telepíteni s akkor adót (*szerfi reszm*) szedendnek tőlük. Tudaták azt is, hogy

*) A nevek az eredetiben is hibáznak.

ezelőtt az ily kánun és defter ellenére cselekvők meggátlására magas rendelet adatott, de ezek nem hajtván reá, őket bántani nem szüntek. Hogy tehát a kibocsátott magas rendelet szerint cselekedjenek s amabban meggátoltassanak es. rendeletet kértek, s ezért parancsoltam, hogy magas rendeletem érkeztekor az ügyet igazság szerint megvizsgáld s a császári új defternek trónomtól kivett pecsét, hiteles másolatát és az ennek előtte kibocsátott m. rendeletet megtekintvén, tudd, hogy ha a nevezettek *hajmáne* jobbágyok s ha némelyek ezelőtt keresztyénföldről a fenirt városba tértek s ott megtelepedtek, s ha végre a fennevezett háborgató zaimok és szpáhik jobbágyaiul és jobbágyainak fiaul a cs. defter dsedidbe tetteleg be nem iratvák: akkor őket helységökre elviinni és tőlök adót követelni nem szabad s te egy oszporás egy fillért sem engedvén venniök; — a ser' és ká-nunnak, valamint a defternek és az eddig és most kibocsátott magas rendeletnek ellenére kinék sem engedvén valamit elkövetni, az ügybe nem ártottakat ne bántsd, az a szerint nem cselekvőt név és czim szerint feladd s új rendeletnek érkezésére alkalmat ne nyujts. Így tudd, magas jegynek higyj.

Kelt 1087 év Sevvál 20—29=1676 Dec. 27—1677 Január. 7-dikéig.

Drinápolyban.

Kivül: jobbágy ki nem vitelről.

CCCXLIX.

Körös városa 154 ház.

Jelen írott jegy tartalma ez:

A megnevezett városbeli ráják 1087 (= 1676) dik évi hadi szolgáltatás (*bedel nuzul*) fejében minden harács után (4 ház egy harács) 442 pénzt, — mint a fölvetés szerint megparancsolt összeget befizették s arról ezen tezkerét kapták.

1087 = 1676.

Sáhin aga.

Kivül: Anno 1676. Az 562 oszporát harácsrul. Bubori uram bíróságában.

CCCL.

Isten jó egészséggel áldja meg kegyelmeteket.

Viczekapitány Vadászi Pál uram klmetek ő klmének írott levelét az inquisitiókkal hozzám küldte, minthogy Szabó Ferencz nemes ember lévén, mindjárt minden törvényes út nélkül a megelégitésére a szegény kárvallott embereknek nem kényszerithettem, mint a maga includált protestatiójából is megértheti. Én mindazáltal mint bírása Szabó Ferencznek, ha a törvény convincálja satisfactiót fogok vele tétetni, hanem klmetek szegény kárt vallott atyafiait, városának tagjait segítse ezen dologban. De a mint értettük szava hihető emberektől jövőndőben is Körös városán találtatik azon Konka marhájának kivágattatása. Hanem Barna János nevű embert, ki akkor gulyás volt, küldje fel egy hónap alatt Szabó Mihály és más emberséges emberekkel, hadd voltaképen tudakoztathassék ki, mint s hogy volt azon dolog, hogy annál messzebb szegény kárvallott emberek ne költsenek, a minthogy kárvallott emberekkel itt levő klmetek emberek bővebben fogja klmeteket informálni mint folytanak legyen itt Szabó Ferencznek való dolgok. De a mint mondják megvallotta azon akkori gulyás, hogy Konka nevű katonára marháit, először egy fekete tehenet, és a többit consequenter ő adta ki azon marhákat a város szélén. In reliquo én ajánlom magamat minden igazságos dologban szolgálómat, mert tudja klmetek nemo nobilium nisi legitime citatus et juris ordine convictus puniri potest. Ezzel Isten éltesse klmeteket jó egészségben. Szendrő 3 januarii 1677. Klmeteknek jóakarója szolgál

Becskeházi András nemes Borsod
s Csongrád vármegyék viczeispánja.

P. S. Klmetek mindazáltal a mit jobbat feltalál ezen dolognak remediálásában azt kövesse.

Külszím: Egregiis agilibus et strenuis N. N, oppidi Körös Judici primario et coeteris inhabitatoribus etc dominis vicinis observandissimis. Körös etc.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCLI.

IV. MUHAMMED.

Bírák és ítélők példánya, Budának kadija stb.

Cs. m. jegynek érkezével tudva legyen hogy cs. kamrajószágom s a fenirt törvényszék (*káza*) alá tartozó Körös városának lakosai m. trónomhoz folyamodván felterjeszték, hogy a m. rendeletemnél fogva rájok kivetett adót (*teklif*) le szokták fizetni, s egyéb kényszerszülte terhek viselésére okot nem adtak. Mindazáltal a budai kormányzó (*vali*) részéről m. rendelet nélkül szokás ellenére *reszidiye* *) fejében 8000 oszporát vesznek tőlök, ezen felül 200 szekér széna és 200 szekér fának követelésével mindig bántatván, nehogy ezen túl a m. rendelet s az ő szokás ellenére akként sanyargattassanak, azok meggátlása iránt magas rendeletet kértek; miért is parancsoltam, hogy m. rendeletem megérkeztekor a fenirt ügyet igazságosan megvizsgáld s tudd hogy, ha az a felterjesztéssel megegyez, szerencsés napjaimbán a szegény jobbágyok bárminő bántalmában teljességgel meg nem nyugszom. A nevezetteknek tehát keményen küsd szívökre, hogy ezentúl m. rendeleten kívül s szokás ellenére *reszidiye* fejében 8000 oszporát tőlük ne vegyenek, fájok, szénájok s egyéb holmijokat el ne hordják, s te azt nem engedvén őket eltiltsd tőle. Sem egyházi, sem polgáritörvénynek (*ser' kánnun*), szintűgy a szokásnak és császári rendeletem ellenére nem engedvén valakinek cselekednie, a nem fékezhetőket név és czim szerint feladd s oka ne légy, hogy ez ügyben újra panaszz érkezzék. Így tudd m. jegynek higgy.

Kelt 1087 Dzülkide 1 -- 10 = 1677 Január 5—15.

Drinápolyban.

*) Tán *redzsadiye* (egy azelőtt rég eltörölt adónem.) Hammer Staatsverf. I. k. 226. l.

Jegyzet : E fermán Budán kelt hivatalos másolata is megvan ily hitelesítéssel : A föld negyed részére szdló magas szultáni oklevél másolata, — kiadta a diesőséges nagy Isten segedelmével
a szegény Musztafa.

Kivül az eredetén és másolaton : Széna, fa czéduláról.

CCCLII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, mevlána Buda kádija stb.

Császári magas jegynek érkezével tudva legyen, hogy cs. kamrajószágaim közül való s a fenirt törvényszék alá tartozó Kőrös városának lakosai s e cs. rendeletnek előmutatói m. trónomlhoz folyamodván felterjeszték, hogy ők a kötelességökben álló salétromgyártást üzik s a m. rendeletnél fogva rájuk eső adót le szokták fizetni elannyira, hogy rendkívüli terhek viselésére okot nem adtak. Mindazáltal a budai kormányzó (*vali*) részéről m. rendeleten kívül, és mind a ser' mind a kanun ellenére *istállómester* *) czimű adóval szüntelen zavartatnak. Mivel tehát kérték, hogy m. rendeleten kívül, kánun és ser ellenére akként ne nyomorgattassanak s ez meggátoltassék : parancsoltam, hogy magos rendeletem megérkezvén, a fenirt ügyben igazság szerint eljárj, s azt megvizsgáld, s ha az ezen értesítéssel megegyez tudj, hogy boldog napjaimban a szegény jobbágyok nyomorgatásába bele nem egyezek s az említetteknek keményen kösd szivökre, hogy ezentul m. rendeletemen kívül és úgy a ser' mint a kánun ellenére őket akként ne sanyargassák, s te ezt tenniök nem engedvén őket meggátold benne. A ser' és kánnal valamint rendeletemmel ellenkező tettet elkövetni ne hagyj. A magukat fékezni nem engedőket név és czim szerint feljelentvén alkalmat ne nyujts rá, hogy ez ügyben új rendelet érkezék. Így tudj meg, magos jegynek higgy.

Kelt 1087. Dzülkide 1—10 = 1677. Január 5—15.

Drinápolyban.

*) Az itt „istállómester“nek fordított *szalákhör* vagy *szıldhsor* istállómestert is jelent; — de egyszersmind oly raját is, a ki várerődítési szolgálatot tartozik teljesíteni.

Jegyzet : Ezen fermán Budán kelt hivatalos másolata is megvan, ily hitelesítéssel : A föld negyed szészére szóló szultáni oklevél másolata, — kiadta a dicsőséges nagy Isten segedelmével a szegény

Musztafa budai kádi.

Kivül az eredetén és másolaton : szarahóraságrul.

CCCLIII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, Buda kádija stb.

Császári magos jegynek érkezével tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó s e cs. rendeletet előmutató körösi lakosok magos trónomhoz felterjeszték, hogy ők a m. rendelet nyomán tartozott illetményt (*hukke*) adót (*reszm*) és egyéb terhet (*teklif*) szokták fizetni, s ebben nem fogyatkozván, semmi tekintetben bántatni nem szoktak. Most azonban a budai közkatonák (*nefr'at*), régi szokás ellenére, sok szekeret, posztót, darutollat, azonkívül élelmet ingyen szedvén, rajtuk zsarnokoskodnak. Minthogy meggátlásuk iránt magos rendeletet kértek, parancsoltam, hogy m. rendeletem érkeztekor a fenirt ügyet igazság szerint megvizsgáld, s tudd meg, hogy ha a felterjesztéssel megegyez, igazságos napjaimban ser' és kánun ellenére a jobbágyok ilyképeni sa nyargattatása m. megnyugvásomat teljességgel nem bírja. Az említetteknek keményen szívökre kösd, hogy régi szokás ellenére szekeret, posztót, darutollat és élelmet ingyen el ne vegyenek, s te venniök nem engedvén, őket semmi szín alatt ne bántsd, s a fenirt ügyben más rendeletnek érkezését elé ne idézd. Így tudd a magos jegynek higgyj.

Kelt 1087. Dzülkide 1—10 = 1677. Január 5—15.

Drinápolyban.

Jegyzet : E fermán Budán kelt hivatalos másolata is megvan, ily hitelesítéssel : A föld negyedrésze szélre szóló magos oklevél másolata, — kiadta a dicsőséges nagy Isten segedelmével

Musztafa budai kádi.

Kivül mind az eredetén mind a másolaton : Szálló ajándékarul, a másolaton ez is : italárul.

CCCLIV.

IV. Muhammed rendeli, hogy a körösiek az *iszpendzsét* a Budán lakó defterdárnak befizetvén, — be kell érni vele, s nem kell évenként 1140 tallért követelni tőlök, szól a rendelet a vezérhez, mint Buda gondviselőjéhez, s a budai kádihoz.

Kelt 1087. Dzülkide 1—10 = 1677. Január 5—15.

Drinápolyban.

Kivül : Sommálásrul.

CCCLV.

IV. MUHAMMED.

Nagy lelkű emirek példánya, kittünő nagyok oszlopa, hatalmas, tisztelt, hirnév és dicsőség tulajdonosa, az örök Istennek bő kegyében részesített szolnoki szandsákbég; bírák és ítélők példánya, jelességnek és beszédnek bányája, Szolnok kádija!

Császári magas jegynek érkezével tudva legyen, hogy a fenirt törvényszék (*káza*) alá tartozó Körös városának jobbágy lakosai szerencsés kapumhoz felterjeszték, hogy ők a nevezett törvényszék alá tartozó Kécske helységéből valók, de háború kitörésekor a sereg üldözése elől néhányan keresztyén földre menekültek vala. Azután édesgetésre a fenirt városban telepedtek meg, hol is tartozott feadójukat (*dsizije*) a városbeli keresztyénekkal egyetemben szokták lefizetni és így a szegedi defter keresztyén jobbágyaival az adókönyvbe beirt jobbágyok közé ők nem tartozván s ehez semmi viszonyban nem lévén, most az említett defterbe irt keresztyének adójának beszédésével megbizottak csupán haszonlesésből tőlük szintén és újra adót követelnek, s őket mind a törvény mind a defter ellenére háborgatják. Mivel ezek meggátlására magos rendeletet kértek, ennél fogva nehogy a kánun és a defter ellenére bántassanak, e rendelet adatott ki, s parancsoltam, hogy ennek megérkeztekor a fenirt ügyet megvizsgáljátok, aztán a pecsétes, hiteles és uj

császári defternek másolatát elővevén, vizsgáljátok meg, hogy ha a fenforgó jobbágyok (*ráják*) tetteleg régóta a szegedi defterbe jobbágyokul beírva nincsenek, akkor a nevezetteket, miután a most lakott városnak keresztyéneivel egyített a tartozó fejadót (*dsizije*) egyszer lefizették a szegedi adószedő (*dsizijedár*) defter ellenére újra adóköveteléssel ne háborgassa, ti pedig ezt nem engedvén, őt benne meggátoljátok s alkalmat ne adjatok, hogy ez ügyben új rendelet érkezzék. Így tudjátok meg, magos jegynek higgyetek.

Kelt 1087 év Dzülkide hó 2-án = 1677 Január 6.

Drinápolyban.

Kivül: Az kécskei hozzánk bejött jobbágyok császár adáját szegedi szansokságra (szandsák) ne adjanak.

Jegyzet: Vessd össze a IX számú okmánynyal fentebb I. k. 9-ik lapon. Ahmed szultán 1615-ben ugyan-e tárgyban ad ki rendeletet.

CCCLVI.

IV. MUHAMMED.

Kegyelmes vezér, nagyságos musir, a világ rendezője, ki a közttyeket éles belátásával s a népek dolgait igaz ítélet szerint rendezi, ki a birodalomnak és a jóllétnek épületét szervezi, s a szerencse és felség oszlopait szilárdítja, a legmagasb királynak különféle kegyeibe burkolt, Budának gondviselője, Murteza pasa vezérem (t. a. m. A. ö. d.) és a bírák s ítélők példánya, jelességnek és beszédnek bányája, mevlána, Budának kádija (n. j.)

Cs. m. jegynek érkezével tudva legyen, hogy kamra-javadalmu Kőrös városának lakosi szerencsés udvaromhoz embert és folyamodványt küldöttek és felterjeszték, miszerint ők a defterbe salétromgyártó jobbágyokul iratvák be, de az ennekelőtte kiütött háborúk alatt a seregek-üldözéseelől elfutottak és néhányan keresztyén földre is költöztek. Azonban vége szakadván a háborúnak édesgetésre ismét régi városukba tértek. Mialatt tehát a fenirt városban laknak s a kötelességköhöz tartozó salétromgyártáshoz látnak a nélkül,

hogy némely eminek, ámilok, timárok, zaimoknak defterbe iktatott jobbágyaik és azoknak fiai volnának, az elsoroltak csupán pénzszerzés vágyból rájuk fogják, hogy ők valósággal jobbágyaik s így náluk szállnak meg, eleséget ingyen vesznek, sőt régen lakott városaikból máshova akarják szállítani, mi által a m. kánun és defter ellenére erőszakot követnek el. Mivel meggátoltatásuk iránt m. rendeletet kértek; — nehogy a kánun és defter ellenére a szegény jobbágyok bántassanak — rendeletem ki is adatott s parancsoltam, hogy megérkezéssel az ügyet megvizsgáljátok s azoktól, kik jobbágyaik fölött vitáznak, pecsétes, hiteles és új császári defter másolatát követelvén megtekintsétek, s ha tetteleg a kérdésben forgó jobbágyok az elsoroltak régi defterébe jobbágyokul és azoknak fiaul be nem irvák, azon esetre, miután a fenemlítették a rájuk bizott salétromgyártást teljesítik, őket olyak által, kiknek hozzájuk semmi közüik máshova szállíttatni s eként a kánun és defter ellenére nyomorgattatni ne engedjétek. A fenirt ügy miatt új panaszt elő ne idézzetek. Így tudjátok a m. jegynek higgyetek.

Kelt 1087. Dzülkide 2-án = 1677. Január 6-án.

Drinápolyban.

Jegyzet : E fermán két példányban van meg, ugyanazon helyen s időben kelve. Az egyiknek, — melynek szövegéből ezen szavak : „Sőt régen lakott városaikból máshova akarják szállítani“ — hiányzanak, hátlapján ez olvasható : „non satis apta.“ A másikon ez áll : „jobbágy ki ne vitelről, — meliores.“ Ez utóbbinak — a már előfordult Musztafa budai kádi által hitelesített másolata is van, melyen kívülről ez áll : „Jobbágyok ki ne vitelről.“

Jegyzet : E fermán csaknem azonos a VIII-ik számúval, a 7-ik lapon. I. k. (I. Ahmed 1614.) és a XVII-ik sz. 17. l. (I. Muszthafa, 1628.)

CCCLVII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, mevlána, Budának kádija stb.

Császári magas jegynek érkezéssel tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó Körös városának lakosai m. tró-

nomhoz folyamodván felterjeszték, hogy városukra átkozott hajduk jöven, őket öldösni kezdték, vagyonukat pedig és élelmüket elrabolták. — Ily esetben mikor ők az átkozott hajdukból törvényesen néhányat megölnék a budai helytartók (*vali*) mind a ser' mind a kánun ellenére tőlük vérpénz fejében (*díjet*) 1000—1500 tallért követelnek s őket ekként sanyargatják. Mivel az iránt, hogy a kánun és ser' ellenére vérpénz fejében semmi se követeltessék, m. rendeletet kértek: a rendelet hogy ser' és kánun ellenére ne bántassanak, kiadatott, s parancsoltam, hogy es. rendeletem érkeztekor az e tekintetben kibocsátott rendeletem szerint cselekedjél, s a fenirt ügyet jól megvizsgáld, valjon a felterjesztéssel megegyez-e, megegyeztének esetére pedig ezentúl rajtuk a budai kormányzók *) által oly ürügy alatt, hogy hajdút öltek, törvényesen erőszakot elkövetni s tőlük vérpénzt követelni ne engedj. A ser' és kánun és a császári rendelet ellenére senkinek sem engedvén valamit tennie, a fenirt ügyben új rendeletet ne várj. Így tudd s a magos jegynek higgyj.

Kelt 1087 Dzülhidse 1—10 = 1677 Febr. 4—14-kéig.

Drinápolyban.

Jegyzet: E fermánnak szintén megvan Musztafa budai kádi által szokott módon hiadott hivatalos másolata.

Kívül mind az eredetin mind a másolaton ez áll: Tolvaj halála díjárul.

CCCLVIII.

Pest Pilis és Solt uniált vármegyéknek ordinarius viceispánja nemzetes és vitézlő Bélteki Pál uram ö klmecommisziója mellett: Én Kamarás Ambrus ezen vármegyéknek juratus assesora ültem le az mellettem levő eskütt társammal nemes Kalocsa János urammal együtt bizonyságoknak beszédésére. Az előmben adott dentrumoknak seriese szerint az nemes Urházi István székbíró uram intsantiájára.

---

*) Szujoldsi Ali basa.

De eo utrum.

Primo: tanu tudod-e, valld meg hited után, az mely marhát Urházi István székbíró nram vett és te elődben hajtotta, azon marhákat katonától vette-e avagy paraszt embertől? titkon e avagy nyilván?

Secundo. Tudod-e azt is, hogy Zólyomban lakozó Biró Miklós nevű katona kereste Urházi Istvánon ugymint székbírón azon marhákat?

Tertie. Tudod-e azt is, hogy Szendrőben lakozó Kunka György nevű katona ezen felyül megirt marhát tapogatta, és tudakozta Körösön lakó Posta Szabó Mihálytól, hogy ő is társ volt volna azon marhához, megnevezett Kunka György. Az kit most is ugyan Szendrőben lakozó nemes Szabó Ferencz uram keres Urházi Istvánon ugymint székbírón, mivel-hogy ez a marha keresés a Biró Miklós keresetihez tartozik?

Quarto. Kit tudsz ebben jó tanunak lenni?

De eo utrum.

Primo. Tanu. Tudod-e valld meg hited után N. N. a minemű marhát adtál Urházi István székbíró uramnak katonától vetted volt-e? avagy mástul? kítől? ha igaz marha volt.

1. Testis. Bese János. Cir. annorum 42. megesküvén hiti után fatetur. Tudom nyilván (ugy mond) az mikor Körös városa marháinak gulyása voltam a székbíró Urházi István uram sz. Lőrinczi Toth Ferencztől vett volt marhákat, melyeket én előmben adtak; de én soha sem tudom, hogy Urházi István uram katonától vett volna marhát, mivel olyan embernek lenni soha sem ismertem.

Ad tertium. Tudom nyilván azt is, hogy Kunka György nevű katoaa azon említett marhákat kereste, de nem igaz uton, mert a mely marhákat a székbíró Urházi István uram vett volt szegedi Simon Mátyástól, azoknak mind a javát mutogatta és szaggatta ki, melyeket övéknek mondtak.

De azokból, melyeket Tóth Ferencztől vett volt Urházi István uram egyet sem ismertek meg.

A 4-tum nihil fatetur.

2-us testis. Czira János cir. annor. 40. megesküvén

biti után fatetur : hogy azon marhát, melyet Szendrőben lakó és vitézlő Szabó Ferencz uram keres, azokat nem katonától, hanem paraszt embertől, ugymint szentlőrinczi Toth Ferencztől vette volt Urházi István uram mint székbíró, azt nyíl-ván tudom.

Ad 2-um tudom azt is, hogy Zólyomban lakó Biró Miklós azon megnevezett marhákat Urházi István uramon kereste, de nem nyerte meg.

Ad 3-um. Azt is nyilván tudom, hogy Kunka György nevű katona is kereste a megnevezett marhát. Azonban szabadságot adott Urházi István uram neki, hogy a város marháira menjen el keresse, ha megtalálja hajtsa el. Azonban kimenvén a város marháira szaggatott ugyan ki marhákat, de nem is olyakat a minémű marhákat mondott, hanem azt nyilván tudom, hogy azokból a marhákból szaggatott ki, melyeket szegedi Simon Mátyástól és kecskeméti Demeter-Mártontól vett volt Urházi István uram. De az minéműt keresett olyat még nem is látott.

3-us testis. Sikett András circiter annorum 42. megeskítvén hiti után ad 1-um punctum idem fatetur.

Ad 2-um perinde fatetur ut supra.

Ad 3-um etiam perinde fatetur.

Ad 4-um nihil fatetur.

P. H. Coram me Ambrosio kamarás jur. assessor Pest Pilis et Solt. In oppido Kecskemét die 9 Martii Anno 1677.

P. H. Coram me Johanne Kalocsa.

Tooth Ferencz cir. annorum 80 juratus et examinatus fatetur sic: Tudom nyilván, hogy mikor Urházi István körösi székbíró a minémű marhákat vett volt csányi ráczoktól, Szabados Györgytől, négyen voltanak ahhoz a marhához, én is ott voltam azokkal de én nem voltam társ azokhoz a marhákhöz, hanem csak hajtó voltam, de azokat a marhákat nem titkon sem nem alattomban vették a székbírák, hanem fényes nappal vették, mint igaz marhát, Kecskeméten is eleget árulták azon marhákat, de minthogy ott nem alkhattanak meg a székbírákkal úgy nem vették meg. És azután úgy hajtották Körösre s úgy adták el ott.

Ad 2-um. Tudom hogy Zólyomban lakozó Biró Miklós azon marhákat kereste törvénynyel, akkor én Tóth Ferencz Zólyomban ott voltam a törvényben, de nem is olyan marhákat keresett, mint a milyeket akkor székbiráink vettek, hanem ő kegyelme tavalyi borjukat, tekete tehenet keresett; de én igaz hitem után vallom, hogy azon marhák közt nem volt tavalyi borjú, sem fekete tehen nem volt, hanem teve szőre volt, nagyon meddő tehen, melyeket az akkori székbiráknak adtanak. De ott Zólyomban sem nyert Biró Miklós semmit is. Ez iránt Biró Miklóst a törvény elvetette ezen keresettől.

A 3-um nihil fatetur; ad 4-um nihil . . . . .

CCCLIX.

Mi buzini Keglevich Miklós, nemes Thornavármegyének főispánja, Thornavárának örökös ura. Adjuk tudtára mindeneknek, az kiknek illik ez levelünk rendiben: Elsőben is magunkra vévén mindkét ágon levő maradékinknak, posteritásinknak, osztályos és vérszerint való atyánkfainak és legatariusinknak terheket; valakiket tudniillik ez alább megirt dolog most és jövőendőben akármi módon illetve, avagy illethetne. Hogy megtekintvén némely emberséges embereknek intercessiójokat, mi is annak okáért Kőrös városában, nemes Pestvármegyében levőben, lakozó Szörös András és feleségét Biró Katát és unokáját Szabó Jánost, mint örökös jobbágyságokat mostani és jövőendőben leendő utriusque sexus maradékival, successorival és posteritásával in perpetuum et irrevocabiliter jobbágyságok alól felszabadítottuk és exemptussá tettük, úgy, hogy magunk is meghozatván kegyelmes koronás király urunktul armalisokat, melylyel maga megnevezett Szörös András és felesége és utriusque sexus maradéki mint igaz nemes emberek instar aliorum nobilium országunk nemesi szabadságával élhessen. Ily okkal mindazonáltal, hogy az ő nemesi szabadságoknak, sem magunk, sem maradékink ellen, sem successorink

ellen, sem úttal-móddal erejek ne lehessen, se ne praejudicálhasson, se pedig semmi alkalmatossággal ne procedálhassanak ellenünk, magok, maradéki, successori. Insuper az mely funduson az megirt városban mostan laknak is, kinek egy felől szomszédja napnyugot való szeren felső szomszédja Sági János, alsó szomszédja Fülep István háza vicináltatik, cum omnibus ad eandem sessionem colonicalem de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, pertinentiis quovis nominis vocabulo vocatis, az felől megnevezett személyeknek és maradékjoknak per manus bocsátottuk, birni engedjük, négyszáz tallérokbán. Mi is azért per praesentes exemptussá tévén azon házhelyt is libertáltatván, sem magunknak, sem pedig mindkét ágon levő maradékinknak megirt Szörös András^{hoz}, feleségéhez és mindkét ágon levő maradékij^{hoz}, és ugyanazon házhelyéhez is semminemű just és proprietast nem reserválunk mindaddig, valameddig ezen Szörös András és gyermeki, és azoknak Szörös névén tulajdon csak ezen ágbul, ugymint Szörös András ágábul levő maradéki nem deficiálnak: Deficiálnván pedig azon házhely statim et de facto sine ulla poecuniaria solutione magunkra és maradékinkra, successorinkra és legatariusinkra visszaszálljon és csak per praesentes propria saltem autoritate apprehendálhassuk és mint saját örökünket birhassuk. Melynek nagyobb bizonyására és erősségére adtunk ez kezünk irásával és pecsétünkkel megerősített levelünket. Datum in Castello Thorna die 3 mensis Aprilis Anno 1677.

Nicolaus Keglevics mp.

(P. H.)

(A nemes Vladár család levéltárából)

CCCLX.

Ajánljuk kegyelmednek mint hűséges fautor urunknak engedelmes szolgálatunkat, kívánván, hogy Isten szerenés hosszú élettel áldja kegyelmedet kedves háza népével egyben!

Nemzetes viceispán urunk! Im az kegyelmedtől determináltatott napra nemes Szabó Ferencz praetensiója végett és törvénytelen hajtogattatása miatt (melyben elhiszszük, kegyelmedet bírójának lenni akkor nem agnoscolta) böcsületes érdemes és nemes atyánkfiait minden igazságokkal együtt felküldöttük: (mint az includalt igazságok megmutatják) néhai Konka György keresetét néhai Zolyomi Biró Miklós keresetivel egynek lenni, mely hogy kegyelmed és a tekintetes nemes vármegye úri és nemesi rendei előtt hitelesebb lenne: Im nemes Úrházi István atyánkfia, nemzetes vitézlő Bélteki Pál füleki vicekapitány és egyszersmind viceispán urunktól comissiót extrahálván, Kecskemét városi Pest vármegyei juratus assessor uraink által inquiráltatott, melyet collateraliter azon assessor uraink vallának és sub sigillis propriis et chirographiis kiadván; az judiciálist (mivel ezen dolog ott is revideáltatni fog) Fülekre nemzetes viceispán urunk kezéhez küldik mint competens bírójához nemes Úrházi István atyánkfnak fiának. És a mint bírāja eleiben adta ezen dolgot: három városbeli becsületes convocatus bírák által rumináltatta is, melyet is in paribus im kegyelmed és a tekintetes nemes vármegye színe eleiben hoztanak.

Megértvén azért emi atyánkfiainak minden igazságokat ex productis és nemes Szabó Ferencz urunknak is nem törvényes úton való elkezdett helytelen praetensióját (sőt a violentiát szegény nemes atyánkfiain a melyet elkövettetett nagy károokra) istenesen rumináltatván, (mivel a maga levelei is csak imide amoda hol Szabó Mibályra, hol mészáros gazdákra, hol városra mutatnak) nagyságtok és kegyelmeitek az egész processust minden leveleinkkel együtt embeink kezében kiadni ne neheztesse. A káros személyeket is cum refusione expensarum minden károokra is contentáltassa, mert Szabó Ferencz urunk úgy hitesse el magával, hogy behunytt szemmel bizony nem nézzük, hanem az egész processust az nemes Füleki vármegyén is rumináltatván, az tekintetes nemes posonyi kamarát fogjuk requirálni siralmas panaszszal (el sem mulatjuk) mert némely végházbeliek af-

félét ugyan megszokták már rajtunk. Ha Szabó Ferencz urunknak méltó practensiója lehetett volna, volt mind competens bírāja, s mind kapitánya jure praecedált volna. De reliquis nagyságtoknak és kegyelmeteknek kegyes resolútióját és istenes deliberatióját várván, legyen Isten oltalmában a nagyságtok és kegyelmetek élete örökké.

Actum in oppido Körös 25 April. 1677.

Nagyságtoknak és kegyelmeteknek szolgálunk Körös városa főbírája nemes Bubori Balázs és tanácsi.

Külszín: Nemzetes vitézlő Beeskeházy András urunknak nemes Borsod és Csongrád vármegyéknek viceispánjának és ugyanazon vármegyék úri s nemesi rendének és nekünk hűséges fautorinknak etc. adassék hiven.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCLXI.

Anno 1677 die 3 Maji.

Mi ő felsége Szendrő végházának vice vásárbírái Aczél Péter és Vácsi György bocsátattunk ki nemzetes és vitézlő Vadászi Pál uram ő klmének, úgy mint ezen ő felsége Szendrő végházának constitutus kapitányának ő klmének commissiojából collateralis és egyszersmind judicialis inquisitionnak perágálására ez ide alább megírt mód szerint Szabó Ferencz uram instantiájára.

De eo utrum.

1) Tudja-e a tanu nyilván, hogy az körösi székbírák vettek ekyszersmind tizennégy marhát?

2) Tudja-e a tanu azt is nyilván, hogy Kunka Györgynek azon tizennégy marhához semmi köze nem volt?

3) Tudja-e a tanu azt is nyilván, hogy Kunka György azon tizennégy marhákat sem akkor sem azelőtt sem azután soha nem kereste volna?

4) Tudja-e a tanu nyilván, hogy az akkori székbíráknak izent Kunka György azon tizennégy marháknak az áráért hogy megküldjék?

5) Tudja-e a tanu nyilván, azon izenetre mit feleltek az székbírák vagy mit izentek Kunka Györgynek?

6) Tudja-e a tanu, vagy emlékszik-e reá, hogy Kunka Györgyöt vagy látta vagy ismerte volna, vagy pedig sohasem?

(Következik 3 tanunak vallomása.)

Az más részről való utrumok :

Tudja-e, látta-e, hallotta-e az tanu nyilván szájából Kőrösön lakozó Szabó Mihálynak, hogy ugyan Kőrösön levő száz tallér adósságot magára vállalta ugy, hogy meghozza ide Szendrőbe?

Másodszor : Tudja-e, látta-e, hallotta-e az tanu nyilván szájából Kőrösön lakozó Szabó Mihálynak, hogy reménkedett volna Kunka Györgynek ilyen formán, hogy ne haragudjék klmed édes György uram, még ezzel emberséggel is leszünk kegyelmednek és akkor Szabó Mihály mit ígért mit nem?

Harmadszor : Tudja-e, látta-e, hallotta-e az tanu nyilván szájából Kőrösön lakozó Szabó Mihálynak, hogy azt mondotta Kunka Györgynek, hogy : édes György uram csak a kegyelmed dolga végett fáradtam én most ide derekasabban.

(Következik egy tanu vallomása.)

Coram me Petro Aczél	Coram me Georgio Váczy
Judice Szendrőviensis.	Judice Szendrőviensis.
P. H.	P. H.

CCCLXII.

Jelen irat tárgya ez :

A kőrösi ráják a folyó áldott évben a sereg szükségei fedezése végett rájok vetett adókat (*keszime*) teljesen lefizetvén, ezen tekerét adtuk kezökbe, hogy őket e dolog végett senki ne háborgassa.

Kelt 1088-dik év Rebbjülevvel hó 28-án = 1677 Május 31-én.

Mehmed effendi
budai defterdár.

Kivül : Anno 1677 3 Junii. Summárul Fruttus Gáspár uram bíróságában.

CCCLXIII.

A parancs mint ben foglaltatik.

Musztafa budai kádi.

Jelen iratnak oka, hogy a budai káza alá tartozó Körös városa jobbágysai közül jelen okiratnak előmutatói Furtus Pál, Furtus Gáspár fia Gazár Pál, Gergely fia és Mihály deák, Kis Albert fia és mások mint felperesek, Handán csausz alperes ellen, Ibn-Abdallah elnöksége alatt a törvényszék (*medsiliszi serije*) előtt a pört megindíták, mondván: Handán csausz mint tolmács a fenirt város lakosaitól élelmet, szénát, füstölt húst, vaját, tehenet, 20 szekér fát s egyéb eleséget évenként követelt minden cs. rendelet nélkül s annak daczára, hogy a fenirt követelésnek elhárítására kezökbe főhatalmú rendelet adatott volt. Kérték tehát, hogy az megtekintessék s a fenirt czikkeket követelő Handán csausz meggátolására foganatba vétessék. Vallatás után Handán csausz mond, hogy a körösi lakosoknak régóta volt szokásuk efféléket tolmácsaiknak kiszolgáltatni. De miután a kezöknél volt magos rendelet Handán csausz előtt felolvastatott és miután annak világos tartalmában a fenirt czikkeknak kiszolgáltatása tiltva van: ennél fogva a magos rendelet szerint az említett Handán csausznak, jöllehet ő tolmács, — a fenirt város jobbágysaitól affélét követelni megtiltatott. Miről is a fennevezettek kezébe ezen kötelezvényt (*veszika*)adtuk.

Kelt 1088 Dzsemaziülevvel 17 = 1677 Jul. 15-én.

Aláírások:

Musztafa báscsaus;

Musztafa a nőtlenek (*azáb*) kethudája.

Mehmed önkéntesek (*gönüllü*) kethudája.

Hadsi Mehmed örök (*müsztakfiz*) kethudája.

Ibrahim jancsár kethuda.

Budakeszi Ahmed aga.

Mehmed effendi defterdár.

Bekir müsztakfiz bölük basi.

Huszein barutdzsi-k (lőporkészítők) kethudája.

Musztafa csorbadzsi.

Kivül : Anno dni. 1677. die 16 Julii. Höczét (ítélet) mufti kadiátul, hogy az tolmácsoknak semmit ezután kézbeli ajándéknál ne adjunk.

CCCLXIV.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, jelességnek és beszédnek bányája, mevlána Buda kádija (n. j.)

Cs. m. jegynek érkezéssel tudva legyen, hogy a császári kamrajószágokhoz tartozó s a fenirt káza alá tartozó Körös városának lakosai, szerencsés küszöbömhöz folyamodván felterjeszték, hogy ők a tartozott és m. rendeletem nyomán rájuk kivetett adót (*teklif*) le szokták fizetni, s azért a magas rendeleten kívül rájuk tolt terhek viselésére, zavar-
tatás- és nyomorgattatásukra okot nem adnak. De e közben a budai kormányzó (*vali* *) részéről tőlük m. rendeleten kívül s úgy a kánun mint defter ellenére 200 kila buzát és 200 okka vaját követelnek, e fölött gypajupénz (*japagi akcse*) fejében 40 tallér, s egyéb teher követelése által bántják őket s ennek előtte m. rendeletem s a kormányzóktól kötelezvény volt kezökbe kiadva, de ők (a bántó felek) arra nem hajt-
ván bántalomtól sohasem tiszták. Minthogy m. rendeletemet kérték eltiltásuk iránt s a végre, hogy m. rendeleten kívül s úgy a ser' mint kánun nélkül ne bántassanak, rendeletem ki is adatott s parancsoltam, hogy m. rendeletem érkeztekor az e tekintetben kibocsátott rendeletem erejénél, a fenirt ügyre kellő figyelmet fordíts és hozzá láss, hogy ha az ügy leírás-
képen való, szerencsés napjaimban a szegény jobbágyokon némileg történő bántalomba teljességgel bele nem egyezem. A nevezetteknek tehát keményen meghagyd, hogy őket, mi-
után a tartozott és m. rendeletem nyomán rájuk kivetett adót lefizették, azonfölül s ezentúl m. rendeletem ser' és kánun ellenére 200 kila buzának, 200 okka vajnak, gypajupénznek

---

*) Ekkor Khalil basa.

követelésével s egyéb terhekkal ne nyomorgassák, s te nyomorgatniok nem engedvén — őket meggátold. Magas rendeletem, ser' és kánun s azelőtt és most kibocsátott rendeleteim ellen senkinek ne engedj valamit elkövetnie. A magukat megfékezni nem engedőket név és czim szerint feljegyezvén, ide felterjeszd, ne tedd hogy ez ügyben ismét panasz emeltessek és más rendelet váljék szükségessé. A magas jegynek higgy.

Kelt 1088. Redseb 1—10 = 1677. Aug. 30 — Sept. 8-dikáig.

Konstántzinápolyban.

Kivül mind a hármon : Gyapju, vaj, búzárul.

Jegyzet : Egy másik, Drinápolyban 1087 Sevvál 10—20 = 1676 Decemb. 17—27. kelt, ezzel mindenben egyező fermánban a 200 kila búza s 200 okka vaj követelés szintén felemlítették; de a berekesztésben csak a gyapjnpénz (*japagi akcse*) zsarolása van megtiltva. E hiányosnak Budán Musztafa kádi által szokott mód szerint kiadott hivatalos másolata is megvan.

CCCLXV.

IV. MUHAMMED. .

Kegyelmes vezér stb. Budának gondviselője, mevlána, Buda kádija stb.

Cs. m. jegynek érkezéével tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó Körös városának lakosai s e jelen rendelet előmutatói szerencsés küszöbömhöz felterjeszték, hogy a fenirt város földén a birtokukban levő helyektől az új telek-könyvbe (*defter dsedidbe*) adók iratvák, ők pedig az adóval felérő tizedet az annak beszédésével megbizottaknak le szokták fizetni, de a tized szedők ezzel meg nem elégedvén, mind a ser' mind a kánun és defternek ellenére őket 69,888 oszporával több adónak követelésével nyomorgatják s ettől teljességgel nem tiszták. Mivel meggátoltatásuk végett magos rendeletemet kérték, parancsoltam, hogy mihelyt m. rendeletemmel megérkeznek, a fenirt ügyre teljes igazsággal

figyeljeteK és szerencsés küszöböntől kiadott pecsétes, hiteles másolatát a defter dsedidnek kikérvén tőlök, az ügyet megvizsgáljátok, s ha a fenirt város határán birtokukban lévő helyekből a defter dsedidben nem tized, hanem adót elkek alakítottak s azon adó, melyet fizetnek tizeddel felér, akkor miután ez adójukat lefizették, őket ezentúl mind a ser' mind a kánun s defter ellenére 69,888 oszporának követelésével ne hagyjátok sanyargattatni és a sanyargatókat megakadályoztassátok. A ser' és kánun, szintűgy a defter és cs. parancsom ellenére senkinek sem engedvén valamit tennie; az e tekintetben zavart nem okozókat ne bántátok, de az engedetlencet felterjeszszétek s a fenirt ügyben új rendeletnek érkezését elő ne idézzétek. Így tudjátok.

Kelt 1088 Redseb 1—10 = 1677. 30 — Sept. 8-dikáig.

Konstántzinápolyban.

Kívül az eredetű: Summárul; a másolaton: Summárul való pár.

Jegyzet: Megvan Juszuf budai molla által szokott módon kiadott másolata is.

CCCLXVI.

Bírák és ítéłők példánya, jelességnek és beszédnek bányája, mevlána, Buda kádija stb.

Cs. m. jegynek érkezétevel tudva legyen, hogy a császári rendeletet előmutató Kőrös városának lakosai szerencsés küszöbömböz folyamodványképen felterjeszték, hogy ha valaki közülök lóról vagy fáról leesik, vízbe fűl, tűzben összeég, szekérről lezuhan, villámtól sulytatik vagy rája fal omol, s ekkor ha valami állat is tőretik darabra az ekként kimultakért jól őrzött tartományaimban yérpénzt követelni tilos, holott ők a budai kormányzóktól e tekintetben mind a ser' mind a kánunnal ellenkezőleg pénzköveteléssel egyre bántatnak. Mivel meggátoltatásuk íránt m. rendeletemet kérték, parancsoltam, hogy mihelyt m. rendeletemmel megérkeznek, a fenirt ügyet igazságosan megvizsgáld, s tudd, hogy ha az való, szerencsés napjaimban a jobbágyok bár-

miként történő sanyargatásában teljességgel meg nem nyugszom s jól őrzött tartományomban a vérpénz (*dijet*) el van törölve. Az említetteknek tehát meghagyd, hogy őket ezentúl afféle történetesen kimultakért követelt birsággal, mely miud a ser' mind a kánunnal ellenkezik ne nyomorgassák. Te pedig nekik e nyomorgatást nem engedvén őket meggátold benne. A ser' és kánun és cs. rendeletem ellenére senkinek se hagyj valamit tenni, s a meg nem fékezhetőket név és czim szerint feladván oka ne légy, hogy a fenirt ügy miatt új rendelet érkezzék. Így tudd m. jegynek higgy.

Kelt 1088 Redseb 1—10 = 1677 Aug. 30 — Sept. 8-dikáig.

Konstántzinápolyban.

Kivül az eredetén : Történetből lött halálrúl. *A másolaton* : Történetből lött halálrúl, — pár.

Jegyzet: Megvan Juszuf budai molla által kiadott hivatalos másolata is.

CCCLXVII.

IV. MUHAMMED.

Birák és ítélők példánya, jelességnek és beszédnek bányája, Buda kádija stb.

Cs. m. jegynek érkezévével tudva legyen, hogy a fenirt káza alá tartozó Körös városának lakosai s e rendeletnek előmutatói m. küszöbömhöz folyamodván felterjeszték, hogy míg rájuk hiteles tanuk által törvényesen be nem bizonyult vétség ki nem sül, mindaddig bündijra (*dserime*) el nem ítéltethetnek. Azonban a szubasák mind a ser' mind a kánun ellenére őket bündij követeléssel zavarják. Hogy tehát mind a ser' mind a kánun ellenére bántásuk ne történjék, meggátoltatásukra császári fermánt kértek s parancsoltam, hogy magas fermánom érkeztekor ezentúl az eset törvényileg megvizsgáltassék, s el nem döntött ügyeiket igazsággal nyomoztasd, s tudd, hogy ha az ügy felterjesztésként való e tekintetben az ó törvény (*seri-kedim*) szerint kell intézkedned,

s őket mindaddig, míg rájuk hiteles tanúk által törvényesen bebizonyult vétség ki nem sül, ezentúl a ser és kánun ellenére a szubasák által pénzköveteléssel akként bántatni ne engedd s ezeket ebben meggátold. A ser kánun és cs. rendeletem ellenére senkinek nem engedvén valamit cselekedni, az ügyben nem ártottakat ne háborgasd, az ellenszegülőt név és czim szerint feladd s ne adj alkalmat rá, hogy ez ügyben új rendeletem érkezzék. Így tudd a m. jegynek higgy.

Kelt 1088. Redseb hó 1—10 = 1677. Aug. 30 Sept 8-káig.

Konstántzinápolyban.

Kivül az eredetén: Szubassák birságlásikról. *A másolaton:* Szubassák birságlásáról való pár.

Jegyzet: Hivatalos másolata Juszuf budai molla által kiadva szintén megvan.

CCCLXVIII.

(*Másolat.*)

Kadik s hakimok példánya jelesség és ékesszóllás bányája, mevlána kádi (n. j.)

Midőn jelen cs. magas rendelet hozzád érkezik, így tudjad: A budai kázában eső cs. uradalmak közül való Körös városa lakosi, kik e parancsot! előmutatják szerencsés küszöbömhöz jelenték, hogy ha falujokban valaki isten rendeléséből természetes halállal kimulik . . . . . kadijok . . . . . nevű kádi csupán önhaszonkeresésből ser' és kánun ellenére 20—30 tallért követel minden halottért. Miután egyúttal ezen folytonos zsarolást megszüntető parancs kiadásaért is esedezének: ezennel meghag. om, hogy mihelyt ezen magas rendeletem odaérkezik, szorosan ehhez ragaszkodván megvizsgáld, ha vajjon úgy áll-e a dolog mint be van jelentve, s mivel szerencsés napjaimban a szegények nyomorgattatásán teljességgel meg nem nyugszom, a kadiknak értésőkre add s lelkőkre támogasd, hogy ezentúl a meghol-

takért ser'i-serif és kánun ellenére a 20—30 tallért követelni ne merjék te pedig őket ebben gátolván e tekintetben seri-serif, kánun, és császári parancsom ellen cselekedni másoknak se engedj. Azokat, kik a zsarolásban nem részesek ne háborgasd; de a makacsokról, engedetlenekekről név és czim szerint írásban tudósíts. E tárgyban pedig újabb parancs kiadását ne tedd szükségessé. — Így értsd s e magas jegy-nek hitelt adj.

Kelt 1088. Redseb hó 1—10 = 1677. Aug. 30-Sept. 8-án.

Konstántzinápoly.

Kivül: Pár. Kádiának holt embertől nem kell fizetni.

CCCLXIX.

Körös városa 130 ház.

Fenirt város lakosai az 1088. (= 1677)-dik évi fejadót a szerződés értelmében befizetvén e tezkerezt kapták.

Ahmed

budai jancsár aga.

Kivül magyarul: Az derék császár adajárul Fruttus Gáspár uram bíróságában 1677. Mense Dec. 130 harács.

CCCLXX.

Anno Dni 1678. 27 mensis Januar.

Buda várában lakó vezérem és ugyan Budán lakozó kadiám, az mely parancsolásom hozzátok érkezött, abban megálljatok, az mely várasom kezeitök alatt vagyon, énnekem hatalmas császárnak panaszaikat beadták, és abban a szolgálatban, az melyben én hagytam őket ezután is meg-hagyjátok, ezen leveletem látván senkit is ne háborgassatok, Budán Nazur tisztartói, subbasái, vajdái mikoron kijöttek, (ha én tőlem császártoktól nem leszen parancsolatok)

senkit is törvénytelenül ne bántsatok, az mi nem volt szokásban azt fel ne vegyétek, hogy embert ne küldjünk reátok, mondván törvénytelenül száz tallér kivánságtok vagyon az szegénységen, melyért őket kinozzátok; én nekem panaszokat beadták, az én levelem nélkül, törvény nélkül, szokáson kívül ne háborgassátok. Ezentul ilyen dolgot ne kövessetök, parancsolatomat az szegénységnek kiadtam, meg is mondtam, hogy ezen parancsolatommal mikor oda érköznek, ilyen dologgal ne háborgassátok az szegénységet (ha ugy van miképen ők panaszt tettek ide be) nincsen engedelmem arra, hogy az szegénységet nyomorgassátok, háborgassátok; magoknak erősen megparancsoljátok az mi szolgálat reájok esik, azt jámborul szolgálják meg, az mi parancsolatomban van azt megadták. Ennek utánna az én parancsolatom s törvény nélkül se pénzzel se ajándékkal ne terheljétek, megparancsoltam vezéremnek és fő kadiámnak, hogy meg ne engedjék ezután, ha valamely ember kezdi a szegénységet háborgatni írják meg az nevét ide alá. Ilyen panasz ezután reánk ne jűjjen.

(Egykoru hivatalos fordítás N.-Kőrös v. levéltárából.)

CCCLXXI.

Anno 1678. 23 Februarii.

Mi Kőrös városi birák és esküttek köszönetünk és szolgálatunk ajánlása után, adjuk tudtára mindeneknek az kiknek illik, kiváltképen Kőrös városa mostani és következendő lakosinak 11 quod in hoc Anno 1678. die vero januarii, itt városunkban lakos Sági János atyánkfiának megtekintvén sokszori jámbor szolgálatját, és az hatalmas, fényes török császárunkhoz való kétszeri utját, adtuk és engedtük meg egyező akaratbul az kőrösi Feketén, az kecskeméti határban levő mezei kert örökséget, mely az előtt is város adománya volt, melynek szomszédi Gál János, Fruttus Gáspár, Kertész János és Páhi István, fiuról fiura, még az maga ágyékából származott fiai deficziálnak, mind addig szabadosan birhas-

sák, élhessék, de soha senkinek pénzen avagy más uton el ne adhassák se testamentomban el ne hagyhassák, hanem ő semine deficiente az becsületes városra ismét vissza szálljon minden pénz nélkül, kinek állandóbb erősségére és megmaradására adtuk ő klmeknek ez városunk usualis pecsétjével muniált levelünket. In oppido Körös anno et die notatis.

Körös városa akkori főbirája: Fruttus Gáspár.

Tanácsbeli személyek: Fruttus Márton, Jó Máté, Kővér István, Szömöre Pál, Beretvás István, Nagy György, Cseteh János, Oláh János uraimék előtt.

(N. Körös városa 1636-án kezdődő jegyző könyvéből).

CCCLXXII.

Jelen sorok tartalma ez:

Körös városa folyó 1089-dik évi adójából 200 tallér bevétetett. Arról szóló nyugta gyanánt adatott ez irat, mi majd számadás idején bemutatandó lesz.

1089. Szefer = 1678. Martius 25— April 22.

Ismét fizettek 500 tallért.

Mehmed

budai defterdár.

Kivül: Summára adott kétszáz tallerrul (melyet az új nazurnak adtunk) való czédula Fruttus Gáspár biróságában. Anno 1678. Item adtunk 500 tallért.

CCCLXXIII.

Jelen irat tárgya ez:

Körös városa lakói sz. György napi adójukat hiány nélkül behozták s átadták. E felől jelen pecsétes tezkere adatott nekik, hogy senkitől se háborgattassanak.

1089. a fenirt hóban = 1678. apr.

Musztafa

gyalog aga

szolnoki vajda.

Kivül: 1678 esztendőre való czédula Lajos felől szent György napkor. Szemere uram bíróságában.

CCCLXXIV.

1678—9iki- Jegyzőkönyv.

(Eleje hiányzik).

In summa felvett adó 2670 $\frac{1}{2}$ tallér id est 6409 for. 20 d.

Summa fizetések.

Die 27 maji. A derék summánkra nazur bék urunknak adtunk in summa 1250 t. Minden rendbeli udvari népének czédula váltással együtt s magának adtunk 150 t. Fölverésért adtunk, kivél nem tartozánk 200 t. (NB. Maradt még el 200 tallér a mint az előtt adtuk) (15 martii. Ezt is megveszik épen) Három hónapra papucs pénzre is adtunk Nazurnak nro 12 t. Amhet szubasának adtunk 12 t. Papucs pénzre is 2 t. Ali szubasának is adtunk 12 t. Papucs pénzre is 2 t. Biró uram Budára lévén (aug. 15) Sági János uram zárására bitangul fizetett nro 25 tallért. Költségre ment 1 forint 90 denár. Harács szedő Sain agának adtunk 1 tallért. Egy pár kést, egy sajtot. Olaj bék urunknak 130 harácsra pro 241 ft. 80 d. mivel minden harácsra 124 oszpora volt vetve 88 $\frac{1}{2}$ t. 20 d. Summa mellé vettünk Hidas Mihálytul egy darab szappant 6 ft. 50 d. 9 nov. Biró uram felmenvén a császár adajával adtunk költségre 7 ft. NB. Jött meg benne 4 ft. 46 d. A derék császár adajára százharmincz harácsra 582 oszporájával fizettek ki 420 t. Czédulára 12 t. Kapucsiaknak 1 t. Császár adajára biró uramék a mely garast fizették azon vallottak kárt 10 t. 27 febr. Biró uram Bndára lévén az summából elmaradt 200 tall. miatt, tömlőcz váltáságot fizetett 2 tall. 50 d. Sági uram ott maddván költsége lett 2 ft.

Összes kiadások ajándékokra.

Vajra mézre rókabőrre 101 ft. Gyöngyházás késekre 259 ft 16 denár.

Tehén.

Summa mellé vettünk teheneket Pintér Mihálytul 5 t. Varga Istóktul 5 t. Varga Mihályt a pásztormákkal felküldvén adtunk költségre 90 denár. NB. ezen pásztormákat így osztottuk el: Vezér számára adtak nro 3. Tolmácsnak 1. Kadiának 1. Jancsár agá-

nak 1. Olaj béknek 1. Gyemli agának 1. Nazur udvarába 3. A két szubasáknak Pesten 1. Bás agának 1 t. Durak agának 1. Juszop agának 1. Csömbörcsinek Karátul 1. Márton zsidónak uzsorára 1. Csizmadia Oglinak uzsorára 1. Gazdának pénzire 1. Takarónak bitangba 1.

Juh. Bárány.

Sz. Demeter napkor megszámlálván adtunk a meddő pásztor eleibe in summam 1936. Négy bárányt katonáknak vettek el stb.

Árpa.

9 nov. Urházi Péter és Szörös András uramék 260 kila árpát vevén a vezér számára, melyre adtak vezér pénzét öreg garasul két-két timonba 55 ft. 20 d. Márton zsidótul is erre vettek fel város fejében 210 öreg garast. Jött meg benne 8 öreg garas.

Puszták bére.

27 maji. Karai puszta bére Szálló agának adtunk pro 100 ft. nro 36½ t. 60 d. Lajosi puszta fele bére Szolnokban adtanak 62½ t. egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czéduláért 1 t. Inasának 1 t. Szubasának 1 t., egy pár kést. Kalácsot vöttünk Szolnokban 40 d. Költségre adtunk 30 d. Besnyei puszta bére fizettünk Budán 26 t. 15 aug. Vatyai pusztabérre 11 t. 7 nov. Lajosi puszta bére Farkas István és Kovács János által fizettünk a Vajdának 52½ t. egy tábla szappant, egy ürüt, egy pár kést. Czéduláért 1 tall. Inasának 1 t. Szubasának 1 t., egy pár kést. Költségre adtunk emberünknek 30 d. 1 Jan. Nazur béknek Pótharaszti puszta bére fizetünk 25 t.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

5 febr. Varga Mihály hozott egy szőnyeget Keglevich számára város házatól 8 t. 11 apr. Kállai György deákot és Kis Istókot az árendával Nagy Szombatba küldvén adtunk az árendára nro 108 arany. Szőnyegre 5 aranyat. Adtunk egy bétet száru csizmát, 3 halat. Egy kis csizmára is 7 lépért 2 ft. 10 d. Költségre adtunk 12 ft. Egy süveget hoztak 1 ft. 20 d.

Fülek.

Hadnagy Ádám Mártonnak Fülekre adtunk 2 ft. 40 d. 18 dec. Hegedüs Jánosnak adtunk Fülekre 12 d. 8 dec. Fülekre négy vágó

marhát küldvén Somodi Geczitőladtunk költségre 3 ft. a négy tehenet az ecelesiától vettünk 12 t. 11 dec. Fülekre a portára nro 28 portárul küldtünk Farkas János nevü kecskeméti rabtul és Szivos Jánostul pro 288 ft. 144 t. 345 ft. 60 d. Rabnak bérre 2 t. Költségre 2 ft. 1 d 15 martii. Oláh János uram Fülekre a 144 szekér széna impositióra fizetett 90 ft. = 60 t. Restál még 94 t. Erreadtunk polturául 60 ft. garast 70 és 29 t. = 2188 ft. Zabbeli impositiora is fizetett 28 ft. 80 d. Restál 6 t. 5 ft. 76 d. Szappant vettek 1 ft. 20 d. Költségre ennek is 1 ft. 60 d. Kisérő rabnak adtanak 2 t.

Puszták.

Vatyai pusztá bérre Szabó Pál által küldöttünk nagy számban az abák helyett 8 ft. Egy pár karmazsin csizmát. A tisztartónak egy pár kordovánt. Költségreadtunk 1 ft. 5 jun. Csatai N. Jánosnak Krasznahorkáraadtunk 3 ft. Item 1 ft. 98 d. Vatyai pusztá tavali bérre Nagyszombatban mégis küldöttünk Hegedűs Jánostul polturául (pro ft. 5) 6 ft, Költségreadtunk 1 ft. 20 d. 6 juli. Hegyei Nagy János szolgabíró urunknak Lajos végett pro salarioadtunk 1 ft. 10'd. 3 aug. Izsop Mihálynak és Koszah Istvánnakadtunk Krasznahorkára 3 ft. 30 aug. Losonczy szolgabírák urainknak Lajosértadtunk 14 t., 2 pár csizmát, 3 sajtót, 2 tábla szappant, 2 darutollat. Kocsisoknak 2 t. Költségre 2 ft. 1 d. 21 jan. 1679 a Vatyai pusztá bérre n. Monaki uramnak küldöttük meg a nadrágnak való gránátot Szappanos Istóktól 3½ t. 15 martii. Sigmond Márton uram által Krasznahorkában Tekintetes nagyságos Andrási Miklós urunknak Karai s Lajosí pusztá bérre fizettünk 50 t. Restál még egy vég patyolat. Kisérő rabnakadtunk nro 2 t. Költség lett 4 ft. 40 d. 2 maji. Sz. Mihályi pusztá bérre kecskemétieknek fizettünk 10 t. egy ortót, 40 d.

Vegyes költségek.

20 maji. Erdős Jánosnakadtunk Rajkára 1 ft. 90 d. Ugyanaz nap Leváraadtunk Sós Albertnek 36 d. 7 junii. Zólyomban lakos Bujáki Andrásnak fizettünk Karsai mellett megöletett öcséséért 16 t. 9 junii. Bakó Szócsnek Diós Győrbenadtunk 1 d.,adtunk ajándékban kezében egy csizmát egy sajtót, 90 ft. Malozsa szőlőt vöttünk 90 d. 1 juli. Fekete Istvánnakadtunk egy rása dolmányért 9 d. Sánta Balázsnak Miskolczbanadtunk 1 ft. 50 d. NB. vissza hozta épen. Rássát vettünk Borbély Balázstul Oláhtul 3 t. Turi Györgynek nadrágra való posztótadtunk 2 t. 7 sept. Turi postának,adtunk 6 d. Sastollakat vettünk 80 d. 27 sept. Muslai György komárominakadtunk Gácsban költséget 4 ft. Jött meg benne 7 d. Sándor lováért is ezen költségbőladtunk 1 ft. 20 d. 20 oct. Sánta Ilyésnek tollraadtunk 2 aranyat. Rab gyermekeknekadtunk 40 d. 25 febr. Fülekre Kovács István által Dúzs Mihály kezéhez nemzetes Kigyós András

kezéhez valót 6 garas 6 t. 1 ft. 20 d. 13 martii. Szabó Pálnak Kassára adtunk 20 d. Turra Beretvás uramnak adtunk 1 ft. 8 d. Csikót Szivos Jánostul vöttünk 14 t. 11 apr. Onodinak adtunk eszímájért 3 t. Fekes Istvánnak adtunk 2 t. 21 apr. Hegedűs Jánosnak Levára adtunk 24 d. 30 apr. Josa paternek egy pár sastollat vettünk 1 ft. Buda Péternek költség 66 d. NB. vissza adták. Borbély Balázsnak 1 t. Konya Andrásnak esizma helyet 1 t. Hegedűs János Lévai postának adtak 1 t. 23 d.

Hadjárat.

Rácz Eliásnak egy esizma helyett adtunk 1 t. 22 febr. Berényi István Mátyás kassai generalis urunk postájának fizettünk 1 ft. 99 d. 6 apr. Fekete katonájának adtunk foszlányra 1 t. Sinort, kapezát katonáknak vettem 43 d.

Városi költség.

Pünkösöd napján adtunk a deákoknak s mendikánsoknak 48 d. 25, 26 juli. Ráczkeviben költöttünk 88 d. 1 aug. Deli szabónak adtunk Ráczkeviben 18 d. Egy szegény praedicátornak adtunk 60 d. Egy szegény gutaütött supplicáns deáknak adtunk 36 d. Egy supplicáns deáknak adtunk 30 d. Egy szegény deáknak adtunk 90 d. Biró uram kezitül fizettünk Borbély Jánosnak 5 t. Egy szegény mendikánsnak adtunk 20 d. 25 dec. Karácson napján a deákoknak gyermekeknek és mendikánsoknak adtunk 1 ft. 20 d. Egy könyvet vettünk 40 d. Templom épületire adtunk 36 d. Egy szegény deáknak adtunk 12 d. Varga Istvánnak kezében adtunk 12 d. 24 mart. Ráczkeviben küldöttünk Szöcs Gergelyt és Bozó Pált adtunk 30 d. 31 mart. Pesti városházához való karóra adtunk Sutor Jánosnak 4 ft. 50 d. Templom épületire adtunk 70 d. 5 apr. Mányoki Istvánt Debreczenben küldvén scholamesterért, adtunk ithon 7 ft. Debreczenben Oláh György urunktól vettünk fel 25 ft., kinek 5 frtján a csaplárnak vettünk posztót. Ment az exitura 10 ft. Kocsisoknak adtunk 5 ft. A többi mire költ ingnoro Biró tételkor az öreg deákoknak 1 ft. Mendikánsoknak 40 d.

Birság.

Korsós Miklós bika pénze 4 t. Bubori kis bérese a szubasák adván a városnak Jona Lukács barackkjáért adott 5 t. Ezen kívül alkocszmárosok, pénzráesküvések stb.

Jegyzet: A török adózási lajstromból néhány kisebb adó és zsarlás nemről szóló rovatot kihagytunk.

CCCLXXV.

Jelen irat tárgya ez:

Általunk zaimokul birt Vatyá nevű pusztánkat a körösieknek adtuk egy évre haszonbérbe 11 ezüst tallérért. Erről adtuk nekik e tezkert.

1089 = 1678.

Nuh (Nóé) aga
zaim.

Kivül: Anno 1678. die 26 maii. Szemere uram bíróságában vatyai czédula.

CCCLXXVI.

E sorok tartalma ez:

Körös városa lakói folyó 1089-dik évben a karai pusztá kaszáló s legelő bérét teljesen megfizetvén — e tezkert kapták.

1089-dik Rebbjülakhir 18-án = 1678. Május 9-én.

Szalih aga
zaim.

Kivül: Anno 1678-dik 27 maii. karai pusztá czédulája Szemere Pál uram bíróságában.

CCCLXXVII.

A fenmaradt 200 tallérti is megfizették.

Jelen irat tárgya ez:

A budai kincstár (*kházine*) alá tartozó körösi ráják a hadsereg évi szükségéi fedezésének s a szent törvény szerű (*ser*) tizednek váltságául évenként fizetni szokott adójukat folyó 1089-dik évben az 1087-dik évi kivetés szerint 200 tallér híján lefizetvén jelen tezkert kapták.

A fenirt év Rebbjülakhir havában = 1678. Maji. 23—
Jun. 20.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül : Anno 1678-dik 27 maii. Summáruł való czédula Szeremere Pál uram bíróságában.

CCCLXXVIII.

Jelen irat tárgya ez :

Ágoston György nevű kőrösi lakosnak Gyurka nevű fia midőn az ökröket itatni hajtotta, egy ökör által történetesen agyon szurattott. Hogy eltemetését senkise akadályozza a szent törvény (*ser*) értelmében, im ezen temetési engedélytől szolgáló pecsétetes tezkereát adtuk ki.

1089. Dsemaziülakhir 10—20 = 1678. Jul. 31—aug 9.

Hadsi Mahmud
pesti naib.

Kivül : Anno 1678. die 8 augusztii. Az megholt az vagy ló rugott gyermekekről czédula.

CCCLXXIX.

Jelen tezkere tárgya ez :

Ágoston György nevű kőrösi lakosnak Gyurka nevű fia midőn az ökröket itatni hajtotta, egy ökör által történetesen agyon szurattott. A szent törvény (*ser*) értelmében eltemethetésére, az engedély részünkről ezennel megadatik.

1089. Dsemaziülakhir = 1678. Julius. 21—aug. 18.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül : Anno 1678. die 8 augusti. Az megrugott ló által lett gyermek haláláról.

CCCLXXX.

Körös városa 130 ház :

Jelen tezkere erről szól :

Felülirt város lakói folyó áldott évben a megparancsolt hadiszolgáltatás (*bedel nuzul*) váltságát hiány nélkül lefizetvén, — jelen tezkerét kapták.

1089. Redseb. = 1678. August 19—sept. 17.

Sahin aga
zaim.

Kivül: Anno 1678. die 15 septembris. Harácsrul való levél, minden harács után négyszáz és harmincz oszpora levén vetve, facit summatim ft. 800 d. 50, Szemeré uram biróságában.

CCCLXXXI.

E tezkere így hangzik :

Mihók nevű körösi lakos Varga János lábát bicsakkal megszurván a kincstár részéről kérdőre vonatott. Többé ne bántassék.

1089. Sabán 19 = 1678. October 6-á.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül: Ádám Péter czédulája 22 tallér. Anno 1678 die 6 octobris.

CCCLXXXII.

Jelen tezkere tárgya ez :

A körösi lakosok közül Varga János, Mihók fiának lábát bicsakkal megszurván, tette a kincstár részéről megvizsgáltatott: — e miatt többször ne bántassék.

1089. Sábán 19 = 1678. Octob. 6-án.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül: Varga János czédulája. Anno 1678. 6 octobris.

CCCLXXXIII.

Körös száz szekér fájárul.

Jelen tezkere így hangzik:

Fenirt város lakói, Sz. Dömötör napi 100 szekér fájukért a kincstárnál eleget tévén — jelen tezkerét kapták.

1089 = 1678.

Ahmed

mutbakh (konyha)

emin.

Kivül: Anno 1678. die 4 novembris Sz. György és Demeter napi czédula. Fárul 200 szekér.

CCCLXXXIV.

Körös városa 130 ház.

Felül irt Körös lakói az 1089-dik évben fejadójukat (*dsizije*) a meszáriffal együtt meghozván hiány nélkül beadták. Arról kapták e tezkerét.

Ahmed

budai jancsár aga.

Kivül: Az derék császár adaja befizetésérül Szemere Pál fő bíróságában. A. o. 1678. 12 novembris 130 harácsrul.

CCCLXXXV.

Az nemes Pest Pilis és Solt uniált vármegyéknek levén generalis congregatioja ez jelen való esztendőben 5 septembris, az melyben imponált minden portára ft. 26. nemzetes vitézlő Vattyai Pál szolgabíró uram ő klme absentziájában körösi bíró uram ő klme küldött Szivos Mihály uram ő klme által 18 portátul való porta pénzt, tallérul száznegyvennégy tallérokat, melyet ez ő klme szerelmes házastársa percipiált

én előtttem, körül quietálom ő kgelmeket. Datum in praesidio Fülekiensi die 16 Decembris. Anni currentis 1678.

Balogh Mihály Pest Pilis és Solt vármegyének jurassora.

N(-Körös v. levéltárából.)

CCCLXXXVI.

Körös város 130 ház.

Felül irt város házai a *szalijánt* megfizetvén e tezkérét kapták.

1089 = 1678.

Mehmed
budai mirálaj.

Kiül: Anno 1678. 124 oszporás harácsrul. Szemere Pál uram bíróságában.

CCCLXXXVII.

Körös városa 100 szekér fájáru.

Jelen tezkere így hangzik:

Fen irt város lakói Sz. György napi fájukért a kinszárnál eleget tévén — jelen tezkérét kapták.

1089 = 1678.

Ahmed
mutbakh (konyha)
emin.

CCCLXXXVIII.

Szerencsés kegyelmes uram — méltósága épen maradjon! Kecskeméti s körösi szegények folyamodása így hangzik: Ezen szegények Muhammed agával semmi nemű összeköttetésben sem voltak, s most mégis egyszerre bizo-

nyos összeg pénzt követel rajtuk. Miután követelése a tanuk vallomásával egyáltalában nem egyez, hogy az ügy — *fetvánk* értelmében — igazságos időben törvényszerűen döntsék el — ezek a tanukkal együtt szined elé járulván parancsodat kérik, — mely tőled függ.

Felül irt szegény
szolgái.

Kivül: Anno 1678. Sági uram 50 tallér bitang fizetésirül.

CCCLXXXIX.

Fetva.

Zejd Amrutól bizonyos összeg pénzt követel. Amru tagadja. A Zejd felszólítására előállott tanuk egyike azt állítja, hogy Amru pénzt vett fel, — másika pedig, hogy posztót vásárlott. Zejtő Ervényes-e ez a törvény szerint? Ez a megfektendő kérdés. Nem a megvetett

Ahmed

(bocsáttassék meg neki.)

Kivül: Anno 1678. Mufti Kádía levele. Sági uram 50 tallér bitang fizetésirül.

CCCXC.

Adjon Isten minden jókat kglmeteknek. Mi a kgltek emberei édes birák urain . . . mely dologban jüv . . . nk, az hatalmasok, az melyeket szegény városunkon kérnek, nagy kéremés szerint megalkuttunk mindenrész . . re foglalnán; az mely bizony nehezen lett, — pénz kétszáz tallér, az mely immár meg legyen, az napja vasárnap, az melynek kötele 50 tallér, hanem kérjük kglket megszerőzze az napra sietsiggel. Én Sánta Balás, Farkas Ábrahám.

Körösre adassék ez irás.

(1678).

(Egykori másolat N.-Körös v. levéltárából.)

CCCXCI.*)

27 Januar. Mi az hatalmas és győzhet . . . . fényes török császárunknak budai végv . . . . . Ibrahim basa és egész udvari népin . . . . . gondviselője Haczi tihaja.

Ti kereszturi, csabai, péczeli, gyömrei . . . . . gombai, pándi, sági, süli (sülyi), szécsei . . . . . barsi, almási, szenttamás-kátai, borbás-kátai, sz. lőrincz-kátai, sz. márton-kátai, czegléd-kátai, tápio sz. mártoni, szelei, abani, körösi, kecskeméti, izsáki, fülöpszállási, egyházi, káli, vécei, szabadszállási, szentmártoni, kun sz. miklósi, tasi, dabi, dömsödi, peregi, laczházi, áporikai, haraszi birák, esküttek az hatalmas vezér számára fát, szénát, hót szenet (holt szenet) tikokint (?) jéghordó szekereket küldjete, mert bizony száz tallér birság lészen, és az hót szenet is küldjete sietséggel. Datum Budae die 17 Jan. 1679.

CCCXCII.

16 febr. Én Budai olajbék Isten engedelmeiből.

Ti megnevezett uri, sághi, pándi, szécsei, kokai, almási, szenttamás-kátai, boldogassz. kátai, sz. m. kátai, sz. l. kátai, czegléd-kátai, tápio sz. mártoni, czeglédi, körösi, kecskeméti birák és esküttek, mihelyen ezen levelem hozzátok érkezik, se napot se órát ne várjatok, az minémő fa, széna, árpa nálatok még hátra vagyon, sietséggel küldjete, mert ha hamarsággal nem külditek csauszt küldünk gyalogokkal és lovasokkal reátok és be hozatunk benneteket. Azért ha ezt elakarjátok kertülni hoztan hozzátok, több levelünket ne várjátok. Idem qui supra.

---

*) A következő 4 darab okmány egy íven levő egykorú másolat, maradványa a curenale Protocollumnak.

CCCXCHL.

... Szolnok várában hatalmas császárnak főgondviselője és tartományainak parancsolója fűbék Murtuzán bék.

Czeglédi, körösi, kecskéméti bírák és esküttek mind fejenként városiak ez uri czimeres levelemmel kelletek megtalálnom mivel igen-igen fa nélkül vagyok, úgy hogy sehonnat se jün most fa városunkba.

Azért kérlek az uri czimeres levelem által jó jámborok az szomszédságban levén minekünk, egy-egy szekér fát küldjetök, mely jóakaratóért az szomszédságban mi is mindenekben igyekeztünk szolgálni és emberséggel lenni csak mostani szükségünkben kedvünket keressétek. Datum Szolnok 1679. 12 maji.

CCCXCIV.

16 febr. Adjon Isten minden jót.

Jó atyámfiai kókai, szécsei, sági pá . . . . . kutai s több Vatai Pál ur klme . . . . . sabeli városi és falusi bírák . . . . . vagyon értésekre az nemes Pest vármegye minémő szénát vetett volna fel úgy minden portára nyolcz szekér szénát vagy egy tallért. Abrakot pedig négy-négy kilát; mivel penig igen elkéstetek azon szénák és abraknak felszolgáltatásával szükségképen kellett írnom v. ispán uram ő kglme parancsolatjából (mivel az magatok szolgabírája Vatai Pál uram meghalva fekszik) valamint életeteket fejteket szeretitek, minden késedelem nélkül szolgáltatások fel az említett szénát avagy pénzt, az abrak penig ugyan szemül legyen meg. Ezen leveletem peniglen mindentütt faluról falura Isák felé minden késedelem nélkül vitten vigyétek, hogy az késedelmezkedtetés kárt ne szerezzen az szegénységnek, mivel ez dolog késedelmet nem kíván.

Datum Fülek die 10 febr. A. o. 1679.

Az porta pénzt ki mivel Pest vármegyének szolgabírája adós felhozza.

Barsi Imre

(Mind 4 okmány N.-Körös v. levéltárában).

CCCXCV.

Anno 1679. Die 1 mensis martii. in praesidio Fülekiensis recognoscalom per praesentes, hogy böcsületes Körös városa az minemü hat tallérokat ígért volt jóakarattjáért nemzetes és vitézlő Kigyóssi András uramnak, azon hat tallérokat hozzám küldvén említett Kigyóssi András uramtól adatott plenipotentiam mellett kezemhez vöttem kirül az említett böcsületes várost quietalom.

Datum anno die et loco supranotatis.

P. H.

Dus Mihály Füleknek seregbirája.

CCCXCVI.

Mi itt irva van megerősitem.

Ibrahim molla

Pest várában.

Jelen irat tartalma ez:

Buda városával szemben eső Pest vára lakói közül Musztafa ben Abdalla nevű egyén, a nevezett vár vidékén fekvő Körös vásosa lakóinak megbizottjával Szemere Pál nevű alattvalóval, a nagytekintetti törvényszék (*medsliszi serrije*) előtt megjelenvén így szólott: a többi sorában eső házam egyfelől Mehmed kethuda — másfelől Topál Musztafa házával szomszédos, más részről az országut határozza. Van benne egy szoba, egy konyha, kút, kert, bekerített udvar minden szükséges eszközökkel ellátva. Ezt én ezen módon eladtam 10,000 pénzért (*akcse*) folyó pénzben. — Miután ezen összeg lefizetése s felvétele által az adás-vevés a törvény színe előtt megtörtént, — arról ezen veszika iratott s adatott ki.

1090. Szefer 1—10 = 1679. Martins 14—24.

Ibrahim. Hadsi Haszán. Ibrahim bölükbasi. Haszán reis Szelim gyömlü (gönüllü = önkéntes). (elnöke a tanácsnak).

Kivül: Anno 1679. die 19 marty. Pesti kádiatul városházáról való czédula 55 tallér. Item kádiának 1 tallér. 32 d. Szemere Pál uram bíróságában.

CCCXCVII.

Anno 1679.

REGESTRUM RENOVATUM TEMPORIBUS G. D. JOANNIS OLÁH JUD.
 PRIM, OPPIDULI KÖRÖS ET D. FRANCISCI KARAI JUD. SECUND. AB
 MIHAELE TERGENYEI JUR. NOT. COMPILATUM.
 TIMOR DEI EST INITIUM SAPIENTIAE.

Adóösszeg 2411 tallér.

Summa fizetések.

27 maji. Az derék summánkra nazur bék Muszli effendi urunk ö nagának fizettünk 1250 t. Ajándékpénz 200 t. Fölverésre 200 t. Minden renbeli udvari népének 150 t. Az három hónapi papucspénzre nazurnak adtunk 12 t. Az két szubasának 24 t. Az kettőnek fél esztendei papucspénzre 4 t. Költség lett 3 ft. 48 d. 31 oct. Biró uram Budán lévén az derék császár adajára, 130 harácsra, minden harácsra 590 oszporájával fizetett arany pénzzel nro 100 arany (pro 600) 518 ft. 40 d. Garast minden két-két tallért 13 garast számlálván nro 190 t. Item egy lepért: 456 ft. 95 d. Ezen kívül az salétrom volt 365 oka facit 43 ft. 80 d. Czédulátul ugyan tizenháromával nro 12 t. Költség lett 5 ft. 81½ d.

Vegyes költségek közül.

20, 21, 22, jun. Az szubasák és az nazur tilhaja rajtunk lévén Varga Tamás maradékát elvivén adtunk 3 tall. 2 oct. Kuruczhajtó csauznak adtunk 1½ tall. Rabok lova alá ment szekeresnek adtam 3 ft. Godán béléltünk erdőt 9 tall. Csizmadi Oglinak csizmák árát fizettünk kiket Nagyszombatba vittek 16 tall. Borra adtunk 20 oszporát = den. 30. Egy hara dohány 5 tall. stb.

Juh. Bárány.

Szent györgy napi számláláskor juhok száma: öreg juh 1341. Város báránya 482. Dézma bárány 282. 21 maji. Summáláskor Budára vittek 11 juhot, 57 bárányt. 21 junii. Két bárányt katonák stb.

Tehén.

10 maji. Vezér számára Ágoston Györgytől vettünk két borjas tehenet 11 t. Nazur számára summa mellé vettünk teheneket. Varga

Ferencztől egyet 5 t. Patik Istvántul egyet 5 t. 16 nov. Pásztormáknak elosztása: Vezér udvarába 3. Tolmácsnak 1. Kádiának 1. Jancsár agának 1. Oláh béknek 1. Gyömli agának 1. Két szubasának 1. Nazurnak 2. Tihájának 1. Durak agának 1. Tatár agának 1. Bász agának 1. Márton zsidónak uzsorára 1. Karátul Csömbörcsinek 1.

Vezér istállója.

27 febr. Vezér istállójának való talpfát és gerendákat hordatván csizmadia Tott István költött reá 25 ft.

Vas.

29 jan. Vas lehozó embereinknek adtanak 1 ft. 60 d. Magok is költöttek el 35 d.

Puszták bére.

10 maji. Lajosi puszta fele bériregyszolnoki vajdának fizettünk 62½ t., egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czéduláért 1 t. Inasainak 1 t. Szubasának 1 t., egy pár kést. (20 maj.) Pótharaszti puszta bére fizettünk Budán 25 t. Czédulájától 36 d. 26 jul. Berkes Gergelyt a besneyi puszta miatt felküldvén adtunk 60 d. Kalácsot is vettünk 21 t. Az puszta bére fizetett nro 37 t. Maga is költött 1 lepert. 23 oct. Lajosi puszta fele bérére Varga Mátyás és Szörös Andrástul az vajdának küldtünk nro 62½ t., egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czédulátul 1 ft. Inassának 1 ft. Szubasának 1 ft. egy pár kést. Költségre adtam 24 d. 31 oct. Karai puszta bére Szálló agának jó tallérul pro 10 ft. fizettünk 36½ t. 27 d. Tizenöt pint vaj árát ugyanennek garast hat garasával 6 tall. 10 ft. 80 d. 13 jan. Vatyai puszta bére Izsop agának küldtünk 11 t.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

13 Jan. Városházátul való szőnyegre adtak Böcsör Istvánnak 9 t. Költségre 20 d. 29 apr. Jüvén haza Kállai György az árenda alól Nagyszombatban árendára fizettek Baranyai Péter urunk ő nagának nro 108 aranyat és 4 garast. Szőnyeg helyett 9 t. Egy karmazsin bélétt száru csizmát. Költségre adtanak nro 12 ft.

Fülek.

10 maji. Szabó Pál füleki postánknak adtunk 18 d. 12 juni. Czira Jánost és Dus Istvánt az vármegyére küldvén adtunk költségre

3 f. Szappant vitt Czira János az magáét 14 fontot pro 1 ft. 94 d. 26 juni. Füleki vicekapitány urunk számára hajtattunk két borjas teheneket Szabó Jánossal. Horvát Mihálytul egyet 5 t. Balta Istvántul egyet 5 t. Költségre adtam 2 ft. 16 d. Posták sz. Szabó Péter és Szürszabó Jánosnak Fülekre adtam 1 ft. 53 d. Item 60 d. 6 nov. Szucsai Nagy Jánost és Szöröst Fülekre küldvén adtam 3 ft. NB. jött meg 96 d. 1 dec. Fülekre Beretvás István Szörös András és Dus István urunknak adtam 4 ft. NB. jött meg 3 ft. 40 d. 18 dec. Dus Istvánnak Fülekre adtam 2 ft.

Puszták.

14 maji. Hegedüs Jánosnak postánknak Krasznahorkára adtunk 9 d. 13 juni. Szabó Pált Nagyszombatban küldvén Vatyá miatt adtunk a pusztabérre öreg garasul (négyével számlálván forint száma ft. 8,) 9 ft. 60 d. Csizmára 8 garas. Molozsa szőlőre fűgére 2 garas. Költségre is adtunk 3 ft. Bertoti Istvánnak Besnyőtől adtunk nro 8 t. 12 febr. Monoki Istvánnak egy karmazsin csizmát vettünk 1 t. Monoki Istvánnak vatyai pusztától járandó posztóért Bozó Pálnak 3 t. 3 febr. Lajos és Kara puszták bérére adtnnk rimaszombati ember kezében 50 t. Andrási Miklósnak egy vég patyolat 3 t.

Elegyes költségek.

11 maji. Lévára adtunk Sánta Pál Istvánnak 1 ft. 80 d. 15 máji. Az felső akademiákban ment Debreczeni Istvánnak és Kecskeméti Jánosnak promotiot adtunk garasul 9 ft. Beretvás István uram vett Szolnokban két pár csizmát 3 t. 23 maji. Kocsis Istvánnak kényesre adtunk 24 d. Pipákat hozattunk 30 d. Sasollakat vettünk 80 d. 17 juni. Czirják Istókot Lévára küldvén levéllel adtunk 24 d. Erdős János tavalyi pozsoni költségire Szivos Jánosnak adtunk 8 öreg garast 2 ft. 40 d. 8 juli. Turi posta Szalai Jánosnak adtunk 12 d. sasollakat Sándortul vettünk 1 ft. 60 d. 18 oct. Rab Sári Istóknak adtunk 20 d. 19 jan. Kis Mihály lévai postánknak adtunk 30 d. Rab Hegedüs Istvánnak adtunk 1 t. 1 martii. Sánta Pál Istvánnak Lévára adtunk 3 ft. 26 martii. Kocsis István postánknak Krasznayára adtunk 1 fi. 50 d. Nagy Istóknak szabadulására 1 t. Varga Jancsinak adtunk 2 ft. Rabnak adtunk 20 d. Tarisznnyákat hozattunk hirmondóknak 1 ft. 80 d.

Hadjárat.

11 maji. Bakó Szöcs Istvánt az erdélyi fejedelem urunknak szóló supplicatioval küldvén Turig lett költsége 42 d. 23 maji. Kis Mártonosinak adtunk egy csizma helyett nro 1 t. Más katonáknak egy sing fejtőt hozattunk Sücs Katustul 55 d. Adott meg benne az katona 18 d. Kis István nevü katonának lova meglövéséért füleki

Szücs Istókkal és Rác Ferenczcel lévén fizettünk 14 t. (17 jun.) Katonának esizmára adtunk 1 t. Kökényesinek egy esizma helyett 1 t. Aradi Lászlónak is 1 t. 9 juli. Sigmond Mártont és Kállai Györgyöt Teleki Mihály urunkhoz küldvén adtunk költséget 1 t. Turi Kecze Lukács adott 14 t. Jött meg $1\frac{1}{2}$ t. 42 d. 13 jul. Jó Bori nevű katonának esizmáért 1 t. Az előtt Szilvásinak 1 t. Sülyi Marczinak 1 t. 26 juli. György Ferencznek 1 t. 2 aug. Lévai Horvát Geczinek adtam 2 t. Sinort vettünk Feketének négy singet 40 d. Tarisznját katonának 20 d. 29 aug. Kara Haszán hadának kocsikért adtunk 2 t. 11 sept. Kállainak Turra adtunk 60 d. Abrakra valót fizetett a generál képeinek 2 t. 2 dec. Szalánczi kurucz hadnagynak adtunk 1 t. Vas Márton kurucznek adtunk 1 ft. 24 dec. Gróf Tököli urunk élés mesterének adtunk 1 t. Ozori Mihálynak 1 t. Farnaszög Istvánnak adtunk 1 t. Tököli számára Dus Istvántul egy csikót 10 t. Gábor Istóktul is egy csikót 19 t. Egy karmazsint vettünk Szivos Jánostól $1\frac{1}{2}$ t. 25 martii. Oroszlán nevű katonának adtunk esizmáért 1 t. Katonáknak egy fejelés 1 ft. Orosz Péternek elveszet esizmájáért Kamucsi által 1 t.

Városházi költségek.

9 maji. Lévai posta raboknak adtunk 1 ft. 20 d. Darutollakat hozattunk Kerek Istvántul 2 t. 20 maji. Pünkösöd napján deákoknak 1 ft. Mendikánsoknak 20 d., gyermekeknek 12 d. Raboknak adtunk 20 d. Világtalan embernek 12 d. Györött vásárlott bíró uram rossz hányt talléron nro 20 tall. rossz aranyon nro 2 arany, jó talléron nro 4. deákoknak két nadrágnak, egy dolmányának való posztót, szakácsnak egy ködmennek valót, egy rassa kötöt, egy kötés papirost, nyolcz lakatot. Egy szegény deáknak adtunk 1 t. Karácsony napján deákoknak, gyermekeknek mendikánsoknak 1 ft. 5 d. 15 jan. Somo-di Jánosnak Ráczeviben adtunk 22 d. Egy szegény rab praedicátornak 3 ft. 21 apr. Husvét napján deákoknak adtunk 60 d. mendikánsoknak 20 d., gyermekeknek 20 d. Sz. györgy napján deákoknak adtunk 1 ft. 20 d., mendikánsoknak 20 d. Sigmond Márton bíróságára fizettünk $2\frac{1}{2}$ t.

Birság jövedelem.

Bikapénz abanyiaktul jött 2 ft. Bosnyai Szöcs Márton, Varga István leánya bikája adott bikapénzt 5 tall. Abani Oskoda János bikapénzt 2 ft. Ezenkívül erdő, mező, tilalmasért, alkorcsmaságért, salétrom nem vonásért stb. szedett birságok.

Jegyzet: A török adózási részből mint fenebb, nehány rovatot kihagytunk.

CCCXCVIII.

1679. 26 maji.

..... hatalmas és méltóságos fényes török császárunknak ..... vezére Ibrahim basa és egész udvari népének főgondviselője, tihája bék Musztafa aga.

..... elyei, ocsai, monori, újfalusi, czeeglédi, körösi, kecskeméti, izsáki, fülöpszállási, egyházi, gali, fülek-szállási, szabadszállási, tasi, dabi, dömsödi, szentmiklósi, peregi, hatházi, kevi, makádi, áporikai, szentmártoni, töke-lyi, sziget szentmiklósi, taxonyi, (taksonyi), haraszi, bírák és esküttek, mihelyest ezen uri czimeres levelünk érkezik hozzátok, fejetek mentsége alatt parancsoljuk tinektek mi-helyen levelünk érkezik, porta pénz rátok van vetve, minden adóra harácsonként vessétek négyszázhetvenkét oszporát, ezeket sietséggel szedjétek. Datum Budae. 26 maji. 1679.

(Egykoru másolat N.-Körös v. levéltárában).

CCCXCIX.

Memoriale.

1) Viczeispánnak 1 közönséges esizma, 1 tábla szappan.
2) A viczekapitánynak 1 bérlött száru esizma egy hal.
3) A szolgabírónak Tasi Ferencznek egy pár papucs kapezástul.

4) Tasi Mihály urunknak 1 hal.
5) Makfalvi Jánosnak 1 hal.
6) Gyürki Pálnak 1 tábla szappan.
7) Gutai uramnak egy tábla szappan 1 sajt.
8) Gyürki Istvánnak losonczi szolgabírónak 1 hal.
9) Az notariusnak 1 hal 1 sajt.
10) Báthori István uramhoz el kell menni Bessen . . . .
puszta dolgában és qui . . antiát kell rola venni.

Kivülről: füleki viczekapitány Bellovits Sámuel.

Anno 1679 die 15 men. Jun. Sub generali congregatione Cot-tuum Pest Pilis et Solthen unitorum in praesidio Fülekiensi celebrata

praesens supplicatio exhibita existens, determinatam exactionem restantiae ex impositione foeni et avenae resultantem, ab intro scriptis supplicantibus, eousque donec negotium ejusdem impositionis finaliter concluderetur, non deberi exigi.*)

Jur Notarius.

(N.-Körös városa levéltárából.)

CCCC.

Szolgálok kegyelmeteknek.

Tisztelendő kecskeméti pater franciscanus uraim, tegnap érkeztem ide Turra Somlyó tájékarul, kglmed megbocsásson az kglmed nevét elfelejtettem, noha régi ismerősöm kglmed, ki e nyáron Turon itt vala kgd nálam, és a kecskemétiakkal Hadadban is járva, ugy tudom kgd most az praedicátor barát Kecskeméten.

Ha kgd az szent Ferencz szerzetét és az kecskeméti conventnek előmenetelét szereti és kívánja, kibn semmi kétségem s én tülem is sok száz forint alamizsnát kíván kgd a szent szerzetnek nyerni és adatni.

Kérem kegdet egy más becsületes értelmes páter franciscánussal ketten kglmetek ide Turra jönni mindjárt ne nehezteljen, bizonyos lévén abban, ha Isten velem, porban nem esik az pecsenyéje, ezt azért irom ilyen nagy exaggeratioval bánnám ha kglmetek különben cselekednék, irásomat semminek tartván haszontalan lenne kérésem. Iratott Turon die 25 augusti. 1679.

Kglmetek szolgáló barátja.

Gróff Balassy Ferencz.

Ez leveletem szükség hogy kglmetek magával ide hozza.

Külsőim: Tisztelendő szent Ferencz szerzetin levő barátoknak adassék ő kglmeknek illendő becsülettel s sietséggel Kecskemétre.

(N.-Körös v. levéltárából.)

---

*) Ez utóbbi latinul irt rész nyilván más okmányhoz tartozik.

CCCCI.

Mi az hatalmas és győzhetetlen császárnak az tengő-
rön innen levő minden várainak főfőzető mestere Muszli
effendi.

(*tugra* : Muszli effendi budai defterdár).

Te Kecskeméten és Körösön lakozó Kara István ha-
mar mindgyárt az bőröknek harminczadját behozzad, ha
kettős harminczadot nem akarsz adni. Barkó Benedek kecs-
keméti hamis hittü ha ezt az harminczadot be nem hozod ...
... holnapi n . . . . . Te Varga Mihály kutya te is mindjá-
rást az harminczadot hozd meg Körösön lakozó Somogyi
István te is miért az győzhetetlen császár harminczadját
meg nem hoztad. Úgy bidjétek ha ezen hét . . . táján az
harminczadot be nem hozzátok . . . . . bohót küldök ki de
az duplumot meg veszem rajtatok. Engemet is búsítanak, én
rajtam is pénzt kérnek. Azért órát, napot ne várjatok, mind-
járást pénzzel, mind Kecskemétről, Körösről jöjjetek.

Datum in Pest 18 oct. 1679.

Kivül : Körösön Kara Istvánnak.

Kecskeméten Barkó Benedeknek adassék.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCII.

Szolgálok és Istentől minden jókat megadatattni kívánok
kegyelmeknek.

Ezen levelem praesentáló Gyöngyös város . . . . .
Kovács János nevű jobbágyom megyen . . . . . be-
csületes várasában felesége után Fot P. . . . .
egyben háborodás esvén köztök, elide . . . . . tőle el-
ment kegyelmek azért hitelt advan nek . . . . . felül speci-
ficált jobbágyomnak adja kezében, itt az becsületes egyházi
rendek eligazítják dolgokat, minthogy itt kötelezték őket

hittel egyben. Ezek után Isten éltesse klmeketek jó egészségben. Datum Gyöngyös die 19 febr. 1680.

Kegyelmeknek szeretettel szolgál.

. . . tkay Imre m. p.

Külszám: Böcsületes Kőrös városának főbirájának s egész tanácsának ő klmeknek adassék illendő böcsülettel.

Kivül: Alázatos suplicationom az tiszteletes kőrösi tanácshoz.

CCCCIII.

Szolgálatom után istentől kegyelmet és békességet az tiszteletes tanácsnak. Tiszteletes tanács! Jöllehet szent Pál apostol tanítása szerint az szenteknek szükségeknek végben vitelére, eleitől fogva, nem kevés alamizsnálkodással volt kegyelmek, hanem erejek és tehetségek szerint, Istentől kegyelmekre bizott javait, bőv mértékben osztogatta kegyelmek, az szegényeknek és szűkölködőknek, kiváltképen penit az hitnek cselédinek, melyért is az kegyelmek szép hire, neve, nem csak ez romlott magyar hazában, hanem még az idegen országokban is dicséretes és emlékezetes; sőt az mi Istenünk előtt is kedves jó illatu áldozat az kegyelmek sok rendbéli jótéteménye: mivel azért engemet is az én istenem az több próphéták fiai között, még az én anyám méhében elválasztott, nem különben mint egy Sámuel erre az szent tisztre, az én istenemnek segítő ereje és kegyelme által tanultam az tisztességes tudományokat, e végre hogy istenemnek és az anyaszentegyháznak az talentom szerint, melyet az ur reám bizott szolgálhatnék, melynek is kevés gyümölesét isten kegyelme . . . . . megmutat . . . . . fel tött szándékomat és fogadásomat jó istenemnek re . . . . . sébtül és más jóakaró . . . . . nak javallásából, el érvén az időt, akarom confirmálni és continualni, hogy tudniilik az . . . . . országokban mennyek, e végre hogy kevés tudományomhoz többet gyűjtögetvén jövőendőben az ecclesiában hasznosabb edény legyek. De t. tanács, mivel az út igen hosszszas, az nép penit idegen és felette irgalmatlan,

magam erejétül ez jó igyekezetnek végben vitelére alkalmatlan vagyok, — hanem kénszerittetem folyamodni az kegyelmek irgalmasszemeihez és adakozó kezeihez, bizván az kegyelmek jótéteményében, hogy az elkezdett jóban az apostal mondása szerént kegyelmek sem meg nem restül, sem penit hátra nem áll, hanem inkább örömet és jó szívvel kegyelmek véghez viszi. Minek okáért t. uraim kegyelmeket kérem szeretettel, hogy kegyelmek emlékezzék meg az irgalmasságról mostanában is, és ez jó szándékomban kegyelmek ereje és tehetsége promotealni ne restellyön; hanem inkább jó szívvel és örömet elébb mozdítson, hogy így a kegyelmek sok rendbeli jó tétéményével, az léleknek örök életet arasson kegyelmek, és ez testi jószágon és kéncsen, szerezzon kegyelmek az isten országában olyan kéncset, melyet az rosda meg nem eszik és az lopó el nem lop; hanem mindörökké meg marad. És így . . . . . mind isten előtt kedves leszen . . . . .

jótéteményi és egyszersmind emlékezete is, mind penit napról napra jobban-jobban félneni fog az kmetek szép hire, neve, mind ez romlott hazában, mind penit az idegen országokban. Végezetre ha engemet is istenem meg . . . . . end, nem szlünöm meg kegyelmekért könyörgésemben istenem előtt megjelenni és kegyelmek hozzám megmutatott jóindulattját mindenkori engedelmes szolgálatommal, szintén korporsóm zártáig recompensalni vig szívvel kész leszek.

Ezek után legyen az úr áldása a t. tanácson, vezérelvén és igazgatván minden jó dolgoknak végben vitelére s ez jó kívánságnak is isten kegyelme által véghez vitelére.

Kegyelmeknek alázatos szolgálatját ajánlja Vaji M. pro nunc R(ector) S(cholae) K(örösiensis).

1680. April.

(Eredetie N.-Körös v. levéltárában).

CCCCIV.

1680 — 81-iki Jegyzőkönyv.

(*Eleje és vége hiányos. A juh számlálás kiszakadva.*)

Adó in summa 1274 $\frac{1}{2}$ tallér.

Summa fizetések.

2 maji. A derék summánkra nazur bég Muszli effendi urunk ő nagyságának fizettünk nro 1250 t. Ajándék pénzre 200 t. Fölverésre 200 t. Minden rendbeli udvar népének 150 t. Három hónapi papucs pénz nazur bég urunknak 12 t. Hacsí szubasának adtunk 12 t. Félesztendei papucs pénzre 2 t. Jüszop basának 12 t. Félesztendei papucs pénzre 2 t. Költségünk lett nro 4 ft. 11 $\frac{1}{2}$ d. Borra adtunk 2 ft. 20 d. 9, 10, 11, 12, 13, octobris. Biró uram Budára lévén, a derék császár adajára, minden harács után 600 oszpóra = ft. 9 lévén vetve, nro 130 harácsra pro ft. 1170 fizettünk garas számával nro 278 t. 5 g. mely (minden tallért 2 két forintban és 73 pénzben számlálván) tött 761 ft. 4 d. Adtunk 50 aranyat pro 300 ft. Salétrom ezenkívül tött 108 ft. 96 d. Summa facit 1170 ft. NB. Minden talléron a három pénzt és 5 oka salétromot visszavonván rajtunk vontanak erre 4 t. 60 d. Czeduláért vettenek kapu pénzzel együtt nro 12 t. 6 garas. Költségünk lett 94 d. 7 g. 11 martii. Biró uram Budára lévén az olaj béknek 130 harácsra fizetett minden harács után 1 ft. 50 d. Summa 195 ft. d... garast adtunk pro... Igy mi modunk szerént facit 171 ft. 66 d. Czeduláért 6 garast facit 2 ft. 16 d. Költségünk 7 ft.

Puszták bére.

4 maji. Lajosi pusztá fele bérére Szolnokban Varga Mihály és Varga Mátyás által fizettünk nro 62 $\frac{1}{2}$ t., egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czeduláért 1 ft. Inasainak 1 ft. Szubasának 1 ft. Egy pár kés. 23 maji. Losonczy szolgabírákra váltottunk levelet Lajos miatt 5 t. Czinkotaikkal bérlettünk füvet heverő sorosaink számokra 20 t. Besnyői pusztát is béléltük ki városszáma 39 t. 22 julii. Biró uram Budára lévén nazurnak Pótharasztyától fizetett 25 d. Czedulájátul 1 t. Költsége lett 59 d. 11 nov. Lajosi pusztá fele bérére Varga Mihály és Horvát Mihálytól küldtünk 62 t. Egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czeduláért 1 ft. Inasainak 1 ft. Szu-

basának 1 ft. Egy pár kést 1 ft. Költségre 24 ft. 20 dec. Biró uram Budára lévén karai puszta bérre Szálló agának fizetett $36\frac{1}{2}$, garasul 100 ft. Tizenöt pint vajért garasul fizetett 6 t. Vattai puszta bérre Izó agának jó tallér 11. Költségek lett biró uraméknak 6 ft. 36 d.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

20 dec. Városházától vettünk egy skárlát szőnyeget 9 t. 14 apr. Az árendát Nagy Szombatban küldvén Kállai György és Czirják Pál által Korompai Péter urunk ö ngának in summa 108 arany. Egy béltett száru eszimat. Két halat. Egy skárlát szőnyeget 9 t. Költségre adtunk 12 ft. Vettünk egy szőnyeget 9 t.

Fülek.

20 maji. Bozó Pálnak Fülekre adtunk 1 ft. 50 d. Prokátornak Füleken borra adott 45 d. 2 jun. Pende Gergely Fülekre küldvén az német kamra leveleivel költsége lett 4 ft. 71 d. 10 jun. Szabó Pálnak Fülekre adtam 72 d. Gál András füleki postánknak adtunk 42 d. 25 julii. Somodi Gecezi postánknak adtunk Fülekre 60 d. 16 aug. Muslai Györgynek Fülekre adtam költséget 1 ft. 42 d. 6 nov. Beretvás uramnak adtunk Fülekre 4 ft. Szabó Istóknak Fülekre 59 d. Czira Istóknak Fülekre adtunk 2 ft. 10 d. 21 martii. Fülekre adtam Muslainak 6 ft. Item 2 ft. Varga Istvánnak ott 2 ft. 27 decembris. Fülekre postánknak adtam 63 d. Füleki porta pénzre küldtünk polturául 110 ft., garast pro 24 ft. Adtunk 12 tall. 66 d. Polturául 10 ft. Vas Mihály szolgabírákra költ . . . 2 t. Két kepezát 7 garas.

Puszták.

15 maji. Az nemes pozsoni kamarára küldvén supplicatioval adtunk garas pénzül nro 5 t. Item 7 garast. Polturát 3 ft. Győrött Olasz Pétertől vettek föl 13 ft. Facit 15 ft. 60 d. 28 junii. Besnyő puszta bérre Fülekre Bertotinak Vas Mihálytól küldtünk 8 t. NB. elvesztette cum 1 ft. 48 d. 18 juli. Nagy Szombatban Vattyátul fizettünk nro 32 gar. facit 20 ft. 6 d. Item 30 d. Patyolatot ajándékba vettünk 6 garas. 3 t. Költsége postánknak 1 ft. 56 d. Csizma helyett is adtunk ugyan ott 10 garast. 25 aug. Losonezi szolgabírának Lajosul adtunk tanukért oculátáért 20 t. Koesi bérre 6 t. Monaki Istvának vettünk egy nadrágnak való granatot Vattyától 4 t. Ocsai Farkas Pálnak Besnyőért fizettünk 6 t. Vattai puszta bérre ugyan Nagy Szombatba küldtünk absque denár 20. nro 5 t. Egy köz eszimat. Költségre adtunk 12 ft. Krasznahorkára adtam Szabó Pálnak 1 ft.

1 Martii. Lajos és karaiipuszták bérét Krasznahorkára Pap Pál és Farkas Jánostul küldöttem meg 50 t. Költségre adtunk 1 ft. Egy vég patyolatra 3 t.

Vegyes költségek.

Czira Jánosnak vettünk 2 pár béllett száru esizmát $2\frac{1}{2}$ t. 4 juli. Csonka Gergely Győri postáknak adtunk 24 d. 29 juni. Jusop Mihály szeredi és nagy szombati postáknak adtunk 1 ft. 80 d. 12 juli. Szabó Mihály onadi postának adtunk 48 d. Isop Mihály nagy Szombatban Bosnyák Judit ő ngtul kért 1 lep. 18 jul. Oláh János uram a kan árán 3 t. 16 aug. Czira Miklósnak adtunk Onodban 26 d. 25 aug. Onadi posta rabnak 3 ft. Költségre 3 ft. Sept. Erdős Jánost az nemes kamarára küldvén adtunk költségre 3 ft. Item 12 lep. Lugosinak csizma aránt fizettünk $8\frac{1}{2}$ t. Fejtőt vettünk 60 d. Lévai postáknak adtunk 24 d. Oláh János uramnak prokátor Laczkovics István számára vásároltunk Szegeden: Két róka bélést 20 t. Két paplant 7 t. Pamutot $\frac{1}{2}$ t. Harminezadja 50 d. Sarkantyut vettünk 36 d. Pipát vettünk 20 d. Egy szegény rabnak adtunk 36 d. Rab gyermeknek adtunk 12 d. 23 jan. Isop Mihálynak adtunk Pozsonban 6 ft. Isopéknak $\frac{1}{2}$ t. 39 d. Somodinak $\frac{1}{2}$ t. 40 d. Item 1 ft. 8 d. (1 marti). Szőrös Andrással Pozsonban két csikót vettünk 25 t. Farkas János postáknak adtunk 2 t. Váradi postáknak adtunk 60 d. Szivos János uram költsége Pozsonban 9 t.

Hadjárat.

18 junii. Kurucz Vesselényi Pál urunknak Szamosinétől vettünk egy átalag bort 6 ft. (4 juli után.) Tököli grófnak vettünk egy átalag bort 12 ft. Tatár Hasszánnak kölcsön pénz 2 t. Majzik Mihály katonának adtunk egy csizmáért 6 garas.

Városházi költségek.

Örvendi eklézsiára adtunk 1 ft. Templom épületére mégis adtunk 80 d. 9 jun. Pünkösdi napján deákoknak adtunk 80 d. Gyermekeknek 20 d. Mendikásoknak 12 d. 10 jun. Tasi templomra adtunk 40 d. 23 jun. Varga Mihály széna bírónak két hétre adtunk 2 lep. 26 jun. Kécskeieknek város juhaitól küldtünk földbért 3 t. Sasollakat vettünk Sándortul 60 d. Dinnyét vettünk szolgabiráknak 23 d. Nyéki templomra adtunk 1 ft. 8 d. Egy szegény rabnak adtunk 40 d. Karácsony napjára adtunk deákoknak 1 ft. Mendikásoknak 20 d. Gyermekeknek 12 d. Husvét napján adtunk deákoknak 80 d. Gyermekeknek 12 d. Mendikásoknak 20 d. Rabasszonynak 26 d. 26 apr. Ráczkevi eklézsiának adtunk innen 2 ft. Keviben adtunk 4 ft. NB. Jött meg 3 ft. 70 d. Rabasszonynak adtunk 15 ft. Templom épületire adtunk 36 d. *(Bírság hiányzik. A török költségvetesből több rovat kimaradt).*

CCCCV.

Ez pecsétes parancsolatomat látván, nemes Pest Pilis és Solt uniált vármegyei nemesi és paraszti kössék (község) tisztem és hivatalom szerént parancsolom kinck-kinck közületek negyven és negyven forint birság alatt, hogy valaki közületek valamikor és akár mely biró eleiben fog idéztetni, körösi ember avagy szolgabiró uram, tekintetes nemes Mayláth Miklós uram ő klmé ugymint kglms urunk ő felsége fiscalis jószáginak directora instancziájára, ki ki előáljon és valamire kérendő leszén, hiti után vallja meg igazán. Ebben különben se eselekedvén ha felyebb megirt birságot el akarjátok kerülni. Datum in praesidio Filekiensi die quinta mensis Junii. 1680.

Nemes Pest Pilis és Solt vármegyéknek substitus viceispánja.

P. II.

Öregebbik Mihalek Miklós.

(N.-Körös városa titkos levéltárából).

CCCCVI.

Körös városa 130 házától járó 260 kila árpáról.

A fen kiirt mennyiségű árpát beszolgáltatták.

1091. Sabán havában = 1680. Aug. 27 — Szept 24.

Mehmed

budai eseri basa.

Kivül: Anno 1680. 260 kila árpáról vezér számára. Sági uram biróságában.

CCCCVII.

Köszönetünk után.

Körösi birák és esküttek! vettük leveleteket, mit irjatok ujabban Lajos nevű pusztá végett értjük, im azért ujon-

nan irtunk Andrassy Miklós urnak minden segítséggel legyen hozzátok, s úgy fogja pártotokat, hogy se ő felsége fiscusa meg ne károskodjék, se pedig tinéktek valami károtok ne következze, az minthogy bizunk is igazságunk nélkül el nem mennek az birák. Isten velünk. Költ Posonban die 13 septembris 1680.

Mi császár és koronás király urunk ő Felsége
nemes magyar kamarának vizepraefectusa és tanácsi.

Külszim: Kőrösi biráknak és eskütteknek közönségesen adasék ez levelünk.

(Lepecsételve négy magán pecséttel.)

CCCCVIII.

Jelen sorok foglalatra ez:

Kőrös városa lakói sz. Demeter napi adójukat hiány nélkül megfizetvén, hogy őket a miatt senki többet ne háborgassa, jelen pecsétetes tezkereket kapták.

1091. Az érintett (october) hóban.

Musztafa
gyalog aga
szolnoki vajda.

Kivül: Anno 1680. 12 Novembris lajosi puszta fele béréről.

CCCCIX.

Mi alul van írva megerősitem.

Abdülbáki budai kádi, (bocsátassék meg neki).

A kittünő s jeles férfiú Muszli efendi, ez előtt a budai kházine defterdárja, — ezen irat előmutatoi: Ságghi János, Bor István, Szemere Pál, — s a budai kázában eső Kőrös városának még más lakoi jelenlétében — a törvényszék (*medsliszi serije*) előtt elmondá, hogy az 1678 és 1679 évek-

ben ő levén a fenirt *khazine* defterdárja, kezénél levő rendeleténél fogva szolgálat- kárpotlásul (*khizmeti bedel*) évenként 100 tallért szoktak a körösiek fizetni. Ezen két évre járó 200 tallérnyi szolgálati kárpotlást, hiány nélkül meg is fizették, s az töllok felvételét. Ezen törvényes megerősítés után a tény feljegyeztetett.

1092. Rebbjülevvel 18-án = 1681 April. 7-én.

Musztafa budai gönüllü aga.

Abubekr az örök (müsztakehisz) kethudája.

Haritk efendi imám.

Ahmed efendi imám.

Hadsi Ahmed szubasa.

Musztafa basi.

Kivül : Anno 1681 die 10 April. Budai seregektül adatott levél az vajda ajándékaruli.

CCCCX.

Körösön lakozó Kálnai György és Cziriák Pál pro anno 1681 meghozták a vattyai pusztátul járó summát, úgy mint két vég abáért négy lázsiásot jó pénztül és egy pár csizmát karmazsint, melyekről quitaltatnak. Nagy Szombat városában 22 Aprilis. 1681.

Estorhás Sigmond.

(N.-Körös városa levéltárából.)

CCCCXI.

Jelen irat keltének oka ez :

Körös lakoi a Lajosi pusztá sz. György napi bérét — hiány nélkül meghozták, s beadták. Nehogy töllok ujra követeltessék — kezökbe ezen pecsétes tezkere adatott.

1092. — 1681. az érintett hónapban.

Musztafa
szolnoki vajda.

CCCCXII.

Anno 1681. die 8 Junii.

REGISTRUM HOC RENOVATUM TEMPORIBUS PRUD. AC CIRCUMSP.
D. VIRO RUM PUTA D. BASILLII SÁNTA JUD. PRIM. OPPIDULI AF-
FLICTI KÖRÖS ET D. JOHANNIS CZIRAI JUD. SECUND. AB MI-
CHAELE TERGENYEI. JUR. NOT. ITA COMPILATUM.

Jehova Deus! noster adsis etiam nobis auxilio tuo, ut in Of-
ficio nostro coeleriter progredi valeamus.

Adó summa nro 2549 tallér.

Summa fizetések.

30 aug. Nazur Lék Mehmed effendi urunk ő nagyságának a derék summára fizettünk 1250 t. Ajándék pénz 200 t. Fölverésre 200 t. Garas földre vont rajtunk 206 $\frac{1}{2}$ garast. Tallér váltásra is adtunk nro 19 garast. Facit 34 t. 4 $\frac{1}{2}$ garas. Haczi szubasának adtunk nro 12 t. Félesztendei papucspénzre 2 t. Rab szubasának 12 t. Félesztendei papucspénz 2 t. Csauszlár tihájának 12 t. Költség lett 9 ft. 20 d. 8 nov. A derék császár adóját 130 harácsra, minden harács után nro 606 oszpora lévén vetve, fizettünk be pro ft. 1181, 70 d. garas 13 mával 369 t. timont 2 ft. 24 d. Ezenkívül a salétrom volt nro 918 oka facit 12 pénzével 110 ft. 16 d. Item bitangul vont nro 6 garast. Item inasoknak 2 garast. Költségünk lett 3 ft. 92 d. 10 febr. Szain harács szedő rajtunk lévén, minden harács után száz-száz oszpora lévén vetve pro ft. 195 fizettünk 70 tall. 7 garast. 1 sustakot 70 t. Magának ajándékba adtunk 6 garast.

9 febr. Főbíró uram Budán lévén nazur bék vont hatalmasul rajta a vajda ajándékára való pénzt nro 100 tall. Oláh János uram Sikrai nevű Ilona szogálójáért is fizettünk neki 5 tall. absque den. 20.

Jegyzet: Következik az ajándék, szekerek, és vajda ajándéka rovata, melyeket mellőzünk.

Bírság beszédése.

Szubasáknak a mit ez esztendőben fizettenek. Csöllér Ilona fizetett nro 28 t. 17 aug. Pap Pál, Somodi Geezi 29 t. 27 oct. Fizettek: Burák Istók 16 $\frac{1}{2}$ t. Erdős sajtos 16 $\frac{1}{2}$ t. Sánta Jancsi 26 $\frac{1}{2}$ t. Nagy G. Mihály 3 $\frac{1}{2}$ t. Kurucz Toth Jancsi 3 t. 1 garas. Szabó Mihók fia 11 t. 1 garas. Czira János gulyását Horváth Istvánmét, Bíró

uram juhásza Györgyöt latrávul elvitte. 25 apr. Fizettek Kakas Gyurka 11½ t. Siketné leánya 10 t. Szabó Mihók fia. . . . Kis Farkas . . . . Vörös Istók és Ferencz Kocsis fia 12½ t. Horvát István 5 t. 1 gar.

Jegyei: Következik széna-, és faszolgáltatás, buza-, árpa-, tehénbeli adó, juh-, vasszolgáltatás és vegyes költségek, melyeket kihagyunk.

Puszták bére.

5 maji. Lajosi pusztá fele bérre fizettünk (nb. öreg biró Sánta Balázs uram pénzét) 62½ t., egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czéduláért 1 t. Inasainak 1 t. Szubasának 1 t., egy pár kést. Költség lett 36 ft. 20 maji. Czinkotaiaktul béreltük ki a rétet heverő sorosainak számára négy esztendeig 60 t. Czeglédiek ígértek meg benne 8 t. Lugositul béreltük ki a besnyei pusztát absque 28 t. d. 2. 18 julii. Pótharaszti pusztá bérét fizettük 24 t. 8 oct. Vatyai pusztá bérre Izo agának adtam 11 t. Czibakházi földbére Lato fiának 6 t. 31 oct. Lajosi pusztá fele bérre fizettünk Varga Mihály által 62½ t. egy tábla szappant, egy ürüt, egy pár kést. Czéduláért 1 t. Inasoknak 1 t. Szubasának 1 t., egy pár kést. Költségre 12 ft. 9 febr. Karai pusztá bért fizettünk garast 13-ával absque 1 gar. 38 t. pro 100 ft. 15 pint vajért is fizettek garast 13-ával nro 6 t. Költség 6 ft. 13 d.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

8 jan. Városházától való szőnyegre Keglevics jobbágyinak adtunk 9 t. 1 apr. Karai Ferencz uramat Nagyszombatban küldvén az árendával Váczi püspök Kéri János urunk ő nagyságának fizettünk általa 108 aranyat. Egy skárlát szőnyeget 9 t. Egy béllet csizmát. Egy papucs kepezástul 2½ t. Egy halat 4 garas. Kocsisnak 6 garast.

Fülek, Tur. Hivatalos.

9 maj. Fülekre postának adtam 60 d. 22 maj. Füleki postának 30 d. Füleki postának 24 d. Turon költött biró uram 45 d. 1 jul. Fülekre a hadnagyoknak 3 ft. Turi postának 18 d. Turra árpára adtam 10 t. Buzára 19 t. 60 d. Buza vivőnek 1 ft. Turra hajtottak 4 tehenet, Kis Mihóké egy tehén 5 t. 72 d. Barna Jánosé egy 4 t. Muslaié 2 tehén 10 t. Item 30 báránt. Tehén hajtóknak Turra 60 d. Füleki postának 30 d. 29 jul. Erdős Jánost és Domokos Györgyöt Sopronban küldvén a palatinushoz adtunk költséget 14 ft. 20 d. Pesten Veli basátul hitelben vettek egy szőnyeget 9 t. Egy pár csizmát 1 t. 60 d. Két pár papucsot kepezástul 2 t. 2 aug. Fülekre Szöcs Istók-

nak 24 d. 27 aug. Izsop Mihálynak. Fülekre 45 d. 5 oct. Küldtünk Fülekre Rab Farkas Jánostul a portára szolgabírónak 13 tallért. Nem egy rókamál béllést ezen portára vettünk 13 tallért. Költségre adtam 30 denár. Turi postának 6 den. 4 febr. Fülekre küldtünk 18 portára polturául 144 ft. Költsége embereinknek 60 d. 11 apr. Mészáros Mihálynak Turraadtunk 1 ft. 25 apr. Turra menvén bíró uram törvényre Siketné leánya miatt fizetett 2 t. Törvény levéltül 1 forint. Törvénybíráknak és holmi költsége ment 3 t. 1 ft. 7 d. Szappanos Jozseftől Szegedről hozattunk két paplant procátor számára 23 garas. = 5 t. 18 d. Egy szőnyeget 25 garas = 4 t. absque 36 d. Pálfinak Füleki kocsibért nro 2 t. 22 maji. Szabó Pál postának Fülekre adtam 24 denár.

Puszták bére.

Vatyai pusztáról Monaki Istvánnak egy nadrágnak való gránátot 3 t. Eszterházi Sigmondnak egy bélett száru csizmát vettünk $\frac{1}{2}$. 13 martii. Karai és Lajosi puszták bérére Oláh János uram kezébe adtunk jó tallérul 50 t. Költsége 4 ft. 32 d. Csizma s patyolat 5 t. Czibakházátul Keszi Istvánnak adtunk 6 t. Karai és Lajosi puszták bérére Eszterházi Sigmondnak fizetett Beretvás uram költségével együtt 41 t.

Vegyes költség.

9 maji. Kökényesi postának 15 denár. Krasznayáról Kocsis Istvánnak adtam 3 ft. Takács István postának Szentesre 10 d. Rab Deák Istvánnak 36 d. 10 nov. Czira János uraiméknak Sallóban adtunk 1 ft. Rabnak adtunk 20 d. Egy agarat vettünk Szöcs Jánosnak 3 ft.

Hadjáratí költség.

Szalkai nevő katonának csizmaért adtam 6 garast. 17 febr. Ujvári Szöcs János kapitány urunknak küldtünk Szöcs Gergelynek borát 18 köb. 6 t. Költségre Puskás Joskának adtam 99 d. Kuruczok számára vettünk négy átalag bort Faragó Jánostól 12 köb 9 t. Hordó ára 1 ft. 20 d. Csipő Jánosnétól egy átalagot 4 t. Páhinnetől 2 átalagot 5 t. Az átalagért 1 ft. 60 d. Kurucz Nagy Istvánnak Buda Pétertől egy nyerget 3 ft. 3 maj. Kurucz Nagy Istók lováért hogy a veremben szakadt fizettünk garast 13-ával 18 t.

Városházi költségek.

Három pár sastollakat vettünk 1 ft. 80 d. Pünkösdi napján deákoknak adtunk 1 ft. Gyermeknek 12 d. Mendikánsoknak 20 d. Templomra adtam 24 d. Egy szegény asszonynak ki három hétig szolgált adtam 36 d. 25 dec. Karácson napján deákoknak adtunk 1 ft. Gyermeknek 20 d. Mendikánsoknak 12 d. Egy szegény rabnak adtunk Istenért 36 d. Kalendáriumot vettünk 21 d. Templom épületi-

re adtunk 36 d. 14 apr. Manyoki Szabó Istvánt Debreczenbe schoolamesterért küldvén adtunk 16 ft. Templom épületire adtunk 18 d. Széna vivőknek fizettünk 6 garast. Mester kocsisának Kecskemétre adtam 36 d. Szent György napján deákoknak adtam 1 ft. 20 d. Mendikánsoknak 20 d.

Birság jövedelem.

Eskütő pénz jött 96 d. Abanyi legény Mézes János veji adott bikapénzt 5 garast. Kecskemétiak adtak bikapénzt 1 t. Ezenkívül erdő, mező tilalmasért, alkoresmaságért, salétrom nem vonásért stb. szedett birságok.

CCCCXIII.

Szerencsés, igazságos, és kegyelmes uram, méltósága épen maradjon !

A körösi szegények folyamodása im itt következik :

Ez előtt ha a szegények szántóföldeiktől a császári defter által kiszabott adót hiány nélkül megfizették, — többet adni nem tartozának, most azonban a defterár efendi kánun és defter ellenére még azon felül 400 tallért követel e szegényektől. Midőn a defterdár néhány évi ily némű zsarolását feljelenténk, biráinkat fogságra vetteté s az adószedést tovább is erőszakolá. Erre e szegények nagy része elszéledt s mi most a réginél nagyobb adót fizetni képtelenek levén, alázatos esedezésünkkel méltóságod színe elé járultunk, hogy ez ügy a magas udvarból kibocsájtandó parancs által, igazságod idejében, törvényesen intéztessék el. Egyébként a kegyelem urunké.

(1681. April.)

Szolgái
a körösi szegények.

CCCCXIV.

Körös császári város tized váltság (*bedel a'sár*) fejében fizetett adóját egyéb tartozásaival hiány nélkül lerovta : összesen = 1250 ezüst tallért — az 1090 = 1679-diki kivetés szerint.

Körös császári város minden nemű ráeső adót a felülmegirt módon lefizetvén — jelen tezkereét kapta, — hogy vele senki méltatlanságot ne éreztessen, sőt iránta ezen nyugta értelmében viseltessék.

1092. Dsemaziülevvel 16-án = 1681. Junius 3-án.

Mehmed
budai defterdár.

Kivül: Anno 1681. 5 junii. Summáról való czédula Sánta Balázs uram bíróságában.

CCCCXV.

Folyamodvány.

A hatalmas udvar portához e csekély szolgának folyamodványa ennyiből áll, hogy miután Kecskemét és Körös városainak lakosai a tartozott adót annak idejében egyenként a kincstárba lefizetni szokták a defterdárak nyers pénzvágý rohamból évenként 100 tallért szednek a városok mindegyikétől az úgynevezett karácsonyi adófejében *) Mivel ez által a szegény jobbágyokon kajánság történik, ál-

---

*) E szót Repiczky rendkívüli adó-nak fordítja. Az eredetiben bozsuk keszime. Hihetően bozuk-nak olvasá, mi romlott, rendetlen-t jelent ezért megközelítőleg — gondolá — rendkívüli-nek fordíthatja. [A bozsuk, szlávból kölcsönzött szó azonban = Karácson s így karácsoni adót vagy karácsoni ajándékot teszünk helyébe, mely gyakorta fordul elő a jegyzők önyvi kívánatokban. Jellemző, hogy ugyanezen folyamodvány-író Mehmed 1681 Junius 13-án nyugtatványozza a karácsoni ajándékot. Minden arra mutat, hogy e folyamodvány ezen nyugtával közel keltü — vagy talán egy napi vagy ugyanazon órai.

lapotukon való könyörtületből kezökbe m. rendeletet méltóztassék adatni. A parancs egyébiránt a hatalmas udvaré.
(1681)

szolgája
Mehmed.

CCCCXVI.

Jelen irat tárgya ez :

Folyó 1092-dik évi számvetéskor Körös városa lakoi a kincstár részére járó, karácsoni ajándékot (*bozsuk keszime*) a budai kháziné-nál szokott mód szerint lefizették. Erről kapták ezen tezerét.

1092. Dsemaziülevvel 26-án = 1681. Junius. 13-án.

Mehmed
(*nérjezy*)

a
jól örzött Budán.

CCCCXVII.

Körös városa 130 ház.

E sorok szerint fenirt város lakói az 1092 (= 1681)-dik évben rájuk vetett fejadót (*dsizije*) befizetvén jelen tezerét kapták.

Mahmud
budai jancsár aga.

Kivül: Anno 1681 die 9 octobris. Császár adajárul való czédula. Sánta Balázs uram bíróságában.

CCCCXVIII.

Anno 1681 die 16 octobris hozott kezembe Laczkovics uram ő kglme Körös városára nemes vármegyétül ez elmult szent György havának 10 napján rendeltetett porta

pénzből 46 ft. melyről quietáлом ö klmeket. Datum in praesidio Filekiensi Die et anno ut supra.

Nemes Pest vármegyének szolgabírája.

Csorgál Ferencz.

(Eredetie N.-Kőrös v. levéltárában).

CCCCXIX.

Adjon Isten minden jókat jámborok.

Én Dunaföldvári Hacsi Musztafa Isten engedelmeiből. Akarom tinéktek fülöpszállási, izsáki, és kecskeméti városi birák és polgárok tudtotokra adni, hogy énnekem egy asszony rabom elszaladott a ki fiamat is elvitte. Nyomzottam Fülöpszállásra onnét Izsákra, Izsákról Kecskemétre, bizonyosan el is mentem vala Izsákig, de mivel kevesek voltunk, vakmerőségre magunkat nem vehettük. Azért ez leveletem látván az asszonyt s gyermekemet ha az jövő péntekre elő nem állítjátok, minden bizonnyal elhitessétek magatokkal birák, hogy török hitemre ez ngos budai vezérhez megyek és reátok panaszklok, de az megirt pénteki napra elvárom választotokat, addig semmit nem cselekszem, azért nyissátok fel szemeteket, ez veszedelmet ne vonjátok kezeitekkel magatok fejére. Ti falusi birák, mi válaszom jó nekem hová hamarabb hiremmé adjátok. Isten veletek. Irattam Patain die 17 Octobris. 1681.

P. H.

Idem qui supra.

Kivülről: Fülöpszállási izsáki és kecskeméti biráknak adasék igen hamarsággal.

CCCCXX.

Kőrös birái! Pentele palánkra 20 karót s 7 szekér veszszőt hozzatok. Többet ne.

1681.

Mehmed
budai defterdár.

CCCCXXI.

Anno 1682 Die 5 aug.

REGISTRUM HOC RENOVATUM TEMPORIBUS PRUD. ET CIRCUM-
SPHC. D. VIRORUM PUTA G. D. ANDREAE SZŐRÖS. JUD. PRIM. OP-
PIDI KŐRÖS. D. GEORGII MUSLAI JUD. SECUND. AB MICHAELE
TERGENYEI JUR. NOT. COMPILATUM.

Az adópénz in summa facit impercales nro 2579½ tall.

Summa fizetések.

30 maji. A derék summánkra nazur bék urunk ö nagyságának Amhet effendinek fizettünk pro ft. 1250 jó tallérul 1070 t. Garast hetével 180 t. Ajándék pénzre garast hetével 200 t. Fölverésre garast hetével nro 200 t. Minden rendbeli udvari népének (kit is egészlen nazur bék urunk vett fel) maga dispensálván pro lubita udvari népének garast hetével 150 t. NB. Mivel nekiünk a garas 13-ával volt számlálva két-két tallér számban, vallottunk kárt rajta eddig 13-ával tall. 56, 1 garas. Aranyra is vont el 1 ortot. Bitangul is 3 garast. Ugyan nazur bék urunknak egész esztendei, azaz 12 hónapi papucspénzt nolle velle megfizetvén, garast 13-ával. 48 t. Czédulájáért is (aki soha ennekelötte nem volt) maga nazur vont rajtunk garast 13-ával 5 tall. 1 gar. Juszop szubasának jó tallérul adtunk 12 t. Hat hónapi papucs pénzre adtunk 2 t. Muczi szubasának jó tallérul 12 t. Hat hónapi papucs pénzt 2 t. Handán tolmácsnak instantiájára, tekintvén a mostani veszedelmes tábori időt adtunk jó tallérul 4 tall. Kocsisoknak adtunk borra 48 d. Költségünk lett 16½, oszpora 1 garas 4 ft. 82 d. 19 maji. A derék harács nro 486 oszporás levén az egy egy harács ft. 7, den. 29, harácsunk nro 130 facit 947 ft. 70 denár. Tallér számra a tallért pro ft. 2, den. 73 számítván facit 347 tall. 1 garas. 9 oct. A derék császár adajára, bíró uram fönn levén 130 harácsra, minden harács után 621 oszpora lévén vetve mely teszen harács számra egyért ft. 9, den. 31½, summatim tévén 1210 ft. 45 d. Adtunk garasul erre (mivel a garast 13-ával számláltuk in ft. 5, den. 46, és 2 ft. 70 pénznél felyebb el nem vévén) adtunk 13-ával 3 garast és 420 t. Ezen kívül salétrom is volt nro 635 oka mely is tizenkét pénzével tött ft. 76, den. 20. Czédula váltságra garast 13-ával adtunk 12 tall. Bitangul is vontak 6 garast. Költségünk lett 2 forint. 13 denár.

Ajándék, birság.

8 maji. Szolnoki és szentmiklósi agáknak kések helyett adtunk 11 garast. 9 maji. Sain aga harács szedőnek adtunk 1 tall. Csaila fiának adtunk 1 garast. 30 maji. Az Olaj bék számára a fahordásért hagyotunk csauza kezénél 10 t. 24 junii. Sigmond Márton és Urházi Pétertől küldöttünk csauszlár tihájának garast 13-ával 12 t. Költségre is adtunk 75 d. 5 julii. Nazur tihája és Juszop szubasa rajtunk levén ujfalusi Borbély György haláláért, ki potharaszti kutban találtatott fizettünk 50 t. Szubasáknak 5 t. 18 d. Tihájának garast 7-ével nro 3 t. Egy sajtot, egy pár kést. Szubasának garast 13-ával 2 t. Egy sajtot, egy pár kést. Öcesének egy sajt fet kés. Szolgájának egy sajt, két kés. Deákjának 10 garas 1 timon. Visszaadta a deák az egy timont. Czigány Haracsinak egy sajt, egy pár kés. Szakácsnak egy sajt, egy pár kés. Amhet Bulyok basának egy sajt, egy kés. Szelim iszpájának egy sajt egy kés. 4 dec. Az szubasák rajtunk levén hasznadárnak adtunk absque denár. 20, 3 tallért. Egy pár kést, egy sajtot, Halasi Jánostól vettünk egy agarat neki. Juszop szubasának adtunk 3 tallért. Egy pár kést, egy sajtot. Deákjának egy pár kést, egy sajtot. 30 mart. Bäs aga rajtunk levén vont rajtunk 2 t., 8 pár kést kilencz sajtot. Egy sajtot csauzra. 10 apr. Durák aga népe rajtunk levén két szekér szénáért adtunk 2 t. 5 pár kést, 7 sajtot. Török nyergitől adtam 23 d. 13 apr. Rajtunk levén a vezér csauza és bas aga a 900 juhért, Diván csauznak adtunk 8 t. Bäs agának 4 t. Kések helyett 5 garast. Pár kést, két sajtot. 4 maji. Fruttus Gáspárt és Varga Miklóst felküldvén a Bongor buza főzés miatt adtunk költséget 44 d. Tolmácsnak 1 aranyat. NB. Megjött az 1 arany és 29 denár.

Vajda ajándéka.

2, 3, 4, 5, 6. febr. A szubasák és nazur tihája rajtunk levén, Vajda ajándékára nazur bék urunk 6 nagysága számára fizettünk garast 13-ával 100 t., 12 pint vajért 2 garas 5 t. 12 róka bőrért 4 garas 12 t. 12 sajtot. 8 pár gyöngyházast kést. 1 farkasbőrt. 4 szál daru tollat 2 t. 4 tábla szappant a czéh. Nazur fiának 10 t. Egy pár kés. Egy sajt. Egy róka. Hasznadárjának 10 t., egy pár kés, egy sajt, 1 tábla szappan, 2 pint vaj. Tihájának 8 t., 1 kés, 1 róka, 1 sajt, 1 tábla szappan, 1 pint vaj, két szekér fáért 6 garas. Inasoknak 3 garas 14 t. Hat pár kés, 4 sajt, 2 róka. Tiatójának 8 t., 1 pár kés, 1 sajt, 1 róka, 1 pint vaj, 1 tábla szappan, 2 szekér fa ára 6 garas. Musztafa szubasának 12 t. Fél esztendei papucs pénz 2 t., 2 pár kést, 2 sajtot, 2 rókát, két pint vajat. 1 tábla szappant, 2 darutollat. Bitanul is kijárássra vont el kivel nem tartoztunk volna 2 t. Hogy a táborra szénát hordatott a szent Gellért hegye alá, ezért is 33 garast = 5 t. 18 d. Zászlójuk maguknak levén erre vontak két kést, két sajtot.

Szubasáknak hoc anno ezek fizettek és miért:

Város ujfalvi emberért fizetett 50 t. Szubasáknak 5 t. Deáknak 7 garast. Német juhász 14 t. Máté Kovácsné *) 23 t. Sinka gulyása Csill 6 t. 19 oct. Nazur tihája és szubasa rajtunk levén. 1) Jó Máté gulyása fizetett 10 t. Szubasának 1 t. Deáknak 2 garas. 2) Szörös Csikósa 7 t. Szubasáknak 5 garas. Deáknak 3 garas. 3) Somodi juhásza 9 t. Szubasáknak 5 garas. Deáknak 3 garas. 4) Katona János 7 t. Deáknak 2 garas. 5) Csatai juhászáat Bulyog basa váltotta 2 tall. 6) Rontót elvitték. Anno 1683 4 febr. 1) Beretvás szolgálai 12 t. 2) Josáné 9 1/2 t. 3) Gyömri Geczi szénalopó 5 1/2 t. 4) Pap Pál gulyása 10 1/2 t. 5) Sinka Szabó János fizetett 10 1/2 t.

Széna, fa.

5 maji. Fabiráink Varga István és Sykó Miklós a vezér sz. György napi száz szekér fáját meghordatván Márton zsidótul vettek föl reá garast 530 in et pro 40 facit ft. 212. 1 tallért 13-ával 80 t. 18 juni. Böczör András széna beadónak adtunk 60 d. Széna birónak is küldöttünk fel 36 d. 24 jun. Széna birónak küldöttünk fel 60 d. 1 juli. Széna birónak 75 d. 7 jul. Széna rayonak kért fel bíró uram 14 garast. 23 jul. Széna birónak küldtünk 72 d. 5 aug. Széna birónak küldöttünk 2 garast. 12 aug. Imre ur számára 10 szekér szénáért küldöttünk 100 garast facit 15 t. 2 1/2 g. Széna birónak küldöttünk 1 garast Kis bíró uramat Pestre felküldvén a széna miatt költött 17 d. 18 aug. Széna birónak adtunk 36 d. 16 sept. Csuti István széna vitéző költött 30 d. 9 oct. Széna birónak adtanak 60 d. 23 oct. Széna birónak 1 garas. 16 nov. Felszögi Varga Mihálynak Budára adtam 24 d. Fabíró Izsop Mihálynak adtunk 60 d. 29 nov. Varga István fabiráinknak adtunk költséget 60 d. Item tized pénzhez 10 d. 2 dec. Alszei Varga Jánost és Sági Miklóst elküldvén a hatalmas vezér Ibrahim basa fáját hordatni és Varga Istvánt Pataki vejét a 90 szekér bitang fát hordatni, Márton Zsidótul vettek fel ezekre a garast in et pro den. 40, summa 200 ft., mely körösi módon 13 garásával facit 76 t. Város pénzen is ment ezen fára absque 2 garas. 44 t. Bitang 20 szekér szénáért város pénzét fizettek 200 garast. facit 30 t. 5 garast Papi Mihály fabiráink nazur fája hordására vett föl Mártontól garast in et pro 40 den. fl. 114 20 jan. Vezér juhái számára 20 szekér szénára adtunk 5 t. Költségre 60 d. 6 febr. Uj nazur szénájára Pesten Urházinak adtam 5 t. Költségre adtunk 80 d. Uj nazurnak 3 szekér szénáért, kit Urházi elvesztett fizettünk 5 t. 6 den. Széna birónak vött abáért s csizmáért 9 gar. 8 martii. Varga Mihály széna birónak s Bakónak Pesten költsége lett 4 garas. 9 den. 15 marti. Koméri Ist-

*) Ugyanarról a birság jövedelemben áll: Máthé Kovácsné latra adott bika pénzt 5 t.

ván és Izsop Mihály fabiráimknak adtunk költséget 1 ft. Fára 10 szekérre vezér számára adtam 40 garast. Mártonról is vettünk fel garas pro den. 40, ft. 30 absque 3 garas. 12 t. Kövér Istóknak adtak 6 szekér szénára vezér juhai számára 6 t. 12 d. Költséget 24 d. Item 12 d. Bata István ment el, a széna vitelre költött 4 garast. 4 d. 29 marc. 12 szekér szénáért szalmaért Olaj béknek adtam 6 t.

Tehenek.

Summa mellé vettünk teheneket : Vezér számára Kis Istóktul 1 tehenet $4\frac{1}{2}$ t. Somodi Istvántul 1 tehenet $4\frac{1}{2}$ t. Nazur számára Vajda Istvántul 1 tehenet $4\frac{1}{2}$ t. Baranyai Nagy Andrástul 1 tehenet $4\frac{1}{2}$ t. 16 oct. Tihájának pásztorma helyett adtunk 4 t. 24 nov. Szék biráink adtanak pásztormáknak Budán 10 tehenet. Item 2 sörét. Magunk vettünk Gál Istvántul egy tehenet 4 t. Jakusnéul egyet $3\frac{1}{2}$ t. Láminétul egyet 2 garas 3 t. Notáriustól egyet 4 t. Muslaitól egyet $4\frac{1}{2}$ t. 16 febr. Varga Geczitől egy tehenet $4\frac{1}{2}$ t.

Juh.

18 jan. Mike budai ur rajtunk levén Csátharasztyátul, hogy a város juhait ott kapta adtunk nro 10 t. 2 febr. Medszán iszpájának gödöllői juhok árát 11 garas 10 d. 29 febr. Biró uram Budára menvén küldöttünk Mártonnak azon pénzre, kit Berkes és Torzsa Albert fölvelt császár juhai isztingájára ft. 30, absque 3 garas. 12 t. 25 maji. Budára summáláskor hajtottak 75 juhot s 75 bárányt. 11 junii. Budára nazurnak 11 juhot 11 bárányt. 7 julii. Budára vittek 25 bárányt s 3 juhot. 3 aug. Három bárányt vitt el a török. 17 aug. 11 Bárányt Budára. 9 oct. Császár adajával biro uram felmenetelére hajtottak 16 juhot 30 bárányt. 18 oct. Budai szubasa nálunk lévén met-szettek le 5 juhot, pesti szubasának 1 juhot.

Árpa.

8 dec. Biró uram Budára menvén a 4000 kila árpa miatt adtunk költségre 4 t. Jött meg 9 oszpora 2 garas. Sánta Pál István és Kövér Istók vezér számára való 260 kila árpáért fizettek nro 143 t. Hat hónapi interest 30 t. 27 dec. Sánta Pál Istvánt és Czirják Pált Budára küldvén adtam 40 t. Burjuntit váltván az árpa hordására Márton zsidótul kértek 24 garast. Batka Istvánt árpa venni küldvén adtunk 60 d. Jött meg 15 denár. 27 febr. Medszán iszpája is rajtunk levén vezér számára való issaszegi árpáért fizettünk neki absque 54 d. 40 t. 19 febr. Árpa mérő cseri basa legényének 10 garast. 6 apr. Árpa mérő törököknek küldöttünk Sigmond Márton 10 t. Árpa mérő embereink költségére küldöttünk 10 gar., jött meg benne 5 tallér $2\frac{1}{2}$ garas. 22 apr. Árpa mérő embereinknek adtunk 5 garast. 23 apr. Árpa mérő késkei embernek adtam 36 d.

Gerendák.

2 oct. Budán Gerendákért város pénzét fizettünk 46 garast, facit 2 garas 2 t.

Hordó.

2 oct. Vezér káposztás hordójára Mártontul vött fel Varga Mihály 15 garast facit 2 garas és 2 t.

Vas, szeg.

16 febr. Vas lehozására adtunk Varga Mihálynak 1 ft. 64 d. Item 3 gar. 30 martii. Taligát fogadtunk szegek alá 5 garas. Vas beadónak 72 denár.

Mecsetekre.

12 aug. A pesti mecsetekre a város székéből 200 font fagyut küldvén Bende Gergely által költség lett 30 d.

Vegyes költség.

20 maji. Zsigmond Mártonnak adtunk Budára 31 1/2 d. 23 maj, Bende Gergelynek adtunk Budára 20 d. Muczi szubasátul szomszédnak a kert becsinálásért kértünk 11 garast. 26 jun. Faras Pálnak adtunk Budára 26 d. Sánta Haszántul kért föl 3 timont. 1 julii. Sánta Balázsnak adtunk Budára 45 d. 7 julii. Biró uram Budára menvén adtunk 1 ft. 99 d. 5 aug. Buda Pétert Varga Mihályt Budára küldvén adtunk költségre 72 d. 29 aug. Sánta Pál Istvánnak Pestre adtunk 60 d. 18 aug. Biró uram Budán levén költsége 58 1/2 d. Budára Szőke János és Pap Ferencz postáinknak adtunk 24 d. 16 sept. Bende Gergely és Czira Jánosnak Pesten 36 d. Jött meg 21 denár. 17 oct. Varga Mihályt és Pap Pált Pestre küldvén adtunk 1 gar. 23 oct. Varga Jancsinak Budára adtam 12 d. 26 oct. Varga Mihálynak Budára adtam 24 d. 7 nov. Pesti kemenceze csinálásra küldöttünk 10 g. Költségpostának 24 d. 20 nov. Somodi Varga Istvánnak darutollakra adtam 5 t. 29 nov. Farkas Pál postának adtunk 18 d. 3 dec. Jó Máthé és Berkes Gergely postának Budára 63 d. 16 dec. Budára adtunk emberünknek 20 d. Tejre 6 d. Item riskására 3 garas. 4 jan. Kállai Györgynek adtunk Öcsödre 60 d. 19 febr. Pesten levén kis biró urammal költség 84 d. Borra költött 4 garas. 8 martii. Karai Ferencz postának adtunk Pesten 30 d. 20 martii. Kulcsár Mihálynak adtak Pesten 21 d. 29 martii. Budára Birák uraméknak költségek lett 2 1/2 gar. 3 t. Item oszpora ft. 1, 5 1/2 d.

Puszták bére.

14 maj. Lajosi pusztá fele bérre küldöttünk a szolnoki vaj-

dának Varga Mihály és Dús Istvántul 62½ t. Egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czéduláért 1 ft. Inasának 1 ft. Szubasának egy pár kést. Költség lett 75 d. Kalácsot is vettünk 36 d. 30 maj. Pótharaszti és Besnyei puszták bérét jó pénzül Márton zsidótul felvén ezért garastadtunk 13-ával 50 t. Jó pénz földre garast 13-ával 5 t. Pótharaszti és besnyei puszták czédula bére 5 garas. 5 nov. Lajosi puszta fele bérét jó tallérul küldöttük be Kállaitól Szolnokba 62½ t. Egy ürüt, egy tábla szappant, egy pár kést. Czéduláért 1 ft. Inasának 1 ft. Szubasának 1 ft., egy pár kést. Költségreadtunk 24 d. 16 febr. Mike Budától cseri basának puszta bért fizettünk 10 t. Pásztormányért 3 tall. 3 garas. Karai puszta bérre Csömbörcsinek garast pro den. 40, ft. 100, 38 t. Tizenöt pint vajért 6 t. Vatyai pusztá bérre N. aga fiának garast hetével 1 garast. 13 t. 29 marti. Besnyei czédulátul és pótharasztitól Budán birák uraimék adtanak 5 garast. Mely czédula Muczi szubasánál maradt.

Tábori költség.

9 maji. Boeskorértadtunk zászló alá 5 garast. 16 juni. Varga Mihályt éléssel küldvén a táborraadtunk 60 d. 26 jun. Pesti gyalogbújó töröknekadtunk kocsikért 6 garast. 27 jun. Kara Hasszánna adtunk 2 t., egy zsákot. Száraz Musztafának 1 t., egy pár kést, egy zsákot, 2 sing gyolcsból zsacskót. 13 juli. Tábori 45 szekér hajtó Kara Hasszánna adtunk 33 gar. = 5 t. 18 d. Egy irhát vettünk 24 d. Ugyan szekér hajtó oda basánakadtunk 10 gar. 23 julii. Kállainakadtunk pesti táborra 36 d. 27 julii. Alföldi táborra töröknek hogy rajtunk elmentadtunk 6 tall. és 3 garast. Basa számára Gödöllőn vett Papp István árpát 10 ft. Juhot 4 ft. 50 d. 3 aug. Biró uram Eger alá lévén a táborra Handán tolmácsnak adott 2 t. Költsége lett 72 d. 14 sept. Boros Mihályt a vezér táborára küldvén kaimakám levelével, Tököli kívánsága miattadtunk 1 ft. 2 d. 26 sept. Sigmond Mártonnak táborraadtunk költséget 24 d. Postánakadtunk 54 d. 30 sept. Hersegi és Szilisztini basák rajtunk lévén a két árpamérőnekadtunk 12 garast. Tatároknak 10 garas. Item árpa mérőknek 6 garas. Almát vettünk 6 d. Tatároknak megint 2 garas. 25 oct. Szekér hajtani Ujvárbán pro 18 szekér kijöven: Juszop szubasánakadtunk nro 13 garast. DeákJának 3 garast. 28 oct. Pesti két zászló rajtunk lévén Tatár agának adtam 2 t., egy pár kést, 2 sajtot. Seregének 5 pár kést, 5 sajtot. Durák agának 2 t., egy pár kést, egy sajtot. Seregének 1 kés, 5 sajt, és 3 garas. 2 dec. Bás agánakadtunk 2 t., egy róka bőrt, 10 pár kést, egy sajtot. Vörös Mihálytul egy ködmön Kara Hasszánna 2½ t. 60 d. 18 jan. Csongrádiak hozván a vezér csauzátadtunk a csauznak csizma pénzt 6 garas. 4 jan. Egri Battik Szulimány rajtunk lévénadtunk 10 gar. 4 pár kést, 4 sajtot, 1 tábla szappant, 3 sing abát. 29 jan. Budai vezér csauza rajtunk lévén, kit Gye-

vire vittek vont rajtunk egy rókáért 6 garast. Hét pár kést, 3 sajtot. 23 apr. Szubasák rajtunk lévén szekér hajtani adtunk jancsár szubasának 2 t. Kések helyett 3 garast. Sajtót 4-et 5. Item kések helyett 2 garast. Bika fiának Tot Musztafának csináltattunk két ködmönt $3\frac{1}{2}$ t. Szénát a rétről Isaszegre vittek el a tábor alá 10 bogját. 2 aug. Szolnokból Eger alá szinistriaí basa élése alá ment szekerek, száma 10. 3 aug. Szolnokba bosniai basa élés alá ment szekerek száma 20 kiket Budára vittek. 16 sept. Lisztet küldvén ujabbán a táborra ment alpári szekér. 10 oct. Ment el ujabbán Léva alá 12 szekér.

Magyar rendre való költség.

Derék árenda.

2 apr. 1683. Nagyszombatban Gróf Kéri János váczí püspök urunk ő nagyságának küldöttük meg az árendát Erdős Jánostól 108 aranyat. A skárlát szőnyeg helyett adtunk 3 aranyat 1 t. Költségre adtunk polturául 8 ft. Interesse s utí költségre Komáromban fizettünk 32 gar. 10 d., facit absque den. 8, 5 tall.

Tur. Fülek.

23 maji. Turra Siketnének adtunk 30 d. Füleki postának 45 d. 2 juni. Fülekre adtunk Buda Pétertől 6 sajtot, 2 pár csizmát kinek az egyike hajul Katona Györgyre. Item 2 halat, 2 tábla szappant és 2 ft. Postának adtunk 30 d. 12 juni. A portának nro 18 lévén, limitáltuk most nro 11 számra. Ennek költségére Buda Péter uram Laczkovicstól vett föl 13 ft. 80 d. 21 jun. Czirják Pált Fülekre küldvén Kohári uram ő nagysága hivataljára adtunk költséget 1 ft. 18 jun. Farkas János Füleki postának adtunk 18 d. Item 18 d. Deák István postának Turra 45 d. füleki postának Gál Andrásnak adtunk 30 d. Füleki postának 15 d. 27 sept. Puskás Józsefnek Turra adtunk 12 d. Máté postának 30 den. 4 apr. 1683. Nemzetes Darvas János és n. Gyürki István szolgabírák urainknak Szivos János házánál fizettünk 11 portánk lévén a 8, nyolcz forintos impositióra polturául, (kit Csorgál idejében valónak mondottak lenni): 88 ft. Item nemzetes Darvas János Pest vármegyei szolgabíró idejére való 6-hat fortos impositiora fizettünk 66 ft.

Puszták bére.

Vatyai pusztá bérre Urházi Istvántól küldöttünk Eszterház Zsigmondnak pro ft. 8, garasul 4 t. 6 d. 12 jun. Buda Péter uram, besnyői pusztá bérre Laczkovics Istvántól vett föl 8 t. Item egy csizmát kit Bertoti Istvánnak fizetett 1 t. 30 oct. Monaki Istvánnak

Vatyától küldöttünk 3 t. 36 d. 22 apr. Karai és Lajosi pusztá bérre Szivos János uram által fizettünk Győrött Eszterházi Dánielnek 50 t. Czedulátul 10 garas.

Vegyes költség.

23 maji. Rabnak adtunk 38 d. 12 jun. Buda Péter uram nemzetes Bélteki Pál viczeispán uramnak ígért egy csikót. 20 jun. Onodban adtunk költségre Safár Jánosnak 1 ft. 50 d. 10 aug. Raboknak adtunk 36 d. 15 feb. Szabó Pál és Horgas Mihály postáknak adtunk Miskolcra 96 d. Rab Orosz Péternek adtunk 36 d. Rab Kis Miklós-nak adtunk társával 36 d. 9 apr. Csonka Gergelynek Gyulára adtunk költséget 36 d. Gácsban Berkes Gergelynek adtunk 1 ft. 68 d. Kocsisnak adtam 72 d. Gyömbért székfűvet 15 d. Süveget is vettünk a tizedeseknek 4 ft. Kapcsot zsinort vettem 12 d. Orcsin Mihálynak vettünk egy csikót 7 t.

Tábori költség.

Kurucz Nagy István lováért tavalyi bírák uramék fizetvén 18 tallért, most adtunk hozzá 5 t. 18 d. 30 oct. Szabó Pált Tököli urunkhoz küldvén Gyürki Pál, adtunk 1 ft. 9 apr. Kerekintül vettünk egy patyolatot Karsára 2 t. 22 apr. Kassára küldvén Varga Mihályt és Kovács Istókot Tököli urunk ő nagyságához, adtunk 9 ft. Jött meg Kassáról 5 garas 24 d.

Városházi költségek.

Templom épületire adtunk 12 d. Koldusnak 9 d. 17 maji. Pünkösdi napján adtunk deákoknak 1 ft. Gyermeknek 20 d. Mendikánsoknak 12 d. Szegényeknek 17½ d. Pap István postáknak Irsaszegre adtunk 24 d. Rabasszonynak adtam 12 d. Deákoknak 3 d. Raboknak 36 d. Szegényeknek kis bíró uram adott 9 d. Supplicans debreczeni deákoknak adtunk 72 d. Eri Jánostul egy átalagot fejedelem számára 1 ft. 30 d. 25 dec. Karácson napján deákoknak adtunk 1 ft. Gyermeknek 12 d. Mendikánsoknak 20 d. Supplicans deákoknak 72 d., más deákoknak 27 d. Koldusoknak 6 d. Egy szegény mendicansnak adtunk 36 d. Tisza mellé járván kis bíró uram a város juha miatt költött 5 ft. 57 d. Templom épületire adtunk 36 d. Szolgáknak beretválkozásra 12 d. 18 apr. Husvét napján adtunk deákoknak 60 d. Mendikánsoknak 20 d. Gyermeknek 6 d. 20 apr. Balogh Mihálynak Ráczevibe adtunk 12 d. Egy szegény supplicans deáknak adtunk 72 d. Supplikans deáknak adtunk 36 d. 4 maji. A deákoknak adtunk bíró tételkor 98 d. Mendikánsoknak 36 d.

Birság, jövedelem.

Máté Kovácsné latra adott bikapénzt 5 ft. 15 sept. Pap Pál, vezér táborára való el nem menetelére adott birságot nro 7 garast. Vas Mihály is ezen dologra adott 5 ft. gar. 4. Boros Ferencz is táborra nem menésért 3 garast. 18 jan. Szeleiek Csanki leányátul adtak bikapénzt nro 7 garast. Kecskemétiak bikapénzt adtak 4 gar. Kecskemétiak még is bikapénzt adtak 6 gar. Ezenkívül erdő, mező tilalmasért, alkoresmaságért, salétrom nem vonásért stb. szedett birságok.

CCCCXXII.

Szerencsés urunk, — méltóságod épen maradjon!

Körös városi szegény szolgálid folyamodványa itt következik. Mi szántó földeinktől, a császári defterben meghatározott tized-válttság (*bedel asr*) fejében kivetett törvényes adót ezelőtt megfizettük: a defterdárak azonban ezzel meg nem elégedvén, — kánun és defter ellenére erőszakoskodnak s többet vesznek. Miután a szegény rájuk elszéledését okozó, ser' és defterellenes háborgató követeléseket tilalmazó legmagasabb kegyelmes parancs kiadatott: a kezünk közt levő jeles fetva alapján az iránt esedeztünk kegyességednek, méltoztassék egyenesen a defterdár efendihez intézett parancsban meghagyni, hogy pénzünk a taller folyó értékében vétessék be tölünk. Mire nézve a parancs szerencsés urunktól függ.

1682 maji. 30.

Körös városbeli
szolgái.

CCCCXXIII.

Fetva.

Ha bizonyos város által birt miri föld tizedválttsága (*bedel asr*) a szultáni defterben pénzzel számítva (*akcse*)

van bejegyezve s az illetők ez összeget tallérban fizetik: a tallér az országbeli általános érték szerint vétetik-e el vagy levonással?

Határozat: Ha a császári defterben pénz van beírva, pénz vétetik. Ha a pénz tallérban fizettetik, a tallér folyó értékben számítandó.

1682 maj. 30.

a megvetett Ahmed
(bocsáttassék meg neki).

CCCCXXIV.

E sorok tartalma a következő.

Kőrös császári város az alolirt évben rájuk eső sz. György napi adókat (*keszime*) hiány nélkül lefizetvén; — hogy őket azokért többé senki se háborgassa, résztünkről im ezen — szükség esetén előmutatandó pecsétes tezkere adatott kezökbe.

1093. Dsemáziülevvel 27-én = 1682. Junius 3-án.

Ahmed efendi
budai defterdár.

Kivül: Anno 1682. die 2 juny. Summáru 1800 tallérral minden udvari szolgáké ebben . . . befoglalva és Nazur bék urunkké. Item Nazur bék urunknak . . . . . deig való papucs pénzt 48 tallért, 13-mával. Szörös András uram bíróságában való czédula.

CCCCXXV.

Kegyelmeteknek is velünk együtt már valaha adjon a menybeli nagy ur a sok nyomoruságok között valami pihe-nést.

Kegyelmetek levelét vettük, melyben a tatárok visszafordulások felől tudakozódik tőlünk, ugyanazon kegyelme-tek postásátul választ adtunk volna az levélre, de nem vá-

rakozott hanem hirtünk nélkül elvonulván haza ment. Semmi bizonyost a táborok vissza fordulások felől . . . . hallotunk, mikor lészen. Ugy vagy az ujbári basával . . . . . törökök közül némelyek bizonyosan beszéllették . . . . . napját megmondani nem tudták . . . . .

(töredezett semmi értelmet nem nyújtó felsorok).

Datum Kecskemét die 20 . . . . .

P. S. A tatárok feljövételét nem akarván . . . . . és sokféle kártételeket, két emberséges embert küldtünk mindjárt fel Budára mind feljövetelek felől való tudakozódásra az hatalmas urakhoz, mind pedig a kártételről való panaszolásért kegyelmek ez iránt mit fog elkövetni egyezzen ebbe velünk, avagy elmulatja ezen Barkó urunk által adja értésünkre.

Külezim: Körös városának becsületes biráinak és eskütteinek bizodalmas szomszéd urainknak ő klmeknek adassék.

(1682)

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCXXVI.

die 15 Juny praese . . . . .

Isten szerencsésen éltesse kegyelmeket!

Kecskeméti, körösi, czeplédi, jászberényi és gyöngyösi birák uraimék keglmeteket szükségesképpen kelletik requirálnom. Mostanában érközvéen ide be a végházban m. Generalis uramtul ő nagától, adván ő naga bizonyos parancsolatokat előmben, mivel ez mostani főnforgó állapotokban való hireink sokféleképpen változnak. Ehez képest kglmeteknek intimalom és m. Generalis úr ő naga kegyelmes parancsolattjából igen erőssen is parancsolom, hogy nevezett birák uraimék keglmetek minden halogatás nélkül választván két-két böcsülletes tanácsbeli személyeket és sietve küldgye ide az végházban előmben . . . adhassam . . . . . értésére kglmeknek az parancsolatokat . . . . lévén ő felsége dolga, nem valamely privatus személyé. Azért sikettségre ne vegye kglmetek, ha mi bizonyos hirei vannak pediglen, azokrul

engemet úgy informallyon, hogy — az lévén illő, — én is bizonyost referálhassak. Ez iránt is ő fölségéhez való kglmetek hűsége világos . . . ki. Ezzel Isten keglmtekkal. Maradván kgltk jó akarója.

Onod die 11 Juny. A. 1682.

Onadi vicekapitány
Semsei András.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában).

CCCCXXVII.

Mi az hatalmas, fényes és győzhetetlen török császárnak tisztviselői közül egyik, az tengeren innen levő minden váraiban főfizető mestere Nazur bekije Hadsi Amhat effendi, az ti uratok, — Isten engedelmeiből!

Ti kecskeméti, kőrösi, czeglédi, birák és esküttek, vannak olljan emberek, az kik mások tisztiben ártyák magokat, az minémő tisztviselőknék mongyák magokat, nem tisztviselők penig. Bal aga annak előtte Tihájám volt, ha még tületek . . . né a Tihája ajándékját, semmit se adgyatok neki, mert most nem Tihája, huzna vonna titeket az mit el . . . . . hatna, erőssen parancsolom, Tihája ajándékját nekie ne adgyatok. Egy icze bor, egy czipó elég neki, többet semmit se adgyatok, kihányó jószágatok ha vagyon ti tudgyátok, de én azt parancsolom, semmit se adgyatok mert . . . Tihája. Datum Buda 4 aug. A. 1682.

Szubasa is nincs vele.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCXXVIII.

Mi az hatalmas és méltóságos budai vezír Ibrahim pasának minden dolgainak főgondviselője kajmekámja, fényes Buda várának mostan helytartója . . . képe Dervis bék, — Isten engedelmeiből!

Ti kecskeméti, körösi, czeplédi birák esküttek, hagyom és fejetökre parancsolom, mihent ezen úri czimeres levelemet veszitek, egy órát s napot ne mulassatok, hanem az basa fáját, szénáját, tyukjait, mivel tartoztok, hova hamaréb meghozzatok, és az mint az elébbeni levelemben parancsoltam, minden biró tized magával bejűjön. Hogy ha be nem jűnek az birák ez jűvendőségemre fogadom, hogy vásárnapra ötszáz lovast az Gyömli agával rajtatok küldök, még az feleségteket, gyermeketeket is be hozatom, másképpen ne cselekedgyetek (hanem Birák minden városbul az prédikátorok is bejűjenek veletek): Hirt akkor hoztok Birák, mikor az magyarság onnan alol föl megyen, akkor adgyatok hirt, mikor alá megyen, ne pirongassanak minket is miattatok, hanem mindgyárt szénát, fát birák hordassátok. — Ez levelet birák ha el olvassátok, magatokkal vissza hozzátok . . . . . az szénát hordassátok. Datum Buda 14 aug. Ao. 1682.

Idem qui supra.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCXXIX.

Padisahi berat értelmében általunk timárul birt Nike Buda nevű pusztá legeltetését Muslai György és Szörös András nevű körösi lakosok az egész várossal egyetértve 700 darab szarvasmarhájuk — s 1000 darabból álló juhnyájok számára folyó évi Ramazán (ekkor szeptember) hótól sz. György napig 10 ezüst tallérért s egy pásztormáért — ki bérelték. Erről adtuk nekik ezen tezkérét. Így megegyezé-

sünkkel történvén szám szerint megirt jószágaik ott járása, őket ebben senki se gátolja.

1093. Ramazán = 1682 sept. 3—oct. 2.

Musztafa

a fenirt Nike Buda

szpahija.

Küül: Anno 1682 die 12 septembris. Mike Budai czédula 2 falka marhára, 1 falka jura.

CCCCXXX.

Én Pesten lakozó Kara Haszán . . . . .
 . . . . . Ti körösi, kecskeméti birák esküttek
 látván . . . . . az miben lehettem jóval
 voltam hozzátok . . . . . tud . . . . . mint jó akaró-
 mat, hogy az mely Tihája Bék levele hozzátok . . . . . szerint
 mindgyarást az szekereket az mely . . . . . reátok irtak, vagy
 vissza szöktek és jüttek azok . . . . . job ökröket fogjatok,
 ez reánk jüvő csüttörtökön, hajnalban ben legyenek Pesten
 . . . . . dolog ez mostan, rossz állapot vagyon Budán,
 az szemeteket felnissátok, kárt ne valljatok . . . . . tánn is..
 .... levén kétszáz lovasokkal oda az két városra nem me-
 gyek, mert költségte . . . szánom, tekintem az előbbi jó
 akaratotokat. Ezért számomra csináltassatok jámborok edgy
 ködmő . . . . gyar embernek valót s egy pár kesztyűt; —
 ha élek többet szolgállok. Isten megtartván él . . . . et ez után
 is jóval igyekezem lenni, az miben lehet, meg kéméllek ben-
 neteket. Ezel Isten veletek.

Irattam Alsó Nemedin Anno 1682 die mensis 8-bris 7.
 Éjjel.

Idem qui supra.

Külső czím: . . . . biráknak eskütteknek igen igen hamarság-
 gal adassék.

(Eredetie N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCXXXI.

Körös városa 130 ház:

Körös városa 1(093)-diki fejadóját (*dsizije*) megfizette
s arról e tezkereét kapta.

Musztafa

budai

jancsár aga

Kivül: Die 9 octobris A. 1682. Császár adaja . . . . . czédula
Szörös András.

CCCCXXXII.

Jelen tezkere így hangzik :

Körös városa folyó 1093-dik évben a kincstárt illető
fáért eleget tett. E felől kapta jelen szükség esetében elő-
mutatandó tezkereét. Dömötör napi fa!

1093 = 1682.

Ahmed

bég.

Kivül: Anno 1682. Vezér sz. Dömötör napi fájárul száz sze-
kérrül czédula.

CCCCXXXIII.

Köszönet . . . . . istentül minden lelki testi áldást,
békeséget kívánunk kgkre mind fejenkint.

Nemzetes és böcsülletes kecskeméti, körösi, czeplédi
birák és eskütt tanács uraimék, hallván és tudván kgtk az
mostani rajtunk levő sok nyomorúságinkat, mivel hogy az
hatalmas császárnak hadának némely része felekezeti alá
takarodván rajtunk és nállunk háltanak és azon ézczzaka 4
lovaik elvesztenek, nem tudjuk micsoda rendbeli tolvaj em-
berek téritették el, az mely lovakért (ha elő nem állathattuk)
beunünket karóban való megszáradással fenyegetnek. Ez

levelünk által azért kegyelmetektől is tudakozódnánk és értekeznénk, kérjük azért kgtetek hogy ha valami sorsot vagy hirt hallana kgték felőle . . . . oktul vagy katonáktul vagy akármí rendbeli emberektül, előtte viselvén kgték az keresztyéni és atyafiúi szeretetet, adgyon hirt felőlők. Sőt még vármegyéstül is ne szánnya ktek keresni, ki menni ha nyomába igazodhatnék. kgteknek mi is szogálunk.

Actum Kun sz. Miklós die 9. 9-bris Anno 1682.

Kegteknek szolgál.

Kiskunság paraszthadnagya

Mihályfi János.

(Egykkru másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCXXXIV.

Sok jókkal áldja Isten kegyelmeteket.

Az kegyelmetek levelét olvastam szintén akkor a mikor az nemes vármegye gyűlése vala. Igen jól cselekedte, hogy engedelmeskedik ezen qaurtélynak megfűzetésében, a kivel is ne késsék mert jó lélekkel írom, oly feltött czél vagyon, mindenestől elrabolják klmeket, mindenben prédát hányjanak, városokat falvakat felégessenek. Azt jól meggondolhatja klmetek az városok szoktak veszedelemben lenni. Istenért is kérem késedelem nélkül küldje meg az én kezemben ide Gácsban, mert minden dolog erre az gácsi német tisztre bizattattanak, rövid nap meghallja, miket fog elkövetni. Én immár több főrendekkel rabságot is viseltem kegyelmetek kimentsége miatt. Éjjel nappal abban fáradozom mentél hamarabb küldje, bizony szánom, az városnak utolsó pusztulása ne legyen, mert meg vagyon parancsolva az végbeli tiszteknek, kötözve mindenünnen hozzák az bírát. Azonban az ott levő hadnagyoknak parancsolja meg, mentül több madarat s vadat szerezzenek, mivel az uraknak is kedveskednünk kell. Biró uram kglmed küldjen egy paplant számomra, mi leszen az ára megadom Ezek után Isten

oltalmába ajánlom keglmeteket. Datum Gács die 11 januarii. 1683.

Kegyelmeteknek jó akaró viceispánja

Ráday Gáspár.

Külczim: Körös városának főbirájának Beretvás Istvánnak és mind az tanácsbelieknek jó akaróimnak ő kegyelmeteknek adassék. Cito.

(N.-Körös városa levéltárából.)

CCCCXXXV.

Budához tartozó Pótharastya s Besnyő nevű puszták-tól fizettek a körösiek 1091-dik évi Szefer 15 — 1092 szeferig = 1680 — Martius 17 — 1681. Február. 20-ig. 50 ezüst tallért.

Jelen irat foglalatja pedig ez:

Körös városa lakói Pótharasztya s Besnyő nevű császári pusztákat folyó 1094-dik évi Szefer hó 15 = 1683 Február 13-tól számítandó egy egész évre kibérelték. Hogy őket ezek használatában senki se háborgassa — a kincstár részéről jelen tiltó tezkertét kapták.

1094. Rebbjütlakbir 9-én = 1683 April. 7-én.

Mehmed

budai defterdár.

Kivül: Anno 1683 die 9 Apr. Pótharaszti és besnyei czédula uj Nazurtul pro 50 tall. = 21 arany. Uj birák fejében.

CCCCXXXVI.

En Pest várában lakó Juszop aga, pesti budai fű olaj bék, nemeseknek parancsolója, ország . . . birája!

Ti czeglédi, körösi, kecskeméti birák, esküttek, tük esászár dolgával csak tréfáltok, hány levelem . . . hozzátok, hogy szekereket küldgyetök esászár árpája alá, ... mostann is az én sátoromnál az liszt Győr alatt, csak az földön

fekszik ; fel nyissátok szemetöket, császár dolgával ne tré-fálljatok, mindgyárt jó erős szekereket küldgyetök, az árpát fel rakjátok, az lisztnek is szekereket küldgyetök, ki Bécs alá megyön, Isten úgy segéllyön, ha el halgattyátok oda lesz fejetök, egész ország szekerei meginduljanak, én ha (nem m)egyek csausz megyön reátok . . . . . ak az csauszi meg nem éritök, magatok is ebül jártok, ne mondgyátok meg nem parancsoltam, azért mindgyárt jójjenek az szekerek, ha fejetök kell. Datum in Pest 26 July. 1683.

Idem qui supra.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában).

CCCCXXXVII.

Eléggé irogaték keglmetekre mind az personalis insurrectio, s mind peniglen az porta pénz v . . . . . ugyan-csak az nagy vakmerőségnek vetötte magát, am köszönnye magoknak az miben fognak curralni, csak jádzó társainak tartotta eddig az nemes vármegye tiszteit. De megmutattyák, hogy parancsolunk keglmeteknek. Im ide érköztünk Sám-bokra viczeispán urammal ő kglmével edgyütt az méltóságos magyarországi fejedelem és az hatalmas nagy vezér uram ő ngok parancsolattyokból mellénk rendeltetött katonákkal és török csa(u)zokkal. Parancsolom azért száz tallér birság alatt, ki-ki úgy nyissa fel az szemét hogy még városokba megyök az porta pénzt, mely felöl innen ennek előtte levelemben irtam, megkésztse . . . gyütt az 12 forint nyargalóval, mellyet is bizony semmiképpen el nem engedök ; az nemes vármegye determinatioja szerint nemes urainknak penig minden jószágok confiscatioja alatt parancsolom, ki-ki személye szerint úgy készüllyön az insurrectiohoz, hogy mihelt felējük érközöm, mindgyarást velem edgyütt indulhassanak . . . . . mat is oda vivén mit tartson, — és az hatalmas nagy vezér parancsolattya megfogontatni. Ezt pedig mind az szöfogadatlanságnak köszönheti keglmetek. Azon-

ban . . . . készülettél várja kglmetek viczeispán uramat,
 hogy valamiképpen gyalázatot ne vallyon kegltek.

Datum Sámbock 28 July 1683.

..... bírátok

D(arvas) János.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában).

CCCCXXXVIII.

. . . . .
 minden várának . . . . .
 .... Buda várának . . . . . Ezen
 czimeres pecsétetes parancsoló levelemet látván kecskeméti,
 körösi, czeglédi, jászberényi, gyöngyösi, debreczeni bírák! azt
 adom tudtotokra, hogy az várasoto . . . . az mely kereske-
 dő emberek találkoznak az várostokban, azt meg ne . . . .
 ztassanak, mind sőt, bőrt, buzát Buda várába bizvást hozza-
 nak, ... ellenezzéték, másüv ne vigyék, Budán el kél. Az
 út ha Isten adgya . . . nyílik, és azon kívül az ha szolnoki . .
 nem talállya által ereszteti az Tiszán, az sőt, bőrt, buzát,
 ezt a levelet . . . . mutassátok ő . . . . nek, hogy igazak le-
 hessetek belüle. Anno 16(83) die 29 7-bris.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárából.)

CCCCXXXIX.

Kőrös városa 130 ház.

Feltülrít város lakói 1094 (= 1683)-dik évi fejadóju-
 kat (*dsizije*) megfizetvén ezen tezkertét kapták.

Mehmed

budai jancsár aga.

Kivitt: Anno 1683 die 22 nov. császár adajárul való czédula.

CCCCXL.

Isten áldja meg benneteket.

Akarám klmeteknek ez levelem által sietséggel érté-
sére adnom, hogy az méltóságos fejedelem Lotharingiae her-
czeg, az ki az egész római birodalom lévő kegyelmes koro-
nás király urunk ő felsége hadainak feje és parancsolója,
az kglmetek Kőrös nevű városát, nekem és tebb katona vi-
tézlő rendnek téli qaurtilül adta és engedte. Melyet méltó-
ságos magyarországi palatinusunk urunk ő nga confirmált.
Kegyelmetek azért, mindjárást minden késedelem nélkül
maga városából böcsületes három embert az kikel végezhes-
sünk, klgyen.

Egyébaránt ha kegyelmetek elmulatja és parancsola-
tomnak nem enged, nagy kárát fogja klmetek látni. Mind-
járást az kegyelmetek válaszát elvárom. Datum Levae 29
novembris. 1683.

Lévai főkapitány

Jaklin Miklós.

Külczim: Ezen levelem adassék böcsülettel körösi biráknak ő
kegyelmeknek mind várostól hamarsággal.

Cito

Citissime.

Acceptae die 7 decembris A. 1683.

(N.-Kőrös v. levéltárából.)

CCCCXLI.

Én Pest várában lakó Juszop . . . . .
. . . . . csolója, ország bírāja . . . . .
Ocsa, Némedi, Üllő, Ujfalu, M . . . . ., Szele, Tápio szent
Márton, Czegléd váraşa, Kőrös városa, Kecskeméth v. szent
Király, szent Lőrincz, Bőd, Jenő. Ti városi és falusi bi-
rák, esküttök vas a fejetek ennyi parancsolatunkat csak el-
halgattyátok, leveleinket semminek tartjátok, császár pa-
rancsolattyának fejet nem hajtotok? hun az császár árpája,
holnapja hogy megparancsoltuk hogy behozzátok látván
ujjonnan ez úri pecsétés levelemet, erőssen parancsolom, az

három-három kila árpát, egy-egy kila lisztet, mindgyárt jó erős szekerekre rakjátok, zsákokban Bécs alá vigyétök. A hol porral golyobissal megindulunk el ne maradjatok, ... nap alatt it legyetök, mert ha ez jövő péntekre idején it nem lesztek császár árpájával, Isten úgy segéllyen jaj leszen sok bírának. Azért éjjel nappal jűjjetök az árpával erőssen parancsolom. Datum in Pest ma kedden 1683.

Minden adó után három kila árpa, egy kila liszt volt fel vetvén tudgyátok az szerint hozzatok.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCXLII.

Mi az . . . . . budai vezérnek minden dolgaiban levő fő Tihája úgy mint Ibrahim Tihája.

Ez levelem látván tik kecskeméti, körösi bírák hagyom és parancsolom erőssen, se órát se napot ne várjátok, hanem szolnoki béknek kecskeméti 15 szekeret, körösiek 10 szekeret küldgyetök, el ne mulassátok, mert ott Dézmám vagyon, azt kell be hoznotok . . . fejetök tisztességtök kell el ne mulassátok, mert nagy büntetéssel megbüntetlek benetöket; az 25 szekérnek egy hja se legyen. Az fát is szénát is és vágót az mivel tartoztok miért nem hozzatok? hiszem ezzel tartoztok.

(1683).

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCXLIII.

Én az hatalmas budai vezérnek minden fő dolgaiban gondviselője, Tihája, Ibrahim Tihája.

Ez levelem látván váraasi és falusi bírák, eskütték hagyom és parancsolom erőssen, ha fejetök . . . tisztességtök kell, Budára palánknak való karót, hasított, heg . . . hosz-

szú vastag legyen. Némedi 8 karót, Üllő 10 karó, Monor 10 karó, Czegléd 20 karó, város Kőrös 100 karó, város Kecskemét 150 karó. Tik megnevezött városi és falusi birák az palánknak való karó ha egy hétre Pestön nem leszön . . . s negyed magával karóba vonatom, minden szál karóra fél-fél tallért adok. Az birák az karóval jüjjenek be, az cseri passával jüjjenek elő, az pén . . . . . úgy adgyuk . . . . . Budai cseri passát Bal agát kere . . . . .

. . . . . Buda 168(3).

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCXLIV.

Mi az hatalmas és győzhetetlen török császárnak vég Eger várá . . . . . zló Jancsárok diványos seregének nagos vitéz zászlos személyéből levő, — mostan isten engedelmeiből . . . . . ad városa tartományának földes ura vitéz Mankocs csorbaesia. Az kecskeméti, kőrösi, jászberényi, gyöngyösi és ott körül lévő áros, kalmár, kereskedő, tőzsér emberséges embereknek ő keglmeknek ajánlom jövődöbeli jó akaratomat és mindenekben szolgálatomat. Mivel tudtára lévén mindeneknek, hogy isten engedelmeiből majd elközelget az itt reánk következendő országos vásárunk ideje, tudniillik az sz. György napja, azért ki-ki közületek, vagy veletek edgyütt bizvást rejá jüjjön. Senkit senki adósságáért, sem bűnéért meg nem háborgatunk, és másoknak is meg háborgatni nem engedünk uri hitűnkre, emberségűnkre fogadgyuk, hanem szép békivel bocsátunk mindeneket, — az harminczadbul is mint az előtt volt elengedünk sokat. — Török áros is elég jün most istennek legyen bála, nincsen sohunna semmi gonosz hirtünk kítúl félnénk.

(1683) marti. 30.)

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCXLV.

Isten ebben az új esztendőben minden kívánt jókkal megáldja kegyelmeteket.

Adom tudtára klmeteknek, hogy volna klmetekkel beszélgetésem, minek előtte klmes urunk ő felsége tábori megindulnának, kötelezem is magamat kglmetek emberségére nézve, hogy mely tanácsot klmteknek nyujtok megköszöni, kárára sem lesz klmeteknek e jövő maholnap előttünk levő háború csak ne késsék klmetek.

Azon alkalmatossággal a szokott árendát hozza kglmetek, s az szőnyegért is az egynehány aranyat. Legfölyebb, ha nem elébb, husvétra legyen klmetek Szombathban, azt tudtára adván a több körül belől helyeknek kik árendákkal tartoznak. Czeglédiek tavaly Tökölínek adák. Nyerjék benne, mert most fogadok katonákat itt Léván, kik eljárjanak a dologban, magoknak tulajdonítsák. Éltesse Isten szerencsésen sokáig klmeteket. Léván 21 jan. 1684.

P. H. Husvétra ugyan, ha nem elébb, ott Szombaton legyen klmetek, másként lehetetlen ez idén az árendátul el ne essék, klmetek meg nem bánja ha siet hozzám.

Kegyelmetek jóakarója.

Gróff Kéry János
váczi püspök.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCXLVI.

Adjon Isten sok jókat minyájunknak.

Az méltóságos Generalisok ő ngok parancsolstjából, parancsolom falusi és városi birák, kik levelem hátán nevezett vagytok, éjjel nappal jüttest jüjjetek előmben minden késedelem nélkül; mivel kglmes urunk koronás királyunk ő felsége hűséges szolgálatja s kiváltképen való dolga végött lesz en veletök beszédem azt elvégezem és annak rendi szerint titokban előtökbe adván, békével visszabocsátlak. Ezen parancsolatom penig rendről-rendre hordozni el ne mulassá-

tok, s levelem hátára irassék mely faluban és városban ol-
vastatik el, és annak utánna vissza hozzátok parancsoláso-
mat, ki-ki közületök ha kárt nem akar vallani, parancsola-
tomban különbet se cselekeszik. Datum in praesidio Szecsé-
nyiensi die 25. januarii A. 1684.

Comes a Sommerfeld Esfal.

Vienhaim Commendant.

Szécsényi vicekapitány: Horváth. Disznosi Ferencz.

(Egykorú másolat, az előbbivel egy íven. N.-Kőrös v. levéltárából.)

CCCCXLVII.

Kőrös városa 130 ház.

Felülirt város lakói a házaik után kivetett pénzt (*me-
szarif akcse*) befizetvén; e tekerét kapták.

1095 = 1684.

Sálin aga.

Kivül: Anno 1684 die 23 jan. 130 oszporás harácsrul.

CCCCXLVIII.

Ajánlom szolgálatomat klmeteknek, Istentől sok jókat
kivánván.

Az ő felsége német hadai számára rendeltetett quár-
télypénz végett tudom egy néhány rendbeli parancsolatját
vette klmetek szolgabíró Darvas János uramnak, tudom azt
is világosan megírta klmeteknek mennyi pénz esik klm-
tektől s hány hónapra való. Minthogy peniglen Darvas Já-
nos szolgabíró uram az nemes vármegye dolgában bizonyos
utra ment, engemet substituált ő klm helyett az nemes vár-
megye. Kérem azért klmeket s intem is, ha maga felesége
s gyermeki megmaradását szereti s lakóhelyinek pusztulását
nem kívánja, az mely veszedelem bizonynyal irom valóban
közelget, éjjel nappal siessen a klmektől proveniálándó

pénznek felszolgáltatásával. Imilyen amolyan gondolatoknak s helytelen mentségeknek békét hagyjon, mert bizony megcsalatkozik klmetek. Ezt klmeteknek jó lelkem ösméreti szerént irhatom. Bizony megromol felette igen klmetek ha késedelmeskedik az dologgal. Viceispán uramat Beszterczére felhivatta generalis uram ő nga ugyan ezen dolog végett, de félő meg ne árestálják ő klmét is mint más viceispán uraimékat. Iterato kérem klmeteket Istenért is admaturálja az dolgot, nemes uraimék is az tizenhatos taxát megküldjék. Isten éltesse klmeteket. Datum in arce Gács die 24. febr. 1684.

Kegyelmeteknek szeretettel szolgál

Barssy János nemes

Pest vármegyének substitutus szolgabírája.

P. S. Szintén be akartam pecsételnem levelemet, érkezett viceizpán uram levele, ő klmét erős árestomban tartják, ezt klmeteknek köszönheti. Parancsolja keményen, írjak klmeteknek, valameddig egynehány ezer forintot le nem teszen el nem eresztik. Klmetek Istenért siessen az dologgal.

Külsőim : Körös városának mostani biráinak, I.D. I.D. eskütt tanácsának és az egész várasí kösségnek igen hamarsággal adassék.

Cito citissime.

(N.-Körös városa levéltárából.)

CCCCXLIX.

Anno 1684. Die 28 Mensis Martii.

Körös városa Czira János által küldött gácsi commendans Duglas ur ő nagysága kezébe, jó pénztől, 40 polturát számlálván egy forintba, az maga quantumába ezer hatszáz hatvannégy forintokat, id est fl. rhen 1664, melynek olvasásában magam is jelen voltam. Datum Gács, anno die ut supra.

Darvas János nemes Pest Pilis Solt vármegyék egyik szolgabírája. P. H.

CCCCL.

Körös császári város lakói az 1093 (=1682)-dik évben megfizették rendes adójukat, mely teszen a hiteles defter szerint 158,302 pénzt (*akcse*).

Jelen irat tárgya ez: Körös császári város lakói a hadsereg szükségeit fedező sz. György napi adójukat — mely hiteles defter szerint 158,302 pénzre megy, — hiány nélkül befizették s nekik a kincstár részéről a felől jelen nyugta adatott. E szerint egy pénz vagy fillér sem maradván fenn, továbbra minden zaklatástól megkiméltessenek.

Dzsemázitülakhir 26-án = Junius 10-én (1684).

Ibrahim
a budai khazine
defterdárja.

Kivül: Anno 1684. die 13 Junii. Summárul való czédula Urházi uram biróságában.

CCCCLI.

Körösnek városának birái és más előkelő (*billü bāslu*) jobbágyok! Értésül adatik, hogy a fenirt városnak lakosai a budai divánhoz jönni-menni szokott seregbelieknek elégséges élelmet szoktak adni, de ezek meg nem elégedvén vele törvény (*seri-serif*) ellenesen elszedik holmijokat, s őket akként bántják. Meggátlásukra rendeletet kértek s az elküldetett. Érkeztekor illő, hogy az ilyet meggátoljátok az ellenszegülőt pedig nyomban követvén — hogy büntetését elvegye Budára hozzátok. — Ti pedig lovasok és gyalogok! ha csak fillérnyi zsarolásról hallunk valamit, az így kézre kerültek minden kegyelem nélkül másnak példaadásául, megfognak büntettetni.

Kelt 1095. Dzsemázitülakhir 26 = 1684 Junius 10-én.

Buda.

Felül: Kara Muhammed — akkori budai basa pecsége.

CCCCLII.

Jelen sorok tartalma ez :

A körösi jobbágyok kérték, hogy mivel számunkra árpát hoznak, őket utfélen senki ne háborgassa. Részünkről tehát ez irat kezökbe adatott, hogy a számunkra árpát hozó jobbágyokat az úton senki háborgatni ne merje s őket elbocsássa.

1095. Dzsemázitlakbir 28 = 1684. Junius 12-én.

Omer

budai jancsár aga

Kivül : Anno 1684. die 13 Juniy.

Kara Mehmet basa budai V . . . . burjuntája az árpa hordás . . .

CCCCLIII.

Én P . . . . .
rancsolója országoknak birája.

Némedi, Ócsa, Üllő, Ujfalu, Monor, Szele, Tapio Sz. Márton, Czegléd, Körös, Kecskemét, Sz. Király, Sz. Lőrincz, Böld, Jenő. Ti falusi, v. birák látván ujonnan ezen uri pecsétetes leveletem, császár szénáját, fáját, szemet, ...
. . . . . volt B . . . leveliben olvastanak, mindgyárt . . .
küldgyétek, Isten úgy segéllyen sok bíró megsiratt . . .
szemetek . . . nyissátok, fejetek féltsétek. Datum Budae 15 Juny 1684. Idem qui supra.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLIV.

Némedi 13 szekér szénát, Ócsa 6 szekér széna, Üllő egy szekér maradék széna, Monor . . szekér széna, Körös 40 szekér széna, Kecskemét 60 szekér széna. Ti várasi falusi birák, a hol ez a sz . . . . Csillagh vezér számára való, hány-

szor parancsoltuk . . . . behozzátok, csak elhallgattátok, ma holnap Csillagh vezér itt lészen minden bizonynal, széna ninc . . . Látván ezen úri pecsétés levelem, erőssen . . . . .
 . . . . ujonnan mindgyárt behozzátok hamis hitetlen disznók, mert ha be nem hozzátok, Isten úgy segéllyen Csillagh vezérnek magam teszek panaszt, sok bíró megsirattya. Császár táborával mit tréfáltok? szemetek nyissátok, egy órát ne várjatok, se t . . . levelet erőssen parancsolóm. Datum Budae 17 Juny 1684. Idem qui supra.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCLV.

Némedi, Ócsa, Üllő, Ujfalu, Monor, Szele, Tapio Sz. Márton, Czegléd v. Kőrös v. Kecskemét v. Sz. Király, Sz. Lőrincz, Böld, Jenő. Ti falusi, váraasi bírák esküttetek, mit vártok, hogy Csillagh vezér szénáját, fáját be nem hozzátok, a hol elé . . . zett Csillagh vezér, Isten úgy segéllyen karóban szárad . . . Bíró miatta, eluntam a sok levelet küldeni . . . . . ok az heti soros szekerek is mindgyárt jűjenek, egy órát ne müllassanak, szemeteket nyissátok, órát napot ne várjátok, ha fejetek kell. Császár táborá nem tréfa, fejetekre parancsolom, pesti Cseri basának, Olaj béknek . . . . . adgyatok. Datum Budae 18 Juny . . . . .

Idem qui supra.

(1684.)

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCCLVI.

Szolgálok klmeteknek.

. . . . . indítsa kegyelmeteket az sok nyomoruságo . . . országunkban. Ez elmúlt keddön ér . . . . . Bányárul Gács várában viczeispán . . . . . etek atyafiait nagy nehezen tudánk az . . . . . enni, de addig el nem ereszti a com-

mendant . . . . . ambol az aranyak kezében nem jutnak azt állatván . . . . . erezei nemességnek fizetésekre, mivel az generalisok . . . . .ták. Az nagy Istenért klmetek okosan cselekd . . . . . fizetésbe ne ejtse magát, ha keziben veheti azon pénzt sem . . . . . ne adja, meg az generalisnak is; mert ha csak mi nem quietáljuk kglmeteket, mint az asztal olyan quietantiát adnak is mások, semmi haszna, az pénzen kapnak, oda vesz; ha penig klmetek az pénzt kezéhez veheti legyen klmetek kezénél, míg én Budához érközőm, Isten velem levén, ez jövő héten okvetetlen jelen leszök, onnét irok klmeteknek. Az felséges herczegtül parancsolatot kell venni az besztercei commendantra, hogy az pénz kezünknel van, bocsássa alá az klmetek rab atyafiait, az melyet Isten engedelmebtül véghez vihettünk, csak klmetek okosan cselekdjék, az pénzt maga kezébtül ki ne adja senkinek is, im az quietantiákat concludálva aláküldöttem, addig kezébe nem kell adni az esztergomi commendantnak az quietantiákat, míg az pénzt kézbe nem adja, lator ez világ, netalán az quietantiákat elszaggatná és így klmetek pénze periclitáltatnék, hol számár hol hol B . . . ; hol keresné, mikor érne véget? Nem ártana klmeteknek palatinus urunkkal is iratni (minthogy füispánunk ő nga) az esztergomi commendantnak azon pénz felöl, hogy azon pénz elsöben vármegye tiszteinek kezökben megyen, az ő kezökböl aztán az hova kívántatik, mivel minekünk számadásunkban áll; Isten alá vivén, mirölunk se feletközzék el klmetek él . . . dolgából meg is kedveskdjék, Isten éltötvén meg szolgáljuk klmeteknek. Adja Isten jó egészségben láthassam klmeteket. Gács 28 Julii 1684.

Jóakaró szolgabirája klmeteknek

Darvas . . . . . *)

(N.-Körös v. levéltárából.)

---

*) A hat sornyi utóírás annyira meg van rongálva, hogy teljesen érthetetlenné lett.

CCCCLVII.

Pro seremissimo duce Lotringio a civitate Courassy (Kőrös) ego infra scriptus attestor accepisse a Petro Buda quindecim curros hordii (hordei) mensuras sexcentas die vero decimo nono Augusti 1684.

Senerissimi (sic) Lotharingiae
Curator Pabuli et Hordii.

P. H.

Jakob Densler.

CCCCLVIII.

Nem kétlem nem volna tudtára keglmeteknek . . . .
talmás kirá . . . . ő felsége parancsolatty . . . az insurrectio
végött, melyet már alkalmas idején edgyütt . . . . . palatinus
urunk parancsolattyával kglkk megküldöttem, melyben ő felsége
jöllehet az personalis insurrectiot parancsollyá, de az tudóre
nézve Palatinus urunk . . . . . kívánnya azt, hogy . . . . tek
személye szerint . . . gállyon valameddig az alkalmatosság
nem hozza magával, hanem ki ki minden óra négy-négy forintokat
adgyon, az mely. . katonákat fogadhatunk négy holnapra
valót; mivel ő felsége, úgy főispán palatinus urunk ő nagok
is azt parancsollyák az nemes vármegyéknek az kik az posoni
consession magok követtyek által compareáltanak insurgállyanak.
Kegyelmeteket azért intem s edzersmind tisztem szerint
parancsolom is, ki ki úgy készítse ezen pénzt, hogy az midőn
másik parancsolatomat láttya, az hova kívántatik . . zza.
Azonban főispán palatinus urunk ő naga azt is megparancsolta,
keknek congregatiot publicallyunk Pestre, melly leszön pro 4
mensis 7-bris megirt Pest városában, kegltek azért ki ki
személye szerint az megirt napra és helyre sub poena decretali
compareállyon; egyébaránt ki elmúlattya az megirt napon és helyön
nem compareál, — viceispán uram ő kglme országunk törvénye
szerint az decretalis poenat meg fogja venni keglteken. Főispán pala-

tinus urunk az gyűlésen jelen fog lenni. Ezek után éltesse Isten keglmeteket jó egészségben.

Datum ex castris caesareis ad Budam positis die 22 Aug. 1684.

Keglmeteknek jóakaró szolgabírája

míg él

Darvas János.

Kecskeméti, körösi, czeplédi, ...

alsó némedi, ócsai, mon . . . .

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLIX.

Szolgálok keglmeteknek.

Isten kegltek sok kárvallá . . . reménsigen kívül téricsese meg. Ráczevit ma negyed napja már miulta ált.. küldöttem keg közzé valami jedzéssel. Keglmeket szeretettel kérem, tisztem szerint parancsolom is az napra az megirt éle . . . . Pesten legyen, vigyázzván vármegyéjire és magoknak böcsületire, — ez iránt. Nemes uraimék közzül senki el ne maradjon sub poena decretali. Buda Péter uram az . . messég lajstromát ugy kecskeméti uraimék is elhozzák az quartél pénzt is az szerint és az taxaval is az kik tartoznak megküldgyék. Azonban rab atyjafain is ne búsullyon semmit is. Istenemtől Buda alól való visszameneteletem nem kívánom, ha szivesen nem fárado . . . dolgokban, ha addig megnyugszom míg . . . nem szabaditom; az l . . . készszen van csak . . . mbe jűjön, minapi hir nélkül elszökött két embert Czupassa . . . . . megérdemlik. Éltesse Isten keglket jó egészség . . . . .

Datum Ó Budae 28 August. A. 1684.

kegkk jóakaró szolgabírája

Darvas János.

(Egykorú másolat N.-Körös v. Levéltárában.)

CCCCLX.

Én Ráday Gáspár nemes Pest Pilis és Solt uniólt vármegyék ordinárius viczeispánja adom tudtára a kiknek illik : hogy az nemes vármegye bizonyos szükségére, az nemes vármegye végzéséből vettem fel Körös városának lakosítól száztíz frtot idest fl. 110. Mely summa pénzt, (szolgabíráim kiszedvén az mostani impositiót) tartozom megirt Körös városának refundálnom, hol penig ki nem szedhetnék hirtelen, az mostani impositiot, tehát jövőendő reájok felveendő impositiókban amaz summából penitus defalcassék. Mely . . . . . levelemet kezem írásom pecsétemmel megerősítvén. Datum in Castris Ó Buda positis die 26 septembris 1684.

Idem qui supra Caspár Rádai

P. H. Vice Comes Cottuum Pest Pilis Solt unitorum.
(N.-Körös v. levéltárából).

CCCCLXI.

Körös városa :

Ezen város lakói urunk — és az izlami seregek részire némi gabonát szállítanak — azért hogy bántásuk ne legyen, jelen tezkérét adtuk nekik.

(1095) Sevvál hóban = September.

Hadsi Ibrahim.

Kivül : Anno 1684. die 29 Septembris. Egri basa tihája levele a 200 oroszlánosul.

CCCCLXII.

Mike Budáról :

Ezen sorok szerint a körösiek által tőlünk haszonbérbe vett (Mike Buda nevű) pusztánkon 200 juh tartására nekik engedély adatik.

(kétszáz) darab jura engedély adatik.

Musztafa
szpáhi.

Kivül : Anno 1684. Mike Budáról . . . . .

CCCCLXIII.

. . . . .
 Körösi, kecskeméti birák esküttek nem tudgyuk . . . . . oka
 ennehány nap semmi hirrel nem tudositatok, holott győzhetet-
 len császáruk várához tartozzatok hradással mint eddig is.
 Azért ezen levelünk látván mindenekről nekünk bizonyos
 hirt adgyatok. Isten éltesen bennünket itt az szomszédság-
 ban . . . iből kívánunk, igyekeztünk kedveskedni.

Mi Szolnok várában győzhetetlen császáruk várának
 gondviselői hely . . . . tói.

Musztafa Olaj bék, Emig Abdi csorbacsia
 fű lovas . . . . gyalog aga szolgálunk.

(1684.)

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXIV.

Én az szolnaki Olaj bék Isten engedelmeből.

Ti körösi, kecskeméti birák egész tanács, paraneso-
 latom ez: hogy az hatalmas Egri . . . embere érkezék hoz-
 zánk ő naga paranesolattyából; — így levén mostanság az
 dolog, az mely emberetek Budáról érkezett, az micsoda hirt
 hozott, mit hallott igaz . . . virrattig bizonyos okos emberek-
 tül azon hirt be küldgyétök, mint eddig. Urunk ő naga kíván-
 sága, de ugy paranesolom, hogy bizonyos igaz hirt küld-
 gyetök, hogy ennekutánna orozátokra ne térjön. Mely dol-
 got fejetekre paranesolom egri pasa urunk ő naga paraneso-
 lattya szerint, sikettségre ne vegyétök, mivel karóban szárad-
 tok. Birák és esküttek ugyanazon emberetek jüjjön, az kik
 ott Budán voltanak mostanság. (1684).

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXV.

Nektek, kik Kőrös városa birái vagytok, adjuk tudtotokra, hogy értésünkre esett hogy a várostokon keresztül jövő menők (lovuknak) szénát szalmát s maguk részére szükséges élelmi szereket ingyen követelnek az elnyomott rájáktól. Ennél fogva, jelen írott parancsunkat bocsátjuk ki s küldjük el, hogy odajutván bár kinek is a jövő menő idegenek közül, ha szénát, szalmát vagy bár mi élelmi szereket kérne, e magas fermánra támaszkodva pénzért adjatok, de ingyen se szénát, se szalmát, se más enni valót többé senkinek. Ki e paracsnak ellenszegülve méltatlankodik feljelentsétek, hogy blntetését megkapja. E parancs szerint cselekedjetek.

Kelt 1096 Szefer 13-án = 1685. Januar 19-én.

Ibrahim

(a pecséten).

Kivül: Anno 1685. Budai vezér Szerdár Sejtány Ibrahim Basa urunk ő nga atta Burjimti, hogy császár dolgán kívül járó szálloknak semmit pénz nélkül ne adgyunk. Ha ki hatalmaskodik kötözve vigyűk Budára etc. Urházy Péter bíróságában die 20 Janu.

CCCCXLVI.

Kőrös lakosai közül Bende Panna blnt követvén el a kincstár (*miri*) részéről a bln megvizsgáltatott.

1096 Szefer = 1685 Januar.

Iszmail
efendi.

Kivül: Anno 1685. Bende Panna czédulája.

CCCCLXVII.

Kecskeméti, gyöngyösi, jászberényi, körösi, czeeglédi, és töb kis kunsági birák és esküttek!

Adatván ezen alkalmatosság . . . hogy bizonyos dolgok végőre jöven ide Posonban az kecskeméti, adván intések: Juthat eszetőkben kecskeméti, jászberényi és körösi lakosok, hogy midőn a . . . télen it valátok nálam Posonban, betegős, nyavalyás (ágyamban?) fektűven megmondtam vala, hogy az keresztyén hadak alá mennek, és mi módon lehet mind házatok népét mind egyéb javaitokat károk el távoztatásával eltakarítani. — Azért most is irom: hogy bizony jobban megromlotok, ha szót nem fogadtok, választatok minden helységtől emberséges emberöket, kik feljűjjenek az Lothringiai herczeghez, Palatinushoz, és más nagy méltóságos urakhoz, meg maradástok idején forgolódgyatok, mert semmi majd tavalyi, az mennyi had oda volt, ahoz képest, a ki most ez jelen való esztendőben oda fog alá menni, se az Tisza Duna közt se leszön maradástok ha tanácsomat nem követitek. Ezt akarám keresztyéni indulatomból és . . . . . kötelességétől viseltetvén értéstökre adnom.

Poson 3 Februar 1685.

Jó akarótok lévén a Jászok főkapitánya.

Acceptae die 11 Febr. A. 1685.

Eszterházi Sigmond.

(Eredetie N.-Körös v. levéltárában).

CCCCLXVIII.

Ajánlom szolgálatomat kegyelmeteknek.

. . . Generalis Petróczi István úram ő naga parancsolattyaóól kelletik keglteknek írnom, mivel ő naga írja . . . . . hogy tudositsam s edcersmind parancsoltyam keglmeteknek, az . . . . . ő naga számára való Taxa pénz Körös, Kecskeméti vagy . . . . . azon pénzeket ő naga számára . . . . . hozassam kezemhez. Annakokáért körösi, kecskeméti Birák uraimék! vévén keglmetek ezen leveletem, azon ő naga számára való adó pénzt mindgyarást siettséggel mennél hamarébb bizonyos embertől küldgye kezemhez. Egyébaránt ha kegyelmetek elmulattya . . . . hét alat kezemhez nem küldi az ő naga pénzét, nyargalót küldök reátok,

mi ha követi kegyelmeteket magának tulajdonítsa . . . . .
levelemet körösi bíró úram mindgyárást küldgyed Kecskeméthe-
re, kegyelmetek tarcsa ezekhez magát. Azonban körösi bíró
úram az gyermekök lovat keglmetek számomra felküldgye. Ezu-
tán éltesse Isten keglmeteket.

Datum Onad 6 Februar 1685.

Onadi fűkapitány

Szűcs János.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXIX.

Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis Came-
rarius, Generalis Vigiliarum Praefectus unius Inelyti Regi-
minis cataphractarum actualis colonellus et per Hungariam
supremus commendans, Antonius comes a Caraffa. A mi ke-
gyelmes urunk ő felsége igaz hiveinek kiváltképen peniglen
Pest Pilis és Solt uniált vármegyei lakosoknak tudtokra le-
gyen: Sok számú hadai ő felségének rendeltetvén nemes
Magyarországban, a kiknek serény vigyázások által ez bol-
dogtalan és háborukkal telyes haza különb különb ellen-
sége ellen megoltalmaztassék, magával hozza az igazság,
hogy ugyanazon hadaknak ugyanazon országbul, kiért ha-
dakozik, legyen tápláltatások: minthogy azért több nemes
vármegyékkel együtt Pest Pilis Solt vármegyéknek is azon
terhet kell viselni, jöllehet igen nagy vigyázásunk és respe-
ctusunk volt azon Pest vármegyére, a ki tavaly esztendőben
Buda megszállásának alkalmatosságával a sok nemzetbeli
táborozó hadak miatt nagy pusztulásra jutott, azért is könny-
nyebb terhet, mint az elmúlt esztendőben rájuk vetettünk,
hogy annyival inkább serényebben és mentül hamarébb reá-
juk felvetendő fizetést beszolgáltatthassák. Azért ezen leve-
lünkkel tinektek Pest Pilis Solt uniált vármegyei lakosok-
nak parancsoljuk életetekre, fejetekre értvén azon felvetést
éjjel nappal hozton hozzátok fel, mert hacsak három hétre
vagy legfelyebb egy hónap alatt a legtávolabb lakosok fel

nem boztok is, azonnal az egész német, horvát, magyar ő felsége hadait s vitézit magunk mellé vévén, rajtatok meggyitünk tüzzel vassal, lakóhelyeiteket megemésztetjük elpusztítatjuk, s magatokkal is, úgy mint nyilvánvaló és ura királya hűségétől is elszakadt ellenséggel bánatunk. Kinek senki nem egyéb, hanem önnön magatok okai lesztek. Mi Isten előtt protestálunk, mely veszedelmet óránként várhattok magatokra, ha ezen parancsolatunknak nem engedelmeskedtek. Secus non facturi. Datum in inelyto Generalatu Novisoli Die Vigesima Secunda mensis Februarii Anno Domini 1685.

P. H.

Antonius Carafa.

Kivülről: Ezen generalis ur ő nagysága patens levelét paríálják és mindenfelé küldjék

Darvas János.

(Egykoru másolat N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCCLXX.

A tatár szultántól.

Ezen szultáni tezkerénket előmutató Köprös városának tatár sereg részéről bántása ne történjék. Ez iránt küldetett tezkerénk Köprösre, melynek érkeztek a tatárok közzül senki se merjen oda szállni s őket bántani. Így érteket.

(*Hely s kelet nélkül*)

(*A pecséten*)

Iszmet Ghiráj.

Kivül: Anno 1685. die 3 Marty. Tatár szultány czédulája 600 oroszlanosrul.

CCCCCLXXI

Alázatos és mindenkori kész szolgálatunkat ajánlván. Istentül uraságodnak minden jókat egésziges hosszú életet,

és békessiges jó napokat kívánunk kedves háza népivel egyben.

Nemzetes viceispán urunk! uraságotat mint bizodalmas urunkat akaránk requirálnunk, és egyszersmind declárnunk, már két esztendeje elmulván, micsoda casus esett Gyömrő nevű faluban (mely nemes Pest vármegyében van). Valami lakadalom solennitasnak alkalmatosságával, ugyan városunkban lakos nemes Farkas István hozván magának a becsületes gyömszei praedicátor urnak leányát feleségül; a holotti városunkbeli mellette levő ifjak avagy hős társaságok (a mint szoktuk hinni) lövöldözvén, egy praegnans asszonyt által löttenek, ugyanazon sebben meg is halván, mely asszonyi állatnak kilövése miatt esett halála. (Ex attestationibus inclusis uraságotat meg értheti). Ily hosszas idő alatt a nagy scandalum sok keresztyén lelkek botránkozására k. ecclesiánkban lévén, sok ízben admonealtuk nemes Urházi Péter urunkat, Urházi Mihály atyját s atyafiait, hogy kiváltképpen vigyáznának az Isten dicsőségire és az ifju lelki javára, jó uton módon purgálnák az ifjat, (mivel arra van a szó), és keresztyén ecclesiánkbul is e nagy scandalum tollálatnék. De ő kglmek félvén a külső kártul (mivel a mellettek levő városunk lakosi is nem kicsiny kárba estenek,) fioknak lelki javára igen keveset vigyáztanak. Mely nagy scandalumot a keresztyén ecclesia nem akarván patialni, az ecclesia competens főbirájának, tiszteletes senior urunknak et reliquis significálta, ő kglmek bizonyos napot terminálván, Urházi Mihály is citáltatott, hogy azon napon compareálván, purgálná avagy justificálná magát, de ezen citatiomra is (ki tanácsából lett?) csak elvette magát, nem comparálván. A holotta böcsületes és t. conflualt személyek egyéb dologra nem mehetvén az includált attestatiokat tisztek szerint peragálták. És annakutánna juxta attestationes attestantium bűnösnek ismervén az ifjat lenni, (nem annyiban, hogy absolute valaki ország törvénye ellen gyilkosnak nyilván pronuntiálta volna) hanem, hogy e nagy scandalum tollálatnék és magát az ifju jó uton módon purgálná, ecclesiánknek közönséges deliberatiojából az sz. gyülekezetből ki-

rekesztetett, hogy tovább is mások botránkozására abban ne heverne. De ugyan tovább is csak a külső kártul félvén ecclesiánk törvényinek annuálni nem akarnak, fenyegetvén azzal, hogy uraságod competens bírójuk lévén fognák fölöle requirálni, (kit nem is ellenzünk) ismervén uraságodat oly Istent félő keresztyén magistratusnak lenni, hogy a sz. ecclesia régi megrögzött rendtartását s törvényeit jól tudván, nem is fogja bondogatni s violálni, sőt inkább elő is telyes tehetőségével mozdítja. Így lévén azért a dolog és nem különben (ha szintén uraságodhoz folyamodik is) hogy efféle értetlen és magok szabad akaratyán szóló elmék meg zaboláztassanak, Uraságod bocsássa egész válaszszaal, vagy ezen postánk által admonealni uraságod ne neheztelje, hogy ecclesiánk törvényei ellen ne pántolodjanak se ők se mások, ha nagyobb kárban nem akarnak incurrálni, vigyázzanak főképen az Isten dicsőségére és fiuknak lelki javára. De caetero uraságod kegyes relatioját elvárván Istennek ajánljuk uraságodat és az uraságodéit. Actum Körös die 19 Martii. Anno 1685.

Uraságodnak jó szívvvel szolgál.

A körösi keresztyén eclesia.

Csim: Nemzetes vitézlő Rádai Gáspár urunknak nemes Pest Pilis és Solt uniált vármegyéknek ordinarius viceispányának bizodalmas jó urunknak ő uraságának adassék becsülettel.

(N.-Körös v. levéltárából).

CCCCLXXII.

Szolgálok keglmetkk.

Isten sok jókkal álgya meg keglteket. Az kegték le-velit vettem, melyben az maga mencesigirül panaszkodik kegtk. Minektünk semmi lett úttal nincs módunk benne, hogy könnyebséget szerez . . . . . ezen quartély pinz dolgában, mivel most is vassal fenyegetnek bennünket és az vármegyét raboltatással. Azért vévén ezen leveletem, más könnyebséget nem találhatunk, hanem porták . . . . . rendeltük azon rejánk vetett quartély pinzt, és így minden por-

tára eset ötven magyar forint. Arra nézve kérem keglmeteket vakmerősígnék ne vesse magát, hanem mindgyár bizonyos tanácsbeli emberektől külgye meg azon pinzt, had tellyék kedvek benne; mert . . nem bizonyos legyen benne keglmetek, bizony . . . ellés nélkül, mihelt az tidő kinyilik katonákat és más rendbeli fegyver viselőket küldenek kegltekre az urak a mint most is fenyegetődnek; ha pedig keglk tovább is engedetlenked . . köszönnye magának ha mi következik. Azomban az mely pinzt kölcsön vettem volt fel B. da alatt keglmetektől, azt is ezen quartély pinzben tudhattya kgtk. Az kapitányok és hadnagyok mentül többen öszve verekedvén mingyárt jüjenek föl. Gyöngyösi Dévai János jelenté, hogy a sz. lörincziek Kecskeméten la . . n ő keglk az árendával tartoznak . . . . .

Ezzel Isten éltesse keglmeteket. Datum in . . . . . ex Gács 20 Mar.. 1685.

keglmeteknek

jóakaró szolgabirája
Darvas János.

P. S. Az mivel pedig .. előtt 6 . . . . . forintos impositionnal tartoznak azt is megkülgyék nemes uraimék és a taxa . . . ki mivel tartozik megkülgyék. Azomban kérjük keglmeteket, együtt viceispán urammal kecskeméti uraimék 2 jó szalonnát az (por)ta p(énz)ben külgyön keglmetek és egy öntés szappant, én itt az árrát leteszem az magam pinziből.

Tit: Kecskeméti, kőrösi, czeglédi, aboni, ujszászi, sz. királyi. tot al . . si, ócsai, alsó némedi, János hidai, t. sz. mártoni, sz. tamás kátai, kokkai, szeczői, pandi, ... , nagy kátai, tószegei, sz. márton kátai, kécskei, . . ki, sági, szelei, sz. lörinczi, ujfalusi, boldogasz. kátai, sz. lörincz kátai, keresztúri, laczházi, szabadszállási, fülöpszálási, kunsz. miklósi biráknak éjjel nappal sietve adassék.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXXIII.

. . . Falusi birák lagyom és parancsolom . . . . .
 . . . . . Császár számára palánkkaró . . . . .
 hosszúsága tizenöt sing legyen. Az ára egy-egy tallér minden
 szál, karóra adtam Csaba 3 karó, Péczel 3 karó Péezel 3
 karó, Üllő 10 karó Monor 8 karó, Gyömrő 4 karó, Gomba
 6 karó, Úri 4 karó, Szüty 4 karó Szecső 6 karó, Kecskemét
 város 120 karó, Körös városa 80 karó, Czepléd 15 karó.
 Tik váraasi, falusi birák ha negyed nap alatt Budán nem le-
 szön az k... az eseri passáknak meg van parancsolva,
 hogy az birákat negyed magokkal az falukon karó ba vona-
 tom, ha az ..... Budán nem leszön. Anno Dni 1685. 20 Mart.
 (Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXXIV.

Isten minden jókkal áldgyon meg benneteket! Gyűrki
 Pál uramat ide Gácsba expediálta méltóságos Abele koro-
 nás király urunk ő felsége comissariussa, ugy Karafa Gene-
 ralis uram ő nagysága is a végre, hogy edgyetértve Gróf
 Czobor Ádám urammal ha 10 nap alatt a quartély pénzt meg
 nem hozzák, militaris executiot tétethessenek katonáikkal
 az kik vadnak ezernél többen. Keglmetek . . . úgy előzze
 meg ezen dolgot valamiké(pen, hogy) az város ne pusztul
 lyon el. Az egész vármegyéjét . . . . . mind csak Körös,
 Kecskemét van emlékezetben. Kegyelmetek ezért vigyázzon
 magára s városára, jöjjön éjjel nappal az quartély pénzzel,
 hogy az egész vármegye ezt ne fizessön, hanem mulat . . .
 fel hozván kegyelmetek js vihessünk oly levelet az 2 városra,
 hogy másokért ne háborgassák. Csak ez felől kellették siet-
 ve ezen írásomat alá küldenem. Azomban az 2 szalonnát,
 az egy öntés szappant az quartély pénzbe . . . . . lalva hozza
 meg. Ezután maradok keglmetek jóakarója.

Gács . . . Marty. A. 1685.

Darvas János.

Külső cím : Kecske-méti, kőrösi, czeplédi, (a) bani, ujszászi, t . . almási, ol . . . alsó némedi, jános hidi . . . . . szent tam. káthai, k . . . . szeczői, pándi, sigri, nagy káthai, tószegi, szent Márton káthai, ... kei, isáki, sági, szelei, ujfalusi, szent királyi, szent lőrinczi, keresztúri, boldogasszonykáthai, szent l. káthai, szabadszállási, fülöpszállási, kunszentmiklósi, laczházi bíráknak sietve adassék.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCLXXV.

Köszönetöm után adgyon Isten sok jókat !

Előttünk levén szent György napja Kőrös és Kecske-mét városának lakosai, bírái, — ez előtt is megírtam vala, hogy az mely kun pusztákat lakosok szoktanak tülem megbér-
leni, idején gondolkodgyanak felőle, itt megkeressenek, annak az ő állandó rendi és szokása szerint, mert tavaly is sokan el-
mulattak, ha azért kárát nem akarják vallani, alkalmaztas-
sák az szerint az dolgot. Hanem az utolsó quietantiámat, Isten azt adván értünk, vagy magam vagy bizonyos embe-
rem . . . . jelen leszön az nagy szerdai sokadalomban, ot
eligazíthassák velem az dolgokat. Isten veletők. Költ Poson-
ban . . . Martii 1685.

Jóakarótok kunsági főkapitány

1 Aprill.

Eszterházi Sigmond.

(Egykorú másolat N.-Kőrös v. levéltárában.)

CCCCLXXVI.

Jelen irat tárgya ez :

István boltot törvén fel, résztünkről a bündijja felvéte-
tett s e tezkere adatott hogy azt többé senki se követelje.

1096 = 1685.

Iszmail efendi

Budán.

Kívül : Anno 1685 die 17 april. Kecske-méti Faragó András
bolt s pinceze nyitó tolvaj halálául. Urh. bir.

CCCCLXXVII.

Körös városa adott 100 szekér fát.

Nevezett város lakói a megkivántató 100 szekér fát, a konyhára beadták, s róla e jegyet kapták, ne hogy rajtok még egyszer megvételessék.

1096 Dsemaziülakhir hóban = 1685 majus.

Haszán aga.

Kivül: Pasta 100 szekér fájáruul való czédula 1685 die 1 Juny. Szemere.

CCCCLXXVIII.

Jelen sorok foglalatra ez :

Körös budai kincstár alá tartozó császári város új, és régi birája Szemere Pál, és Úrházi Péter, lakos társaikkal együtt, minden évben tized váltság helyett, hiteles defter szerint a budai kincstárnál fizetni szokott adójukat folyó 1096-dik évi számvetéskor a mondott helyen egy pénz vagy fillér hija nélkül — lefizették. Abból semmi fen nem maradván, nyugta gyanánt ezen tezkereket kapták.

1096 Redseb 8-án = 1685 Junius 10-én a
jól őrzött Budán.

Muszli
(névjegy)

Kivül: Anno 1685 die 12 Juny. Summáruul való czédula Nazurbék Muszli effendi urunk ő nagyságátul. Szemere Pál uram főbiróságában.

CCCGLXXIX.

Körös városa 130 ház.

Felülirt város lakói az 1095 (= 1684)-dik évben ily alapon kivetett fejadójukat (*dsizije*) lefizették s arról ezen tezkereket kapták.

Mehmed
budai jancsár aga.

Kivül: Anno 1685. die 12 Juny. Császár adójárául való czédula Urházi Péter uram bíróságában. Minden harácsra 887-hét oszporát.

CCCCLXXX.

Anno 1685 die 12 Junii.

Én körösi főbíró Szemere Pál adom tudtára mindeneknek a kiknek illik, hogy én Körös városa lakosi fejekben a derék summának befizetésire vettem föl Pesten Ali basa emeng uram ő nagyságátul kétszáz csikkeny aranyakat ötszáz egész oroszlányos tallérokban. Melyet fogadok ő nagyságának, ha Isten ő nagyságát kihozza, tehetségem szerint megfizetni, így ő nagysága is uzsorát nem vévén reá. Kiről attam ő nagyságának ez adós leveletem. Actum Körös die et anno praenotatis.

P. H. „Körös városa pecheti“ *köríráttal*.

Kivülről: Anno 1685 die 23 junii: az 500 oroszlánost megfizettük 6 egész tallért adván földre alagának ő nagyságának az akkori eménnek. Hacsi Amhet és Sain szubbasák jelentékben.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCLXXXI.

Lajos pusztának körösiek által fizetett bére $62\frac{1}{2}$ ezüsttallér.

A fenirt körösiek az említett pusztának folyó 1096-dik évi sz. György napi bérét — mely $62\frac{1}{2}$ ezüsttallér — meghozván, hiány nélkül lefizették. Erről jelen — szükség esetén előmutatandó tezkérét kapták.

1096 = 1685-dik évi sz. György napján.

Ali.

Kivül: Anno 1685 die 12 July. Lajosi pusztá czédulája mely volt $62\frac{1}{2}$ tallér. Szemere uram bíróságában.

CCCCLXXXII.

In Anno 1685 die 11 Julii.

Én Jász-Berényben lakozó néhai Varga Jakab adom tudtára mindeneknek a kiknek illik, hogy én voltam adós ugyan Jász Berényben lakozó néhai Gujás István feleségének Gardy Dorkó asszonynak két gyermekeivel együtt adós 100 tallér számos pénzekkel marha árába, mely 100 tallér számos pénzekről énnekem Varga Jakabnak adós levelem volt Gardy Dorkó asszonynál, de mivel az adós levelet elvesztette, az tatárjárásban az adóslevél elveszvé, én azért Varga Jakab adom tudtára ez levelemnek rendében, hogy én emez nevezett Gulyás István feleségének Gardy Dorkó asszonynak megfizettem ilyen emberséges emberek előtt: úgy mint az jászberényi ecclesiának mostani bites gondviselője: Ördög János, Váczi Mihály, Szappanos János, Felső szentgyörgyi Farkas János, Varga Jakab uraimék előtt.

Gardy Dorkó kezeirása + P. H.

Gardy Ersik kezeirása + P. H.

Gardy Gyurka kezeirása + P. H.

P. H. Az ecclesiának ismeretes pecsétí.

(Az Inárcsi Farkas család levéltárából.)

CCCCLXXXIII.

Ezen írott, magas tezkere tárgya ez: Körös városa vonuló hadseregünkre nézve útfélen esvén, — lakosainak kezébe jelen tiszteletet parancsoló magas tezkerénket a végre adtuk, hogy seregünkből városukra senki se menjen, ott meg ne szálljon, — tőlök ennivalót, úti eleséget ingyen ne követeljen, előfogatot (*menzil bargir*) ne kérjen s így irányukba méltatlanul ne viselkedjék. Ezért nem akarjuk, hogy valaki ha részünkről a mi dolgunkban s így tezkerénkkel ellátva a nevezett városba megy ott megszálljon, enni valót s úti eleséget kérve a rájákat követelésével háborgassa vagy előfogatot kérjen. Ha pedig valaki nem a mi dolgunkban s

igy tezerékkel el nem látva menne hozzájuk, — ez esetben utasítatnak a lakosok, hogy az ilyent ne fogadják, számára szállást, előfogatot ne adjanak. Így értsétek.

(*Hely s idő nélkül.*)

Kivül : 1685. die 18 July. Tatár szultán protectionalisa, — melyet adott Szolnoknál létében. (Az elrongyolt szélű tezerékén Iszmet Giráj pecsétének sarka látható.)

CCCCLXXXIV.

A Pest és Szolnok közt járó kelő moszlim harezosoknak (*gázi*) tudtul adatik, hogy ők a körösi szegény ráják által személyük s vagyonuk biztosítása végett magukkal vitt jaszakdsikat, vagy éppen magokat ezen rájákat — semmi szín alatt bántani ne merjék.

1096 Dzikide 20-án = 1685 October 18-án.

Kivül : Anno 1685 die 20 Octobris. Abdi Rhámán pássának hitt levele az Salva Quardák szabados tartások felől. Szemere Pál főbíróságában.

CCCCLXXXV.

Sacrae Caes. Regiaeque Majestatis actualis Camerarius, Generalis Campi Marechalli Locumtenens et Colonellus etc.

Tenore praesentium universis et singulis, harum Regni Hungariae Partium incolis notum manifestumque sit. Posteaquam Ssma Mattas Cesarea clement . . . . . misericordia oculis suis reflexisset angustias commiseratione dignas plebis in his partibus miserae, et ex eo . . . . . ssimae quod ab extravagantibus de perfido Toekoelianorum adhaereetium grege veris patriae devastator . . . . . aequae tranquillitatis turbatoribus et domi et foris expilaretur, seu alio quovis modo omnino infestaretur, ut relictis . . . . . illic dispersa, et quo se pro securitate sua recipere debeat nescia obere cogitur; id circo alte dicta sua . . . . . huic mature remedendo, aerumnosae plebi huic, inter tot inquietationes huc . . . . . fluctuanti cle-

mentissime succurrere . . . . . sub directione mea existentem
 armadam in has regni Hungariae partes dimisit, ut eosdem
 a . . . . . liisque devastatoribus redemptos, ac demum in
 pristinam tranquillitatem . . . tutos, interea omnino conse . .
 . . . . . m: qua de causa universis et singulis harum partium
 incolis sit . . . voluerit, tenore praesentium sig . . . . . tur,
 quatenus se domum recipiant oppida ac pagos suos libere
 a . . . . . incolant laboresque suos . . . . . ut ante perficiant,
 e contra quivis locus seu communitas ve . . . . . se una et simul
 vel cum . . . . . congregatim concordiet pro necessitate armata
 etiam manu ex co . . . . . per has potentia plenaria . . . . .
 ines et infestatores quoscunque persequantur: ubicunque lo-
 corum eos repererint vel mediante lege sua congrua in eos
 statuunt executionem: vel ad me captivos huc adducant, et
 certiores existentes, quod ea qua ass . . . . . propterea
 huc dimissus sum intentione elementissima: ad redimendam
 hanc patriam a calamitosis po . . . . . tationibus
 quibus hucusque oppressa succubuit, quavis possibilitate et
 modo astiturus sim. Utpote Zol . . . . . Sarwasch ex ea
 occupavi causa, quod in adventu huc meo omnem p . . . . . eo
 se recepisse viderim: . . . . . proinde dubito quin pro con-
 stanti hucusque fidelitate vestra par . . . hanc sacratissimae
 Mattis suae intentionem . . . . . in animum reducentes,
 ad subministrandam pro intertenendam Armadae Caesareae
 necessariam sub . . . . . tanto promptiores exhibituri sitis:
 quanto potius nos nihil al . . . quam has patriae vestrae . . . .
 . . . . . onum devastationibusque redimere, ac demum easdem
 penes tranquillitatem suam omnino . . . . . manutenere
 manifestum ac palam videtis. Datae Zollnockini 26 octobris
 1685.

Mercy. P. H.

Kivül: 1685. 26 octobris. Generalissimi Suae Caes. Reg. Mattis
 Mercy manifestum seu publicatio, qua sua Mattas protegere et libe-
 rare velit afflictam patriam.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCLXXXVI.

Körös városa 130 ház.

Ezen város lakói 1096 = 1685-dik évi fejadójukat (*dsizije*) a fenn kitett alapon hiány nélkül lefizetvén — jelen tezkerét kapták.

Musztafa
budai jancsár aga.

Kivül: Anno 1685 die 16 Decembris. Császár adajárul való czédula; mely volt 130 harács, minden adóra 8770 oszpora levén. Facit summatim 1710 forint 44 den. Szemere Pál bíróságában.

CCCCLXXXVII.

Én az . . . . minden végvárainak gondviselője, ura és . . . . békje Izmail effendi a ti földes uratok.

Ti megnevezött körösi, kecskeméti birák és esküttek, hagyom és erőssen parancsolom ez czimeres levelem látván, mindgyárt az másfélszáz aranyat k . . . . hatszáz arany, ha magad fel nem jüsz, két e . . . . emberrel küld fel, másképpen birák ne cselekdgyetők, mert bizony bűját látjátok, úgy nyissátok fel a szemeteket, sikettségre ne vegyétök, ha 4 nap alatt a pénz itt nem leszön, igen bűját látjátok; most pedig az gyalogokra levelet ad az basa; de addig könyörgöttem, hogy 4 napig az pénz itt leszön. Ezek után Isten velünk. Költ Pest . . . . die 1685.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

CCCCLXXXVIII.

Signatura Necessaria.

Annis evolutis 1684 et 1685, kiváltképen Buda első megszállásátul fogva Szolnok megvételeig mely lett circa 17 octobris in anno praefato 1685. Az tekintetes nemes várme-

gye parancsolatjából Körös városa lakosinak mennyi és minémő káraik estenek az maga irgalmatlan keresztyén felétül, az sokak közül lévai, korponai, kékkői és több Dunán innen levő végházbeli katonaságtul, két izben Buda első megszállásakor az némettséget és horvátságot is magokkal városukra hozván, per inquisitionem fide mediante, az károkat laistromban vévén extendáltatott ennyire :

1) Ló nro . . . . . 163.

Tehén féle marha . . 1186.

Jármas ökör nro . . 681.

In summa 2030.

2) Item házi eszköz, ládabeli jószág, kész pénz, árpa, buza, liszt, köles, zab, és akármilyen névvel nevezendő kárvalás ez marha számon kívül extendáltatott ennyire, minden féle jószágot csak akkori árához tudván, de az tallért hét garasba számlálván faciunt tall 5991.

3) Mind ezeknek előszámlálásával Mercy és Heisler generalisok ő ngok nem gondolván, Szolnokba adminisztráltunk borul, vágó marhául (melyeket csak fele árain acceptáltak) és kész pénzzül mint az quietantziákból kitetszik Rheenset fl. 10326.

4) Kenyereket egyszer is másszor is, melyeket semmiben sem tudtak in specie 10877.

5) Szénát és fát melyeket is semmiben nem acceptáltak egész télen hordattunk 1200 szekérrel.

6) Discretióra Mercy generalisnak ő nagának 325 aranyakat.

7) Heisler generalisnak ő ngának 200 aranyakat.

8) Ezentul konyhára való kedveskedésünknek Isten tudná számát.

9) NB. Az felyebb előszámlált marháinkon kívül az megirt időtül fogva eddig az prédálók egyszer is másszor is az mint felszámláltuk többet hajtottanak el nro 500 marhánál.

10) Addenda. Ugyan Szolnokban tavaly Szeged megvétele után Veber commissarius vesztette oda az szegénységnek 46 ökrét és 10 szekérét.

11) Item az szolnoki vitézek német és magyarok hordották el 183 szekér szénánkat ellentünkre is melyeket Budára kellett volna quantumunkra hordanunk.

12) Tavaly 3 hónapig az ő felsége szolgálatján volt 30 szekertünk négy-négy ökrével és két-két emberével. És ismét két hónapig amazokkal megváltván adtunk 24 szekeret. Ezek jól lehet restituálttának 5 hónapok után, de annyi kárával az szegénységnek, hogy az elesigázott marhának harmada is alig élt meg, hanem eldőglött.

13) Heisslernek ő ngának kezében az szolnoki hajduk számára fizettünk ft. 700 rhenenses.

NB. Az budai részről immár ennyi számot administráltunk, amaz előbbieneket semmiben nem respectálván.

1) Nempé paratam pecuniam ft. 14888.

2) Tam currus quam thalias foeni 153, acceptálván egy egy szekér szénát ft. 2, den. 25, facit summam ft. 344.

3) Comissarius Rensingh urunknak spontanea voluntate discretiora adtunk formales imperiales 50.

4) Coactive adtunk 110 aranyakat.

Ezen kívül borbéli discretio is bőven, és a konyhára valók is el nem maradván.

5) A mense aprili ez ötporta szerént minden héten öt-öt szekertünk ez gratuitus laborokon fl. . . . . szolgál.

6) Veterani generalis urunk Szolnokból és . . . . . ra hordani. Adtunk három hor . . . . .

7) Az felséges lotharingus parancsolatjára . . . . . ilyen munkára adtunk negyven szekeret négy . . . . ökrével és két-két emberével.

8) Ha szabad emliteni Veterani, Csáki László és Barkóczy generalisok rajtunk által menvén miattok mennyi kárt vallottunk ki tudná elé számlálni etc.

9) Még pro mense majo Budára kérnek 2442 forintokat kiket militaris executio fenyték alatt szüntelen kérnek.

(N.-Kőrös városa levéltárából.)

CCCCXXXIX.

Pódharasztja pusztát 1096 Szefertől = 1685 Januártól Keeskemét (*ez áll. Körös helyett*) birja bérben 25 oroszlanos tallérért.

Jelen sorok tartalma ez: Podharasztja nevű császári pusztát Keeskemét (*Körös*) városa lakói birták haszon bérben 1096 évtől kezdve mostanáig, — midőn bérét a fenirt módon hiány nélkül meg fizetvén, ezen nyugtát kapták.

1097. Szefer 26-án = 1686. Januar 22-én.

a jól őrzött Budán.

Kivül: Anno 1686. Szemere Pál főbiróságában való czédula az Pottharaszti pusztá bérnek, mely volt 25 tallér.

CCCCXC.

Anno 1686 die 10 Jun.

Én Szörös András ki az én Istenemnek sulyos kezét már régulta viselem fájdalmas tagaimban, úgy annyira hogy közel érzésem lelkemnek testemtől való elválását. Minek előtte azért az ur lelkemet kiszolitaná, élő eleven nyelvemmel szabad akaratom szerint, jó lelkiismerettel házam népe közül akarok renddel így disponálni. Elsőben is leiratván a kik nekem adóssok és én is a kiknek adós vagyok.

1) Dus István adós tiz tallérommal.

2) Ványi János huszonegy tallér három garassal.

Item Ványi János 2 arany 1 gar.

Ugyan Ványi János ezen pénzek várására ígért 3 aranyat.

3) Tallas János székbiróságában maradt adós ft. 17.

4) Deák István s Dus Pál székbirák adóssok ft. 34.

5) Sinka Mihályné adós 13 garassal.

6) Baracsi István adós 8 garassal.

7) Tatár István 3 tall.

8) Bogár Jancsi 13 gar.

9) Várkonyi Teleki István 1 tall.

10) Várkonyi Zubor fél tallér.

11*) Szent györgy napkor adtunk mi Szörös András Szalgó János Beretvás János Szemere Pál bíró városunknak város szükségére nro 190 tall.

12) Ugyan ő klmek idejében adtam 40 ar. Erre adtak ő kglmek ennekem 2 karikafabort 33 tal-

13) Ugyan Szemere Pál bíró uramnak város.számaára egy tehenet adtam 5 tall.

14) Ugyan város szükségére adtam 14 tall. 2 gar.

15) Ismét a német pénzre adtam 100 tall.

16) Oskoda István adós 4 aranyal.

17) Farkas Istók adós 6 gar.

18) Szabó Jánosnak adtam 25 gar. Item Szolnokban 1 tallért

19) Szabó Istóknak adtam mikor a marhákat Vác alá hajtotta 2 tall.

20) Ismét adtam Szabó Jánosnak s Szabó Istvánnak 4 aranyat 5 gar.

21) Kecskeméti Kalocsa János uram adós a lovak árában 105 tall.

22) Ványai Sárkányi János egy renden adós 3 arany más renden 5 tall.

Ismét négyünknek, nekem Beretvás Jánosnak Szabó Jánosnak s Majornak száz aranyal adós.

Én is vagyok adós Budán Márton zsidónak 4 tall. 9 g.

Győrre vagyok adós Szűcs Mátyásnak 20 tall.

1) Az én kicsin javaimból a körösi keresztyén ecclesiasia számára hagyok 25 tall.

2) Tiszt. Praedicator uram számára 5 tall.

3) Mester uramnak 1 aranyat.

4) Öreg deákoknak egy tall. = 1 tall.

5) Mendikánsoknak 1 tall.

6) Nazur béki urunknak 1 tehenet.

7) Szabad Szállásán Imre István atyámfiának 2 tehenet.

---

*) A 11, 12, 13, 14[számmal] jegyzet positiók keresztül vannak húzva.

8) Péterke két fiainak 2 tehenet.

9) Az szegény napamnak hagyok 5 tall.

10) A mi kicsin javacskaim ezeken kivül maradnak, akár mi névvel nevezendők, mindenek a feleségemé legyenek mig él; soha senki se távol se közelről való atyafiak tüle semmit el ne vehessenek mivel vele kerestem. Ha meg halna pedig mindenek a két leányimra Pannára és Ilonára maradjanak. Az öreg leányomnak Pannának pedig egy kamuka szoknyára valót kiadjanak.

Ha pedig feleségim két leányim, minden csemetékkal elhalnának és egy onoka sem maradna, fele a mi lenne az én atyámfiaira s feleségem atyámfiaira maradjon. Az urnak oltalmába ajánlván mindeneiket.

Lett e testamentom ilyen b. személyek előtt ugymint nemes Urházi István Tergenyei Mihály Szabó Györgyné Szabó Jánosné előtt. Anna et die supra notatis.

Coram me Stephano Urházi P. H.

Coram me Mihaele Tergenyei P. H.

(Eredeti a Szivos család birtokában.)

CCCCXCI.

Anno 1686 die 15. Februar.

Tanuvallások Monory Nagy alias Pásztor Márton . . . hamis vádló ellen. Körösi tanácsbeli becsületes . . . Sánta Pál István, nemes Buda Péter, Szörös Márton és Szappanos Josef uraimék előtt hoc modo :

1. testis. Borbély Mihók körösilakos annor. 28 juratus et examinatus fassus est: A mikor Monori Nagy alias Pásztor Mártonnal engemet hirmondani küldtek Budára, Sánta Pál István uram lévén bírőképe, ezt adták előnkben megmondanunk, hogy Mizse nevű pusztá és Csokás között, marhát és juhót hajtottak a katonák. Ha kérdik hogy járnak-e a városon katonák megmondjátok, hogy járnak néha-néha. De a németet meg se emlitsétek. Ennél többet én nem is

mondtam a szubasánál. A társam ment oda által Budára én Pesten maradtam. Ő tudja mit mondatt.

2. testis. Monari Tót Miklós annorum 35 juratus et examinatus fasssus est. Monari Nagy alias Pásztor Márton sogor szájából hallottam hogy körösi uraimékat fenyegette ily szóval: nó így s így megkínzottak a körösiék, de én is visszaadhatom most. Erre való haragjában formálta hamis vádját.

(N.-Kőrös v. levéltárából).

CCCCXCII.

Anno 1686 die 21 mensis febr.

Én most Üllön Sinka János házánál Varga János sogorommal együtt . . . . . szállott Monori Nagy (alias Pásztor) Márton adom örök emlék . . . . . mindeneknek az kiknek illik, s valloim nagy erős hittel, hogy az minémű hamis váddal hirmondás dolgából, elszánt dühös haragombul (mivel tolvajságom miatt engemet körösi uraim jól megpláglátanak volt) körösi uraimékat vádoltam volt Tot Miklós sogorom előtt, fenyegetvén megkárosítással. Az Isten soha Istenem ne legyen, a lelkem az egekből levettessék, és testemet is a földdel kiokádtassa ha abban egy pont igaz vagy. Hanem a mikor Budára hirmondani küldtek Sánta Pál István lévén bíróképe: ezt adtak előmben hogy Mizse nevű pusztán feles marhát hajtottak el a katonák s a városon is néha-néha járnak; de említett Sánta Pál István uram megmondotta többekkel együtt hogy a német járását meg ne mondjuk így bocsátattunk el. Én is azért istenemre lelkemre fogadom, hogy soha többé erről meg nem emlékezem, mivel mostan is reminkedésimre a töröktől való félhetlen bocsáttak el. Hol ha pedig az én hamis vádlásom miatt, Kőrös városának, vagy akármely lakosának bűja és kára lenne: ubivis loco et foro halállal büntetődjem érette. Saját kezem keresztvónásával alább megírt uraimék előtt adván és muniálván,

futura pro cautela ez reversalis levelemet körösi uraiméknak. Actum Ujfalini die et anno prae notatis.

Coram me Georgio Muslai jurato cive oppidi Körös
m. k. + P. H.

Monori Nagy (alias Pásztor) Márton saját keze körösztt
+ vonyása.

Coram me Michaele Mankuczi.

(N.-Körös v. levéltárából.)

CCCCXCIII.

Jelen tezkere így hangzik :

Körös nevű falu fája bevétetvén róla e tezkere adatott.

Haszán aga
vekili khards.

Kivül: Anno 1686 die 20 Februarii 25 szekér fárul való czédula az mely bitangra menvén, kész pénzült vették fel. Szemere Pál főbiróságában.

CCCCXCIV.

Jelen tezkere szerint Köröstől a szalíjdne-fa bevétetvén részére e tezkere adatott.

Haszán aga
vekili khards.

Kivül: 1686 die 17 martii. Az 40 szekér bitang basa fájáról való czédula. Szemere Pál biróságában.

CCCCXCV.

Quietantia.

Super centum et quatuordecim urnis ac duobus cublis rubri vini absque foece, qae ab oppido Köres ex pe-

stiensi comitatu, loco contributionis, quaelibet urna vigore contractus, pro sex et medio florenis, persolutae sunt. In ejus fidem nomen meum sub . . . et sigillum consuetum apposui Zolneckini 20 Aprilis anno 1686.

Id est 114 $\frac{1}{2}$ urnee faciunt 744 ft. 15 kr.

Sacr. Caes. Reg. Mattis.

Annonae officialis.

P. H.

Johannes Georgius Reuter.

(N.-Körös városa levéltárából.)

CCCCXCVI.

Demnach in der Röm. Kayserlichen auch zu Hungarn und Böhaimb Königlichen Mayestät, unsers Allergnädigsten Herrn absonderliche Protection und Salva Guardia den Markhflekh Kereschsambt ihren Appertinentien an- und aufgenommen worden. — Als werden hiemit alle und jede, Allerhöchst-gedacht Ihrer Käyserl. und Königl. Mayestät bestellte Hohe und niedere Kriegs-Officiere, Soldaten, insgemein zu Rosz und Fusz, wie auch sonst männiglichen, jedweder nach Standes-Gebühr ersucht, die unsern Commando untergeben aber erinnert, auch ernstlich befiehlt, obgedachten Markhflekh Keresch nicht allein mit aller eigenthätiger Einquartierung, Durchzügen, Nacht und Still-Lägern, Geld-Pressuren, Abnehmung Klein-oder groszes Viechs, auch andern Kriegs-Exactionen, wie die Nahmen haben, oder unter was Praetext selbige gesucht werden möchten, sonderlich aber mit Brand-schätzung, Raub- und Plünderungen oder andern Gewalthätigkeiten, und straffmässigen Insolentien, gänztlich zu verschonen, weniger andern dergleichen zuthun, nicht zu gestatten, sondern hiebey vestiglich zu manuteniren, und handzuhaben. Hieran geschicht was recht ist, und ist man es umb einen jedwedern Stands Gebühr nach, zu erwiedern erbietig. Die Untergebene aber vollziehen hieran ihre Schuldigkeit, und diesen ernsten Befehl werden sich auch vorunauszbleiben-

der Leibs- und Lebens-Straff zu hüten wissen. Signatum
Käys. Feldlager St. Andrae den 17 Juny 1686.

Der römi. Kays. Mays. general lietenandt, Feld Mar-
schall und Obriste Erzherzog Lothringen m. p.

(N. Körös v. levéltárából).

CCCCXCVII.

Csőgrös (Körös) városbeli hitetlen raják 432 tallérnyi
fejadójukat (*dsizije*) körmöczi és tamári aranyakat hozván
a császári kincstárba befizették s róla ezen tezkereét kapták.

1098. Muharrem 23-án = 1686. December 9-én.

Szulejman

(*névjege*).

Kivül : Anno Domini 1686 die 26 Decembris. Duzs István uram
biróságában császári adajának befizetéséről való quietantia ; mely
volt ft. 1000. Kállai György Karancsi János és egy Ibrahim rab jelen-
létében.

CCCCXCVIII.

Ezen irat tartalma ez :

Körös nevű falu a fát hiány nélkül beszolgáltattván,
arról e tezkereét kapta, nehogy valaki által háborgattassék.

az őszinte

Haszán aga

vekili khards.

(1686)

CCCCXCIX.

Körös 30 szekér fa. 30 szekér széna.

Az ily módon megparancsolt széna és fa megadatván
felőle e tezkere adatott.

1096 = 1686.

Huszejn.

Kivül: 25 tallér. Az szerdár pasa fája és szénája restantiájá-
rul 1686. Szemere Pál.

D.

Anno Dni 1687 die 11 Januarii.

Én Körös városában lakó Dese István adtam ezen le-
velemet kiknek illik, mivel én attam el házi örökségemet
hozzá tartozó fundusával az körösi becsületes Ekklezsia szá-
mára 7 egész tallérokon úgy hogy se magam személyében,
se pedig másokkal ezen házi örökség végett nem háborga-
tom se nem háborgattatom, sőt ha valaki ellene állani is, én
mindenek ellen instállok, melynek pedig nagyobb bizonyosá-
gára attam ide alább kezem kereszt vonását ilyen becsü-
letes emberek előtt úgy mint körösi substitutus főbiró Seres
Márton, Pásztor Pál, Torsa Albert, Szabó Mihály és Varga Já-
nos uraimék előtt.

Anno et die ut supra.

Lectae et sigillo nostro corroboratae 23 Januarii coram
Judice primario Stephano Dus, per jur. notar. m. p.

Dese István keresztvonása. †.

P. H.

(N.-Körös városa levéltárából.)

DI.

1687—88 Jegyzőkönyv.

REGISTRUM DE NOVO PRAEPARATUM TEMPORIBUS PRUDENTUM
VIRORUM MARTINI SERES JUD. PRIM. ET PAULI BOZÓ JUD. SECUND.
PER GEORGIUM PÁZMÁNY DE POSZTA FEDÉMES.

Derék summa töröknek.

11 julii. Karai Ferencz és Varga Miklós által elküldvén a summákat a pénzt ilyen rendben adtunk kezekben: Adtunk czikkely aranyokat 220 mely teszen oroszlanosul 550 t. Adtunk közönséges aranyat 425 mely is teszen ferme hajdani budai formán 910 tall. 5 garas. Török aranyat 11 facit 22 t. Formalis tallérokat adtunk 200 t. Timony pénzt 330 timonyt mely is teszen 7-ével 23 t. 3 gar. Oroszlanost formálist adtunk 60-adt. Zalotát 49 oroszlanosul facit 320 orosz és 1 zalota. In summa budai formán facit 1800 tall. és $4\frac{1}{2}$ garas. Itt való formán hatával 1818 tall. 5 gar. Költségre adtunk 710 den. nempe 21 ft. 30 d. Öreg garast 7-ével 21 t. Oroszlanost 3, aranyat két hiánost. Polturát adtunk ft. 18, ez is a költség teszen nro 55 ft. 30 d. 12 aug. Megjövén embereink az alá vitt pénzben ennyit hoztának vissza kezünkhöz melyet a felső summából subtrahálni kell, nempe: Aranyat 47. Hatával tallért 29. Timon pénzt 107. Oroszlanos 1. Zalotát 2. Item aprolékos pénzt ft. 1, den. 3. Visszajött pénz $149\frac{1}{2}$ tall. den. 13 = 149 tall. ft. 1. den. 3. Császári adó 478 tallér. 2 garas. 5 apr. Jozsef mestert és Varga Miklóst jancsár agával alá küldvén jövődő megmaradásunk végett, uti költsége 57 ft. 84 d. Item az agának pro discretione 2 arany. Hasszánknak adtunk 1 aranyat. Az aga szolgájának 6 garast.

Fizetések magyar s német rendre.

Die 24. Szept. Sötér uramnak 5 portára, az országgyűlésre menendő követeknek 8 frtjával solv. 40 ft. Item in anno 1685 imponált vágók árába 6-ával 50 t. Die 10 nov. Commissarius urunk ő nga nálunk volt, summánkra felkért quantum pénznek a magunk részéről való restantiájába olvastunk egy rendre rhen ft. 941. Item más rendre 300 ft. 4 novemb. Ugyanezen quantumok restantiájára Deli Szabó Jánosért Barbély Balázs Turon hurezolt rajtunk 6-ával 57 t. 1 ft. 5 decemb. Az országgyűlésre imponált 20 frtos impositionak restantiáját Darvas János uramnak fizettünk 60 ft. 26 decemb. Rensing

commisarius urnnk ő ngának az pünkösdi portionkra fizettünk rhen. ft. 653, 50 denár 17 jan. Hogy az nemes vármegye újabb expeditiot küldött oda fel, minden portátul 4 meg négy forintokat adván fizettünk rhen ft. 20. 24 junuar. Hogy Budára mentünk Rensinggel contractust ineálni, a quantumra adtunk rhen ft. 572. Ugyanezen quantumra 17 ft. 50 d. Item akkori költség rhen ft. 12 NB. 24 jan. Az mely számu pénzt felvittünk volt Budára abból 14 feb. hoztunk 64 aranyat, ennek egye hiányos, item 2 garast mely teszen rhen ft. 224 den. 50, ezt defalcálva marad fenn ft. 377.

Vegyes költségek.

Torzsa Albert és Karancsi János scholamestert hozván akkori költsége embereinknek 6-ával 10 t. 5 garas 9 d. Fruttus Gáspárné akasztófára való fát adván adajára tudtuk 4 garas. Bajai commissariusért Molnár Mihálynak az város részéről való egy ló árába, az melyet felvállaltunk fizettünk in specie 4 tall. 4 garas. Deák István-nak a toronyba való vigyázásért engedtetet el 7 garas. Die 3 nov. Debreczenben pecsétre adtunk 2 timont. Váltáságra adtunk 6 garas. Péter mesternek fizettünk 10 garas. Die 4 nov. Egy pecsétet csináltattunk öreg Nagy Istvánnal város számára melyben ezüstvagyon 14 timon, 2 denár, csináltatása 6 garas. Költség 42 d. 25 dec. Öreg deákoknak 6 polturát. Mendikásoknak is adtunk 1 polturát. Husvét-kor öreg deákoknak és' mendikásoknak adtunk 4 garas. Biró tételkor kántáló deákoknak és mendikásoknak adtam 6 garast.

Ajándék summa.

Az ajándék vásárlásra ment költség in specie 512 ft. 41 den. Item vágók ára melyet elvontak száz tallér facit ung. ft. 180.

Egyes és hadjáratí ajándékok.

Die 2 jun. Az mely hort notarius Pázmány Györgytül vévén vigiliarum Praefectusnak, megadom fejében, vettem fel az árába 7 garas. 36 juni. Hogy az német tábor alá ment az Tisza mellett, az adjutantnak ki a salva qvardiát adta 2 aranyat. Notarius Pázmány Györgynek Pestre hogy a lövésben feküdt küldtünk 9 gar. 6 julii. Eger alá Szabó Jánost küldvén valami kised ajándékkal 1 ft. 29 oct. Vigiliarum praefectusnak fizettünk az szekerek meghozásától 4ft. germ. Item Révész György embere lopásától 7ft. germ. 1 oct. Szolnokban 4 szekértől fizettünk a Commendantnak 5 garast den. 3. 10 nov. Commisarius Rensing urunk számára Karancsi boltjából Karai Ferencznek 2 veres karmazsinnal 36 garas. Item egy karmazsin csizmát egy horvát káplárnak 14 gar. Item másik horvátnak egy csizmát 8 garas. 5 dec. Felakasztván Kiss Györgyött Üllői Jancsit és egy abanyi legényt a felkötőnek fizettünk 9 ft. 26 dec. Commissarius Rensing

urunk ő ngának Karanesi boltjából Karai Ferencz részére hoztunk el két sárga karmazsint 36 garas. 3 marc. Karai Ferencz uramtul hozattunk, melyeket a commissarius urunk eselédinek adtunk, 5 pár csizmát 48 garas. Commissarius számára almát 6 d. Ugyanekkor 2 karmazsint 37 garas. Commissarius uram számára Debreczenben veres gyöngyökre adtam 8 aras 6 poltura. Item ugyanezen veres gyöngyökre adtam ha egyik nem hát talán másik nro 2 ft., itt való módon. Karai Ferencztül, egy karmazsin csizmát kapezástul és egy karmazsin bőrt mikor a commissarius öcse a kaszásokat kerte, elmúlt ősszel 34 garas. *(Ezen kívül nagy számu fajd. nyul, hal, rókabőr, dohán tejás, fogoly, stb. Budára Szo'n kba stb. t' b rnoke nak, tiszteteknek, megyei uraknak stb.)*

Árendák.

Lajosi és mizsei árenda: 23 jul. Küldöttünk fel Buz Pétertül Galántára Eszterházy Sigmondnak, ő ngának a lajosi és mizsei kun pusztáinknak árendájokat nempe 6-ával 50 t.

Derék árenda: Váczi püspök ő ngának árenda mellé csizmát vettem 1 aranyon. Váczi püspök Balog Miklós urunk ő ngának árendátul küldöttünk fel pro tapetae in summa die 17 mart. 112 arany. Eből hozott vissza egy aranyat.

Salva gvardiák.

Az magunk és az tábori salva gvardiáknak fizetések in forma bona megyen 361 ft. 29 d.

(Salva Gvardiák voltak: 16 maji. János és Kristof, 1 napra 2 garas fizetéssel. 10 junii. ota Tamás és Simon. 7 aug. András. 2 oct. Daniel kik astán végik itt maradtak).

2 julii. Hogy Farkas János vissza bolondozta salva gvardiánkat Kecskemétrül, 2 napra ismét fizettünk nekik 6 g. 2 aug. A magyar tábor hogy itt vala akkori huszsalva gvardiáknak 20 ft. germ. Item négy hadnagynak 7 t. 8 aug. Az mely németek az 25 szekereket Szolnokba vitték azoknak discretiojára adtunk 6 ft. 60 d. Die eodem 32 salva gvardiának 4 caporallal együtt fizettünk 20 t. Item az vigiliarum praefectusnak 3 aranyat. Item az quartiorum mesternek és adjutantnak discretiot 19 ft. 50 d. 25 szept. Hogy Veterani generalis másodszor ezen elment fizettünk az akkori salva gvardiának 6-ával, 26½ t. 1 gar. Pálfi Károly mikor más nap Veterani után elment akkori salva gvardiának fizettünk 8 gar.

(A többi e rovatokban a salva gvardiák rendes fizetéséről szűll ha n felvetések szerint.)

Utazási költségek.

Ezen esztendőben minden uti és postának adott költség 262 ft. 55 d. Apr. 29, 1688 az országgyűlésen embereinknek 5 hónapig

való költségek 151 ft. 20 d. BarancsiIstvánt szolgabíró képében küldvén Pestre 3 ft. 60 d. 1 julii. Lovat küldvén Landorfehérvári postán alá megbecsülvén az ára teszen 8 ft. 9 jun. Szántó Pétert Karafához küldvén, 2 gar. 10 jun. Hogy az budai urakhoz és az lotharingus herczeghez mentek biráink kezekben 21 ft. 15 jun. Kállainak és tisz. Deáki András uramnak hogy az lothringus herczeghez mentek ft. 8 germ. Kállainak és Varga Gergelynek Szolnokba a commendantához küldvén 24 d. 28 Szabó Mihályt Eger alá küldvén a keresztyén táborba ft. 2 germ. 13 aug. Borda Istvánt Pétervárra expedialván adtunk viaticumra nekik 2 ar. item. 12 garas. 15 aug. Öreg bíró ur az budai urakhoz menvén akkor elvitt költség germ. ft. 8. 17 aug. Notár. Veresegyházi János János hidához generalishoz menvén Veterani ő ngához költségét vitt ft. 2 germ. 19 aug. Keresztes Gergely Eger alá leveleket vivén 1 gar. 28 aug. Notár. Veresegyházi Veterán ő ngához menvén adtunk ft. 2 germ. 9 sept. Hogy Eger alá az négy vágót küldöttük 21 d. Eodem die biráink Rabatta generalishoz menvén valami kevés quantummal, akkor egyre másra adtunk ft. 8 germ. 5 oct. Szekér hajtó vigiliarum praefectusnak adtunk dohányt 1 garas. Halat és retket 19 polt. Hust németeknek 1 garas s négy poltura. Egy nyulat vettünk 4 garas. Éget bort valami generalisoknak 1 gar. 8 oct. Az országgyűlésre hogy mentenek Erdős János és János deák atyánkfiai adtunk in specie ft. germ 60. 22 oct. Gál Jánosnak és Hegedűs Istvánnak Serau Comeshez 4 garas. 1 dec. Notariusnak Kecskemétre az generalis congregatoria menvén 7 garas 14 nov. Vég Jánost Pozsonban küldvén levelekkel adtunk 16 gar. Vég Jánost hogy Pozsonból megjött megfosztatván erogalt Győrött, melyet megadtunk 6 garas. 16 jan. Bíró uram Kecskemétre menvén Darvas János uram presentiojakor adtunk 8 garast. 2 mart. Tallas Jánosnak és Gál Jánosnak vármegye gyűlésre menvén Losoncra adtunk ft. 12. Rab Janesár agának adtunk 2 aranyat. Fischer Mihály ő nagysága parancsolatjára Egerbe embereket küldvén viaticumba adtam ft. 6, ung.

Juh.

Meddő juhász eleiben olvasott város juhainak igaz száma 213. Ezen kívül commissarius Rensing urunk ő nagysága nro juh 20. Dézma bárány nro 38. Város bárányai nro 91. Mindenestül 357. 1 julii. Budára vittek 7 bárányt. 26 julii. Bavariai herczegnek 13 bárányt és egy juhot. Bíró uram Hogy Budára ment 7 bárányt. Az herczeghez hogy Szolnokban ment 4 bárányt. Item más rendre Szolnokba 4 bárányt. 2 jul. Szegedhez bíró uramat Farkas János elvivén két bárányt. 4 jul. Eger alá az ott való német komendantsnak vittek 2 bárányt. Szolnokba 1 bárányt. 28 jul. Eger alá 2 bárányt. 1 aug. 2 bárányt az táborra Kecskeméthez. 2 aug. Hogy az tábor nállunk megszállot amide amoda 8 bárány. 7 aug. Veterani genera-

lisnak 8 bárányt. 1 sept. Jenőre Veteraninak 3 bárányt. 27 sept. Egy commissariusnak 2 bárányt. Die eodem Rensing commissarius öccsének az maga juhaiból egy kosbárányt adtunk. 5 marc. Egy juhhot vittek el Com. Horvathi.

Birság jövedelemből.

Biró tételen jelen nem volt ember 1 gar. Boros János biró tételen nem lévén 1 tall. Kovács István azon dologért 1 arany. Szári Gál János is azért 10 gar. Czeg Hegyesi István biró nemtételért 66 den. Bereczky Ilyés biró nem tételért 34 gar. Die 17 jun. Hogy az tatárok városunkra ütöttek raboktul jött kezünkhöz Karai Ferencztől 28 ft. 10 den. germ. Tatároktul elhajtott marháktul 96 den. stb. a szokott birságok.

DII.

Maximilianus Emmanuel Dei Gratia utriusque Bavariae ac Palatinatus superioris dux, Comes Palatinus Rheni, sacri Romani imperii archidapifer et elector landgravius Leuchtenbergae, ac pro tempore caesareanorum et confoederatorum Armorum cis Danubium et Tibiscum supremus generalis. Judici, juratis, ac toti communitati oppidi Kőres salutem.

Relatum nobis est, quod vos illum numerum equorum, quos nuper tartari post se reliquere, etiamnum penes vos habeatis. Quandoquidem autem similia ad exercitum, contra hostem actualiter militantem, utpote cui defacto istis in partibus nos imperamus, et neutiquam ad vos spectare ipsimet non ignoretis. Idcirco serio vobis mandamus, quatenus dictos equos tartaricos latoribus harum, quos eum in finem expresse ad vos mittimus, sine ulla cunctatione, statim extradatis, ni executive eos a vobis avocari et aliam insuper demonstrationem experiri velit. Dat. in castris nostris ad Csongrád positis die 29 Junii 1687.

M. Emanuel Elector m. p.

Külsim: Judici juratis ac toti communitati oppidi Kőres.

(Eredetiről N.-Kőrös v. levéltárában.)

DIII.

Cum oppidum Kőrösiense pro futura sustentatione militiae equestris caesareae, suimet que ipsius gramen in possessionibus desertis Hirschia, Alberti, Pilis et Mika Budae, falcare absque consequentia et praejudicio Domini Terrestris intendat, propter hoc veniam auctoritatemque ab inclyto commissariatu Budensi habere desideret, sic pro faciliiori sustentatione praefatae militiae caesareae, quae hyeme proxima hisce in partibus hibernatura est, proque communi eorundem bono, cum absque eo gramina illa depereant, licentiam auctoritatemque, vigore commissarii quo fungor officio praedicto oppido Kőrös, impertior atque elargior, quatenus libere et secure gramen in praetactis possessionibus repertum falcare, inque in utilitatem publicam eorundemque propriam convertere possit ac valeat. Dabam Budae 4-ta Julii 1687.

Sacrae Caes. Regque mattis commiss.
Bellicus et p. t. Budensis nec non stissimi
sepulchri Jerosolomitani Eques.

P. H. F. H. A Rensingh.

(N.-Kőrös v. levéltárából.)

DIV.

Jelen sorok iratának oka, hogy a jól őrzött Buda önkénytes (*gönüllü*) harczosainak járó illetmény megtérítéseül, a régi idők óta várfalak őrtestületénél tanusított buzgóságukért most e folyó 1687-dik évre bérbe adott és Pest táján (részén) fekvő Kőrös n. városnak bértelkes jobbagyai, az ezen 1687-dik évre köteles adójukból a tizedváltáságot jelenleg egész összegbe lefizették s átadták, mi a kincstár számára átvétetett s az adóból fizetni valójuk oszporányi sem maradt hátra. Miért nyugtatványul e sorok irattak s az azokat felmutatók kezébe adattak, oly meghagyással, hogy a fentírt összeg az említett évre többé ne követeltessék. A szerint kell intézkedni.

Kelt 1098 Ramazán 19 = Julius 29. 1687.

Aldírta :

Muszthafa a (volt) budai önkéntesek (*gönüllü*) agája.

Hhadzsi Ahmed ugyanazok kethudája.

Husszejn ugyanazok naibja.

Muszthafa bölükbasa ugyanazoknál.

Kivül: 1687 die 12 augusti. Landorfejevári Bolyog basa, Hacsí Ferhatt, Musztár Bulyog basa mostani földes urainknak az summarul adott levelek: mely in specie volt az derék adó 1250 tallér. Ajándékpénz 490 oroszlános. Engedelem lett 90 oroszlános.

DV.

Nemes Budai Péter uram, más még egyet nemes vármegye eskütt uraim közül vévén maga mellé klmed, nemes Urházy Péter ur ő klme javait arestálja el törvéynapig, avagy az nemes vármegye restauratioja napjáig az böcsületes Körös városa instantiájára, de törvény előtt semmi javaihoz ne nyuljon az város is, hanem ha törvénykézben adja jövendőben, addig arestum alatt lehet ogyan, mert most csudálatos világ vagy on senkinek szívet ember nem tudhatja. Datum Pest die 4 Augusti. 1687.

P. H.

Sötér Ferencz nemes Pest Pilis és Solt vármegyék szolgabirája.

(N.-Körös v. levéltárából).

DVI.

Dzsáfer pasa.

(*Ekkor nándorfejevári, később 1687—1697. temesvári helytartó, elesett Zentánál.*) Ti, kik Iszlám serege részéről száguldozók (*Jagmadsi*) és portyázók (*dszetedsi*) vagytok!

Értéstökre adatik, hogy Körös városának lakosai idejöttek s a mult évi fejadót (*dsizije*) kifizették s innen városukba visszaküldettek. A nevezettek személyén tehát, szekereiken és állataikon valamint a városbeli lakosokon va-

lami módon bántás ne történjék. A rendelet szerint cselekedjete.

Kelt 1098. Ramazán 29 = 1687. Aug. 8.

Felül a nagy pecséten :

Bizom Teremtőmben

Dzsáfer szolgája.

Kivül : 1687 die 12 Auguszt. Péter váránál adott protectionálissa Szerdárpassának. Karai Ferencz és P. Varga Miklós jelenléteben

DVII.

Adom mindeneknek az kiknek illik tudtokra, hogy az minémű 355 tallérral és féllel voltak adósok az Kőrös városi lakosok budai Márton zsidónak, azon adósságnak defalcationájában adtak meg máj napon én előttem azon Márton zsidónak hatvannégy aranyat és tizennyolcz egész tallért s ötven pénzt, mely az ő computusok szerént teszen százötvenhatodfél tallért. És így maradtak még adósa az körösiek kétszáz egész tallérral, melyet hat hétre tartoznak megfizetni ugyan itt én előttem. Melynek nagyobb bizonyására adtam ezen pecsétetes leveletem. Datum in arce Komáromiensi die 1 septembris 1687.

P. H.

Zamori György komáromi
kapitány és viceispán.

Ezen adósságon kívül van az adós levélben 1 arany és Beretvás biróságára Budai Péternél hét oroszlanos és három öreg garas.

(N.-Kőrös v. levéltárából).

DVIII.

Anno 16 . . . 19 octobris.

Nemzetes Deák Pál, Szivos János és János deák uraink fizették be a szűz apáczaák adaját tall. nro 212 1/2. kétszáz tizenkét tallérokat hatával, melyet vettenek fel Győrben Veresmarthi urunktól a quantum pénzből.

Talleros integros faciunt nro 182 gar. 2.

Anno 1687. 18 decembris.

Rákoczy részéről az 20 tall. $\frac{1}{2}$ husz tallér adót vitte fel Pestre Szentkirályi Pál uram nemzetes Lendvay György uram kezében Gombkötő Mihállyal együtt.

.....

Ugyanakkor J..... cséről való adót ft. 100 $\frac{1}{2}$ száz kurta forintokat ő klmek vitték fel ugyan nemzetes Lendvai György uram kezében Pestre.

Talleros integros faciunt nro 48 abs. den. 80.

Annno 1687. 24 Juni.

Vitték alá Lándorfehérvárra derék adót császár adajával együtt László deák és Benyő György uraink, mely volt in summa tall. nro 2200 kétezer-kétszáz tallérok. Ezeket itthon fizettük meg Szivos János és Benyő György urainknak 26 dcembr. 1687.

(N.-Körös v. levéltárából).

DIX.

Isten minden jókkal áldjon meg benneteket szívből kívánom.

Én írásom: nem egyes szentesi uraimér hanem Pesten laktomban Budára kértek az buszát, tületek ki nem tölt ha nem fizetem meg érettetek, ugy mint 10 tallér kilálýára ugy mint 36 kilára való pénz adtam érettötek, az mely buszának az árát eddig apronként is megadhattátok volna, de sem nem adtátok sem levél által nem tudositottatok, látom hogy ide akartátok vesztetni, de tudjátok megveszem, sőt az kecskemétiektől le nem küldítök minden bizonnyal Tököli ur kezében ajánlom, megveszi az rajtatok, avagy az commissarius kezében ajánlom, az is megveszi duplumát.

Ismét az Kátai György adós egy hám kocsimnak az árával, az rabok sarczával. Erről is satisfactiók tetesetek kglmetek addig meg ne bánják mert el nem mulik...
..... uram ő nagysága kezében adassátok vele, mert rab sarczban kell adni.

Ezek után Isten legyen veletek.

Költ Lándorfejérvárban pesti Haczi Szuleman.

Külczim: Adassék ez levelem körösi birák uraiméknak kezében biven.

P. H. Szuleiman.

(1687.)

(N.-Körös v. levéltárából).

DX.

Az summát így kell budai formán befizetni.

1) Hetével az garast 1250 tallér és nem több az derék summa.

2) Az mennyivel az budai urak felverték summánkat 200 oroszlanos tallér.

3) Ajándék pénz avagy juhok áraért 200 orosz. tallér.

4) Udvari népnek minden rendre 150 orosz. tallér.

In summa mindenestül 1800 tallér melynek 1250 talléra jó pénztől 550 talléra oroszlanosul kívántatik.

Ennek befizetésére ennyi pénztadtunk:

1) Czikkely arany 220 facit 550 orosz. tallért.

2) Közönséges arany 425 jó tallérul facit 910 tallér 5 garas.

3) Formalis tallér 200.

4) Török arany 11 facit 22 tallér 7-ével.

5) Timony pénz 330 timony facit 23 tall. 7-ével.

6) Oroszlános tallér 60.

7) Zalota 49 oroszlanosul facit 32 oroszlanost s . . . . . zalotát. Ez két rendbeli oroszlanosokat az felső(ket) 6 $\frac{1}{2}$ tallérral potolván kitelik az 1800 tallér 4 $\frac{1}{2}$ garassal felözi.

8) Költség 700 denár és 2 timony ft. 2 $\frac{1}{2}$ poltura pénz 18 garas hetével 25 tallér item 3 oroszlanos 2 török arany és 2 hiányos arany etc.

(1687.)

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXI.

Körös városa summája téssen oszpora számra, az mint az budai defterben írva vagy on, Ismael basa urunk hagyása szerént, százötvennyolcezer háromszáz és két oszpora, tall. számra akkori mód szerént teszen tizennégyszáz és tizenhat tallért, akkor százhatvan pénzben járván az tallér.

Az mint most az tallér jár két forintban hetvenhárom pénzben, tenne nyolczszázhetven tallért.

Most már vésznek summára tőlünk az derék summára tizenkétszázötven tallért. Ajándék pénzre kétszáz tallért felverésre kétszáz tallért. Udvar népének százötven tallért. Melyek in summa tesznek tizennyolczszáz tallérokat.

Az Izmael basa urunk rendelésén felyül vesznek háromszáznyolczvannégy tallérral többet.

(1687).

DXII.

Memoriale Anno 1687 die 27 may. *)

1) Ferdom Cselebi mondotta az város summáját lenni százötvennyolcezer háromszáz és két oszporának. Teszen forint számra kétezer háromszáz hetvennégy forintokat és ötvenhárom pénzt, id est fr. 2374 den 53, tallér számra százhatvan pénzzel tudván teszen 1484 tallért 13 pénzt.

2) Takaró szubasa mondotta ismét százötvenkilencezer és 50 oszporának, forint számra teszen ft. 2385 denár 75, tallér számra 1490 tallért és ft. 1, den. 75.

NB. Ekkor a summa miatt sokat veszekedvén, két uttal a 18 száz tallérból elvontunk 2 száz tallért és in summa fizettünk 16 száz tallért.

Immár mindenek felett ezeket kell a török summákról való levelekben megnézetni, mert egy helyen 1622 esztendőben Erdős Mihály idejében egy budai kincstartó 850

*) Egy másik följegyzés szerint e memorialen az 1678-iki adózást vették alapul.

forint derék summárul adott levelet, de aztán idővel, mint a signaturából kitetszik mind felyebb felyebb verték. Az szerént az császár adóját is, mert most 130 haráestul kellett az egynehány esztendőben fizetnünk, de annak előtte 1612 esztendőben 90 haráestul, mint az akkori levélre fel vagyon jegyezve. Fárul szénárul való levelek is vannak, mely miatt most Székesfehérvárra zaklatnak. Azokat is jól meg kell nézetni és ennek utánna (ha hódolni kell) egy summában kell kötést tenni etc.

4 Februarii. adtunk Lándorfehérvárra 20 tallért költségre. Item magánosan száz tallért a minapi levéltől avagy ha valamire kell. Item ft. 8, den. 60 aprolékos költségre. Avagy ha ez elkél is ama több költségből ennyi érön dohányt és riskását város számára etc.

DXIII.

Én nográdi Ibrahim rab 1686 és 1687 esztendőben, mikor fejem szabadulása végett jönnék s mennék fel s alá Körös városának mivel summájoknak befizetésekor s mind az tatárnak Eger alá ezen felmenetelekor s mind más szükséges dolgaikban is az mit és mennyit szolgáltam, minthogy Körös városa énnekem ezen szolgáltomért tartozott volna megfizetni; de mivel én is a városnak voltam adós 56 ftokkal, ebből egymással megegyezvén, dolgainknak szépen végét szakasztottuk, úgy hogy többé se a város ne legyen énnekem adós se én az városnak. Ennek nagyobb bizonyosságára adtam Körös városának ezen leveletem. Saját pecsétemmel és kezem írásával megerősítvén. Körösön 1688 die 7 januarii.

A pecséten: Ibrahim, Huszein fia, Istenek szolgája
(Aláírás: olvashatlan török betűk).

DXIV.

1688 die 14 Maji.

REGESTRUM NOVUM HOC PROCURATUM EST TEMPORIBUS PRUDENTUM VIRORUM DNI FRANCISCI KARAI JUD. PRIM. ET D. JOANNIS ERDŐS JUD. SECUND. SUB JUR. NOTAR. GEORGIO PÁZMÁNY.

Regis ad exemplum componitur totus orbis. Turpe est doctori cum culpa redarguit id ipsum.

Felvetése a török summának 1688 die 12 jun.

Census facit in specie summám 1937 t. Harács facit summám 322½ t. In universum 2259½ tall. 2 garas. Ex his supersunt restantiae 557 t. 50 d. Item absentium et discedentium 72½, t. 66 d. In summa 640 t. 26 d. Hanc summam superioribus defalcando exactus census facit 1619½ t. 34 d. 23 aug. Varga Miklós onnan alul megszabadulván jött meg.

Abdi aga sarcza.

Die 2 julii. Abdi aga sarczában fizettünk be az summánktul in specie 250 aranyakat. Die 8 aug. Abdi aga sarczában az summának részéről fizettünk be az bavarus herczeg commissáriusának in specie 250 arany. Item akkori magános költség embereinknek rh. ft. 6, 80 d. Abdi aga sarcza 750 arany mely teszen 3150 ft. Ez mellett való költség 18 ft.

Ajándékok s fizetések.

Czeeglédre szekerek váltságára 3 garas 12 d. Málosinétól 4 singet egy horvátnak ki Czeeglédre volt a szekerekért. Item ugyan Málosinétól egy más horvátnak 4 sing gyolcsot 8 garas. Rensing comisarius ő nga execution levő lajdinansainak kocsi váltságára 2 arany. Egy horvátnak ki Budára kísértette quantummal embereinket 13 garas. 30 maj. Hóhéroknak 4 kurvák kicsapásáért 4 gar. Horvát inge csináltatásáért 2 gar. Adtunk egy furernek 4 garas. Marli temetésére 2 garas. Egy szegény ember temetésétől 6 pultura. 25 jul. Egy karmazsin bőrt a budai inspector számára discretioba 18 garas. 1 aug. Karai Ferencz bíró uramtól egy csizmát egy horvátnak az mely commissarius Rensing levelét hozta hozzánk 10 garas. 18 aug. Szolnokban arestált város ökrétől Tasi Ferencz urnak Kállai Györgytől pro discretionem 6 t. Ennek vissza hozta 3 tallérát. 23 aug. Commis-

sárius urunk ő nga nállunk lévén pro discretione 25 arany nempe hung. ft. 105. 24 aug. Az menémő 1300 forintokat vittünk volt Kecskemétté a commissáriusnak quantumra abbul fogott Kegyes Gyurka informatiojából az császár adajára az commissarius rft. 750 idest ft. hung. 900. 21 aug. Varga Gergelytől abanitul 2 veres karmazsint az commissariusnak discretioba 56 garas. Eodem die egy horvát kapitánynak Sepsei Istvántul egy karmazsin csizmát. 3 oct. Nemzetes Ráday Gáspár urunk v. ispán urunk deprecatiojakor pro ignominia et calumnia solvimus Nagy Péter iránt irott levelért in specie ft. hung 50. 11 sept. Küldöttük Bausz Danielt Bécsben postaságra Tolvaj Ferencz uramhoz 3 t. 17 oct. Harmadik terminusra az mely pénzt summánkra vittünk város pénze volt rheu. ft. 486. Quantum szedő uraimék is adtanak mutuis azon terminuskor in specie rheu ft. 210. Öreg bíró uramtól egy papucsot nélkül Bulyoszy uramnak 6 garas. Az commissariusnak 2 julii az quantumosok pénzéből melyet portiora vittünk volt fizettünk az négy bál aba árára in specie 100 aranyokat nempe ft. 420. 7 nov. Az kik gyűlésre mentek Kövér Istók és Molnár Mihály ajándékot ada ennyit : két csizmát 2 arany. Pálfi Mihálytól egy csizmát 3 t. Kállaitul két kecségét. Hagymát 2 garas. Vaját 2 garas. Egy rókát Pap Páltul $3\frac{1}{2}$ garas. Az uraknak körtvét 42 d. Négy pár karmazsin kapezát 2 t. Doria ő nga számára disznohust 16 poltura. Hogy az tábor rajtunk volt disznohusra 24 poltura. Körtvét almát 7 poltura. Egy más aprólékos dolgokra való költség 12 ft. 3 d. Marquis Doria ő ngának discretioba vettünk 2 ölü ártányt 12 t. Commissarius szakácsának 4 garas. 26 jan. Vizeispán urunknak egy csizmát Jozsef mestertől 1 arany. Egy szegény legénytől 6 pár foglyot 6 garas. Ugyanakkor 8 frtos impositionkra négy portától nemzetes Battik uramnak fizettünk rheu. ft. 32 ft. 5 febr. Az nemes vármegye 10 frtos impositioján vittünk fel Budára rheu. ft. 20. 1 apr. Ezen impositionkra vittünk fel magunkkal 20 ft. Egy katonának Szolnokból ki lovat hozott adtunk 3 garast. 31 marc. Öreg bíró uram boltyából Kandó István uramnak egy zöld kalpagot 1 arany. Kiss János abanitul egy agarat Doriának ajándékba 8 garas. Mendikásoknak egy vég abát 1 arany.

(Ezenkívül nagy számmal dohány kapeza csizma katonáknak, ruca, fajt, nyul, tyuk, csibe, tuzok, átalag hordó bor, tojás, főzelék stb. tábornokoknak, tiszteknek megyei uraknak stb.)

Árendák.

26 maji. Német Györgytől Berénybe küldtük az mizsei és lajosi kun pusztáknak árendájokat Eszterház Sigmondnak ő ngának 8 t. 14 apr. Vácra küldöttünk árendákra in specie 111 aranyat. Item a quantumosoktól egy karmazsin csizmát 16 gar., ex his 111 ducatis. reportavimus 3 arany.

Salva gvardiák.

A salva gvardiáknak fizettünk esztendő által 204 ft. 2 d.
(Salva gvardiákat Daniel és Simon jun. 5 óta András utóbb vele Frendrich majd János és István, kiknek rendes havi fizetésök járt bor praebendával együtt.)

2 julii. Pesten az quantum felvitelekor biráink Andrásnak 1 aranyat. 2 oct. Rimaszombatban küldvén András salva gvardiánkat akkor adtunk egy csizmát bérre 7 garas. 16 nov. Hogy Doria ő nga az regementtel nállunk volt, akkori fizetés quartély mesternek 1 arany, 17 garas. Nyolcz ekkori salva gvardiáknak 8 ft. Item eodem die budai mostani generalis számára az Frendriknek adtunk 1 aranyat. 7 marc. Velczgeng budai commendans 4 hónapra a salva gvardiáktól vett rajtunk 4 aranyat. 24 marc. János salva gvardiánknak hamis vádja miatt Kállai György mutuis vett fel Pesten, 3 aranyakat. 29 marc. 32 napra való fizetéseket megadván adtunk hat személyre rhen. ft. 6, 20 d. Ugyan die eodem az cornetnak csaplárunktól egy karmazsin csizmát 1 arany.

Vegyes költség.

8 jul. Deákoknak elemozsinát 1 garas. Karácsony ünnepekben deákoknak s mendikásoknak 3 garas. Karácsony ünnepén a templom előtt elemozsinát adtunk 4 d. 10 apr. Husvétkor az debreczeni seniornak akademiába menvén adtunk alamizsnát 1 t. 20 apr. Szemere Pál uramtól város számára egy ezüst poharat vettünk 4 t. Husvétkor öreg deákoknak 2 garas. Mendikásoknak 8 poltura. Apró gyermekeknek 4 poltura. Deákoknak sz. György napkor 2 garas. Mendikásoknak 1 garas.

Utazási költség.

Két rendbeli költségek bécsi postáinknak 158 ft. 40 d. Esztendő által más rendbeli postáinknak imide amoda adott költség 70 ft. 99 d. 8 jun. Biráink Budára menvén az generalis parancsolatjára akkori költség 14 garas. 14 jun. Bajához a mi négy számú favágót küldöttünk ajándék pénzt adtunk 2 t. 8 aug. Az mely emberünk Szepésben váczai püspök urunkhoz ő ngához ment az decimák iránt adtunk 3 ft. 11 sept. Bausz Dánielnek Bécsben küldvén Tolvaj Ferencz uramhoz adtunk rhen. ft. 3. 22 nov. Kecskemétre Karaffához expediált emberünknek adtunk 12 d. Német Györgynek és Szalai Györgynek Miskolczig az ökreink után menvén, kiket generalis Karaffa urunk bagáztsiai hajtottak el 2 tall. 4 oct. Notariusnak Budára lévén Gál Jánossal commissarius urunknál az portiók restantiái iránt 6 garas 2 poltura. 16 mart. Az árenda végett Budára küldvén Bozó Pált adtunk pro viatio rhen. ft. 40. Más rendre ugyanannak 10 ara-

nyat. 12 apr. Ujabban emberünk Bécsben felmenvén adtunk 50 ft. 75 d. Item ugyanakkor sollicitátornak küldtünk egy keszkenőt 25 gar.

Juh.

Öreg juh nro 291. Barány nro 129. Dézma bárány 29. Ezen kívül commissarius ó ngáé öreg juh 13. Item bárány 4. 25 maji Aján. dékba adtunk ki 8 bárányt. 8 junii. Budára adtunk 4 bárányt. 21 szeptembris Karaffának 1 bárányt.

DXV.

E sorok iratásának oka, hogy Kecskemét és Körös híri Abdi agáért váltságdíj fejében 2,300 és Nemeseli (*német*) Mehmed agáért 200 darab aranyban kezeskedvén nyilváníták, hogy míg Abdi aga megérkezendik, kinek felényi váltsága 1250 darabot tesz, ezt lefizetik; de úgy Abdi, mint Mehmed agának megérkeztekor az előbbi összeget törvényes adósságokul tekintik. Miután tehát említett Abdi és Mehmed agák a keresztyén táborból elhozattak a 2,500 db. aranyat ők is letették. Ez okból e pecsétes nyugtatvány adatott kezökbe miszerint adósságok eltörölve legyen.

Magyar aranyakat kell érteni.

Kelt 1099. Redseb. = 1688 Május 2—Junius 1-ig.

A megnevezett

őszinte

Szulejman.

Musztafa

Ahmed

szpahi.

cselebi.

Kívül: Hacsí Szulumány uram adós levele az nemeseli Mehmed aga sarcza felől, két ezer öt száz aranyig

DXVI.

A diváni tezkere iratásának oka hogy budai, kinsztár (*kházine*) alá tartozó (*inkább tartozott*) Körös városá-

nak lakosai az e folyó 1688-dik évre jegyzőkönyvileg (*defter*) fizetni szokott adójukat elhozták s azt egészben a császári tábor kincstáránál átadták. Mivel a fennirt adóból semmi fizetni valójok hátra nem maradt, kezökbe e jegy (*tezkere*) adatott, hogy mástól ne háborgattassanak és újra adófizetésre ne szoríttassanak. Ezért is a diváni tezkere szerint kell intézkedni.

1099. Redseb 19-én = 1688 Május 20-án.

Ali

(*névjege*)

Kivül : Anno 1668 die 7 junii. Summáruł való quietantia Körösnek az Lándorfejevári Nazurtól.

DXVII.

Az Abdi aga sarczában Haczi Szulumány uram az kecskeméti uramék és az körösi uramék kezekben adott 3561 tallért.

Azonban két százhuszonnégyszázabát kétszáz huszon-négyszáz aranyon, az formányokért adott 39 tallért, ismeg adott 15 száz aranyat.

Az halasi uramék részéről ajánlott 33 aranyat.

Az hátramaradott részről Haczi Szulumány uram lött kezes ugy mint négyszáztizennégyszáz aranyért hogy azt alá ne vigyük, hanem itt elégítsük meg az urakat.

Azonban a széna és fapénzért is kezes lött ugy mint 7 száz tallérért.

Az Högyös Györgytől is kértünk kétszáz aranyat.

Nemczeli Mehemet agáért Haczi Szulumány uram kezes lött ily ok alatt hogy ha kiadják kezességön kétszáz aranyig.

(1688).

Ugyanezen lap másik oldalán törökül.

E laistrom : a kecskeméti ráják adójáról szolló feljegyzés.

Abdi agi váltságára 3561 tallér.

Az aba árara 224 arany.

Ismét : Az író deákoknak 40 tallér.

Ismét: Halas részéről 33 aranyat.

Ismét: Péter Deáknak 25 aranyat,

Ismét: egy ezüst tallér.

Tekeres pénz két tallér.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXVIII.

Dasz dem durchleichtigsten Fürsten und Herrn Herrn etc. Maximilian Emanuel in Ober und Nieder Bayern auch der Obern Pfalz Herzog, Pfalzgrafen bey Rhein des H. Röm. Reichs Erztruchsessz und Churfürsten, Landtgrafen zu Leichtenberg etc. Wür Endts endtschribene geschworen und bevolmechtigte, auch beude Notarien beuder Märrekht Kesgamét und Görösch bey unsern thrauen und Glauben angelobt, auch versprochen, das wür schuldig sein sollen und wollen, für des Thyaya Bassa gefangenen Türechens (Türkens) und seine 3 Diener Caution den 23 juny. 500 Ducaten, gleichfahls den letzten Jully 500, dann den letzten Augusti 500: wie auch den letzten October 500 zusammen Zway tausend Specie gewichtig Reichs Ducaten zu erlegen. Hingegen aber . . . . . Proviant und Magasins Comm . . . . . Balthasar Kürs nach eines . . . . . höchst gedacht Iro Churfürst . . . . . terung bemelten Thyaya Bassa, welche 2000 Specie Reichs dukaten nit acceptiern wurdte, die erst erlágte 500 Specie Ducaten widrumbg zuruekh zugeben schuldig seye, und ein mehrers an solchen in handten zu behalten nit gewalt haben solle etc. 700 Reichs Thaller welche auf die Hinauflieferung des gedachten Bassa nacher München ergehen möchte, wann und zum fahl aber von unss endschribnen verspröchen widerhoffen nit gahalten werden solle, begeben und Verzeihen wür uns aller Rechten gewohnheites und Privilegien solcher Gestalt es das höchst ernant Iro Churfürst. Mt. mit allen Rechten in so weit als sich solche 2000 Ducaten erstrekhen mit unsern Hab und Gueth bezahlt zumachen Gwalt haben solle, disen gethreulich nachzugleiben haben wür uns eigen-

handig endschriben, und unser gewohliches Petschaffs vorgetrueckht, geben in beisein des hochwolgeboren Herrn Herrn Melchior Leopold freyherrn von der Bäckh In Röm. Kay. May. etc. etc. Cammerer, General Wachtmaisters Commandanten in Ofen, und Obrist über ein Regiment zu Fuess, dann den hochwollgebornen Herrn Herrn Heinrich von Renzings Iro Kay. May. Ober Krigs- Commiss. Geschöhen zu Ofen den 22 Juny. 1688.

(Egykoru hivatalos minuta.)

DXIX.

Nagyságos bég! őszinte szives üdvözlétünk után érté-
stül adjuk, hogy livájában fekvő Szeged alá tartozó cs. kamra-
javadalmú Körös városának lakosai közül Tasi Márton ne-
vűnek 10 darab marhája eloroztatván ő azok nyomát keresi.
A körösiek szintén itt panaszkodtak s ime ezért küldtük a
barátságos levelet. Érkezték reméljük hogy a jobbágyo-
kat pártolni fogván, az e jegyet hozó fenemlitett jobbágyok
mellé biztos embert ad, hogy mindaddig keressék mig meg
nem kerülnek. — Önnek pedig legyen rá gondja, hogy
az ilyen orzókat kézre kerítse és megbüntesse, a tar-
tományról pedig a panaszt elbáritsa. Ha a fenirt jobbágyok
ügye ez izben elhanyagoltatik, innen fognak megbizott em-
bereket küldetni, mert a fenirt kerületből orzásért ide pa-
naszra jövő jobbágy számtalan. Eddig elé is megannyi levél
küldetett önhöz. Kormányzása alatt ilyesminek történnie il-
domos-e? Oly annyira értesiténék a jobbágyok nyomorga-
tásuk felől, miszerint, ha a könyörülő kormány által e ke-
rületben barangoló rablók meg nem lesznek büntetve s ki-
irtva kibujdosásuk elkerülhetlen. Másként nem boldogulhat-
nak. Alkalmasint az ideérkezett m. rendeletben s a fővezér
ő méltósága leveleiben önnek meghagyatik, hogy a jobbá-
gyokat pártolja. Hogy tehát annyian, nem ide hanem Nán-
dorfejérvárra menendnek a fővezérhez az könnyen megtör-
ténhetik s önt azért értesítjük barátilag, hogy ott önről roszt

szó ne hintessék. A fenirt tígyre tehát gondot fordítván, annyi rablót kézre keríttessen és büntetés alá vonjon, miszerint a jobbágyok és alattvalók megmentetvén békében élhessenek. Ekként tessék felfogni. Egyébiránt élete és rangja folyvást növekedjék.

(1688 aug. 18.)

(Év nélkül)

Mehmed aga.

budai kajmakám.

Kivül türokül: A szegedi Szandsák bég ő nagyságának.

DXX.

Nos Universitas Dominorum Magnatum et Nobilium Comitatus Pest Pilis et Solt unitorum, damus pro memoria. Quod cum nos pro tractandis et concludendis certis iisque arduis comitatus hos nostros summe urgentibus rebus et negotiis frequenti numero simul una constituti fuissetus et praesentes. Eotum Nobilitas in oppido Körös comitatu hoc nostro existens, residens, nomine colectivo sumpto praesentavit nobis certam quandam supplicationem in haec verba idiomate hungarico sonantem: hogy az ur Isten nagyságotkat etc. Nem kétlyük ne volna tudva ngtoknak kmeteknek ezekben az változásokban menyi sok nyomoruságot kellették mind az pogány nemzet miatt, mind penig az kimondhatatlan nagy portiozás és taxa fizetése miatt, melyet erőnk felett kellett fizetnünk, de minthogy felyebb megirt pogány nemzet nem tartván senkit nemes embernek az egész holdultságban, azonban az Isten is ő felsége fegyverét az pogány ellen szerencsés előmenetellel megáldotta s földünket az pogány igájától felszabadította, ezután immár akarnánk élni régi eleinknek megszerzett nemesi szabadságával, s nem akarván tovább portásoknak lenni, minthogy azonkívül is az taxánkat esztendőnként az nemes vármegyére fizettük, tekintvén ebben is a sok éhelhalásra jutott szegénységet, de minthogy az szegénység és városi közrend nemesi szabadságunkat lába alá tapossa, minket meg nem bocsúlt,

fogháztatott, vert, taglott, mocskolt, nemesi szabadságunkban (salvo tenore sit dictum) bele sz . . t fülünk hallattára, ezeket az igazi nemesi vérrel el nem szenvedhetvén, kénytelenítettünk régi királyainktól szereztetett privilegiumaink mellett feltámadni, és azt azután kiváltképen az rossz embereknek mocskaitól megoltalmazni, kihez képest nagy alázatosan kérjük nagtokat kmeteket méltóztassék minékünk is . . . . . pártunkat fogni és . . . . . minket is nemesi szabadságunkban megoltalmazni és megtartani és ha szükség kívánja mind ő felsége mind az méltóságok előtt dolgunkat promoteálni el ne mulassa, egyébiránt protestálunk is ngtok s kglmetek méltóságos színe előtt, ezután úgy jöjjön házukra, nemes fuudusunkra mind kívül mind belől paraszt bíró, tizedes, polgár, hadnagy nemesi szabadságunknak megsértésével, hogy a kin mi esik magának tulajdonítsa, kívánjuk ezen protestationkat az nemes vármegye protocollumában tétessék, pro futura cautela. Kiről testimonialist kívánunk nemes vármegye szokott pecsétje alatt, mert a hol mi nemesi szabadságunk sértődik ott sértődik ngtok s kglmeteké amaz mondat szerént: nam tua res agitur paries cum proximus ardet. Mely ngtok s kglmetek hozzánk mutatott gráciáját, adja Isten, még maradékaink is meg szolgálhassák; ngtoknak s kmeteknek alázatos szolgálai az egész körösi nemesség. Qua succincte praesentata justae legitimaeque eorundem instantiae nosquoque annuere volentes . . . . . praesentibus, protocolloque . . . . . inserendam futuraque eorum pro cautela sub authentico comitatum nostrorum sigillo iisdem extradandam duximus et concedendam, harum nostrarum vigore et testimonio litterarum mediante. Datum ex congregatione nostra die 31 augusti Ao. 1688 in oppido Körös celebrata.

Lecta et extradata per Danielelem
Bukovaszky praelibatorum comitatum
subst. notarium.

Nádor Wesselényi Ferencz

pecsétje helye.

(Eredeti a Szivos család birtokában.)

DXXI.

Das ich endts unterschriebener unter heuntigs dato von dem marckt Görösch mehrmalle in abschlag des Churfrt. Gefangenes Türekhsen Thyaja Bassa Cauzion Achthundert fünf und siebenzig Gulden, paar (baar) empfangen habe wirdt hiemit bescheudt. Datum Pest des 15 September. A. 1688.

Id est 875 fl.

Johan Balthasar Selch
Chur. Bayr. Profund Magazin
Commissr. allda.
(N.-Körös v. levéltárából.)

DXXII.

Quandoquidem certo constet Zekelhedienses certis restantiis portionum anni praeteriti körösiensibus adhuc teneri, ea propter praefatis Zekelhediensibus hisce injungitur, ut intra spatium octo dierum praeta . . . is körösiensibus plenariam solutionem infalubiliter praestent, ni alias militari executione ad id compelli adigique velint. Signatum Körösi 6-ta decembris 1688.

Sacrae Caes. Reg. Mattis P. H. P. H. A. Rensingh.
Supremus Commissarius bellicus constitutus Budensis nec non Ssmi sepuchri jerosolimitani eques.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXXIII.

Siquidem juxta benignam Suae Sacratissimae Caesariae R. Majestatis resolutionem mandatumque superinde elementissime emanatum omnes vecturae seu praejuncturae indifferenter et cum summo pagensium damno tam per mili-

tares, quam alios hactenus usitatae seu extorsae, serio prohibita et non nisi in certis casibus Regulamento praepriis insertis ibidemque expressis cum praescitu nihilominus superiorum et aliorum in suis assignatis Districtibus degentium Bellicorum Commissariorum horumque ordinationibus essent imposterum admittendae seu subministrandae. Quopropter praemissa oppido Körös vi officii hisce notificandum, insimulque adhortandum esse duxi, quatenus nulli, cujuscunque etiam conditionis foret, vecturam seu praejuncturam quamquam nisi assignationem ab inclyto Commissariatu, vel inclyto Comitatu produceret, vel vero pro quatuor equis, seu sex bobus ad vecturam applicandis juxta continentiam praememorati Regulamenti quadraginta quinque cruciferos pro uno March seu duobus milliaribus exsolveret, amplius praestare velit, nec teneatur, ubi vero violenter ad similia adigeretur, sine mora ut satisfactio congrua praestari possit, cum denominatione personae excedentis ac specificatione actus violenti erit insinuandum. Praesentes itaque pro ejusdem et oppidi directione extradedi. Datum Pestini Die.

(1688.)

Per Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Supremum Commissariatum Bellicum

Budensem.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXXIV.

Memoriale 10 augusti. Az császár adórol nem levén mi tudunkra még akkor semmi emlékezet fölöle, bizonyos instructioval nem bocsáthattuk el kegyelmeteket. Azonban minthogy kívánják és várni nem akarják s nekünk sincsen most annyi pénztünk, s ha volna is annyi földre ilyen szoros alkalmatossággal lehetetlen dolog elküldeni. Hanem gondoltunk ilyen bizonyos fundamentomokat. 1) Ha a summát régi mód szerint beérné, klmetek az 1250 tallérokat és az ajándékpénzt megtarthatná, azzal az tavalyi módszerént befizet-

hetné az császár adóját, az mely nem több volt régenten hanem 90 harács, mely kilenczven harácstul sem több sem kevesebb nem járt hanem egy summába tizenkétszáz forint id est fl. 1200 mint ezt a tavalyi quietantia megmutatja. 2) Ha így nem lehet, az uraknak azon kell supplicálni, hogy ily hirtelen ne sanyargassanak érette, hanem várjanak őszig, akkor valami uton módon lehet megszerezvén megküldjük: az mint eleitől fogva nem most hanem ősszel szoktuk befizetni. Ha ez nem használ 3-dik fundamentom ez: Ha Isten után valamely nem reménlett embertől 3 hónapi interesre feltalálja, kérje fel klmetek. De többet ne hanem 200 közön-séges aranyat, oda való módon hat forintban számlálván minden aranyat. Az kétszáz aranybul egészen kitelik. NB. 4) De rab szabadítás fejében fel ne kérje klmetek; mert ha egy urnak ebben kedve telnék e felső pártrul, másik ismét több nyügöt igyekeznék nyakunkba vetni; ha különben nem lehet inkább Istenéért az ő dicsőségéért, sok özvegyekért jobb kegyelmeteknek az város költségén ott mind addig várakozni míg megküldhetjük; hogynem kifizethetlen adósságba verni az szegény várost. Az több dolgok álljanak az klmetek jó lelkiismeretin etc.

(1688).

(N.-Könyv v. levéltárából).

DXXV.

Sacrae Caesareae, Regiaeque Majestatis, Generalis Campi-Mareschalli Locumtenens unius Regiminis Cataphractorum, et unius Desultorium Colonellus Donatus Heisler Liber Baro de Heitersheim.

Quandoquidem certo exerior, non paucos Incolarum oppidi Debrecen qui ad praeavendas Portiones, se se subtraxerunt, et in diversa loca receperunt, etiam in Inclyto Comitatu Pestiensis delitescere, de quibus capiendis, et referendis licet tam Excellentissimi Domini, D. Generalis, Comititis a Carafa, quam vero, meum Mandatum, iteratis vicibus, ubique per Civitates, oppida, et Pagos publicatum fuerit; ta-

men Judices et Incolae Locorum, contumacia ducti, fugitivos Debrecinienses, non solum capere, et reducere renuerent; verum etiam ipsos lactare, detinere vel ipsis supertugium dare praesumerent, in grave oppidi Debrecen damnum, et militiae substantandae detrimentum. Itaque omnium Locorum, nominanter Körösiensibus Judicibus et Incolis severe injungitur, ut absque ulteriori procrastinatione, excusatione, aut tergiversatione, omnes Debrecinienses fugitivos, inter se habitos, et dehinc illuc venturos, tammodo, quam in posterum capere, et ad meas manus ducere non negligant: si enim omnes a priori mandatorum publicatione, ibi repertos, et reperiundos statim non reduxerint non solum istorum portiones solvere debebunt; sed pro omnibus et singulis ducentorum aureorum multam, aliquampue contumaciae poenam non subterfugient.

Datum in Debrecen die 22 febr. Anno 1689.

P. H.

Donatus Heisler.

(Eredeti körlevél N.-Körös v. levéltárából).

DXXVI.

Szolgálatom ajánlása után, hogy a jó Isten megáldja klmeteket lelki testi javaival szívből kívánom.

Böcsületes bíró uram sérelmes tanácsával együtt elvettem a klmetek két ízben nekem küldött levelét, melyben mit írjon klmetek értem, hogy tudniillik kívánná klmetek engemet hogy menjek köziben törvényre, de énnekem klmetekkel semmi törvényes causam ninesen . . . commissarius uram ő nga Charaffa uram ő nga parancsolatjából nem engedti, az igazság is azt hozza hogy senkin két portiot ne vegyenek; ezért én is még klmetek között voltam, reám vettett portiot minden perpatvar nélkül megadtam, és klmetek közül kijöttem mivel nem maradhattam klmetek között városunk lakosi miatt, mivel Vásárhelyt születtem és holmi kis javaimat ott kerestem, szükségesképen ezért haza kellett jünöm, és klmetek között semmi javaim nem maradtak, és itt városomban minden reám vettett portiomat megfize-

tem; azért böcsületes bíró uram, a mely jószágomat klmetek elfogta, aval nem tartoztam, mivel akkor is eléggé tiltottam klmeteket császáruk és koronás király urunk commendás és commissarius urunk ő nagyságokkal hatalmára 300 tallérig, törvénnyel, az én jószágomhoz ne nyulna, de klmetek minden törvény és tilalom kívül, az én jószágomat elfogta. Ezért is szükségesképpen folyamodtam császáruk ü felsége commissariusához, és ü nga nem engedi, hogy klmetek közé mennék törvényre, mivel ü nagysága commissariussága alatt vagyok ez ő nagysága parancsolatjához kell hallgatnom. Azért ha nehezteli klmetek, a klmetek elárestáltatott jószágát, mivel azt írja klmetek, hogy nem ér meg ennyit a mennyit elárestált a commissarius uram ő nga, klme'ek azon két ökrömet és buzámat hozza Szegedre, és én megelégszem azon én jószágommal, és klmetek azon jó akaróim legyen mint ennek elötte is úgy kívánom. A klmetek válaszát elvárom nyolezad napig. De coetero Isten oltalmába ajánlom klmeteket. Datum Vásárhely die 13 junii. 1689.

Klmetek jóakarója.

Vásárhelyi nemes nztos.

Török Ferencz szolgálok.

Külczim: Böcsületes Kőrös városának bírájának és tanácsbeli jóakaró uraimnak ő klmeknek adassék ez levelem cito cito.

(N.-Kőrös v. Levéltárából.)

DXXVII.

Von der Röm. Kaiser. auch zu Hungarn und Bömhaimb Königl. Mayst. Hinterlassenen Hoffkriegs Raths wegen hiemit allen Generalen, Vice Generalen, Obristen Commandanten, befelchshaberen, undt anderen Hoch: undt nideren- Offiziren teutsch- undt Hungarischer Milit. anzudeuten. Demnach bey dem Hinterlassenen Kays. Hoffkriegs Rath die Innwohner zu Kőröss gehorsambst angezeigt, wie dasz diesz Jahr hindurch ausz denen umbligenden Märkten, undt Dorffschafften unterschiedliche leuth mehrerer sicherheit halber in annach währenden Kriegsläuffen nach besagtes Kőröss sich begeben, die mit denen aldortigen Innwohnern zu

bezahlung deren militärischen Portionen, wie auch praestirung anderer gemeinen Anlagen pro rata concurrireret. Nachdem aber bey erfolgten besseren Zeiten diese leüthe sich von dannen widerumben zu Ihrer Häusern begeben, sich selbe unterfangeten durch assistenz unterschiedener Kriegs-Officier obgedachtes für dero contingent dargegebenes Contributionsquantum mit Anhaltung Ihrer Mitburger, bedienten, leüth, und viehs, auch anderer Sachen von Körös, ganz vermessenlich zu extorquiren, und zuruck zu fordern, vordurch Sye von Köröss in Ihrem Handl und Wandl gänzlich gehinderet, auch mithin ausszer des standt zu weiteren beytrag deren gemeinen onerum . . . zet wurden, und dahers ums zeitliche und gemäszsene remedirung gebetten. Zumahlen nun aber dergleichen proceduren, undt exactiones denen allgemeinen Rechten zuwiderlauffen, Krafft deren die repressalien vieler gefährlicher, und dem publico schädlicher consequenzen halber höchstens verboten: auch die Kays. Officier ohne Specialbefehl sich hierzue zu gebrauchen nicht befuegt sindt. Alsz erget in allerhöchstgedacht Kays. Mays. Nahmben an alle, und Jede anfangs Ermelte Generalen, Vice-Generalen, Obristen, Commendanten, Befelchshabern und andere Hoch- und Niedere-Kriegs-Officier, teütsch und hungarischer Miliz der Ernstliche befehl hiemit, dasz Sye weder für sich Selbst, noch durch ihre untergebene fürshin vielbesagte Innewohner zu Köröss, mit dergleichen repressalien auf einige weisz beschwören; undt mithin in Ihren Gewerben undt Handlungen hinderlich sein; sondern die umb solche assistenz ansuochende Partheyen an gehörigen Instanzen und Ställen weisen sollent. Daran wirdt vollzochen mehr allerhöchst gedacht Ihrer Kays. undt Königl. Mays. allerhöchster Will und maynung, denne dieselbe in Ein und andern gehorsamst nachzukommen wisszen werden.

Geben Wienn den Sibenden Monats Tag octobris im Sechzehnhundert Neun und achtzigsten Jahr.

Ex consilio Bellico die et Anno ut supra.

P. H.

Christoph Dorsch m. p.

Franz Josef Khren m. p.

DXXVIII.

Én Darvas János méltóságos gróf gemesi Forgács Simon uram ő nga gácsi jószágának inspectora és egyszersmind plenipotentiárusa, Adom tudtára mindeneknek az kiknek illik, hogy gróf uram ő ngának lévén itt egy bujdosó Szabó János nevű kőrösi mezővárosabeli, mely Pest vármegyében vagyon, jobbágya, megtekintvén ezen jobbágynak úgy eleinek jobbágyoskodását, ezt is hozzá adván, hogy mostan klmes koronás király urunk ő felsége szolgálatjára applicálta magát, consideratióban vévén ezt is, hogy régi dicsőséges magyar nemzetünk szabadságbeli személyekkel szaporodhatna és nevekedhetne, és bizonyos szükségére nézve is gróf uramnak ő ngának vettem föl folytúl megnevezett Szabó János uramtól nyoleczvan tallérokat garas pénzztül. Annak okáért gróf uram ő nga consensusából és peccétes plenipotentiája mellett sokszor említett Szabó Jánost és feleségét Szörös Annát, fiait Szabó Istvánt és Andrást, leányit Katát és Annát vigore praesentium liberálván, a minthogy Isten kegyelméből születendő mindkét ágon levő gyermekeit is liberálom in perpetuum, úgy hogy mindentűt az magyar korona alatt, valahol akarja maga, felesége és mindkét ágon levő maradéki gróf uram ő nga miatt úgy successori és legatariussi miatt is szabadosan lakhatik s maradhat, járhat, mehet, sőt kegyelmes urunktól ármálist privilegiumot impetrálván is, annak is consentiálok. Melynek nagyobb bizonyására adtam ezen leveletem kezem írással és peccétemmel megerősítvén. Datum in libera ac regia Civitate Pestensi Anno 1689 die 21 mensis maji.

Idem Joannes Darvas qui supra P. h.

Coramme Joanne Jánossy Jur. Assore Cottuum Pest Pilis et Solt unit. P. h.

Coramme Johanne Gyürki Jur. Assore Cottuum praefat.

Coramme Francisco Söter Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum substituto Vice Comite P. h.

Coramme Georgio Pázmány Jur. Not. Opp. Kőrös P. h.

(A nemes Szivos család levéltárából.)

DXXIX.

Én Gimesi gróf Forgács Simon szentelt vitéz, nemes Borsod vármegyének főispánja, koronás urunk ő felsége egyik magyar regementjének vicze colonellusa s főstrázsames-tere, nemzeti vitézlő Darvas János uram ő kglmének, most Budára nemes Pest vármegye gyűlésére menvén, adtam telyes plenipotentiát mind az nemes vármegyét illető dolgokra nézve, tam in privatis, mivel magam ő felsége dolgaira nézve jelen nem lehetek, ismerje azért mind az nemes vármegye s mind más jóakaró uraimék plenipotentiarisomnak ő klmét. Datum Gács 13 May 1689.

Gróf Forgács Simon P. h.

Én alábbirt, bizván megnevezett Darvas János uram ő klmé dexteritásában, minthogy más distractiomra nézve Budán celebrálandó nemes Pest Pilis és Solt vármegyéknek generalis gyűlésére magam nem mehetek, töttem plenipotentiarisommá ő klmét megírt Darvas János uramat. Actum Cossoviae die 15 mai 1689.

P. h. Gróf Forgács Ádám.

(Eredetie a Szivos család birtokában.)

DXXX.

Anno 1690 die 28 Augusti. Peremptorie Plenipotentiarii oppidi Körös, in Consilio Bellico taliter comprobarunt ex Regestis suis, quantum pro portionibus ad annum 1688 Illrmo Dno Commissario Rensing in parata pecunia exsolverint. Et quidem :

Primo 1688 die 8 Februarii Georgius Kállai jur. senator cum nobili Georgio Pázmány jurato notario dicti oppidi Körös annumeravit Rhen. fl. 1008.

2-o) 1688 die 3 Martii in oppido Körös Judices exolverunt fl. 2500.

3-o) 1688 die 26 Martii Franciscus Karai et Georgius Varga jurati senatores administrarunt fl. 1160 d. 50.

4-o) 1688 die 12 Aprilis Martinus Seres judex primarius p. t. cum nobili Georgio Pázmány jur. notario. Kunszentmiklosini persolvit fl. 1440.

5-o) 1688 die 3 May Albertus Torsa et Michael Siros jur. senatores administrarunt fl. 1500.

6-o) 1688 die 14 Maji Johannes Török juratus senator cum nobili Georgio Pázmány comportavit fl. 1300.

7-o) 1688 Paulus Bozo et Joannes Deák jur. senatores die 24 Maji annumerarunt fl. 1100.

8-o) 1688 die 3 Junii Franciscus Karai judex primarius p. t. cum nobili Georgio Pázmány persolvit fl. 785.

9-o) 1688 die 24 Junii judex primarius Franciscus Karay cum nobili Georgio Pázmány administravit fl. 496 d. 50.

10-o) 1688 die 2 Julii Martinus Seres et Joannes Szabó jur. senatores repraesentarunt fl. 300.

11-o) 1688 die 8 Augusti Michael Vas et Georgius Kállai jur. senatores comportarunt fl. 325.

12-o) 1688 die 20-a Augusti Kőrösini judices et jurati senatores exsolverunt fl. 353 d. 50.

13-o) 1688 die 24 Augusti Kecskemétini judex primarius Franciscus Karay cum nobili Georgio Pázmány fl. 300.

14-o) 1688 die 4 Novembris Franciscus Karay Judex primarius cum Georgio Pázmány administravit fl. 143.

15-o) 1688 die 24 Augusti Kecskemétini fl. 350.

16-o) 1688 die 1 Aprilis Stephanus Sepsei exactor portionum cum nobili Georgio Pázmány fl. 300.

Latus facit Rhenen. fl. 13361 d. 50.

NB. Octingentos antem florenos quando ultimate 1688 die 17 Decembris connumeravimus taliter explevimus. Eodem die exactores primo dederunt fl. 334. 2-o) iidem exactores dederunt fl. 266. 3-o) Judex secundarius Johannes Erdős ex communi bono praesentavit fl. 200 computatis computandis faciunt fl. 800.

(Eredeti minutáról.)

DXXXI.

Oppidum Körös.

Anno 1683 et 684 tempore hiemali pro portione exolvit domino Duglas Commandanti Gácsiensi Rhenen. fl. 2000.

Quorum quietantia inter disturbia temporum perdit est, sed constat ex Registro.

Eidem Dno Duglas 1684 die 28 Martii pro portione exolvit, (prout ex quietantia Gen. Dni Johannis Darvas Judlium apud nos habita apparet) Rhenen. fl. 1664.

In iisdem praespecificatis Annis 1683, 1684 et 1685 etiam plures exolvit oppidum Körös sed quoniam propter disturbia temporum perdit sunt Regestra et Quietantionales, ignoratur quantum?

An. 1684 tempore Obsidionis prioris budensis huszarones kékkövienses, karponienses lévenses, gácsienses, neosolien-ses, ajnácsköienses, signanter Gregorius Horváth, Thomás Labancze, Joanes Kurdis, Franciscus Nagy de Nagyuti, Andreas Kis, Paulus Deák et Kop . . . complicibus sociis propter majorem securitatem suorum, adjunxe . . . . interdum etiam milites Germanos et Croatas cum quibus uniti . . . . super oppidum Körös tribus vicibus ex propria sua authorit . . . . cerunt executionem et violentiam, majori ex parte depredan . . . . .colarum omnia a longo tempore conquisita sua bona. Quae . . . . . condignam aestimationem in minori et levi praetio aestimarentur . . . . facillime extenderent summam rhen. fl. 10500.

In eodem anno diversis vicibus praespecificati huszarones cum suis complicibus sociis abegerunt pecora Körösiensia nro 2030; propter quod damnum isto anno ferme nihil potuit misera plebs seminare.

Anno 1685 tempore hybernali Szolnokinum administravimus militiae . . . . .sareae portiones panis diversis vicibus nro 7877 super quib . . sumus quietati a dno Francisco Adamo Khibel.

Anno 1685 tempore hybernali Szolnokinum administravimus . . . . . ibidem existentibus diversis vicibus portiones panis nro . . . . . per quibus non sumus quietati.

In eodem anno et tempore hibernali Szolnokinum militiae Caesareae . . . . . vicibus currus foeni nro 500.

Item currus ligni nro 700.

Partim sumus, partim vero non sumus quietati.

In eodem anno et tempore hybernali Szolnokinum administravimus militiae Caes. pecora mactabilia binis vicibus nro 55 super quibus a Dnis Franc. Adamo Khibel et Conrado Heuber sumus quietati. Item avenam super quibus etiam sumus quietati nro 48 metretas.

In eodem anno et tempore hybernali Szolnokinum administravimus militiae Caes. diversis vicibus urnas vini nro 203 et duos cubulos. Quemlibet urnam acceptarunt in portionibus sex et medio floreno. Facit summa Rhen. fl. 1322 den. 75. Item paratam pecuniam diversis vicibus Rhen. fl. 9582 super quibus omnibus sumus quietati a Dnis Franc. Adamo Khibel, Conrado Huéber et Joanne Georgio Reutter.

Anno 1686 in mense aprili pro discretione debiimus dare excellmo pie defuncto Generali Mercy in Specie aureos 325. Etiam excellentissimo Dno Heysler debuimus dare aureos 200 in specie pro discretione.

Eodem anno tempore vernali ex mandato Commissarii Danielis Veber, administravimus Szolnokinum 30 currus, qui primus Onadino annonam devexerunt, post modum cum castris moti sunt ad Budam, ubi in negotio suae Mattis inservierunt per tres menses. Secunda demum vice hos redimendos administravimus ex mandato Dni Lenich 24 currus, qui denuo inservierunt in negotio suae Mattis sacrae per quinque menses. Unde propter per ingentem laborem famem et sitim vix media pars bovum nostrorum sanus advenit. Et qui adverunt etiam, (nescitur qua de causa) sequenti anno mortui et crapati sunt.

In eodem anno mense Octobri cum Illmi Dni Hoffchircher et Ricsárdy Szolnokinum comitassent excelsum Dnum Karafa, inde redeuntes apud nos cum trecentis militibus una nocte permanserunt, sequenti vero die Budam tendentes, quidam ex militibus istis abegerunt pecora nostra nro 60.

. . . . . 686 usque ad annum 1689 Dno Commissario Rhensingh pro porti. . . ibus nostris diversis vicibus

exolvimus paratam pecuniam Rhen. f. 32,745 ubi notandum. est quod Dnus Commissarius Rensingh nos quietavit super fl. 31,581 et retinuit apud se fl. 1144.

. . . . . Dno Commissario Rensing coactive Rhen. fl. 735 debuimus pro discretione dare.

In iisdem annis ex mandato ejusdem Dni Commissarii Rensingh diversis vicibus tantos currus administravimus pro instrumentis bellicis et aliis rebus deportandis, quorum vecturae praetium extenderet in summa (cum administratis certis laboribus) Rhen. fl. 2228 prout clarum est ex inquisitione nostra contra Dnum Rensing conscripta.

Anno 1686 tempore hybernali ex mandato ejusdem Dni Commissarii Rensing Dni locumtenentis baronis de Heuschin inclytae Legioni Ladronianae administravimus nro 153 tam currus quam trabas foeni Pestinum. Super quibus quietavit quidem dus Commissarius Rensingh et etiam praetium foeni secundum . . . citum suum aestimavit quemlibet currum duobus florenis . . . . . ti quinque denariis computando summam extendisset Rh. fl. 343 d. 25. Interim pro portionibus nostris non acceptavit . . . . . pud se reservavit. Quae tamen levis aestimatio ad . . . . . solummodo vecturam vix praevaluisset.

Anno 1687 die 11 Junii. Cum ex portionibus nostris certam quotam . . . . . tassemus Budam a Buda duobus milliaribus in praedio P. . . . . quidam huszaranes kék-kőienses, signanter Joannes Lámi . . . . . nus Hering Stephanus Szabó Peczeliensis Stephanus . . . . . Andreas Palánki, Andreas Nagy, Joannes Monas, Samuel Házik etc. cum complicibus suis sociis, more praedonum invaserunt nobi. . et prius vehementer nos dedolando et vulnerando post modum . . . . . rapuerunt et abstulerunt paratam pecuniam Rhen. fl. 700 equos bonos undecim, quorum praetium praevaluisset Imper. nro. . . . .

Anno 1688 ex mandato ejusdem Dni Commissarii Rensingh militiae suae mattis sacratissimae administravimus diversis . . . . . boratores nro 71. . . . .
Menses penes ripam Danubii viam procurarunt Qui. . . . .
integre et recte non exolveret sex polturas ordinarium . . . .
. . . . . ibidem existens constitutus officialis Theodorus Ku. . .

..... buimus ipsos adjuvare pro laboribus solvendo Rhen.....

Anno 1687 in mense Augusti excellmi Dni Gralis Veterani, ad servitia suae Mattis Sacrae administravimus 25 currus. Quibus per tres septimanas annonam deportarunt ex Szolnok et Buda ad Castra ad Dosam posita.

Eodem anno in mense septembri. Ex mandato serenissimi Ducis Latharingiae ad servitia suae Mattis sacr. administravimus 40 currus. Quibus una vice ex Buda Szolnokinum magnae armadae annonam devexerunt.

Eodem anno in mense octobri ex mandato illrmi comitis Serau ad servitia suae Mattis sacr. administravimus 30 currus. Quibus ex Buda annonam deportarunt ad castra ad Dosam posita ferme per unum mensem.

Eodem anno in mense novembri ex mandato serenissimi ducis Lotharingiae ad servitio suae Mattis Sacrae administravimus 30 currus. Quibus primo avenam deportarunt ex Buda ad Castra ad Agriam posita, post modum cum Turcae valedixissent Agriae, illos usque Debreczinum curarunt transportari. Unde propter incommoditatem temporis et itineris vix media pars bovinum nostrorum et curruum advenit.

Anno 1687 die 30 septembris milites quidem germanici ex regimine Taffh et Hormb signanter hon. Peter Jurkel Hartvick et Fisser abegerunt pecora nostra (cum adjunctis 20 sociis) nro 50. Insuper illo tempore ante portam nostram ex concivibus nostris Johaonem Szabó praenumerati milites occiderunt.

Anno 1687 die 16 Junii. Cum turcae et tartari Belgradino ascendentes Agriam voluissent intrare, penes oppidum nostrum per medium diem commorabantur. Et tunc quidam milites Szolnokienses germanici et hungarici nro 20, in proprio negotio apud nos versantes propter metum turcarum et tartarorum se receperunt in turrim nostram. At cum hoc turci et tartari animadvertissent primo 20 equos illorum ex cimiterio nostro abstulerunt, pro quibus alios 20 equos coacti fuimus dare. Postremo dum templum nostrum voluerunt incendere ut illos eo facillime possint convincere. Itaque moti

ab inevitabili periculo et zelo Christianitatis erga Deum et proximos illos, pro redemptione templi et militum exolvimus turcis et tartaris aureos in specie 525.

Anno 1688 in mense novembri Illmus Dnus Doria cum Regimine Excellmi Caraffa et cum duobus aliis (ex voluntaris) companiis apud nos per septem dies et noctes commoratus fuisset praeter ordinaria et quotidiana alimenta, ipsi militiae suppeditavimus metretas (tam siliginis quam hordei) pabuli ....nro 800 sub spe ista, quod in portionibus nostris acceptabuntur. Sed nec hactenus est acceptatum. Praetium pabuli, quemlibet metretam secundum aestimationem militum per unum rhen. florenum numerando facit flr. . . . .

Anno eodem in mense decembri similiter duas comparias ex Re . . . . . excelmi dni Haysler ordinariis et quotidianis alimentis per . . . . . septimanas sustentavimus. Post modum cum Dnus Ple . . . . . residua parte illius Regiminis nos visitasset, una die et . . . . . ipsis res necessarias suppeditavimus. Tertia demum vi . . . . . tionati excellmi Dni Hey-sler bagacziae, in fine mensis . . . . . peditavimus babulum ex siligine metretas nro . . . . .

Anno eodem in mense septembri. Cum bagaczia Excellmi Dni Karafa Eperjesinum ascendisset, pro advehendis curribus ipsorum administravimus Miskolezinum usque nro 120, Boves et equos nro 16.

Anno 1689 Gnoso Dno Joanni Nicolao Wilfesheim annonae praefecto budensi ex portionibus nostris (post valedictionem . . . . . Commissarii Rensing paratam pecuniam exolvimus . . . . . vicibus Rhen. flr. 781... Reliqua damna solutiones et insolentias nostras De. . seri ret praenumerare etc.

Ratione Decimarum Regalium Constitutio Körösiensis ab antiquo uno et aequali modo tractabatur. Non in natura sed in pecunia. Admodum reverendissimi electi Episcopi Vacienses percipiebant in specie pro decimis quovis anno aureos 108 prout ex quietantiis apud nos habitis clarum est.

Haec omnia supra harum serie praenumerata, in omnibus punctis clausulis et computatis computandis, vera firma rataque esse pronuntiamus. Et pro majori fiducia, sub jura-

mento contestamur, opposito etiam sigillo nostro authentico confirmamus.

Porro oppidum Kőrös exemptis extraneis inter nos inhabitantibus habet incolas sive hospites nro 242. Item advenas apud alios inhabitantes sive inquilinos nro 68. Boves nro 330. Pecora nro 173. Equos nro 37.

Anno 1689 die 1-a Septembris in oppido Kőrös Lectae et extradatae per juratum notarium, coram iudice primario Petro Buda, iudice secundario Joanne Pál praesentibus omnibus juratis senatoribus.

(Eredeti, a mint látszik minutából.)

DXXXII.

A Sacratissima Rom. Caesarea ac Regia Hungariae et Bohemiae Majestate in hoc relicto consilio bellico ad intimandum omnibus Generalibus, Vice Generalibus, Colonellis, Commendantibus, Commando habentibus, majoribus et minoribus germanicae et hungaricae militiae officialibus.

Posteaquam apud Caesareum relictum inclytum consilium bellicum habitatores oppidi Kőrös humillime exposuissent: quod qualiter per spatia horum annorum ex circumjacentibus oppidis et pagis, majoris securitatis causa, variae sortis homines, durante adhuc actuali turbine Martis ad praedictum oppidum Kőrös se contulissent, qui cum ibidem inhabitantibus incolis ad solvendas portiones militares, ac etiam praestanda alia communia onera pro rata concurrissent; postquam vero subsecutis melioribus temporibus praedicti homines se iterum separassent, et ad propria domicilia se contulissent, ac deinde per assistentiam variorum militarium officialium pro praetitulato se contingentis contributionis quanto cum detentione et arestatione suorum concivium, famulorum, hominum et pecorum aliarumque rerum ex Kőrös modo temerario extorquere et repetere praesumpsissent. Qua de causa praedicti ex Kőrös in suis questibus et mercantiis totaliter impediuntur, ac simul extra statum et potentiam futurorum

supportandorum communium onerum constituuntur. Ideirco pro maturo et salubri remedio supplicuissent. Cum vero similes questus et exactiones communi justitiae contraveniunt, virtuti illorum, qui repressalia multo periculosiora ipsi publico nocivas consequentias summe prohibitum sit, ac etiam Caesarei officiales sine speciali mandato ad similia se absolute ingerere non debeant. Ideirco emanat nomine ipsius Sacratissimae Caesareae Majestatis ad omnes et singulos in initio nominatos Generales, Vicegenerales, Colonellos, Commandantes, Commando habentes et alios majores et minores germanicae et hungaricae militiae officiales militares serium mandatum, quatenus nec per se, nec per sibi subjectos fur.... toties nominatos incolas oppidi Körös similibus repressaliis ullo modo audeant aggravare, nec in suis questibus et mercantiis impedire. Quin imo illos, qui talem assistentiam petierint ad competentem instantiam et locum dirigere teneantur. His satisfit superius memoratae Sacratissimae Caesareae ac Regiae Majestatis menti ei voluntati, cui se humillime in uno et altero optemperaturos et satisfacturos scient.

Datum Viennae 7. 8-bris 1689.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárából.)

DXXXIII.

Istentül sok jókat kívánunk klmeteknek.

Az klmed 11 junii dátált levelét 15-dik ejusdem Komárombul ugyan kecskeméti emberséges ember kezünkhez hozta fogvatkozás nélkül; és hogy mindjárt azon nap replicát nem adtunk és indítottunk, annak oka ez: mert még mind az két ecclesia részéről, elsőben discurálni akartunk jó módjával, azon klmed maga gondolatlanul és hertelenségéből esett írásáru. Nem biztuk mi klmedre azt a dolgot. Elég is Bécsben egyszer egy uttal egy sollicitatit végben vinni. Rensing dolgához, ám akár mint vexálták és ijjesztették volna is klmedet nem kellett volna magát avatni. Ez csak arra való practica, miképen abban az jó dologban, melyre mitőlünk

bocsáttatott klmetek remorát szerezhessenek ; de ez a tanács hogy annak totis viribus ellene mondjon klmed. Az ki az eke szarvára tette kezét vigyázzon az előtte valókra és ne tekintsen hátra. Klmed is ne ingerálja Rensing dolgában magát, hanem lásson az ekklézsiai dolgoknak sollicitatiojához. Ebben klmeket senki nem impediálhatja, ha szintén ugyan strictissime akarná is impediálni. Mert mindenkor, minden időben és minden dolgok iránt szabados volt és ma is az a sollicitatio, senkit azért sem meg nem szidtak, sem arestumoztak, annyival inkább tömlöczöztenek. Klmetek constanter, mind addig mig végre nem viszi ezen dolgot, várakozék, magát mindenek ellen megerősítvén, igyének igazságával és a jó lelkiismerettel tűrjön és szenvedjen. Aztán summa summárum. Nem tudta avagy hallotta-e klmed azt ? Ha ugy, tudja és tanulja meg. Rensing ellen sem mi sem kecskeméti uraink, annyival inkább az nemes vármegyének lakosi és szegényi azt az inquisitiót nem indítottuk és nem indították ; hanem legelsőben is annonae praefectus Willfessceim urunk ő klme, annakutánna az Bécsből alá bocsáttatott Ferd. Helff. Blassa Mileilben commissarius ő nga citált bennünket, mediantibus literis generosi dni substituti comitis Francisci Sötér et dni judlium Ladislai Barsi nec non Stephani Kandó et Francisci Tolvaj, ezer tallér birság alatt, kiket klmed, pro majori lumine, ezen párokból eszében vehet, de ezeket pro futura cautela magátul ki ne adja akár ki kérésére is, mivel itthon is, az futó alkalmatosság iránt nem páriáltathattanak. Rensing ellen sem kezdöttük, ugy elsem végezhetjük ezen dolgot, hanem mindenkor mikor citáltatván comparéáltunk patienssek voltunk : mert fide mediante adigáltattunk, meg pedig birság alatt, arra, az mit Rensing ellen mondtunk és sub juramento comprobáltunk, azt elsőben sub authentico a minket citálóknak, mind a nemes vármegye részéről s mind a felyebb említett commissarius ő nga parancsolatjára kiadtuk, annakutánna Rensing annak nem hívén ugyan ad frontem szömtül szemében is megmondottuk. Azért nem mi velünk vagyon pőri Rensingnek, hanem a kik indították és ágálták eddig, ezután is, mind az nemes vármegye s mind

az inclita camerális budai inspectio s mind az annonae praefectus készek az megfelelésre. Csak kolezós Rensing dolga, tavaly is mind effélével ijesztgette Bozó és István deák urainkat, hogy a decimák iránt Bécsben voltak. De minthogy nem annuálták minden ijesztgetése csak füstben ment. Így mostan is csak füstben fog menni, csak ne incumbáljon vagy egyik vagy másik ijesztgetésének, avagy szép szín alatt való hizelkedésének, lásson dolgozóhoz kmetek, hiszen ha ugyan casu quo (kit Isten ne adjon) valami non putarem esnék is rajtunk, addig avagy azután is a mi kárunk lészen az, azért kmeteket senki nem fogja okozni és nem is okozhatja. In reliquis legyen az Ur oltalmában az kmetek élete. Datum Körös 1690 die 18 junii.

Klmetek jóakarói, körösi és kecskeméti
reformata ekkleziának előljáró gondviselői mp.

P. S. Az szényeget studio ez alkalmatossággal elhagytuk, mivel gyalog postának nehéz annyira hordozni. Azomban ha discretiora kelletik pénzzel hozzá, úgy ítéljük mindenkinek rendek elveszik az dukátot; ha pedig valaholott nagy kaput nyithat vele, ha ott nincsen is, csak ígérje meg, data occasione, ha izenetet veszünk felőle, azonnal felszolgáltadjuk etc.

NB. Ha pedig ezen citatiokat valaholott szükség alatt producálni kellene, addig kezétől ki ne adja míg magánál párban nem hagyja, mert mint felyebb is iránk, még ezek minékünk pro futura cautela kívántatni fognak.

(Eredetie N.-Körös v. levéltárából).

DXXXIV.

Jelen tezkere így hangzik :

A budai császári ráják közztől Csörös (*Körös*) nevű falubeli ráják a felséges padisah áldást árasztó színének a végítéletéhez hasonló igazsága elé tiszteletteljes hódolattal járulván, hódolatuk elfogadtatott, hogy bántásuk se a mi, se a mások részéről ne legyen kezükbe ezen írás adatott, mely

hódolatukért nyert pártfogó levelünknel fogva, minden
ijesztgetés s rettentéstől meg legyenek kimélve.

1102 Dsemazitülevvel 1—10 = 1691 Jan. 31. Febr. 9.

Ibrahim

Mahmud

Mehmed

katib (*irnök*). aga a csanádi örségben csanádi miriliva.
(*muhafiz*).

Kivül: Fényes vezér csauzainak az levele Csanádon adatott
hitlevél. Anno C. 1691.

DXXXV.

Nos universitas Dominorum Praelatorum, Baronum,
Magnatum et Nobilium Comitatum Pest Pilis et Solt unito-
rum. Damus pro memoria. Quod cum Nos Feria Secunda
post dominicam duodecimam sacro-sanctae et individuae
Trinitatis Anno Millesimo Sexcentesimo nonagesimo primo
in Libera ac Regia Civitate Pestiensis loco celebrationis se-
driae nostrae etc. etc.

Querulosae Actionis Continentiae haberent se in hunc
modum. Originales Actionis querulosae pro A. Casparus
Ráday Vice-Comes Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum
Egregiis uni ex Judlium et alteri ex Jurassoribus Sedriae
Comitatum eorundem salutem et omnem prosperitatem.
Conqueritur mihi Nobilis Helena Kökény Nobilis condam Jo-
hannis Oláh in oppido Kőrös commorantis relicta vidua,
hunc in modum gravissime. Qualiter in Anno 1685 die 20
Augusti jam transacto praeterita, posteaquam nimirum prae-
memorata Domina conquerens ad domum publicam oppidi
Kőrös in fundo Magnifici Domini Nicolai Keglevits situatam
vulgo városháza dictam, inque dicto Comitatu Pestiensis ex-
tractam pervenisset, ibidemque nemini cuiquam nocendo sed
nec sibi quidpiam similis aliquid eventum iri sperando con-
stituta fuisset. Eotum nobilis Petrus Urházy in dicto oppido
Kőrös commorans, nescitur unde motus aut qua temeritatis
audacia ad id inductus animo deliberato et ex praeconcep-
ta nocendi malitia, assumptis secum providis et agilibus Mi-

chaele Nagy, Georgio Égettboros, nec non Mathia Kaszap similiter in dicto oppido Körös commorantibus, in et ad eandem ibidem irruendo et invadendo, eandem comprehendere, comprehendique facere ac tandem ad carceres etiam ejusdem vulgo fogház dietas inque eodem oppido et domo habitos imponere ac imponi facere nil fuisset veritus in grave praejudicium nobilitaris praerogativae dictae dominae conquerentis, detrimentumque et enervationem virium (quod salva poena violentiae et judiciaria limitatione permanente pro fl. 100 sponte pati noluisset) evidens et manifestum. Rationi itaque ex praevia vellet memorata domina Helena Kökény et conquerens annotatum Petrum Úrházy magis Principaliorem I. et Assumentem vigore Articulorum novissimarum publicarum regni constitutionum, signanter autem Arti. 23 Anni 1613 et aliorum passim de et super quibusvis violentiis et Actibus potentiariis in Jus convenire, sibi a me Vice-Comite tam ex parte praementionati Nobilis Petri Úrházy magis Principiori I. et assumptis, quam vero Assumptorum Complicum suorum et minus principalium I. per eundem magis Principaliorem I. (exceptis de jure excipiendis) juristatuendorum et praemissis omnibus jus et iudicium, debitumque juris et justitiae complementum cum seorsiva poenae violentiae convictione enervationisque virium refusione realique et finali executione impendi et administrari lege regni admittente. Pro eo vos ex debito officii vestri ad instantiam antetitulatae dominae conquerentis erga praelibatum Dominum Petrum Úrházy magis principaliorem et Assumentem I. accedendo assignatisque eidem vel transmissis praesentium paribus, quatenus in termino hujuscae causae judicariae discussione praefixo pro die videlicet 17 et subsequentes mensis Septembris et anni currentis infra scripti in Libera Regiaque Civitate Pestensi, Comitatu itidem Pestensi habita ubi nimirum considero per se vel per Legitimum Procuratorem suum compareat praementionatosque complices suos (exceptis de jure excipiendis) juri statuatur eundem admoneatis, certificetisque rationem de praemissis redditurum efficacem recepturumque iudicium; certificando nihilominus eundem, quod sive idem ter-

mino et loco in praescriptis annotato modoque praevio comparuerit, Juristatuique petitos Complices suos juristatuerit, sive non, me nihilominus ad partis comparentis actoreae instantiam id facturum in praemissis, quod juris et justitiae dictaverit ordo. Nec secus facturi. Datum in dicto oppido Körös die 1 mensis Septembris 1688 Caspar Ráday Vice-Comes Comitatum Pest Pilis Solt unitorum mp. — Mi alább subscribált nemes Pest Pilis és Solt uniált vármegyék szolgabirája és esküdtje belől megirt Vice-Ispán urunk ugyan introdeklarált Commissiojából ad instantiam internotatae conquerentis ezen querulosa actioinak genuina pariaját assignáltuk az introdenominált Körös vásosában lakozó nemes Úrházy Péter uramnak personaliter, találván ugyan Körösön levő maga házánál egyszersmind ő kegyelmét super omnibus intro scriptis admonealtuk, relegaltuk is per omnia ad contentum eorumdem. Actum anno, die et loco ut supra notatis. Stephanus Kandó Judex Nobilium Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum m. p. Joannes Darvas Juratus assessor eorumdem Comitatum m. p. — Deliberatum est. Minthogy az I. minapi terminusrul és helyről tempestive certificáltattott és országunk törvénye szerint post horam tertiam promeridianam judicialiter proclamáltatott, vakmerőségnek vetvén magát az I. sem maga sem legitimus prokátora által nem compareált, contra tales autem contumaces et non comparentes omnia jura Regni clamarent; ahhoz képest az I. az A. ellen in tota Acquisitione convineáltatik.

Procurator A. Juriconsona Dominorum Judicum deliberatione contentus agit gratias, cupitque praesentem processum pro Extrahendis Litteris Sententionalibus Adjudicatoriis et Exmissionalibus in affuturam sedriam dictorum Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum suo modo et ordine reportari. Deliberatur. Reportabitur.

Quibus siccine reportatis, exhibitis et praesentatis continentisque earundem perlectis calculatis et sane intellectis, tandem per toties dicti dominae A. cum iisdem juris requisitiis petiit idem in Partibus latum Judicium per nos approbari, Literasque superinde Adjudicatorias, Sententionales et

Exmissionales sibi extradari. Unde nos habito inter nos mutuo tractatu, maturo consilio et sana deliberatione praemissum dictorum antehac Vice-Comitis, Judicis Nobilium et Juratorum Assessorum nostrorum causa in praecattacta in Partibus latum iudicium, tamquam verum iurique et justitiae congruum approbandum et in omni sua parte ratificandum inque suo statu et vigore relinquendum, ipsumque I. in poena secundum leges Regni in Partibus contra eundem lata et pronunciata in viginti quinque marcis gravis ponderis florenorum centum hungar. constituentibus, in una quidem directa et aequali judiciariis nostris in altera similiter directa et aequali medietatibus Partis adversae et triumphantis manibus cedentibus et pervenientibus una cum refusione detrimenti corporis, convincendum, Assumptos vero et Complices toties fati I. in homagiis eorundem florenos quadraginta Hungaricales facientes, ipsi duntaxat A. proveniente, aggravandum esse judicialiter adinvenimus et decrevimus, decernimusque per praesentes autoritate nostra judiciaria, nobis hac in parte plenarie attributa jureque et justitia mediantibus. Et quia frustra fierent iudicia nisi ea quae judicialiter decernuntur finali quoque executioni mancipentur etc. etc. etc. Datum in sede judiciaria supra factorum Comitatum in libera regiaque civitate Pestiensis feria secunda post dominicam sacro-sanctae et individuae trinitatis duodecima, Anno millesimo sexcentesimo nonagesimo primo celebrata.

(P. h.) Lecta, correcta, publicata et extradata
per me Stephanum Laczkovics supra scriptae sedis juratum notarium.

Franciscus Sötér Vice-Comes mp.
Georgius Lendvay iudex nobilium mp.
Johannes Burgstaller iudex nobilium mp.
Stephanus Pathay iudex nobilium mp.
Stephanus Sembery iudex nobilium mp.
Joannes Darvas juratus assessor mp.
Michael Dúl juratus assessor mp.

Supra scripta Aquisitio amicali mediante superata

est et annihillata recognoscit Anno 1691 die 25 Septembris
in Körös.

P. h. Georgius Lendvay Inclito-
rum Comitatum Pest Pilis
Comes Comitatum Pest et Solt unitorum judex no-
bilium mp. bilium mp.

(A nemes Oláh család levéltárából.)

DXXXVI.

. . . . . Badensis et Hochberg.

Exigente ita cum Sac. Caesareae Regiaeque Majestatis
servitio, tum Regni hujus publico bono et ipsa inexcusabili
necessitate ut Exer . . tui summe dictae Suae Majestatis
directioni meae concredito, nunc in ascensu ad superiores
Regni partes et plene easdem a Barbarorum faucibus elibe-
randi studio incumbenti, de necessario et sufficienti pabulo
pro equorum sustentatione per vicina hic circum loca quan-
totius provideatur; ea conditione, ut quantum quisquis pagus
aut oppidum de suo subministraverit, id subsequenti hieme
eidem in praestandorum alias defalcationem rursus bonifice-
tur; . . . renitentes vero et urgentissimo huic Caesaris servi-
tio sese subtrahere, aut tergiversari volentes militari Execu-
tione sine ullius refusionis spe procedatur. Idcirco emittitur
penes praesens mandatum Sacrae Caesareae Majestatis Su-
perior Commissarius . . . . . Dominus a Fischenhausen
cum nonnullis aliis sibi adjunctis officialibus, cui collectio
et coactio dicti pabuli eve . . . . . statio et annotatio com-
missa est, et demandatur proinde serio prudentibus ac cir-
cumspectis oppidorum Kecskemét, Jászberin, Körös, Sigléd,
Ároghszállás. Dor. . . , Vásárhely aliorumque hic non expres-
sorum circumjac . . . . . bus Juratis ac Communi-
tatibus, quatenus statim his perceptis de pabulo, quantum et
ubicunque reperi . . . . . unt, ad manus praedicti Domini su-
perioris Commissarii Bellici aut quo jusserit promptissime

juxta ejus requisi . . . . . administrent, quod ipsis uti supra dictum sponte comportantibus bonificabitur, renitentes vero praeter . . . . . executionem Administratorum, simul Ja-cturam sibi imputabunt. Actum in castris Caesareis ad Sze-gedin positis Die . . . Septembris 1691.

Louis v. Baden mp.

(P. h.)

(N.-Körös városa levéltárából.)

DXXXVII.

Isten sok jókkal áldja meg kegyelmeteket kívánom.

Kegyelmetek levelét vettem, melyben mit írjon kegyel-metek értem, tavaly is az mely levelet küldött vala kegyel-metek elvettem volt, ugyanazon levelet urának ő ngának fel is küldtettem volt, ő nga igen neheztelt, hogy annyi esztendő-től fogva semmit nem vehetett kegyelmetektől, meg is pa-rancsolta volt katonákkal magam is elmegyjek (elmenjek) oda és az emberekben egynehányat felhozassak, de mivel nekem is más sok elfoglatosságim voltanak, nem mehettem el, ő nga is várván. Az öreg ur megholt ez elmúlt hónapban, az asszony ő nga Posonyban volt mostan, de ottan a mint nekem írja nem fog mulatni, be megyen Horvátországban, az urfi ő nga pedig imperiumban francziák ellen van. Én is azt javal-lom kegyelmeteknek, küldjen fel az asszonyhoz ő ngához Horváthországban egy vagy két becsületes embert, a ki ke-gyelmeteknek dolgát végben vihesse ő ngával, mert ha így végben nem viszi kegyelmetek, meg foktok károsodni. Azon-ban a mit küldhet kegyelmetek az adókból, szolgáltatassa ide'kezemhez, ő nagyságok is inkább nem fognak annyira neheztelni kegyelmetekre. Az mely katonák felől kegyel-metek ír, hogy az urfi szaváal (szavával) egy gyermek lovat, ha arra valót küldött volna kegyelmetek ő ngának, igen jól cselekedett volna, nekem is irt ő nga felőle hogy megparan-csoltam volna kegyelmeteknek, az Szappanos nevű katoná-nak adta volna kegyelmetek, de azok már fenlmentek, azu-

tán is ha leszen olyan, jó lessz. Kevy István szóval izeni, hogy nem bir az pusztáról, hiszem rég kellett volna írni melyik pusztát árendálták és kicsodák, azokat is kik nem árendálták és hatalmasul élék, ezekről is tudósítson, és voltaképen írja meg, mely pusztát hatalmasul élnek, gondot viselek én reá, elég hamar talállok reá a ki gondot fog viselni, el se mulasztssa, hanem mentül hamarabb tudósítson felőle. Ezek után isten éltesse kegyelmeteket sokáig szerencsésen, kívánom. Torna Die 12 juni 1692.

Kegyelmeteknek jóakarón szolgál.

Horváth György.

Külsőim: Méltóságos gróf Keglevics Miklós uram ő nga Kőrös városában lakozó jobbágyaiuak adassék közönségesen ez levelem hamarsággal.

(N.-Kőrös városa titkos levéltárából.)

DXXXVIII.

Én Révay Elek jászok és kunok főkapitánya vallom ezen írásommal, hogy méltóságos herczeg magyarországi palatinus urunk parancsolatjából adtam és bocsátottam nemes Kőrös városának árendába három pusztá teleket u. m. Törtelt, Mizét és Lajost, ez alul megírt conditiók szerint. Primo a szokott annualis censust plenarie et defectu sine omni tartozzanak ő kegyelmek quotannis praestálni, Secundo az annualis árendán kívül semmi más jurisdictiót ne vendicáljanak magoknak. Tertio mivel mizei határhoz bizonyos erdő is vagyon, annak vá . . . . , ... illendőképen bánjanak ő kegyelmek . . . . . méltóságos herczeg is kész . . . . . azon pusztáknak szabad . . . . sában . . . . atíálni. Kinek nagyobb bizonyására adtam ezen pecsétés leveletem. Actum in Elekháza die 29 Julii. Anno 1692.

Révay Elek m. p.

(P. H.)

(N.-Kőrös v. levéltárából.)

DXXXIX.

Perillustris ac Generose Domine, mihi colendissime.

Servitorum meorum paratissimam semper commendationem. Ad literas praetitulatae Dominationis Vestrae Pesthini 26 praeteriti Mensis Julii datatas, responsorie rescribendum duxi, iam instantiam et informationem Romam transmissam esse adhuc ante dies 14 cum bona spe obtinendae et proxime percipiendae optatae Resolutionis. Et cum etiam similium promotio expensas requirat, fraternalis amor ponebit procul dubio invigilare Vestram Dominationem praetitulatam, ob aliquod subsidium transmittere possit. Interea rogo, velit praetitulata Dominatio Vestra Dominos Keeskemétienses, Körösienses et Csigledienses super transmittendis restantiis meis 54 florenum facientibus et redimendis expeditionibus serio commonere. In reliquo praetitulatam Dominationem Vestram diu felicissime vivere valereque exoptat

Ejusdem praetitulatae Dominationis Vestrae.

Viennae 3 Augusti 1692.

Servus obligatissimus

Mathias Nicolaus Wimesperger m. p.

Külczim: Perillustri ac Generoso Domino Francisco Sötér Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum Vice Comiti, nec non Jazigum et Cumanorum Vice Capitaneo etc. Domino mihi colendissimo.

Budam Pesthinum.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXL.

Nos Judices et Jurati Civitatis Körösiensis bona conscientia nostra hisce fatemur, quod postquam anno praeterito 1689 pro portionali nostro quanto 12830 fl. nobis impositi, et inclytum Regimen Baronis Beeck solutionem suam ex Budensi districtu summendi assignationem acceperit, simulque pro incassatione quartiriorum Magister hic Budae relictus fuerit, a quo annonae praefectus dnus Joannes Nicolaus Wölfesheim tam quam substitutus commissarius bellicus, ad

collectionem pecuniarum adeo vehementer impulsus est, ut coactus fuerit praeter coeteros comitatenses, etiam civitatem Körös omni fervore eousque adstringere ut ad minimum pro contentatione antememorati regiminis absque ulla perditione temporis tres quadrantes de imposito quanto deponant. Quoniam vero ex defectu paratae pecuniae, neque alibi fidem nobis procurare posse scient nos ad praefatum dnum annonae praefectum re . . . gimus, humillime rogando, quatenus ad certum . . . pus juxta debitum tamen interesse ad 2000 . . pro nobis fide jubcat, cum neque vinum neque frum . . . nostrae in pecuniam vertere sciverimus pecoraque nostra, non absque exiguo omnium cohabitantium damn . . . dere debuissimus: siquidem etiam si praedict . . . . . Regimen solutionem suam diutius expectare d. . . set, nos non solum executione (quae multo majora damna nobis causasset) gravati, verum etiam in agricultura nostra multum impediti fuissimus. Tunc modo nominatus Dnus annonae praefectus, ex singulari erga nos affectione, propterea Comorramium et Viennam ad certos bonos amicos et patronos scribere, ex recepta responsione rursum intimare, utrum in hac nostra petitione nobis gratificare posset, promisit, quod etiam fecit, et nobis coeteroquin derelictis pro fidejussione sua procuravit, memorans praeterea, quod a creditore pro hoc ab ipso imposito termino . . . . . septimanarum pro interesse ex refusione expensarum pecunias huc Budam ferendi 50 fl. desiderentur, in quod eo libentius consensimus et adhuc ob procuratam fidem obligati fuimus, cum e contrario ex necessitate vel pecora nostra levi praetio divendere, vel executionem (quae multo majores expensas nobis causasset) et ita irreparabile damnum pati debuissimus; posteaquam vero primus terminus praeteritus et nos²2000 hos florenos non ex integro persolvere potuimus ulteriorem prolongationem termini, cum oblatione adhuc aliorum 50 fl. interesse sollicitavimus, in quam, creditoris voluntatem nesciens, utrum pro nostro usu pecuniam hanc nobis diutius concedere vellet, non statim quidem consensit, accepta autem responsione, quod eousque, donec praefatam summam 2000 fl ex integro persolvere pos-

semus, nobis concessum sit. nos assecuravit, quos etiam post autumnum cum gratiarum actione refudimus. Praeterea etiam hoc anno currenti, cum ab inelyto Comitatu nobis . . . . fl. imponerentur, refugium nostrum apud ipsum Dnum Wulfesheim quaesivimus, quatenus in summis necessitatibus nostris 2000 fl. nobis denuo subvenire, partesque nostras tueri dignetur, enixe rogavimus; ad quod similiter, si solummodo de fide illa quam anno praecedenti habuit, assecuratus fuerit se obtulit, rursusque tantum effecit, ut 2000 fl. juxta interesse 100 fl. (quos etiam libentissime dedimus, et adhuc propter id debitam gratiam persolvimus) huc missi fuerint. Sicut etiam ad instantem nostram petitionem, frumenta loco contributionis, et quidem tanto pretio, quanto nos ea vendere non potuissemus, accepit ita ut ipsi Dno annonae praefecto, qui quantum potuit ad maximum emolumentum nostrum, nobis semper inserviit, et talia beneficia, quae a nullo alio sperare potuissemus, praestitit, merit, gratias referre debeamus, semperque ad ipsum refugiemus. In cujus rei fidem attestatationem hanc manu propria subscribere et consveto Civitatis nostri sigillo munire volumus.

NB. Non praescribo hanc formulam ut se necess. . . . ad hanc adstringant, sed ut recordantur puncta, ... quae in uno vel altero contigisse sciunt et scrib. . . . solum modo quod verum est. (1692.)

(Egykorú minuta N.-Körös v. levéltárából.)

DXLI.

Ajánlom köteles szolgálatomat kegyelmeteknek.

Isten kegyelmeteket éltesse sok esztendőig szerencsésen. Orosz László nevű katonám felesége Kazi Erzsébet ez előtt kegyelmetek között lakos Hodácsi János hitestársa jelenté méltó panasszal, hogy az akkori pogányság Bécs alá való indulásakor, a mint más jobbágyhelyekről, úgy kegyelmetek városából is szekereseket kívánván, akkori főbiró néhai nemzetes Beretrás N. N. uram s ő kegyelme becsüle-

tes tanácsinak impositiójából Róka Nagy János tizedje fogadta meg szekeresnek Hodácsi Jánost, minden héten egy-egy tallért igérvén nekie, ki is tizenkét hetekig oda szenvedvén az megnevezett tizednek jószága mellett, idővel megjö-
vén azon tized jószágát kár nélkül meghozta; a mint azon tized Csapó János uram fiaival s sógorával együtt lévén ebben bizonyság, ezt nem tagadhatja; Hodácsi János praetendálván azon 12 tallért, neki meg nem fizetett a tized, hanem testamentumban is feleségének Hodácsi János meghagyván, az is tekintetes, nemzetes Sötér Ferencz uram ő kegyelme előtt azon testamentalis legatio aránt való levelet producálván, ő kegyelme megparancsolta, hogy ezen nyavalyás asszonynak fizettetné meg kegyelmeitek. Erre is nem lött satisfactiója. Erre nézve kegyelmeitek kérem, ezen instans asszonynak fizettesse meg azon 12 tallért a tizeddel; én ugyan nem örömet izetlenkedném a kegyelmeitek emberével, de ily igazságos keresetiben mellette assistálnom illendő levén, ha ő neki re infecta satisfactio nélkül kényszerítik visszajöni, a kegyelmeitek emberei jószágából fizettetek meg. Nincs semmi gonosz hírünk. Ezzel Isten éltesse kegyelmeiteket. Szegedini 1693. 21 Maji.

Kegyelmeiteknek jóakaró szolgálja Pap György
subst. Capitán.

Külczim : Körös városának érdemes főbirájának, Karai Mihály bizodalmas jóakaró uramnak ő kegyelmének, becsületes tanácsival együtt. Körös.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXLII.

Ajanlom szolgálatomat kegyelmednek jóakaró atyám-
fiai méltóságos gróf Keglevics Ádám uram ő nagyságának,
jobbágyinak. Körösi uraimék.

Ertem felháborodott sziveteket néhai méltóságos Keg-
levics Miklós uram és ő nagysága hitvestársa Czobor Éva
asszonyomnak nagy praetensióját, de mivel gróf uram ő

nagysága az én juris directionra bizta minden jószágának gondviselését nem tanácsolom sokfelé hodulását kegyelmednek, mivel kidöltök, sok uraknak való kedvezkedésbül. Azon leszek minden tehetségemmel az urat ő nagyságát, ha még az imperiumban leszen, rövid nap levelemmel megtaláljam és elszenvedhetetlen nagy kívánságát ő nagyságának is félre fogom tétetni — a miatt szabadossan építsen s épüljön kegyelmetek. Gróf uram ő nagyságának parancsolatjához alkalmaztassatok magatokat, több elmúlik abban, kire ember szándékozik, mint végben vitetődnek, homo proponit, deus disponit. Mennél hamarébb, ha mi panasza érkezne kegyelmeteknek adja tudtomra. Legyen a szent Istennek áldása kegyelmeteken kívánom.

Datum in oppido Jász Berény 1. die Julii Anno Domini 1693.

Kegyetmeteknek jó akarattal kész szolgálni
Széchenyi Ferencz. Gróf Keglevics Ádám
uram ő nagyságának minden jószágának
praefectura plenipotentiarisusa.

Külsőim: Körös városában lakós méltóságos gróf Keglevics Ádám uram ő nagysága jobbágyinak nékem jóakaróimnak ez levelem adassék böcsülettel.

(N.-Körös v. titkos levéltárából).

DXLIII.

Áldjon Isten benneteket is atyámfiai körösi uraimék.

Kegyelmetek kívánsága szerint irtam gróf Czobor Éva asszonyomnak ő nagyságának, hogy Sz. Mihály napjára borbéli fzetéssel biztatja kegyelmetek ő nagyságát, melyre ugyan még semmi válaszom nem érkezett, de csak embernek való jó borokat szerezzon kegyelmetek könnyű azt pénzre forditanunk, másként is hallom eddig kegyelmetek között valami hitvány excessusok: galibás dolgok es-
tenek. Csak mint egy uratlan remintelen emberekkel úgy bántanak nemes vármegye tiszteli, arra kegyelmetek hajlan-

dósággal ne legyen, vagyon méltóságos gróf uratok ő nagysága, ő nagysága hire nélkül sem egyfele sem másfele ne folyamodjatok, ne is fizessen senki csak két pénzt is ő nagysága hire nélkül, hogy nagyobb kárára veszedelmire ne következzen állapotja. Kinek kinek közületek száz arany birság alatt parancsolom más urat ne keressetek, másként a kin mi esik afféle szófogadatlan emberen ne másnak magának tulajdonítsa, minden jószágával is fel nem éri, abban bizonyos legyen a barátom, ha pártoskodik. Ha lehetne mint a sárban esett embert úgy kívánná ő nagysága segíteni, gyámolítani elfogyott jobbágyát, nem hogy idegen kézre bocsátaná, chez alkalmaztassátok magatokat. Ezzel Isten tartson benneteket kívánt egészségben kívánom. Datum in oppido Jász Berény 11 die Augusti Anno domini 1693.

Kegyelmeteknek jó akarattal kész szolgálni gróf
Keglevics Ádám uram ő nagysága praefectussa
Széchényi Ferencz.

Külczim : Méltóságos gróf Keglevics Ádám uram ő nagysága jobbágyinak ez levelem adassék böcsülettel.

(N.-Körös v. titkos levéltárából.)

DXLIV.

Nos Franciscus Karai Judex primarius caeterique jurati Assessores oppidi Körösiensis, memoriae mandamus vigore praesentium omnibus, quibus expedit significantes: Quod in honorem Palatinalis Dignitatis sublimati serenissimi Domini Principes quot annis praedia haecce scilicet Törtely, Kocsér, Lajos et Mise sic nuncupata olim Cumanorum habitacula, veluti praelibati oppidi inhabitatoribus, a multorum annorum interstitiis et ipsa hominum memoria arendata certa pecuniae summa concessere: ita etiam nunc annuente Serenissimo Domino Regni Hungariae Palatino Spectabilis ac Magnificus Dominus Alexis Rév . . . Cumanorum, Jazigumque supremus Capitaneus instantiae demissae annuens Praedia praescripta oppidi praementionati accolis cum pro-

ventibus usus ac fruitionis causa usurpanda exhibuit; propositionibus attamen conditionalibus praescriptis, a nobis rite observandis, ordine sequenti sic sonantibus . . . . . solitam pecuniae summam annuatim defectu . . . . ullum ter . . . . . oportuno nulla superveniente causa motiva simus erogatu . . . . . consveta praediorum usurpatione, eadem in toto vel in minima parte . . . . mus usucapturi, ut haereditarias possessiones nobis vendicaturi aut nostrae terrae partibus imputaturi. Tertio Praediorum eorundem limites ac terminos utpote notos ac exstantes a confusione conterminae terrae, ac praediorum circumjacentium serio conservaturi ac abalienatione inhabitatorum locorum vicinorum defensuri, sylvam in uno praedio scilicet Mise existentem prodige non dilapidaturi, ad quorum statim recensitorum punctorum legitime postulatorum observationem ac praestationem nos ipsos procul dubio astringimus vigore ac testimonio praesentium harum literarum, consveto oppidi sigillo munitarum, ratificatarum mediante. Anno 1693. Die 29 Aug.

Per Michaellem Paalfi Patriae filium
et p. t. ordinarium ejusdem scribam.

(N.-Körös városa levéltárából.)

DXLV.

Generosi Prudentes ac Circumspecti Domini et Amici
colendi, observandissimi.

Salutem et obligatam servitiorum meorum commendationem. — Ez előtt, három négy hónappal megírtam`vala kegyelmeteknek, hogy munkás fáradságim és egészségemnek nyilván való bomlásával is elkövetett nyughatatlanságim után, ezen nemes jászai conventnek actái között feltaláltam Pótharasztya nevő praediumról való két rendbeli statutiot, gondolván azért azon intimatiómra ekkoráig való kegyelmetek hallgatását ne talántán levelemnek eltévedése okozta légyen; azért akartam azon kegyelmeteket illető igazságáról ezen alkalmatossággal újobban tudósitanom ke-

gyetmeteket, melynek expeditioja a conventben levő palatinus urunk ő herczegsége requisitorium mandatura mellett . . . . . durálván az usque ad diem septimam mensis Aprilis anni imminentis. Én azért kész vagyok expeditioba venni azon statutiókat, ha kegyelmeteknek tetszik és az iránt illendő s kívánt dispositiot teszen. Minthogy penig azon praediumnak egyik medietásában magánosan, ugymint anno 1642, a másikában is magánosan ugymint in anno 1644 statuáltatta kegyelmetek magát, azért szükséges tudnom, kívánja-e singillatim azon statutiókat expediáltatni, avagy csak egy corpusban mind a kettőt befoglalni. Elvárván annak-okaért erről való tudósítását kegyelmeteknek, deus servet praetitulatas Dominationes Vestras diu felicissimas.

Earundem praetitulatarum Dominationum Vestrarum
Jászó 7 Decembris 1693.   Servus obligatissimus
Éliás Mokosiny mp.

(N.-Körös v. levéltárából).

DXLVI.

A)

Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas, Domine Domine nobis Clementissime.

Querulose repraesentare necessitamur Majestati vestrae Sacratissimae qualiter posteaquam Dei beneficio, mediantibus armis victricibus Vestrae Majestatis Sacratissimae et faucibus Gentis Otthomanicae chara nostra patria Regnum Hungariae potiori ex parte erepta existeret; et nos tamen licet tam respectu nostrarum personarum, ita et domorum seu fundorum praerogativa nobilitari antea adhuc tempore feliciori fuisset donati; nihilominus eo non curato iudex oppidi Körös consequenter senatus omnem in nos tanquam in concives suos jurisdictionem exercere, quartiriis onerare, duplicatas portiones nobis imponere non desineret, nostraque praerogativa nobilitari, prouti respectu personae, ita etiam fundorum nos-

trorum nobilitarium uti, frui, permittere nollet, in grave derogamen legum positivarum ac immunitatis nobilitaris.

Quocirca ad Thronum Augustissimae Majestatis Vestrae humillime recurrentes rogamus supplices, quatenus Majestas Vestra Sacratissima dignetur nos quoque, adinstar aliorum regni nobilium, paterne favere et tam respectu nostrarum propriarum personarum, quam etiam fundorum nostrorum nobilitarium contra quosovis in nos illegitime jurisdictionem suam exercere volentes gratiose protegere, protectionales superinde clementer elargiri, quam gratiam et benignitatem vestrae Majestatis Sacratissimae humillimis servitiis nostris ad ultimam guttam sanguinis in gratiam Vestrae Majestatis Sacratissimae effusionem remereri omni conamine intendere benigna praestolatur resolutio.

Sacratissimae Caesareae Regiaeque Vestrae Majestatis humillimi ac perpetuo fideles subditi Joannes Szabó, Joannes Beretvás, Stephanus Kovács, item Stephanus Sepsei, Stephanus Ványi, Andreas . . . . Adamus Kandó, Joannes Kovács, Gregorius Kovács, Gregorius Ványi, . . . Ványi, Gregorius Joo, Stephanus Berkes, Stephanus Buz, Stephanus item Kövér et Michael Szivos nobiles, curiales domos in Kö-rös habentes.

B)

Illustrissimi, Reverendissimi, Spectabiles ac Magnifici nec non Generosi Domini amici nobis observandissimi.

Salutem et officiorum nostrorum promptitudinem. Quae-nam sit nobilium curias et domos nobilitares in oppido Kö-rös, Comitatu hocce Pestiensis situato, habentium et possidentium adversus judicem et senatum modofati oppidi querulosa instantia ex demissi ejusdem nobilitatis memorialis, suae Majestati Sacratissimae humillime porrecti, genuinis copiis hisce inclusis, uberius se intellecturae eadem Dominationes vestrae. Quia vero inter oppidanos et nobiles in medio praetitulatarum Dominationumstrarum degentes, ju-

risdictionique earundem magistratuali subjacentes, controversia haec vigeret, occasione cujus priusquam supplicantibus congruo quopiam juris remedio succurratur, informatio eatenus a praefatis Dominationibus vestris nobis submittenda desideraretur.

Quapropter Illustrissimas Reverendissimas, Spectabiles ac Magnificas, nec non Generosas Dominationes Vestras praesentibus officiose requirendas esse volumus, quatenus hocce in negotio circumstantionalem nobis informationem et opinionem suam quanto citius transmittere haud gravatim velint. Quas in reliquo diu feliciter valere cupiemus.

Datum Viennae die vigesima 2-da mensis Junii Anno 1694. Earundem praetitulatarum Dominationum vestrarum.

Amici ad officia parati

Cancelarius, caeterique Regni Hungariae
Aulicae Cancellariae consiliarii.

Illustrissimis, Reverendissimis, Spectabilibus ac Magnificis nec non Generosis Dominis N. N. supremo et Vice-Comitibus Judlium et juratis Assessoribus, toti denique universitati Dominorum Praelatorum, Baronum, magnatum et nobilium Comitatum Pest Pilis et Solt, Dominis Amicis nobis observandissimis.

Posonii Budam.

Anno 1694. 13 Julii sub generali congregatione Inclytorum Comitatum Pest Pilis et Solt unitorum in libera ac regia Civitate celebrata Pestiensi. Praesent. lect. publicat.
(Egykoru másolat a nemes Varga család levéltárából).

DXLVII.

Isten minden jókkal áldja meg kegyelmeteket

Mostanság érkezett tekintetes nemes vármegyén ő felségének erős parancsolatja, hogy senkinek se városi se falusi biráknak, esküdteknek, lakosoknak, semminemű tiszteknek, ne legyen szabad sóval való kereskedése, mindaddig míg a sós bányákrul lehozandó Palatinus urunk ő her-

czegsége háromszázszeker sója el nem kél. Mivel ő fölsége Palatinus urunknak ő herczegségének engedte bizonyos ideig sóval való nyerekedését. Azért akarván kegyelmeteknek értésére adnom, hogy jövendőben valaki a sóval való kereskedést követvén kárt ne valljon. Ezek után Isten kegyelmeteket éltesse jó egészségben.

Pest Die 15 Junti Anno 1694.

Kegyelmeteknek jóakarója.

Lendvai György N. P. v. szolgabírája.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárából.)

DXLVIII.

Áldjon isten benneteket jó atyámfiak körösi Kara István és uram ő nagysága jobbágyi.

Az ur ő nga nekem erősen parancsolja, az adó után legyetek és csak az óra nem tölt be, hogy ő nga vagy maga vagy embere nálam nem leszén, azért parancsolom kegyelmeteknek, gondotok legyen reá, hogy ő ngát kedvében találhassa kegyelmetek igen akarnám. Valamely madarakat szerezzen kegyelmetek ő nga számára másként nekem is vagyon gondom reá, csak hogy szégyenit ne lássa. E napokban valami processusért vagy is valami rossz esetekért, egymás között efféle személyeket megbüntetett kegyelmed, a mely nem szép emberség, s nagy violentiának tulajdonítottam és uraitok ő ngoknak s ő kegyelmőknek is nagy kússebb-ségikre esik a dolog, kit ha elérem valakin efféle hatalmaskodást, belé vész a pinze. Tisza Böldiekkel valami embersiges embernek elszenvedhetetlen pere vagyon, kik ha egymással jó rendben nem teszik dolgokat, ide székemre appellálták bajokat, ha egymással végeznek is adja tudtomra kegyelmed, hogy az urat ő ngát minden aprolék dolog végett ne terheljem, kívánom.

Ezzel Isten tartsa kglmeteket kívánom Raptim in opido Jász-Berény 31 Januarii anno Domini 1694.

J ó akarattal kész szolgája

P. Szécsényi Ferencz.

Cím : Méltóságos gróf Keglevich Ádám uram ő ngya körösi eskütt bírájának Kara Istvánnak ott lakos jobbágyoknak ez levelem adassék illendő bocsülettel.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DXLIX.

Anno Domini 1696 die tertia Januarii. Fassiones vigore Commissionis Perillustris a G. Domini Francisci Sötér Inelytorum Cottuum Pest, Pilis et Solt articulanter unitorum ordinarii Vice-Comitis mediante, pro parte et ad Instantiam Nobilis ac Generosi Domini Michaelis Vas p. t. Judicis Primarii per infrascriptos praenotatorum Comitatum Pest, Pilis et Solt unitorum Judicem Nobilium et Jurassorem contra Dominum Adamum Kandó secundum infranotati utriusque puncta in oppido Körösiensi habito in Inelyto Comitatu Pestiensis collectae.

De eo utrum.

Tudja-e nyilván s hallotta-e bizonyosan az Kandó Ádám mind azoknak az időknék s esztendőknék elfolyásokban, melyekben Körös városában lakott, minémű bocsstelen-ségekkal, szitkokkal s Isten ellen való káromkodásokkal illette légyen megirt helynek bíráit s tanácsát és az közön-séges lakosít, tudván nyilván s hallván bizonyosan? hiti után vallja meg igazán a tanu.

I. Testis. Gregorius Borbély generosi D. Stephani Balog subditus annor. circiter 24. Juratus deinde examinatus fatetur, hogy nyilván hallotta Kandó Ádámtól ezeket az következendő rossz beszédeket, ördögadta paraszt bírája, nékem nem parancsol; mert egyik lábomat feltettem az hátára, még az másikat is rövid nap feltésem, ezek az bírák s esküdtek együl egyig egyebet az hamisságnál nem cselekesznek, elvonják s húzzák a szegénység javát, magok hasznára fordítják; ugyanis ha nemes ember volna az bíró soha ennyi hamisságot el nem követnének az ördögadták etc. Nem régen is az váras nyomorúsági orvosolni mentek hogy már Pestté, de egyebet az részegeskedésnél s dorbézolásnál nem

cselekedtenek, az kecskemétiak ellenben megkeresték eleve viczeispán uramat, levertek az portáikban s könnyebbitették terheket; de ők efféléről ingyen nem is emlékeztenek etc. mondják ugyan ők, hogy nem lehet s nehéz egy embernek egy várossal perleni; de meglátom ha nem pörlök az ördögadta teremtetékkal, elfizettetem már velek ötszáz forintokat; de többet is fognak meghígyék rövid nap fizetni az ördögadták etc. vallja végre az tanu, hogy egyszer is más-szor is ezekhez hasonló és . . . . . egyéb rothadt beszédeket szüntelen hallott tőle; de hogy mindeneket . . . . . hogy ő, sőt az ég alatt is . . . . . ember, a ki ki tudna beszél . . . . . holott egyéb sem jó ki az száj . . . . .

II. Testis. Paulus Borbély annorum praeter propter 45 Subditus G. Domini Stephani Balog examine et juramento praemissis refert proxime sequentia, hallotta Kandó Ádám-tól, hogy így szidalmazta a tanácsot, az vén ördögadta teremteték közül bár én halljak meg, ha háromnak vagy négynek a feje el nem esik, azt cselekszem. Fatetur insuper omnia ista, quae proxime praecedens testis.

III. Testis. Nobilis ac Generosus Dominus Michael Erdős annor. 26 post juramentum et examen est pro certo memor sequentium, hallotta úgymond Kandó Ádám-tól szokásban vettek Körösön ezen szólásnak formáját, proverbium hominis saepe fati, nehéz egy embernek egy várossal perleni, ha ugyan vas az talyigája tengelye is, de feltettem s perlek az ördögadtákkal, elfizettetem már ötszáz forintokat velek; de többet is elfizettetek rövid nap etc. ördög szántson a lelkén az ördögadta s teremtetette paraszt birájának, nekem semmit nem parancsol etc. többeket is ehhez hasonló mocskokat szólott, melyeket mind kibeszélleni lehetetlen, mert százszor s többször is hallotta úgymond a tanu, hogy Buda Péter és birák urainkat az b. tanácsossal együtt ördögadta teremtetéknek szidalmazta, csak a miénkből tudnak élni etc. etc.

IV. Testis. Stephanus Tatai. Annor. circiter 30. Subditus Generosi Domini Joannis Mokesai juratus et examinatus fatetur, hogy Buda Péter urunk bíróságában tizedese lévén

ő is az utcának, midőn az ő Felsége szolgálatjára az nemes vármegye parancsolatjából tizedes társával szekér kéri Kandó Ádámmal ment volna szitkozódott ekképen: ördög lelkük, lélek kurva legyen az anyátok, az én házamhoz ne jöjjetek semmiért, mert az atyám is nemes ember volt, én is az anyám hasában is nemes ember voltam, tinektek adnék, nem tartozom véle, inkább készebb vagyok az lábaitokat által lövöldözni, mondotta az Fatens ezekre, csak bíró uram s a tized ne parancsolna, mint az előtt, hogy nem jöttem kegyelmed házához, most sem jönék. Arra így felel; nem parancsol nékem az ördög teremtetten sem paraszt bírāja sem tizedje.

V. Testis. Michael Vida annorum circiter 25. Subditus Generosi Domini Georgii Bóda, juratus et examinatus similiter omnia fatetur testi proxime antecedenti, simul enim erant apud aedes Domini Adami Kando tamquam unius ejusdemque vocationis et officii.

VI. Testis. Franciscus Sánta annorum 35 circiter. Subditus Generosi Domini Andreae Göcse juratus et examinatus fassus est, hogy hamis lelküknek szidalmazta Kandó Ádámmal a b. tanácsot. Nem tésznek, úgymond, semmiben igazságot.

VII. Testis. Joannes Gyúge. Illustrissimae familiae Forgacsianae subditus annorum 40 juratus et examinatus fatetur, hogy sokszor nevezett Kandó Ádámmal lélek beste lélek kurafiaknak szidta a tanácsot, száma nincs mennyiszor hallotta a szájából.

VIII. Testis. Stephanus Ványi nobilis annorum 35 juramento et examine praemissis, vallja, hogy léleketten lélek kurvák fiainak szidta a tizedeseket, ide ne jöjjetek úgy . . .
 . . . . . kat alólatok.

IX. Testis. Michael Szabó annorum 30. Generosi Domini Francisci Réthei subditus juratus et examinatus vallja, hogy hallotta némely Császár szekereseitől (kiket házához akartanak szállítani Kandó Ádámmal) kiknek hallattokra így szitkozódott, ördög adta teremtetten paraszt bírāja, hogy mér ide küldeni. ugyanis nékem mit parancsol, holott ha az szájába tészem is az újjomat még sem meri megharapni.

X. Testis. Stephanus Varga annorum 40. Generosi Domini Francisci Szárai subditus, juratus et examinatus omnia eodem modo sicut fatens immediate antecedens refert. His si plures testibus necessarii requirerentur facile in oppido centum invenirentur. Datum anno die et loco praenotatis.

Per me Franciseum Fittos Inelytorum Comitatum Pest, Pilis et Solt unitorum Judicem nobilium.

Per me Michaellem Siros eorum Cottuum Jurassorem mp.

(P. h.)

(A nemes Ádám család levéltárából.)

DL.

Mi Révkomárom városában lakos Szőke András és Kolosvári János és Kolosvári István vigore praesentium recognoscáljuk per praesentes és adjuk is tudtukra mindennek az kiknek illik ez contractualis leveltünknek rendiben, hogy mi az körösi sz. ecclesianak tagjaival alkudtunk meg az ecclesianak templomának egészben padlásolására és festésére százhatvan rénes forintokban és harmincz komáromi mérő búzában, mely istenes munkára obligáljuk magunkat ezen contractusunk mellett, hogy minden fogyatkozás és hátramaradás nélkül Isten hennlinket megtartván, valamentül jobban és szebben mesterségtünk szerént akarjuk elvégezni, kit ha elmulasztanánk vagy meg nem cselekednénk annyi vinculumra ezen reversalisunk mellett obligáljuk magunkat a mint az conventiónk tartja, minek állandő voltára adtuk ezen contractusunkat subscriptionkkal munialván. Datum Körös Die 13 Junii 1696.

Coram me Johannes Kolozsváry mp.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLI.

Tenore praesentium attestor, quod Dominus Judex et Communitas in oppido Kőresch mecum ratione illius Caesarei bovis, qui ex inattentione et infortuna unius Rustici et Incolae hujus loci pedem in glacie fregit, se comportaverint, et mihi pro eo solutionem praestiterint. Ego etiam deinceps nec modo, nec in futurum ratione bujus minimam praetensionem in illos habeo, nec habere possum et volo. In cujus fidem hoc scriptum dedi, et sigillo meo corroboravi.

Datum in Kőrös die 28 Aprilis 1697.

P. h. Georgius Carolus Schaumberger
Caes. Canc. Ar. Camp. Officialis.
(N.-Kőrös v. levéltárából.)

DLII.

Anno Domini 1697 Die 11 Junii.

Nos convocati Judices Paulus Deák, Joannes Kamrás, Joannes Haranczos aliter Nagy, Petrus Buda, Martinus Seres, Michael Vas, Stephanus Sepsei, Joannes Beretvás, Paulus Szemere, Paulus Bozó, Joannes Somodi, Paulus Borbély etc. postquam consedissemus pro Tribunali in oppido Kőrös, nostram venerunt ad praesentiam Consors relicta Andreae Varga, Gregorius itidem Varga frater Andreae couterinus. Proposuit nobis querelans Consors Andreae Varga, quod bona mariti sui Andreae Varga, Gregorius sibi retinendo per spatium septem Annorum filium suum magna cum miseria debuit sustentare et vestiri, pro sustentatione bona sua a propria matre ablata vendere debuit, ita se cum filio suo superioribus diris temporibus a fame reservavit, non negando igitur retentionem bonorum Gregorius Varga coram nobis de omnibus computum faciendo, his peractis utrasque partes bene examinando et exaudiendo, fecimus Deliberationem modo sequenti.

Deliberatum est.

Mivel Varga Gergely Varga Andrásnak mind testamentom levelét elvesztette, hova tette maga tudja, mind pedig Varga András árváját concernáló részét plenarie ki nem adta, hanem magánál retineálta, Varga András özvegyének is sem az nyolezadrészt, sem az testamentom szerint való jussát ki nem adta, azért abból az mi még restál Varga Gergelynél, adjudicáltunk Varga Andrásnének, mostani Szabó Istvánnénak húsz tallérokat, mülyeket pörpatvar nélkül Varga Gergely tartozzék megfizetni.

Extradata per Juratum Notarium oppidi
Körös.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLIII.

Posteaquam Domini Judex et Jurati oppidi Körös pro certis suis negotiis unum ex suis civibus ad Dominum ipsorum territorialem Tornam mittere constituerint, meque ad passum ipsi praebendum debite requisiverint: ideoque omnes et singuli tam civiles quam militares personae praesentibus rogantur, ut praedictum civem Körösiensem ubicunque locorum itineris praedicti libere atque secure ire, redire sinant, ipsique omnem benevolentiam exhibeant. Id quod in simili vel alia occasione erga unumquemque pro ratione dignitatis recognoscere non intermittam.

Zollnokii die 29 Julii 1697.

Sacrae suae Caesareae Regiaeque Majestatis sub Inclyto Regimine Comitissae a Guttenstein Capitaneus et Commendans ibidem.

P. H.

Johannes Jodocus Helnerd mp.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLIV.

Én alul megirt vigore praesentium recognoscalom, hogy anno et die infra notatis Körös városába törvénytelen és illetlen cselekedetímirt és ektelen káromkodásimirt is megemlitett becsületes várasnak bites Hadnagyától megfogattatván, az ott levő becsületes Birák és mellette levő tiszteletes uraimék conniventíájokból némely büntetést reám rendelvén ő kegyelmeknek satisfactiót tettem és annak utána sok jó akaróimnak törekedések után ő kegyelmek elbocsátottanak; mely ő kegyelmek jó akaratjában megegyezvén fogadom mind bátyámmal együtt, hogy azon gonosz cselekedetímirt és káromkodásimért rajtam tött büntetésekért soha senkit közülök semmi lett uton és módon schol sem nem háborgatunk, sem a mi kisebb meg sem említjük senkinek; sőt mindenkor azon dolgokért nekiek jóval igyekeztünk lenni, melynek erősségére és hitelesebb voltára adtam ő kegyelmeknek ezen kezem írásával megjegyzett levelemet becsületes személyek előtt. Datum Körös 20 Octobris 1698.

Erdős András keze keresztyonása

Erdős László kezevonása.

Coram Juratis Notariis et Decurionibus.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLV.

Én Laczkovics István recognoscalom ez írásom által, hogy minekutána megalkudtam volna becsületes Körös városával száz tallérokban procatorságomért, mindjárt akkor felvettem nemes Beretvás János uramtul, ugymint azon említett becsületes városhoz birájátul szolgálatomért 50 tallért folyó pénzül. Kirül per praesentes quietálok ő kegyelmeket. Datum Körös die 13 Decembris. Anno 1698.

Idem, qui supra m. p.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLVI.

Nos infrascripti Judex et Jurati Senatores oppidi Kőrös vigore praesentium recognoscimus et attestamur, quod die 16 mensis Augusti Anni 1697 Perillustris ac Generosus Dominus Joannes Henrich de Merbek Serenissimae Suae Majestatis et Serenissimi Principis a Vaudemon Aulae Pr . . . . . reliquerit in oppido nostro ad intertenendum pecora in ur . . . . . centum nonaginta octo magna cum minoribus computando, item die 24 Aug. ejusdem anni per Dominum Franciscum Guthai ordinarium Jazigum Commissarium addidit pecora octo, sicque evenerunt ad summam ducentorum et sex pecorum ./. 206.

Ex quibus supradictis pecoribus ad mandatum Serenissimi Principis a Vaudemon in rationem Serenissimi Principis Sabaudiae enumeravimus boves electos et maximos viginti, itemque ad literas supradicti Domini Aulae Praefecti Sopronii emanatas, et die 4 Junii 1698 exmissas, expresso nuncio seu Base Simoni Alberto Sanciago et Ianioni enumeravimus pecora majora cum vaccis nonaginta octo et vitulos duodecim, ex ipsis autem supradictis ad hoc usque tempus erepta sunt pecora magna cum minoribus undecim, quorum quidem pecora et pelles manibus praefati Base et Ianionis assignata sunt.

Ablatis itaque praedictis pecoribus et ex cura nostra exemptis (ut quietantiae docent . . . . .) sunt in manibus nostris pecora magna cum minoribus vitulis septuaginta novem, ex quibus . . . . . pecoribus erepta sunt novem, et unus est perditus, viva ante assignata sunt manibus Domini Aulae Praefecti sexaginta septem, quibus ablatis et superstilibus computatis evenit numerus ducentorum et sex pecorum, pro fructu autem supermanent vituli duodecim.

Sed quia praedicta pecora propter longitudinem itineris et fatigationem sui erant ita infirma et macilenta, instantibusque diebus hibernalibus ita destructa et nullam sibi fortitudinem aut pinquedinem comparare valentia, ut foetus suos ex parte abjecerunt ex parte vero infoecunda et sterilia

supermanserunt, videntibus certis nostris hominibus de iisdem fide mediante asseverare valentibus.

Quod autem suspicionem ratione praedictorum pecorum erga nos factam attinet, quod scilicet magna ista pecora pro minimis nostris permutavimus, nos id fecisse nec in minimo vitulo praesentibus hisce sub nomine totius nostri Senatus et Communitatis attestamur, in ejus rei fidem hanc attestationem sigillo nostro munitam extradeditimus.

Datum Kőrös . . . . . decembris 1698.

Nos Judex et Senatus kőrösiensis.

(N.-Kőrös v. Levéltárából.)

DLVII.

Infra scriptus recognosco et attestor per vigorem praesentium, Dominos Oppidanos Kőrösienses veluti humillimos ac debitos Sacratissimae Majestatis subditos (13 July occasione subortae famae ejusdam colluviei rebellicae, in fortalitiis Tokaj et Patak praesidia collocata trucidasse) me adisse, qua occasione apud me humillinam Instantiam fecerunt et illuc veniendo et gemebunde conquesti sunt, quatenus plane die ante de ullo penitus tumultu audientes, tres currus cum residuis, ad complendum contractum et secundum conventionem quinque millibus florenorum ungaricalium pro termino sibi infixo, Dominis suis terrestribus Illustrissimis Comitibus de Keglevics in Comitatu Tornensi, ... quorum deputatos si in via aut Agriae me convenere contingeret, eosdem aut cum securo occasione redire faciam, aut summam eandem interea Agriae usque ad tempus securius deponi et reservari curem, quos vero non reprehendi, si quidem audita hac fama et malo rumore, ipsimet deputati 14-ta July rediere. In itinere ipsis Hodnász quidam Szolnokiensis obveniens eos a rebellibus venisse accusatus et quidem desuper apud Commandantem Illrum (qui hoc audito duos ex Primariis oppidi Kőrös Civibus in arestum Szolnokinum deduci fecit) hoc in passu accusavit. Quod vero non ad Rebelles sed ad prae-

dictos suos Dominos terrestres Comites de Keglevics pecuniam illam deferre voluerunt hisce fide mediante testor et pro rei necessitate cum juramento fateri quodocunque paratus sum. Qua de causa hanc attestationem meae propriae manus subscriptione et sigillo meo consveto corroboravi.

(1698.)

Ditrich de Glöcksberg.

P. H.

collonellus.

(N.-Körös v. titkos levéltárából.)

DLVIII.

A Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis Administratione Budensi ex una, cum Judicibus coeterisque oppidi Keres juratis civibus et senatoribus ex altera parte, circa futuram Decimarum arendationem ac praestationem subsequens contractus ad Benignam Excelsae Aulicae Camerae ratificationem desuper humillime praestolandam initus, et quidem 1-o Praefato Keresiensi oppido jus et facultas omnis generis in territorio hactenus in possessione exstito arendationis Titulo erga exsolutos Trecentos viginti quinque florenos speciali ex Caesareo indultu his belli temporibus usufrui concessas, Decimas deinceps et imposterum secundum Regni consuetudinem exigendi in perpetuum speciali ex hoc motivo et annexa hac conditione attribuitur, ut pro 2-o Cunctae Totales et integrae dicti oppidi Keresiensis ad hoc usque tempus interventae et ab aerario Caesareo merito secus bonifiendae, tam ratione deperditorum boum, quam aliorum quorumcunque negotiorum, vigore adjacentis specificationis multa millia florenorum importantes praetensiones annullatae et in perpetuum sublatae, nulloque amplius aevo se suscitandae sint. Non minus ut 3-io dictum Keresiense oppidum loco praeattactae universi generis Decimarum eidem concessae praarendationis, quovis anno in perpetuum sexingentas Inferioris Austriae mensurae metretas mixti, bonae qualitatis tritici praestare ad proximum Domum Annona-

riam, et ad summum ad Festum Sancti Michaelis Archangel, propriis expensis, citra aerarii Caesaris aggravamen advehere, manibusque destinati eatenus Officilis assignare, ac insuper Taxam ordinariam sive summam arendatitiam Episcopatus Vaciensi ex propria crumena quotannis exsolvere et dinumerare teneatur et obligetur, porro 4-o Intuitu tantorum praeteritis belli temporibus supportatorum gravium onerum, saepementionato Keresiensi oppido, quemadmodum prius sic quoque etiam moderno currente anno erga exsolutionem arendatitiae pecuniariae Taxae et sine alia praestatione omnis decimalis generis praecarendatio et exactio conceditur, et admittitur, in cujus rei fidem bina Instrumenta confecta, ac consveta subscriptione et sigillorum appositione ab utrinque munita, partique unicuique exemplare majoris securitatis ergo ad manus traditum est. Datum Budae 23 Novembr. A. 1699.

Georgius Prunner

Geor. Christ. Zenneg P. H.

de et in Scharfenstein

Wolf. Martinus Hietel.

(N.-Körös v. levéltárából.)

DLIX.

Anno 1699 die 1 mensis Junii. Recognoscalom praesentium per vigorem, hogy Körösön lakozó nemes Oláh János uramat minemű blüntetésre nemes vármegye marasztotta volt, úgymint száz német forintokra, jámborúl megadta, körül praesentibus de perceptis quietalom ő kegyelmét. Datum Körös Anno die ut supra.

(P. h.) Sötér Ferencz nemes Pest- Pilis- és Solt-
vármegyéknek viczeispánja.

(A nemes Oláh család levéltárából.)

Kelet nélkül való levelek.

DLX.

Én Pesti kádia az hatalmas, győzhetetlen török császárnak egyik törvénytudója, tevője.

Kecskeméti, körösi, czeglédi birák tudjátok az régi szo . . . . . közzületek meghalt, annak holta felől feljűtjete, de meg . . . . . nek felőle. Azért ez levelem látván birák engemet min . . . . . hi halt meg közzületek, mert nálam tudva van azért láss . . . . adtok előmbe és mint tagadgyátok, hogyha nem jütök . . . . . vezértül parancsolatot vészek és felhozatlak be . . . . . úgy is meg kell vallanotok ki halt meg és két annyit . . . . . rajtatok. 18 septembris.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

DLXI.

Én Szolnok várában budai vezér ő naga jószágának gondviselője, parancsolja . . . Bek.

Kecskeméti, körösi birák hatalmas budai vezér ő naga levelét oda küldöttem, mivel vezér ő naga parancsolatja vagyon az élés felől. Azért ezen levelem látván, órát napot ne várjatok, mindgyarást ide be az szekereket minden szekéren 12, 12 zsákot küldgyetök, mert hatalmas vezér parancsolta. Az szekereknek hja ne legyen, hat-hat ökörrel jó szanak (?) zsákok legyenek, mert mi kár leszön az élésben, ti lesztek okai.

Csötörtökön itt ben legyenek.

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

DLXII.

Én Pestön lakozó Hadszi Mehemet Nazür képebeli.
Isten engö(delmébül).

(pecsétje helye.)

Körösi! tudod hogy kültem 2 . . . . . való szattyan
vörös bürt. Azért varras . . . . . csinállya ha egyik egyik
öt-öt forintban . . . . . k is, jámbornul megadom az árrát
szépen az mint tudod, jobban es szebben megvar . . . . .
szöggel. Urnak való legyün, ez az paran . . . . . tallal
tölcsd meg és mikor . . . . .

(Eredetie N.-Körös v. levéltárában).

DLXIII.

Adjon Isten minden jót minyájakoknak.

Huszejn

(a pecséten)

Én Pestön lakozó Huszaju agha ti nektek uratok. Ezt
hagyom és erőssen parancsolom birák és polgárok, ez leve-
lem látván, mindgyarást az biró hozzám fel jőjön és magad-
dal biró négy kaszássokat hoz föl az szőlő munkára, az bo-
romnak az árrát is felhozzad és az szőlő munkájára mikor
be kellett volna hordani nyomatásával együtt öt tallért köl-
töttem, azt is rajta meghozzad az költséget kifizetvén az kin
az ször (sor) volt volna az feljövételben. Az két teheneket is
felhozzátok. Ugyan mastan az ki nálatok vagyon az két
embör is jőjön fel az kinek az szolgálai tehenet loptanak, avagy
küldgyetők 20 tallért. Az feljövétellel semmit ne késsetek,
mert Tömösvárra akarnak ismég (a többi szétmállott).

Kivül : Adassék az szentkirali birónak ez levelem igen hamar-
sággal.

(Eredetie N.-Körös v. levéltárában.)

DLXIV.

Mehmed

(pessélen.)

Én Mehemet tih..ja Pesten tinektek jóakarótok!

Ezt akarom körösi birák értésekre adnem. Az en pinzem nálatok vagyón. Mondottam vala hogy az én pinzemre két jó pasztormát hajtsatok, miért hogy így cselekszők aján-dékon nem kérem . . . . . hanem pinzemre sem cselekeditek meg. Ennek előtte való birák pinzemre az mit kértem az jámborok meghoszták, annak felette az mely embert én hoz-zám kültek az palánkfa dolga felől, Én az olajbékhez elmen-tem, Én azt mindenképen elvégeztem, Én annak . . . . . disznó kurvafának megmondottam, hogy veszteg . . . . . Én azt minden jó módgyával véghez vittem. . . . . Birák mi annak az oka, hogy az szegénységet még is azon . . . . . csátok, miért hogy igazán meg nem mondotta az hitetlen disznó kurvafia az mit én izentem, hanem mégis . . . . rejá, olyan rossz disznó bolond embert kellett ide . . . . . tek, hogy az mit izentünk tüle meg nem tudja mondani. Ez egész nyáron is egynehány levelt kültek hozátok és mind az egész országra az penteli palánkfa dolga felől oda . . . . . egy . . . . . is abból sem lesz semmi nyavalyasok, azért ez mastani felől is nem leszen semmi nyavalyasok. . . . . En-nekfelette az én pinzemből vegyetek két jó pasztormát a számomra. Ismét az olajbek számára én ígertem az . . . . . egy pasztormát, azért azt is felhajcsátok mert az (mit) meg vesek (talán: vettek) rajtatok, mi azt nem parancsoltuk, hogy . . . . . felhozzatok; de ha ti felhozzatok az . . . . . pasztormát, ugyan meg kivan . . . . . Azért ebben egyebet ne . . . . . annélkül fel ne jöj, mert én ezt bizony megveszem rajtad . . . . . hadgyál fel. En-nek utánna valamely em. . . . . nem küldetök ide felhoz-zák. Azért ezeknek . . . . . vallani. Annak felette mi az oka, hogy az Boreh (birkák) felől semmi sajtot nem adol. Bi . . . , ha te engemet nem biztattál volna én ré-gen el . . . . . volna, azért láttad az idén az szekereket . . . . . mert én ezt bizony oda adom az ide . . .

Azért lássad viseld gongyát, minthogy az te számodra tartom az birkét. Azért te biztattal felőle régen a . . . . . megl. . . . . volna. Azért az teheneket mindgyarást felküldgyétek, mert az barátság és emberség . . . . . azért én nem adom másnak, hanem . . . . . Én sem tinektek sem az városnak nem akarom . . . . . Ti se akarjátok az én káromat.

. . . . . 16..

Czím: Adassék kőrösi bi. . . . .
(Eredetie N.-Körös v. levéltárában.)

DLXV.

Tisztelt testvérem, — városi szubasák; Becses személye iránti üdvezletem s szerencse kíváratim uj holdjait küldve, szeretettel tudatom, ha mint létem felől kérdést tenni sziveskedik, hogy Istennek legyen dicsőség, — jó egészségben vagyok s ezt viszont kívánom is. Ezek után emlékezhetek, hogy rétünkre nézve 17 kocsiiban egyeztünk meg, eddig Kecskemétről 8, Czeeglédről 2 kocsi jött, s így még hibázik 7.

Musztafa

lovassága a pesti várban.

Oldalt: Testvérem! Midőn azon részen valál a kőrösi bírákkal értekezvén 7 szekér jobbaeska szénát rendelél meg: — légy szives azt most beküldeni. De ha jobbaeska van ne küldj a hitványból.

Kivül törökül: Isten segedelmével a városi szubasáknak adandó!

DLXVI.

Szerencsés kegyelmes uram! méltósága épen maradjon!

A Kőrös városi szegények folyamodványa így hangzik: E város lakói a seregek elől ezelőtt elszéledvén kegyes császári fermán adatott ki az iránt, hogy a császári salét-

romgyártásra való tekintetből, az édesgetésre városunkba telepedő ráják békében hagyassanak. Ezelőtt a ráják hivatására ezen kezünk közt levő parancsokban a zaimok meg is nyugodtak s azok szerint cselekedtek. Most azonban Hámid szpahi két ily ráját szünet nélkül háborgat. Alázatos kérelmünk tehát az, hogy nagyságod szerencsés napjaiban e zaklatás szűnjék meg, melyre nézve a parancs nagyságodtól függ.

Szegény szolgálai.

DLXVII.

Lelkem Ali basi! üdvözetem után tudatni valóm ez: Hát ilyen a te fa iránti intézkedésed? Mindenki a defterdároktól kér fát s most magunknak sines. Vagy „nem adhatunk,” azt mondják a ráják, — micsoda szó ez? Hát az mi dolog hogy egy szálkányi fánk sines? — Vagy fát hozass a rájákkal, vagy magokat küld el ide hozzánk. Széna felől is intézkedjél. Azután meg jeget hordjanak s az ezt hordó kocsiikkal szubasa jöjjön. — Azok sem pontosak. Kocsikat küldj, — el ne mulaszd.

Iszmail
budai defterdár.

DLXVIII.

Ha egy hitetlen alattvaló meghal, (gyermek nem létében) az apa férfi testvérének gyermeke s az anya testvére, miként osztoznak sz. törvény (*ser'*) szerint az örökségben?

Az anya testvére kap a vagyonból hatodrészt.

A mi fenn marad mind az apa testvére gyermekének adatik, vagy mint a folyamodványban van:

Hat egyenlő részből egy rész az anya testvérének, a megmaradt öt rész pedig az atya testvérének adatik.

a megvetett Musza
(bocsáttassék meg neki.)

DLXIX.

. . . . . tisztelendő tanács urainkhoz, kegyelmetekhez mint minékünk jóakaró urainkhoz járulunk ez alázatos supplicationk által, mivel édes jóakaró uraink, édes hazánk és nemzetünk oltalmazásában estünk vala az pogány ellenség sanyarú rabságában, az honnét nem kevés summa pénznek igiretivel és adásával kénszerítettünk magunknak szabatságot . . érnünk, melynek megfizetésére elégtelenek lévén magunk emberségétől megadni. Azért alázatosan könyörgünk kegyeteknek, mint minékünk kegyes patronusinknak, méltóztassék kegyetek ilyen szegény nyomorult rabszolgáihoz kegyes jó akaratját mutatni és alamsináját nyújtani, kiért az minden jókkal bővelkedő szent Isten kegyeket minden javaival áldja meg és tegye szerencsésé kegyeteket az uj esz-
. . . . . ben.

Kegyelmetek szegény alázatos . . . . . i és jóakarói.

Jakabházi Gáspár.

. . . . . acs István.

. . . . . ot Márton.

kegyes választ várunk.

(Eredetie N.-Kőrös v. levéltárában.)

DLXX.

Köszönetem után Isten áldja meg klmedet kívánom.

Jóakaró bíró uram, levelem által ennek okáért találtam meg klmedet, a mely embereket mellém adtál, azok nem késérok hanem tolvajok voltak, mert a sánczból elloptanak két pár eszimat, a melynek tudom igen-igen nagy búját fogjátok látni, azért ugy nyissa fel szeméit kglmetek, hogy kikeressétek, mert ezek két rendbeli embereket loptanak meg, magyar részről száz két katonát, török részt és engemet is szegény rabot hiremen megmocsokoltanak postáimmal együtt. Ezek utána Isten áldja meg klmedet.

Én korponai Fekete Peti szolgálók klmednek.

Külszím : Körösi biráknak eskütt polgárral együtt ez levelem hamarsággal adassék.

DLXXI.

Kecskeméti birák uraimék, mi az kglmetek emberei, az mely dologban járánk az hatalmasok eleibe minden részekről megalkuttunk 300 tallérban, az mely alku sok fő emberek által lött meg . . . . . az pinznek napot vetettek vasárnapot, az mely rövid idő, hanem az . . . mennél hamaréb külgye kegltek más emberektől, mert utban vagyunk; — az hatalmasoktól hamar nem mehetünk, az kötele .0 tallér.

Sárközi Boldizsár.

Kgltek ebben az dologban forgolódgýék, mind az két részről sietséggel, hogy nagyobb kárban ne . . . . . llék.

. . . . . anak 24 . . . . .

(Egykorú másolat N.-Körös v. levéltárában.)

DLXXII.

Tekéntetes nemes tanács!

Hogy az Ur Isten ő szent fölsége mennyei áldásával szeresse a tekintetes nemes tanácsot szívesen kívánom. Mivel a mi telyes szentháromságnak dücsőségére fölszerelt szerzetünknek kiváltképen való regulája és célja az, hogy az áhitatos keresztyéneknek alamizsnabeli adakozásokból, a mi természet szerint való ellenségünknek, a dühös pogány töröknek kemény fogságában sanyargó szegény keresztyén atyánkfjait kiszabadítsuk, arra való nézve alázatosan folyamodom gratiájához a tekintetes nemes tanácsnak, méltóztassék keresztyéni szeretettel viseltetvén azon szegény kimondhatatlan sanyarúságot szenvedő keresztyén raboknak megszabadulására valami alamizsnabeli költséggel

succurálni, melyért a véghetetlen irgalmasságú telyes szent háromság léssen bőséges megjutalmazója a tekintetes nemes tanácsnak.

Ezzel elvárom kegyes resolutioját és maradok

Az tekintetes nemes tanácsnak

alázatos szerzetes szolgálja

Fr. Primus a. S. Felice.

FÜGGELÉK.

DLXXIII.

Mi Szinthey Márton az tekintetes és nagyságos Be-deghi Niary István uram diósgyőri tisztartója és felesége Bakos Susánna fia Sajgó Ferencz és leánya Erzsébet adjuk mindeneknek tudására és emlékeztetire, ez jelen való levelünknek . . . . . mi megtekéntvén az mi jámbor jobbá-gyunknak Nagy-Körösen lakozó Oláh Mihálynak eleitől fogván való hűségét és jámborságát, adtuk neki és maradé-kinak egy házhelyet örökben, száz magyar tallérban, mely házhelyet htnak Balaskó András háza helinek, az nagy út-czában, egy felül való szomszédsága vagyon az praedicator háza, más felül Herczegh István háza, ilyen okkal és móddal, hogy mi töltünk és mind öröki szabados ember legen, és mi nektünk se maga se maradékja semmi adofizetéssel ne tar-tozzanak, hanem birják szabadoson. Melynek nagyobb erős-ségére és bizonyosságára adtuk ez mi kezünk írása és pecsé-tünkkel megerősített levelünket. Actum in arce Diós-Győr die 18 Octobris Anno 1630.

Szinthey Márton mp. (P. h.)

Bakos Susánna saját keze keresztvonása. (P. h.)

Sajgó Ferencz. (P. h.)

Sajgó Erzsébet keze keresztvonása. (P. h.)

(A nemes Oláh család levéltárából.)

DLXXIV.

Nos Universitas Dominorum Magnatum et Nobilium Comitatum Pestiensis Pilisiensis et Albensis sedis Solt unitorum. Damus pro memoria, quod cum nos hic in praesidio Filekiensi Anno praesenti Millesimo Sexcentesimo trigesimo nono sub sede judiciaria nostra die videlicet vigesima nona mensis Januarii frequenter celebrata et administrata una cum Vice Comite et aliis iudicibus ad id legitime ordinatis pleno et frequenti numero in unum convenissemus. Eotum Generosus Dominus Gregorius Batik modernus utpote Vice Comes noster e medio aliorum nostrum personaliter exurgens in conspectum exhibuisset et praesentasset literas quasdam Attestatorias simul et Inquisitorias super vera et indubitata Nobilitate Familiae Szarka prosapiaeque ejusdem institutas ac pro nunc ad Instantiam et legitimam requisitionem Egregii et Nobilis Joannis Szarka collectas et collimatas ac vulgari sermone conscriptas, quarum quidem talis tenor esset: prima Testis én Inácsi nőmös Tóth Mihály anyja Ilona aszszony annorum sexaginta. Az teljes Szent Háromság Istenre megeskötven, hitöm után ezt vallom. Hogy engemet az én nőmös jámbor uram Szarka Balázs Bugira vitt, én akkor leány voltam, én előttem penig ezen megnevezett nőmös Szarka Balázs uramnak volt másik felesége. Azon feleségétől Mihályf Ballabás leányátul lettenek volt két fiai Szarka Dömötör és Szarka János, ez megnevezett uram fia Szarka János katonává levén esett rabságra s vitetett az gályára, mely most is oda vagyon. Szarka Dömötör emberkort érvén s megházasodván ennek az Szarka Dömötörnek maradott . . . fia Szarka János, mely mostan Körös városában lakozik, ez ő . . . egy jó emlékezetű nőmös eleitül való jószágot nem tudta bizonyosan mint legyen. Én azért mivelhogy az atyja atyjának felesége voltam, s az ő atyját Szarka Dömötört én tartottam fel is gyermekségétől fogva, ez Bugyin levő jószágunkat ez Szarka Dömötör fia, Szarka János nem tudván, de én jól tudom, nyilván igazán hitem után ezt vallom, hogy nőmös Szarka Dömötör fiának Szarka Jánosnak két házteleke va-

gyon a bugyi jöszágban, az egyik háztelek tulajdon az én uramról Szarka Balázsról maradt, s Dömötör fiára, melynek fia ez Szarka János; ez háztelek pedig az szilos mellett volt, s ugyanazon szilos ahhoz az háztelekhez való volt. Az másik háztelek pedig ezen Bugyiban én előttem való feleségétül az uramra Mihálfi Borlobás leányátul Szarka Dömötör anyjátul maradt reája, mely második házhelyhez is mint atyjának anyjátul való háztelekhez, hasonló jussa vagyon, mint igaz vérnek. (Bizonyoságnak okáért) Alsó szomszédunk volt Szűnyog Albert nőmös szömély. Az felső szomszédunk Marcus Mátyás, paraszt szömély volt ez. Az háboruság előtt békeségesen laktam ezen . . . . . nevezett nőmös Tóth Máthé leánya Ilona asszony. Ezen Pestvármegyében, Babad nevű pusztához, így hallottam igazán az uramtul nőmös Szarka Balázstul, hogy jutottak volna az régi eleik: nem tudják mely földről akkorbéli időben arra az földre szakadtott volt egy vad leányt azt akkorbéli fölséges királya Budának meghallván, hogy azon az földön volna az az vad leány, tött volna ily ígérte és mondást, hogy azt a ki neki megfogná, megajándékozná. Ennek az én Istenben üdvözült uramnak az anyjának az elei Cervő Sebestyén valami okossággal megfogta volt és Budára király urunk ő felségéhez felvivén egyéb kérést nem kért király urunk ő felségétül ez Babad nevű pusztánál, melyet ő felsége meg is adott s pöcsétes levelével is meg is erősített volt ő felsége király urunk, mely levelet egynihányszor szemeimmel láttam s kezemben is volt sokszor. De egy Szűnyogi Albert nevű gyermeket tartottunk s otthon nem létünkben mind iskátolástul, az kiben az levelet tartottuk, ellopta, ezen Babad nevű pusztáról való levelünk abban volt, melyet király urunk ő felsége adott volt nagyobb bizonyoságnak okájért, az mig Bugyin otthon jöszágunkban laktunk, az kik rajta akartak élni, ez Babad nevű pusztánkot az én uramtul Szarka Balázstul árendálták meg esztendőről esztendőre, mely nőmös uramtul Szarka Balázstul maradt az fiára Szarka Dömötörre, annak holta után ezen jöszág szállott Szarka Dömötör fiára Körösön lakozó Szarka Jánosra, mi kivülöttünk

soha egyéb urát ez Babad nevű pusztának nem hallottunk s nem is tuggyuk; hanem mi voltunk király urunk ő felsége Donatiója után, igazán birtunk mint saját örökünket. Secunda Testis: Én Bugyin nőmös Nagy Benedek leánya Margit asszony annorum sexaginta sex. Az teljes Szent Háromság Istenre megesküvén hitem után azt vallom, hogy voltam husz esztendő ember, mikor Bugyiról elfutottunk, azért nyilván tudtam és tudom, hogy Szarka Balázs nőmös ember volt s maga saját nőmös telekén lakott. Szarka Balázs fia volt Szarka Dömötör, Szarka Dömötör fia pedig Körösön lakozó Szarka János. Tertius Testis. Én Barkó Mihály annorum quadraginta novem. Az Szent Háromság Istenre megesküvén hitem után ezt vallom, hogy az háborúság reánk jövéen Körössé befutottunk. Szarka Balázs igen öreg ember volt s én gyermek voltam, s kérdeztem tüle micsoda rendbeli ember volt s azt mondotta, hogy ő Bugyin nőmös ember volt s ott vagdalták volt meg az tatárok az maga jószágában s laktam is egy házban esztendeig Szarka Balázsszal s Szarka Dömötörrel, s együtt futottunk fel is Lévára. Nyilván tudom, hogy Szarka Dömötör fia Szarka János Körösön lakozó, Quartus Testis. Biki István lévői praesidiumban lakozó, annorum circiter septuaginta quatuor sub juramento fassus est tali modo. Tudom, hogy Szarka Balázs Bugyin lakott, de nem tudom, mennyi része volt . . . . . Az Bobadban is tudom, hogy része volt Szarka Balázsnak . . . . . mely emberek hire nélkül Szarka Balázsnak az bobadi határra hajtották marhájokat, elhajtotta Bugyira Szarka Balázs maga házához és váltságón adta ki, egyszer Ocsán Kis Pétert hogy szolgáltam, Szunyoghi Mátyástul az gazdám megkövette volt az bobadi földet, rejá hajtottam volt az marhát, eljöve Szarka Balázs, egy ökret az gazdámét eltvé s az gazdám másfél forinttal váltotta ki az ökret Szarka Balázstul, azt mondotta, hogy ő is ur Bobadban, ha Szunyoghi Mátyás . . . . . tudom, hogy mind Bugyiban s mind Bobadban volt része Szarka Balázsnak. Quintus Testis. Eötvös Mihály az lévői praesidiumban lakozó, annorum circiter quadraginta, sub ju-

ramento fassus est tali modo. Hallottam az nénémtil Szunyoghi Susánna asszonytul, hogy Szarka Balázsnak része volt Bugyiban. Ez szerint azért kiszedvén az bizonyságokat viceispán uram commissiója mellett magunk pecsétí alatt kiadtuk az bizonyságokat ez instánsnak. Nos itaque versitatis, trutinatis, examinatis praemissis universis Attestationibus, earumque continentiis singulisque Articulis praenarratam Familiam Szarka nuncupatam ortum suum traxisse ex vera, legitima et indubitata prosapia testantibus etiam aliis literis et literalibus documentis, ex eo in uberiores universorum praemissorum Contestationem eandem Familiam adhuc superstitem et signanter Egregium et Nobilem Johannem Szarka cum universis filiis, filiabus, successoribus item utriusque sexus in coetum et numerum istius Comitatus nostri accepta . . . . . nostrarum sub sig. . . . . ordine consvetis Authenticis tam . . . extra datarum testimonio mediante, Communis id requirente et suadente juris acquitate. Datum ex sede Judiciaria nostra, feria quinta proxima post Dominicam Reminiscere, in praeallegato praesidio Filekiensi frequenter celebrata. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo nono.

(P. h.) (P. h.) (P. h.) (P. h.)

Lecta publicata per . . . et extra
data per notarium sedis ejusdem.

(A nemes Ádám család levéltárából.)

DLXXV.

Nos Comes Joannes Draskovith Perpetuus de Trakos-
tyán, Regni Hungariae Palatinus et Judex Cumanorum, nec
non Sacratissimi Principis ac Domini Domini Ferdinandi
Tertii Dei gratia electi Romanorum Imperatoris semper
Augusti, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae etc. Regis,
Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae, Comitis Tyrolis etc.
Intimus Consiliarius, Camerarius et per Hungariam Locum-
tenens. Memoriae commendamus tenore praesentium, signifi-

cantes, quibus expedit universis. Quod Nos ad nonnullorum instantium supplicationem apud nos propterea factam, tum vero attentis et consideratis, fidelitate ac fidelium servitorum meritis, nobilis Michaelis Oláh, quae ipse Sacrae imprimis hujus Regni Hungariae Coronae ac deinde Sacratissimae Caesareae et Regiae Majestati Domino nostro clementissimo, pro locorum et temporum varietate, fideliter et constanter exhibuit, ac imposterum quoque pari fidelitatis et constantiae fervore, sese exhibiturum et impensurum pollicetur. Totalem et integram portionem possessionariam desertam, possessionis desertae Inács in Comitatu Pest existentis et habiti, quae numerum triginta duarum sessionum colonialium non excederet, ac antea Nobilium Joannis Biró et Petri Fejes prae-fuisse, sed per mortem et defectum seminis Eorundem, ad Sacram hujus Regni Hungariae Coronam, consequenterque Collationem Regiam juxta antiquam et approbatam ejusdem Regni consuetudinem ac legem, rite ac legitime devoluta et redacta esse perhibetur. Totum item et omne jus Regium, si quod praelibata, Sacratissima Caesarea et Regia Majestas in praecattacta portione possessionaria deserta, possessionis desertae Inács in Comitatu Pest existentis, habiti etiam aliter qualitercunque laberet, aut Eadem et eadem, ex quibuscunque causis, viis, modis et rationibus Suam concernentes Majestatem simul cum cunctis suis utilitatibus et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus, cultis et incultis, agris, pratis, campis, pascuis, pascuationum locis, faenetis et foenilibus, sylvis, nemoribus, montibus, collibus, vallibus, vineis, vinearumque promontoriis, aquis, fluviis, piscinis, piscaturis, pisciumve clausuris, molendinis et eorundem locis generaliter vero quarumlibet utilitatum et pertinentiarum suarum integritibus, quovis nominis vocabulo vocitatis ac ad Eandem et Eadem de jure et ab antiquo spectantibus et pertinere debentibus, sub suis veris metis et antiquis limitibus existentibus, praemissis sicut praefertur stantibus seque habentibus, memorato Michaeli Oláh ejusdemque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis (si et in quantum ad aliquam Ecclesiam vel Arcem Suae Majestatis non pertinerent)

Authoritate nostra Palatinali et Locumtenentiali, qua pleno jure fungimur dedimus, donavimus et contulimus, imo damus, donamus et conferimus, Jure perennendi et irrevocabiliter tenendam, possidendam pariter et habendam salvo jure alieno. Harum nostrarum vigore et testimonio literarum mediante. Quas praefata Sacra Caesarea et Regia Majestas in formam sui Privilegii redigi faciet, ubi in specie eidem fuerint reportatae. Datum in Libera Regia Civitate Posoniensi die quinta mensis novembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Sexto.

Comes Joannes Draskovith.

(P. h.)

(A nemes Oláh család levéltárából.)

DLXXVI.

Én nemes Borsodvármegyében Mező-Miskolc városában lakozó Szintay Márton leánnyommal együtt Örsökkel, feltevén elsőben is és magunkra vállalván Isten kegyelmességéből ennek utána születendő gyermekinknek közel és távol levőknek atyáinkfiainak, szomszédságoknak és mindeneknek valakiket az ide alább megírt dolog most avagy jövődében akármi uttal illetne és illethetne törvény szerént való terheket, valom és adom tudtára mindeneknek, az kiknek illik ez fassionalis levelemnek rendiben, hogy én bizonyos eltávozzhatatlan szükségemtől kényszerítettven s kiváltképen az ide alább megírt jószágomnak közelebb és hasznosabb helyen való jószágot akarván magamnak és maradékimnak szereznem, és ez alább specificált pénznek egy részével ez mastani szükségemben kényszerítettven magamat és megírt leányomat táplálnom és tartanom. Ez helyes okokra nézve, mivel Sáfár István örökös jobbágyunk volt, Nemes Pestvármegyében Nagy-Körös nevű városban, megtekintvén emberséges embereknek mellette való törekedéseket a jobbágyság alól felszabadítottam ugymint n. kétszáz 80 magyar forintokban, mely summát semel et idem nekem letette, házával együtt

Tallas Pál, Czöker Mátyás szomszédságokban, minden ahhoz tartozó utilitásával, conditioival és pertinentiáival egyetemben, ugymint mivel és műveletlen szántóföldeivel, mezejével, rétjével, legeltető pástjával és mezejével, erdejével, berkével, szőlőhegyével, halászó vizeivel, malmával és malomhelyeivel és minden névvel nevezendő eleitől fogvást az egy házhoz tartozó hasznaival, jövedelmével és határral egyetemben örök és meghivathatatlan áron adtam és per manus mindjárt is kezében is megirt kétszáz 80 forintokban, az mi megnevezett Nagy-Körös városában lakó Sáfár István jobbágyunkat megszabadítottuk, magát előtte és utána levő magzativál az egy házhelylyel együtt, hanem abban levő mindennemű jussomat és dominiumi privatumomat ő kemekre és megirt maradékjokra transferálok pleno jure, melyet kezünk írásával confirmáltunk és meg is erősítettünk ilyen nemes személyek előtt Forgó Pál, Porozbai Mihály vármegyéknek hites szolgálai előtt. Miskolcz die 20 Aprillis Anni 1653.

Szintai Márton + (P. h.) Szintai Örsök +

(A nemes Oláh család levéltárából.)

DLXXVII.

Én alább irt nemes Szeles Mátyás adom tudásokra mindazoknak valakik ezt jövendőbe olvasni fogják, hogy az háborus időben kedves gyermekeim közül Ferencz, Bálint és György az háború végett az országban szélyel bujdosnak. Ezek közül öregségemre legöregebb fiam Szeles Ferencz meglátogatott, kin is nagyon öröltem, hogy még az dühödt töröknek rabjává nem lett, mint a kiből én kiszabadultam s örömömnök atyai indulatjából adtam ezen fiamnak száz magyar forintokat, kiért is kezem csókolással jó fiam kezit adta, hogy soha sem engem, sem idehaza levő Albert, István és Susanna testvérjeit s az haza kerülhetők is meg nem háboríttja. Többet én is nem adhattam, mivel az török világban sok javaimtul megfosztattam, mind pedig 1632-ben tiszt-

telendő kanonok Szeles János testvéremmel nyert armalis levelünk sok költségünkbe került, mivel az dühödt töröknek pusztítása és égetése végett minden nemesi levelünktől megfosztattunk. Mind ezeken megállván örökre, levelünket adtuk egymásnak itt jelen ülő személyek előtt. Költ Nyitrába 1662-be Aprilisnek 12. n.

Coram me Stephano Bornemisza et in praesentia mei (P. h.)
 Én előttem nemes Balog Mihály előtt (P. h.)

Öreg nemes Szeles Mátvás maga keze és nemesipecsétje. (P. h.)
 Labodi Szeles Ferencz mkeze.

(Eredetie a Szeles család levéltárában.)

DLXXVIII.

Anno 1665. A körösi Ecclesia esett volt ily véletlen kárban: Tanító lévén akkor az Ecclesiában idv. Ungvári Gergely u. az időben ezen a földön levő ref. ecclesiáknak superintendense, némely pénznek szerelmétől meggyőzettek, a templomnak délfelől való ajtaja felett belől, valamely kerekded egyenetlenséget, dombocskát megjegyvezvén, melyre valamely virágocska, mintegy jelül volt felírva, állitván azt, hogy valamely régi depositum vagy on ott elrejtve, éjszaka lajtorján felhágván a falt megássák; találtak-e valamit avagy semmit sem, nem tudatik; de talált a pogány török; mert a budai török uraknak tudtokra esvén ezen dolog, a tiszték kijőnek, a ecclesiát rútol zaklatják, megszarolják és annak 900 formalis tallérát kívánják; de discretióval a fizetés többre is ment. A kár meglévén igen kérdésben forgott, s méltán is: ki vitte ki éjszaka a prédikátor hire nélkül a templom kulcsát? lévén a tanítóra nagy gyanóság, ki osztán in publica actione a köfalakat hívta bizonyságul maga ellen, hogy azok legyenek bizonyságok ellene e dologban az ítéletnek napján.

(A n.-körösi ref. egyh. első anyakönyvből.)

DLXXIX.

Én Hanvay Ferencz adom tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levallemnek rendiben. Elsőben is magamra válalván feleségemnek, s mind két ágon levő maradékimnak, posteritásimnak, osztályos és vérszerint való atyámfiainak, s legatariusimnak is, terheket valakiket tudniillik ez alább megirt dolog most és jövőendőben akármí módon illetne, avagy illethetne.

Hogy én megtekintvén egynehány emberséges embereknek Körös városában, Pest vármegyében levőben lakozó Szivos János deák nevű örökös jobbágyom mellett tett interpositiójokat, nem csak magát az megirt Szyvos János deákot, feleségét, mostani és még jövőendőben leendő mindkét ágon levő maradékival, successoraival és posteritásával együtt inperpetuum et irrevocabiliter jobbágyságom alól felszabadítottam, hanem azt az colonialis fundust is, az melyen a megirt városban mostan laknak és nekem tüle adóztanak, kinek egyik felől kécskei Tóot István, más felül pedig Szapános Kis Pál nevű embereknek házhelyei vicináltatnak cum omnibus eiusdem utilitatibus et pertinentiis quibus libet ad eandem sessionem colonicalem de jure et ab antiquo spectantem et pertinere debentem, jure itidem perpetuo et irrevocabiliter libertálván megirt Szyvos János deáknak, feleségének és mostani, avagy jövőendőben leendő mind két ágon levő maradékinak, successorinak és legatariusinak, adtam per manus bocsátottam s birni engedtem: mely hozzájuk mutatott jó akaratomért fizettenek kétszáz jó mértékű aranyakat, annak felette pedig egy hintóban való egyszerű fekete tanult hat gyermeklovakat. Én is azért a fentebb megirt mód szerint per presentem exemtussá tévén őket s azon házhelyet is liberálván, se magamnak sem pediglen mind két ágon levő maradékimnak, successorimnak és még legatariusimnak is megirt Szyvos János deákhoz, feleségéhez

riétást nem res . . . álok, sőt szabadságot adok arra is, hogy valamikor akarja, avagy akar . . . az mi kegyelmes császár és

koronás király urunktul, ő felségétől ezen per . . . . fassiomra, mind a magok személyéhez képest, mind pedig itt megnevezett és felszabadított colonialis fundusra nézve, in futurum eorum iurium cautelam, armalist és egyszersmind consensus regiust is szerezhessenek és impetrálhassanak magoknak, melynek is semmi lett úttal ellene állani nem akarok, contradictione et aliis quoque iurium remediis ex parte mea praelibatorum itidem uxoris vel successorum et posteritatum imo et legatariorum meorum utriusque sexus minime obstantibus neque valentibus, oly reménységben levén Szyvos János deákhhoz, hogy ezen hozzája mutatott jó akaratomért maradékival együtt háládatlan nem leszen, hanem minden reája bizandó dolgaimban fogadása és ígérete szerint igyekszik jó akarattal lenni és hűséges szolgálással. Melynek nagyobb bizonyására ez erősségére adtam ez perennalis fassionalis leveletem, s azt kezem írásával és peccséttemmel ezen leveletem . . . . és megpeccsétlő jóakaró ura . . . . Datum in praesidio Füleki. Die vigesima octava mensis Decembris Anno Domini Millesimo sexcentesimo sexagesimo sexto.

P. H. Idem qui supra Franciscus Hanvay.

P. H. Ladislaus Fekete de Iván.

P. H. Coram me Petro Battik vice comite cottuum Pest Pilis et Solt unitorum.

P. H. Coram me Ladislao Batory de Gagy vice comiti cottuum Heves et interioris Szolnok unitor.

P. H. Coram me Georg Hajnik . . . . .

P. H. Coram me Francisco Mocsay . . . . .

P. H. Coram me . . . . .

P. H. Coram me Johanne Barssy . . . . .

Jegyzet: A Szivos család levéltárából. Ugyan-e család levéltárában másolatban megvan a Leopold által 1667-ben jan. 8-kán kiadott armalis másolata, mely ugyanazon év máj. 20-kán a pestmegyei gyűlésen bemutatott. Ugyancsak e család levéltárában megvan másolatban a Szivos János deák kötelezvénye, 1666 dec. 28-káról, melyben a jobbágyaság alól való felszabadításért „szép öreg megtanult, fekete egyenlő szőrű egy hintóban való jó hat gyermeklovakat megadni kötelezi magát.“

DLXXX.

Én buzini Keglevics Miklós nemes Torna vármegyének főispánja, császár és koronás király urunk ő felsége egyik komornyikja. Adom tudtára mindeneknek, a kiknek illik. Hogy találá meg nemes Pest vármegyében Kőrös nevű városában lakozó jobbágyom Beretvás István nevű, instálván emberséges emberek által, hogy ő néki magának az minémű háza vagyon házhelyével együtt, azt hogy néki, minékünk járandó adózás és fizetés alól felszabadítanók. Mely mellette való alázatos instantiáját tekintetben vévén, magának és maradékinak azon Kőrös városában lévő házát fundusával együtt minden nekünk járandó adózástul, fizetéstül felszabadítottuk, melyért minekünk kedvünket is kereste. Úgy mindazonáltal, hogy ha Beretvás István nevű jobbágyunk dificiálna és oly bizonyos maradékja nem lenne, azon ház és házhely mireánk és maradékinkra visszaszálljon. Melynek nagyobb erősségére adtam néki ez levelemet pecséttemmel és kezem írásával megerősítvén. Datum in Curia Torna die 2-da Augusti 1667.

Nicolaus Keglevics.

(P. h.)

(A nemes Beretvás család levéltárából.)

DLXXX.

Én buzini Keglevics Miklós nemes Torna vármegyének főispánja, vettem fel Beretvás Istvántul, kőrösi jobbágyomtul kétszáz tallért, igérvén én is magamat, hogy a nemes levelet magam meghozom néki és ötet is felszabadítottam a paraszt nemből, hogy szabadosan nemes ember lehessen. melyről quietálok. Actum Rimaszombat die 9-na Februarii 1667.

Nicolaus Keglevics.

(P. h.)

7 Februarii. Adtam kezében uramnak ő nagyságának az feljebb megirt kétszáz tallért Beretvás István pénzét Ri-

maszombatban nagyobb bizonyágnak okáért Beretvás István uram is visszaadta az én quietantiámat a ki Szappanos János uramnál volt.

Nagykoloni Subicz Pál.

(A nemes Beretvás család levéltárából.)

DLXXXII.

Anno 1668 die 15 Mensis Martii.

Én most Nádasdon lakó Beretvás János (Varjason lakó néhai Beretvás János fia) köszönetem és jámbor szolgálatomnak ajánlása után. Adom emlékezetül mindeneknek, a kiknek illik mostaniaknak és következendőknek kiváltképen az én vérszerint való mindkét ágon levő posteritásimnak, atyámfainak. Hogy én a feljül megirt esztendőben és napon, Körös városa közönséges házánál (a kis házban) akkori Körös városa főbirája Sepsei Szabó János, esküdt személyek Fruttus Pál, hites tizedes Benes Miklós, Bende Gergely, Patonai Gergely, Ór Mihály és akkori váras hites notáriusa Tergenyei Mihály deák uraimék előtt az én atyámtul néhai Varjasi Beretvás Jánostul maradt hat ökrökrül (a kiket az én öcsém uram, most Körösön lakó nemes Beretvás István kihozott Körössé és eladta 50 ötven ezüst tallérokon) és egyéb jókrul is megegyezvén és alkuván, mátul fogván engemet mind azokrul megelégitett épen egészlen, az atyai jókrul. Én is azért ma fogadást és kötést töttem az élő Isten s a följül megirt becsületes körösi uraimék előtt, hogy immár ennekutánna soha az én atyámfiat nemes Beretvás Istvánt se személyében se jószágában se utána következendő posteritásiban nem háborgatom, se mások által nem háborgattatom örökké (kirekesztvén mind ezen dologbul s keresetbul mind ispájám s mind magyar földes uram hatalmát és minden törvényes processusokat) sőt még maradékom is soha semmi uton módon ne háborgassa se mások által ne háborgathassa (kiváltképen mostani feleségemtől származandó maradékim és feleségem). Mivel törvénytelen, nem igaz úton vettem hozzám (kit egész Körös, Nádasd és azok-

nak tartományi jól tudnak) még maradékiban is. Magamra vállalván minden háborgatók s keresők ellen minden evictiót. Ha valaha valamikor penig ezen atyánktul maradt jókért az én testvér atyámfiát nemes Beretvás[†] Istvánt és posteritását valaki háborgatná vagy mások által mi háborgattatnánk, quovis loco et foro, mind török s mind magyar részről fejünk főnállásáig magam és maradékim mindenkoron mindentűtt tartozunk megoltalmazni. Kinek állandóbb erősségire megmaradására, adtam ez kötés és contractus levelemet az én testvér atyámfiának nemes Beretvás Istvánnak és utána következő minden maradékinak (öröktől és felbomolthatatlanul). Mely contractus levelemet (pecsétem nem lévén) Körös városa szokott élő pecséti alatt kezem körösztvonyásával megerősítvén kiadtam magának és minden maradékinak.

Istennek atyai gondviselésébe ajánlva mindeneket.

Actum in oppido Körös die et anno prae notatis

Scriptor et Juratus Notarius praefati

oppidi Körös.

(P. h.)

Most Nádasdon lakó Beretvás János tulajdon keze körösztvonyása. Pecséti helyett felbomolthatatlanul.

(A nemes Beretvás család levéltárából.)

DLXXXIII.

Anno 1669 die 16 Febr. Nemzetes vitézlő Battik Péter uram Pest-Pilis és Solt vármegyéknek ordinarius viczeispánjának commissiója mellett nemes Budai Péter uram felesége nemes Szarka Zsuzsánna instantiájára tiszajenői kaszáló és zálogos jobbágya dolgából. Mi alább megnevezett azon nemes Pest vármegye juratus assessori nemes Kövér István és Bieskei András az előnkben adatott de co utrumnak contentiája szerint procedálván, in possessione eadem Jenő szedtünk ilyetén tanuk vallását hoc ordine.

De co utrum. Tanu tudod e nyilván személyek és nevek szerint ismerted-e, kik voltak azok a katonák, kik az

tiszajenői Takács Mihály nemes Szarka Zsuzsánna jobbágyának heted magokkal való szarvasmarháit taval 1668 esztendőben májusban ugyan tiszajenői falubul elhajtották hatalmasul valld meg hitedre.

Testis. Bertalan János jenői lakos annorum 42, subditus generosi domini Francisci Mocsári, juratus et examinatus. Tudja s vallja nyilván, hogy jenői Takács Mihály hetedmagokkal való szarvasmarháit az mult 1668 esztendőbeli május havában Csáki János, Fényes Geczi, Mencser Andor, Fejér Istók és tulajdon maga is Német Marezi hajtották el az jenői földről, ugyan az falu marhái között szaggatták ki őket.

2. Domokos György jenői annorum 50. Subditus ejusdem generosi Domini Francisci Mocsári juratus et examinatus fatetur idem ut primus testis.

3. Bakó János jenői annorum 52. Subditus etiam generosi Domini Francisci Mocsári juratus et examinatus fatetur perinde ut primus testis.

4. Thótt Márton jenői annorum 53. Subditus quoque generosi Domini Francisci Mocsári, juratus et examinatus, vallja nyilván, hogy az említett Takács Mihály marhái elhajtogatói megint Csáki János, Fényes Geczi, Mencser Andor, Fejér Istók és Német Marezi voltak.

5. Kelemen Miklós jenői annorum 60. Subditus generosi Domini Michaelis Földvály juratus et examinatus idem fatetur ut quartus testis in ordine legelsőben is ezen fatens beszélt elsőben azon katonákkal.

6. Duhar András jenői annorum 40. Subditus generosi Domini Francisci Mocsári juratus et examinatus idem fatetur ut quartus testis.

7. Talló Péter jenői annorum 38. Subditus etiam generosi ac egregii Domini Francisci Mocsári juratus et examinatus fatetur sic ut quartus.

8. Kis Ferencz jenői lakos annorum 35. Subditus generosi Domini Abrahami Komjáti citatus juratus et examinatus vallja nyilván, hogy azon előbb említett katonák voltak azon marhahajtók. Addito eo, hogy az Tiszán által költöz-

tek ezen tanut is elvitték magokksl szintén Tarczalig, látta azt is, hogy az mészárosoknak eladták azon marhákat.

Actum in possessione Jenő die et anno prae notatis.

Kivül: Nemes Budai Péter urnak felesége és Szarka Zsuzsánna instanciájára szedett tanuk vallási tiszajenei jobbágya dolgából s a belől megirattatott . . . . . instánsnak kereseti gyámolítására az hol kívántatni fog ki is adatott sub sigillo authentico judicialiter.

(A nemes Ádám család levéltárából.)

DLXXXIV.

Gróf Keglevich Miklós 1670. Kőrösön, Pestvármegyében lakó Csatai Nagy Jánosnak, feleségének s mindkét ágon levő maradékinak átengedi Kőrös városában levő háztelkét minden hozzá tartozókkal együtt „nyolczvan magyar forintokban, jó fokú pénzben.“ E házhelyet Keglevich „libertálja.“ Mindaz által, ha Csatai és maradéki ama házhelyet „legálni vagy zálogosítani akarnák Keglevichet vagy maradékot tartoznak elsőbben legitime admoneálni.“ És ha a Keglevich maradékinak tetszeni fog, lefizetvén a nyolczvan forintot, s megbecsültetvén és kifizetvén a házhelyen levő épületet, Keglevichre vagy maradékira száll vissza a fundus. Kelt Torna várában januar 31. 1670.

(A magyar kir. curia levéltárában, a „neo-acquistica“ bizottság irományai közt, „Kőrös“ rovat alatt.)

DLXXXV.

Gróf Keglevich Miklós 1672-ben kelt levele által Jó Mátét, feleségét Borbély Katát, s „testvér szerint való öcscsét“ Jó Mihályt s ennek feleségét, mint örökös jobbágyságait mindkét nem való maradékaival jobbágyságuk alól fölszabadítja, s maga hozatja meg ármalysukat a királytól. Ugy mindazáltal, hogy a nevezettek nemesi szabadságának Keglevich Miklós és maradéki ellen ereje ne lehessen. Ezenkívül azon fundust, melyen Kőrösön laknak a nevezettek, „per manus“ bocsátja nekik Keglevich 450 tallérban. Azon házhelyet „libertálja“ — s jogot se Keglevich se maradéki nem tartanak hozzá, míg Jó Máté maradéki nem deficiálnak. Magvaszakadás esetében azon házhely vissza száll a Keglevics maradékaira. Kelt Torna várában 1672. april 3-ikán.

(A magyar kir. curia levéltárában, a „neo-acquistica“ bizottmány irományai közt „Körös“ rovat alatt.)

DLXXXVI.

A. 1674. Midőn citáltatnának egész Magyarországon az Evangelicus Prédikátorok Extraordinariára Posenban, e nyomorult földről is annak a dolognak munkási a budai vezértől arra szabadságot vásárolván, szaladtanak a szegény gyámoltalan atyafiak a török protectiója alá mégis Budára, honnan a vezér őket kiadta volna ha a több urak nem obstáltak volna. Ugyanakkor bold. Ungvári Gergely uram is bizván egy Ali Bégh nevű nagy fautorához, ki volt a török császárnak intimus Consiliarius, futott Budára házanépével Körösről, még lévén hátra három holnap esztendejében hogy elszaladna. A persecutio valamennyire ezen a földön csillapodván s a tanítók ecclesiájokban megtérvén, a körösiek Ungvári G. uramat vissza nem hozzák; hanem helyette egy profugus Sárándi János nevű atyafiát (ki is e földön Pelsőczről elszaladván az üldözők előtt bujdosott) Ungváry u. consensusa nélkül (melyet eléggé urgealt az ecclesia) megfogadnak. Ungvári G. uram ezen igen megindulván, a seniorokkal megegyezvén, az ecclesiát új tanítójával együtt excommunicálja, és hogy semminemű szükségében a körösi ecclesiának senki az atyafiak közül segítséggel ne legyen (lévén interea Sárándi uram igen beteges ember) erősen megtiltja; sőt Debreczenben is a T. Professoroknak, hogy Körösre scholamestert ne adjanak, mivel hogy az excommunicata ecclesia, megírja: végre nemcsak a három hónapokra, hanem azután következett esztendőre is, minden bérít az ecclesián praetendálja. Duralt e dissidium U. G. uram és a körösi ecclesia között tovább öt esztendőknél, melynek különben nem lett complanatioja, hanem a dolognak írója Kecskeméti Sz. János lévén scholamester két esztendőig e dissidium idején Körösön, idejét a scholában eltöltvén, isten rendeléséből a körösi ecclesia jóakarattal küldettetik a

németországi academiákban oly véggel, hogy onnan idejében megtérvén, az említett ecclesiának lenne tanítója. Hogy azért a kőrösi ecclesia e dologban végét elérje, Ungvári uramnak mindenekben eleget tévén s még arra az esztendőre is, melyre egy napot sem szolgált ex toto megfizetvén, véle megbékéllik.

Nem evangelicus tanítóhoz illendő dolog vala ez ; mert az evangelium szerint : Objectum excommunicationis non est aliqua communitas, sed frater peccans Math. 18. 15. Bár itt szemünk előtt tartjuk vala Sz. Péter aranyas Instructióját, melyet ír a lelkeknek pásztorinak : Nem uralkodván az urnak örökségén, hanem lévén példái a nyájnak. 1. Pet. 5. 3.

(A nagy kőrösi ref. egyház anyakönyvéből.)

DLXXXVII.

Memoriale.

Én Buz István és Buz Mihályadtuk az Török Istvántul vett mezei kertünket Sepsei István és Sepsei János sógor uraméknak, melynek az ára teszen 43 tallérokat. Adom ilyen böcsületes emberek előtt ugy mint sentei Szabó Mihály és nemzetes Buda Péter uramék előtt, kezünk irásával együtt megbizonyítjuk.

Anno 1678 etc.

Én Buz István. +

Én Buz Miska. +

P. H.

P. H.

(Az ináresi Farkas család levéltárából.)

Jegyzet: Az ináresi Farkas családnak birtokában a török korszakból még több adásvevési contractus találtatik, melyek közül a legtöbb az ináresi birtokot illeti. Feleslegesnek tartjuk ezeket közölni, miután egyéb tanulság ezekből sem jön ki mint : hogy a birtok adásvevés a hódoltságban napi renden volt, s különben is ezek az általunk közlötteknél kisebb fontosságuk.

DLXXXVIII.

Res quasdam memoratu dignas, praecipue statum ecclesiae Körösiensis concernentes, posteritati forte non ingratas, in parte posteriori Matriculae assignare juvat.

Nominanter quum pacifice absque omni coactione et in conscientias diminutio, facta sit reformatio incolarum oppidi Körös in proprio eorundem templo, a patribus jure haereditario ad filios devoluto, ex relatione fide digna pii cujusdam senis J. S. cum ejus modalitatem an. 1681 referret, ferme annorum 85 agentis et eandem ex provectae aetatis hominibus se intellexisse probe asserentis, rem tamquam posteritati scitu necessariam hic imprimis repraesentare lubet.

Minnekütána tetszett az irgalmas istennek ez inséges földön is a halál árnyékának völgyében üldöknék az ő evangéliumának világát meggyújtani, a békeség evangéliumának készületivel elküldötte ez helyben is annak hirdetőjét. Lett azért egyelőször a lakosok között ily megegyezés, hogy előben a római catholicusok vigyék véghez a templomban devotiojukat; azután pedig az evangelicusok ugyan ott isteni szolgáltojokat. Azután pedig jobbnak tetszett, hogy a templomot az előbbeni possessorok birják; az evangelicusok pedig köből építvén ragasztanának a templom észak felől való oldalához magoknak templomot s abban járjanak, ajtót is reá arról a részről nyitván. Mely úgy is lett; mint az ajtónak nyoma, mely idővel aztán kövel berakattatott, mely a toronynak észak felől való oldalánál volt, ma is mutatja. De mint lesz a dolog? Egykor minekelőtte az evangelicus tanító a már elkészült templomban hallgatóival a reggeli időn az isteni szolgálatra bemenne, némely csufolódók a más válláson levők közöttl éttzaka felkelvén és az evangelicusok templomának ajtaját megnyitván, holt ebet visznek be (proh scelus) és a prédikáló székből hátulsó lábaira azt egyenesen felállatván, első lábait pedig a pulpitusra kitévén s transversim helyeztetvén s annak fejét meghajtván a Christus szolgálját, ki devotiojának idején a cathedraban így szokta volt magát viselni, rütlul megcsúfolják. Ezek szegények a szokott

órán isteni szolgálatjok gyakorlására bémenvén templomokban s az így felkészült útálatosságot meglátván, rajta igen megindulnak és a templomból minden devotio nélkül, mint igen megháborítottak, kijönek, ki cselekedte ezt az éktelenséget, annak kikeresésében szorgalmatoskodnak. Végre a gonoszság cselekedői lelkek ismertetitől vádoltatván s talán valamely rajtok megeshető nagy büntetéstől is tartván, felkelnek és Körösről elszöknek: a kik pedig a más valláson lévők között helyben maradnak, az evangelicusokkal szépen megegyezvén, az evangelica vallást bévészik, templomokat nekik engedik; az elébbeni templom ajtaját pedig közakaratból kövel bérakták és mindegyütt az isteni szolgálatra az öreg templomban járnak. Üresen is állott ez az észak felől való templom annakutána (holmi deszkát és templomhoz való eszközöket tartván benne az ecclesia) mindaddig mignem osztán 1696-dik véres háborúságos esztendőben a német nemzetnek a törökkel való hadakozása idején, a lakosok a sok szegény futottakkal megszorodván, arra ment az ecclesia, hogy bót-hajtásra s oszlopokra készítették a középfal, és a kettőből lenne egy templom; mely így elkészült formában vagyon Isten jóakaratajából mind e mai napig. Tarts meg Isten a tégedet lélekben és igazságban tisztelő népednek kezénél minden bántódás nélkül, mind az Úr Jézusnak eljöveteleig!

(A n.-kőrösi ref. egyh. anyakönyvéből.)

DLXXXIX.

Paris delineatio pro futura cautela.

Mi Mokeczay János, Gáspár Ferencz és Pál, valljuk ez mi levelünknek rendiben, és adjuk tudtokra az kiknek illik, hogy mi előttünk instálva tiszteletes Kecske-méthy János urunk, Körös városának reformatus lelkitanítója és ugyanazon reformatata ecclesia közönségesen, hogy scholájoknak szűk volta miatt, adnánk egy darab földünket azon reforma-

ta scholának megszaporítására, melyre nézve ugyanott az schola mellett lévén egy darab örökös pusztánk, (melynek hosszúsága 20 lépés szélessége pedig 12) mi is megtekintvén Kecskeméti János urunknak azon helynek tiszteletes lelkitanítójának és ugyanazon tractusnak seniorának, ugyanazon ecclesiának instantiájokat, de kiváltképpen az nagy Istennek dicsőségét, kit minden tehetségünk szerént kívánunk előbb mozdítani, hogy terjesztessék tőlünk is: ily conditio alatt adtuk, engedttük és jure perpetuo conferáltuk, sőt semmi just sem magunknak, sem successorinknak fent nem hagytunk; hanem azon reformata ecclesiának scholának örökös birodalmában hagytuk; úgy mindazonáltal (kit Isten szent nevéért örökké eltávoztasson) más valláson valók elevennék hatalmasul, haza törvénye ellen, és az mi reformatus scholamestereinket kiüznék, tehát in eo casu azon részhez, melyet örökösen conferáltunk mi és successorink is absque poena violentiae hozzá nyúlhassunk. Melynek nagyobb bizonyosságára és örökké való megállására adtuk ez kezünk irásával subscribált pecsétés levelünket. Datum Mokcsaini die 25 Septembris Anno 1692.

Mokcsai János mp. (P. h.)

Mokcsai Gáspár mp. (P. h.)

Mokcsai Ferencz mp. (P. h.)

Mokcsai Pál mp. (P. h.)

Per Michaellem Pálffy patriae filium et ejusdem p. t.
ordinarium Dicographum. Anno aerae Christianae
1693 die 16 Septembris.

(N.-Körös v. jegyzőkönyvéből.)

DXC.

Anno Domini 1699 die 16 mensis Decembris.

Nos infrascripti, jure et legitime quoad consuetudinem et practicatum ordinem oppidorum compellati Arbitri et judices ex parte Kecskemétensium Stephanus Balog judex p. t. candidatus et Christianus Szabó, ex parte Czeplédiensium

Michael Szabó et Stephanus Pántos per ordinarium oppidi Körös judicem dominum Marcum Seres ejusdemque senatum in discussione et examine causae cujusdam perjurii legitimated, taliter post exauditionem, tam extraneorum testium quatuor, quam etiam proprii oris confessionis.

Deliberavimus

Minthogy Pap Pál ennekelőtte más sok időkkel a becsületes Körös városi tanácstól per suffragia et voces magok társaságokban választatván, idejében a közönséges és bevett szokás és rendtartás szerint in loco competenti, azon hivatalt nagy erős hittel (mely ötet mind Istenhez, mind várasához, mind pedig a közönséges jónak munkálódásához és megoltalmazásához erőssen és állhatatossan kötelezte) magára vállalta vala, idő mulván pedig ex inconsideratione officii et honoris, némely alávaló alkalmatossággal avagy is maga felfuvalkodottságából, azon hiti ellen mind megátkozta magát, mind megesküdt, hogy azon hivatalt nem viselné; mely dolog minekutána ex fide dignis testimoniis, imo etiam propriae oris testimonio manifestummá lett, országunk élő törvénye szerint megemlített Pap Pált a praenotato tempore officio et honore senatoratus megfosztván, azon tanács közül mint hitiszegett embert excommunicáljuk és ecclesiakövetésre méltónak pronuncáljuk. Mely deliberatumunkat is pro majori ejusdem rei firmitate improtocoláltatjuk.

Per Juratum p. t. Notarium.

(N.-Körös v. jegyzőkönyvéből.)

DXCI.

*Formula juramenti servorum communium oppidi
Körös.*

1-ma Ductorum.

Hogy az te hadnagyi tisztvedben igazán, serényen és jó lelkiismerettel tehetséged szerént eljárász, biráidnak s taná-

csidnak minden városod és ecclesiád megmaradására való dolgokban engedelmeskedel, őket megbecsülöd s szavokat fogadod, ha mikoron kívántatik az vármegyével való kimenetel, magad vonogatása nélkül kimégy, másokat is személyválogatás nélkül kimenni kényszerítesz, mind itthon az városban, mind kívül a városon az ecclesia tisztaságára vigyázsz, a várasnak akármí javát magadévá nem tészed, ha valaholott hallasz czéégéres vétekben élőket, lopókat, gyilkosokat, paráznákat, Isten szent neve káromlókat, ál korcsmarulókat (dohányszívókat), azokat el nem hallgatod, hanem személyválasztás nélkül előmondod, sőt az neked engedtetett hatalom szerént érdemek szerént meg is büntetted, senkinek személyét, atyafiságát, barátságát, szomszédságát nem nézed, hanem tisztod s hivatalod szerint azoknak büntetésekben eljársz, mindezekre magadat, az mint az emberi gyarlóság engedi jó lelkiismerettel kötelezed, Isten téged úgy segéljen.

2. Provisoris nundinarum.

Hogy az e vásárbirói tisztvedben serényen, igazán és jó lelkiismerettel eljársz, biráidnak, tanácsidnak minden igazsággal megedgyező dolgokban engedelmeskedel, azokat megbecsülöd, szavokat fogadod, várasodnak kezeden forgó javait nem tékozlod, hanem inkább takargatod, semmi úton módon csak legkisebb részét is magad hasznára nem fordítod az három vásárbeli jövedelmet egészlen, azonkívül az állaspénznek, húsváltság, ökörváltság felét magadnál megtartod fél részét biráid kezekben szolgáltatod, egy szóval minden javaeskaít az városnak, a mennyire tüled lehet, oltalmazod, takargatod, mindezekre magadat jó lelkiismerettel kötelezed, Isten téged úgy segéljen.

Tertia formula. Subdecursionum.

Hogy az te utcztatizedesi tisztvedben serényen, igazán és jó lelkiismerettel eljársz, biráidnak s tanácsidnak minden jó dolgokban engedelmeskedel, ha mit bi(rád) város tizedese által vagy maga személyében parancsol, akárminemű nyomorúságban előállasz, mikoron az szekér- és ökörvetés ki-

vántatik, annak sorját igazán jártatod, azonkívül ha hallasz kiváltképen az tizededben czégéres vétkű embereket s személyeket, Istenkáromlókat, paráznákat, tolvajokat, gyilkosokat, dohányosokat, azokat lelked ellen e! nem hallgatod, sőt minduntalan az tizededben levő házakat eljáród, megvizsgálod, Istenkáromlásokat, ál koreszmárosokat ha hallasz, azokat előmondod, mindezekre magadat etc. Isten téged úgy segéljen.

4. Cauponarii.

Hogy az te csaplárosi tisztvedben igazán és jó lelkiismerettel eljárász, biráidnak s tanácsidnak minden jó dolgokban engedelmeskedel, megbecsülöd, szavokat fogadod, sőt birád hire nélkül kívül az városon nem mégy, hanem, ha olyatén dolgod leszen, biráidnak hirrre tészed, igaz itezével mérsz, magad vagy más borát az városén kívül nem méred, sőt az kezed alá bizattatott bort tisztán valamint az hordóbul kijön, úgy méred, vizet pénzen el nem adsz, a csapon való bort más hordóból csak legkisebben is nem szaporítod, városod kezednél való borbéli jövedelmét igazán előadod, csak legkisebb részben is magadévá nem teszed mindezekre magadat etc. Isten téged úgy segéljen.

Formula Casearii simul et provisoris thermopolii.

Hogy az te sajtosí és égettborosí tisztvedben serényen, igazán és jó lelkiismerettel eljárász, biráidnak engedelmeskedel, szavokat megfogadod, várasodnak kezednél levő javait akármi névvel nevezendők legyenek, el nem tékozlod, annyi-val is inkább csak legkisebb részben is hamis úton módon magadévá nem teszed, mindezekre magadat etc. Isten téged úgy segéljen.

Formula portariorum oppidi.

Hogy az te kapusi tisztvedben szorgalmatosan és igazán eljárász, az biráidnak, tanácsidnak engedelmeskedel, szavokat fogadod, az reád bizattatott város kapujára szorgalmatosan vigyázsz, mikoron az szükség úgy kívánja, az váras kapuját birád parancsolatjából bezárolva tartod, birád hire

nélkül senkinek jószágát ki nem ereszted. Mindezekre magadat etc.

Formula juramenti a Neo Notario recitanda.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes szentháromság, egy bizony örök Isten, engemet úgy segéljen, hogy az én notariusi tisztemben hivem, igazán és szorgalmasan eljárók, bíráimnak, tanácsimnak minden jó dolgokban engedelmeskedem; ha mit parancsolnak az expeditiók iránt azt igazán véghez viszem, semmi dolgot, a melynek előttem igazvalósága nyilván nincsen, nem igazítom s az igazat pedig nem hamisítom, az leveleket igaz értelemmel magyarázom, az megtartandó és megjegyzendő dolgokat megjegyzem s notálom, a titkos dolgokat titokban tartom s másoknak ki nem hirlelem, a registrumokat és más reám bizattakat úgy procurálom, hogy valami változás benne nem történvén, idejében rólok számot is adhassak, a követséget, nem lévén legalis ratiom, magam vonogatása nélkül végben viszem hűségesen és visszafordulván róla relatiót teszek, mind kezemen járó költségről, mind a reám bizott dologról, mindezekre magamat kötelezem. Isten engemet úgy segéljen.

Formula juramenti provisorum (bonorum tam jure perennali quam . . . cario obtentorum) a die 26 Aprilis Anni 1699 e medio Senatus statutorum.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiú és Szentlélek, hogy az én gondviselői vagy tisztartói tisztemben, és mindazokban valamelyek az én tisztemre tartozni láttatnak, igazán és szorgalmasan eljárók, mindeneknek, valakik előttem törvénykeznek, szegénynek és gazdagnak személyek válogatása nélkül, a mint az Isten és az ő igazságának rendi szerint cselekedni magamat megismerem, az egy igazságot igaz törvény szerint kiszolgáltatom, az előmbe irattatott punctumokat legkisebbik részében is által nem hágom, sőt azokat és mindeneket valamelyek a szegény községnek megmaradására szükségesek és jövődöbeli hasznát

nézik, tehetségem szerint megcselekszem s véghez viszem, Isten engem úgy segéljen.

Formula juramenti lanionum.

Én N. N. esküszöm az élő Istenre, a ki Atya, Fiú és Szentlélek, hogy az én mészárosi tisztemben igazán és jó lelkiismerettel eljárók, a váras bírától s tanácsától és rendes bites székbirától függök és szavokat fogadom, hírek nélkül széljel nem járok és bizonyos órákon előállok, igaz fonttal az húst minden személyválasztás nélkül mérem, és tehetségem szerint a kezemben megforduló váras javát nem tékozlom, magamévá nem tészem, hanem minden hasznával kézhez szolgáltatom, mindezekre magamat jó lelkiismerettel kötelezem, Isten etc.!

Formula juramenti inspectorum vinetorum.

Hogy a te szőlőhegybeli csőzi tisztvedben egész esztendőn serényen, igazán eljársz, a tenéked rendeltetett béreddel megelégedvén csak legkisebb gazdádnak is semmi névvel nevezendő gyümölcsét és szőlőjét nem tékozlod, pénzen el nem adod, ha találsz a szőlőben, a ki más javát tékozolja, azt minden személyválogatás nélkül megfogod, bíráidnak kezekben adod, ha kívántatik a váras szükségére valamely gyümölcs, azt igaz rend és sor szerint kiadod, úgymint gyümölcsfáját, fiatalját és szőlőkaróját. Ezenkívül akármilyen névvel nevezendő marhát a szőlőkben találsz, azt bíráidnak kezek alá behajtod, mindezekre te magadat kötelezed . . .
 . . . . . előállasz.

(N.-Körös v. jegyzőkönyvéből.)

II.

CZ E G L É D.

Maximilianus Dei Gratia Rex Bohemiae, Archidux Austriae, Rex Hungariae etc. Reverendo Anthonio Verancio, Electo Episcopo Ecclesiae: perpetuo hevesien. ac borsodien. Comitatum Comiti et Consiliario S. Majestatis Caesareae nec non Francisco Jakosyth praefecto, Stephano Zolthay, et Ladislao Zeleméry provisorio et castellano Arcis Agriensis salutem et gratiam.

Quoniam Sacra Majestas Caesarea Dominus et genitor noster observandissimus Religiosas Virgines Sanctimoniales Conventus Veteris buden. nunc Posonii commorantes, nec non Egregium Albertum Belleny officialem ipsarum, simul cum totali oppido Czepléd vocato justo ut puta et legitimo in suam regiam recepit protectionem et tutelam specialem, verum et in persona sua regia vestrae duxit committen. tutione et defensionem. Ideo hortamur vos et nihilominus auttem ejusdem Mattis Caesareae vobis harum serie firmiter committimus et mandamus quatenus praefatas virgines sanctimoniales et consequenter officialem ipsarum in praenotato ipsarum oppido Czepléd vocato, justo ut praemittitur et legitimo contra quosvis illegitimos impetitores turbatores et damnificatores tueri protegere et defendere, ac dicto officiali ipsarum in legitima praenotati oppidi possessione, auxilio vestro adesse modis omnibus debeatis et teneamini. Autte Sacrae Majestatis Caesareae vobis pntibus. hac in parte attributa jureque et justitia median. Secus non facturi. Praesentibus perlectis exhibenti restitutis.

Datum Viennae die quarta mensis Januarii Anno Do-
mini Millesimo quingentesimo quinquagesimo nono.

Maximilianus

P. H.

Joannes Listhius.

Jegyzet: Czepléd városa levéltárában a török korszakra vonat-
kozólag ez egyetlen okmány található. A levéltár kincseit kegyelet-
len kezek tették semmivé.

III.

DÖMSÖD.

I.

Naibok s müteserrik példánya, Földvárnak naibja! — tudománya növekedjék! és hasonlók s egykoruak büszkeségei, az emilitett palánk örségének agái s khasz-beli zabti-k! hatalmuk növekedjék! E tezkere oda értével tudtotokra legyen, hogy ezen iratot vivő — Dömsöd császári falu lakói — a budai divánra jöven jelenték, hogy Vecsén egykét rablót fogtak el, kiknek átvételére a kajmakám csaust és néhány embert küldött, sőt maga is Földvára alájött. A foglyokat elküldvén, a falukra kijárt s ott utazási díjjat (*ülsreti kadim*) követelt, sőt Dömsödön s Dabason 18 ezüst tallért erőszak erejével meg is vett. Ez okon iratott s küldetett el ezen tezkere, hogy ily ser' ellenes zsarolásokat el ne tűrjenek, s kik azt véghez akarnák vinni, ide följelentsetek.

Oszmán

a

(budai defterdár névjegye)

jölörzött Budán.

Oldalt: Megjegyzendő, hogy vezér urunk ő nagysága fermánjának értelmében minden ily tett a legszigorubban büntetendő, ne-hogy utazás s hivatalos működés ürügye alatt a ráják elszéledése idéztessék elő.

1071 Muharrem 22-én = 1660 September 27-én.

II.

E sorok értelme ez: A keresztyén részen eső, ellenséges Szécsény vár alattvalói közül bizonyos Mihók nevű . . . . odahagyván Dömsöd nevű császári faluba jött, hol szívesen láttatott. Később menedék levelet (*eman kjağidi*) kért,

hogy rájává lehessen. Ezért miután — e faluba jövé — rájává lett, valameddig a padisáh fejadóját (*dsizije*), tizedet (*a'ser*) s császári szolgálatokat (*rüszumi sahinsahije*) évről évre fizeti s teljesíti; — magának, vagyonának, családjának s gyermekeinek mindaddig semmi bántása ne legyen. Erről kapta a kincstár részéről ezen menedék levelet.

Ali

(*névjegye*).

1072 Ramazán 29-kén = 1662 Május 18-án a
jólörzött Budán.

III.

E sorok tárgya a következő:

Hajós István, Mónár István s Konya Pál juhászaik Bori Mihálytól egy csikót loptak. Bűnük díjja felvételvé e pecsétes tezkerezt kapták.

1074 = 1663—64.

Haszán
kevi zabdibasi.

IV.

Hasonlók s egykoruak példányai. — Kevi szubasák!
— (hatalmuk növekedjék!)

Ezen diváni tezkere oda érkezével így értsétek meg: Pest vidékén eső Dömsöd nevű császári falubeliak a moszlim sereg átvonulása s méltatlankodásai elől a Kevi szigetbe menekültek. Midőn most a mészáros, bíró s több sorosaik előbbi lakó földjükre Dömsödre vissza akarának költözni az mondaték nekik, hogy a szigeten maradjanak. Ők azomban ennek daczára is visszatelepedének, — de ott órát, napot sem érhettek, mert e szavakkal „nem akarjuk,” — megtagadtatott tőlük a Dömsödre való visszatelepedhetés. Ennek folytán jelen diváni tezkere adatik ki s küldetik el,

melynek oda érkezével, az említett mészároost, bírót s egyéb sorsosait elélbbi lakhelyükre visszaküldeni el ne mulasztátok. Az elmulasztás ellentállásnak fogna vétetni, mire nézve mentség nem lehet. Ezen kívül a budai várba országos gyakorlat szerint küldeni szokott hetelő kocsikat sem kell tőlük kívánni, általában pedig mindenben az eddig közöttük létező menedéklevelek s e most érkezőnek tartalmához képest kell irányukban eljárni. Egy szóval a kocsi követelésre nézve jelen diváni tezkeréhez tartsátok magatokat, — melyet átolvasás után nekik visszaadjatok.

1074 Dzülkide 9-én = 1664 Junius 3-án. Budán.

Szadik
(névjegye).

Kivül: Nazur bék ő naga levele, melyet adott az kocsisság nem tartásról, 1664 esztendőben.

Törökül: A kevi szubasáknak.

V.

Jelen sorok tartalma ez :

Dömsöd császári falubeli alattvalók közül Jászfai István, Vedres István és Hajós István dunai malmaikat — ugyancsak dömsödi lakos, Faragó Tamás malma fölé helyezvén, ez utóbbi — károsodása miatt — pert kezdett. Miután a törvényes ítélet (*hüdszeti serije*) által ezen dolog a felek közt elintéztetett, ezeknek kezébe a kincstár részéről ezen tezkerere adatott, hogy ez ügyet többé senki föl ne elevenítse.

1078 Sevvál 19-én = 1668 April 2-án.

Dzülfikár
budai defterdár.

(A halasi levéltárból.)

VI.

Jelen sorok tartalma ez :

Ziámetül birt s bérbe adott Szunyog nevű pusztánk
1082 = 1671-dik évi bérét hiány nélkül felvettük s arról
Hajós nevű dömsödi alattvalónak ezen tezkerét adtuk.

1082 = 1671.

Haszán	} zaimok	a
Huszejn		megvetett Ibrahim
Mehmed		vaiz.

(A halasi levéltárból.)

VII.

Jelen sorok tartalma ez :

Szúnnyog nevű pusztánk fővét szénáját folyó 1081 =
1671-dik évi sz. György naptól jövő sz. György napig dömsödi Hajós Istvánnak adtuk el 25 ezüst tallérért. Hogy őt annak birtokában senki ne háborgassa, — ezen tezkeret irtuk s neki adtuk.

1081 = 1671-dik évi sz. György napján.

Oszmán
gjönüllü aga.

VIII.

Jelen irat tartalma ez :

Szúnnyog nevű ziámet-ül birt pusztánkat egy évre sz. György naptól sz. György napig 25 ezüst tallérért — bérbe adtuk. Hogy az illetőket (dömsödiek) a birtoklásban senki ne háborgassa s netaláni szükség idején magokat igazolhas-sák, — ezen tezkerét adtuk nekik.

1082 = 1672.

Haszán	Huszejn	Mehmed
zaim.	zaim.	zaim.

(Halasi levéltár.)

IX.

Jelen sorok tartalma ez :

Hajós István dömsödi lakos 45 bárányából járó tized váltságát megfizetvén — hogy azt tőle másod izben senki ne követelje — ezen tezkerét kapta.

1083 Muharrem 27-kén = 1672 Május 25-én.

Szalih

kevi szubasa.

Kivül : Szállo basa levele a bárányokról. 1672.

45.

X.

Jelen irat tárgya ez :

A budai szandsákban eső ziámet-tink falvaihoz tartozó Bankház nevű pusztánkat a dömsödieknek adtuk bérbe — sz. György naptól sz. György napig 25 ezüst tallérért. Ezek folyó 1083-dik évben ez összeget lefizetvén, arról jelen tezkerét kaptak.

1083 Dsemáziülakhir 20—29 = 1672 October 13—22-ig.

Huszejn

budai mirálaj.

XI.

Dömsöd 12 ház.

Ezen falu lakói a rájuk harács szám szerint kivetett 24—24 pénzt (*akcse*) lefizetvén — jelen tezkerét kapták.

1084 = 1673.

Sáhin zaim.

Kivül : A. 1673. Sáhin aga uram kezében adtunk fl. 4 d. 32.

XII.

Jelen irat tárgya ez :

Ziámetül birt Szunyog nevü pusztánkat egy évre sz. György naptól sz. György napig a dömsödi rájáknak attuk haszonbérbe 24 eztüst tallérért, — azért annak birtoklásában őket senki se háborgassa.

1084 = 1673.

Ibrahim
váiz.

Haszán, Huszejn, Mehmed
zaimok.

Kivül : A. D. 1673 esztendőbeli szunyogi urak levele.

XIII.

Hajós István dömsödi lakos 11 kocsis lóból kettőt visszavitt.

A fent megnevezett alattvaló a budai hidon átvitt 11 kocsis lóból 9-et eladván a harminczadot Pesten megfizette s arról e tezkérét kapta.

1084 Muharrem 17-én = 1673 Május 5-én.

Muszli efendi
budai defterdár.

XIV.

Bor István dömsödi lakos 24 darab marhátul.

Itt megnevezett alattvaló a budai hidon áthajtott 24 darab marhájaért a rendes harminczadot Pesten megfizetvén — ezen tezkérét kapta.

1084 Szefer 17-én = 1673 Junius 3-án.

Muszli efendi
budai defterdár.

XV.

Varga Miklós számárdi lakos és

Hajós István dömsödi lakos.

1084 Dsemáziülakhir 22-én = 1673 October 6-án 240
 . . kétszáz negyven darab marhától — a szokott harminczadot
 visszamenet Pesten megfizették — s arról a tezerét
 kapták.

Muszli

budai defterdár.

(Halasi levéltár.)

XVI.

Dömsöd 12 harács.

A felülirt falu lakosai a minden harácson kivetett 80 —
 80 pénzt (*akcse*) teljesen befizetvén — arról ezen nyugtát
 kapták.

1084 Redseb 15-én = 1673 October 26-án.

Sáhin aga.

Kivül: A Sain aga czedulája a harács mellé 14 fl. A. 1673.

XVII.

Én Fülek várában lakozó Buzás István, vettem fel az
 böcsületes Dömsödon lakozó Hajós János uramtól két forint
 negyven pénzt, folyó pénzül, melyről quietálok. Anno 1674
 die 19 Februarii.

Idem qui supra.

XVIII.

Pest Pilis és Solt vármegyében levő pusztaiabeli részem-
 ről hozatt Dömsödon lakó Lipér János Damsöddő falutól há-
 rom talléröt földberben Apaj nevő pusztáról, ez jövő szent

jorgő nepik (György napig) szabadon birhassák az én riszemről hozzá tartozó javaivel, mivel nehéz egy embernek följárni mend eje (mindegy) liszen ha szent Iván napija hozzá is föl más esztendőre az adat. April 29 1674.

P. H. Hellert Mihály.

XIX.

Jelen irat tárgya ez :

Padisáhi berat által adományozott timárunkbeli ráják fiai közül Halász Misku nevű Dömsöd császári faluban lakó alattvalók mindegyikétől az ő kánun (*kanuni kedim*) által 250 pénz- (*akcse*)re határozott aratási bér (*csift bozán reszm*) hiány nélkül felvétellett. Erről szóló nyugta gyanánt ezen sorokat kapták, hogy ezen adójuk az 1086-dik évben tőlök általunk ne követeltessék.

1085 Rebbjülakbir havában = 1674 Julius 5 — August. 2-ig.

Halil mohácsi szpáhi.

Mahmud efendi a budai vezir kíséretéből.

Handán aga budai terdstüman.

..... efendi budai rüznámedsi.

Mahmud.

Ahmed cselebi csohadár velil aga.

Kivül : A mohácsi iszpaíjának levele, melyet adott Budán az Vettyil hards (*velkili khards*) urunk előtt Anno 1674.

XX.

Hajós nevű dömsödi lakos 1086 Dsemaziülevvel 19-én = 1675 August. 11-én 202 darab marhátul.

A fen megnevezett alattvaló az ott említett kétszáz két darab marhától járó harminczadot visszatértében Pesten megfizetvén, e tezkérét kapta.

Muszli efendi
Budai defterdár.

XXI.

Hajós dömsödi lakos 1086 Dsemaziülakhir 10-én = 1675
Septemb. 1-én 294 darab marhátul.

Fen megnevezett alattvaló visszamenet a 294 darab
marhátul járó harminczadot Pesten megfizetvén — e tezkere
kapta.

Muszli efendi
budai defterdár.

XXII.

Hajós, dömsödi lakos 1086 Ramazán 30 = 1675 Decem. 18-án
2 kocsis lótul, 84 ökörtül.

Felül megnevezett alattvaló, a szintén kiírt 84 darab
ökriért s két kocsis lóért a vámot, visszamenet Pesten telje-
sen megfizette. Arról szól e tezkere.

Muszli
budai defterdár.

Kivül : Anno 1676. Nyoleczvannégý ökör harminczadjárul való
czédula.

XXIII.

Ezen tezkere így hangzik :

Magas berat értelmében ziamet-ül birt Bankház nevű
pusztánkat 1088 = 1677-dik évi sz. György naptól kezdve
következő sz. György napig Hajós István, Vedres István s
Halász János nevű dömsödi alattvalóknak adtuk bérbe 25
czüst tallérért, — mely összeg lefizetéséről — hogy őket
azért többé senki ne háborgassa — ezen tezkere kapták.

1087 Dzülhidse 7-én = 1677 Február 10-én.

Huszejn,
ezelőtt mirálaj.

Kivül : Bankházi föld czédulája. Anno 1677.

XXIV.

Jelen tezkere így hangzik :

Dömsöd nevű császári falu lakói közül Hajós István nevű alattvaló meghalván érte a kincstárt illető földpénz (*toprák hakki*), t. i. 6 ezüst tallér, lefiztetett. Hogy ezt többé senki se követelje, jelen pecsétetes tezkere adatott ki.

1088 Sábán havában = 1677 Septemb. 29 — Octob. 27-ig. Huszejn aga kevi zabti.

Kivül: Hajós István halála felől az emen aga levele, hogy 6 tallért attunk nekik. 1677 die 10 Octobris.

XXV.

E tezkere tartalma ez :

Pesthez tartozó Dömsöd nevű faluban Hajós István, Hajós Gergely fia meghalálozott; — apró gyermekei maradván hagyatékának elosztása megvizsgáltatott — s nehogy még egyszer osztozás vagy halálozás ürügye alatt valaki követeléssel álljon elő, — arról ezen tezkere adatott ki.

1088 Sábán 10—20 = 1677 October 8—18-ig.

Ahmed

Pest várabeli molla.

Kivül: Idvözült Hajós István bátyám uralma halála felől való czédula pesti kadiátul váltott. Anno 1678 die 10 Octobris. Tallér 13 az váltság.

XXVI.

Jelen sorok tárgya az, hogy Ahmed szpahi Hajós Istvánnal a szent iváni föld felől teljesen megszámlolt. A tartozott pásztormáért — annak hizlalásával együtt tizenöt kila árpát adott Ahmed szpáhinak. Erről szól e tezkere.

1089 = 1678.

Ahmed szpahi.

Tanuk: Pesti Sábán. Eresii Omer. Eresii Haszan. Pesti bosnyák Zsivkó. Eresii Gorbó Mahmud. Pesti Huszejn Omer.
Kivül: Ahmet iszapaja sz. Ivánról való czédulája. 1678 esztendőre.

XXVII.

Hajós János dömsödi lakos 160 marhátul.

E fen megnevezett alattvaló 160 darab marhától a kincstárt illető harminczadot (*gömrük*) Pesten megfizetvén — átbocsáttatott.

(1090) Rebbjüllakbir 23-án = 1679 Junius 3-án.

Muszlih
 budai defterdár.

Kivül: Anno 1679.

Az mely marhát Balog János megvöött Csapó János sógor számára, arról való harminczadlevél. Az ökör volt 160. úrnakpor az kit föl vittünk.

XXVIII.

Emerikus Thökölyi Princeps ac Partium Regni Hungariae Dominus etc. Esvén értésünkre, hogy Csont Istok nevű fűleki fél katona táborunkról elszökvén, ment az Alföldségre, az holott Kámán Balázs, Végh István, Labancz Mihály, Német Pál, Halak Pál, Horváth János nevű és több magához hasonló tolvaj katonákat társul maga mellé vévén, az szegénységet zsaroltatni s más rendbeli embereket is károsítani meg nem szűnnek, legközelebbről nemzetes Ivocs István uramnak ez közel elmúlt napokban Bocsonádrul 75-ig való szarvasmarháját, oly szín alatt, hogy ők labanczok, és említett Ivocs uram fia táborunkon lévén, mi hívünk, elhajtván, magok között felosztották, s némely részét azon marhának, vagy talán egészen is, eddig elprédálták s timporálták, kihez képest serio hagyjuk és parancsoljuk az Heves várme-

gyei paraszt kapitánynak nemes Szökő Mihálynak, hadnagykának és tizedeseknek, és ő általok az egész paraszt községnek is: hogy mihelyt ezen patens levelünket veszik, azonnal minden halogatás nélkül, valahol híreket hallják azon tolvaj katonáknak, felkelvén mindaddig üzzék, kergessék más vármegyék segítségével is ha kívántatik, valamig őket kézre nem kerithetik s meg nem foghatják. Megfogván pedig, addig kemény fogságban tartsák, valameddig Ivoes István uramat és egyéb sérelmes feleket is a kik lehetnek nem contentálják. Követközőképen azt is parancsoljuk az említett paraszt tiszteknek s községnek, hogy ha azon elhajtott marhákban mit kaphatnak, azon tolvaj katonák kezénél azonnal visszaadják Ivoes uramnak, avagy arra rendelőembereknek, sőt másoknál is városon falun s gulyán akár, holott is s akár kinél is azon marhákban ha találhatnak s reá esmernek, hozzá nyuljanak s kiszerezzék és assignálják ennyiszer említett Ivoes uramnak, minden vonakodás nélkül. Kiben különben se cselekedjenek ha kemény és súlyos büntetésünket elakarják kerülni. Praesentibus perlectis exhibenti restititis. Datum ex Castris nostris ad oppidum Báb positis. Die 28 mensis Octobris 1682.

Emericus Thököly.

P. H.

(Egykorú hivatalos másolat.)

XXIX.

Cum Incolae Possessionis Dömsöd in suo territorio hoc anno parum de tritico habuerint, et indigeant pro inseminatione et sustentatione sui: eapropter mihi supplicarunt ut Comaromio aut Tata permitterem illis centum et viginti metretas deportari: supplicationi igitur eorundem annuendo dedi eis passum centum et viginti metretas tritici devehendi, ea sub conditione, ut alio (sub poena gravi) quam pro necessitate sua propria convertere non audeant. Praesentibus perlectis exhibenti restitis. Datum Budae die 14 octobris 1684.

Sacrae Caes. Regiequae Mattis Camerarius, Generalis Vigiliarum Praefectus unius legionis pedestris colonellus, Arcis urbis-
que Budensis et Pestiensis Commendans

P. H.

Baro de Beck.

Kivülről : Hierauf ist passirt zu kaufen, und ab zu führen Den
24 oct. Widant Obrist Wacht.

XXX.

Szerencsés, kegyelmes uram! méltóságod épen maradjon! A dömsödi szegények folyamodványa imitt következik :

Ezelőtti falunkban lakó ráják s azoknak fiai közül bizonyos Szabó Mihály nevű — különben jámbor magaviseletű — alattvaló, ki ellenséggel soha nem czimborált. Mostanában a szigetből fát hozván, ellenséges csónakkal találkozott, melynek népe szegényt elfogá s megköötözve a penteli szőlők közé magával vivé. Ott a penteli gázik jöttek rájuk szemközt, kik ezen hajduk közül néhányat megöltek s ezt is szegényt — bár azokkal semmi összeköttetése nem volt — hajdunak tartván — fogva magukkal vitték s a bajai palánkba eladták. E folyamodó szegények ezen szerencsétlennek ártatlanságáért jótállva — érte a váltságdíj lefizetésére magokat kötelezik, kérvén magas kegyelmednek e tárgyban kiadandó fermánját, — mi töled urunktól függ.

A szegény szolgák.

Felül ily végzés : Törvénygyakorló bajai kádi! — növekedjék jelessége! és jancsárok parancsnoka (szerdár)! hatalma növekedjék! Miután a régebben, hajdukkal együtt elfogott Szabó Mihály nem hajdú, hanem azok által csak erőszakosan hurezoltatott, s így nem ellenség, — a váltság lefizetése után bocsássátok szabadon.

1096 Muharrem 3-án = 1674 December 10-én.

(*Aldírás s pecsét nélkül.*)

XXXI.

Én nektek uratok Szabas aga : démsédi biró én nékem
tiz szekér buzát, egy jó fejős tehént pézemre hozzatok, ezt
el ne mulassátok, ezen kis irásom alatt; azon kilét még
tudnom, hogy énnekem egy szák buzám maradt, egy pony-
vám, ha azt még nem hozzatok nagy hamarsággal, mért
bizony valamely nap ott leszek jaj leszen nékték, ha har-
mad nap alatt itt ben nem lésték losz Aga Müsztafa és Omár.

Török p. h.

Oda basa 1685 majus 20.

Kivül : Ez ezédolám adassék demszodi birónak nagy hamar-
sággal.

XXXII.

IV. MUHAMMED.

Hirneves szultánok utódja, — nagy khánok sarjadéka,
a Pest vidéki tatár-sereg vezetője — Iszmet Giráj szultán !
(magassága örökké tartson !)

Jelen császári magas névjegy oda érkezéssel tudtul
adatik, hogy ezen legmagasabb fermán a végett van kibo-
csátva, hogy általa tiltva legyen a tatárságnak mind az in-
gyenes takarmány, élés s más szükségesek követelése által
okozható sanyargatás a dömsödi szegény ráják irányában,
mind pedig az ezeket védő s oltalmazó német jaszakdsi-knak
működésökben való háborgatása. Ellenkezően a kitelhető
védelem s oltalom nyújtása hagyatik meg. Ezért ezen fényes
fermán elérkezése után ennek tartalmához képest kell el-
járni; — jelesen hogy a megnevezett szegény ráják ingye-
nes takarmány, élés s más szükségesek követelése által a
tatárság részéről ne sanyargattassanak; az őket védő német
jaszakdsik működésökben ne háborgattassanak : — sőt áta-
lában a lehető védelem s oltalomban részesíttessenek. Ilye-
ténképen e parancs tartalma szerint intézkedvén ezzel ellen-
kezőt másnak se engedj elkövetni. Így tudd s e magas név-
jegynek hitelt adj.

1097 Ramazán 10—20 = 1686 Julius 31 — Aug. 9-ig.

Földvárqn.

XXXIII.

IV. MUHAMMED.

Kegyelmes vezir, nagyságos musir, a világ rendezője, ki a közügyeket éles belátásával s a népek dolgait igaz ítélet szerint intézi, ki a birodalom s jólét épületét szervezi, a szerencse és felség oszlopait szilárdítja, a legmagasb királynak különféle kegyeibe burkolt, sziriai kormányzó s a Pest vidéki moszlim sereg főfő (*bás il bog*) vezire, Ibrahim basa! (dicsőségét a nagy Isten tartsa meg). Jelen császári magas névjegy oda érkezéssel tudtul adatik, hogy ezen legmagasabb fermán által mind a dömsödi szegény rájáknak ingyenes takarmány, élés s más szükséges dolgok követelése általi sanyargatása, — mind pedig az ezen szegényeket védő német jaszakdsi-k bántalmazása s háborgatása, úgy a moszlim seregnek mint a tatárságnak egyiránt tiltva van. Ezért jelen császári magas fermán megérkezése után tartalmához képest a fenirt szegényeket — akár a moszlim seregből akár a tatárság közül — senki ingyenes takarmány, élés s más szükségesek követelése által ne sanyargassa, se az őket védő jaszakdsikat védelmező eljárásukban ne háborgassa, — sőt ama szegényeket lehető oltalmazásban s pártfogásban részesítse. Te is ezen módon intézkedjél s ezt tudva a magas jegynek hitelt adj.

1097 Ramazán 10—20 = 1686 Julius 31 — August.
9-ig. A földvári térségen.

XXXIV.

Charissimi Dni Domschedienses et tota Communitas in illa Insula congregata.

Quandoquidem excellentissimus Generalis Comes de Rabatta gratiose concesserit generoso Dno Heyos per singularem pasportum, et mihi oretenus demandavit quod Dnaones Vestrae praefatum Dnum Heyos una cum fratribus uxore

et tota denique familia sua libere dimittere debeatis; ideirco hoc Dominationibus Vestris notificandum duxi, ne ulterius saepe mentionatum Dnum Heyos detineatis, ne gravem et severam animadversionem Excellentissimi Dni Generalis Commissarii Comitis de Rabatta, cui hae et similes res principaliter incumbunt et concernunt, incurrere velitis. Dabam ex Castris ante Budam 11 Aug. 1686.

P. H. A Rensingh mp.

Q. S. Unam alteramve Salvagvardiam debent Dominationes Vestrae rebus et navi Dni Heyos adjungere, casu quo id a vobis exigit.

Dnaonnes Vestrae non omittant dare excellmo Generali novalia omnia quae . . . . . ab inimico, quandoquidem excellmus Generalis ut hoc illis notificem et injungam severe mandavit, et ut rustici ad hoc melius animentur, praefatus excell. Generalis ad meam instantiam dedit uni rustico demschödiensi, qui huc novalia portaverat, decem imperiales.

Külczim : Oppido et toti Communitati in insula Dömschediensi congregato Dominis et Amicis mihi charis hae tradantur. Dömschedini.

XXXV.

Nos Maximilianus Emanuel Dei Gratia Superioris et Inferioris Bavariae nec non Palatinatus Superioris Dux Comes Palatinus Rheni, Sacri Romani Imperii Archidapifer et Elector, Landgravius Leichenbergae.

Urbi Demshöd ac praesertim Judici loci salutem. Cum exhibitores praesentium tres in Buda facti captivi nomine Halli, Mustapha et Schembersi Sade Saluch cum adjuncto eis servo germanico Erhard Schaz nominato, e licentia nostra ad turcicum exercitum vel Esseekium proficiscantur pro se et sociis hic in castris nostris adhuc detentis certam stipulatam randtionem ad nostrum exercitum reportaturi. Hinc praedicto Judici Demshödensi serio injungimus quoad tribus his turcis tres subditos viarum peritos ex urbe Demshöd adjungat, qui eos tam in accessu quam recessu ad turcicum exercitum vel

Esseckium usque comitentur, et currum eo subministrent ac postquam cum randfione sua reversi in Demschöd iterum advenerint, mittet praefatus Judex equitem unum cum litteris hoc ipsum significantibus nostro adjutanti generali Joan. Babtistae Lidl Baroni de Burbola ad exercitum nostrum bavarium, ubi tunc temporis ille morabitur, captivi vero cum servo germanico interim in Demschöd permaneant, et bene habeantur donec dictus noster adjutans generalis, hac in re ad mentem nostram ulterius disponet. Subditis e Demschöd labor et equiti cursus non incompensatus remanebit. Quae omnia a Judice in Demschöd sic in signum fidelitatis suae exactissime futura nobis promittimus Budae 5 Septembris 1686.

Ex Commissione Serenissimi Domini.

Ducis Electoris Bavariae.

P. H.

Marcus Mayr

Cancellariae Electoralis intimae
director.

XXXVI.

Postquam sacratissimae Caes. Regiaeque Mattis exercitus in Hungaria agentes hoc tempore hinc et inde se movent, ideo judicem et incolas in Dembschöd nec non ex aliis locis ibi jam commorantes hisce admonitos ex ipsis mandatum volo, ne dissipentur, abeant, sed omnes usque dum aliud ipsis significatibus simul maneant congregati, ex insula quidem proxima possunt ad pagum ire, sed non ex pago emigrare vel excurrere debent, sed potius sua quovis modo conservent et custodiant, unanimiterque una aliis hoc tempore amicabiliter assistat. Datum Budae 29 septembris 1686.

Sacratissimae Caes. Reg. que Majestatis actualis Camerarius, Generalis, Vigiliarum Praefectus et Colonellus Regiminis Pedestris nec non pro tempore Civitatis Arcisque Budensis Commendans.

P. H. Baro de Beeck.

XXXVII.

A Dömsöd falubeli ráják a budai divánhoz benyújtott folyamodásukban előterjeszték, miszerint ezelőtt magas fermánok adattak kezökbe a felől, hogy a portyázó s más katonaság, ha falujokra száll, ne őket ne sanyargassa, se az őket védő német jaszakdsi-kat kötelességök teljesítésében ne hátráltassa. Együttal ezen tiltó fermánok értelmében — maguk s az említett jaszakdsi-k védelmére — parancsot kértek, mely ezennel kiadatik s elküldetik. Most tehát ennek tartalma szerint az említett jaszakdsi-k ne háborgattasának, minden intézkedés ama fermánokhoz alkalmaztassék, — s azok ellenére méltatlankodni senkit se hagyjatok.

1097 Dzülhidse 7-én = 1686 October 25-én. *)

Felül : Abderrahman utolsó budai basa pecsége.

XXXVIII.

Jelen magas, tiszteletparancsoló szultáni jel (*nizán*) s világhódító császári (*khakáni*) tugra (*névjegy*) alatt tudtul adatik, hogy Dömsöd, Tatár Sz. Miklós, Laczháza, Szabadszállás, Fülöpszállás, Vecse, (Szalk?) Szent Márton, Tas, Tab nevű falvak s Kalocsa nevű városbeli ráják a császári táborba küldött folyamodásukban, — hivatkozva arra, hogy ők mint a magas portának régebben harács fizető rájai a később szokásba jött fejadót (*dsizije*) mint máskor ugy most is megfizették, — a hódoltság s engedelmesség ösvényén állhatatosan megmaradtak, oly intézkedés életbeléptetését kérik, mely által az őket védő német jaszakdsi-k védelmi működésökbén minden háborgatástól kimélve, — ők magok, gyermekeik s egész családjuk a tatárság vagy a esetedsík és szerheddlik általi elfogatás ellen biztosítva, — jószáguk, takarmányuk az elraboltatás és zsákmányra vetéstől, faluik

*) Különös, hogy e datum majdnem 2 hónappal későbbi Buda visszavételénél, s az ott elesett basa pecsétével van ellátva?

pedig minden ser' és kánunellenes zsarolástól és méltatlanságtól mentek legyenek. — Ez okon adtam ki e magas császári jelt (*nisán*), megparancsolván, hogy valameddig a fenirtak fejadójukat fizetik, se magok személyét, se falvaikat, se az őket védelmező német jaszakdsi-kat, méltatlanság és bántalom ne érje, — sőt a lehető oltalmaztatásban rés zesüljenek. A szerhehdl-i-k vagy a tatárság és az őrhád kö zül bennök foglyot ejteni, jószágukban s takarmányukban zsákmányt vetni, senki se merjen. Ezek után életed tartósságaért könyörögvén — így tudjad s e magas jegynek teljes hitelt adj.

1097 Dzülhidse havában = 1686 October 16 — Nov. 16.

A jólörzött Belgrádban.

XXXIX.

Sok jókkal áldjon Isten benneteket jámborok.

Elvöttük levéleteket jámborok. Jól értiuk mit akartok jámborok mitülünk. Azia ír hogy maradhassatok jó gazdák. Jól irtjük, hogy őrző némötöt hoztatok, de jámborok Isten ne agja, hogy mi háborgatnánk az ti őrzötöket, hanem tartások magatok és jószágotok megőrzésére, mi igaz uri török hitünkre agjuk ez levellünket, jámborok, kezetökben egész seregél együtt, hogy nem bántjuk, sőt oltalmazzuk. Csak hogy azt parancsoljuk jámborok, hogy az őrzőt az árkon kövül ne eresszétök, mert sok embör jár, ki tudja kövül (ki-vül) mi találja, azonban hajdut katonát az városba be ne eresszön, mört magad velie (vele) együtt elvesz; ha valami embört vagy seregöt láttok, az árokra elsőben paraszt embör jüjen, ugy lássák meg micsoda embörök lösznek, mert tatár sok jütt fel, ha fölindulja löszön, mi tülünk várjatok bizonyos hirt, vagy levellünk vagy embörtünk által; ezt jó szívvél megeselekösszük jámborok; tovább való szolgálatokért tünektök is mi azt parancsoljuk jámborok hogy Buda felől ha mi hirt hallotok, nekünk tudásunkra adjátok, vagy levél vagy emberötök által, ne szánjatok egy kevés fárad-

ságtokat, talám mink is gonoszszal nem szolgáljuk meg nektök jámborok.

Jó egészséget kívánunk polgárok jámborok.

Kalocsai szerdár aga, Hasszán aga, Hasszán tihája és egész sereg. Irattuk Kalocsán 1686 esztendőben.

Kívül : Dömsödi és a több oda futott szegény jobbágyoknak ez levelünk adassék hiven kezekben jó válaszzsal.

XL.

Ad primum punctum.

Mi alább megirt személyek és lakosok közönségesen recognoscáljuk per praesentes, hogy a mely borokat embereink, nevezet szerint Barkó Tamás, Csöszzi István és Halász János in anno 1686 Solton az magok számokra vettek volt, azon vett borokat commissarius Rensing urunk ő nga öcscse az mely hajójokon specifikált embereink soltiakkal felhúzatván, leárestáltatta, egy nap és egy éjszaka a borokat horvátokkal őriztetvén, az mi embereink sok instántziájokra ki nem adta, hanem ugyanazon solti embereinkkel az kik ide fel Dömsödre huzták, velek Ráczeviig vonatta. Ott másodizben is instálván a borok visszaadásáért, melyet ő nga concessusából Budára az magok hajóján felhuzatott; ott is instálván érette, de semmit nem nyertek, hogy penig a borok száma akó 215 volt és hogy ő nga öcscse vette el, megnevezett Bakó Tamás, Csöszzi István és Halász Jánossal az egész solti communitással sub sigillo publico Soltiensi verifikálhatjuk ngtok előtt.

A 10-mum punctum.

Miképen kényszerítettünk ő ngától az ő ngánál levő attestationk kiadására, így reponálván ngtok előtt. Mivel ő nga Rensing urunk plenipotentarius commissarius lévén, ő nga maga tetszése szerint attestationis formulam csinálván, minden helységekben, és mikor ő nga az maga generalis quietantiáját kiadta, ugyan az ő quietantiája formájában az faluk részéről is attestationis formulám csinálván, és ezen

szókkal beírván, hogy mitőlünk megnevezett falusiaktul budai commissarius Rensing urunk ő nga felyebb nem vett. Melyre nézve ezek ellen senki ő ngának contradicálni nem merészlett, hanem mindenütt az ő nga akarátja szerént kellett attestálni és azon attestatióinkat közönséges pecsétünkkel megerősíteni.

Haec sunt quae sumus fassi, nos iudices et iurati dömsödienses ad primum et ad decimum punctum coram inclyta inquisitione suae Mattis Sacratissimae, sigillo nostro publico corroborandas. Anno 1690 die 26 Julii.

P. H.

(Dömsöd pecsétje ezen felirattal: „Dömsöd 1620“).

XLI.

Nos Iudices et Iurati nominanter infra annotati, vi et virtute commissionis suae Mattis Sac. coram inclyta inquisitione sub bona christianaque conscientia, et iuramento mediante in examine contra excessus et extorsiones illustrissimi Francisci Henrici a Rhensing Commissarii suae Mattis bellici budensis fatemur et attestamur sequentia. *)

In annis Dni 1686 et 1687 Illmum Commissarium Budensem a Rensing contentavimus de florenis rhenensibus 1780 den. 50.

Item in annis Dni 1687 et 1688 eundem Dnum commissarium Budensem contentavimus de florenis bis mille et octo.

Specificatio.

* Anno 1686 tempore obsidionis budensis, tota illa communitas quae tunc temporis insulam habitabat nempe Kun Sz. Miklósienses, Fülöpszáll., Szabadszállásienses, Sz. Mártonienses etc. propter equos Dni Commissarii, qui aqua

*) E vallomásnak a levéltárban két példánya van, egy eredeti s egy minuta. Ez utóbbi sokkal terjedelmesebb s úgy látszik utóbb készült. Jelen másolat épen ezért ezután készült. A csillaggal jegyzett tételek csak a minutában vannak meg.

sunt submersi solverunt centum et quadraginta ducatos, cum ob metum tartarorum pagum deseruimus et in insulas migravimus; ex eadem expensa nos concernunt ducati 32.

Anno Dni 1687 dedimus plaustra foeni 175.

Porro *) sursum vehi jussit propria navi Budam 215 urnas vini ut ex fassione possessorum apparet.

* Item unam vaccam et suem saginatum dedimus valentes imperiales 20.

Ex currens una cum croatis ad executionem, croatae mactarunt et coriarunt duo pecora triennia, deportarunt vitulos 5 et agnos 4; valorem horum aestimavimus fl. 53 et den. 50 et possessorum inputavimus in exolutionem portarum.

* Item dedimus tres vitulos valentes fl. 10 den. 50.

Anno 1687 Servus dni commissarii nominanter Pál Deák una cum aliis croatis deportari jussit Budam 115 plaustra **) foeni in gratiam ejusdem Dni Commissarii.

* Anno Dni 1686 unum vas vini sex cubulorum fl. 15.

* Anno 1686 a Dno Joanne Hajós unam equam pro ducatis 9.

* Eodem anno a Joanne Halász unam sagenariam fl. 15.

* Pro anno autem 1687 in gratiam excell. Dni Generalis Commissarii de Rabatta 15 oves et 16 paria pullorum gallinaceorum valore fl. 45. den. 50.

* Eodem anno praetium agnorum possessionis nostrae incolarum dedicavimus in manus ejusdem Dni commissarii fl. 48. den. 25.

Anno 1688 perditos habemus quinque boves, circa possessionem Onad, quos Dnus Commissarius ad onera deportanda postulavit a nobis, possessoribus horum imputavimus pro imperialibus 100.

Praeterea tota aestate sectum foena habuimus homines 150 in gratiam Dni Commissarii.

* Eodem anno dedimus Dno Commissario unum bovem saginatum et suem valentes imperiales 27.

*) Az eredetiben e szó helyett „item“ áll.

**) Az eredetiben e szó helyett „currus“ áll.

* Frater autem natu minor suae magnificentiae postulavit pelles 12 vulpinas, quas etiam manibus ejusdem Dni assignavimus fl. 12.

Anno 1688 idem Dnus Commissarius octo currus jubens Budam sursum pelli per croatas ad vina devehenda suae magnificentiae deportavimus ad oppidum usque Halas. Fatigiam horum minima aestimatione promeruisse fl. 120.

Alia vice quinquaginta bovum currus dedimus ex possessione nostra ad vina ejusdem Dni Commissarii devehenda, quos depulerunt ad possessionem usque Martonos, horum etiam fatigia minima aestimatione promeruisse fl. 100.

In annis 1686, 1687 et 1688. Tum ipse Dnus Commissarius erumpens una cum croatis tum autem sollicitarios croatas missos faciens ut in Registro Judicum annotavimus vini potationes croatarum ad fl. 375 extenduntur. Haec omnia fuere discretionis violentae.

Cum autem Dnus Commissarius una cum croatis identidem ad nos venisset, vel per Croatas ac servitores sepius nobis mandasset hoc vel illud facere, quot verbera, quot damna nobis intulerint Deus enumerare sciret.

Haec sunt quae sumus fassi Joannes Halász Judex anni 1686 Franciscus Varga judex anni 1687 et Alexander Molnár Judex anni 1688 coeterique jurati qui compariumus coram inclyta inquisitione una cum sigillo nostro publico, totaque informatione et auctoritate Communitatis memoratae Dömsödensis. Licet contrariam a nobis extorserit attestationem. *)

---

*) Az eredeti rajta van Dömsöd városa pecsété. A három utolsó kikezdés a minutában terjedelmesebb — de a lényeg mindkettőben egy.

XLII.

Lelkem Dizdár aga! Beccses személye iránti üdvözlé-
tem nyilvánítása után ezennel tudatom, hogy jelen sorok a
végre irattak s küldettek el, hogy a kincstárnak közeledben
levő tulajdonaira különös figyelmet fordíts. Különösen fel-
szólittatol, hogy a Dömsödnél lévő hajókra gondod legyen.
Üdv!

Mehmed odabasi
kevi emin.

Felül oldalt: Ezen tezkerét megérkezte után a Dömsödön levő
hajósnépnek átadd.

SZEGED VÁROSA.

ELSŐ RÉSZ.

A SZENT-FERENCZRENDIEK LEVÉLTÁRÁBÓL.

I.

A mi itt írva van megerősitem. Én a szegény Ali ben Abderrahman szegedi kázabeli molla.

A befoglalt ítélet a páratlan jelességű ser' törvényt nyel megegyezvén megerősítették. Irta a szegény Muhammed ben Kjemál szegedi kázabeli molla. Megerősítették.

Irta a szolgák legerőtlenebbike Ahmed ben Mürád szegedi kázabeli molla.

Ezen írott sorok keltének oka im itt következik :

Rózsa Ferencz, Balok András, Pijánc Márton és Horvát Marczy bizonytságot tévén a felől, hogy az Uj bódog aszszon háza néven ismert egyház 53 év óta a barátoknak nevezett szerzetesek keze közt van : ezek annak birtokában továbbra is megerősítettnek, hogy henne hijábavaló szertartásaikat s üres szabályaikat gyakorolhassák. Jelen írott *vaszika* pedig azért adatott az említett szerzeteseknek, hogy szükség esetén vele előállhassanak.

Kelt Dsemáziülevvel hó elején 969 = Januar 7-ik s köv. napjain 1562.

Jelen voltak : Szalih vajda. Hadsi Musza. Bejrán ben Juszuf.

Mahmud ben abdallah, a jegyző. Mehmed ben.

Musztafa telmács és egyebek.

Későbbi jegyzet : Literae a tempore disputationis de ecclesia originale. Haec autem disputatio erat coram Kadi Abdran, Coram Ahmet, Coram Mehemet. Testes autem Szegedienses erant sequentes : Konesi Rosa, Balog András, Horváth Márton. Haec autem fuerunt facta Anno 1545. *(ez évszám hibás).*

II.

A parancs tökéletes. Musztafa ben Dervis Mehmed szegedi kadi.

Mi alább van írva megerősítettik. Musztafa ben Ahmed szegedi kadi.

Megegyez az igazsággal, ennél fogva megerősítettik. Perdezade Muhammed szegedi kadi.

A jeles kánunnal megegyezvén megerősítettik. Mehmed ben Huszejn a szegedi káza mollája.

Megegyezvén a valósággal helyben hagyatik. Ahmed ben Abderrahman szegedi kadi.

Ezen fényes irat s ékes tollvonások létrejöttének oka im ez: A szegedi mészárosok a padisáh kormánya s kincstára ügyeiben különböző vidékeken szóló leveleket régtől fogva mind e mai napig hordozzák, — s ebbeli pontos szolgálataik jutalmául a császári uj defter alapján kiadott pecsétetes tezkereiknél fogva a *karakulluk* s egyéb *teklifek* alól fel vannak mentve. Minthogy erről törvényesen kiállított termesztüköt is kérnek, ezt ezennel kiadjuk, hogy a levél- és hirhordást jövőre is pontosan teljesítsék. A birák, eminek, szubasák pedig — *karakulluk* — menteseknek őket elismervén — császári uj defter s törvénytényé vált szokás (*'ádet*) ellenére a törvényes adók (*hukuki serijé*) s szokásos illetékeken (*rüszümi urfije*) felül egyéb teklifek követelésével ne háborgassák. Kértökre készült s adatott nekik ezen temeszük, hogy szükség idején előmutathassák.

Kelt 979 Redseb 1—10 = 1571 November 19—29.

Jelenvoltak: Müruvvet khalfa. Huszejn ben Ali. Mümi sáh tolmács. Musztafa ben Iszkender. Ahmed ben musztafa.

III.

Jelen irat tárgya a következő: A szegedi mészárosok régtől fogva mai napig hordozói valának a padisáh paran-

csainak s más kormányzást illető leveleknek majd Budára, majd más keresztyén városba s tartományokba: s ebbeli szolgálataik jutalmául sem karakulluk sem teklifek teljesítése nem követelteték tőlük. Arra nézve pedig, hogy akár az eminek, akár ezek emberei, vagy a városi birák ilyenmű követelései ellen biztosítva legyenek, — miután már előbb pecsétetes tezkerét s a budai vezir basa ő nagyságától levelet kértek, s az ezelőtti vezirektől s kadiktól hasonló leveleket s hűdseteket mutattak elő, hozzánk ugyanez értelemben kiadandó temesszükért folyamodának. Ez okból adtuk tehát e sorokat nekik, hogy míg szolgálataikat eddigi szokásuk szerint pontosan teljesítik: karakullukra s teklifekre se kocsit se embert ne adjanak, se az eminek, se azok emberei, se a városi birák, se mások ezekre őket ne kényszerítsék s ha talán ezt tenni próbálnák, abban a livabeli eminek s kádik által meggátoltassanak, úgy hogy ezen mészárosokra szokott szolgálataikon kívül semmi más teher ne rovasse. — Szóval mindenben ezen sorokhoz kell alkalmazkodni.

Kelt 986 Dsemáziülakhir havában = 1578 Augustus.

.....
táborban.

IV.

Moszlim kadi példánya, jelesség s szónoklat bányája Mevlana, szegedi kadi! — j. n. Jelen tezkere hozzád érkezvén vedd tudomásul, hogy leveledet, melyben arról értesítesz, hogy a szegedi mészárosok már régen a királyok idejétől !fogva mostanig kormányszolgálatban állván Budára s más vidékekre leveleket s híreket hordtak, — megkaptam. Megértém belőle azt is, hogy ezen szolgálatuk jutalmául karakulluk és más teklifek alól fel valónak mentve s hogy erről — miután az új császári defterbe is be van iktatva, — temesszüköt is kaptak. Minthogy azomban jelentésedben az is áll, hogy ezen mészárosok azért, mivel a had-

forint (szefer florint) kanun, defter is szokás ellenére tőlük — mint egyéb rajáktól — szintén követeltetik, a kormány szolgálatával a kormány nagy kárára felhagytak: jelen hozzád intézett tezkerém által ezennel meghagyom, hogy a dolgot rögtön megvizsgáld s úgy intézd, hogy ezek kanun, defter — s szokás ellenes követelésekkel ne háborgattassanak. Szóval vigyázz, hogy a kormány se károsuljon, a szegények se sanyargattassanak. Így értsd meg.

Kelt Budán 987 Dsemáziülevvel 20—30 = 1579 Julius 15—25.

Musztafa

(névjegye).

V.

Mélyen tisztelt jóakaró testvérem Piri bég! Üdvözlétem után szeretettel tudatom, hogy miután e végvidéken a kormányt illető levelek hordására sem az átkozott ellenség, sem a moszlimok részéről senki sem vállalkozott, a szegedi mészáros ezéh vitte s küldte ezeket Belgrádra, Temesvárra, Egerbe, Budára s egyéb helyekre; ezen kívül kalauzolta a moszlim hadakat s az Erdélyből jövő leveleket gyors futárok által szállította. Ezen szolgálataik jutalmul illő, hogy az általuk saját maguk közül választott bíró a fejadó (*dsizije*) s a rajáktól fizettetni szokott egyéb illetékek alól fel legyen mentve. Testvérem! a raják által fizetett fejadót s egyéb tartozásokat vajjon méltányos dolog-e azoktól is követelni, kik olyan szolgálatokat teljesítenek? Hiszen a kezeik közt levő fényes rendelet épen erre való tekintetből adatott ki s midőn te annak tartalmához nem alkalmazkodva ezeket sanyargatod — bizonyára helytelenül cselekszel! Im most ide jövének, hogy általad okozott sérelmeiket szerdár urunk ő nagysága elé terjesztvén bepanaszoljanak! — Lebeszélvén őket ebbeli szándékukról, jelen soraimmal kívántalak megkeresni a végett, hogy ezen raják nyomorgatásával hagynál fel! Szolgálataik jutalmul fényes rendelet által vannak felmentve, birájukat hát, ennek ellenére, se fejadóval, se más

követeléssel ne terheld. Jónak nyájasnak mutasd magad irányukban, hogy kedvetlenség ne érjen. Ezt kívántam barátságosan tudtadra adni. Ha ezen mészárosok szolgálata netalán pénzbekerülne, arról a kincstár értesíteni fog. Ezt is értsd meg s magadat a mondottakhoz tartván, az alattvalókkal békében légy! Külömben híred neved tartós legyen! —

(A pecséten 988 = 1580-dik év áll.)

Muhammed aga

szerdár ő nga terdsümánja.

U. i. Ő nagysága természetét ösmerve a mészárost nem bocsátám eleibe. Azonban e levelém folytán a felől is barátságosan kívánlak értesíteni, hogy ez újabb panasz esetében aligha fogna sikerülni.

Külszim: Szegeden a fejadó beszédésével megbizott Piri bég ő kegyelmének adassék.

VI.

Kadik s hákimok példánya, jelesség s szonoklat bányája, Mevlana, szegedi kadi! j. n. Jó kívánsat s üdvözet után tudatom, hogy a szegedi várban lakó mészáros ezéh, mely a következőkből áll: Szűcs Ferencz, István — Lőrincz fia, János — Péter fia, András — Gergely fia, Tamás — Péter fia, László — Mihály fia, István — Balázs fia, Mihály — Miklós fia, Ferencz — Mihály fia, Bálint — György fia, András — Márton fia, — régtől fogva kincstári szolgálatban lévén, Buda, Temesvár, Eger és Belgrád vidékeire levelet hordott s a moszlim seregeket mindenkor kalauzolta. Ezen szolgálataiért már ezelőtt minden rendkívüli munka és teher alól fel vala mentve, — mi egyszersmind a császári defterbe is be lön vezetve. És minthogy a ezéh tagjai kötelességükben pontosak s hivek valának, defteri másolatot (kivonatot) s másnemű temesszüköket is kaptak, melyeknél fogva ez okon minden a ser'rel s defterrel ellenkező pásztormadij és munkálatok *cserekhordlik* (*szalghun*) s egyéb rendkívüli munkák s terhek alól felmentetének. Ezek alap-

ján tőlünk s temesszüköt kértek s mi ezen levelünket adtuk nekik, melynek oda érkezéssel illő és szükséges, hogy miután kötelességeikben hiven eljárnak, a kezeik közt levő feles rendeleték ellenére, semminemű rendkívüli szolgálatok s terhek viselésére ne szoríttassanak. Egyébiránt szerencsés életed s hasznos szolgálatod az igazság ügyében állandó és tartós legyen.

(Hely s érc nélkül).

Alul : Khalil (egri basa ?) névjegye.

Kívül : U. a. pecsége.

VII.

Moszlim birák példánya stb. stb. szegedi kadi! j. n.

Üdvözetem után tudtul adom, hogy a szegedi mészárosok ez időtájban a budai divánra jöven előterjeszték, miszerint mesterségük folytatása mellett a hormány ügyeiben különböző vidékekre szóló hivatalos leveleket hordván a közterhek (*teklif*) alól fel valónak mentve; — mint ezt számos kezeik közt levő temesszükök mutatják. Ahmed cselebi nevű eminjük azomban erre mit sem adva, földadót (*csifti resm*) követel tőlük, mely követelés általi háborgattatásuk megszüntetéséért könyörögvén jelen barátságos levelemet indítom hozzád, hogy megérkezéssel ez ügyre különös figyelmet fordíts; a fenirt város eminjének a folyamodó mészárosok irányába — minthogy ezek földmiveléssel nem foglalkoznak — semminemű ser-, kanun- s defter-ellenes háborgatást meg ne engedj, — kanunnal ellenkező dolog lévén ezektől földadót követelni. Ha talán ezekkel felhagyni nem akarna, — visszatartsd, nehogy tovább is ily méltatlanságot gyakoroljon. Szóval, ha a császári defter értelmében tartozott szolgálatukat teljesítik, czéhüket sem földadófizetésre, sem más terhek viselésére szorítani nem lehet. Egyébiránt tartós jó egészséget kívánok!

Kelt Budán 992 Redseb 10—20 = 1584 Julius 19—29.

Juszuf budai basa

(névjegye).

Jegyzet: Ezzel azonos tezkere adatott ki ugyancsak Budán Ibrahim névjegye alatt évszám nélkül s az emin nevének kihagyásával.

VIII.

Moszlím kadik példánya stb. stb. szegedi kadi! j. n.

Jelen tezkere által értésedre adatik, hogy a szegedi mészárosok a bádai divánra jövén így szólának: „számunk meghaladja a 30-at s ezért bíróra lévén szükségünk, magunk szoktunk magunk közül választani. E miatt köztünk s a városi lakosság közt egyenetlenség támadván, választási szabadságunkban korlátoztatunk s méltatlansággal illetettünk.“ — Ezt jelentve egyszersmind tezkerét is kérik a budai divántól, mely mindenben az ezelőtti gyakorlatot állítsa vissza, hogy így ennek ellenére őket senki semmiféleképp ne háborgassa. Kértőkre a tezkere im ki van adva s el is küldetik, hogy érkezéssel az ügyet szigorúan megvizsgálja, ha vajjon úgy van-e mint feljelentetett. Ez esetben az ezelőtti gyakorlatot tartva szem előtt — tegyék bíróvá magok közül azt, ki nekik tetszik s ebben a városi lakosok őket ne akadályozzák.

Kelt Budán 992 Redseb 10—20 = 1584 Julius 19—29.

Oldalt: Jusuf budai basa névjegye.

IX.

A II. szám alattival azonos szövegű veszika, aláírva Ahmed cselebi emin, Kurd basi, Oszmán tolmács, Mehmed s Jusuf ben Szulejmán által s megerősítve Ahmed ben Hászán szegedi kadi — s Ahmed ben Mahmud szegedi mollától.

Kelt 995 Rebbjülakbir 1—10 = 1587 mart. 11—21.

X.

Jelen irat keltének oka imitt következik: a szegedi mészárosok ez alkalommal ide jöven jelenték, hogy ők régtől fogva kincstári szolgálatban lévén úgy a rendeleteket (*emr*), mint a káza ügyeiben különböző helyekre intézett leveleket vitték, hozták, és hogy ezért mind a karakulluk — mind egyéb teklifek alól az ország újabb összeírásakor is — mint már előbb a császári defterben — felmentetének s hogy e felől temesszüköt is kaptak. Most azonban a városi birói azon okból, hogy a szandsák bég nem lakik városukban mint ezelőtt s így a levélhordás nem valami nagy dolog, az eddigi szokás ellenére teklifek teljesítésére akarják őket szorítani, minél fogva ezek más rájákkal együtt *kullukot* tartozván szolgálni, se a mészárosságot nem foglalhatják se meg nem élhetnek: sőt arra lesznek kényszerülve, hogy elfussanak. — Ezen panaszos előterjesztésen a szegedi miriliva s mevlana kadi is jelen valának s akként nyilatkoztak, hogy a panaszlók mint eddig úgy ezután is teljesítsék a rendes szolgálatot s pártolásban részesüljenek. A hirhordásra nézve tehát ezen temesszüköt adtam nekik, hogy ezentúl is, valameddig a levél- s hirhordásban serényen forgolódnak, karakulluk vagy más teklifek rájuk rovásával császári defter s bevett szokás ellenére őket se a biró, se az eminek, se a szubasák terhelni ne merjék. Így kell megérteni.

Kelt Budán 995 Dsemázitilevvel 1—10 = 1587 April 1—19.

Oldalt: Juszuif budai basa névjegge.

XI.

III. Murád szultán névjegye alatt kiadott fermán. Szövege a II. s IX. szám alattiakéval egy; intézve van a szegedi szandsákbéghez és kadihoz.

Kelt Konstantinápolyban 998 Dzülkide 22 = 1590 October 22-én.

XII.

Mi alább következik, az igazsággal megegyez. A szegény Muhamed ben Ibrahim, szegedi kadi. Allah irtalmazzon neki!

Megerősítettik. A megvetett Omer, szegedi molla. Allah irtalmazzon neki!

Ezen törvényszéki irat kiadásának oka im itt következik: a szegedi mészárosok a törvényülés (*mahfil-i serije*) előtt megjelenvén, így nyilatkoztak: „mi kötelességünk s szokásunk szerint régtől fogva császári szolgálatban lévén különböző vidékekre — a hova kellett, levelet hordtunk s ezen szolgálatunkért a császári defterben a karakulluk s egyéb rendkívüli terhek alól fölmenteténk. Erről valamint defteri másolat, úgy a szerencsés udvar által kiadott magas rendelet (*emr*) s több rendbeli temesszük van kezeink közt, s bár szolgálatunkban semmi hiány sincs, az eminek s ezek emberei, mint szintén a város birái is bennünk a defter ellenére rendkívüli terhek viselésére szorítanak. Esedezünk e miatt, hogy a kezünk közt levő magas rendelet és temesszükek megvizsgáltatván, ez utóbbiak értelmében itt a törvény színe előtt adassék számunkra temesszük. — Kérelmük teljesítettván, a magas rendelettel s defteri másolattal egyező temesszükjeik megerősítettek. Hogy pedig az eminek vagy ezek emberei és a városi birák őket defter- és temesszükelles szolgálatokra ne kényszerítsék, se birájuktól önkényszerűleg kivetett adónemek (*hukuk, rüszum*) ne követeltessenek: jelen temesszük gyanánt tekintendő iratot kapták, hogy ezt szükség esetén előmutathassák.

Kelt 999 Dsemáziülevvel hó elején = 1591 Február 25-től kezdve.

Jelenvoltak: Halil escelebi naib. Haszán dsündi (lovas.) Bali ben Abdallah.

XIII.

III. MUHAMMED.

Moszlim kadik példánya stb. stb. szegedi kadi! j. n.

Jelen császári magas névjegy hozzád érkezével így értsd meg, hogy a kázádhhoz tartozó szegedi mészárosok közül Székel Mihál, Szobi Gellért, Székel Ferencz, Pécsi Gergely és Tehenés (czéhbeli) társaikkal együtt megbízott emberöket küldék szerencsés udvaromhoz, a kik által ily jelentést tőnek: mi — ugymond — mesterségünk folytatása mellett mint kalauzok s a különböző vidékekre szóló leveleket hordozván mint futárok — régtől fogva szolgálunk. Pontos szolgálataink jutalmul a karakulluk s más rendkívüli terhek alól fel valánk mentve, s ezen mentességünk mind az összeírásban mind az ország új defterében ezen módon megerősített, — kezünkbe defteri másolat s ennek szabályozó voltát bizonyító fényes rendelet adatott. Most a császári trón által megújított ezen fényes rendelet s a defter ellenére a városi lakosság mint más rájáktól, úgy tőlünk is *baradlikot* s más rendkívüli terhek hordozását kívánja s háborgat bennünket. Hogy ez jövőben megszűnjön fényes rendelet kiadásáért esedezünk.“ — E jelentés folytán ezennel meghagyom, hogy mihelyt jelen fényes parancsom hozzád érkezik, a szerencsés udvaromtól kibocsátott pecsétetes iratokat, az ország új defterének másolatát s az ezelőtt kiadott fényes rendeleteket megtekintvén megvizsgáld, vajjon az ország új defterében fel vannak-e valósággal mentve — mint jelentik — a karakulluk s más rendkívüli terhek alól? Továbbá hogy a defter értelmében nekik adott fényes rendeletekhez képest végzik-e pontosan kötelességüket s nincs-e fogyatkozás szolgálatukban? Azon esetben ha hiv szolgák, meg ne engedd a városi lakoságnak, hogy mint más rájakra, rájok is *baradlikot* s más rendkívüli terhet rővjon, valameddig serények s pontosak lesznek, — a hányan az országos defterbe az érintett szolgálatok teljesítésére be vannak írva s a minemű szabadalmakban ezért részesülnek;

ugyanannyian s ugyanazon szabadalmakat továbbra is élvezzék s el ne nézd hogy valaki őket haborgassa. Gondod legyen arra is, hogy senki fényes rendeletem, vagy az ó kanun, vagy az országos defter ellen ne vétsen, nehogy e miatt újabb panasz érkezzék. Így értsd meg s e császári parancsot áttekintvén az illetőknek visszaadd, — e fényes névjegynek pedig hitelt adj.

Kelt Konstantzinápolyban 1005 Sabán 25 = 1597
 April 13-án.

XIV.

A II. stb. szám alattiakkal azonos tezkere Ali mirilivától.

Kelt a szegedi várban 1006 Dzülhidse 1—10 = 1598 Julius
 5—15.

XV.

III. MUHAMMED.

Kadik s hákimok példánya stb. stb. szegedi kadi!

Jelen császári magas névjegy hozzád érkezével tudtadra adatik, hogy a kázádban lakozó mészárosok előbb folyamodás útján, majd személyesen a medslisz elé jöven — ily jelentést tettek: — Mi e városban régtől fogva mészároskodunk, fejadónkat, a törvényes tizeddel s más ránk vetett illetékekkel (*riiszumı urfıje*) együtt — a város más lakosai módja szerint — az emineknek megadván, mindig lefizettük; — ha a Szegeden levő mélyen tisztelt hákimok arról értesültek, hogy a ravasz ellenség egyik vagy másik várát fenyegeti s erről rögtön tudósítást kellett küldeni, — mi mindannyiszor kalauzok valánk. Ezen szolgálatainkért mindenemü rendkívüli adózás alól ki valánk véve. Most azomban szokás (*adet*) és kanun ellenére bizonyos mennyiségű pénzköveteléssel háborgatnak beennünket s e háborgatás, fájda-

lom! szünni nem akar. Esedeztünk azért, hogy kiadandó magas rendeletbe foglaltassék amaz említett, rendkívüli adózás (*tekálifi sakka*) aloli mentesséünk. Ezzel ügyünket előterjesztők, mondák.

Ehez képest rendelem, hogy fényes parancsom oda érkeztével úgy intézkedjél, hogy a mely szolgálatokkal tartoztak ezen mészárosok ezelőtt, jövőre is — mindennemű rendkívüli adók mellőzésével — csak azok teljesítését kívánd tőlük. Ezt így tudd meg, jelen császári parancsomat átolvasván, az illetőknek visszaadd, — e nagy névjegynek pedig hitelt adj.

Kelt 1008 Dzülkide 22-én = 1600 Junius 4-én.

XVI.

Mi alább következik megerősítettik. Juszuf ben Ibrahim szegedi molla.

A tény a tartalommal megegyez. Halil ben Musztafa szegedi kadi.

Jelen irat keltének oka im itt következik: A szegedi mészáros ezéh tagjai közül Móra Máté, Balog Benedek és Babarcsi Mibály a törvény-ülés (*medslisz ser*) előtt megjelenvén Tehenes Gergely, Vas Máté, Vitéz Lázár, Tözsér Máté és Telek Mihály nevű szegedi bírák ellen ily panaszt tettek: „Mi mészárosok a miért a Budára, Egerbe, Temesvárra s egyéb helyekre szóló levelet gyorsan szállítjuk, behodolásunk óta mindig csak tizedet, harácsot, iszpendstét fizettünk s a keresztyén részen szokásban levő harácson felül semmi szolgálatra sem köteleztettünk. Most azomban a fennevezett bírák ilyes szolgálattételekre akarnak bennünket kényszeríteni. Ennekelőtte, midőn még 15-en valánk s számos jószágot tartván meglehetősen hasznunk volt, — sohasem szorultunk meg, ha valamerre futárképen kellett mennünk. Most is — jöllehet csak hatan-heten vagyunk s jószágot nem tarva semmi hasznunk sincs — hetenként Budára, Temesvárra, Egerbe s más helyekre embert kell küldenünk. Mind ezt,

mind a harács fölemeltetését egy a közterhek (*urfije*) alóli fölmentetésünkért esedező alázatos folyamodványunkban a szerencsés padisáh ő felségének színe elibe terjesztvén — fényes és hatalmas rendelet bocsáttatott ki az iránt, hogy tőlünk a tizeden, harácson s iszpendsén kívül semminemű szolgálattétel se követeltessék. Ennek folytán esedezünk, hogy ezen fényes rendelet tartalmát átnézni, s számunkra azzal egyező, törvényesen kiállított temesszüköt szerkeztetni méltóztassék.“

Miután az illető fényes parancs megvizsgáltatott s tartalma a fenírt mészárosok előadásával egyezőnek találtatott: jelen írott sorok a végre bocsáttatnak ki, hogy a fenmegnevezett birák ezáltal figyelmeztetve legyenek arra, hogy a mészárosoktól semminemű rendelettel s kánunnal ellenkező szolgálatokat sem követelhetnek. Ez itt a dolog valóságához hiven meg levén írva — az ügy elintézése végett, — az illetők kérelmére kiadatott.

Kelt 1000 Dzülhidse 10 -20 = 1601 Junius 13—23.

Jelenvoltak: Ibrahim efendi a jegyző. Mehmed khalfa imám. Mehmed szeriliva. Dzülfikár szeriliva. Haszán terdümám s egyebek.

XVII.

Mi alább következik megerősítettik.

Ali ben Musztafa szegedi kadi.

Jelen hűdsét kibocsátására a következő dolog adott alkalmat: Devlet Mirza nevű tatár a törvényülés előtt megjelenvén, a szegedi várban lakó István és Mihály nevű barátok jelenlétében ily panaszt emelt: „Nem régiben Bocskai Istvánnak — ki boldog véget érjen — segítségére voltam s midőn visszatértem, itt Szegeden az alsó városban telepedtem meg. Kevéssel ezután egy magyar szolgálóm megszökvén, gyermekemet is magával vivé. Kérésemre a szultán ő felsége által — kinek vágyai teljesüljenek — kinevezett mübasir Musze Mirza e miatt törvényes nyomozást tartott.“

Midőn a fennevezett vádlottak (jelenlevők) ez iránt megkérdezték, azt felelék, hogy a városi lakosok a gyermekeket a nádasban megtalálták s át is adták, a magyar szolgát azomban nem látták. Erre a vádló azt állítja, hogy ő ama gyermeket pénzen vette, — de még ő ezt sehogysem tudta bebizonyítani; addig a barátok előadásuknak eskü általi erősítésére hivatván fel, a nagy istenre s az evangéliomra megesküdték. E tényállás írásba foglaltatott.

Kelt 1013 Dzülkide 10—20 = 1605 Mart. 30—April 9.

Jelenvoltak: Haszán efendi Khatib. Alauddin efendi naib. Haszán terdsümán s egyebek.

XVIII.

I. AHMED.

A XIII. szám alatti fermánnal azonos. A czéh tagjai nincsenek benne megnevezve, sem a háborgatók. Említés tétetik a czéhnek a budai kincstár defterdárjától s a mirmirántól kapott leveleiről.

Kelt Budán 1017 Dzülhidse 1—10 = 1609 Mart. 8—18.

XIX.

II. OSZMAN.

Kadik s hákimok példánya stb. stb. kadi!

Jelen magas császári névjegy hozzád érkezével tudjad, hogy a szegedi 12 személyből álló mészáros czéh régtől fogva császári szolgálatban levén, ha Buda, Eger, Temesvár és Belgrád vidékeire levél küldetett, ennek tagjai hordozzák s a moszlim seregeknek mindenkor kalauzai valának. Ezen szolgálataikat tekintve minden rendkívüli s önkényszerű terhek (*tekalifi urfije ve sakká*) alól felmentettek; ezen felül egy közölök, a mint a sor következett, évenként bírāja volt a többinek, ki mint ilyen sem a törvényes tizedet sem iszpendsét, sem más adót (*reszm*) nem fizetett. —

Mindez a császári defterbe is beiratván, ezen módon teljesíték kötelességüket ; míg most a szegedi emin ser és kanun ellenére egy ily bírótól tizedet, iszpendst s más adókat követel s némely szolgálatok teljesítésére kényszeríti. Esedeznek azért, hogy császári parancsom bocsáttassék ki, melynek értelmében minden a császári defter és a temesszükök tartalmához képest történjék. Kérelmükre tehát ezenel meghagyom, hogy mihelyt jelen hódolat-követelő magas parancsom hozzád érkezik, a fenemlitettektől tizedet, iszpendst s más adókat követeltetni ne engedj s el ne nézd, hogy rendkívüli s önkényszerű terhek hordozására szoríttassanak. A kik netalán engedetlenkedve nem szűnnek őket haborgatni, feljelentsd, hogy e tárgyban hozzám újabb panasz ne érkezék. Jelen császári parancsamat pedig átolvasván, az illetők keze közt hagyd, hitelt adván a nagy névjegynek.

Kelt Budán 1019 Dsemáziülakhir 20—29 = 1610
 September 9—18.

XX.

Hejas Ambrús nevű alattvaló 20 vég posztó s egyéb árúczikkek után a kincstárt illető harminczadot (*gömrüh*) s egyéb járandóságot (*reszm*) Makón lefizetvén, ezen tezkereét kapta, hogy szükség esetén, mint temesszüköt előmutathassa.

Kelt 1024 Ramazán 20—30 = 1615 October 13—23.

Mahmud
 makói emin.

XXI.

M á s o l a t.

Az *eredetivel* megegyez. Mehmed ben Ahmed dervis, szegedi kadi.

Nagylelki eminek példánya stb. stb. egri beglerbég! — hireneve fenmaradjon.

Kittünö emir stb. stb. szegedi szandsákbég! dicsősége örök legyen.

Kadik s hákimok dicsekvései stb. stb. a most említett szandsák kadiái j. n.

Jelen császári magas névjegy hozzátok jutván, tudjátok meg, hogy ezen fényes fermánt előmutató szegedi szerzetesek megbizott emberök által jelenték, hogy hiveik frenk és latin szertartásuak lévén, a görög, szerb s oláh hitetlenektől szertartásukra nézve különböznek s ezekkel semmi összeköttetésük sincs. A latin szertartási nép — mint mondják — rendesen nekik s a frátereknek szokott adót fizetni. Most azomban az ezelőtt e tárgyban kiadott s kezük közt levő magas rendelet és a szokás ellenére a görögök, szerbek s oláhok metropolitája nagyralátásában szintén adóköveteléssel haborgatja hiveiket. Hogy azért minden a kezük közt levő magas rendelet értelmében történjék, ennek megszegését tiltó fényes parancsom kiadatásáért esedeznek. Meghagyom tehát, hogy mihelyt ezen parancsom hozzád érkezik, a szóban forgó ügyet igazságosan megvizsgáljátok s mivel ezen frenk és latin szertartású nép — senkivel mással köze nem lévén — ezelőtt is a latin papoknak szerzeteseknek frátereknek szokott fizetni: ezután se engedjétek, hogy akár a görögök, szerbek s oláhok metropolitája, akár más valaki kezük közt levő rendelet vagy a ser és a gyakorlat ellenére őket láborgassa. Ha pedig mostanig már szedtek volna el tőlük valamit, megparancsoltam, hogy ezt hiány nélkül visszaadassátok, — az engedetleneket följelentsétek. Ez ügyben újabb panasz ne érkezzék. Így értsétek s e magas jegynek hitelt adjatok.

Kelt Belgrádon 1028 Dsemáziülevvel 1—10 = 1619.
Ápril 16—26.

XXII.

Ugyanazon tárgyban Muhammed budai vezér basához, továbbá a bosznai, temesvári, egri és kanizsai beglerbégsekhez, ezen beglerbégsek szandsákbégjeihez s kadijaihoz intézett császári fermánnak — Szálih Mehmed ben Semszeddin Zombori, s Dervis Mehmed szegedi kadik által hitelesített másolata. A folyamodók magyar és sokác névvel küldömböztetnek meg a más szertartású görögöktől, szerbektől s oláhoktól. — Az általuk fizetni szokott s az elébbi levélben egyszerűen adónak (*virgi*) nevezett tartozások és alamizsnák közül a házas párok által fizetett párber (*reszmi nigáh*) s az egyházi adó (*reszmi kinisza*) — említettnek. Mintán a belgrádi diván Ali basa Halil kadi jelenlétében a felek temesszükjeit s a császári ahdnámét felsőbb rendeletből megvizsgálta s ezekből kitént, hogy a metropolitának a folyamadókkal semmi összeköttetése sincs, az említett illetékek szedésétől az igazságos fetva és ahdnáme alapján eltiltatik, — meghagyatván egyszersmind azoknak, kikhez e fermán intézve van, hogy ha hijába való szertartásaik szerint ezeknek ekkorig akármiök elvétetett volna, — azt hijány nélkül visszafizetessék. Ezen fermán is a folyamodók kértére adatt ki.

Kelt Budán 1029 Rebbjülakbir 20—29 = 1620 Mart. 26 — April 3.

XXIII.

II. OSZMÁN.

Jelen császári magas névjegy iratásának oka ez:

A berátok megnyitását elrendelő fényes fermánom kiadása után a budai tartományban (*vilajet*) eső szegedi városban napdíjra fogadott Péter Lázár nevű martolosz — ezen cs. fermán előmutatója — új beratot kért részére, tehát ezen — 1029 Redseb hava 28 = 1620 Junius 31-dikétől kezdve érvényes — cs. beratot újonnan adtam, megparancsolván,

hogy ezt a budai kincstárnál (*khazine*) adatván, onnan illetőségét (*ulufe*) több társaival együtt kapja ki. A hol is ezt így értsék meg s e magas névjegynek hitelt adjanak.

Kelt Budán 1029 Ramazán 20=1620 Augusztus 19-én.

XXIV.

Mélyen tisztelt nagy-érdemű efendim! Öszinte üdvözletem s jó kívánataim után a következőről kívánlak értesíteni: jelen soraimat átadó Péter nevű mészáros hozzám jövéen elpanaszlá, hogy e folyó áldott évben az árpapénzt (*sair akese*) s a budai s egri várak erősítésére szükséges kocsikat tőle s társaitól is követelik. Levelem érkezével az ezt átadó társaival együtt megkiméltessék. Külömben üdv és szerencse,

(*Hely és év nélkül*).

Ali
szegedi vali.

XXV.

Egykorúak példányképe — szegedi emin! Üdvözletem után arról értesítlek, hogy a szegedi mészárosok, mivel Buda, Eger, Temesvár és Belgrád vidékeire levelet hordanak, minden rendkívüli adó és terhek alól fel vannak mentve s hogy erről császári fényes rendeletet s az egri divántól tekerét tudnak előmutatni. Ezek tartalmához képest az egri hambárokba ez idén rendelt gabona szállítás alkalmával sem kell őket gabona adásra vagy szállításra kényszeríteni. Ezért adtam nekik ezen levelet (*mektub*), melynek vételével magadat a fényes rendelethez s az egri diván tekeréjéhez tartván, megkiméld őket ezen gabonaszállítás terheitől. Külömben isten veled!

Hely s év nélkül.

Muhammed
szegedi miriliva.

XXVI.

E szegény nyomorult kérelmezőnek az égkörök magasságát s a nagy ég szélességét megközelítő trónhoz intézett folyamodása im itt következik: A szegedi 12 mézáros alólírhoz jöven általuk így értesült: mi a császári hódítás óta folytatott harcokban a moszlim seregeknek mindenkor kalauzai valánk s a kinestári ügyekben Budára, Egerbe, Temesvárra, Belgrádba s a keresztyén földre szóló leveleket télen-nyáron hordozánk. Ebbeli szolgálataink jutalmául mindennemű terhek (*teklif*) alól felmenteténk, mi az országösszeírók által a császári defterbe is be lőn iktatva, kik erről kezünkbe tezerét is adának. Ezeknél fogva háború idején gabonaszállítással sem tartoznak, mit most tőlünk követelnek. Szolgálni is, gabonát is adni képtelenek vagyunk s ezért kérjük ügyünknek a magas udvar elé terjesztését. — Ezen kérelmük e sorok által teljesítettik, — különben a fermán a magas udvar tetszésétől függ.

Kelt 1030 Rebbjülahir 10—20 = 1621. Mart. 4—14.

Ibrahim

szegedi kadi. Allah bocsásson meg neki.

Jegyzet: E folyamodás hely s év nélküli mása ugyanazon aláírással szintén meg van, oldalt e szavakkal: Szolgálatuk jutalmául ekkorig minden tehertől mentek valának, hihető hogy ezutánra is ezt kérik.

XXVII.

IV. MŰRÁD.

A XIX szám alattival mindenben egyező fermán, mely a szegedi kadi jelentése folytán intéztetik ugyancsak ő hozzá.

Kelt Budán 1033 Redseb 10—20 = 1624 April 29— Május 8

XXVIII.

Kadik és hákimok példánya stb. stb. szegedi kadi!

E tezkere hozzád jutván így értsd meg: a szegedi 12 mészáros Buda, Eger, Temesvár és Zombor vidékeire a végek dolgában s kincstári ügyekben küldött leveleket s fényes rendeleteket — miknek kézhez juttatása nagy fáradtsággal jár, — hűségesen viszi, hordja. Czéhüket azonban Szeged városa birái hol az által, hogy közülök birót akarnak választani, hol meg más terhek rájuk rovasával háborgatják. Ez tudomásomra jutván, jelen tezkerét bocsátottam ki a végre, hogy valameddig a szegedi mészárosok a végek dolgában s kincstári ügyekben küldött leveleket s fényes rendeleteket a fenirt 4 vidékekre pontosan szállítják: saját birájukon kívül a városi raják birái őket semmiféle telher rájuk rovasával ne nyomorgassák. Mely tezkere hozzád érkezvén, illő és szükséges, hogy közülök (városi) bíró ne tétessék s őket a rajákkal együtt terhelteni ne engedd: sőt mivel szolgálatuk másokénál nagyobb, — védelemben s oltalomban részesítsd. Egy szóval ne háborgattassanak.

Kelt 1033 Redseb 10—20 = 1624 April 29—Május 8.

Szegedi ügyben.

Oldalt: Juszuf ben Muhammed (egri beglerbégi) névjegye: *kivül*: pecsété.

Külczim: A mevlana szegedi kadinak.

XXIX.

István és Márton a város egyéb lakosaival a törvénszék (*mahfilî káza*) előtt megjelenvén előadák, hogy miután templomuk teteje beroskadtt, falai eláznak. Engedélyt kérnek tehát arra, hogy a régi mód szerint — semmivel nagyobbra nem építvén — betetőzhessék. Az engedély ezennel megadatik.

Kelt 1033 Redseb 20—30 = 1624. Május. 8—18.

Mehmed és Ahmed
szegedi kadik.

Kivül: A. D. 1624, 15 napján májusnak. Sögi Márton szegedi főbíró Lantos István és Fr. Bonaventura az szegedi kadiától ez levelet váltották az claustrom épületire.

13 die July. Az másik kadiától is ki . . . . ették, az pecséte itt az levelen vagyon.

XXX.

Ezen tezkere Márton nevű alattvalónak adatott a végre, hogy a templom körüli építést senki se akadályozza.

Muharrem és Kejván
szegedi vajdák.

Kivül: 1624. Két vajda levele az épületről Sögi Márton szerette ki.

XXXI.

A XIX s XXVII szám alatti fermánokkal azonos szövegű tezkere az egri divánból kiadva. A szegedi méltatlankodó eminről ebben nincs említés; — zárszavai így hangzanak: „ha azonban az ország összeiróitól felmentő tezkerejük (*mu'áf tezkere*) nem volna, a többi rajákon a kincstár részére megvétetni szokott tartozások s illetőségek (*hakk res.m*) az eminek által ezek bírái is megvétessenek.“

Kelt 1033 Dzulhidse 10—20 = 1624 Augustus 25— Sept. 3.

Juszuf ben Muhammed (*nérjegye*).

XXXII.

Jelen sorok tartalma ez: a szegedi raják temploma melletti malomnak, mint szintén az omladozó boltíveknek kijavitása szükségessé válván, erre tőlünk engedélyt kértek. Mi ezt ezennel megadjuk s hogy minden ebből eredhető háborgattatásuknak eleje vétessék, az illetőket jelen tez-

kerénkkal bocsátjuk el. A papoknak mint a városi rajáknak is mindenki békét hagyjon.

Kelt 1034 Dzülkide 10—20 = 1625 Augustus 15—25.

Ibrahim szegedi
miriliva.

XXXIII.

Jelen temesszük ezt foglalja magába: az alsó városi templom boltivének leronthatásáért folyamodtak, — mi ezennel megengedtetik: Ebben senki se akadékoskodjék.

Kelt 1034 Dzülkide 23 = 1625 Augustus 28-án.

Ahmed, szegedi
kajmekám.

XXXIV.

Ezen irat tárgya itt következik: Jelentették ezen tezerét előmutató szegedi mészárosok, hogy az ezelőtti szultánoktól fényes rendeletek vannak kezeik közt a felől, hogy a kincstár dolgában levelet hordjanak s a jövőmenő-(*seregek*-)nek kalauzul szolgáljanak. Most azomban ezen fényes rendeletek ellenére sokkal több szolgálat kíváncsítik tőlük, mit épen nem teljesíthetvén, kérték, hogy részünkről temesszük-szerű irat bocsáttassék ki az ezelőtti gyakorlat visszaállítására s ama fényes parancsok ellenére rájuk vetett terhek megszüntetése végett. Ezt mi ezennel kibocsátjuk, rendelve, hogy valameddig ezek kötelezett szolgálataikat hiány nélkül teljesítik: a fényes rendeletek és a ser törvény, — valamint az ezelőtti gyakorlattal ellenkezően őket senki se háborgassa. A hódolat követelő parancsok is érvényben tartván, áthágásuk meg ne engedessék.

Kelt Egerben 1034 Dzülkide 20—30 = 1625 Aug. 25
— September 8.

Ahmed (*névjege*).

XXXVIII.

Mélyen tisztelt s nagyra becsült uram! Nagyságod becses lába-porához borulva őszintén jelentem, hogy a szegedi levélhordó s kaláuzkodó mészárosok közül 13-an hozzámjövén ekként nyilatkoztak: „Mi ezelőtt 33-an voltunk s mint kalauzok és levélhordók különböző vidékekre jártunk s közülünk a kemény télben egyik elhalt, másiknak keze lába elfagyott, míg némelyek tatárok s átkozott hajdúk által megölettek: úgy hogy ez idő szerint csak 13-an vagyunk. Most meg a városi lakosság néhányunkat mesterségétől akar megfosztani, pedig — miután az elhalt mészárosok özvegyei sem a kalauzolást sem a levélhordást nem teljesíthetik — minden ilyes szolgálat csak mireánk néz. S bár vannak kezeink közt fényes rendeletek a végre, hogy a város birái bennünket semminemű kivetéssel se terheljenek s tőlünk egy oszporát se vehessenek, mégis most a városi szolgálatok fejében tőlünk fejenként 50 pénzt (ezen szóval az eredetiben) követelnek s néhányat közülünk a mesterség folytatásától is el akarnak tiltani. Mi ugyan 15—20 év óta üzzük mesterségünket, — de ha a város hármat vagy négyet ennek gyakorlásától megfoszt, elhatároztuk, hogy a mészároskodással felhagyunk s a hányan vagyunk, annyi felé széledünk.“ — Ügyöket ezen módon nagyságod elé kívánván terjeszteni: tudomás végett ezennel becses lába-porához tétetik. Különben a fermán ítéletétől függ!

(Hely és év nélkül.)

Ibrahim
bölükbasi.

Jegyzés: Ugyancsak évszám nélkül terjeszti fel ezen, mint a törvényülés (*medslisi serije*) előtt elpanaszolt ügyet Ibrahim szegedi naib is, ki a 13 mészároost ily renddel nevezi meg: Szücs Ferencz, Losonczy András, Babaraczi István, Szücs György, Sárkány István, Tehenes László, Gyurka András, Zabos János, Szücs Ferencz, Szücs Mihály, Kara György, Kis Illyés Tamás, Borsos Péter. A 15—20 évi mészároskodás megemlítése ebből hiányzik.

XXXV.

Szegedi emin, Redseb basi! Üdvözlétem után tudtul adom a szegedi mészárosok ide jöttét, kik panaszkodnak, hogy őket a ser törvény ellenére háborgatod, velök ok nélkül méltatlankodol, elannyira, hogy egyet közülök mesterségítől is eltiltottál. Diváni tezkere — mint mondják — már kaptak, esedeznek azonban, hogy én is írjak e tárgyban, mit kéréstekre ezennel meg is teszek. Levelem hozzád jutván, illő sőt szükséges, hogy velök ezentul ser' törvény ellenére ne méltatlankodjál, amaz általad eltiltott mészárosnak — ha ez előtt is üzte ezen mesterséget, — megengedd, hogy ismét közéjük állhasson. — Szóval mindenben az eddigi szokáshoz alkalmazkodjál s a szerint cselekedvén a ser' törvény ellenére őket ok nélkül ne háborgasd. Levelemhez tartsd magad! Üdv!

Év nélkül.

Ahmed egri
jancsáraga.

Külső cím: Redseb basi szegedi eminnek.

XXXVI.

Mélyen tisztelt jeles efendi! Örvendező köszöntés s üdvözlét gyöngyeit küldve ajándékol, tudatom veled szerencsés efendim, hogy a szegedi mészárosok ide jöven, panaszképen terjeszték elő Redseb basinak azon, régóta folytatott mesterségükre nézve sérelmes eljárását, mely szerint maguk közül választott bírójukat egyszersmind a városi raják bírójává is tevő. Innen az egri divántól már — mint mondják — tezkere küldetett, melyben meghagyatik, hogy a kik ezelőtt mészárosok valának, mesterségüket ezután is serénységgel folytassák. Redseb basi azonban valamint ennek, úgy a kezük közt levő temessztükök — s a ser törvénynek is ellenére — másképen cselekedett s a szegényeket tovább is háborgatta. Mert — így szolnak — nóha 35-ből csak 15-en maradtunk: ennyiönk közül is elakarja néhánynyal mesterségét

hagyatni. Ily módon sanyargatni őket bizonyára nem illik. Szívesen lesznek ők városiraják csak mesterségöket ne kelljen folytatni: ezt mondják, ezt kérik. Külömben szerencsés élted sokáig tartson.

(*Év nélkül*)

Huszejn

egri göntüllü aga.

Oldalt: Vagy rendkívüli adók s terhek (*tekdlifi urfiye ve sakká*) hordozását vagy más adókat (*resam*), — mindkettőt együtt követelni nem lehet. Ezek sem képesek a mészárosság folytatása mellett a teklifeket is teljesíteni. Tudakozódjál ez ügyben az azon vidéken lakó öregektől s kiszolgált tisztviselőktől, Huszejn — s Ibrahim efendiktől s másoktól kik ott vannak: azt fogják felelni, hogy a szegényeknek védelemre van szükségük.

Utóirat: A mi a más helyekről jövő rajákat illeti, ezek iránt is kímélettel kell viseltetni. „Telepedjete le“ — ezt kell nekik mondani. Bár honnan jön a rája, nem baj, hadd jöjjön. Ha a tizedet (*asr*) s adót (*reszm*) megfizette, tőle egyebet ne követeljete. Ez az emberség, s hogy eddig ez gyakorlatott, napnál világosabb. Továbbra is e szerint kell cselekedni. *Külső czím*: A szegedi kadi, a jeles efendi törvénygyűlésének (*medsliszi serije*).

XXXVII.

IV. MURÁD.

Kadik s hákimok példánya, stb. stb. szegedi kadi!

Jelen tezkere kozzád érkezéével tudtadra adom, hogy a szegedi mészárosok, miután a városukbeli egyéb rajáknak biztonságuk végett diváni tezkere adatott, szintén flyamodtak az egri divánhoz, előadván, hogy ők császári szolgálatban állnak a menyinyiben Buda, Eger, Temesvár és Belgrád vidékeire levelet hordanak s a moszlim sereget kalauzolják. Ezelőtt mint mondják, 35-en valának, mostanig azonban részint természetes halál, részint útközbeni megöletés s odaveszés miatt csak 15-en maradtak meg. Szolgálatuk jutalmául a rendkívüli adók és terhek alól fel valának mentve, ezenkívül évről évre magok közül a mint a sor következett, saját bírót választának, a kinek még a törvényes

tized, iszpendse s más adózás (*reszm*) is el volt engedve, — a mint ezt a kezüknél levő magas rendelet s temesszük bizonyítja. A ki biró nem volt is, ha a császári fejadót, tizedet, iszpendset s más adónemeket (*reszm*) megfizette, egyébbel nem tartozott. Most azonban Redseb basi a szegedi emin ser' és kanun ellenére ez idő szerinti birájukat a mészároságtól megfosztván, város birájává tévé s más két társukat is a mesterség elhagyására kényszerítván, városi rajákká változtatá. E miatt az eddig végzett szolgálatokat nem teljesithetvén, azokról végkép lemondva, városi raják akarnak lenni, mivel különben el kell széledniök. Tehetetlenségüket s elnyomatásukat ekként panaszolván az egri diván részéről, ezen tezkere iratott s küldetett el ügyökben, melynek oda érkezével igazságosan megvizsgáld, hogy a kezeik közt levő magas rendelet és temesszük értelmében teljesítik-e szolgálatukat, s fizetik-e a fejadót, tizedet, iszpendset s egyébb adónemeket. Az említett eminnek pedig meg ne engedd, hogy e 15 mészáros közül a mesterségtől csak egyet is eltiltsón, vagy hogy választott birájukat a városi raják birájává tévén — velök méltatlanul bánják, — sem egyikre sem másikra nem levén felhatalmazva. Szóval a mészárosokat se az említett emin, se a városi raják által háborgattatni ne engedd. — Te pedig szegedi emin, Redseb basi! ezt a 15 mészarost a kezüknél levő magas rendeletet tekintve, valameddig szolgálatukban nem restülnek, ser' s kánun ellenére háborgatni semmi szin alatt se merészeld. Ujabb panasz érkezével állomásod másra fog bízni, te pedig keményen lakolandasz. Így értsd meg. Te pedig (kadi) ezek szerint a lehető figyelemmel vigyázván, a fennevezettek előtt gyanuba ne keverd magadat. Így értsd meg.

Kelt Egerben 1035 Sabán 10 = 1626 Május 7-én.

Ahmed basa

(névjegye.)

Külső cím : A mevlana szegedi kadinak.

XXXIX.

Mártonnak, Császár Jánosnak s Szántó Fábiánnak a városi templom kijavítására engedély nem adatott.

Kelt 1035 Ramazán 1—10 = 1626 Május 27 — Jun. 5.

Rizván

vajda.

XL.

A szegedi szerzetesek engedélyt kértek, hogy erdőkben épületeik kijavítására annyi fát vághassanak, mennyit egy hajón elszállíthatnak. Mi ezen tekerét adtuk nekik, hogy ezt látva, a favágásban senkitől se akadályoztassanak.

Kelt 1039 Dsemáziülakbir havában = 1630 Január — Február.

Abdullah

csanádi miriliva.

Kivül: Az csanádi bég levele, kiben szabadságot adott az fa hozatásra.

XLI.

Nagylelkű emírek példánya stb. stb. szegedi szandsák-bég! Kadik s hákimok példánya stb. stb. szegedi kadi! A felől kívánunk benneteket értesíteni, hogy a szegedi mészáros ezéh az egri divánnal következő jelentést tett: „Czéhünk czelőtt 35 személyből állott s Buda, Temesvár, Eger és Belgrád vidékeire császári levélhordó szolgáltatót teljesített; ha moszlim sereg vonult át, azt kalauzolta, s ezen szolgáltatáért az ország összeiróitól is pecsétes temessztüköt nyervén, — a karakulluk s más rendkívüli terhek alól fel vala mentve. A czéh tagjai közül-e terhes szolgálatok teljesítése közben, — haramiák s átkozott hajdúk gonoszsága miatt — többen elvesztek, annyira hogy mostanig csak 15-en marad-

tunk meg. Mindemellett is pontos szolgálatunk jutalmául városunkban rajtuk kívül senkinek sem volt szabad a mészáros mesterséget folytatni s annyival kevésbé, minthogy a palánk-kapu előtti vágószékeken vágván, mind az útasokat mind a környéket képesek valánk hússal ellátni. Mostanság azonban ezen régi gyakorlat ellenére mások is kezdenek mesterségünkbe avatkozni s nem elég, hogy már e miatt is tetemesen károsodunk, hanem ezenfelül a városbirák vágópénzt (*üzü akese*) s más rendkívüli teherviselést is követelnek tőlünk, mit lehetetlen teljesíteniük.“ Ezek folytán azt is említék, hogy ezelőtről oly tartalmú fényes rendeletek vannak kezeik közt, melyeknél fogva valameddig fenemlített szolgálatunkban hiven eljárnak, semminemű rendkívüli terhet s karakullukot sem lehet rájuk róvni, a husvágást pedig ki zárolagos szabadalommal gyakorolhatják. Kérik tehát hogy e rendeletek érvényét helyreállító tezkérét bocsásson ki a diván, mi ezennel meg is történik, erősen meghagyatván, hogy ennek megérkezével rögtön megvizsgáljátok: ha valóban fel vannak mentve szolgálataik jutalmául a karakulluk s más rendkívüli terhek alól; nyertek-e az ország összeiróktól pecsétetes temesszüköt; nem vágott-e más valaki húst ezelőtt rajtuk kívül a városban; szolgálataik pontos teljesítése mellett, a kezeik közt levő temesszükök értelmével ellenkezően — háborgatták-e őket a birák egy vagy más követeléssel s az elébbi szokás ellenére, engedtetett e meg más valakinek a húsvágás? — Ha ekkor a vizsgálat eredménye előadásukat igazolni fogja: valameddig szolgálataikat pontosan végzik, a kezeik közt levő tezkere, temesszükök s ezekbe foglalt szabadalmuk ellenére rájuk rendkívüli terheket rovatni se a birák se más valaki által ne engedjetelek. Zabos János és Mészáros Alber nevű rajákat pedig, kik ezelőtt szintén mészárosok voltak s tarsaikkal együtt, letiltatásuk óta is minden szolgálatban résztvettek, ezentul minden méltatlanság ellen megvédjétek s háborgatni semmi szín alatt se engedjétek. Így értsétek meg.

Kelt 1039 Sabán 27 = 1630 April 11-én.

Ali

(névjegye).

Külső czím: A szegedi szándsákbégnek s kadinak.

XLII.

Kadik s hákimok példánya stb. stb. Musztafa, szegedi kadi!

Jelen császári magas néyjegyem alatt tudatom veled, hogy küldött leveledből a szegediek foiyamodása — melyben a császári hódítás óta fenálló az idők folytán megromladoszott városi templomuk szükséges kijavítására engedélyt kérnek, — megértettem. Együttal rendelem hogy mihelyt ezen magas parancsom hozzád érkezik, az ügyet igazságosan megvizsgáld, s meglásd hogy ugy van e dolog a mint bejelentetett, s valóban a hódítás óta áll-e fen a templom, — nem volt azóta ujítva s szükséges-e kijavítása? — Ha mindczeket így találod, ugy a kért engedély ezennel megadatik. Azonban gondod legyen rá, hogy a kijavítás a meglevő terjedelemben, nagyobbítás nélkül történjék. Így értsd s e magas jegynek hitelt adj.

Kelt a zimonyi táborban 1041 Dzülkide 10—20 = 1632 Május 29— Junius 7.

Kivül: Szultán Memhet (Murád helyett) császári levele, hogy a szentegyház körül minden épületekkel sz..... az üdökhöz képest megujítani.

XLIII.

A II. szám alatti tezkerével egyező tartalmú folyamodvány, melyet Muharrem szegedi kadi írt a 35-ből maradt 15 mészáros nevében.

(Év nélkül).

XLIV.

IV. MURÁD.

A XLI szám alattival azonos szövegű fermán. Intézve van ugyancsak a szegedi szandságot árpalikul bíró Muhammed (basához) s a szegedi kadihoz — ez utóbbinak folyamodványszerű fölterjeszté-

sére. A Zabos János s Mészáros Albertre vonatkozó pont helyett ez a szokott intésekkel s utasításokkal végződik.

Kelt Budán 1043 Dzühlidse 1—10 = 1634. Május 20—Junii. 7.

XLV.

Jelen sorok tartalma ez: arra nézve, hogy a szegedi templomokat nagyobbítás vagy kisebbítés nélkül a mint van, ki lehessen javítani, ezen tezkérét, temesszük helyett adtuk.

Kelt 1044 Rebbjülevvel 1—10 = 1634 Augustus 25—September 3.

Muhammed basa (*névjegye*).

XLVI.

Kadik, hákimok peldánya stb. stb. szegedi kadi!

Hasonlók s egy koruak büszkesége, szegedi adószedő emin!

Jelen tezkere hozzátok érkezvén, ekként értsétek, hogy a kázatokban eső Szeged városi mészárosok megbízott emberök által a miatt folyamodtak az egri divánra, bogy vannak köztük néhányan a jobb módúak közül, kik midőn valami szolgálat (*teklif*) vettetik rájok, — bár az által ha néhányan pénzzel többet fizetnek — mi nem volna terhökre, — szegény társaikon segitenének, nem csak hogy egy pénzzel sem adnak többet, hanem még feleséges fiaiktól sem fizetnek semmit is. Eként előterjesztett panaszukra az egri diván által imezen tezkere iratott s küldetett el, melynek oda érkezével rendeltetik: hogy a szegedi mészárosok közül mind az, a kinek házasa fia van, midőn valami teklif rovatik rájok, — szegényebb társaik kimélése tekintetéből — házasa fiaiktól egy-egy mészárosra eső részt fizetnenek. Ezen kívül semmit se követeljete. Így értsétek meg.

Kelt Egerben Rebbjülevvel hava mai napján = 1635 Augustus 15—Sept. 13.

Külső cím: A szegedi kadinak s adószedő eminnek.

XLVII.

Ezen tezkere így hangzik: Az alsó városiak az iránt folyamodtak, hogy szabad legyen templomukban 4--5 szál deszkát megújítani, — mi kértökre meg is engedtetett.

Kelt 1045 Sabán 1—10 = 1636 Január 10—20.

Sabán

szegedi kajmekám.

Kivül: Az vajda czédulája az kit az szentegyház épületire adott.

XLVIII.

A szegedi szegények folyamodványa így hangzik:

Szerencsés és szegényeken könyörtülő urunk, — egészsége tartós legyen!

Midőn nem régiben a háboruból visszatérve, Szegedre méltóztatott szállni, a szegedi szegény mészárosok 1000 oka húst szolgáltatott ki nagyságod s az iszlámi hadak számára. Mi mészárosokul mindössze 12-en vagyunk, — a hús ára 30 tallerra megy: ebből mi 10 tallért elvállalunk, 30-at pedig a szegedi lakosság tartoznék fizetni, mit azonban tenni nem akar. Kérjük ennél fogva nagyságodat, méltóztatásuk czen 30 tallérnyi öszvegnek a szegény mészárosok részére a városi lakosság általi kifizetését megparancsolni. Mire nézve egyébiránt a parancs nagyságodtól, — szerencsés s igazság-szerető urunktól függ.

Szolgái

a szegény szegedi mészárosok.

Felül: Szegedi emin, Muhammed szubasi!

A folyamodók által kiszolgáltatott húst valóban átvettem s hadaim közt osztattam el. Mindenről értesülve vagyok. Azért jelen Parancs (*bujurukdu*) vételével a kérdéses 30 tallért haladéktalanul kikifizesd, — azt pedig jól megjegyezd, hogy ha jövőben ilyesmi adja magát elő, te leszesz érte felelős s büntetés vár reád. Ezen mészárosoknak újabb panaszra okot ne szolgáltatass: — 30 tallérjukat a város által megfizettesd. Mondom!

1046 Dzilkide 22-én = 1637 April 17-én.

Musztafa
(*basa pecsétje.*)

XLIX.

Ezen sorok tartalma a következő: folyó 1046-ik évi bérlettünkben eső Szeged városa lakosai közt Tehenes Miklós mint padisáhi rendeletnél fogva bejegyzett mészáros találtatik, ki miután 20 évig Beeskerekenos Zmborban lakott most arra kér tőlünk engedélyt, hogy régi lakhelyére visszajöhessen s mesterségét folytathassa. A keze közt levő császári parancs nyomán valósággal úgy találtnk, hogy mint mészáros van bejegyezve s ennél fogva megengedtük, hogy mesterségét mint annakelőtte, folytathassa s valamig a padisáh szolgálatát a szerződések (*ahd*) értelmében hiven teljesíti, senkitől semmiféle szolgálatiételre se kényszeríthetők. Erről szükség esetén megkivántatható bizonyosság okáért adtuk neki ezen temesszüköt.

Kelt 1046. Dzülhidse 5 = 1637. April 30-án.

Mumi ben Huszejn
szegedi szpáhi.

L.

IV. MURÁD.

A XLIV. szám alattival azonos szövegü fermán, de hiányzik belőle a vágó pénzről (*üzü akce*) szóló hely. Intézve van Ibrahim basához, ki ekkor a szegedi szandásakat árpalikul birta, azelőtt pedig temesvári beglerbég volt, — s a szegedi kadihoz.

Kelt Budán 1047. Sévál 10—20 = 1638. Febr. 26— Mart. 8.

LI.

A szegedi templom papjai közül Mihály barát három utitársával Ilokra szándékozik s nehogy az uton s városokban előtalált moszlimek feltartóztassák, — tőlünk utlevelet kért. Mi tehát ezen Mihály barátnak, ki valóban szegedi pap-

s három utitársának ezen pecsétetes temesszüköt adtuk, —
 hogy szükség esetén előmutathassák.

Kelt 1048. Rebbjülevvel 22-én = 1638. August 3-án.

Khalil szegedi
 szubasa.

LII.

IV. MURÁD.

Az L. szám alattival, — melyre benne hivatkozás történik —
 szóról szóra megegyez.

Kelt Bndán 1048 Rebbjülakhair 1—10 = 1638 August 12 —22.

LIII.

Ezen irat tárgya ez: a szegedi templom papjai közül
 a guardian s még más két pap saját ügyesbajos dolgukban
 utaznak. Hogyaz utközben eső városokban s falvakban velük
 találkozó gházik őket fel ne tartóztassák, — pecsétetes te-
 messzüköt kértek. Ez tehát a végre adatott nekik, hogy a
 velük találkozó agák őket utjokban ne gátolják s akadá-
 lyozni ne engedjék.

Kelt 1048 Dztülkide 21 = 1639. Martius 26-án.

Müszli
 a szegedi göntüllek
 szerbőlükje.

Kivül: Császár levele, hogy utjokban senki ne háborgassa a
 barátokat.

LIV.

Ezen tezkere tartalma ez: a szegedi kázához tartozó
 alsó városi egyház papjai lakásának fedele pusztuló félben

lévén, megnádazhatására engedélyt kértek. Hogy ezt megengedtük, arra nézve szükség esetén bizonyosság okáért adtuk nekik ezen tekerét.

1049 = 1639.

Sabán
vajda.

LV.

I. IBRAHIM.

Az L. szám alatti fermánnal teljesen egyező. A 35 mészárosból nem 15 hanem (talán hibásan) 16-nak megmaradásáról van szó s 15-nek neve ily sorral előszámlálva: Siha János, Pitáris György, Mora Balázs, Tehenes Miklós, Göresi Gellért, Babarezi István, Kara György, Borsós Péter, Tehenes László, Sós Miklós, Kánkóczi Ferencz, Sárkány István, Jó György, Lásán András, Sós György. — Hivatkozás van benne a szintén azonos LII. szám alatti fermánra.

Kelt Budán 1049 Dzülkide 1—20 = 1640. Márt. 4—14.

LVI.

M á s o l a t.

Kadik s hákimok büszkeségei, budai, bosznai, temesvári, egri és kanizsai — s ezen ejáletekben székelő kadik!

Jelen császári magas névjegy hozzátok érkeztevel tudjátok meg, hogy ezen fermánt előmutató bosznai szerzetesek — mint folyamodványuk mutatja, — már dieső elődöm, a boldogult szultán Muhammed khán idejében — kinek sirja illatozék — császári ahdnámét kaptak a végre, hogy midőn jól őrzött tartományaimban járnak kelnek, maguk, vagyonuk s jószágaik meg ne támadtassanak s utjokat egyik helytől a másikig békén s megháborítás nélkül folytathassák. Mostanában azonban az eddigi gyakorlat s az ily ahdnámék ellenére a falusi zabtik, vajdák, ezek emberei, sőt mások is, ha velük utközben találkoznak, szokott ruházatukról megismerve rájuk kiáltanak: „barátok vagytok, borra. valót ad-

játok"! Ha ettől félve, öltözetüket fölcserélik s mindamellett rájuk ismernek: — ruhájuktól megfosztják s birság (*dserime*) gyanánt minden pénzüket elszedik. Az eminek meg a réveken fejenként 12 oszporát vesznek rajtuk. Miután pedig még ezek folytán azt is tudatják, hogy mindezen, a kezeik közt levő ahdnáméval s a ser' törvénnyel össze nem egyeztethető báborgatásaik megszüntetésére már az 1049-diki évi Redseb hó 1—10 = 1639. October 29 — Novembr. 6 között, magas rendelet bocsátatott ki, — melyet magokkal is hozának — alázatosan könyörögnek, hogy ez most megújítva ismét érvényes erejüvé tétessék. Ennélfogva megparancsolom, hogy jelen rendeletem oda érkezével a dolog mibenlétéről tudomást szerezzetek s a fenirt évben részükre kibocsátott magas rendeletem tartalmához képest intézkedvén, ellenére semmit meg ne engedjete. Így tudjátok, jelen császári parancsomat pedig átolvasván, az illetőknek visszaadjátok s a magas jegynek hitelt adjátok.

Kelt 1049. Dzülkide 10—20 = 1640. Mart. 3—13.

Az eredetivel megegyez.

Ramazán ben Musztafa
lippai kadi.

Kivül: Császári szultán Memhet levele, hogy mindenütt beki-
vel járassunk, senkitől bántásunk ne legyen.

A II. szám alattival egyező tezkere a 15 szegedi mészáros
ügyében Ibrahimtól a szegedi liva valijától a medsliszhez.

(*Év nélkül.*)

LVIII.

Jelen sorok tartalma itt következik: A szegedi alsó
város lakosai az iránt folyamodtak hozzánk, hogy miután
nagy templomuk fedele s a templom melletti cellák (*kelie*)
pusztuló félben vannak: ezek megfedésére s kijavítására
engedélyt adjunk. Ezt ezonnal meg is adjuk, oly feltétel

alatt azonban, ha a templomot nagyobbra nem építik, hanem a cellákkal együtt a régi alakhoz s terjedelemből képest javítják ki. Ebben tehát őket senki se gátolja.

Kelt 1050. Muharrem 20—30 = 1640. Május 12—22.

Hadni Ibrahim (basa)
szegedi vali.

LIX.

Az LV. szám alattival teljesen egyező fermán.

Kelt Belgrádon 1050. Szefer 20—29 = 1640. Junius 12—20.

LX.

Az LVII. szám alattival azonos tezkere.

Kelt 1051 Szefer Muharrem 15 = 1641 April 26-án.

Aláírva :
Musztafa basa
szegedi vali.

LXI.

Ugyanaz Filep nevű guardiának s másoknak a ser törvény alapján kiadva.

Kelt 1051 Muharrem 22—1641. Május 3-án.

Bali szerbölük
szegedi emin.

LXII.

Jelen tezkere tartalma ez : Pápai Pétör a szegedi egyház papja saját dolgai intézése végett a felvidékre utazik. Hogy az állomásokon s utba eső helyeken vele találkozók gháziktól bántása ne legyen, — kértére ezen utlevelet adtuk neki.

Kelt 1051. Rebbjtülevvel 1-én = 1641. Junius 10-én.

Bali
az egri gönüliek szerbölükje
szegedi emin.

LXIII.

Az alsó városi egyház papjai közül guardián pater dolgai végett fölfelé szándékozván utazni, hozzánk fordult engedélyért. Mi, — hogy a gházik utközben fel ne tartóztassák — ezen utlevelet adtuk neki.

Kelt 1052. Muharrem 20—30 = 1642. April. 20—30.

Huszejn
szegedi szpáhi.

LXIV.

Négy gyöngyösre utazó papnak adatott ezen engedély (*ulsáret*), hogy utközben bántásuk ne legyen.

1082. = 1642.

Haszán szubasa
szegedi emin.

LXV.

A parancs alább következik.

Abdulkérím szegedi kadi.

Ezen hiteles irat tartalma ez: a szegedi mészárosok tömegesen megjelenvén a törvényülés előtt, a városi bírák jelenlétében így nyilatkoztak: „Miután Tehenes László, Jó György s Tehenes Miklós társaink elhaltak, ohajtanánk, hogy fiaik, névszerint Tehenes Balázs, Sárkány Tamás és Szűcs Ferencz, a kezeink közt levő császári rendelet s az ország összeiróitól s az egri beglerbégtől nyert temesszüikök értelmében — mind a mesterségre, mind a császári szolgálatra nézve atyjaik helyébe lépjenek.“ — Erre a kezeik közt levő rendelet és iratok megvizsgáltatván, valóban úgy találattott, hogy ezen fiak a ser' értelmében atyjaik helyének betöltésére hivatvák, s nevök a mészárosok névsorába a szidsillben följegyeztetett. E bejegyeztetésről egyszersmind

kivonatot (*szüret*) is kértek az illetők, mi nekik jelen hiteles vaszika alakjában temesszük gyanánt ki is adatott, hogy vele szükség esetén előállhassanak.

Kelt 1054. Sabán 1—10 = 1644. October 3—13.

Jelenvoltak: Ali cselebi imám. Redseb efendi khatib. Mehmed cselebi harám. Rizván terdsünám.

Siha János. Vas István. Szántó Fábián, Babarezi István. Kaszab Ferencz s egyebek.

LXVI.

A LXI. szám alattival azonos tezkere ugyancsak az egri di-vántól a szegedi kadihoz intézve. Említés tétetik benne a LXV. számban olvasható czéhbe állításról s végül az mondatik, hogy a szegedi mészárosok régtől fogva harács-fizetők lévén, a harácsbasinak fejenként egy-egy tallért (*ghurus*) fizetnek.

Kelt 1054. Dsemáziülakhir havában = 1644. August. 5 — Septemb. 2.

Mehmed basa

névjegye.

Oldalt: Ha ezek (t. i. a mészárosok) város biráivá tétetnek, — szolgálatokkal (*teklif*) terheltetni ne engedd őket.

LXVII

A LXV. szerint czéhbe áll Tehenes Balázs, Sárkány Tamás és Szücs Ferencz nevében Musztafa szegedi kadi folyamodik, hogy a levélhordozásért, a fejadón iszpendsén s törvényes tizeden kívül ezek is minden más terhek alól felmentessenek.

(*Év nélkül*).

LXVIII.

Folyamodás Babarezi István, Sárkány István, Mészáros Gergely, Szücs Gellért, Szücs György, Kánkóczy Ferencz, Losonczy András, Pitáris György, Boros Balázs, Tehenes

Balázs, Szücs Ferencz, Tehenes Ferencz, Sós Izsák, Szabó Balázs, Kara György, Sárkány Tamás, Borsos István, szegedi mészárosok nevében. Szolgálatuk a szabadalmakkal elősoroltatnak s említettik, hogy a harácsbasinak fizetett 1 tallérnyi fejadón (*dsizije*) kívül sem iszpendisével sem más adóval nem tartoznak. A folyamodás fő tárgya azonban azon orvoslandó sérelem, hogy a szegediek közülük város birát választanak.

(*Hely, év s aláírás nélkül*).

LXIX. LXX. LXXI. LXXII. LXXIII.

Az alsó város papjai azért hogy a Tiszán átjárhassanak, a révpénzt 1055 (= 1645) martius első napjától az egész évre megfizették. Hogy ezen idő alatt senkitől fel nem tartóztatva szabadon átjárhassanak, ezen pecsétes tezkerét kapták.

Kelt 1055 Muharrem 20—30 = 1655. Februar 26 — Martius 8.

Oszmán szegedi
iszkeledsi basi.

Kivül: Révészek czédulája pro anno 1645 et pro anno 1646 usque ad festum S. Gregorii.

Ugyanaz ugyanazon aláírással 1056 = 1646 - 7-re. Szefer 1 —10 = Martius 19—29.

U. a. 1057 = 1647 8-ra. Szefer 20—29 = Martius 28— April 5.

U. a. 1096. = 1685-re. Dzülfikár iszkeledsi basi aláírásával.

Kivül: Révészektől való czédula pro 1685. Anno, hogy szabadon járassunk a Tiszán usque ad festum S. Gregorii.

U. a. 1097 = 1686. Dsemáziülakhr = April 25 — Maj. 23. Mahmud aga szegedi emintől.

Kivül: Az réveken szabadossan hogy járassunk ; 1686.

LXXIV.

I. IBRAHIM.

Nagylelkű eminek példánya stb. szegedi szandsákbég!

Jelen császári magas névjegyem hozzátok érkezvén, tudjátok meg, hogy a Szeged városában épült egyház szerzetesi — kik ezen fermánt előmutatják, — a budai divánhoz folyamodtak az iránt, hogy mintán régi egyházuk főszomszédságban épült celláik (*hiidserát*) valamint az egyház némi helyei is az idők folytán romladozni kezdenek: szabad legyen ezeket — a nélkül hogy nagyobbra vagy magasabbra építenék — kijavíttatniok. Ez ügyben magas parancsunkat kérvén, ezennel meghagyom, hogy mihelyt ez hozzátok érkezik, az ügyet a lehető legjobban megvizsgáljátok, — utána járjatok, vajjon az említett egyház a hódítás előtt épült s így régi egyház-e, használtatik-e s a szerzetesek által lakott régi cellák kijavitása szükséges-e? — Ha így találjátok, azon esetben — feltéve, hogy sem magasságra sem területre nézve semmit nagyobbra nem építenek, a kijavitást törvényes engedelem mellett eszközölhetik, s ebben őket gátoltatni senki által se engedjétek. Óva intlek attól is beneteket, hogy semmi olyasba ne elegyedjétek, mi fermánommal ellenkeznék. Így értsétek meg s e magas jegynek hitelt adjatok.

Kelt Budán 1055 Szefer 10—20 = 1545. April 7—17.

Jegyzet: E levélnek Musztafa szegedi kadi által hitelesített másolata is meg van, melyen a következő egykorú füljegyzés olvasható: Császár levele, hogy az szentegyház körül szabad legyen mindenütt építeni. Mikor Egret megvették akkor adták.

LXXV.

Ezen irat tárgya a következő: A szeged városi templom papja Pétör pater nevű guardian Gyöngyös, Kassa vidékeire utazik. Hogy szokott koldulásában a vele találkozó

gházik ne háborgassák, kértére ezen peesétes tezkerét adtuk neki.

Kelt 1054. Rebbjülevvel 1 = 1645. April 27-én.

Ibrahim szerbölük
szegedi emin.

LXXVI.

A parancs alább következik.

Musztafa a szegedi káza kadija.

Jelen hiteles kiadvány tartalma ez: A szegedi alsó városban lakó s ezen iratot előmutató Guardia és Paula nevű barát, továbbá Siha János, Vas István, Szántó Fábian, Látin Tomó s mások a törvényülés előtt megjelenvén, mindannyian azt állították, hogy a pokolbeli sátánok gyűlhelyeül s kárhozatos ördögök fészkeül szolgáló fertelmes templomuk melletti barátlakok az idő folytán annyira megromladoztak, hogy kijavításuk több helyen szükségessé vált. Esedeznek ennélfogva, hogy a már kezeik közt levő fényes rendelethez képest a törvény (*ser'*) részéről is engedtessék meg nekik ama szükséges javítások munkába vétele. Miután a törvényülés által azon barátlakok megvizsgálására kiküldött Szejdi Ali efendi visszaérkezvén, meggyőződése szerint arról tön jelentést, hogy a sürgetett javítás mulhatlanul szükséges, a fennevezetteknel levő magas rendelet értelmében határoztatott, hogy az említett templom melletti barátlakok meghagyatván eddigi alakjukban, nagyobbítás vagy feljebb emelés nélkül jelen törvényszerű engedély mellett kijavíthatók. Miről is az illetők kértére ezen irat szerkeztetett s hogy szükség esetén előmutathassák, nekik át is adatott.

Kelt 1055 rebbjülevvel 1—10 = 1645. April 27—Majus 6.

Jelenvoltak: Ali cselebi imám. Abdi cselebi khadimi ser'. Ibrahim basi. Abdi terdsümán. Siha János, Vas István, Szántó Fábian, Gellért János és egyebek.

LXXVII.

I. IBRAHIM.

A LXVI. szám alattival azonos fermán, mely szerint a szegedi mészárosok nem csak a moszlim seregeket, hanem a futárokat is ka-lauzolták. Hivatkozik a LXVI-ra.

Kelt 1055. Dsemáziülakhir 1—10 = 1645. Julius 25. August 3.

LXXVIII.

Ezen sorok tartalma így hangzik: A szeged városi templom barátjai közül Pál nevű barát két utitársával maguk gyógyíttatása végett Nagy Szombatba utazik. Ezen uti tekerét a végre adtuk neki, hogy a végbeli gházik ezt látva fel ne tartóztassák.

Kelt 1056. Szefer 1—10 = 1656. Martius 19—29.

Musztafa
szegedi kadi.

LXXIX.

Ugyanaz, Lutfi szegedi emin aláírásával. 1056. Szefer 18 = 1646. April. 5-én.

LXXX.

Ezen irat így szól: az alsó városi templom udvarán levő kútat a barátok tetővel akarván ellátni, erre tőlünk engedélyt kértek. Mi ezt jelen pecsétetes temesszük által megadtuk, azért szándékukban őket senki se akadályozza.

Kelt 1053. Dsemáziütleffel 1—10 = 1656. Jun. 15 26.

Lutfi
szegedi emin.

LXXXI.

Ugyanaz, Ramazán szegedi vajdától.

A hozzártatózó papírszeleten: Emengh levele, hogy a kutnak (mely a kis kertbe vagyon) a tetejét megcsinálhassuk. 1646 die 16 Jun.

LXXXII.

Alólirottak istentől megáldott búcsujáró helyekhez hasonló igazságos udvarhoz benyújtott őszinte alázatos folyamodványa így hangzik: a szegedi mészárosok padisah szolgáltatában, kinek uralkodását isten -- őt kézen hordozván -- az ítélet napjáig tartsa meg, -- a mirmiránokhoz s mirilivákhoz szóló és vallásos ügyekben (*ümuri dinyje*) irt leveleket régtől fogva télben nyárban négy különböző vidékre szállítván, pontos szolgálatuk jutalmául egyéb terhek (*teklif*) s a város biráinak bármínemű sanyargatásai alól kezeik közt levő hatalmas, fényes rendeletek díváni tezerék s az új császári defter értelmében kiállított temesszükökuél fogva fel vannak mentve. A városi birák azonban a lakossággal együtt nem tűrhetvén, hogy ezeknek maguk közül legyen bírójuk, -- mi szintén kiváltságaik közé tartozott, -- egész mostanig tartó erőszakoskodásukkal kivitték, hogy ezek maguknak bírót nem tehettek. Ezt jelentve ügyöknek a szerencsés udvar előterjesztéseért esedeztek, mi ezennel megtörténik. A fermán a magas udvar határozásától függ.

Kelt 1057. Rebbjülevvel 17 = 1647. April 22.

Abdelkader ben Musztafa

molla

a szegedi kázában.

LXXXIII.

I. IBRAHIM.

A LXVI. szám alattival mindenben egyező fermán. Említés tétetik benne némi 1055 = 1645-ben kelt magas parancsról, melyben

a székállás a folyamodó mészárosokon kívül mindenkinek tiltva van; mely parancsnak megerősítését ez alkalommal szintén kérték s meg is nyerték a szegedi mészárosok.

Kelt Budán 1057. Rebbjülakhir 20—29 = 1647. Majus 26—Junius 3.

LXXXIV.

Márton nevű szegedi lakos ellenséges területre megy, hol darab ideig maradni is szándékozik. Kértére ezen pecsétes utlevelet adtuk neki, nehogy útjában valaki feltartóztassa.

Kelt 1060. Sevvál 10—20 = 1650 October 6—16.

Oszmán szubasa.

Kivül: Az Martora (?), urak levele 1650. die 17. 7-bris.

LXXXV.

A szegedi egyház szerzetesei közül Bertalan frater Losonczy Benedek nevű szegedi lakossal saját dolga elintézése végett Nagy Szombat nevű ellenséges városba szándékozván, nehogy utközben vagy a réveken feltartóztassák, töltünk utlevelet kért. Mi tehát ezt adtuk neki, hogy szükség esetében legyen mit előmutatnia.

Kelt 1062 Szefer 21 = 1652. Februar 2-án.

Hadsi Ahmed
szegedi emin.

LXXXVI.

Ugyanaz Hadsi Ahmed adta utlevél Bertalan s Lőrincz nevű barátoknak Galgóczra.

Kelt 1662 Dsemáziülakhir 20—29 = 1652 Máj 30 Junius 7.

LXXXVII.

Illustrissimus Comes Thomas Pálfi episcopus Csanádiensis. 1551.

Kiednek adom tudtára, hogy császár urunk ő felsége a csanádi püspökséget énnékem, alázatos káplánjának conferálni méltóztatott. Ha lehetne kieddel is örömet szöllanék, mert a kietek provinciálisa azt mondotta énnékem tennapelőtt Posonyban, hogy nem engedi többé, hogy kied az oda való vicariusságot viselje etc. Tyrnaviae 11 martii 1612.

Jegyzet: A felső adat 1551-ről s az alsó 1612-ről kétségtelenül hiba 1652 helyett. Ugyan is Pray Specimen Hierarchiae Hungaricae II. k. 303 lapján 1651-re Rohonczy Istvánt 1653 Pálfi Tamást teszi. Az 1652-ik évre senki sincs. Nincs kétség benne, hogy ezen levél 1652-ben kelt.

A sz. ferenczrendiek szegedi házában őrzött cosmographiából mely munkának szerzője Telek József (1760).

LXXXVIII.

Jelen sorok értelme ez: szegedi lakos Losonczy Benedek és Márton pap, Tót Gyurka nevű kocsissal ügyesbajos dolgukban Nagy Szombat nevű helyre utaznak. Hogy jártukban keltükben az utakon s réveken velük találkozó mósylim gháziktól bántásuk ne legyen, — kértökre — szükség esetén előmutathatás végett — ezen vaszikát adtuk nekik.

Kelt 1064. Dsemáziülakhir 20—29=1654 maj. 8—17.

Ahmed
miriliva.

LXXXIX.

Törvénytevő szegedi kadi! Kortársaid közt kitünő szegedi emin!

Arról kívánlak benneteket értesíteni, hogy a padisah szolgálatában régóta fáradozó szegedi mészáros ezé a kincs-

tár ügyeiben s másként teljesített szolgálataiért, a seregek kalauzolásaért stb. minden teher (*teklif*) alól fel van mentve. Ilyszerü kiváltsága volt az is, hogy tagjai közül városi bírót nem lehetett választani. Most azonban panaszolva jelenti, hogy bár az előbbi évekről ezt tiltó bujuruldut mutatott fel védelmére, kiváltsága figyelembe sem vétetett. Ezuttal tehát ismét bujuruldu bocsáttatik ki, melynek odaérkezével a szükség azt hozza magával, hogy miután a fennemlített mézsáros ezéh a régtől fogva teljesített császári szolgálatok jutalmául más terhek alól, a birtokában levő temesszükök értelmében fel van mentve, ezentul se háborgattassék, s rajta se bíróválasztás által, se másképen sérelem ne essék. Szóval ezen bujuruldu értelmében kell eljárni.

Kelt 1064 Dzülhidse 2 = 1654 October 14-én.

Musztafa (egri hasa)
(pecsétje).

XC.

Törvénytudó Mevlana!

Kadik s hakimok példánya, jelesség s szónoklat bányája, mevlana, szegedi kádi! — j. n.

Jelen bujuruldut előmutató szegedi mézsárosok ide jöven, elmondák, hogy az ország összeírásakor városukban 35-n valának, kik a mézsárosság folytatása mellett a hódítás és a kincstár ügyében Buda, Temesvár, Eger és Belgrád vidékeire küldött leveleket hordozták, a futárokat s moszlim seregeket kalauzolták s ezért a kincstár részére fejenként fizetni tartozott egy talléron kívül — a császári uj defter értelmében készült s kezeik közt levő temesszüköknél fogva — minden egyéb terhektől (*teklif*) mentek valának. Ezen szolgálat teljesítése közben részint természetes halállal, részint az átkozott hajduk gonoszsága miatt annyira megfogytak, hogy ekkorig nem maradt belőlök több 10-nél. Ily módon kötelességökben hiven eljárván, számos fényes rendeletet, diváni tezkerét s kincstári temesszüköt nyertek, melyek az

országos összeírás és császári új defter értelmében hangzanak, s mivel ismét saját magoknak van bírójuk, tiltják a városi bírának a dolgaikba való bármínemű beavatkozást. Ez uttal innen is bujuruldu adatott nekik, melynek odaérkeztevel meghagyatik, hogy a császári új defter, az ország összeíróktól kapott temesszük s más helyekről nyert fényes rendeletek és temesszükök értelmében történjék mindenemű intézkedés. Nevezetesen, ha az illetők kötelességökben ezentul is hiven eljárnak s defterszabta fejadójukat (*dsizije*) megfizetik, tőlük semmi se követeltessék egyéb; rajtok kívül más mészáros ne lehessen; saját bírójok lévén, a város ügyeikbe, dolgaikba ne avatkozzék; szóval méltatlansággal s követeléssel őket senki se nyomorgassa. Ki ezt akarná cselekedni, meggátold, s ki a szóra nem hajtana, írásban feljelentsd s el ne nézd, hogy valaki ser', ó kánun, az ország összeírók temesszükje, fényes rendeletek s kincstári temesszükök ellen vétsen.

Kelt 1070 Szefer 2-án = 1659 October 19-én.

Felül: Huszejn (egri basa) pecsétje.

Kívül magyarul: Egri pasa levele A. D. 1659.

XCI.

Alólirottak a szerencsés udvar elé terjesztett folyamodványa így hangzik: a szegedi mészárosok megjelenvén a törvényülés (*medsliszi ser'*) előtt elmondák, hogy a miért ők Buda, Eger, Temesvár és Belgrád vidékeire levelet hordanak, a futárokat s moszlim seregeket kalauzolják, míg az új hódítás alkalmával engedélyt nyertek mintegy 30-an a mészáros mesterség folytatására, mit az ország összeíróktól nyert pecsétes temesszükökkel is igazolnak. Időmultával azonban részint természetes halállal, részint az átkozott hajduk gonoszsága miatt megfogyván, mindössze 9-en maradtak, minélfogva nem felelhetvén meg kötelességüknek, esedezvén: hogy az elhalt mészárosok fiai közül Móra András, Móra Ferencz s Kaszab Péternek közibök állhatása iránt a

temesszükök s fényes rendeletek alapján folyamodvány terjesztessék fel a szerencsés udvarhoz. Ez megtörtént, a fermán az igazságos udvartól függ.

Kelt 1072 Sevvál 25 = 1662 Junius 13-án.

A szolgák legerőtlenebbike

Iszmail

szegedi kadi.

XCII.

A CXI. szám alattihoz hasonló szövegű folyamodvány, melyben 35-ből maradt 8 mészáros nevében a czéh kiváltságait magában foglaló temesszükök s rendeletek megújítása kéretik a szegény

(év nélkül.)

Omer

szegedi kadi által.

XCIII.

A paranes alább következik.

Mehmed

szegedi kadi.

Jelen irat tartalma ez : a szegedi kázabeli szegedi alsó városban lakó mészárosok s egyszersmind császári szolgák közül Babarezi István, Szücs György és Sárkány István az ugyanott lakó Sebestyén György dolgában a törvényülés előtt megjelenvén ekként szóltak : mi 35-en mesterségünk folytatása mellett Buda, Eger, Temesvár és Belgrád vidékeire régóta hordozzuk a kincstár ügyében irt leveleket, a futárokat, seregeket pedig kalauzoljuk ; mely szolgálataink jutalmául más terhek (*teklif*) viselése alól fel vagyunk mentve s ebbeli kiváltságunk az ország összeírók által készült defterbe is be van iktatva. Minthogy azonban számunk a halálózás által annyira megfogyott, hogy kötelességünk teljesítésére szinte elégtelenek vagyunk, az iránt esedezőnk, méltóztassék megengedni s elrendelni, hogy helybeli lakos

Sebestyén György — mint a ki mind mesterségünkben jár-tas, mind egyéb kötelességeink teljesítésére alkalmas, és erre hajlandó is — közénk állhasson.

Miután a nevezett Sebestyén György a mondottak iránt megkérdeztetett s magát mindazokra késznek nyilvánította, ezennel törvényesen mészárosná tétetik s mindazon kedvez-mények, melyekben a többi mészáros részesül, rá is kiter-tesztetnek. A tény pedig írásba foglaltatván, az illetők ké-relmére ezen vaszika alakjában kiadatik.

Kelt 1072 Ramazán 10—20 = 1662 April 30 — Máj. 9.

Jelen voltak: Mehmed aga, emir. Heszejn basi, mühte-szib. Mehmed cselebi efendi a jegyző (kjátib). Ahmed lovas odabasi. Musztafa s egyebek.

XCIV.

Törvénytevő szegedi kadi! Müsztakhfizek példánya, Szeged várának dízdárja, seregbeli agák, zaimok, timárok, eminek, eseribasik s más tisztviselők! E bujuruldu hozzátok jutván így értsétek meg: az ezt előmutató 35 szegedi mé-száros, azonkívül hogy mesterségét folytatja, Buda, Temes-vár, Eger és Belgrád vidékeire kincstári ügyekben levelet hord, futárokat, seregeket kalauzol, s ezért az országos def-ter és a kiadott pecsétes temesszüknél fogva minden más terhek alól ki van véve. Arról, hogy csak saját birájuktól függjenek — mint mondják — számos fényes rendelet s te-messzük van kezük között, melyek értelmében tőlünk is bu-juruldut kérvén, ezt ezennel kiadjuk s megparancsoljuk, hogy míg eddigi kötelességükben eljárnak, őket más terhek s szolgálatokra szorítani ne engedjétek. Dolgaikba saját bi-rájukon kívül más bíró ne avatkozzék; szóval minden a ke-zük közt levő temesszükök s bujurulduhoz képest menjen véghez. A többire nézve a próféta tiszteletében állhatatosok legyetek.

Kelt 1073 Muharrem 16 = 1662 Augustus 31-én.

Felül: Dserráh Kászim egri (később budai) basa pecséte.

CXV.

Ezen tezkerét előmutató szegedi származású Magyar Ferenczet egy, a palkonyai raják által régóta fogva tartott lóért küldöttük, s nehogy az úton-útfélen vele találkozó gházik feltartóztassák — ezt adtuk neki.

Kelt 1075 Rebbjülevvel 1—10 = 1664 September 22 Octob. 1.

Száliah bolükbasi
szegedi emin.

XCVI.

Ezen irat keltének oka ez: Szántó Fábían, Császár János s más Szegeden lakó alattvalók a kázabeli törvénszékre (*mahfil*) jövén templomuk romladozott helyeinek kijavítására engedélyt kértek. A szokott kijavítást megengedtük, s hogy abban ne gátoltassanak — ezen írást adtuk nekik.

Kelt 1075 Ramazán 1 = 1665 Martius 18-án.

Ibrahim
naib.

CXVII.

Jelen sorokban a Szeged városi szegények hiráda s kérelme folytán — romladozott templomuk kijavítására engedélyt adtunk. Azért ebben senki se akadályozza.

Kelt 1076-dik év 8-dik napján = 1665 Julius 21-én.

Mehmed
szegedi kajmekám.

CXVIII.

Decretum Comitis Ferdinandi Pálffy anno 1673.

Nos comes Ferdinandus Pálffy etc. Eppus Csanadiensis caes. regiae Majestatis consiliarius. Cum gravis necessitas postulet ac bonus in Ecclesia ordo exigit in Dioecesi nostra Csanádniensi constituere vicarium Generalem in Spiritualibus, cui aeque ac Episcopis est reddere rationem de animabus sibi concreditis, hisce proinde testamur nos elegerisse A. R. Patrem Gvardianum Monasterii Szegediensis ordinis S. Francisci strictioris observantiae, ac constituisse iuxta antiquam et laudabilem consuetudinem praedecessorum nostrorum. Necnon mandamus, ut in Dioecesi nostra refractarios, et nolentes parere eidem in spiritualibus, et ultra sine facultate ingerentes, canonice suspendat et eliminet similes, nisi velint Dioecetano Vicario legitime electo obsecundare. Subae 6-a Aug. 1673.

(A sz. ferenczrendiek szegedi házában őrzött cosmographiából.)

XCIX.

Jelen tezkere így hangzik : azon rét, mely egyik felől a Varga telekkel, másfelől Szatymaz homokával, megint másfelől Telek (?) szállással határos és az országút választja, a kincstárhoz (*mári*) tartozik s a tőle járó tapu ezt illeti. Ezen rétet a szegediek, nevezetesen a felső városon lakó Baka Albert s az alsó városi gárdián kérték tapu fizetés mellett : s miután a kincstárt, padisábi kánnal értelmében illető taput le is fizették, ezen pecsétes taputezkerét kapták tőlünk. Ezen rétet tehát ez idő szerint ők birván, birtokában valaki által meg ne háboríttassanak. Jelen tapunéme is a végre adatott nekik, hogy szükség esetén előmutathassák.

Kelt 1086 Dzülkide havában = 1676 Január 17 —
Február 15 ig.

Mehmed
szegedi emin.

C.

Decretum Illustrissimi Domini Hyacinthi, Episcopi
Csanadiniensis, anni 1676.

Seraphici Ordinis zelum, quo in partibus infidelium, et quidem desolati episcopatus mei erga pios catholicos fertur, satis depraedicare non sufficio, ac pro exantlatis in vinca Domini fructuosis laboribus aeterna praemia ac Divinam Benedictionem etiam hoc seculo operariis suis impertiendam a Clementissimo omnium Patrefamilias ex corde precor. Facultatem vero petitam pro exaudiendis confessionibus, et a casibus etiam reservatis absolvendi adm. Reverendo Patri Gvardiano, velut superiori conventus Szegediensis impertior, quem et Vicarium Generalem in spiritualibus constituo. Cuius conscientiam onerare volo, ut juxta exigentiam proximo rigoroso examine, quos in Domino aptos iudicaverit, tum in dicto conventu Patres, tum etiam in tota nostra Dioecesi csanadiniensi sacerdotes saeculâres approbet, vel deponat; statum etiam totius Episcopatus incipiendo a Themesvar sacrae suppellectilis indigentiam, Parochorum et plebis numerum etc. etc. genuinam ad me transmittendam quantocius informationem omnibus votis exopto. Tyrnaviae die 19 Septembris 1676.

(A Telek Józsefféle cosmographia másolatából.)

CI.

Ezen irat tartalma ez : Szeged városa papjai Keeskémre menvén, útközben velök találkozó testvéreink öket fel ne tartóztassák. Ezért adtuk nekik ezen pecsétes tezkerét.

Kelt 1089 Rebbjülevvel 20—30 = 1678 April 12—22.

Huszejn csorbadi
szegedi emin.

CII.

Decretum Illustrissimi Comitis Joannis Kéri,
a. 1678.

Nos comes Joannes Kéri de Ipolykér, Episcopus Csanadiniensis etc. Cum gravis necessitas postulet, ac bonus in Ecclesia ordo exigit in Dioecesi nostra Csanadiniensi instituere Generalem Vicarium in Spiritualibus, cujus aequae ac Episcopi est reddere rationem de omnibus sibi concreditis. Ideo per praesentes testamur nos elegerisse Admodum Rndum Patrem Gvardianum Monasterii Szegediensis ex ordine Sancti Francisci Strictioris Observantiae juxta antiquam et laudabilem consuetudinem praedecessorum nostrorum, mandantes, ut in Dioecesi refractarios et nolentes parere eidem in rebus spiritualibus, et ultra sine facultate ingerentes in Dioecesi Csanadiensi suspendat et eliminet similes, nisi velint Dioecesano vicario legitime electo obsecundare. Tyrnaviae, 3 Junii 1678.

(A Telek Józsefféle Cosmographiából.)

CIII.

Törvénytudó jeles szegedi kadi! Értésedre adatik, hogy a szegedi raják folyamodást nyujtának be, melyben arra kérnek engedélyt, hogy egyházuk bejáratát a paplak (*papazlik*) falával összekötő mintegy 30 öl hosszú s 5 öl széles, mint szintén a paplak kapuja feletti körülbelül 15 öl hosszú s 5 öl széles deszka ereszt kijavíthassák, s ezenkívül hogy a kapuval szemközt levő kerített hely korlátját megújíthassák. Ebbeli kérelmükre jelen bujuruldu iratott s kúldetett el, megadatván benne a kért engedély arra, hogy a javítást s újítást az ezelőtti kiterjedésben s elébbi módon eszközölhessék. Azért őket ennek végrehajtásában senki se akadályozza, sőt a kiket illet, magukat ezen bujurulduhoz alkalmazzák.

Kelt 1090 Dsemáziülakhir 3 = 1679 Julius 12-én.

Felül : Muhammed basa nagy pecséte.

Kivül : Hogy az kerülőt megzsindölyözzék a paterék, pasa levele. Dohar Mihály idejében. Anno 1679 d. 21 July.

CIV.

Törvénytudó jeles efendi, szegedi kadi! A szegedi ráják az iránt tettek jelentést az egri divánnál, hogy midőn az eminek vagy fejadószedők a hadsereg zsoldjára s ellátására szükséges császári jövedelmet (*ma'li padisahi*) oda alá beszedvén Szegedre hozzák, őrizet végett nem a várban arra rendelt toronyba szállítják mint még néhány évvel ezelőtt; hanem a zárdában (*kinisza* = egyház) helyezik el a szegény ráják nagy bajára. Kérték egyszersmind, hogy általunk kibocsátandó bujurulduban rendelnénk meg, hogy a császári kincstár mint ezelőtt, úgy ezután is a várban a végre kimutatott toronyban, ne pedig a zárdában őriztessék. Mi tehát kérelmököt meghallgatva ezennel parancsoljuk, hogy ez ismét így legyen s a szegény ráják mindennemű háborgatástól meg legyenek kímélve. Azért ezen bujuruldu szerint kell cselekedni.

Kelt 1090 Dsemáziitlakhir 3 = 1679 Julius 12-én.

Felül : Muhammed basa nagy pecséte.

Kivül : Hogy az clastromban ne száljon a kincs és más utas. Dohár Mihály idejében. Anno 1679 d. 21 July. Ad instantiam P. Ferdinandi Egeghy.

(E levél eredetie az akademia birtokában levő Benigniféle t. levelek közt található.)

CV.

Jelen sorok előmutató Miklós nevű szegedi pap, szegedi lakos Szabó Tamástól Galgócz városába menvén — velők találkozó testvéreink fel ne tartóztassák.

Kelt 1090. Redseb eleje = 1679. Augustus 8.

Hadsi Ibrahim
szegedi emin.

CVI.

Ezen tezkere így hangzik: Miután a szegedi határban Terhes Lőrincz, Kaszap Péter, Sózó Mihály és Vas Bálint szállásai (e szó áll az eredetiben is) közl eső Sárkány István féle szállás — a hitetlenek szokása szerint — a tulajdonos lelke üdveért — a rajta levő kuttal együtt a templomnak ajándékoztatott, ezen templom barátjai részére a kinestár (*miri*) által ezen pecsétes tapunáma adatott ki, hogy a birtoklásba őket senki se háborgassa.

Kelt 1092 = 1681 ben.

Mehmed szerböltük
szegedi emin.

CVII.

Az alább következőkben foglalt adásvevés az illető felek szabad akaratából történt.

Elöttem: Fazlullah Szeged városbeli szegény molla.

Jelen törvényes irat (*kitábi serije*) tartalma ez: Szegeden tartozkodó csanádi lakos Mikó, Andró fia az alsó városban lakó János nevű pappal — ezen irat előmutatójával — a törvényülés előtt megjelenvén, maga jó szántából eképen nyilatkozott: a szegedi szőlőhegyen egyfelől a vevő pap, — másfelől Borbély Mihók, megint más részről Sózó Dani szőlőjével határos s az országuttra dülő 5 kapa szőlőmet János papnak folyó pénzben 6000 oszporáért eladtam. János pap a vételben megnyugodván s a szőlőt átvévén az említett összeget nekem hijány nélkül lefizette: én viszont a szőlőt birtokába adván, szabad tetszése szerinti rendelkezése alá bocsátottam. Miután Mikó ezen nyilatkozatát János pap is megerősítette, a tény kértökre írásba foglaltatván — kezükhözbe adatott.

Kelt 1097. Rebbjülakhir 17 = 1686. Martius 13-án.

Jelenvoltak: Musztafa aga gyalog kapitány (*jaja kapudán*). Muhammed bölükbasi. Ibrahim cselebi gyalog. Hadsí Iszmail s egyebek.

Kivül törökhül: János pap levele.

Kivül magyarul: Kadia hőcsetje a . . . . kis Ana szöllőjéről.
1686.

CVIII.

Nagyságos kegyelmes uram! Jó kíváratom után alázatos folyamodványom ennyiből áll. Kormányzó (*vali*) urunk Ibrahim basa ő nagysága falun levén, méltóztassék megengedni, hogy hozzá mehessek. Egyébiránt a parancs legyen tetszése szerint.

Kelt 1097. Rebbjülevvel 28 = 1686. Február 22-én.

Szolgája

a szíriai katonaság basija.

Felül: Megengedettik, azonban valami törvényellenes tény elkövetése singyenes élelem szolgáltatás követelése által háborgatás ne történjék.

Kivül: Szerázter (szeriászker) Ahmed basa burjundia, hogy az clastromot senki ne háborgassa. 1686.

CIX.

Nagyságos szerencsés uram! Minthogy a Szegeden keresztül utazóknak a kolostorba szállásolása által a papokon sérelem esik, fényes fermánjáért esedeztünk, mely a papok ilynemű sérelmeinek végét vessen. A fermán egyébiránt nagyságodtól függ.

Szolgái a

szegedi szegények

Kivül: Szerázster levele hogy ne háborgassanak 1686.

CX.

IV. MUHAMMED.

Kadik és hákimok példánya stb. Mevlana szegedi kadi! Jelen császári magas névjegyem hozzád jutván, tudd

meg, hogy a Szeged városában levő egyház szerzetesei császári táboromban megjelenvén elpanaszolák, hogy jollehet semmibe sem avatkoznak, senkinek nem vétének, a ser' törvény útján is rájuk semmi nem világosodott, még is most a szegedi szandsák műteszellimek „vizsgálat” ürügye alatt, ser' ellenére — minden igaz ok nélkül folytonosan háborgatják őket. Arrol is szóltak, hogy e tárgyban még ezelőtt kiadott törvényes hűdset is van kezük közt s egyszersmind kérték, hogy ezen zaklatásokat megszüntető magas parancsot is bocssassunk ki. Kértökre tehát ezennel meghagyatik, hogy valameddig ragaszkodást tanusítanak, minden ily zaklatástól megkíméltesse, máskülönben pedig rendelem, hogy mihelyt császári udvaromból származó parancsom megérkezik, az intézkedés ehezképest történjék. Azért is az ügyet azonnal szoros igazság szerint megvizsgáld, hogy aként áll-e mint följelentetett, mert igazságos napjaimban bárkinek is sanyargattatásában meg nem nyugszom. A fent említett műteszellimeknek meg keményen szívökre kösd, hogy ezeket — valameddig csak hiteles tanuk által törvényesen nem bizonyosul rájuk valamely dolog, ser' ellenére többé oly módon háborgatni ne merjék. Te pedig ezt tenni ne engedd, nehogy ily ser' hűdset s császári rendeletem ellenére véghez vitt cselekedet miatt újabb rendelet kiadására legyen szükség. Így értsd meg s e magas névjegynek hitelt adj.

Kelt 1097. Dsemázitilakhir 10—20 = 1686. Maj. 4—14.

A pesti táborban.

CXI.

Decretum Illustrissimi Domini Stephani Telekesi anni
1692.

Megérttettem, hogy kied szegedi gvardianságra emeltetett, kihez képest nem csak kiednek concredálok a vica-riusságot, de kérem is szeretettel, visellye gondgyát a sze-

gény juhoknak, szinte annyi authoritást engedek kiednek, a mennyi magamnak vagyon, tam quoad casus reservatos, quam quoad alias functiones ecclesiasticas . . . Datum P. Gvardiano Szegediensi Georgio Seva die 30 Junii 1692.

CXII.

Decretum Eiusdem anno 1694.

Ego Staphanus Telekesi, Electus Episcopus Csanádiensis etc. Adm. Rndo in Chiristo Patri Bernardino Somodi, Ordinis S. Francisci strictioris observantiae pro tempore Gvardiano Szegediensi. Eundem A. R. Patrem per totam Dioecesim Csanádiensem in spiritualibus Vicarium et Causarum Auditorem Generalem constituo; cui ut universi in spiritualibus subditi jobtemperare teneantur, volo et declaro. Jaurini 15 Mart. 1694.

(Telek Josef Cosmographiájából.)

CXIII.

F e t v á k.

1. Óh uram állj mellém s ne engedd hogy eltántorodjam az igazság útjáról!

Mi a felelet a hanife féle szabályok szerint e kérdésre: Négy alattvaló azzal vádol más hármat, hogy a templomot feltörték s ezért őket törvény (ser') elé idézik. Most hogy a vizsgálat foly, mind a négy vádló a zabtik felügyelése alatt van, mert különben magukra hagyatva megverekednének a három vádlottal. El lehet-e fogadni ezek tanuskodását a törvény előtt? — ez a megfejtendő kérdés.

N e m l e h e t.

A tiszta világos igazsággal egyezően írta a szegény
Szálíh.

CXIV.

2. Óh uram állj mellém s ne engedd, hogy eltántorodjam az igazság utjáról!

Mi a felelet a hanife-féle szabályok szerint e kérdésre: — „Te engem megkárosítottál“! így szól Zejd Amruhoz, kire — minthogy a tettes elszaladt, — gyanuja van s törvény elé is idézteté. „Az uton ráismertem lábadnyomára“ mondja Zejd Amrunak. Más bizonyíték nem lévén, — lehet-e venni a bündijjat (*dserime*)? — ez a megfejtendő kérdés.

N e m l e h e t.

A tiszta világos igazsággal egyezően írta a szegény
Szálíh.

Fetva külső szögletén az áll törökül: Szeged.

CXV.

Kerkaik!

Köztetek lakó Móricz György nevű alattvalónk Örzsébet nevű gazdasszonya vizért ment, lába megesusván a Tiszába esett s bele halt. E miatt e levelet (*mürászek*) a ser értelmében oly meghagyással küldjük hozzátok, hogy a holt test megkeresésére az illető helyen mindannyian megjelenjete s a vízből kivonván eltemessétek. Ezen mürászelét pedig mint temesszüköt megőrizzétek — s magatokat ehhez tartsátok.

(*Év nélkül*).

Ahmed
szegedi kadi.

MÁSODIK RÉSZ.

A VÁROSI LEVÉLTÁRBÓL.

CXVI.

Maximilianus secundus etc. Fidelibus nostris etc. Cum iusti pro iniustis et innoxii pro reorum excessibus non debeant quoquo modo impediri, ideo fidelitati vestrae et vestrum singulis harum serie firmissime committimus et mandamus, ut dum et quando, ac quotiescunque fideles nostri prudentes et circumspecti cives ac inhabitatores civitatis nostrae Zegediensis, aut alter eorum, vel homines seu familiares ipsorum praesentium videlicet ostensores, pro victuum suorum necessaria acquisitione diversas partes Regni nostri Hungariae et partium ei subjectarum perlustrantes, cum rebus et mercibus suis quibusvis ad verstras terras, tenutas, dominia, honores, possessiones et officiolatus, aut vestri in medium pervenerint, extunc eosdem, vel aliquem eorum, hominesque et familiares ipsorum praefatos, ad quorumvis instantiam in personis judicare, vel vestro astare iudicatu compellere, resque et quaelibet bona eorundem mercimonia lia arestare, seu prohiberi facere, nusquam et nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, signanter vero pro debitis, delictis et excessibus aliorum. Siqui autem quicquam actionis vel questionis contra praefatos cives et inhabitatores dictae civitatis nostrae Zegediensis, vel aliquem ex illis habent vel habuerint, id coram fidele nostro Magnifico Chri-

stopphoro Wnghnad libero Barone in Sonnegh, comite comitatus Warasdiensis ac praefecto et capitaneo Arcis nostrae Agriensis moderno et futuris, suis modis, Jure mediante prosequantur: ex parte quorum iidem omnibus contra ipsos querulantibus meri Juris et Justitiae ac debitae satisfactionis complementum administrare tenebuntur, prout dictaverit ordo juris. Praeterea quia iidem universi cives et inhabitatores dictae civitatis nostrae Zegediensis antiqua libertatis eorum praerogativa per Divos olim Reges Hungariae, nostros scilicet praedecessores felicitis memoriae, eisdem concessa, et per nostram Majestatem clementer confirmata, requirente, a solutione cujusvis tributi, thelonii et vectigalis per universum Regnum nostrum Hungariae praedictum penitus et per omnia exempti et supportati esse perhibentur: Ideo vobis et vestrum singulis harum serie firmiter committimus et mandamus, quatenus rebus sic, ut praefertur, stantibus, a praenominatis universis civibus et inhabitatoribus dictae civitatis nostrae Zegediensis aut quibuspiam ex ipsis nec non hominibus et familiaribus eorundem rebusque et mercibus quibuslibet, nullibi locorum in terris vel in aquis aliquod tributum vel thelonium petere et exigere, petique et exigi facere praesumatis. — Ubi autem quispiam ex vobis secus in praemissis facere attentaverit, extunc committimus serie praesentium fidelibus nostris Comitibus, Vicecomitibus et Judicibus nobilium Comitatum illorum in quibus forsitan hujusmodi mandata nostra non observarentur, ut ipsi rescita prius praemissorum mera veritate, vos et quemlibet vestrum ad praemissa facienda et observanda non sine vestris damnis et gravaminibus in talibus fieri solitis et consvetis arctius cogant et compellant, Auctoritate nostra praesentibus ipsis in hac parte attributa, Jureque et justitia mediante. Secus igitur non facturi: Praesentibus perlectis exhibenti restituti. Datum in civitate nostra Vienna Austriae, Octava die mensis Decembris. Anno Domini Millesimo Quingentesimo Septuagesimo quarto.

Maximilianus mp.

Joannes Listhius
Episcopus Jauriensis.

CXVII.

Ezen irat tartalma a következő :

Hogy padisáhi beratnál fogva birt hegyünkön egy hajó
fa s egy hajó vessző vágathassék, ezennel megengedjük.

1(0)13 = 1604.

Jusszuf
cseribasa.

CXVIII.

1631 November 25-én.

II. Ferdinánd király megerősíti és átírja CXVI. szám alatti
védlevelet, továbbá más I. Mátyás által átírt s Zsigmond által kiadott
szabadalmakat.

CXIX.

Ferdinandus secundus etc. Fidelibus nostris etc. Expo-
situm est Majestati nostrae in personis fidelium nostrorum
Providorum Judicis et Juratorum coeterorumque universorum
Civium et Inhabitorum Civitatis nostrae Szegediensis.
Quod quamvis ipsi antiqua libertatis eorum praerogativa,
eisdem a Divis quondam Regibus Hungariae nostris scilicet
praedecessoribus felicis reminiscenciae concessa, et per Ma-
jestatem quoque nostram noviter gratiose confirmata, ita
requirente, omnibus illis privilegiis et immunitatibus, quibus
Buda et Alba Regalis gaudet, uterentur et truerentur, sicut
et ab omni solutione tributi seu telonii tam de personis, quam
rebus etiam et mercibus ipsorum quibuslibet, sive in terris,
sive in aquis perpetuo exempti et supportati esse dignosce-
rentur, sed nec pro debitis et excessibus aliorum arestarti
possent, inque hujusmodi libertatis praerogativa continuo
usu hucusque semper perstitissent, perstiterentque etiam de
praesenti: essent tamen nonnulli aliquando, qui non curatis
huiusmodi ipsorum libertatibus, eosdem, resque, et merces
ipsorum in locis Teloniorum suorum indebite vexarent, et
impeterent, atque ad Telonei solutionem cogerent et compel-

lerent, ac insuper iidem non nunquam pro debitis quoque et excessibus aliorum arestarentur, maximo damno et praeiudicio ipsorum manifesto. Supplicatum itaque exstiterit Majestati nostrae pro parte et in personis eorundem exponentium debita cum instantia, dignaremur eosdem in huiusmodi antiquis libertatibus et praerogativis suis gratiose facere observari. Cum autem Nos, pro suscepti Regiminis nostri officio universos et singulos fideles subditos nostros in antiquis et longo usu continuatis ipsorum privilegiis conservare et manutenere semper intendamus : hinc supplicatione praefatorum exponentium, tamquam justa acquitatieque consona, elementer exaudita et admissa, Fidelitati vestrae et vestrum singulis, harum serie firmissime committimus et mandamus, quatenus a modo in posterum praefatos universos cives nostros et inhabitatores Szegedienses, vel eorum aliquem resque et merces eorundem qualescunque, aut homines et familiares ipsorum, ad alicujus telonei solutionem tam in aquis, quam in terris aretare et compellere, aut ipsos propterea in personis rebusque et bonis suis qualitercunque contra antiquas illorum libertates, praerogativas, et exemptiones molestare, turbare et damnificare, vel per homines et officiales vestros turbari et damnificari permittere, aut pro debitis et excessibus aliorum detinere, vel arestare nusquam et nequaquam praesumatis, nec sitis ausi modo aliquali, sed eosdem tam in praemissis suis libertatibus, quam etiam aliis immunitatibus, quibus Buda et Alba Regalis gaudet, tam vos ipsi firmiter et inviolabiliter observare, quam per vestros observari facere modis omnibus debeatis et teneamini. — Secus non facturi. — Praesequitibus perlectis exhibenti restitutis. Datum in Civitate nostra Vienna Austriae, die vigesima sexta Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo primo. Regnorum nostrorum Romani decimo tertio Hungaricae et reliquorum decimo quarto; Bohemiae vero Anno decimo quinto.

Ferdinandus mp.

Stephanus Senniej

Episcopus Jauriensis mp.

Laurentius Ferenczffy mp.

CXX.

1642. Dec. 20-dn.

Eszterházy Miklós nádor Dorozsma és Szent-Mihály telek kun pusztákat egy hozzáküldött követség folytán Szeged városához applicálja ezen kívül Csengeőlet penigh, s Szent Lászlótt, Moricz Gattiát, Szankot, Maysát és Benét melliet Eöcsénk Eszterházi Pál uram mi nevünkkel az Kecskeméti városnak árendált volt, extra hoc, Privilegiumok szerént szabad Pascuatiójok hogi vagion rayta, úgy attuk és engettük, az megnevezett szegedi városnak, hogi mi néktünk in Recognitionem Domioii Palatinalis esztendőnként egy pár persiai a vagi Skárlát oszlopos szőnieget adván, árendálhassák valakinek akarják, s magok is élhessék s az kik pascuálni akarnának azokon az pusztákon, nem mi töllünk a vagi Ispánionktól, hanem az megnevezett szegedi várostól kövessék fel.

Jegyzet: Ezen szabad levelet Gróf Pálffy Pál nádor 1649 Sz. Iván hava 23-án átírja s megerősíti.

Mindkettő megjelent Hornyik 3 Kecskemét Története I. K. 253—55 ll.

CXXI.

1648. *feria prima proxa. post festum
Notivitatis Beatae Mariae Virginis.*

Heves Csongrád és külső Szolnok egyesült megyéknek Fülek várában tartott gyűlésében dominus Andreas Szilasi e medio aliorum istius Cottus . . . . . nostrum exurgens in conspectum per modum solennis protestationis, inhibitionis et contradictionis universos et singulos signanter vero vicinos et commetaneos possessionis Bankafalva, nec non praediorum Gyikinto, Borosma és Szent Mihály vocatorum, omnino in comitatu Csongradiensi existentium et habitorem ab universali utensione territor. fatae prosessionis et dictorum praediorum sub amissione pecorum et hominum

inibi reperiendorum incaptivatione prohibet. — Petendo nos debita cum instantia quatenus super praemissa ipsius protestationis simul et prohibitionis lras nras Testimoniales eidem futuram ad cautelam necessariam extradere dignemur.

CXXII.

Nos sacratissimae caesareae Regiaeque Majestatis Domini, Domini nostri clementissimi Camerae Hungariae Consilarii. Adjuk tudtára az kiknek illik mind úri és vitézlő rendeknek item harminczadosoknak és vámosoknak, hogy ez levelünk mutató Mező-Szegediek az ő fölsége szabadossi bizonyos dolgok végett ide az pozsoni nemes kamarára jűttenek volt fel és elvégezvén dolgokat, most ismég házokhoz visszatérnek és igaz járatbeli emberek lévén, kérjük és a kiket illik intjük is, hogy mindenött békével és minden adó fizetés nélkül minden passusokon által bocsássák, akarván mi is az kiknek illik minden barátsággal és szolgálattal lenni. Kiknek nagyobb bizonyosságára adtunk ez levelünket Praesentibus perlectis exhibenti restitutis. Posonii Die 22 Junii anno millesimo sexcentessi quinquagesimo tertio.

Pecséten: Franciscus Réviczky.

Pecséten: Lukas Vatai.

Pecséten: Stephanus Azalai de sancta Cruce.

Mathias Senkviczky.

CXXIII.

Georgius Rákóczi Dei gratia Princeps Transilvaniae, partium Regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc.

Circumspecti, nobis grati, Salutem cum favore. Vitézlő Váradi Toth János hivtunk, egyik mezei Hadnagyunk aláza-
tos könyörgése által jelenti ez előtt mint egy négy esztendő-

vel vett volt örökben, Csanád vármegyében egy Száz-egyház falutskát, Hajdu Uj faluban lakó Dili Balázs nevű nemes embertől, s apprehendálván usu roborálta is; mind az általi nem tudjuk, miesoda gondolattal viseltetvén valami simplex Csanádi Káptalanban költ Fassiónak Páriáját küldvén kezébe, kiből csak Portiorul van emlékezet, annak ereivel az egész falut akarjátok birni, emberit fel nem bocsáttátok nem kevés kárával, s az nemesi szabadságnak is megbánodásával. Így lévén azért a dolog tinektek igen serio parancsollyuk, vévén ez levelünk, megirt hívünk jószágán ne kapdossatok s az hatalmaskodásnak hagyjatok békét, hanem ha mi közöttök van benne, birjátok azt, az másét ne háborgassátok mert meg nem engedjük nyilván bírgyétek. Secus non facturi. Datum in civitate nostra Colosvár die 25-a Februarii Anno Dni 1655.

Rákóczy m. p.

Külsim: Circumspectis Judici caeterisque Juratis Civibus opidi Szegediensis.

Nobis gratis.

Jegyzet: 1453 feria secunda proxima ante festum beate Lucie virginis Csirkédi Mátyás és Gergely testvérek a csanádi káptalan előtt felvalják, hogy ezen Száz-egyházi rész birtokukat 100 frtért Szeged városának eladták.

CXXIV.

Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Septimo, Die trigesimo Januarii: Mező-Szegediek az tavali esztendőbeli haladó-jokat administrálták ekképen:

Igen apró fogas halat az minemőt ezelőtt sohasem szolgáltatának volt nro százat.

Az ötven öreg poszár helyett negyvenöt haresafiát, az négy derék öreg hal helyett négy haresát praesentáltak és az mellett öt pár karmazsin eszimat. Melyről quietáлом őket. — Actum Posenii Die et anno ut supra.

Emericus Ordody

Proventum suae Mattis Camerae Hungaricae Generalis
Perceptor.

CXXV.

Hoztanak az Mező Szegediek az ő fölsége nemes pozsoni kamarájára szokott adójok szerint száz fogás kösz halat (*Közönséges halat*) negyven pozsárt és öt pár csizmát, melyről quietáltatnak. Actum Posonii Die 17 Junii Ao. 1659.

P. H. Partinger Mihály,
(*saját pecsétje*). a nemes pozsoni kamara perceptora.

CXXVI.

Mi gróf Hadadi Wesselényi Ferencz Magyarországnak Palatinusa. Recognoscáljuk ez írásunk által, hogy az kun pusztáktól Mező Szegedi birák három esztendőre hozának kezünkhöz hat szőnyeget kiról, quietaljuk őket.

Datum Posonii 5 mens. Junii Anno 1662.

G. H. Wesselenyi P. h.

CXXVII.

Mi Gróf Hadadi Wesselenyi Ferencz Murány várának örökös ura Magyarország Palatinusa etc. Recognoscáljuk ez írásunk által, hogy az Mező-Szegedi birák három esztendőre való hat szőnyeget kezünkhöz hozának. Kiról quietaljuk is őket. Datum in libera ac Regia Civitate Cassoviensi Die 25 Novembris Anno 1665.

G. H. Wesselenyi P. h.

CXXVIII.

IV. MUHAMMED.

Kadik s hakimok példánya stb. Mevlana, szegedi kadi!
Jelen császári magas névjegy hozzád érkezvén, tudd

meg, hogy ezen fermánt előmutató szegedi ráják fényes udvaromhoz jöven jelenték, hogy jóllehet városukban talál-
tatik vendégfogadó épület, mégis némely keresztül utazók, s
különösen a tisztviselők (*ehli urf*) ha jönnek családotul, cse-
lédestül a lakosoknál szállanak; ezektől ételt, takarmányt s
élelmi szereket ingyen követelvén erőszakoskodnak. — Ese-
dezének egyszersmind, hogy az efféle zsarolások megszünte-
tése végett fényes parancsot bocsássak ki, mely kérelmök
folytán ezennel meghagyom, hogy mihelyt ez hozzád érke-
zik, az egész dolgot igaz ítélettel vizsgálj meg, ha úgy van-e
mint bejelentetett, mivel szerencsés napjaimban a szegények
nyomorgattatását semmi szín alatt sem tűröm. És ez esetben
gondod legyen rá, hogy az ily útasok ne az egyes lakosok-
hoz, hanem a vendégfogadóba szálljanak, a szükséges élel-
mi szereket a rendes folyó áron szerezzék meg; ingyen
semmit el ne vegyenek s méltatlanságot ne gyakoroljanak;
te pedig mind ezek elkövetését meggátold, az ellenszegülő-
ket írásba téve följelentsd. A fényes ser' törvény s császári
rendeletem ellen vétetni senkinek se engedj, nehogy ez ügy-
ben újabb rendeletet kelljen kibocsátanom. — Így tudd meg
s e fényes névjegynek hitelt adj.

Kelt Drinápolyban 1082 Dzülhidse 20—30 = 1672.
Ápril 18—28.

CXXIX.

IV. MUHAMMED.

Kadik s hakimok példánya stb. Mevlana szegedi kadi!

Jelen császári magas névjegy hozzád érkezvén tudd
meg, hogy Szeged nevű császári városnak ezen fermánt elő-
mutató rájái fényes udvaromhoz jöven elpanaszolták, hogy
az eminek nem a takarás idején, hanem később mennek ki
hozzájuk s a tizedet el nem fogadván nagyobb mennyiségű
pénzt követelnek tőlük. Ezt elpanaszolván oly rendeletem
kibocsátását kérték, mely ezen visszaélésnek véget vessen;

mely kérelmet méltányosnak itélvén ezennel meghagyom, hogy jelen fényes parancsom hozzád érkezéével azonnal megvizsgáld, vajjon úgy áll-e a dolog mint fel van jelentve? S ha igen — minthogy szerencsés napjaimban a szegény ráják nyomorgattatását semmi módon el nem tűröm — az illető eminek lelkére küsd, hogy a takarás idején vagy magok vagy vekil-jeik kimenjenek s a tizedet annak idejében beszedjék. S ha a ráják ser', kanun és defter értelmében tartozott illetékeiket beszolgáltatták, se tized el nem fogadása s pénzül követelése által, se más módon rajtok méltatlanság ne essék. Te pedig ilyesmit megtörténni ne engedj, a megtörtént dolgot azonban följelentsd és ser', kanun s császári parancsom elleni vétségben mindenkit gátolván ez ügyben újabb parancsom kibocsátását ne tedd szükségessé. Így értsd meg s fényes jegyemnek hitelt adj.

Kelt Konstantinápolyban 1083 Muharrem 1—10 = 1672 Apr. 29 — Máj. 8.

CXXX.

Nos praefectus et consiliarii sacr. caesareae regiae que Mattis Camerae hungaricae. Significamus tenore praesentium quibus expedit universis. Signanter vero Splibus, magnificis, et generosis nobilibus et egregiis dnis generalibus partium Regni Hungariae et privatarum finitimarum arcium capitaneis, nec non supremis et eorum vicecomitibus, quorumcunque comitatum ac aliis cujuscunque status et ordinis existentibus. Quod modo fata sua M.-tas caesarea et regia clementem habens intuitum privilegiorum, Judicis Juratorumque Civium, ac totius communitatis olim liberae civitatis Mező-Zeged, antea per ipsam tempore feliciter suscepti praefati hujus Regni Hungariae Regiminis benigne confirmatorum, quam et variarum ac innumerabilium quasi miseriarum ab iisdem, sicuti referunt in memorato loco ob pervium militum Imperatoris Turcarum, in ascensu et descensu transitum tolerandarum, illos in peculiarem suam protectionem receperit,

et imposterum instar aliarum civitatum ab hoc sua camera dependere et contra quosvis turbatores et damnificatores defendere, protegere et manūtenere velit. Cujusquidem clementis memoratae suae Mattis protectionis et benignae voluntatis nobis peculiari mandato intimatae, nos secuti tenemur demissum respectum habere volentes, universos et singulos suprafatos, spectabiles Magnificos generosos, nobiles et egr. Do. generales scilicet partium antelati Regni Hungariae, item privatarum arcium finitimarum capitaneos, nec non comitatum quorumcunque supremos ac eorundem vicecomites et alios etiam cuiuscunque praeemintiae, dignitatis ac conditionis intra ambitum illius extinentis nominatae praefatae suae Mattis hisce requirendos, nro autem rogandos duximus, ut supradictos Judicem, Juratos cives ac totam communitatem memoratae Regiae ac liberae civitatis Mező-Zeged a clementi suprafatae suae Mattis protectione dependere agnoscant, illisque ubi opus fuerit, omni defensione, benevolentia et auxilio adsint. — Caeterum cum praememorati Judex et Jurati cives nec non tota communitatis Mező-Zegediensis vigore antedictorum privilegiorum ab omni solutione tributivae telonei intra Regnum exempti fuisse et in ista praerogativa continuo usu medianter perstitisse dignoscantur: Ideo praemissos universos et singulos supradictos Sples, Magcos. gen. nob. et egr. Do. Generales scilicet partium antelatae Regni Hungariae, item privatarum arcium finitimarum capitaneos, nec non comitatum quorumcunque supremos, eorundem vicecomites et alios etiam cuiuscunque praeeminentiae, dignitatis ac conditionis intra ambitum illius existentes ac alios etiam quorum interest et praecipue Teloniatores pontium vadorumque custodes, hisce nomine suae Mattis diligenter hortamur ut ista exemptione intellecta crebrius fatos Mező-Zegedienses in territoriis et tenutis suis, cum rebus mercibus ac jumentis suis non modo citra ullam exactionem libere ire et redire sed etiam quocunque migrare ac proficisci proposuerint permittere velint, atque debeant. Qua in re gratam et omnimodam suae Mattis voluntatem exequentur. — Praesentibus perlectis exhibentibus restitutis.

Datum Posony 9 Aprilis Anno Domini 1684.

(*Négy viaszba nyomott pecsét*):

Ladislaus Pethe
de Gerse.

Fran. Loranth.

F. Nagy Mihály.

Joannes Kerekes.

CXXXI.

Én Fronek János Császári és koronás király urunk ő felsége nemes magyar pozsoni kamarának főperceptora recognoscalom ez levelem által, hogy az ő felsége Mesző-Szegedi szabados jobbágyi az jelen való esztendőre 1680 száz fogás halat, negyven pozsárt és öt pár csizmát praesentáltak. Melyről a föllyül megnevezett Mező-Szögedieket quietálom. Actum Posonii in officio Perceptoratus praefatae Camer. Hungariae Die 13 Julii Anno millesimo sexcentesimo octuagesimo.

Fronek János mp.

(*Fronek pecsétje*).

CXXXII.

Köszönetünk után Mező-Szegedi birák és esküttek.

Ennihány rendbeli erős parancsolatunkat úgy látjuk, csak söketségre bocsátjátok és az halbeli, ugy más egyéb szokott adótokat s ajándéktokat ugyan fel nem küldétek, holott eddig azoknak fölszolgáltatásában elég módotok lehetett volna. Hagyuk azért tovább is és parancsoljuk erősen, hogy vévén ezen utolsú parancsolatunkat, minden halogatás s mentségek kívől azon halbeli (a kinek ideje most vagyon) más szokott adótokkal és ajándékokkal első alkalmatossággal mentől hamarább felszolgáltatni el ne mulassatok, ha reméntelen büntetéseket elkerölni akarjátok, több parancsolatunkat ez iránt ne is merészöljétek. — Isten veletök Posonba 23 Martii 1685.

Mi császár és koronás király urunk ő felsége magyar kamara praefectusa és tanácsi.

Kivül : Mező-Szegedi bírának és eskötteknek adassék.

(Nagy pecsét helye).

CXXXIII.

Én Fronek János császár és koronás király urunk nemes magyar kamara tanácsa és minden gyűvidelmének fő perceptora. Adom tudtára az kiknek illik, hogy az Mező Szegediek ő fölsége szabados jobbágyi szokott esztendőbeli adójukban száznegyven fogás halat és százhusz szivatos pozsárt megnevezett nemes kamarára fölhoztanak. Mely halakról per praesentes őket quietalom. Kült Posonban 31 Octobris Anno 1685.

Fronek János m. p.

P. H. Fronek pecsétje.

CXXXIV.

Mi Galantai Eszterházi Pál Fraknó Várának örökös gróf ura Magyarország palatinusa kunok bírāja, arany gyapjas vitéz, nemes Sopron, Pest, Pilis és Soldt vármegyék fő ispánya, császár és koronás király urunk ő fölsége titok tanácsa, komonyikja és Magyarországon főhelytartója (titulus) Recognoscáljuk per praesentes, hogy az minemőkét skárlát szőnyeggel tartoznak esztendőnként nemes Szeged városa lakosi bizonyos kun határhoz tartozandó telekek usuatiójától mostanság Csöpörke Máté nevű követtyek által küldöttek két skárlát szőnyeget, u. m. egy esztendőre való censust. Kiről per praesentes quitáljuk őket. Actum in arce nostra Keresztur Die 5 Novembris Anno 1685.

Eszterhás Pál m. p

Pecsét : C. P. E. D. G. P. I. F. R. H. P.

CXXXV.

Szerencsés uram!

Alulirt szegény szegedi szolgái, midőn az egri Vali Oszmán basa, seregeivel Szeged alá szállott, három napi ott mulatósa alatt, magát és seregét mindennel ellátták. Most alig hogy elvonult, a szegedi várbeli törökök azt állítják, hogy Oszmán basát ők tartották s e tartás fejében alulirtaktól 47,600 pénzt (*alcse*) követelnek. Ezen jogtalan zsarolást nagyságod tudomására óhajtván juttatni végrehajtását meggátló magas parancsolata kiadásáért esedeznek.

Szolgái a szegény
szegedi ráják.

Fölül: Törvény-tudó szegedi kadi ajánok s egyéb tisztviselők!

Tudtotokra adatik, hogy ezen szegény alattvalókat ekként sa-
nyargatni s tőlök csak egy pénzt elvenni tilalmas dolog.

Kelt 1097. Redseb 22=1686. Junius 14-én.

CXXXVI.

Von der Röm: kais: undt königl. May: Praefecturat Amt zu Szegedin wirdt dem alldiesszigen Richter undt Beschwornen hiemit zu einem Statt Hausz auf den ihnen gegebenen Platz neben deren beiden Räzen Ádám et Sziván (welcher neunzechen Clafter lang undt zwölf ainhalb breit sich erstrecket) dieser gegenwärtiger Hausz brieff erthaillet, dass sie obbesagte Richter und Beschwornen solchen erst benannten Platz ohne mäniglichen Irren oder Einreden nach wohlgefahren nuzen genüssen und besizen mögen so Sie aber sambentlich solchen ofitged. Platz zu verkauffen tauschen oder verhandtlen willens seyn werden, ist man Schuldig unsern ambt vorhero dieses anzu deuten, Woryber dann zu mehrerer Sicherheit ihnen dieser Haussbrief unter dem Ambts Sigil hinausgegeben wird. Actum Szegedin den letzten Januarii in Jahr nach Christti Geburth ain tausent sechs-
hundert acht und neunzig.

P. H. Iro Kais. Praefecturat ambt allda.

IV.

HALAS VÁROSA.

I.

Kádik s hákimok példánya, jelesség s szónoklat bányája, Mevlana, bajai kadi! jelessége növekedjék!

Ezen tezkere odaérkezéssel így tud meg: a kázádban eső Halas nevű császári város birái ez idő szerint az egri divánhoz jöven, itt a következő jelentést tevék. — Ennek-
előtte kegyelem útján minden évben 30,000 pénz (*akcse*) volt adójuk, — a bündíjjak s birságnak (*dserine ve dsinajet*) felét, mint a szerződés tartja, az egri kincstárba (*khazime*) szolgáltatták, míg másik felét magoknál tartották. Így teljesíték adózásukat mindekkorig; most azonban Muhammed odabasi Besir odabasi s Nebái odabasi nevű emirjeik a budai divánhoz menvén ott olyforma jelentést tőnek, mely szerint e megnevezett város tized adhatási engedélyért flyamodott volna s a rajáktól szedett bündíjj- s birság- vétele kanun eletes dolog lenne. — Ennek folytán az említett eminek közül Nebái odabasi, továbbá az ott lakó raják közül a főbiró Tegzős János, a polgárok közül pedig Szabó János, Garics Péter, Kovács Péter, Daku János, Laki Péter, Major Péter, Basó János, az egri divánhoz jöven, itt törvényesen kinyilatkoztaták, hogy készek terméseikből a tizedet iszpendst, bündíjjat, birságot s minden egyéb tartozásokat melyeket a szpáhik s zaimok rajái mostanság fizetnek — megadni. Így nyilatkozván abban nyugodtak meg, hogy — mivel városuk oly félös s veszélyes helyen fekszik, hogy az emineknek vagy azok embereinek, vagy a szubasáknak oda gyakran járni isten kísértés lenne, — ezentul eminek vagy ezek emberei, vagy épen szubasák hozzájuk menni nem fog-

nak s a kezük közt levő defteri másolat értelmében birt puszták dolgába sem avatkoznak. Midőn a tized szedés ideje elkövetkezik, a tizedet, iszpendsét, bündijjt, birságot mindennemű tartozásaikkal s adóikkal együtt a város esküdt birái (e szavak állnak az eredetiben is) által fogják az emineknek átszámolni. — Hogy pedig ezek után kinek-kinek legyen magát mihez tartani, a seregbeli agák, kedhudák, zabtik, bölükbasik, odabasik köz megegyezésével az egri diván által imezen tezkere bocsáttatott ki. Mihelyt ez oda érkezik, a szerződés értelmében azonnal így kell intézkedni: a mint a tizedszedés ideje elkövetkezik, az ó kanun szerinti tizedet, iszpendsét, bündijjt, birságot, tartozásaikat s szolgálataikat — azon módon, mint ezt egyéb császári zaimok s szpáhik rajái — teljesítik, a nevezett város esküdt birái szolgáltatassák az eminek kezébe, — kik e szerint minden adót a biráktól vétén át, se magok se embereik, se a szubasák ama városba ne menjenek s tizedszedés ürtügye alatt a rajákat ne sanyargassák. A halasiak által birt puszták dolgába se avatkozzanak, — kik ezt akarnák tenni, azokat meggátoljátok; azokat pedig kik visszatartatlanok lennének — meg nem elégedvén azzal, hogy állásuktól s élelemkeresetüktől megfosztjátok, — vasra verve ide küldjétek. Itt kapnak oly büntetést, mely esztendőök multával is példaként fog szolgálni. Így értsétek meg.

1046. Muharrem 3-án = 1636. Junius 7-én.

A jólörzött Egerben.

Kivül törökül: Mevlana, bajai kádinak szólt tezkere.

Kivül magyarul: Summáruul való levél Egerből az emengektől

II.

Jelen sorok tárgya ez:

A bajai kázába fekvő Halas nevű császári város a Dunától egy napi járőföldre esvén, a Dunán járó császári hajók s tombászok vonására soha sem köteleztettek. Ez év folytán azonban ily szolgálatra szorittatván, Budára mentek

s Szerdár urunk ő nagyságának jelentik, hogy az ily császári hajók, tombászok és sajkák vonására nem ők, hanem a Dunán közeleső városok népe van kötelezve, mire nézve kezeik közt magas fermán létezik. Ennek folytán jelen menedéklevél (temesszük) szolgáltatott ki részükre, melynél fogva a hajóvonási szolgálat alól felmentetnek s egyszersmind meghagyatik, hogy e tekintetben mindenki ama fermánhoz tartsa magát.

1047. Dsemáziülevvel 10—20 = 1673. Sept. 30 — October. 9-ig.

Hadsi Ibrahim (basa)
szegedi veli.

III.

IV. MŰRÁD.

Kadik s hákimok példánya, jelesség s szónoklat bánya, Mevlana bajai kádi ! j. n.!

Jelen magas császári névjegy oda érkezével így értesd meg: a szegedi szandsákhöz tartozó s kázádban eső Halasnak ezen fermánt előmutató rajjai, megbizott emberök által folyamodványt küldvén, az iránt tőnek jelentést, hogy ők ez előtt, azért mivel ha az imént nevezett (szegedi) livában fekvő Szabadka, Jankóvácz és Baja nevű váraknál tartozásra volt szükség, ezen munkára megjelentek, szükséges munkásokat adtak s más egyéb szolgálatokat halogatás nélkül teljesítettek, fel voltak mentve a Dunától szintén 6 mérföldnyi távolságra eső helységek azon köteleztetése alól, melynél fogva a Dunán alulról s felülről jövő-menő császári hajókat (szefine) tombászokat (hadi hajó) és sajkákat (e szó az eredetiben is) vontatni tertoznak. Most azonban 2—3 év óta az ily alulról s felülről érkező cs. hajók, tombászok, sajkák vontatására, a nélkül, hogy erről szóló rendelet létezne, tőlük szintén kívántatnak révészek vagy ezek helyett bizonyos összeg pénz, mi rájuk nézve felette terhes. Azt is mond-

ják, hogy ezelőtt, ha szokás ellenére ily hajók vontatására tőlük révészek kívántattak, ha csak erre különös rendelet (*emr*) nem adatott, egy 1047-dik évi Rebbjülahkir 10—20 kelt rendeletemre hivatkoznak, mely tiltja, hogy az említett folyón alá- s feljáró császári hajók vonására tőlük révészek, vagy ezek helyett pénzváltáság követeltessek. — Ezeket eként előterjesztvén, jelen parancsom kiadását kérték melyben tehát meghagyom, hogy megérkeztevel az ügyet rögtön megvizsgáld, s ha ezelőtt ez ügyben kiadott rendeletem van kezeik között, ahoz tartsd magad s meg ne engedd, hogy ama császári hajók tombászok és sajkák vonására tőlük parancs nélkül, révészek, vagy ezek helyett váltáságdíjj követeltessek. Kik ezt akarnák tenni, meggátold s senkinek jelen parancsom, a régi szokás és parancsolatok ellen ily követeléssel méltatlankodni ne engedj. Így tudd s a magas névjegynek hitelt adj.

1048 Dsemáziülakhir 1—10 = 1638. October 10—20.

A jólörzött Budán.

IV.

1649. jun. 24-én.

A Garán melletti Szent Benedekről nevezett convent hiteles evele arról, hogy Vadászi Pál füleki vicekapitány a III. Ferdinánd által neki ajándékozott Orgován, Fülegház, Páka, Jakabszállása, Ferenczszállása, Kísszállása, Kerekegyháza, Zomok, Matkó, Lajos, Kara, Mizse, Kocsér és Törtel nevű Heves- Külső-Szolnok és Pest megyében fekvő pusztákra 1649. jun. 7-én Füleken beigtatott.

V.

1657. sept. 4.

Veselényi Ferencz nádori adomány levele Agárdy András, Tornay Mihály és Czéh Mihály s örököseik részére, melynél fogva Pokárdy, Telek, Rekethye, Fehértó, Füzes, Balota, Eresztő, Karapály, Solt megyében fekvő pusztákat, nekik adományozza.

VI.

Szegedi szandsákbeli törvénygyakorló kádik! jelességük növekedjék!

Ezen iratot előmutató, kázáitokban lakó császári alattvalók a budai divánnál arról tőnek jelentést, hogy bár a császári falvak mindannyian szabadok, és semmi szükség sincs arra, hogy valaki ügyeikbe avatkozzék, mégis a mir-miránok s mirilivák emberei, továbbá a szubasák s ehli urfok szabadságaikban ser' és kanun ellenére háborgatják őket s méltatlankodnak rajtuk. Említvén azt, hogy magas parancsolat (*emr*) is van erre nézve kezük közt, esedezének, hogy mi is adjunk nekik ilyen, mely ezen ser' és kanun ellenes méltatlankodásokat eltiltsa. Ez okból iratik s küldetik el ezen bujurildi, mely iránt, a ki csak látja, mély tisztelettel s figyelemmel viseltessék; ti pedig ezen felül utána lássatok, ha az ügy voltaképen úgy áll-e, mint feljelentetett; s ha igen, úgy a ser' és kezeik közt levő parancshoz képest intézkedjétek, ezekkel s a kanunnal ellenkező tett elkövetését meg ne engedjétek, szóval mindenben e bujurildit tartsátok szem előtt.

Kelt 1077 Dsemaziülevvel 4-én = 1666 November 2-án.

Felül: Kászim — akkoron budai basa pecsété.

Kivül: Hogy halasiak hajót ne vonjanak. Az olaj Bég levele, és az budai vezértül ujttatott. Az vajda az falukon ne kóboroljon.

VII.

IV. MUHAMMED.

Kádik s hákimok példányai, jelesség s szónoklat bányái, szegedi s bajai kádik! jelességük növekedjék! Jelen császári magas névjegy oda érkezével így értsétek meg: a bajai kázában eső Halasnak e fermánt előmutató lakói császári táboromhoz folyamodván előterjeszték, hogy ők mint az egri őrség élelmezésére (*udsaklik*) rendelt falvak egyiké-

nek lakói földeiket mivelvén ezek hasznából a tizedet ('*asr*') ser' és kanun szerint örömet kiadták a zabtiknak. Ezek azonban ezzel meg nem elégedvén, a helyett pénzbeli váltságot követeltek, még pedig a rendes piaci árnál jóval többre számítva. Mondák még, hogy mielőtt földeiket mivelték volna, azoktól évről évre 100 pénzt (*akcse*) fizettek a zabtiknak; most midőn azokat mivelik s így a törvényes tizeddel adóznak, ezek ama 100 pénzt is követelik. Ezenfelül a defterbe irt juh-adón (*reszmi ghanem*) kívül, melyet kanun és defter szerint mindenkor pontosan megadnak, magok részére báránytized név alatt egyegy bárányt kívánnak, s ha azt meg nem vehetik, helyette 100 pönt zsarolnak. Ezen ser', kanun- s defterellenes zsarolások meggátlására tehát parancs kiadásáért esedezének, mi ezennel meg is történik; meghagyatván, hogy mibelyt ez oda érkezik, a magas porta új (*dsedid*) defterének pecsétes hiteles másolatát előkérven megvizsgáljátok, hogy az ó ('*atik*') és új császári defterbe nem adó (*makthu*) van-e beírva a mivelés alatt levő pusztákra? Ha csakugyan tized ('*asr*') volna azokra róva, azon esetben ama zabtikat komolyan figyelmeztessétek, hogy ha egyszer a termésből, kanun és ser' értelmében járó tizedet kivették, az erőszakoskodással felhagyjanak, törvényes követeléseikben a piaci árhoz alkalmazkodjanak, a tizeden felül ama 100 pénzt kérni semmi szín alatt ne merjék. Végre, ha a juhadó szintén befoglaltatik a defterben s az illetők azt kanun s defterszerűleg pontosan megadják; ezenkívül tőlük épen semmit se követeljenek, s ti ezt tenniök meg ne engedjétek. Az engedetlენeket följegyezvén bejelentsetek, ser', defter, kanun és e parancssal nem egyező tettet senkinek el ne tűrjétek, nehogy ez ügyben újabb parancs kibocsátásának okaivá legyetek. Így értsétek s e magas névjegynek hitelt adjatok.

Kelt 1080 Rebbjülevvel 1—10 = 1669 Július 30 — Augustus 8.

VIII.

Kádik s bákimok példánya, mevlana, bajai kadi! jelessége növekedjék! és a'jánok s jelesek példánya, a szegedi szandsák kajmakámja! hatalma növekedjék!

Ezen sorokat előmutató halasi lakosok megbizottjuk által a budai divánhoz folyamodványt küldtek a felől, hogy — bár ők a Dunától távol laknak — a bajai eminek, kiknek ti ezt mondátok: „hajót vonni embert fogjatok,” már két évben 80—80 tallért (*kara gurus*) zsaroltak tőlük. — E miatt arra nézve, hogy ezek törvény (*ser'*) elé állittassanak, a mit tőlük erőszakosan elvettek, annak visszaadására törvény által kényszeríttessenek, s hogy ezentulra minden efféle méltatlan zsarolásnak eleje vétessék; bujurildit kértek, mi megíratott s el is küldetett. Odaérkezttével az emineket a panaszosokkal szembesítsd, tudd meg, hogy ezek valósággal távol laknak-e a Dunától s ez esetben a tőlük már két éven át kicsikart 80—80 tallért visszafizettesd s meg ne engedd, hogy rajtuk másszor hasonló törvénytelen méltatlankodás essék.

Kelt 1081 Muharrem 11-én = 1670 Máj. 31-én.

Felül: Mahmud — akkoron — budai basa pecsége.

IX.

Köszönetem és magam ajánlásának utánna Istentől minden lelki és testi jókat kívánok kegdnek. Csak a dolog felől kellették kegdet megtalálnom, hallom én édes becsületes asszonyom, hogy kegd azon kételkednék, hogy Agárdi András uramnak, s mind pedig Hamary István uraiméknak kegden kívül fizettem volna, de jó asszonyom én bizony ő kgmekk kegden kívül csak egy pénzt sem adtam, hanem azon leszek, minden tehetséggemmel, hogy midőn a halasi uraimék a föld bérrel felmennek, a minek szerint tehetem felmegyek, egy szersmind megfizetek kegdnek csak hogy ne haragudjék,

mert bizony szegénységgel vagyok, még a rajtam való ruhácska is nehezen akad meg rajtam, de mégis azon leszek, hogy fogadásomnak s hitemnek megfelelek. Ezeknek utánna Isten tartsa és éltesse kgdet jó egészséggben. Datum Hala-sini. Anno 1670 3-a die Juny.

Kegyelmeduek

alázatos szogája

Kis Dániel

(Hiteles másolatból.) igyekszik szolgálni.

X.

Anno 1669 és 1670 esztendőkre tartozó adójokat az halasiak Madarasi Balázstul megküldték, körül őket per praesentes quietalom. Datum Bogdany. Anno 1670 Die 21 Octobris.

P. h.

Jarmi András ph.

XI.

Anno 1670 Die 22 Octobris.

Én Csery István vettem fel az halasi adóba 33 tallé-rokat és 60 = hatvan pénzt, melyről quétálom ugyanazon Halason lakó Modraczy Balást, melynek nagyobb bizony-ságára adom kezem írásával subscribált quetantiámat. Anno et die ut supra.

Csery István P. H.

XII.

Anno 1672. Die 26 Febr. hozták fel a halasiak az 1671 esztendőbeli adójokat, a mi részünk szerint egy forint hijja, Nyakas Péter és Jarmi András részekre, úgy mint Cseriné részén kívül, úgy mint 66 tallérok; az száz tallért, kit

közönségesen az atyafiak rájok vetettek restál. Ismét az tavali időben egyik arany rossz lévén, visszaküldöttük, mivel ezüst pénz volt, azt is a többi restantiával tartoznak megadni, az jövődő virágvasárnapjára, melyről ez szerént quietaltatnak. Datum in oppido Bodány Anno 1672 Die ut supra.

Paulus Nyakas mp. P. H.

Andreas Jármay P. H.

XIII.

Corpona 1672 Mart. 18.

Tornay Imre felső Iskáról Veszprém vármegyében Fejértó, Rekettye, Balota, Eresztő és Füzes pusztákon levő részbirtokokat Kuti Istvánnak és nejének Kajáli Ilonának, örököseinek és hagyományosainak ötven esztendőre 300 tallérért elzálogosítja.

XIV.

1673 Majus 6-ikán.

Leopold császár a Tornai Mihály magvaszakadtával koronára szállott Füzes, Balota, Rekettye, Eresztő és Fejértó pusztákat Hamar Istvánnak és nejének Batyáni Katalinnak adományozza.

XV.

Istentől sok jókat és jó egészséget kívánunk kgnek. Jó akaró Cseh Mihályné asszonyunk, vettük a kgd levelét, melyből érttyük a kgd panaszát ellenünk, hogy kgdet mi csak semminek becsüljük: Jó asszonyunk (kgd megbocsásson,) Isten ne adgya, hogy mi kgdet abbul a dologbul semmissé akarnánk tenni, azon nem igyekeztünk, se mi annak okai nem vagyunk, hogy Hamar István urunk kgdnek igazságosan meg nem fizetett esztendőnként, mi minden eszten-

dőben egészben a száz tallérokat jó pénzül ő klmek kezében adtuk, jöllehet az esztendőbéli taxáját a kglmetek pusztáinak meg nem adtuk, de ha Isten egészségünket adgya, a takarodás után mi kgdet megkeressük, mind Hamar István urunkkal edgyütt szemben lévén megláttjuk, mi okon adtunk volna ő kglmének mi a száz tallérokat. Továbbá a mely paplant Kovács János kgdnek ígért volt ő kglme megvette nyolcz talléron embernek valót, azt is ő kglnél hagytuk, hogy kgldnek által szolgáltatassa; a paplanért nyolcz tallérnál kevesebbet ne vegyen kgd rajta. Mindazáltal mi kgd azon egy kevés időkig legyen várakozásban, annakutánna mi is más módot keresünk a pénzfeladásban. Isten éltesse kgdet jó egészségben. Datum Halasini Anno 1674 13-a die Augusti. Kgdnek jó akarattal szolgálának

Kis Mibály,

Kovács Mihály s többek.

(Hiteles másolatról.)

XVI.

Anno 1674 die 22 Octobr. percipiáltunk halasi postátul Hamvas Andrástul ez esztendőre való adót. Nempe tall. másfél száz, melyről quietáljuk őket per praesentes. Datum Bogdany die et anno ut supra.

Restal tall. 2. 1673 esztendőbéli.

P. H.

Nyakos Péter
Bogdány István
Jármí András.

XVII.

Kádik s hákimok példánya, mevlana, bajai kádi! jelessége növekedjék! — és hasonlók s egykoruak büszkeségei, bajai mukatá'szi eminek, a'jánok s más tisztviselők! — hatalmuk növekedjék.

Az említett kázában eső Halas nevű császári helység-beliek, ezen iratnak előmutatói, a budai divánnál jelentést tettek a felől, hogy tőlök ezelőtt pandur pénz (*pandur akcse*) soha sem vétetett s most mégis a szokás ellenére mind pandur pénz mind egyéb chez hasonló, s a szent törvénnyel (*ser'*) össze nem egyeztethető szolgálatok (*teklif*) kívántatván tőlök, szerfelett terhelve vannak. Egyszersmind ez alóli felmentetésük végett bujurildit kértek, mi megiratván s elküldetvén, szükség, hogy oda érkezével az ügy azonnal megvizsgáltassék. A folyamodóknak ily módóni sanyargatása meg ne engedessék; — a ser'hez ragaszkodva se a régi szokással ellenkező pandur pénz, se más szokásban nem levő terhek követelése által — a ser' ellenére — ne háborgattassanak. Kik ezt akarnák cselekedni, visszatartóztassatok, a fékezhetleneket nevők s ezimjűk szerint a budai divánhoz írásban följelentések: szóval a ser' és bevett szokás ellen méltatlankodni senkinek se engedjete s általában e bujurildi tartalmához tartsátok magatokat.

1086 Dzülkide 25-én = 1676 Február 15-én.

Felül : Szujoldsi Ali budai basa pecsége.

XVIII.

Én Csery István percipiáltam az halasi embertől Voxa Mihálytul, Szabó Jánostul az halasiak restantiájokat, mely maradt volt Barkóczy János idejében is, mely in Anno 1663 64, 65, 66 esztendőbelieket és az 1678, 79, 80 esztendőbe, lieket, körül őket quietálom. Anno 1680 die 26 Apr.

Idem qui supra Stephanus Csery. ph.

XIX.

Recognoscálom per praesentes, hogy halasiak küldöttek kezemben az 1679 és 80 esztendőbeli adójakat kétszáz

magyar forintokat i. e. fl. hungaricales 200, melyet is én Gyürki Pál uram ő kglme kezében adtam a mint az ő kglme nálam levő quietantiájából kitetszik. Kirül ők is én általam quietáltatnak. Datum in praesidio Fülekiensi Die 12 Mensis Decembris Anno 1680.

P. h.

Sövényházy István.

XX.

Én Kátai . . . . méltóságos váczai püspök uram egyik asztali szolgája vettem fel halasi Balog Mátyástul 24 aranyakat ez esztendőre való árendájokból és egy pár csizmát, melyekről akkor quitáltatnak, mikor a pozsárhalakat és egyéb restantiakat felszolgáltatták. Datum Tirnaviae die 11 apr. Anno post Partum Virginis millesimo sexcentissimo octuagesimo primo.

Idem qui supra.

XXI.

Anno 1681 die mensis novembris. Küldötték kezembe az halasiak adójukat pro anno 1681 nemzeti vitézlő ifjabbik Krompaky Holló Zsigmond uram ő kigyelme részéről új garasul hatot számlálván egy tallérba, ötven tallérokat, azaz kilenczven magyar forintokat, kirül quietalom az böcsületes városiakat. Datum in praesidio Fülekiensi, die et anno ut supra.

Horvát Sámuel n. v. idősbik

Krompay Holló Zsigmond uram Duna-
melléki jószágainak gondviselője.

P. S. Mely pénzt nemzeti vitézlő Sövényházy István uram praesentált és attá is ő kigyelme kezembe P. H.

XXII.

E tezkere így hangzik :

A bajai kázában eső Halas lakói a padisahi fejadót (*dsizije*) hiány nélkül megfizetvén, e pecsétetes tezkerét kapták tőlünk 1092=1681.

. . . . .

Szegedi
dsizije dár.

XXIII.

Halas városa 17 ház.

Ezen levél tartalma ez :

A fenirt város lakói a rájuk eső hid pénzt (*kjöprii akcse*): megfizették.

1093. Rebbjülahkir = 1682. Apr. 9— Máj. 7-ig.

Haszán
bás emin.

XXIV.

Isten áldjon meg jó atyámfiai !

Édes atyámfiai ! jól tudhatjátok, hogy lovaitokat hatszáz magyar forintokon adtam vala vissza, jöllehet Szent Mihály napja vala az terminus, de mivel most méltóságos gróf urunktul boesáttattunk alá, valami csavargó, táborba nem menő katonáknak az felhajtására, gondolván az időt, mikorban legyen engem nem tudom hol kereshettek, hanem im elküldtem bizonyos embereimet, hanem bizonyos két emberrel azon pénzt ezen emberektül küldjétek fel. — Ugyan parancsolom ezen embereim hijjába ne járjanak, mert én a kezesnek kötésteket kezébe adom még hatszáz forint . . . ,

megtudjátok, szóval bővebben izentem Dékány Mihálytól.
Ezzel Isten veletek. Datum Köre. die 20 Septembris 1682.

Jármi András, Ibrani Beregh
főhadnagya m. p.

Külczim: Halasi örökös jobbágyaimnak adassék.

XXV.

Én Jármi Miklós recognoscálom per praesentes, Halason lakozó Modrog Balázstól az elmúlt ennyihány esztendőre való adót poltura pénzül ötven tallért, az quietantiájokat fel nem hozván nem tudom melyik esztendőre való volt. Mivel hat vagy hét esztendőre való adó restál lenn, felhozván quietantiájokat akkor eztet igazítsák el: Kirtil quietalom.

1682 esztendőre vetett adót Idem qui . . . . .

XXVI.

Isten veletek halasiak . . . . . játok leveletekben, hogy adótokat Bernát . . . . felküldtéték, egyszer 115 tallért más-szor 50 tallért, harmadszor is 50 tallért. Azért a két ötven tallérért felvöttem az 115 tallérbul a kit irtok 45 tallért vöttem fel, azért az mely quietantiat Bernát uram adott, azt is az én utolszori quietantiammal felküldjétek adótokkal együtt, mind penig az Jármyné asszonyom és Jármly uram quietantiajokat, mind Jármly András, a mely levelet Győrön elvött arról való levelet . . . . . és ajándékon adtátok neki a lovakat . . . . . 1682.

Nyakas Péter.

Külczim: Halasi városbeli adófizető jobbágyoknak adassék.

XXVII.

Halas 17 ház.

Ezen sorok tárgya ez: Felül-irt város lakói folyó 1093 = 1682 évi telelésre minden ház után két kila árpát, $3\frac{1}{2}$ szekér szénát, $3\frac{1}{2}$ szekér fát adtak, miről ezen tezerék kapták'

Ahmed.

Kívül: A monoknak, 139 tallért fizettünk.

Anno 1683 die 6 martii. Szombori cseri basa levele, széna abrak és fa.

XXVIII.

Anno Domini 1683 die 23 aprilis.

Turzó Gergely uram követte ki magyar . . . . az pusztákat az juhoknak, melyet, hogy ő kglme más tilalmas és feleg (e. h. vele) határozott földeken . . . . szabadon bírhasson adtuk ezen czédulánkat pecsétünkkel confirmálván.

P. H. Per me M. Parádi m. p.

XXIX.

Anno 1683 die 22 mensis maji. Az tekintetes nemes vármegye minden portára vetett husz-husz magyar forintokat Halas nevű városnak lévén két portája, három quartájára rajok esendő summa pénzt u. m. ötvenöt forintot id est fl. 55. megadták. Melyről őket quietalom. Datum Halas die 6 Augustus Anno ut supra.

Mocsári Balázs Pest
Pilis és Solt uniált
vármegyéek szolgabirája.

XXX.

IV. MUHAMMED.

Emirek emirje, nagyok közt legnagyobb, hatalmas, tisztelt, nagyrabecsült s megkülömböztetett férfiú s a nagy isten áldásiban bőven részesült egri beglerbég! hire neve öregbedjék!

Kádik s hákimok példánya, jelesség s szónoklat bányája, Baja és (*a név helye üresen hagyva*) kádija! jelessége növekedjék!

• Jelen magas császári névjegy oda érkezével tudjátok meg, hogy a Halas városabeliek közül ezen fermánt előmutató (*3 névhelye üresen*) nevű alattvalók s többen is császári küszöbömhöz folyamodvánnyal járultak. Ebben előterjeszték, hogy bár ők a rájuk rótt tartozásokat — parancs (*emr*) és defter szerint pontosan beszolgáltatták a *vladikáknak* *) (*ivladika?*) és semmiben hátra nem maradnak, ezek azzal meg nem elégedve, ingyen takarmányt, élelmet s lelmi szeretket s ezen felül maguk részére meglehetősen összeg pénzt, egy egy róka- és tehénbőrt, kést, hét nyolcz kocsit követelnek. Hogy parancs (*emr*) és defter ellenére ily mértékben többé ne zsaroltassanak, császári rendelet (*hüküm*) kibocsátásaért esedeznek, mi ezennel meg is történik. Midőn ez odaérkezik, rögtön utánna láss, ha vajjon úgy van-e minden a mint feljelentették. Azután, ha a folyamodók tartozásaikat parancs és defter értelmében egyszer teljesítik, ser', kanun, parancs és defter ellenére őket sanyargatni senki által meg ne engeddd, nehogy újabb parancsot kelljen kiadnom. Így értsétek meg s a magas névjegynek higgyetek.

1094 Dsemázitülakhir 20—26 = 1683 Junius 16—25-ig.

A belgrádi térségen.

---

*) Nem a vajda-e ez?

XXXI.

IV. MUHAMMED.

Kádik s hákimok példánya, jelesség s szónoklat bányája. Mevlana, bajai kádi! jelessége növekedjék! Jelen magas császári névjegy oda érkezével így értsd meg:

Az említett kázában eső Halas városi ráják császári kűszöbümhöz folyamodván, jelentik, hogy bár ők a rájok kivetett tartozásokat s adókat (*hukuk ü rüszüm*) a zabtik-nak ser', kanun- és defter- szerint hiány nélkül meg szokták fizetni, ezek még azon felül követeléssel lépnek fel irányunkban, sőt a mi több ehli urfok is szállják meg őket, kik megint ingyenes takarmányt, élést s élelmi szereket vévén rajtuk, őket méltatlanul zsarolják. Hogy ez többé ne történjék császári parancs kiadatását kérik, mely, hogy a ser', kanun és defterellenes zsarolások megszűnjenek ezennel ki is boesáttatik: meghagyatván, hogy e tárgyban az intézkedés megérkezte után ennek értelmében történjék. Azért legelsőbbben is szigoruan s igazságosan utánna nézz, ha minden ugyan-e mint feljelentetett, megjegyezvén, hogy a szegények sanyargatásában szerencsés napjaimban teljességgel meg nem nyugszom. Ebből indulva ki, ha a folyamodók tartozásaikat teljesítik s adójukat leróvják, a zabtik kanun és defter ellenére tőlük többet követelni ne merjenek; az ehli 'urfok ingyenes takarmány, élés és élelmi szerek kiszolgáltatására őket ne kényszerítsék; te pedig mindezeket ezekben, mind akárkit mást hasonló, ser', kanun és defterbe ütköző tett elkövetésében meggátolj s okává ne légy, hogy e tárgyban újabb parancs kiadása váljék szükségessé. A magas névjegynek hitelt adj.

1094 Dsemáziütlakhir 20—29 = 1683 Junius 16—25-ig.

A belgrádi térségen.

XXXII.

Egykoruak büszkesége, jankováczi emin, Musztafa aga !
 Üdvözltem után értesitlek, hogy a halasi bírót 3—4 előljáró
 (*billü baslu*) rájával küld ide. De minthogy bizonyos dolgo-
 kat kell elintézni, el ne mulaszd őket hozzánk küldeni.

1094 Ramazán 29-én = 1683 Sept. 21-én.

A szegény
 Muhjeddin
 bajai kadi.

XXXIII.

Jelen sorok tartalma ez :

Folyó 1095 = 1684-ik évben téli szállásunkon Halas
 nevű helységben épen semmi élelmi szereink sem levén — az
 odavalókkal e tekintetben szerződésre léptünk. Ennélfogva
 se általunk se másrésről ne háborgattassanak.

1095 Rebbjülakhir 1—10 = 1684 Mart. 18—28.

Hadsi Ali
 szófi

Tanuk : Veli és Musztafa
 jankováczi lakosok.

XXXIV.

Halas városabeli rájáknak gabonavásárlásra nyolcz-
 ezer kétszáz karminczkét pénz (*akcse*) adatott 8232 pénz.

Kivül : 1684. Árpá liszt pénze.

XXXV.

Bajai káza
Szeremle
3 $\frac{1}{2}$ ház.

A fennevezettek a tartozott gabonát hiány nélkül beszo-
szolgáltattván, tőlünk ezen tezerét kapták. 1095 = 1684.

Szinán
a szegedi livabeli eminek agája.

XXXVI.

Jankovác városi szegény alattvalók
3477 (pénz) hátramaradt (adójáról).

Nagyra becsült Bajazid aga, testvérem! Becses szemé-
lyedet illető üdvözlét után tudatom, hogy a fent nevezett
alattvalók hátramaradt fejadójukat Szabadkára meghozták.
Ennélfogva ne bántassanak.

Musztafa
szegedi dizdár.

Kivül: 1684. Császár adaja egy adóra harminczegy pénzével.

XXXVII.

Ezen sorok tartalma e következő:

Midőn a pancsovai kázában 1096 = 1685-dik évben
magas fermánra összevásárolt búzát és árpát szállitanók a
szegedi szandsák bajai kázájában eső Halas határán, a nagy
Isten akaratából kemény hideg zivatar és hó ért utol ben-
nünket. Szénát, szalmát pénzünkre sem kaphattunk ökreink
számára, ezért azok egészen kifáradván sőt nagyobb részök
az éhség miatt el is hullván, képtelenek valának a gabonát
tovább szállítani. Így utoljára is az halasiakat kértük meg,
hogy azt a mi költségünkön 250 ökörrel 25 szekéren tovább
vigyék s 704 zsák árpát és búzát átadván egyességre lép-
tünk velök, hogy azt Budára szállítsák. Annak bizonyságául,

hogy mi a 704 zsák árpát s buzát valósággal átadtuk, ezen pecsétetes levél készült, nehogy e felől valamikor per és egyenetlenség támadjon.

1096 Szefer 6-án = 1685 Január 12-én.

Torák	Ali	Hajder cselebi	Ahmed.
lovass odabasi.	lovass odabasi.	müezzinn.	

Jegyzet : Következik 45 keresztyén szekeres aláírása (pl. Markó Péter fia, Marinkó Sipó fia) a hely nevével együtt honnan jött, mely helységek mindnyájan (pl. Glogon, Bozovits, Kubin, Karausebes, Szakul, Thomasovacz, Kovasincze stb.) a pancsovai kázához s a temesvári szandsákokhoz tartoztak. Az okmány jobbfelén állanak a négy tanu durva vonása, aláírásai, s a papír hátulján a szekeresek tintába mártott ujjainak nyomai.

XXXVIII.

Én mező-szegedi Horváth Gergely recognoscálok, hogy Vadász Ferencz méltóságos váczai püspök uram ő ngya árendátorának az 1683-ik és 1684-dik esztendőbeli árendával tartoztak volt halasi uraimék, én azon árendát ő kglme részére vettem fel ez két esztendőre 48 aranyakat, kirtül ő kglmeket quietalom Ao. 1685 die 28 Junii.

P. H. Idem qui supra m. p.

XXXIX.

Halas városa adós lévén három rendbeli impositiora 1683. die 24 April esztendőbelire, item 1684 esztendőbelire hat-hat forintosra, item 1685 esztendőbelire 50 forintosra, lévén ez városnak két portája, három quartaja, esett rájuk mindenestül csak negyvenkilencz forint hatvanoyolez pénz, az kirtül quietalom, mivel mindenestül erre a három rendbeli kivetésre való pénzt megadták. Datum Korpona 9 Julii 1685.

Mocsáry Balázs P. H.

XL.

Anno 1685 die 14 aug.

Mi halasi Farkas Gergely és Tegzes Gergely adjuk tudtára mindeneknek : mivel az atyáinkat Győrött Daróczi István F. urunk városunk adósságáért fogva tartván, kigyelmeknek szabadulásokra ökröket szedtünk egyes lakosokét mi nekünk is úgy mint Farkas Gergelynek 17, Tegzes Gergelynek is 17 ökreink lévén, melyeket mi is a város ökrei közé (árok szerint, ahoz képest mint a szegénységtől bevötték) bocsátottuk ilyen okon, valamikor elveszik ellent avagy a dologban által nem állunk kirúl adtuk ezen levelünköt Vuxa Mihály urunknak, hogy szabadon kérjen ő kglme ezen ökreinkre pénzt fel. Mely levelünköt keresztvonásunkkal is megerősítettünk.

Anno et die ut supra.

Gregorius Farkas. Gregorius Tegzes.

XLI.

Anno Domini 1685 die 12 Septembris.

Mi Karczag György, Pálfi István, Horvát András és Tólas Miklós több uraimékkal együtt adjuk tuttára mindeneknek ez levelünknek rendében az kiknek illik, hogy mi felyül megirt személyek több társainkkal együtt jöttünk Halas nevű városra Daróczy István uram levelével némtü-némtü szófogadatlanságokért nyargalóra, melyért is halasi gazdák uraimékkal szép modjával conveneáltunk és bizonyos napra is úgy mint három hétre az mely leszen 3-ik octobris termináltunk ilyen conditioval, hogy azon praefigált napra minket contentálnak és mi is ehez képest adjuk ő kglmeknek ezen levelünket, hogy ezen dologért senki is mi közüllünk ezentul halasi uraimékat se személyekben se penig marhájokban háborgatni nem fogja, sőt ha háborgatná vagy háborgatni akarná is mindenkor készek leszünk halasi uraimék mellett

előállani és pártjokat fogni ezen dologban, ha az praefigált napra minket contentálnak, melynek nagyobb bizonyosságára és erősségére adtuk ezen levelünket pecsétünkkel is megerősítvén.

P. H. Idem qui supra.

XLII.

Jelen sorok tartalma ez :

Felügyeletünk alá tartozó s járásunkba keblezett Halas városa lakói közül Domokos Daniné nevű keresztyén asszonyt ser' és kanun szerint megvizsgálván, tezkérét adtunk neki. Minden emin s aga testvéreinket kérjük, hogy az említettnek feleségét (előbb is az asszony van említve) ne háborgassák. E pecsétetes tezkérét azért adtuk neki, hogy szükség esetén előmutathassa.

1096. Dzülkide 29-én = 1685. October 27-én.

Ali
bajai emin.

XLIII.

E tezkere így hangzik :

Felügyeletünk alá tartozó járásunkba keblezett (*surat u iltizám*) Halas lakói közül öt alattvaló — a hatodik . . . . nászadót (*düjün hakkı*) hiány nélkül megfizette. E felől adtuk ezen pecsétetes tezkérét, nehogy azokat e miatt még valaki háborgassa.

1097 Rebbjülakıır = 1686 Február 25 — Mart. 25-ig.

Ahmed
bajai emin.

Kıoıt : Bıkapénz.

XLIV.

Jelen tezkere így hangzik :

Felügyeletünk alatt álló s járásunkba (*surat il iltizam*) kebelezett Halas városa lakói közül Hagados Gyurka Buda környékén egy asszonnyal paráználkodott. Ügye általunk megvizsgáltatván, e pecsétetes tezkerét kapta, hogy többé senki ne háborgassa.

1097 Rebbjülakhir havában = 1686 Februar 25 —
Mart. 25.

Ahmed
bajai emin.

XLV.

Qu i e t a n t i a.

Super Tria Millia florenorum renensium, quos ego infra scriptus secundum contractum ex oppido Halas recte percepi ob illorum contributionem. Inter quam supradictam pecuniam sunt mille quadringenti et quinque floreni, quos ex mordatu Domini Generalis Heusler in Kecskemét accepi. Hac expressa tamen conditione, casu quo contra omnem spem aliquod interveniret infortunium, ne in me ullo modo quidquam queri debeat. Actum Kecskemét Die 17 Aprilis Anno 1686.

Id est 3000 fl. rh.

P. h.

Francez Sig. Brantner
obrister.

XLVI.

Anno Domini 1686. die 11 mensis Junii, az halasi árendát eladtam önnön magoknak halasi lakosoknak tíz aranyban, a ki csinál jó pénzült harmincz forintokat. Item pro honorario, két aranyat adtanak, az egy pár csizmáért még tartoznak egy arannyal, a kiért lettek kezések nemzetes

vitézlő Rácz Mátyás uram és Nagy András ő kegyelmek letették a több pénz is. Kiről quietalom ez írásom által az egész várost. Datum in Arce Gács die et anno supra notatis.

P. H. Idem qui supra Stephanus Laczkovics Illustr. ac Reverendissimi Nicolai Balog episcopi Vacien-sis Arendator mp.

XLVII.

Nem adtam én Katona uramnak az halasi dézmát, hanem az bűcsületes városnak közönségesen, azért hogy ők letettek tizenkét aranyat, az egygyel még restálnak azon katonák, hogy megemlékeztessék az várost, tartozik klmek jó akarattal lenni azon katonáknak és az ő pénzeket letenni többet nem. Gács 14 junii 1686.

Laczkovics István méltóságos vácsi püspök ur
ő nga arendatora.

XLVIII.

H a l a s.

A fenirt helységbeli munkásoknak engedély (*izin*) adattott. 1097 Sabán = 1686 Junius 23 Julius 21.

Oszmán
(*pecséten.*)

Kivül : 1686. 1. July Szarahoraságrúl.

XLIX.

Anno 1682. Jármí András akkori földes urunk, a nemes kamara árendált praediumjával hajlatta el 900 számos lovakat, az melynek az javából 600 odaveszett, az alábbvalójából 300. kénytelenítettünk 350 forintért visszaváltanunk.

Anno 1684. Lévai Farkas Mihály, Szabó Mátyás több társaikkal edgyütt tolvaj módon hajtották el válogatván, való 78 ökreinket, a kiknek Hamari István utánok menvén, mind elvette azon tolvajoktól, maga Hamari István megemésztette azon jószágot.

Anno 1685. nemzetes Daróczy István akkori földes urunk Lévai Farkas Jánosnak, Szabó Mártonnak, Zana Györgynek több társaival edgyütt levelet adott, hogy minden jószágunkat takarítsák el, a melyet is hajtván, tüllök kén-telenítettünk visszaváltani tall. 800. Ez sem lévén elég, két emberinket felvitték Lévára, Daróczy István urunknak kezibe adták, kik közül egyik emberünk megkárosittatván a Corponaiaktul. Mint földes nr Daróczy István urunk jobbágya kárát keresni ment Corponára, az utban az tolvajoktól paripájátul fegyverétül megfosztatott, rajta megesett kárért nem a tolvajokat kergette, hanem azon megkárosult emberünkön vett 110 tallérokat. Onnét specificált embereinket Győrré felvitte, holott is Iványosi házában rabul tartotta és sanyargatta. A honnét különben nem szabadíthatván ki, kellett fizetnünk szabadulásokat. 2000 tallérokat.

Anno eodem. Ez megemlített nagy kárunknak előtte Daróczy István akkori földes urunk adta volt levelét ellenünk Győri Kerezag Györgynek, melynek erejével vont 500 tallérokat és két pár csizmát.

Ugyanazon esztendőben megemlített Lévai Farkas Jánosnak adott levelet, megkárosításunk után, kezéhez nem vette Daróczy István urunk, ujjokban az levélnek erejével Farkas János ránk jöven, számos marháinkat hajtatta fel Lévára, noha már akkor mindenökrül megelégitettük Daróczy István urunkat Győrről Lévára maga által menvén, a katonákat jószágunknak a javából 500 tallérokig kifizetett, a mi megmaradott az allyak, azt kellett haza hajtánunk.

Item Lévai Hamari István urunk környülettünk lévő némely részre árendált, némely részre zálagos pusztáinkról 400 marháinkat hajtatta el. Kiket 400 tallérokön és 20 pár csizmákon kellett visszaváltanunk.

Anno 1686. Korponai Keezer István, hozzá hasonló

tolvajakkal edgyütt hajtotta el városunk földéről tolvaj módon 50 számu marháinkat, kik közül egy sem jött kezünkhöz.

Item Korponai Kálmány András több társaival edgyütt 147 hizott ökreinket tolvaj módon elhajtották. Lévai Hamar Istvánnak praetensioja lévén a pusztához, honnan a jószágot elhajtották a tolvajok, nyomokban igazodott ugyan Lévai Botyán Jánossal és Agárdi Istvánnal edgyütt, tolvajinktól — 97 ökröket elvettenek; 50 a tolvajok elhajtván másfelé eladták. Melynek is az árokban vettek fel említett Agárdi és Botyán 200 tallérokat, az 50 ökör árában. A 97 ökröket Hamári István Botyány és Agárdi uraink aklokban tapasztalván embereink, edgyet sem adtanak hátra közülök. Ugyanazon 147 ökreink elhajtásakor embereink a jószág után menvén utolérték a tolvajokat, kik embereinknek fordulván, ha szaladással eleit nem vőtték volna, megöltek volna edgyenéhányak közülök, 8 lovakat el is vontanak.

Item Helyünkbeli Tegzes János emberséges embernek a tolvajok elhajtván 150 marháját, azon ember öcse utánna menvén, Hamari István urunkkal megtalálván a jószágban, adtak 300 tallért a tolvajok a jószágért. Azon 300 tallérok-ból egy pénzt sem adott Hamari István.

Midőn Hajszer Generalis urunk eő nagysága Szolnok várát Isten csodájára megvette volna, a pogány ellenség is mindenfelől körülülünk vala, kénszerítettünk mennünk Kecskeméth városában, megmaradásunkat reménylettük ott jobban. Ujjobban vissza szálván Halas városában Kecskeméti uraink is kiméletlen minden igaz ok nélkül erőszakokkal vermes élésünket elvették, adván magok mentségére portióban, holott mi is hasonlóképen fizettünk említett Hajszer urunk eő nagyságának, és az eő felsége armadájának portiót. Mely megemlített gabonabeli kárt tettek, elsőben:

1. Farkas Ábrahámnak 48 mérő buzáját. 60 mérő zabját.
  2. Tegzes Jánosnak 52 mérő árpáját, búzát 4 mérőt.
  3. Mihály Kovácsnak 80 mérő zabját, búzát 8 mérőt.
  4. Kis Istvánnak 33 mérő árpáját.
  5. Kaszap Mózesnek 8 mérő búzáját.
-

L.

IV. MUHAMMED.

Kadik s hákimok példánya, jelesség s szónoklat bánya Mevlana bajai kadi! jelessége növekedjék!

Jelen magas császári névjegy odaérkezéssel így értesd meg: Ezen fermánt előmutató kázádban eső halasi lakosok császári táboromhoz folyamodának az iránt, hogy miután ők, mind saját, — mind a szomszéd helységek földseit mivelik, — terméseikből a tizedet megadják, legelő bérrel (*otluk hakli*) nem tartoznak. A szpahik azonban kanun ellenére méltatlankodnak rajtuk s követelik azt tőlük. Midőn ezt tudatják, egyuttal e visszaélést megszüntető parancs (*emr*) kibocsátásáért esedeznek. Ennek következtében ezenel meghagyom, hogy a mint e rendelet hozzád érkezett, azonnal pontosan, lelkiismeretesen megvizsgáld, hogy a dollog valóban úgy áll e mint följelentetett. Különben bár mely faluban legelőre járó jószágától csak az fizet legelőbért, ki tizedet nem ad. És ha így a kérdésben levő helység lakói tizedet adnak, a szpahik őket kanun ellenére legelő bér követelésével ne háborgassák, s ti ezt meg ne engedjétek. Általában pedig ser' kanun s császári parancs ellen vétséget senkinek el ne törj. Így értesd meg, e magas jegynek pedig hitelt adj.

1097. Ramazán 1—10 = 1686 Julius 22—31.

az
eszéki térségen.

LI.

Posteaquam Judex, Juratique nec non Incolae Halienses duos Equites ex Regimine Cataphractorum Excell. Generalis Heissler pro salvaquardia petierunt et acceperunt etiam cautionem pro mille imperialibus si isti duo equites perdituri fuerint, praestiterunt. Cum igitur hi duo equites per-

diti fuerint, illisque omnia abrepta, sic mandatur Judici et Juratis Halasiensibus, ut statim et quamprimum trecentos aureos huc mihi Szolnokinum adferant, nullum tempus perdant, alioquin cum severa executione illos compellam. Unum ex Incolis tamdiu retinebo usque dum mihi omnis satisfactio praestita fuerit. Haec bono modo Judici et Juratis indicare volui, ne causam habeam illos severius aggrediendi. Datum Szolnokini 5-ta novembr. Ao. 1686.

Sacrae caesareae nec non Hungariae
Bohemiae Regiae Mattis sub Regini-
ne Camp. Marschalli Dom. Marquis
de la Verre Vice-Colonellus et Com-
mendans nec non Praesidii et Distri-
ctus Szolnokiensis Comendans.

P. H. R. Sweert L. B. de Reiss.

LII.

Anno 1687 die 7 januarii

Halason létemben percipiáltam az adót aur. 25, 1687
esztendőre valót, restál fl. 88.

Daróczy István P. H.

LIII.

1687. Győri Kálmán Mihálynak a város lefizeti 200 tallér
adósságát. Fizet rá a város kamatul 32 tallért, 2 pár csiznát, két
vég abát.

LIV.

Domine Judex et Jurati oppidi Halasiensis.

A multo tempore vobis portionum solutionem mensis
May improsui, quam pro hac vice frustra ab excellentissimo

Commissario Generali comite a Rabatta deprecare intendebatis, etiam si in futurum ex ejusdem mandato considerationem et reflexionem singularem erga vos certo certius habiturus sim, ea propter pro hac vice solutionem pro mense majo non ulterius differatis, ni severam executionem militarem brevi experiri velitis; simulque Varkas Ábrahám una cum socioi tineris tum temporis suo, cui boves cum equis meis nupera vice prope Dömschöd ablati sunt, intra terminum decem dierum sub poena centum Aureorum hic se sistat. Signat. in Vetsche die 9-na August 1687.

F. H. a Rensing mpr.

Külczim: Judici et Juratis oppidi Halasiensis Tradantur.

Halasini.

Cito
itius
itisime

(Ide ferde kézvonásokkal egy akasztófa és egy kerék van rajzolva)

LV.

Adjon Isten sok jókat halasi birák.

Tudjátok azt ti halasiak, mikoron Baján egymástul elválánk, azt fogadtátok, hogy valamivel nekünk ti adósok maradtok, minket ti arról megelégitetek, de abban semmi nem lett, akkoron azt mondtátok, ha nekünk Fehérváron alol leszen maradásunk is minket meg kerestek, hol az Istentek, bitetek? esztendőől fogván egy pénz adótokat nem láttuk, az mely szegény embereket hozzánk küldöztetek, azokról is elfeledkeztek, mintha bitangok volnának, az én szolgálatomat soha ti meg nem szolgáljátok én nekem, ha Isten után én uratok és oltalmazótok nem lettem volna, bizonyosan irom sok szegény rende könyhullatása (titeket az kik előjárok vagytok) holtig átkozott volna, kétszer mentem el az tatárokkal és az vitézekkel az urak előtt, ugy könyörögtem, siránkoztam, ugy mentegettelek benneteket, az Ur Isten ezt a szegény embert mostan hozta, jó szerencsétekre, bizonyosan rövid nap sok rabot ejtettek volna, az melyet

soha holtig el nem feledtetek volna ez széles világ csodájára :
 Ime azért én nekem adott András deák kétszázhuszonegy
 tallérokat, Kovács János pénzében ismét összessel huszon-
 két török aranyat és huszonöt oroszlánost. Csillag vezérnek
 akarjátok az harácsot adni, semmi közü ő nagyságának
 ahhoz. Egri sereget illeti az, nem az Csillag vezért, az egri
 urak az mi kezünkben adtanak beuneteket, ezután minden
 tehetségünkkel azon leszünk, minél jobban oltalmazhassunk
 benneteket. Ez szegény embert Omer basa előtt nehezen sza-
 lasztottam, az mint maga szavából és az kecskeméti jámborok
 szavaiból megérthetitek, az mely két emberek Haszán agá-
 nál vannak és Titelben Pajazit agánál, minden tehetségem-
 mel azon leszek szegényeket minél hamarabb lehet András
 Deák után haza bocsátom, csak hogy azon legyenek mennél
 hamarabb ismét meg keressetek, az több uraktól is ne legyen
 harag rajtatok. Omer basának is a mit szerezhettek nyujtsá-
 tokukra, mert az miatt is bizonyosan meg nem maradtok,
 Isten oltalmazzon hogy ha az tábor, vagy tatárok, vagy török
 felmenvén magam is ott leszek, személy szerint felme-
 gyek az öszözt vissza közétekbe és mint jobban tudom gon-
 dotokat viselem.

Istennek ajánlak jámborok mind fejenként.

Datum Varadini anno 1687. Augusto.

Az ti földes uratok.

Murtuzán aga Isten kegyelméből.

Külsőim : Halasi biráknak és polgároknak adassék hamarsággal
 ez levelem.

LVI.

Domine Iudex, juratique oppidi Halasiensis.

Cum die martis, undecima nempe hujus mensis Kaes-
 keméti ero, et vos ibi eadem die expectabo, sic nulla tenus
 intermittere velitis quatenus non infallibiliter eadem die ali-
 quis vestrum se ibi cum requisitis nummis sistat, ut pro re-
 suiditate foeni convenire, finemque hujus rei facere vale-

amaus, ut et ego non opus habeam illuc una cum militibus venire pluresque vobis sumptus causare, juvennem vel filium quoque illum qui fures pecorum meorum noscit, illuc vobiscum ducite et non emanete.

Jasperenii die 8 novembris 1687.

P. H. A. Rensing.

Küldelm: Iudici et juratis oppidi Halasiensis exequenda tradantur.

Kivülről a Rensing kezével: körösi és kecskeméti bírák ezen levelemet mentül hamarább és nagy sietséggel küldjétek Halasra hogy meg ne bánjátok.

Cito
citius
citissime

Az budai fő commissarius.

LVII.

Infras criptus recognosco . . . . . Halas proportionum exolutione pro anno 1686 et 1687 imposita . . . . . diversis vicibus tandem summam totalem 5986 flor. super quali et non majori exolutione facta, praefatos Halasienses hisce generaliter et plenarie quietos facere assecuratosque volui me nihil amplius ratione praetactorum annorum exacturum esse, in quorum fidem et majus robur praesentes manupropria scriptas subscriptas sigilloque munitas dabam Halasini 27 Febr. 1688.

P. H. A. Rensing.

(Egykoru másolat.)

LVIII.

Anno 1688 die 29 martii vettem fel az magam részire járandó adót 25 aranyakat garas pénzüi mely ugyan 1688 esztendőre tartozandó volt.

Daróczi István.

LIX.

Infrascriptus recognosco me ab oppido Halas pro portionum exolutione ipsis pro mensibus novembri et decembri anni 1687 et Januario, Februario, Martio, Aprili et Maji 1688. imposita levasse diversis vicibus tandem summam trium millium centum et quatuor decim (3114) florenorum rhenensium, super quali et non majori exolutione facta praefatos halasienses hisce generaliter et plenarie quietos facere assecurareque volui, me nihil amplius ratione praetactorum mensium ab illis exacturum esse; in quorum fidem et majus robur praesentes manupropria scriptas subscriptas sigilloque unitas dedi, Kecskeméti 9 decembris 1688.

P, H. A Rensing.

(Egykoru másolatról.)

LX.

Infrascriptus recognosco quod Halasienses in defalcationem mille florenorum quos mihi de anno praeterito restant, et de quibus jam quietantiam generalem ipsis dedi, hodie huc tulerint quinquaginta septem florenos. Budae 19 Decembris 1688.

A Rensing.

(Egykoru másolatról.)

LXI.

Anno 1688 die 30 Decembris.

Halasi adót percipiáltam, melyről őket quietalom.

Daróczi István. P. h.

LXII.

Infrascriptus ruognoſco me ab halasiensibus pro vino ipsis divenditis levasse trecentos quadraginta quinque et medium florenum. Et pro restantiis portionum solvendarum anni praeteriti, de quibus jam quietati sunt, quinquaginta quinque florenos germanicales. Vecseini 2 Februarii 1689.

A. Rensingh.

(Egykorú másolat.)

LXIII.

Infrascriptus recognosco me ab Halasiensibus in defalcationem portionum solvendarum levasse trecentos sexaginta quatuor florenos, super quibus jam quietati sunt, et quos de anni praeteriti solutione quartyriorum restabant. Signatum Budae 28 Febr. 1689.

A. Rensingh.

LXIV.

Generalis quietantia.

Ezer kétszáz ötven forintokrul, melyeket az halasiak az ujonnan imponalt, portiójokban egymásután kezemhez hoztanak és éppenségesen lefizettek, körül attam ezen quietantiamat kezevonásommal és pöcsétemmel megerősítvén. Budae 26 May. 1690.

P. H.

Lang Ádám perceptor.

LXV.

Méltóságos palatinus urunk elő berezgeſége számára az kun halassi uraimék az tavaly esztendőbeli taxájokat, u.

m. kétszáz és tiz német forintokat egészen kezemhez atták, kirül eő kegyelmeket per praesentes quietáлом. Pest die 5 Febr. 1691.

P. H. Sötér Ferencz az nemes kunság
és jázsáság vicekapitánya.

LXVI.

Anno 1691. die 25 Aprilis.

Egyeztünk meg közönséges egyezésbül halasi uraimékkal következendő képen: aprilisnek 25-ik napjátul fogvást következendő májusnak 6-ik napjáig tartoznak ő kegyelmek praestálni két vágót, 190 kenyeret, 3 font bors, 1 kősó, hagyma. Ezeket praestálván az terminált napig senkinek semmi élésbeli gazdálkodással nem tartoznak.

Méltóságos generalis gróff

Csáki László ur ő rege-
mentjének vice colonellusa.

Szőcs János.

LXVII.

Leopoldus Dei gratia electus Romanorum imperator semper Augustus ac Germaniae, Hungariae, Bohemiaeque etc. Rex.

Rdi, Honorabiles, spbles., magnifici, egregii et nobiles fideles nobis Dilecti. Apprime vobis constare non ambigimus qualiter novercante fortuna, Buda cum reliquis circumvicinis fortalitiis sub potestate turcica existentibus, plurimi potentiores praesidiari, ac alii vicini Christiani, in districtibus eius modi turcicorum fortalitiarum existentia bona, partim violenta subiugatione, partim vero regiis et palatinalibus donationibus, ad sinistram informationem maleque narrata obtentis mediantibus occupare, imo in ipsum peculium sacrae regni Hungariae Coronae, Palatinali officio applicatum loca nimirum Jazygum et Cumanorum involare nil pensi duxissent. Quemadmodum praemissa per modernum Principem Palati-

num accurata investigatione repertum etiam esset, quod licet per familiam Paxy a Sacratissimo olim principe Ferdinando, primo Romanorum imperatore et Hungariae Rege, in anno adhuc Domini 1561. certum quoddam oppidum Halas in Cottu Csongradiensi existere expositum, impetratum fuisset, et ad illud duntaxat, non autem ad oppidum Halas in comitatu Zoldt ab antiquo situatum, peculioque Coronae et numero Cumanorum iuxta privilegia divorum quondam Hungariae regum applicatum, eadem donatio sese extendisset, nihilominus sub titulo, colore et praetextu oppidi Halas in comitatu, uti praemissum est, Csongradiensi indigitati, hoc oppidum Halas in comitatu praefato Zoldt situm, procul dubio Palatinali officio vacante, clamque et illegitime, mentionata familia Paxi, sibi appropriasset, hoc ex respectu praelibatus Princeps Palatinus oppidum illud iuribus Coronae ac palatinali officio reapplicasset, inquē reali Dominio illius et possessione existeret etiam de praesenti.

Et quia oppida ac villae Cumanorum iuxta statuta regni non a comitatuum, verum Palatinorum vel ipsis praefectorum Capitaneorum dispositione, inrisdictioneque immediate in omnibus dependere solerent, ut et praemissum oppidum Halas alias vicissitudinibus temporum per comitatus hos Pest Pilis et Zoldt in numerum portarum annumeratum eiusmodi immunitatibus gaudere valeat. Institit apud majestatem nostram idem princeps Palatinus humillime, quatenus ad normam reliquorum locorum Cumanicorum illud oppidum etiam a portis eximere et pristinae immunitati reunire, reponereque et annumerare facere dignaremur.

Eapropter nos, justa memorati Principis Palatini eiusmodi instantia elementissime exaudita vobis harum serie mandamus, quatenus praedecclaratum oppidum Halas, ab antiquo semper ad peculium sacrae Regni nri Hungariae Coronae Cumanisticum spectans, e numero portarum eximere, et reliquis Jazigum Cumanorumque locis adnumerare, deincepsque immunitatibus ipsi debitis uti, frui et gaudere permittere, proque exempto, et privilegiis ac libertatibus Cumanorum et Jazigum subjecto agnoscere, tenereque et

habere velitis ac debeatis. Secus nullatenus facere praesumatis. Vobis de caetero Caesarea et Regia gratia nostra propensi manent. Datum in Castro nostro Laxenburgh die 30-a mensis May. Anno Dni 1691.

Leopoldus mp.

Blasius Jaklin E. nitriensis

Joannes Maholany mp.

LXVIII.

Anno 1691. die 10 Junii kun halasi uraimék eő kegyelmek adtak budai commendant uram eő nagysága számára, az salagvardiatul való hó pénzre tiz forintot és ötven pénzt, körül per praesentes eő kegyelmeket quietalom. Pest ut supra.

Sötér Ferencz.

LXIX.

Ilalas hat auf drey Monath ihr Salva Gvardii Gebühr mit zehen Gulden 30 xr richtig abgeführt, erkhenne himit Ofen den 10 Juny 1691.

Bulla.

LXX.

Anno 1691 die 17 Julii. Méltóságos palatinus urunk eő hercegsége számára kun halassi uraimék eő kegyelmek ez esztendőbeli taxájokat egészen úgy mint az száz tallért, mely téssen másfél száz német forintot, megatták, körül per praesentes eő kegyelmeket quietalom. Pest, anno et die supra notatis.

Sötér Ferencz az nemes
Kunság és Jászság vice-
kapitányja.

LXXI.

Nemes kun halasi urainék eő kegyelmek ez esztendő-beli portiójokat három izben egészen megatták úgy mint hétszáz ötven német forintokat, kirül per praesentes generalliter quietalom eő kegyelmeket. Actum in civitate Pest die 15 Februarii. Anno Dni 1692.

Sötér Ferencz az nemes

P. H.

Kunság és Jászság vicekapitánya.

Még harmadfél forinttal restálnak, mert két rossz oroszlyanost visszaküldöttem.

LXXII.

Vattay János a halasiaknak hozzáírott levelére válaszolja hogy a kívánt privilegialis levelek nincsenek kezénel hanem rendeljen a város a hozzá menendő Tegzes János mellé egy előkelő embert, kinek aztán kezébe fogja adni.

Ennek folytán május 30-kán Sötér Ferencz felszólítja Tegzes Jánost, hogy az említett levelekért Vattaihoz menjen el.

LXXIII.

Generose Domine nobis observande.

Salutem et nostri benevolentiam. Kegyelmed levelét az includalt inquisitioval együtt vettük, nem ártott volna más helyeken is inquiráltatni, mivel ezen inquisitio nagyobb részint Halason (a kik interessatusuk) perágáltatott, mind az által lássa kegyelmed, hogy ha ennél több documentumokat is szerezhet, külgye kezünkhez, már ő fölsége előtt lévén az dolog, subsistálhassunk böcsülettel. Vattay uramat tovább is emlékeztetni köll ez levelek fölkeresésére. Szegediek is nem ártana sub patenti recognoscálnák Halas városát nemes Solt vármegyében lenni, és hogy kun földön vagyon, a mint levelekben írják, ezt pedig ex quo fundamento tudjak tennék azt is föl. A mellett, hogy Csongrád vármegyében is volna

hasonló nevű helység, mely recognitiót is külgye kezünkhez mentől elébb. In reliquo éltesse Isten szerencsésen kegyelme-
teket. Kis-Márton 15 August. 1692.

Dominationis vestrae

Benevolus
Paulus Eszterházi.

LXXIV.

Szeged városa főbirája és tanácsa bizonyítja, hogy emberek emlékezete óta „in nullo proditam civitatem Halas nisi in comitatu solum Soltensi et possessione Cumanorum fuisse et exstistisse defactoque exstare. Praedium vero Halasz appellatum in comitatu Csongradiensi prope Szarvas esse“ bizonyítja stb. Szeged 1692 Szept. 9.

LXXV.

Leopold császár menedék levele a halasiak részére, melyet herczeg Eszterházi Pál nádor kérelmére adott ki, s melyben szigoruan parancsolja, hogy említett Pest megyében fekvő Halas városát „ganz unperturbirt, unmolestiert und Quartierfrei verbleiben lassen, die Innwohner und Unterhaunen mit eigenmächtig exactionen Geldschazung oder in andere Eroge nit beschweren, Ihnen Ihr gross und klein Vieh, Ross, Wägen, Getraydt, Wein, Bier, Victualien und alles anders wie dass immer genant werden mag, weder mit gewaldt noch sonsten hinvortnehmen, einige Verlegenheit beschwerth oder schaden nit zuefüegen, noch andern solhes zuthun verstaten; sondern Euch dessen allen beyvorbemelter unnachlässiger Straff gänzlich enthalten, und wieder, diesen Unsern gemessenen Willen und Mainung auch desswegen ertheillen Saluagardia nichts vornehmen, ja villmehr selbiger wirklich nachleben, und demnach mehrernenten Marckht Halas, wie auch alle Innwohner und unterthanen in allen Vorfällenheiten darbey schützen und handthaben sollet. etc.“

Kelt Bécsben 1693 Febr. 12.

(Közölve egész terjedelmében Kis-Kun-Halas város története okmánytárában 99 -101 ll.)

LXXVI.

Jó atyámfiai kun halasi község, az böcsületes tanács panaszképen jelenti előttem, hogy ellene feltámadtatok, böcsületit meg nem adjátok s végzéseket meg nem akarjátok állani, hanem ti okosabbak akartok az tanácsnál lenni. Mivel pedig az mely tagnak feje ninesen, annak el kell veszni. Ti nektek száz-száz forint birság alatt parancsolom, hogy ezentul a tanácsbelieket jobban megbecsüljétek, szavokat fogadjátok és ellenek fel ne támadjatok, mert ha különben cselekesztek az megirt birságot el nem kerülitek : azon kívül egynehányat közületek halálíg fogok veretni ; hiszen ha mi rövidséget teszen nektek az tanács, nekem jelentsétek meg, én teszek róla ; de hogy ti magatoktul reá feltámadjatok, soha meg nem engedem. Ezzel Isten veletek. Datum in civitate Pest die 4 May. 1693.

Sötér Ferencz

P. H.

az nemes Kunság és Jászság kapitánya.

LXXVIII.

Én kegyelmes urunk eő fölsége Léva vég házában lakozó Hamar István : magamra vállalván mindkét ágon levő maradékimnak s atyámfiainak terheket : Adom tudtára mindeneknek az kiknek illik ez levelemnek rendiben, hogy én tekintvén méltóságos palatinus urunk eő herczegsége állapotját, kiváltképen pedig minthogy ez alább megirt pusztákat említett kegyelmes urunk eő herczegsége Kunsághoz praetendálta, szántsándékkal és szabad akaratbul nemes Solt vármegyében tevő Feiértó, Balota, Rekettye, Füzes és Eresztő nevő pusztákban való, magam és Agárdi István uram részit adtam és per manus is mox et eo facto bocsátottam nemes kun halasi mostani és jövendőbeli biráknak s lakosoknak, épen és egészen azon jussal és igazsággal, az mellyel én és említett Agárdy István uram birtuk et quidem iure perpetuo et irrevocabiler, hatszáz rényes forintok-

ban az minemű forintosok most tizennyoleczadfél garasban járnak, mely pusztákat in instanti una cum litteris Donationalibus et statutoriis ea tenus emanatis, említett halasi uraiméknak (fellyebb említett summa pénzt eő kegyelmektől, jó és elkelő monetául felvévén) per manus boesájtottam is, semminemű just és proprietast vagy hereditást azon pusztákban magamért, s megirt maradékimért, nem reservalván stb. stb. stb. . . Actum in libera ac regia civitate Pestiensis die 5 mensis Decembris Anno 1694.

Következnek a néválírások: Hamar István és Hamar Feren-
czé 3 tanu előtt.

LXXIX.

Consignatio.

Operum per nos Halasienses ad annonariam domum praestitorum in anno 1695.

Centum et nonaginta septem Curribus ligna ex sylvis et etiam Baja adveximus, pro quolibet curru computantur floreni duo, qui faciunt. fl. . 394.

Farinam caesaream veximus abhinc Szegedinum Centenariorum numero 363 cum curribus septemdecim pro quolibet curru floreni duo faciunt fl. 34

Quingentae et septem operariorum personae laborarunt pro qualibet 4 grossi faciunt fl. 301. d. 40.

Septuaginta quinque mulieres panem pinsverunt pro qualibet 4 grossi faciunt fl. . . . 15.

Pro mille quingentis et quindecim arundinum manipulis pro quolibet medius grossus faciunt fl. . . . . 37. d. 52.

Summa fl. 581. d. 92.

In anno 1695.

Dominus annonae praefectus Adamus Antonius Dichter apud Halasienses consumpsit.

In vino . . . . . fl. 76. d. 90.

In carnibus . . . . . fl. 25. d. 76.

In butyro . . . . . fl. 10.

In duabus aceti urnis . fl. 10.

In viginti bibris laridi . fl. 6.

In sapone . . . . . d. 50.

In candelis . . . . . fl. 3. d. 50.

Summa fl. 132. d. 66.

Pistores consumpserunt.

In carnibus . fl. 26. d. 46.

In vino . . fl. 33.

---

fl. 59. d. 46.

Summa laborum . . . . . fl. 581. d. 92.

Summa consumptorum per praefatum

D. praefectum . . . fl. 132. d. 66.

Summa consumptorum per pistores . fl. 59. d. 46.

Summa universa . fl. 774. d. 4.

LXXX.

Hogy az nemes kun halasiaknak az gyulai török kivi-telekor ökreik és szekereikben esett károkat háromszáz és húsz forintokra limitálván, ez mostani esztendőbeli portio fizetésekbén, úgy mint háromszáz és ötven forintokban az nemes vármegye bevette és az harmincz forintját, az kivel az károknál feljebb megyen az rájok vetett summa, az Szeged-re vitt liszt árából kihajtotta, ezen pecsétes levelemmel recognoscalom, körül per praesentes elő kegyelmeket quietálok is. Datum in civitate Pest 26 Martii 1696.

P. H.

Sötér Ferencz az nemes
Kunság és Jászság vice
kapitánya mp.

LXXXI.

Az mely 13 mérő kása az nemes vármegyétől reá vet-
tetett halasiakra, hogy meghozták fő commissarus uram
ő kegyelme kezéhez, per praesentes őket quietalom. Datum
in civitate Pest die 18 Aprilis Anno 1696.

P. H.

Sötér Ferencz nemes Pest, Pilis és
Solt vármegyék viceispánja mp.

LXXXII.

Ego infrascriptus recognosco vigore praesentium, quod
a iudicibus et juratis halasiensibus acceperim, de vino men-
suras numero 204. Una mensura veniens per grossos quatuor
faciunt . . . . . fl. 41. d. 80.

De carnibus, unam libram 7. denariis
hungaricalibus, libras numero 216. . . . fl. 15. d. 12.
Summa fl. 56. d. 92.

Item pistor Philippus Lugiscundl.

Vinum pro florenis numero . . . 5. d. 25.

Carnem pro florenis numero . . . 4. d. 41.

Summa . 9. d. 66.

Summa summar. . 66. d. 58.

Quos sexaginta sex florenos, quinquaginta octo denarios
quam primum pecunias acquiram, statim me exsoluturum
compromitto, sicuti et teneor, in cujus rei fidem praesentes
sigillo et subscriptione meis roboratas iudicibus praefatis
dandas, duxi et concedendas. Halasy die 25 Martii 1697.

Joannes Andreas Eggartner mp.

P. H.

Sac. caes. reg. mattis annonae
Halasiensis officialis.

LXXXIII.

Quod nullam praetensionem contra oppidum Halas modo nec in posterum habeo propter percussum militem hisce attestor; signatum Halas die 24 Junii 1697.

Incliti Regiminis principis a Vodemuont vicecolonellus commendansque.

Carolus Demartigny mp.

LXXXIV.

Ego Stephanus Kmetth suae celsitudinis palatinalis Arcis Kis Mártoniensis vice castellanus, notum facio praesentium exhibitores, videlicet Mathiam Tót et Andream Bak ex districtu Cumanorum, praesentasse duas vaccas quamlibet cum vitulo, pro parte suae celsitudinis palatinalis et reliquis se. Kis Mártony 22 Octobris 1697.

LXXXV.

Savoyai Eugén menedék levele. Signatum Kays. Veldlager Valdrith Sablia den 15 Octobr. 1698, melyben tiltja, hogy a halasiakat az átmenő katonák bequartélyozással, fuvarozással s más zsarolásokkal ne terheljék. (Megjelant a halasi kronika 102—3 lapjain.)

LXXXVI.

Anno 1698 die 16 novembris nemes kun halassi uraimék ő kegyelmek az elmúlt nyári két milliobeli restantiaban hoztak kezembe negyvennégy körmőczy aranyat, mindeniket számlálván négy négy forintban és 25 öt pénzben. Kik között egyike hiános volt és hat garas hija. Azonkívül három közönséges aranyat, kik is négy négy forintban vétettek be, de azok közül is egyikének hat kis garas hija volt, egy fo-

rintost és huszonöt pénzt, mely summa szerént téssen száz kilenczven kilencz forintot és hatvanöt pénzt. Kirtül per praesentes ő kegyelmeket quietalom. In civitate Pest die 26 novembris 1698.

P. H.

Sötér Ferencz nemes Kunság
és Jászság vicekapitánya.

LXXXVII.

Generose Domine nobis observande.

Salutem et nostram benevolentiam. Vettük az kegyelmed levelét; a mi azért a Kunság conscriptioját illeti, csak azon helyeket kell conscribálni, a melyek azon vármegyékben vannak. Értjük kegyelmed leveléből, hogy bizonyos hasasi juhászt az tolvajok megöltek, melynek neminemű marhái marattanak és pénze; kegyelmed azért azon marhát mindenestől mennél előbb hajtassa Pápára Mottko Ferencz ur kezéhez, ő pedig ide fogja hajtatni Sárvárra, mivel azon sárvári jószágot megvettük és az majorokban alkalmas marhákat köll szereznünk. In reliquo Isten éltesse kegyelmedet jó egészségben. Datum Sárvár die 13 mensis Decemb. Anno 1698.

Generosae dominationis vestrae.

Benevolus

Paulus Eszterházy.

Külsőim: Generoso domino Francisco Sötér, comitatum Pest Pilis et Solt vicecomiti nec non Cumanorum et Jazyguum nostrorum vicecapitaneo etc. nobis observando. Pest.

LXXXVIII.

Én a nemes Kunságnak adom tudtára, Hajmasi Mihály uramnak juhait ahoz tartozandókat senki meg ne háborítsa, adok szabadságot, hogy semminémű se juhaiból sem barmából, ha nem szabadon valahon a kun pusztán megfordúlna

szabadon bocsáttassék, mert a ki megkárosítja, nem a Hajmási uram, hanem az a ki megkárosítja, az vall kárt. 1698.

P. h. ezimer és N. P.

P. h. ezimer és N. P.

Külvől: A. 1698 Hajmási Mihály juhait szabadon járhasanak a kun földön Nagy Péter ispány commissiója.

LXXXIX.

A)

Ajánlom szolgálatomat kegyelmeteknek.

Ide érkezvén Hacsí Marso néhai szegedi török, jelenté előttem, hogy halasiaknál 50 czikkel aranyig való adóssága volna, kiket is adott volt halasi Dávid János és Kis Mihály kezében mint nálla levő obligatoria levele tartja. Kihez képest akarom a b. városnak tudtára adni, ha akarja neki megfizetni vagy nem, melyet Oszmán basának életfejében adott enlitett Dávid János és Kis Mihály, erről bizonyos vászát mennél hamarébb elvárom.

Ezel maradok jóakarója
Császári urunk ő felsége
marschelli regementje kapitánya és szegedi commandánsa

Carl von libenberg
Hauptm.

Szegedini 12 Sept. 1699.

Külszim: Halas varosa mostani főbirájának N. N. becsületes esküdtének ez levelem adassék.

B)

Copia Hacsy Marso Amhett leveleinek.

Első halasi Dávid János és Kis Mihály vettünk falu szükségére, minthogy a szegény falu küldött minket, hogy a fogházból minket kivigyen, kértünk külesen Szegeden lakozó Hacsy Amhettül ő nagyságátul és adott 50 czikkel aranyat, mely aranyokat Oszman pasa ő nagyságának életért adtunk. Datum Anno die locoque ut supra.

Halasi Dávid János +. Kis Mihály +.

Jegyzet: Ezen B) alatti másolat melléklete a fennebbi levélnek.

CX.

K i v o n a t

1752. Csótka Imre kir. táblai h. jegyző által Bakó Ferencz részére eszközölt tanuvallatásból.

Tertius testis Turzó János halasi 66 éves et c. Rekettye Fejértő és füzesi puszták iránt ekképen a régi Balass öreg deáktul, ki is annak előtte régi időkben török világ előtt is notariusus vala Halas városának, attul száma nélkül hallotta beszélni, hogy a fatens jól rá figyelmezne beszédire örök emlékezetnek okáért, ha valaha kérdés támadna, hogy néhai Agárdy és Hamary famamiliák derék törökre járó vitéz katonák voltak, hívséges szolgálatokért azon fentnevezett pusztákat az akkori uralkodó felséges császár adta volna nekik örökösen, a mint akkori időben békességes birodalmában is voltak mind addig, miglen török világ el nem terjedvén és Magyarországot egészen el nem lepte a sok pogányság, de legottan mivel abban az időben is fent akart tartani örökös jusokat és recognoscaltatni örökségazon pusztáknak halasi uraimék által, jöllehet már akkor török hatalma alatt lévén Halas városa, mindazonáltal akkor is azon fentirt urak kérték mindétig az árendát azon pusztáktól, hogy recognoscaltatnék azzal is, ugyan csak egyszer kétszer akkor is megadták az árendát azon pusztáktól, hanem azután gondolkozott egyik is, másik is a halasi lakosok közül, hogy ugy is már most nekünk nem sokat parancsolnak azon fentirt urak, mivel már a töröknek hatalma alatt vagyunk, dézmát és más adót ugy is már töröknek adtunk azért semmit sem tartoznának adni u. m. árendát a fentirt uraknak, csak hallgatásban vették, azonban fentforgó urak megneheztelvén, katonákat magoknak fogadtak, azokat Léváról leküldvén, a hol csak tanáltak azon fentnevezett pusztákon lovakat egészen elhajtották fel Lévára, ugy azután onnét váltották ki az halasiak, az is ugy esett, hogy javát ott tartóztatták az elmaradott árendáért, a rosszát pediglen haza bocsátották, alig nyugodtak meg idehaza, megint neki került a tatár egészen elhajtotta, még a fatens nagyatyját is

akkor vágták le, úgy azután is egy néhány esztendővel, hogy nem akarták vagy is nem tehették le az árendát a halasiak, megint ujobban katonákat küldöttek, akármelyik fennt nevezett pusztákon találtak marhákat az halasiaknak, egészen elhajtották a kecskeméti homokok közzé, még a fatensnek nagyatyja marhája is sok oda hajtatott másokéval együtt, a melyeknek is ugyan csak kiváltásokra a fatensnek öreg nagyanyja egy testvérével egyült két halasi tanácsturendeltetett eskütt emberekkel, legalább tizennevezszáz forintokat vittnek, de azon kívül még Kecskeméten is kilencz százat kértenek fel hozzá, de még is a sok kérésekre elengedtek egynehány száz forintok, úgy fizették ki az árendát, hanem azután a mikoron békesség meglőn azon fentnevezett öreg Balázs Deák akkori uralkodó Palatinus urhoz folyamodott, mint akkori Deputatus az halasi városától, hogy azon nevezett pusztáknak földes vagy is örökös urok által, behajtáskor a marháknak történt sok károkat fordíttatná vissza velek a városnak, a minthogy is ígérte volt akkori Palatinus ur, hogy fogja maga eleibe citálni őket, a mint úgy is lett, úgy azután estek azon puszták a halasi város keze alá; tudták a pusztákat a behajtásban és azon birtokban is foglaltak mindegyészlen, mivel akkori Palatinus ur pártokat kívánta fogni mindenekben, hanem azután továbbá ugyan csak támadott volt egy bizonyos ág azon fentnevezett familiákból, a mely a marhák behajtásában nem volt részes, azt tudgya, hogy kereste a maga részét, a mint meg is nyerte mert a fatensnek édesatyja is 20 petákot fizetett 20 napi szántós földért Füzesi pusztán, úgy Rekettye pusztán is a fatens attya a bátyjával együtt hatvan forinton váltottak magoknak földet azon ágtul, úgy más gazdák is etc. fatens hallotta is azon régi néhai Balázs Deáktul hogy azon fentnevezett familiák után birná Halas városa fentirt pusztákat, nem mint kunságbeli jusokkal hanem mint azoktul szerzett jószágot azoknak jussaival birják etc. ad 4-m. A midőn a mostani felséges királyné asszonyunkkal halasi uraimék a magok igaz kunságbeli jussokat privilegiáltatni akarták, akkor lakosok a szegénye a városnak egymással vetekedvén, hogy

mivel már egyszer felváltották lett legyen azon pusztákat, vagy is mivel már ugy is a marháknak régi behajtásában és kártételben abban tudván a város, és magáévá tévén a becsületes város, nem szükséges volna annyi számu pénzt oly hamar héjában fizetni a szegénységnek etc. nem kellene felvallani kun pusztáknak azon árendás pusztákat etc. Balotát pediglen, minthogy akkori időkben Halas városában Profont háza volt ő felségének, hogy im az Halas város dolgosokat mindétik adott volna, azért akkori uralkodó F. császár adta volna Halas városának azon Balotay pusztát, ugy halotta másdul etc.

KELETNÉLKÜL VALÓ LEVELEK.

CXI.

Érdemes és tiszteletre méltó testvéreim Szelim efendi és Ahmed aga! Nagyrabecstült, vallásos s igazságtól áthatott személyetek elé az őszinteség csigáiban termett drága gyöngyöket szórva — tisztelet s szeretett, hangján tudakozódok mint létetek felől! — Az isten — a ki áldassék s magasztaltassék, — őrizze meg nemes lényeteket s baráti lelkületeket bajtól, betegségtől, szerencsétlenségtől, veszélyektől s minden gonosztól. Az isten küldötteinek főnökéről Muhammedről — kire üdv — megemlékezvén. Amen. Ezen levél írására az adott okot, hogy a kázádban eső Halas lakói minden palánkjaitokbeli agák és gházik ellen panaszt szándékoznak emelni vezir urunk ő nagysága előtt. Mi hogy kedvességeket körülményeikről tudósithassuk, a meghallgatást kérőkkel menni nem akartunk s tőlük mind a kért tiltó parancsot, mind a feljelentést megtagadtuk. Azok mondanak — a mi barátink s azon efendi s amaz agák, ha történt volna is valami abból mit ti beszéltek, olyat nem cselekedhettek s még csak gyanu sem lehet rájuk! Mondák azt is, hogy midőn a gházik nálok szállva őket károsítják, ti káraikat ki nem keresitek vagy legalább vissza nem térítitek. Azután hogy ha egy fogoly kerül kezeik közé, ti azt tőlök elveszitek s ha engedni nem akarják, fenyegetésekkel álltok elő, hogy majd elbántok vélek. Így kell nekünk, mondanak ők, szenvedtünk szünet szüntelen s ha e méltatlansá-

gok meg nem gátoltatnak, nem birva ki azokat, tönkre jutnak! — Ezek után pártfogásunkért esedezve kérnek, hogy mindezekről jelentést tegyünk, mi azonban ezt megtagadván, sietünk, hogy e sorok által benneteket értesítsünk s a veszély nagyságára figyeltetve egyszersmind kérjünk, hogy az említett halasi rajákat ez ügyben újra idejönni ne engedjétek. Benneteket látnom nagy örömemre szolgálанд! Különben ki ellened tör, térüljön hátra!

Az
istenhez könyörgő
szegény Ibrahim
bajai molla.

U. i. Az oszmán birodalomban, Istené legyen a dicsőség! — igazság uralkodik. Most a rája kihallgattatik. Előre látásra van szükség, az ítélet utoljára következik! Ha előadásuk feljelentetik, azon esetben mit cselekedjünk s veletek mit tegyünk? Én kedves barátim! az illető jelentést magamnál tartva ezuttal megkegyelmezek, de mindannyitokat barátságosan kérlek, hogy az említett városbeli alattvalóknak többször okot ne adjatok. A kegyelem nagy, igazságosak legyetek! Együttal, üdvözlétem mellett, kérem mind az érdemes agákat, mind a gházikat, hogy óvatosak legyetek!

Kivül: Isten segedelmével a szabadkai palánkban lakó kitünő jelességű imámnak Szelim efendi testvérünknek adassék. Üdv s szerencse kívánattal!

CXII.

Nagyrabecsült, nagy tudományú efendi!

Őszinte s számos üdvözlések s szerencse kívánatok után tiszta barátság hangján adatik tudtul mi itt következik: áldás- és igazság-lakta kázádban eső Halas városbeli raják küldöttjük által jelenték, hogy midőn a Dunán sajka vagy császári hajó megy, legyen az sok vagy kevés, tölők mindenikhez kívánnak evező vagy vonó munkásokat, mi rájuk nézve felette terhelő. A Sárköz, mint mondá ez közel van a

Dunához, még is fel van mentve ezen teher alól, még ők távoli lakásuk mellett is vannak arra kötelezve, mi pedig nem volna megengedhető. A lakosokat különben is csak ezer baj közt lehetett oda telepíteni, s e vidék igen sokat szenvedett. Lakóhelyük egy időben az átkozott hajduk tanyája volt. Ezért teljességgel nem engedhetem meg, hogy azok ilyes szolgálatokkal terheltesen k. Végezzék ezeket azon falvak, melyeknek ez kötelességök, s ne engedd, hogy általuk ezek terheltesenek. — Üdvözlöm az emineket is! ők is óvakodjanak az ilyenü sanyargatásoktól. Az említett város igen sokat szenvedett már eddig is, lakosainak elszéledését hát elő ne idézzétek. A többire nézve élted s szerencséd tartos legyen!

Hadsi Ibrahim
szegedi veli.

Kivül törökül: A nagyrabecsült s nagy tudományú bajai efendi ő uraságának.

Magyarul: Ibrahim basa levele, hogy hajót ne vonjanak az halasiak.

CXIII.

Halas városa lakóinak, üdvözet után tudtul adatik, hogy ezeu levelet vivő emineknek, u. m. Abubekr agának s társainak a végre adatott ez, hogy hozzátok érkezével elmaradt adósságtokat ezek kezébe hiány nélkül lefizessétek. Különben pedig törvényes mentségekkel itt a törvény-ülés (*medsliszi serije*) előtt megjelenjete.

Ali
bajai molla.

CXIV.

Halas városabeli rájáknak tudtúl adatik, hogy ezen levél vétele után minden háztól (porta) 7—7 munkást rendeljetek ki, a kiket szombatra Bajára hozzatok. El ne mulasszátok, mert kérdőre fogtok érte vonatni. Így értsétek.

Muhjeddin

bajai kadi.

CXV.

Azon árpa, liszt, dara, második s harmadik liszt mennyiség jegyzéke, melyet a bajai kázában eső Halas lakói ide szállítottak imitt következik:

1037 kila árpa. $148\frac{1}{2}$ kila első liszt. $153\frac{1}{2}$ kila dara. $44\frac{1}{2}$ oka második liszt. $297\frac{1}{2}$ oka harmadik liszt.

A felül megnevezett város lakói az itt elősorolt árpa, liszt, dara mennyiséget hiány nélkül s teljesen átszolgáltatták.

Mahmud

szegedi kethuda.

CXVI.

A szegedi liva bajai kazájában.

Halas városa:

. . . birájának ajándéka (jåde)

682 . . . gabona.

Az imént említett bíró az ajándék gabonáért eleget tévén tőlünk ezen tezkérét kapta, hogy ezt szükség esetében előmutathassa.

Ali

bajai emin.

CXVII.

Halasi bíró nevü alattvalóknak — illő köszöntések után!

A zálogban nállatok maradt kocsiért, kancaza lóért, vas rúdért, két zsákért (hét eljött belőle kettő ott maradt, — mindössze kilencz volt), — egy szolgát küldöttünk hozzátok. Az itt megírt dolgokat tehát azon szolgának átadjátok másként ne cselekedjete!

Musztafa
topesi aga.

Kivül örökül: ezen levél a halasi bíróknak adassék, kiknél ezen tezkereét temesszük gyanánt megőrizzék.

CXVIII.

A juhokat, melyek halason voltak, elvitettük, nehogy más valaki által elvitetvén mi károsodjunk.

Uj-görög nyelven van írva; ford. Horváth Zsigmond.

CXIV.

Mi korponai praesidiumban lakos vitézlő Tönke János, Bányai János és Juhász Mihály több társainkkal együtt vettük fel az szabadkai két Musztafának az sarczát az halasi uraimék által: Kis Mihály, András deák, Bagosi György és Pécsi Mózes által háromszáz tallért hetven kalpag, 70 csizma 70 vég aba, tiz hegyes tör, egy vég granát.

A II-ik KÖTET

T A R T A L M A.

KÖRÖS.

	Lap.
CCC. Szemere Pál körösi bíró Moharim és Mehemed odabasákat várakozásra kéri 1672, 21. Aug. .	3
CCCI. Vatai Pál szolgabíró tudósítja a körösieket a kivetett portapénzről, Fülek 1672. Aug. 26 .	4
CCCII. Nyugtatvány Gólya Mihók halála díjáról 1672 .	4
CCCIII. (törökből) Tezkere széna-tartozás befizetéséről Sept. 13—23. 1672	4
CCCIV. (török) Tezkere félévi lajosi pusztabér befizetéséről 1672 October 17	5
CCCV. (török) Tezkere 30 szekér fa beszolgáltatásáról a vezér konyhájára	5
CCCVI. (török) Tezkere 100 szekér fa beszolgáltatásáról 1672 Novemb. 25	5
CCCVII. (török) Tezkere a vatyai puszta bérbeadásáról 1672	6
CCCVIII. Kötlevél a körösiek és kecskemétiiek által Muralin béknek adott 31 tallérről 1672	6
CCCLX. (törökből) Tezkere a dzsizije és meszarif befizetéséről 1672	7
CCCX. Gyöngyösi István nyugtatványa a lajosi és karai puszták bérének befizetéséről 1672 Mart. 31 .	7
CCCXI. (Rep. ford.) Engedély a körösieknek romladozó malmok újra felépítésére 1673 Mart. 9 . .	7
CCCXII. (török) Tezkere a dzsizije és meszarif befizetéséről 1674 Febr. 1	8
CCCXIII. Körösiek folyamodványa a füleki vármegyéhez, hogy a paraszt rendről vétessék le a portapénznek a nemesek helyett való fizetése s erre kelt tagadó válasz 1674, 22 Máj.	8

	Lap.
CCCXIV. Erős Mihály körösi főbíró kötlevele a budai Márton zsidó deáktól felvett pénzösszevegről 1674. 25 Máj.	9
CCCXV. (törökből) Tezkere dzsizije és maszarif befizetéséről Máj. 28 1674	10
CCCXVI. Monaki István nyugtatványa a vatyai pusztáról	11
CCCXVII. Tömösvári János behódolási levele Ali egri pasától 1674 Nov. 20	11
CCCXVIII. (törökből) Tezkere Lajos puszta felebéreéről 1674 Oct. 28	12
CCCXIX. (törökből) Tezkere 39 beadott tyúkról 1674, Dec. 7	12
CCCXX. (törökből) Mizsei puszta bérbeadásáról tezkere 1674	13
CCCXXI. (törökből) Vatyai puszta bérbeadásáról tezkere 1674	13
CCCXXII. (törökből) Pótharaszti puszta bérbeadásáról tezkere 1674 Apr. 7—17	13
CCCXXIII. (törökből) Tezkere derék summa befizetéséről 1675 Máj. 26	14
CCCXXIV. (törökből) Tezkere a lajosi puszta félévi bérérről 1675	14
CCCXXV. Muszli nazur körösi embereknek fogva felvitetését rendeli 1676 Oct. 17	15
CCCXXVI. (törökből) Pótharaszt bérbeadásáról tezkere 1676 Febr. 16, Mart. 16	15
CCCXXVII. András Miklós nyugtatványa Kara és Lajos puszták bérérről 1676 Apr. 6	16
CCCXXVIII. Vatai Pál nyugtatványa a portapénz befizetéséről 1676 April 13	16
CCCXXIX. (törökből) Tezkere a meszarif akcse befizetéséről 1616 April 13	17
CCCXXX. 1676-diki Regestrum	17
CCCXXXI. Göcse István nyugtája a mikebudai pusztáról 1676 Febr. 12	23
CCCXXXII. (törökből) Tezkere a lajosi puszta fele bérének befizetéséről 1676 Máj. 7	24
CCCXXXIII. (törökből) Tezkere 100 szekér fa beszállításáról 1676 Máj. 23	24
CCCXXXIV. (törökből) Tezkere 300 oka vajnak behozataláról 1676 Máj. 29	24
CCCXXXV. (törökből) Tezkere gyapjúpénz befizetéséről 1676 Jun. 4	25

	Lap.
CCCXXXVI. (törökből) Tezkere derék summa befizetéséről 1676 Jun. 7	25
CCCXXXVII. Vesselényi Pál Ör Mihályt és Görbe Mihályt peres ügyben felparancsolja. Túr. júl. 17. 1676	25
CCCXXXVIII. (törökből) Tezkere 200 kila buza beszolgáltatá- sáról Septemb. 9. 1676	26
CCCXXXIX. (törökből) Tezkere 200 szekér széna beszolgál- tatásáról 1676 October 9	26
CCCXL. (törökből) Tezkere a lajosi pusztá fele bérének befizetéséről 1672 October 29	27
CCCXLI. Király János győri főharminczados Szabó Mi- hályt bizonyos pénzkereset ügyében Győrre rendelni 1676 Novemb. 4	27
CCCXLII. (törökből) Tezkere Juhász Gyurka felakasztá- sáról 1676 Novemb. 15	29
CCCXLIII. (törökből) Tezkere vérdíj befizetéséről 1676 November 17	29
CCCXLIV. (törökből) Tezkere a vérdíj-tezkeréért járó díj befizetéséről 1676 Nov. 17	29
CCCXLV. (törökből) Dzsizije befizetéséről 1676 Nov. 27	30
CCCXLVI. (Rep. ford.) Fermán, hogy a 100 tallár vajda ajándékát ne vegyék a körösieken 1676 Dec. 17—27	31
CCCXLVII. (Rep. ford.) Fermán, hogy a ser és kanun elle- nére füstölt hús, vaj, tehén és 20 szekér fa a körösiektől ne követeltessék a terdsümán ál- tal 1676 Dec. 17—27	31
CCCXLVIII. (Rep. ford.) A defterbe be nem írt jobbágys- maradékai a zaimok és timárok által hábor- gattatván az ellen fermánt nyernek 1676 Deczemb. 27, Január 27	32
CCCXLIX. (törökből) Tezkere a bedel nuzul befizetéséről 1676	33
CCCL. Becskeházi András Borsod- s Csongrádmegye viczispánja Szabó Ferencz ügyében Barna János nevű ember felküldését kívánja a körö- siektől 1677 Január 3	34
CCCLI. (Rep. ford.) Fermán, mely a 200 szekér széna és a 200 szekér fának követelése alkalmával reszi díjet czím alatt beszédett terheltetések ellen adatott ki 1677 Jan. 5—15	35
CCCLII. (Rep. ford.) A körösiek a válik részéről történt nyomorgatások ellen, különösen a várerődi-	

	Lap.
tési szolgálat ellen fermánt nyerne 1677 Jan. 5—15	36
CCCLIII. (Rep. ford.) Budai gyalogság által terheltetések ellen kieszközölt fermán 1677 Jan. 5—15	37
CCCLIV. (Rep. ford.) A derék summa 1140 tallérig fel- csigáztatván, a körösiek ez ellen folyamodnak 1677 Jan. 5—15	38
CCCLV. (Rep. ford.) Fermán, mely a Kőrösre betelepült kécskeiektől megfizetett dzsizijének a szegedi dzsizijedár ellenére újra követelését tiltja 1677 Jan. 6	38
CCCLVI. (Rep. ford.) Fermán, mely a salétromgyártással foglalkozó jobbágyoknak azon szín alatt, mintha ők eminek, ämilok, timárok, zaimok jobbágysai volnának, elhurczoltatását tiltja 1677 Jan. 6	39
CCCLVII. (Rep. ford.) A hajdu-ölés cím alatt felzsarolt vérpénz ellen kiadott fermán 1677 Febr. 4—14	41
CCCLVIII. Deutrum az Urházi István által vásárolt marhák ügyében 1677 Márcz. 9	41
CCCLIX. Szörös András manumistiója	44
CCCLX. Bubori Balázs körössi főbíró Becskeházi András Borsod- és Csongrádmegye viczispánjához fo- lyamodványa Szabó Ferencz praetensioja ügyében 1677 April 25	45
CCCLXI. Deutrum a Szabó Ferencz marhái végett végre- hajtott inquisitoról 1677 Máj. 3	47
CCCLXII. (törökből) Tezkere a sereg szükségei fedezésére kivetett adó befizetéséről 1677 Máj. 31	48
CCCLXIII. (Rep. ford.) Handán csausz igaztalan követelései ellen a medzsliszi serie által kiadott veszika 1677 Jul. 15	49
CCCLXIV. (Rep. ford.) Fermán, melylyel a ser és kanun ellenére buza, vaj, s gypajpénz követelése el- tiltatik 1677 Aug. 30— Sept. 8	50
CCCLXV. (Rep. ford.) Fermán a defterdzsedíd ellenére kö- vetelt oszporapénz ellen 1677 Aug. 30— Sept. 8	51
CCCLXVI. A véletlen halállal kimultakért szedett díjat el- len kiadott fermán 1677 Aug. 30— Sept. 8	52
CCCLXVII. (Rep. ford.) Fermán, mely a dzserime-szedést csak azon esetre engedi meg, ha a vétek elkö- vetése bebizonnyult 1677 Aug. 30— Szept. 8	53

Lap.

CCCLXVIII.	(törökből) Másolata a kadik által a természetes halállal kimultakért szedni szokott 20—30 tallérnyi követelések ellen kiadott rendeletnek 1677 Aug. 30—Szept. 8	54
CCCLXIX.	(törökből) Tezkere derék summa befizetéséről 1677. Dec.	55
CCCLXX.	Nazur tisztartói, szubasái, ha kimennek, különbözö zsarolásokkal ne háborgassák a szegény népet 1678 Jan. 27	55
CCCLXXI.	A körösi tanács Sági Jánosnak szolgálataért telket adományoz 1867 Febr. 23	56
CCCLXXII.	(törökből) Tezkere a befizetett 200 tallérról a summából 1678 Mart. 12—April 27	57
CCCLXXIII.	(törökből) Tezkere Lajos félévi földbérének befizetéséről 1678 April.	57
CCCLXXIV.	1678-diki Regestrum	58
CCCLXXV.	(törökből) Tezkere Vattya bérbe-adásáról 26 Máj. 1678	62
CCCLXXVI.	(törökből) Tezkere a karai földbér befizetéséről 27 Máj. 1678	62
CCCLXXVII.	(törökből) Tezkere a derék mumma befizetéséről 1678 Máj. 27	62
CCCLXXVIII.	(törökből) Tezkere Ágoston György fiának ökor által történt véletlen haláláról, kiadta a pesti naib 1678. Julius 13—Aug. 9	63
CCCLXXIX.	Ugyan e tárgyban a budai defterdár tezkeréje 1678 Jul. 11—Aug. 28	63
CCCLXXX.	(törökből) Bedel nusul-váltság befizetéséről tezkere Aug. 19—Sept. 17 1678	64
CCCLXXXI.	Bírság befizetése Mihók részéről, ki Varga János lábát dikiescel megszúrta 1678 October. 6	64
CCCLXXXII.	Bírság befizetése Varga János részéről, a ki Mihók fiának lábát bicskával megszúrta 1678 October 6	64
CCCLXXXIII.	(törökből) Tezkere sz. Dömötör-napi 100 szeker fa beszolgáltatásáról November 4 1678	65
CCCLXXXIV.	(törökből) Tezkere a dzsizije és meszarif befizetéséről 12 Nov. 1678	65
CCCLXXXV.	Balogh Mihály nyugtája a portapénz befizetéséről 1678 Dec. 16	65
CCCLXXXVI.	(törökből) Tezkere a szalajine befizetéséről 1678	66

	Lap.
CCCLXXXVII. (törökből) Tezkere a sz. Györgynapi száz szekér fa befizetéséről 1678	66
CCCLXXXVIII. Kőrösiek folyamodványa Muhamed aga ellen, a kinyert fetva értelmében leendő eldöntésére ügyöknek 1678	66
CCCLXXXIX. (törökből) Fetva a fentebbi tárgyban	67
CCCXC. Sánta Balázs, Farkas Ábrahám szénabírák a hatalmasoktól követelt kezöknél levő 250 tallérhoz 50 tallért kérnek 1678	67
CCCXCI. Haczy tihája körlevele, melyben fát, szénát, holt szenet követel 17 Január 1679	68
CCCXCII. Budai Olajbég körlevele, melyben a fa-, szén-, árpa-hátrálékot követeli 1679 Febr. 16	68
CCCXCIII. Murtazán bék körlevele, melyben egy-egy szekér fát kér a három várostól 12 Máj. 1679	69
CCCXCIV. Barsi Imre szolgabíró körlevele, melyben a széna- és abrak-impositiok felküldetését sürgeti 1679 Febr. 10	69
CCCXCV. Dúl Mihály füleki seregbiró kőrösiektől a Kígyósi Andrásnak ígért 6 tallért nyugtatóványozza 1 Márt. 1679	70
CCCXCVI. (törökből) Veszika a kőrösiek számára Pesten történt házladásról Martius 14—24 1679	70
CCCXCVII. 1679-diki Regestrum	71
CCCXCVIII. Körlevél Musztafa aga tihája bégtől, melyben a harácsonként kivetett adó befizetését sürgeti 26 Máj. 1679	75
CCCXCIX. Memoriale a Fülekre beszolgáltatandó ajándékokról s füleki határozat, hogy a széna-, zab-impositiojuk bevitelével ügyök eldöntéseig várhatnak 15 Jul. 1679	75
CCCC. Gróf Ballassy Imre egy tisztelendő franciscanus fratert magához kéret Aug. 25 1679	76
CCCCI. Muszli effendi nazur kőrösi és kecskeméti emberektől harminczad behozatalát sürgeti 18. October 1679	77
CCCCII. Gyöngyös-vidéki földesúr jobbágyának szökött nejét visszaköveteli 19 Febr. 1679	77
CCCCIII. Vaji M. kőrösi schola-mester egyetemekre akarván menni, a kőrösi tanácstól segélyt kér. 1680 April.	78
CCCCIV. 1680-diki Regestrum	80

	Lap.
CCCCV. Michalek Miklós alispán 40 forint bírság alatt parancsolja a megidézendők megjelenését Jun. 5 1680	83
CCCCVI. (törökből) Tezkere árpapénz beszolgáltatásáról 1680 Aug. 27— Sept. 24	83
CCCCVII. A magyar királyi kamara tudatja, hogy Andrási Miklós pártfogását Kőrös számára kikéré 13 Sept. 1680	83
CCCCVIII. (törökből) Tezkere a szent-dömötörnap i lajosi pusztabér befizetéséről 1680 Nov. 12	84
CCCCIX. (Rep. ford.) A khizméti bedel befizetéséről 2 évre nyugtatvány 1681 April 7	84
CCCCX. Eszterházy Zsigmond nyugtája a vatyai pusztabérrel 1681 April 22	85
CCCCXI. (törökből) Tezkere lajosi pusztá fele bérének befizetéséről 1681	85
CCCCXII. 1861-diki Regestrum	86
CCCCXIII. (törökből) Kőrösi szegények folyamodványa a defter effendi ellen, ki 400 tallér követelésért a bírakatfogságba vetette 1681 Máj.	89
CCCCXIV. (törökből) Tezkere a bedel asar s egyéb tartozások befizetéséről 1681 Jun. 5	90
CCCCXV. (Rep. ford.) A kőrösiek folyamodványa, melyben a bozsuk keszime szedését el-töröltetni kéri 1681	90
CCCCXVI. (törökből) Tezkere a bozsuk keszime befizetéséről 1681 Máj. 13	91
CCCCXVII. (törökből) Tezkere a dzsizie befizetéséről 1681 October 9	91
CCCCXVIII. Csorgál Ferencz nyugtatványa a portapénz befizetéséről 1681 October 16	91
CCCCXIX. Hacsí Musztafa körlevele, melyben egy el-szaladott asszonyrahját visszaköveteli 1681. October 17.	92
CCCCXX. Mehmed defterdár 20 karót s két szekér vesszőt követel 1681.	92
CCCCXXI. 1682-diki városi regestrum	93
CCCCXXII. (törökből) Kőrösiek folyamodványa, melyben a tallérnak folyó értékben való el-vételét kéri 1682. Máj. 30.	101
CCCCXXIII. (törökből) Fetva ugyanezen tárgyban 1682. Máj. 30.	101

	Lap.
CCCCXXIV. (törökből) Tezkere a derék summa befizetéséről 1682. Jun. 3.	102
CCCCXXV. Kecskemétiak tudakozódnak a tatárjárásról	102
CCCCXXVI. Semsey András ónadi viczekapitány körlevele, melyben két ember felküldését rendeli 1682. Jun. 11.	103
CCCCXXVII. Hadzsi Amhát nazurbék körlevele a három városhoz, melyben figyelmezteti őket, hogy Bal aga többé nem tihája s ajándékot neki ne adjanak 1682. Aug. 4.	104
CCCCXXVIII. Dervis bék körlevele a három városhoz, melyben minden helységről a birónak tizedmagával bejöveteletét sürgeti 1682. Aug. 14.	105
CCCCXXIX. (törökből) Tezkere Mike Buda kibérléséről 1682. Sept. 12	105
CCCCXXX. (törökből) Kara Hasszán a kivetett szekereket sürgeti 1682. October 7. éjjel	106
CCCCXXXI. (törökből) Tezkere dzsizije befizetéséről 1682. October 9.	107
CCCCXXXII. (törökből) Tezkere szentdömötörnapai száz szekér fa beszolgáltatásáról 1682.	107
CCCCXXXIII. Mihályfi János kiskúnsági paraszt hadnagy, a törökök négy elveszett lováról tudakozódik 1682. November 9.	107
CCCCXXXIV. Rádai Gáspár panasolván az impositiók be nem küldéseért elfogatását, ezeknek beküldését sürgeti 1683. Jan. 11.	108
CCCCXXXV. (törökből) Tezkere a pótharaszti pusztabér befizetéséről 1683. April 7.	109
CCCCXXXVI. Juszop aga a három várostól berendelt kocsi felküldését sürgeti 1683. Jun. 26.	109
CCCCXXXVII. Darvas János szolgabíró a personalis insurrectio- s porta-pénz beküldését a kurucok részére sürgeti 1683. Jul. 28.	110
CCCCXXXVIII. Nazur körlevele, hogy a kereskedők a vásárookra bizton mehetnek 1683. Sept. 29.	111
CCCCXXXIX. Tezkere dzsizije befizetéséről 1683. Nov. 22	111
CCCCXL. Jaklin Miklós lévai főkapitány tudatja, hogy hadaival téli szállásra Kőrösre megy 1683. Nov. 29.	112
CCCCXLI. Juszof országbírája a császári árpa beküldését sürgeti 1683	112

	Lap.
CCCCXLII. Ibrahim tihája Kecskemétről és Kőrösről szekerek beküldését sürgeti 1683 . . .	113
CCCCXLIII. Ibrahim tihája körlevele, melyben palánknak való karókat sürget 1683 . . .	113
CCCCXLIV. Munkocs Csorbácsia a vásárok látogatására felhívja a kalmárokat 1683 . . .	114
CCCCXLV. Gróf Kéri János váczy püspök az árenda be- küldését sürgeti 1684. Jan. 21 . . .	115
CCCCXLVI. Sommerfeld Esfal commendans és Disznósi Ferencz szécsenyi viczekapitány körlevele, melyben az ő felsége hívei megbízottjait titkos beszélgetésre hívja Jan. 1684 . . .	115
CCCCXLVII. (törökből) Tezkere meszarif akcse befizetéséről 1684 Jan. 23 . . .	116
CCCCXLVIII. A német hadak számára rendelt szálláspénz befizetését sürgeti Bárssy János szolgabíró Gács 1684 Jan. 28 . . .	116
CCCCXLIX. Darvas János szolgabíró Duglász számára rendelt quantumpénz befizetését nyugtázza 1684 Márt. 28 . . .	117
CCCCL. (törökből) Tezkere a rendes adópénz befizetéséről 1684 Jun. 10 . . .	118
CCCCLI. (Rep. ford.) A seri serif ellenes követelések meggátolását parancsoló rendelet 1684 Junius 10 . . .	118
CCCCLII. (törökből) Burjunti az árpát hozó jobbágyok nem háborgatására 1684 Jul. 12 . . .	119
CCCCLIII. Törökországbíró császár szénáját, fáját, szénét sürgeti 1684 Jun. 15 . . .	119
CCCCLIV. Rendelet a Csillagvezér számára kívánt szénára behozásáról 1684 Jun. 17 . . .	119
CCCCLV. Körrendelet Csillagvezér számára rendelt szén, fa behozásáról 1684 Jun. 18 . . .	120
CCCCLVI. Darvas János szolgabíró sürgeti a compositio behozatalát, különben a rab körösiek ki nem szabadulnak, de figyelmezteti őket, ha a pénzt veszélyeztetni nem akarják, senki más kezébe, mint a megyéébe ne adják 1684 Jul. 28 . . .	120
CCCCLVII. A lothringeni herceg szénabiztosa 18 szekér szénát nyugtatványoz 1684 Augusz. . .	122
CCCCLVIII. Darvas János szolgabíró személyes insurrectio létrejöhetségig 4-4 forintott követel katonára fogadásra Aug. 22 1684 . . .	122

	Lap.
CCCCLIX. Darvas János a nemesek felkelését sürgeti 1684 Aug. 28	123
CCCCLX. Ráday Gáspár 110 frt. fölveti impositiot nyugtatóványoz 1684 Sept. 26	124
CCCCLXI. (törökből) Tezkere gabnaszállításról 1684 Sept. 29	124
CCCCLXII. (törökből) Tezkere Mike Buda haszonbérbe adásáról 1684	124
CCCCLXIII. Musztafa olajbék hadi hirádot sürget 1684	125
CCCCLXIV. Szolnoki olajbék sürgeti, hogy a Budáról érkezettek hírt vigyenek hozzá 1684	125
CCCCLXV. (törökből) Ibrahim vezér a városokon által- menőknek megtiltja, hogy lovaik számá- ra szénát, szalmát követeljenek 1685 Jan. 19	126
CCCCLXVI. (törökből) Tezkere Bende Panna büne meg- vizsgálásáról 1685 Jan.	126
CCCCLXVII. Eszterházi Zsigmond sürgeti a körösieket, hogy a Lothringeni herceghez megma- radásuk érdekében követet küldjenek 1685 Febr. 3	126
CCCCLXVIII. Petróczy István generalis számára az adó- pénz beküldését sürgeti Szőcs János óna- di főkapitány 1685 Febr. 6	127
CCCCLXIX. Karaffa szigorúan rendeli az impositiók be- hozatalát Beszterczébánya 1685 Feb- ruár 22	128
CCCCLXX. (Rep. ford.) Iszmet Girai menedéklevele 1685 Mart. 3	129
CCCCLXXI. A nagykörösi ref. eklézsia folyamodványa Rádai Gáspár alispánhoz, melyben kéri, hogy Úrházi Péter fia Mihály köteleztes- sék az egyházi törvények megtartására 1685 Martius 19	129
CCCCLXXII. Darvas János szolgabíró a quartélypénz be- fizetését sürgeti 1685 Mart. 20	131
CCCCLXXIII. Körlevél, mely a török táborba karók be- hordását sürgeti 1685 Mart. 20	133
CCCCLXXIV. Darvas János szolgabíró a quartélypénzt ka- tonai executio kiküldésének fenyegetésé- vel sürgeti 1684	133
CCCCLXXV. Eszterházy Szigmond figyelmezteti a puszt- abérlokat, hogy a bérlésről ideje korán gondoskodjanak 1685 1 Apr.	134

	Lap
CCCCLXXVI. (törökből) Tezkere egy kivégzett zsvány bündija felől 1685 Apr. 17 . . .	134
CCCCLXXVII. (törökből) Tezkere szentgyörgynapi fa beadásáról 1685 1 Jun.	135
CCCCLXXVIII. (törökből) Tezkere a derék summa befizetéséről 1685 Jun. 10	135
CCCCLXXIX. (törökből) Tezkere dsizije befizetéséről 1685 Jun. 12	135
CCCCLXXX. Szemere Pál főbíró körlevele az Ali basától felvett 200 czikkeny aranyról 1685 Junius 23.	136
CCCCLXXXI. (törökből) Tezkere a lajosi pusztá félévi béréről 1685 Jul. 12	136
CCCCLXXXII. Varga Jakab levele, mely szerint Gardi Dorkónak 100 tallért megadott 1685 Jul. 11	137
CCCCLXXXIII. (törökből) Tatár szultán menedéklevele, hogy a körösieket senki háborgatni, s tőük menzil bargirt követelni ne menjen 1685 Jul. 20	137
CCCCLXXXIV. (törökből) Tezkere, hogy a gázik a jaszakdsikat háborgatni ne merjék 1685 Oct. 18	138
CCCCLXXXV. Merci tábornok protectionalisa 1685 Oct. 26	138
CCCLXXXVI. (törökből) Tezkere dsizije befizetéséről 1685 Dec. 16	140
CCCCLXXXVII. Izmail effendi körösieken és kecskemétieken pénzüsszeget követel 1685	140
CCCCLXXXVIII. Jegyzéke Körös városa 1684 és 1685-ben szenvedett kárainak s készpénzvizetéseinek, s a rajta elkövetett zsarolásoknak.	140
CCCCLXXXIX. (törökből) Tezkere Potharasztja kiarendálásáról 1686 Jan. 22	143
CCCCXC. Szőrös András testamentuma 1685 Jnn. 10	143
CCCCXCI. Tanuvallások Monori Nagy Márton ellen 1686 Febr. 15	145
CCCCXCII. Monori Nagy Márton vallomása saját hamis vádjá ügyében 1686 Febr. 21	146
CCCCXCIII. (törökből) Tezkere fa beszolgáltatásáról 1686 Febr. 20	147
CCCCXCIV. (törökből) Tezkere Szaliene-fa beszolgáltatásáról 1686 Mart. 17	147
CCCCXCV. Reuter János György nyugtája 113 veder és 2 akó veres borról 1686 Apr. 20	147

	Lap.
CCCCXCVI. Lothringeni herczeg protectionalisa 1686	
Jun. 17	148
CCCCXCVII. (törökből) Tezkere a dzsizije befizetéséről 1686	
Dec. 29	149
CCCCXCVIII. (törökből) Tezkere fa-beszolgáltatásról . .	149
CCCCXCIX. (törökből) Tezkere széna- és fa-beszolgáltatásról	
1686	150
D. Dese István körlevele az ecclesia számára eladott házáról 1687 Jan. 11	150
DI. 1687-8-dik évi nagykörösi Regestrum.	151
DII. Maximilian bajor választó a tatároktól elfoglalt lovakat követeli vissza 1687 Jun. 29	155
DIII. Rensing fő élelmezési biztos Irsa, Alberti és Mike- Buda puszták használatát megengedi a körösieknek 1687 Jul. 4	156
DIV. (Rep. ford.) Tezkere a derék summa befizetéséről 1687 Jul. 26	156
DV. Sötér Ferencz szolgabíró Úrházi Péter javainak lefoglalását elrendeli 1687 Aug. 4	157
DVI. (Rep. ford.) Dzsaffer pasa útlevele a dzsizije-befizető körösieknek 1687 Aug. 8	157
DVII. Zámori György komáromi viczispán Budai Márton zsidó adósságából 156 ¹ / ₂ tallért kezéhez vesz 1687 Sept. 1	158
DVIII. Pénzügyi följegyzések 1687 Oct.	158
DIX. Hadzsi Szolimán a körösiektől adósságát sürgeti 1687	159
DX. Memoriale a török summa befizetésére 1687	160
DXI. Másik memoriale ugyane tárgyban	161
DXII. Harmadik memoriale ugyane tárgyban 1687. 27 Maj.	161
DXIII. Ibrahim kiegyezik a körösiekkel 56 forint adósságáról 1688 Jan. 7	162
DXIV. 1688-diki nagykörösi városi regestrum	163
DXV. (Rep. ford.) Abdi aga sarczának kifizetéséről kötlevel 1688. Maj. 2— Jun. 1	166
DXVI. (törökből) Tezkere az 1688-diki derék summa kifizetéséről 1688. Máj. 20	166
DXVII. Memoriale az Abdi aga sarczáról 1688	167
DXVIII. Hivatalos elismervény minútája, hogy Körös és Kecskemét egy tihája sarczában 2000 aranyat tartoznak fizetni 1688. Jun. 22	168

DXIX. (Rep. ford.) Mehemed aga Tasi Márton elorzott 10 marhája ügyében kiadott rendelete 1688. Aug. 18	169
DXX. Kőrösi nemesek folyamodványa a megyéhez a városi közrend ellen 1688 Aug. 31	170
DXXI. Selch I. Balthazar nyugtája 875 ftról, melyet a kőrösiektől felvett 1688 Sept. 15	172
DXXII. Rensing a székelvhiadiak tartozását a kőrösiek ré- szére 8 nap alatt kifizetni rendeli 1688 Dec. 6	172
DXXIII. A budai cs. k. hadügyi bizottság az előfogat adást szabályozza 1688	172
DXXIV. Memoriale a nándorfehérvári summa kifizetésére 1688	173
DXXV. Heissler Donát tábornok a debreczeni szökevény- jobbágysok visszaküldését rendeli 1689. Febr. 29.	174
DXXVI. Török Ferencz bizonyos követelése fejében lefog- laltatván a kőrösiek jószágát, jelenti, hogy Kő- rösre nem mehet, s ha elég tétetik neki, a le- foglalt jószágok kiadását igéri, 1689 Jun. 13	175
DXXVII. Dorsch Kristóf protectionalisa a kőrösiek részére 1689 Oct. 6	176
DXXVIII. Darvas János, Forgács Simon jószáginspector Szabó Jánost felszabadítja 1689 Máj. 21	178
DXXIX. Forgács Simon és Forgács Ádám Darvas Jánost a budai gyűlésre plenipotentariusokká teszik 1689 Máj. 13 és 15.	179
DXXX. Sorozata a Rensingnek 1688-ban kifizetett össze- geknek 1690	179
DXXXI. Sorozata Nagykőrös városa 1683—89-ig eszkö- zölt fizetéseinek	181
DXXXII. Dorsch Kristóf protectionalisának latin minutája 1689 Oct. 7.	186
DXXXIII. A nagykőrösi s kecskeméti ecclesiák előljáróinak levele Rensing ügyében s más dolgukban bizto- sukhoz Bécsben 1691	187
DXXXIV. (törökből) Tezkere az 1690-ki derék summa be- fizetéséről 1691 Jan. 31, Febr. 9	189
DXXXV. Kökény Heléna hatalmaskodási pere Úrházy Pé- ter ellen 1691	190
DXXXVI. Badeni Lajos abrakot parancsol 1694 Sept.	194
DXXXVII. Horváth György levele Keglevics Miklós kőrösi jobbágysaihoz Torna 1692 Jun. 12	195

	Lap.
DXXXVIII. Révay Elek Törtel, Mize és Lajos pusztákat bérbe adja a körösieknek 1692 Jul. 29 . . .	196
DXXXIX. Wimesperger Miklós levele Sötér Ferenczhez, hogy a kecskemétiék, körösiek és czeplédieknél levő 54 ftjáért azokat inse meg, Viennae 1692 Aug. 3.	197
DXL. Egy bizonyítvány minútája, mely a nagykörösiek számára a báró Beck biztosa Wülfeszhaim-féle ügyben kiállítottatott 1692	197
DXLI. Pap György helyettes kapitány levele, hogy Hodácsi Jánosnénak 12 tallért fiztessen meg a körösiekkal. Szeged 1693 Máj. 21	199
DXLII. Széchenyi Ferencz levele gróf Keglevics Ádám jobbágysaihoz. Jász-Berény 1693 Jul. 1 . . .	200
DXLIII. Széchenyi Ferencz levele, hogy a földesúr a borbéli fizetést is elfogadja a jobbágyoktól 1693 Aug. 11.	201
DXLIV. Kötlevél Törtely, Kocsér, Lajos és Mizse puszták bérbevevésétől 1693 Aug. 29	202
DXLV. Mokosiny tudósítványa, hogy a jászai convent actái közt Pótharasztya pusztára vonatkozó két statutiót talált 1693 Dec. 7	203
DXLVI. A körösi nemesek folyamodványa ő felségéhez, hogy a körösi bírák nem tekintvén nemesi jogait, őket kiváltságai ellenére terhelik	294
— B. A kormánytól erre nézve a megyéhez küldött utasítás 1694 Jun. 2	205
DXLVII. Lendvai György levele a sóárulás megtiltása felől 1694 Jun. 15	206
DXLVIII. Szécsényi Ferencz levele, hogy Kara István és jobbágytársai az adót minél előbb küldjék meg Jász-Berény 1694 Jan. 31	207
DXLIX. Tanuvallomások Kandó Ádám szitkozódása felől 1696 Jan. 3	208
DL. Szőke András, Kolosvári János és Kolosvári István kötlevele a körösi templom felépítésére Körös 1696 Jun. 13	211
DLI. Schaumberger György bizonyítványa, hogy a körösiek egy tört lábú ökörért megfizettek 1697 Aprilis 28	212
DLII. A városi tanácsnak Varga Gergely felől hozott határozata 1697 Jun. 11	212
DLIII. Helnerd János Jodok útlevele egy Tornára utazó körösi jobbágy számára Szolnok 1697 Jul. 29	213

DLIV. Erdős András biztosítja a körösi tanácsot, hogy megbüntetéseért boszut nem áll 1698 Oct. 20	214
DLV. Laczkovics István elismeri, hogy procátorságáért Beretvás Jánostól 50 tallért felvett 1698 December 13	214
DLVI. A körösi bíró és tanács beszámol Merbek Henrik Jánosnak a kiteleltetett 198 darab marháról 1698 December	215
DLVII. Glöcksberg Ditrich bizonyítványa a körösiek számára, hogy igaz dologban jártak Tordán 1698	216
DLVIII. A budai csász. kam. igazgatóság a körösi árendát Kőrös városának árendába kiadja 1699 Nov. 23	217
DLIX. Sötér Ferencz elismeri, hogy Oláh János 100 német fr. büntetéspénzt megadott 1699 Jun. 1	218
DLX. Pesti kadi levele a halottak névjegyzéke felküldése ügyében	219
DLXI. Szolnoki bég 12 zsákot parancsol	219
DLXII. Hadzsi Mehemet vörösszattyán bőrt küldvén, belőle csizmát varrat	220
DLXIII. Husszaim aga szentkirályi bírónak négy kaszás behozását parancsolja	220
DLXIV. Mehemet tihája két pásztormánt parancsol . .	221
DLXV. (törökből) Musztafa aga jelenti, hogy két szekér Kőrösről hiányzik	222
DLXVI. Kőrösi jobbágyok folyamodványa Hamíd szpahi ellen, ki egy ráját szüntelen háborgat	222
DLXVII. Izmail budai defterdár Ali basától fáját sürgeti	223
DLXVIII. Fetva egy örökösödési perben	223
DLXIX. Jakabházi Gáspár folyamodványa a körösiekhez, hogy kiváltása ügyében segítségére legyenek	224
DLXX. Korponai Fekete Peti tudatja, hogy kísérei két pár csizmát elloptak	224
DLXXI. Sárközi Boldizsár a kecskemétieknek tudtul adja, hogy a hatalmasokkal 300 tallérban megaludtak	225
DLXXII. Fr. Primus a S. Felice török fogságban levő kereszténynek váltságára a körösiektől segílyt kér	225
DLXXIII. Szinthy Márton egy házhelyet elad Oláh Mihály nevű jobbágyának Diós Győr 1630 Oct. 18	227
DLXXIV. Tanuvallomások a Szarka-család nemessége ügyében, s a megye határozata ez ügyben Fülek 1639	228
DLXXV. Draskovith János nádor Inárcsot Oláh Mihálynak adományozza Poson 1646 Novemb. 5 . . .	231

	Lap.
DLXXVI. Szintay Márton Sáfár István nevű jobbágját Kőrösön felszabadítja Miskolcz 1653 Apr. 20	233
DLXXVII. Szeles Mátyás, fiának Ferencznek 100 frtot ad oly feltétellel, hogy testvérein egyebet nem követel Nyitra 1662 April. 12	234
DLXXVIII. A körösi ecclesia kincsház miatt zsaroltatik a törököktől 1655	235
DLXXIX. Hamvay Ferencz Szivos János nevű jobbágját felszabadítja s házhelyét örökösen neki adja Fülek 1666 Dec. 28	236
DLXXX. Keglevics Miklós Beretvás István nevű jobbágját felszabadítván, fundusát is neki adja Torna 1667 Aug. 2	238
DLXXXI. Keglevics Miklós nyugtája 200 tallérról, melyet oly feltétel alatt vett fel Beretvás Istvánról, hogy nemesi levelet szerez számára Rimaszombat 1667 Febr. 9	238
DLXXXII. Beretvás János elismeri, hogy öcsce Beretvás István, 50 ezüst tallérból öt illető részét kiadta, s hogy azért sem őt, sem maradékot nem háborgatja 1668 Mart. 15	239
DLXXXIII. Tanuvallomások Budai Péterné Szarka Zsuzsanna kaszálló és zálogos jobbágya ügyében 1669 Febr. 16	240
DLXXXIV. Keglevics Miklós Csatai Nagy János jobbágját bizonyos feltételek mellett libertálja 1670 Január 31	242
DLXXXV. Keglevics Miklós Jó Mátét, feleségét Borbély Katát, Jó Mihályt s ennek feleségét felszabadítja s számukra armalist szerez. Torna 1672 Apr. 9	242
DLXXXVI. A körösi ecclesia viszálykodása lelkészével Ungvári Gergelylyel 1674	243
DLXXXVII. Búz István és Búz Mihály eladják egy kertjüket Sepsei István és Sepsei Jánosnak 1678	244
DLXXXVIII. A körösi reformátusok és catholikusok a templom felől kiegyeznek	245
DLXXXIX. Mokezai János, Gáspár, Ferencz és Pál egy darab földet adnak a ref. iskolának fundásához 1692 Sept. 25	246
DXC. A három város tanácsa Pap Pált a senatorságból kirekeszti s egyházkövetésre méltónak ítéli 1699 Dec. 16	247
DXCI. Kőrös városa hivatalos szolgáinak esküformája	248

II. Czegléd.

Lap.

Maximilián az óbudai, ekkor Czeglédén lakó, apácza- kat s azok tisztjét Belleny Albertet a város pártfo- gásába ajánlja, s a városnak azok oltalmazását meg- parancsolja. Bécs 1559 Jan. 4	255
---	-----

III. Dömsöd.

I. (törökből) Tezkere az üdsreti kadin követelése ellen 1660 Sept. 27	259
II. (törökből) Eman k Jagidi egy rájává lett keresztyén szá- mára 1662 Máj. 18	259
III. (törökből) Tezkere bündíjról 1663 — 64	260
IV. Diváni tezkere, mely a Kevi szigetbe költözött dömsö- dieknek megengedi a visszaköltözhetést, s ezen ki- vül rendeli, hogy kocsik adásával ne zsaroltassa- nak. 1664 Jun. 3	260
V. Tezkere a Jászfi István és többek által Fargó Tamás malma felett épített malom ügyében 1668 Apr. 2	261
VI. Szunyog puszta bére befizetéséről tezkere 1671	262
VII. Szunyog bérbe-adásáról tezkere 1671	262
VIII. Szunyog bérbe-adásáról tezkere 1672	262
IX. Tezkere báránytized-váltság befizetéséről 1672 Máj 25	263
X. (törökből) Tezkere Bankház bérbeadásáról 1672 Oct. 13 — 22	263
XI. (törökből) Tezkere harács akcse befizetéséről	263
XII. Szunyog puszta bérbe-adásáról tezkere	264
XIII. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1673. Máj. 25	264
XIV. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1673. Jun. 3	264
XV. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1673. Oct. 6	265
XVI. (törökből) Tezkere harács akcse befizetéséről 1673. Oct. 26	265
XVII. Búzás István nyugtája 2 ft 40 pénzről 1674 Febr. 19	265
XVIII. Apaj puszta bérbeadásáról Hellert Mihály kötlevele 1674 Apr. 29	265
XIX. (törökből) Tezkere csift bozan reszm befizetéséről 1674 Jul. — Aug. 2	266
XX. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1675. Aug. 11	266

	Lap.
XXI. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1675 Sept. 1	267
XXII. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1675 Dec. 18	267
XXIII. (törökből) Tezkere Bankház pusztá bérbeadásáról 1677 Febr. 10	267
XXIV. (törökből) Tezkere toprák hakki befizetéséről meg- halt Hajós Istvánért 1677 Sept. 29, Oct. 27 . .	268
XXV. (törökből) Tezkere Hajós István hagyatéka elosz- toztatásáról 1677 Oct. 8—18	268
XXVI. (törökből) Tezkere Szentiváni földberről 1678 . .	268
XXVII. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1679 Jan. 13	269
XXVIII. Thökölyi Imre parancslevele tolvaj katonák elfoga- tására a paraszt vitézeknek és községeknek 1680 Oct. 28	269
XXIX. Báró Beck útlevele, hogy a dömsödiek gabnát vo- nathassanak fel Oct. 14. 1684	270
XXX. Dömsödiek folyamodványa, hogy az ártatlanul elfo- gatott Szabó Mihály kiadassék, a kiadatást el- rendelő végzéssdl együtt 1684 Dec. 10 . . .	271
XXXI. Szabás aga a dömsödiektől egy fejős tehenet kér. 1685 Máj. 20	272
XXXII. Fermán, mely a német jaszakdzsiknak működésök- ben háborgatását tiltja 1686 Julius 31, Aug. 9 .	272
XXXIII. (törökből) Fermán, mely a német jaszakdzsiknak háborgatását s ingyen takarmányelhordását tiltja 1686 Jul. 31, Aug. 9	273
XXXIV. Rensíng h útlevele Heyos úr számára, mely egy- szersmind újságok behozatalát sürgeti, ilyenért minden parasztnak 10 tallért ígervén 1686. Aug. 11	273
XXXV. Maximilian Emanuel bajor választó Hallik Musz- tafa és Sembersi számára útlevelet ad 1686. Sept. 5	274
XXXVI. Báró Beck a falukból kiköltözést s menekülést tiltja 1686 Sept. 29	275
XXXVII. Parancs a német jaszakdzsik védelmére 1686. Oct. 25	276
XXXVIII. (törökből) Fermán, mely a dömsödieket a zsarolás ellen, s a német jaszakdzsikat bántalom ellen védelmezi. 1686 Oct. 16, Nov. 16	276
XXXIX. Hasszán aga kalocsaí szerdár levele a dömsö- diekhez, melyben igéri, hogy számokra a	

	Lap.
német salva guardia védelmére védelmet küld 1686.	277
XL. A dömsödiek vallomása Rensingh ügyében 1690 Jul. 26	278
XLI. Feljegyzése a dömsödieken Rensingh által kizsarolt fize- téseknek és beszolgáltatásoknak	279
XLII. Mehmed oda basa a dizdár agát felszólítja, hogy a döm- södiek hajójára gondja legyen	282

IV. Szeged.

1) Sz. Ferencz-rendiek szerzete.

I. (törökből) A szegedi új Boldogasszony-templom a bará- toknak kezökön hagyatik 1562 Jan. 7	285
II. (törökből) Temesszük, mely a szegedi mészárosokat ka- rakulluk s teklifek alól felmenti 1571 Nov. 19—29	286
III. (törökből) Hücset a mészárosok kiváltságairól 1578 Aug.	286
IV. (törökből) Tezkere, mely a mészárosokat a had-forint alól felmenti 1579 Jul. 15—25	287
V. (törökből) Muhemmed aga levele Piri béghez, melyben ajánlja, hogy a mészárosok bírāja fejadóval s más követelésekkel ne terheltelessék 1580	288
VI. (törökből) Khalil a szegedi mészárosokat a pásztorma- díj s rendkívüli terhek alól felmenti	289
VII. (törökből) Juszuf budai basa a mészárosoknak földadó- val való terheltelességét eltiltja 1584 Jul. 19—29	290
VIII. (törökből) A budai basa a szegedi mészárosok bíróné- lasztási jogának korlátozását eltiltja 1584 Julius 19—29	291
IX. (törökből) Veszika a mészárosok kiváltságairól 1587 Márt. 11—21	291
X. (törökből) Juszuf budai basa a mészárosokat kulluk alól felmenti Buda 1587 Apr. 1—19	292
XI. (törökből) III. Murad fermánja a mészárosok kiváltsá- gairól 1590 Oct. 22 Konstantinápoly	292
XII. (törökből) Temesszük, hogy se az eminek, se a városi bírák a mészárosokat adókkal és szolgálatokkal ne terhelhelessék 1591 Febr. 25	293
XIII. (törökből) III. Mohammed fermánja, mely a mészáro- sokat baradlik alól felmenti. Konstantinápoly 1597 Apr. 13	293

	Lap.
XIV. (törökből) Tezkere a mészárosok kiváltságairól 1598 Jul. 5—15	295
XV. (törökből) III. Muhammed fermánja, mely a mészárosoknak rendkívüli adózással való háborgatását tiltja 1600 Jul. 4	295
XVI. (törökből) Parancs, mely a szegedi bírakat eltiltja, hogy a mészárosoktól eltiltott szolgálatot ne követelhessenek 1601 Jun. 13—23	296
XVII. (törökből) Hücsset Devlet Mirza tatár ellen, ki egy talált gyermeket magának követel 1605 Mart. 30—Apr. 9	297
XVIII. (törökből) I. Achmed fermánja a mészárosok kiváltságairól 1609 Mart. 8—18	298
XIX. (törökből) II. Oszmán fermánja a mészárosok s ezek bírának kiváltságairól a tized, iszpendzse s más adók ügyében 1609 Sept. 9—18	298
XX. (törökből) Tezkere harminczad befizetéséről 1611 Oct. 13—23	299
XXI. (törökből) Fermán másolata, mely megtiltja, hogy catholikusokat a görögök, szerbek s oláhok metropolitája ne adóztathassa. Belgrád 1619 April 16—26	299
XXII. (törökből) Ugyane tárgyban egy másik fermán 1620 Mart. 26	301
XXIII. (törökből) Új berát II. Oszmántól Péter Lázár martalócz részére 1620 Aug. 19	301
XXIV. (törökből) Ali szegedi váli Péter mészárostól árpapénz szedését eltiltja	302
XXV. (törökből) Mektug, mely tiltja, hogy a mészárosok gabona-adás vagy szállítással terheltesenek	302
XXVI. (törökből) A mészárosok folyamodványa gabna-szállítás alól felmentésök ügyében 1621 Mart. 4—14	303
XXVII. (törökből) IV. Murad fermánja a mészárosok kiváltságai ügyében 1624 April 29	303
XXVIII. (törökből) Tezkere, mely a mészárosok háborgatásától a városi bírakat eltiltja 1624 Apr. 29	304
XXIX. (törökből) Tezkere a templom betetőztetésére 1624 Máj. 8—18	304
XXX. (törökből) Tezkere a templom építésére 1624	305
XXXI. (törökből) Tezkere a mészárosok kiváltságairól 1624 Aug. 25	305

	Lap.
XXXII. (törökből) Tezkere a templom kijavításáról 1625 Aug. 15—25	305
XXXIII. (törökből) Temesszük a templom boltívének le- ronthatására 1625 Aug. 28	306
XXXIV. (törökből) Rendelet, mely a mészárosok háborga- tását eltiltja 1625 Aug. 25	306
XXXV. (törökből) A szegedi mészárosok folyamodványa háborgattatások ügyében	307
XXXVI. (törökből) Ahmed jancsáraga elrendeli, hogy egy mesterségétől eltiltott mészáros a czéhbe vissza- állhasson	308
XXXVII. (törökből) Husszain aga megtiltja, hogy a mészá- rosok bírāja egyszersmind városi bíróná is té- tessék s egyszersmind a települők édesgetését ajánlja	308
XXXVIII. (törökből) IV. Murat fermánja, mely eltiltja, hogy a mészárosokat bíróná tegyék vagy őket mes- terségüktől elmozdítsák. Eger 1626 Máj. 7	309
XXXIX. (törökből) Templomjavítási engedély megtagadása 1626 Máj. 7	311
XL. (törökből) Engedély a csanádi erdőben favágásra 1630 Jan.	311
XLI. (törökből) Rendelet, mely a mészárosok terhelte- tését eltiltja két mészárosnak pld. megvédését a méltatlanságok ellen elrendeli 1630 Apr. 11	311
XLII. (törökből) Templom-kijavítási engedély 1632. Máj. 29	313
XLIII. (törökből) A mészárosok folyamodványa hábor- gattatások ügyében	313
XLIV. (törökből) IV. Murad fermánja a mészárosok há- borgattatása ügyében 1634 Máj. 20	313
XLV. (törökből) Templomjavítási engedély 1634 Aug. 25	314
XLXI. (törökből) Rendelet, hogy a jobb módú mészáro- sok házas fiaiktól egy-egy mészárosra eső részt fizessenek 1635 Aug. 15	314
XLVII. (törökből) Templomjavítási engedély 1636 Jan. 10—20	315
XLVIII. (törökből) Mészárosok folyamodványa hűsvágásért járó 30 tallérnyi követelésük ügyében 1637. Ápril 15	315
XLIX. (törökből) Engedély, hogy Tehenes Miklós mészá- ros Szegedre visszajöhessen 1637 Apr. 30	315
L. (törökből) IV. Murad fermánja a szegedi mészá- rosok kiváltságai ügyében 1638 Febr. 26	316

	Lap.
LI. (törökből) Útlevel három barát számára 1638.	
Aug. 3	316
LII. (törökből) IV. Murad fermánja a mészárosok kiváltsága ügyében 1638 Aug. 12—22 . . .	317
LIII. (törökből) Útlevel a barátok számára 1639.	
Mart. 26	317
LIV. (törökből) Templomjavítási engedély 1639 . . .	317
LV. (törökből) I. Ibrahim fermánja mészárosok kiváltsága ügyében 1640 Mart. 4—14	318
LVI. (törökből) Fermán másolata, mely az utazó barátoknak sarczoltatását tiltja 1640 Mart. 3—13 . . .	318
LVII. (törökből) Tezkere a szegedi mészárosok ügyében . . .	319
LVIII. (törökből) Templomjavítási engedély 1640 Máj. 12—22	319
LIX. (törökből) Fernán a mészárosok ügyében 1640 Jun. 12—20	320
LX. (törökből) Tezkere ugyanez ügyben 1641 Apr. 26 . . .	320
LXI. (törökből) Ugyanez kiadva Fülöp guardiánnak 1641 Máj. 3	320
LXII. (törökből) Útlevel egy barát számára 1641. Jun. 10	320
LXIII. (törökből) Útlevel a guardián számára 1642 Apr. 20—30	321
LXIV. (törökből) Útlevel négy utazó papnak 1642 . . .	321
LXV. (törökből) Rendelet, mely szegedi mészárosok fainak atyjok helyébe állását megengedi 1644 Oct. 3—13	321
LXVI. (törökből) Tezkere a szegedi kadihoz, hogy a mészárosok a harács basinak egy-egy tallért fizeszenek 1644 Aug. 5	322
LXVII. (törökből) Folyamodványa a mészárosoknak terheltetésök ügyében	322
LXVIII. (törökből) Mészárosok folyamodványa, hogy közülök városbíró ne választassék	323
LXIX, LXX, LXXI, LXXII, LXXIII. Tezkerék révpenz befizetéséről	323
LXXIV. (törökből) I. Ibrahim fermánja templomjavítási ügyben 1645 Apr. 7—17	324
LXXV. (törökből) Útlevel a guardián számára 1645 April 27	324
LXXVI. (törökből) Templomjavítási engedély 1645 April 27	325
LXXVII. (törökből) I. Ibrahim fermánja a mészárosok kalauzoskodása ügyében 1645 Jul. 25 . . .	326

LXXVIII, LXXIX. (törökből) Útlevelek barátok számára 1646	326
LXXX, LXXXI. (törökből) Engedély kút-betetőzésre 1646	326
LXXXII. (törökből) Mészárosok folyamodványa, hogy ma- goknak bírót választhassanak 1647 Apr. 22	327
LXXXIII. (törökből) I. Ibrahim fermánja a mészárosok ki- váltságairól, s hogy a székállás kívülők más- nak tiltatik 1647 Máj. 26	327
LXXXIV. (törökből) Útlevél szegedi barátoknak 1650 Oct. 6—16	328
LXXXV. (törökből) Útlevél hasonló tárgyban 1652 Febr. 2.	328
LXXXVI. (törökből) Útlevél hasonló tárgyban 1652 Máj. 30	328
LXXXVII. Pálffy Tamás csanádi püspök levele, melylyel a szegedi guardiánt magához rendeli 1652	329
LXXXVIII. (törökből) Útlevél Losonczy Benedeknek és Márton papnak 1654 Máj. 8—17.	329
LXXXIX. (törökből) Musztafa egri basa parancsa, hogy a mészárosok közül városi bíró ne választassék 1654 Oct. 14	329
XC. (törökből) Husszein egri basa parancsa, hogy a mészárosoktól, ha kötelességöket híven teljesí- tik s a dzsiziet megfizetik, ne terheltessenek s dolgaikat maguk intézhessék 1659 Oct. 19	330
XCI. (törökből) Szegedi mészárosok fiainak folyamod- ványa, hogy atyjok helyébe következhesse- nek 1662 Jul. 13	331
XCII. (törökből) Mészárosok folyamodványa kiváltsá- gaik megerősítésére	332
XCIII. (törökből) Mehemet szegedi kadi Sebestyén György- öt mészárossá nevezi ki 1662 April. 30	332
XCIV. (törökből) Kaszim egri basa parancsa, hogy a mé- szárosok dolgaiba saját bírójokon kívül senki se avatkozzék 1662 Aug. 31	333
XCV. (törökből) Útlevél a Palkonyára egy elfogott lóért küldött Magyar Ferencz számára 1664 Sept. 22	334
XCVI. (törökből) Templomjavítási engedély 1665 Mar- tzius 18	334
XCVII. (törökből) Templomjavítási engedély 1665. Jul. 21	334
XCVIII. Pálffy Ferdinánd csanádi püspök a szegedi guar- diant vicariussá nevezi ki 1673 Aug. 6	335
XCIX. (törökből) Tapuname a szegedi barátok által meg- vásárolt rétről 1676 Jan. 7	335

	Lap.
C. Hiacynth csanádi püspök a szegedi guardiánt vicariussá nevezi ki 1676 Sept. 19 . . .	336
CI. (törökből) Útlevel szegedi barátok számára 1678 Apr. 12—22	336
CII. Kéri János csanádi püspök a szegedi guardiánt vicariussá nevezi ki 1678 Jun. 3	837
CIII. (törökből) Engedély a templom kerülője kijavítására 1679 Jul. 12	337
CIIV. (törökből) Bujuruldu, hogy a császári kincstár a várban s nem a klastromban őriztessék 1679 Jul. 12	338
CV. (törökből) Útlevel Szabó Tamás részére 1679 Aug. 8	338
CVI. (törökből) Tapuname a szegedi barátoknak hagyományozott birtokról 1681	339
CVII. (törökből) Hücset a barátoknak eladott szőlő átadásáról 1686 Mart. 13	339
CVIII. (törökből) Engedély, hogy a szyriai katonaság szolgálja a válihoz útazhasson 1086 Febr. 22 . . .	340
CIX. (törökből) Folyamodvány, hogy az útazók a kólostorba ne szállásoltassanak 1686	340
CX. (törökből) IV. Mohammed fermánja, hogy műteszellemeik által a szegedi szerzetesek ellen elkövetett háborgatások megszüntessenek 1686 Máj. 4—14	340
CXI. Telekesi István a szegedi guardiánt vicariussá nevezi ki 1692 Jun. 30	341
CXII. Telekesi István hasonló tartalmú decretuma 1694 Mart. 15	342
CXIII. (törökből) Fetva, hogy a templomfeltörőket vádlók tanuskodását elfogadni nem lehet.	342
CXIV. (törökből) Fetva egy vádolt megkárosítóról	343
CXV. (törökből) Muraszek a kerkaiaknak, hogy egy vízbe fuladt asszonyt eltemessenek 1	343

2) A városi levéltárból.

CXVI. II. Maximilian védlevele a szegedieknek, melyben ezek peres ügyeiben bíróvá Ungnád egri várparancsnokot nevezi ki 1574 Dec. 8	344
CXVII. (törökből) Berát egy hajó vessző és fa vágható-sára 1604	346
CXVIII. II. Ferdinánd megerősíti II. Maximilian védlevelét 1631 Nov. 25	346

	Lap.
CXIX. II. Ferdinánd Szeged kiváltságait és szabadalmait oly mértékben, mint azokkal Buda és Székes-Fehérvár él, megerősíti 1631 Nov. 26 . . .	346
CXX. Eszterházy Miklós nádor Dorozsma és Szentmihálytelek kun pusztákat a szegedieknek árendába adja 1642 Dec. 30	348
CXXI. Szilasi András protestatiója 1648 Szeptemberi pestvármegyei gyűlésen, hogy senki se használja Bánkfalva, Gyikintő, Dorozsma és Szentmihály birtokait.	348
CXXII. Útlevel a magyar királyi kamara részéről, hogy a szegedi követek a passusokon fizetés nélkül át-bocsáttassanak 1653 Jun. 22	349
CXXIII. Rákóczy György parancslevele a szegediekhez, hogy Tóth Jánosnak Százegyház nevű birtokát a szegediek ne háborgassák 1655 Febr. 25 . . .	349
CXXIV. Kamarai nyugtatóvány a szegediek hal- és csizmadóójáról 1651 Jan. 30	350
CXXV. Ugyanaz. 1659 Jun. 17	351
CXXVI. Nádori nyugta a kun puszták árendája befizetéséről 1662 Jun. 5	351
CXXVII. Ugyanaz 1665 Nov. 25	351
CXXVIII. (törökből) IV. Mohammed fermánja, hogy az ehliur-fok átutaztokban ne szállásoltassanak a szegedi lakosokhoz 1672 Apr. 18—28 . . .	351
CXXIX. (törökből) IV. Mohammed fermánja, hogy az eminek a tizedet magok idejében szedjék 1672 Apr. 29	352
CXXX. A magyar királyi kamara védlevele a szegediek részére, melynél fogva őket különös oltalmába veszi s a város háborgatását eltiltja 1684 Apr. 9	353
CXXXI. Kamarai nyugtatóvány a szegediek hal- és csizmadóójáról 1680 Jul. 13	355
CXXXII. A királyi kamara parancsa, hogy a szegediek adójokat minél előbb beszolgáltassák 1685 Mart. 23 . . .	355
CXXXIII. Kamarai nyugtatóvány a szegediek hal-adójáról 1685 Oct. 31	356
CXXXIV. Eszterházy Pál nyugtája a kun puszták adójáról 1685 Növ. 5	356
CXXXV. (törökből) Szegedi ráják folyamodványa a szegedi várbeliek ellen, kik Ozman egri basa sergének állítólagos ellátását követelik 1686 Jun. 17 . . .	357

	Lap.
CXXXVI. A szegedi cs. k. tisztartói hivatal a szegedi városháza helyét a községnek adományozza 1698 Jan. 31	357

V. Halas.

I. (Törökből) Tezkere a bajai kadinak, hogy a halasiak a tized, iszpendzse, bündij, bírság s egyéb tartozásaikra nézve tizedfizetésre megalkudván, az eminek és szubasák se az ők sem pusztáik ügyébe ne elegyedjenek 1686 Jun. 7	361
II. (törökből) Hadzsi Ibrahim szegedi veli temesszüikje, hogy a halasiak hajók s tombászok vonására ne köteleztessenek 1637 Sept. 30— Oct. 9	362
III. (törökből) IV. Mürád fermánja, hogy a halasiakat szefine-, tombász- és sajkkavonásra ne kényszerítsék 1638 Oct. 10—20	363
IV. A Garan melletti Szent Benedekről nevezett convent levele, hogy Vadászi Pál Orgován, Fél-egyház stb. puszták birtokába beigtattatott 1649 Jun. 7	364
V. Veselényi Ferencz, Agárdy András, Tornai Mihály és Cséh Mihály több Soltmegyében fekvő pusztát adományoz 1657 Sept. 4	364
VI. (törökből) Bujurildi, hogy a halasiakat a mirmiránok, szubasák, ehliurfokne háborgassák 1666 Nov. 2	365
VII. (törökből) IV. Mohammed fermánja, mely a ser, kanun és defter-ellenes báránytizedeket s más zsarolásokat jelesül a 100 akcsi fizetést eltiltja 1669 Jul. 30— Aug. 8	365
VIII. (törökből) Bujurildi, mely a bajai ämineket hajóvonás czím alatt gyakorolt 80 tallér zsarolásról eltiltja 1670 Máj. 31	367
IX. Kis Dániel mentegődzik, hogy Agárdi Andrásnak és Hamari Istvánnak nem fizetett, s asszonyának fizetni ígérkezik. Halas 1670 Jun. 3.	367
X. Jarmi András nyugtája a halasiak 1669. és 1670-diki adójokról Bogdány 1670 Oct. 21	368
XI. Cseri István nyugtatványa portapénz befizetéséről 1670 Oct. 22	368
XII. Nyakas Pál nyugtatványa 166 tallér adó-befizetéséről 1672 Febr. 26	368

XIII.	Tormay Imre több pusztát elzálogosít 300 tallérért Kúti Istvánnak s nejének Korpona 1672 Mart. 18	369
XIV.	Leopold császár a Tornay Mihály által elzálogosított pusztákat, minthogy a birtokos magva kihalt, Hamar Istvánnak és nejének adományozza 1673 Máj. 6	369
XV.	Kis Mihály és Kovács Mihály levele Cseh Mihálynénak, hogy ők a 100 tallért Hamar Istvánnak minden évben megfizették s a Kovács János által ígért paplant is annak adták át 1674 Aug. 13	369
XVI.	Nyakos Péter nyugtája adóbefizetéséről 1674 Oct. 22	370
XVII.	(törökből) A pandur akcse szedését eltiltó parancsa Ali budai basának 1676 Február 10	370
XVIII.	Csery István nyugtája adórestantia befizetéséről 1680 Apr. 26	371
XIX.	Sövényházy István nyugtája az 1679 és 80-dik évi 200 magy. frt. adóról 1680 Dec. 12	371
XX.	Kátai . . . nyugtája 24 aranyról s egy pár csizmáról Tirnaviae 1681 Apr. 11	372
XXI.	Horvát Sámuel nyugtája a halasiak 1681-dik évi adójáról, melyet Krompay Holló Zsigmond részéről fizettek. Fülek 1681 November	372
XXII.	(törökből) Tezkere dzsizije befizetéséről 1681	373
XXIII.	(törökből) Tezkere kjöprüiakcse befizetéséről 1682 Máj. 17	373
XXIV.	Jármí András követelését a halasiakon sürgeti 1682 Sept. 20	373
XXV.	Jármí Miklós nyugtatványa adófelszedéséről	374
XXVI.	Nyakas Péter levele, hogy a halasiak bizonyos adónyugtákat küldjenek fel, mert ő annyi adót nem vett fel, a mennyit a halasiak állítanak 1682	374
XXVII.	(törökből) Tezkere árpa-, széna-, fa- befizetéséről 1683 Mart. 16	375
XXVIII.	Parádi M. engedélye bizonyos tilos földek szabaddossá tétele felől 1683 Apr. 23	375
XXIX.	Mocsári Balázs nyugtája 55 frt. adóról 1683 Máj. 22	375
XXX.	IV. Muhammed hükmje, hogy a halasiak ingyen takarmányt, élelmi szereket, róka-, tehén-bőrt,	

	Lap.
kést, rendkívüli fizetéseket ne tartozzanak adni a vladikáknak 1683 Jun. 16—25	376
XXXI. (törökből) IV. Muhammed fermánja a zabtik zsarolása s az ehliurfok ighen takarmány, élés és élelmi szerek követelései ellen 1683 Jun. 16—25	377
XXXII. (törökből) Muhjeddin bajai kadi a halasi bírónak felküldését rendeli 1683 Sept. 21	378
XXXIII. (török) Tezkere a halasiakkal élelmezési szerek ügyében kötött egyezkedésről 1684 Mártius 18—28	378
XXXIV. (törökből) Tezkere a halasiaknak gabnavásárlására adott pénzről 1684	378
XXXV. (törökből) Tezkere a tartozott gabna beszoigáltatásáról 1684	379
XXXVI. (törökből) Tezkere a jankováciak dzsiziéjéről 1684	379
XXXVII. (törökből) Tezkere a halasiakkal kötött egyességről 704 zsák árpa s buzának Budára szállítása ügyében 1685 Jan. 12	379
XXXVIII. Horvát Gergely nyugtája 48 aranyról, melyet neki Vadász Ferencz halasi árendátorai lefizettek 1685 Jun. 28	380
XXXIX. Mocsári Balázs a halasiaknak három évi adót nyugtatványoz 1685	380
XL. Farkas Gergely és Tegzes Gergely levelök, hogy 17—17 ökrükre Vuxa Mihály szabadon kérhet fel pénzt 1685 Aug. 14	381
XLI. Karczag György, Pálfi István, Horvát András és Tálás Miklós levele, melyben, ha elégtételt kapnak a halasiaktól némü némü szótfogadatlanságokért, pártfogásukat ígérük 1685 Sept. 12	381
XLII. (törökből) Tezkere Domonkos Daniné megvizsgálásáról 1685 Oct. 27	382
XLIII. (törökből) Tezkere düjün hakki befizetéséről 1686 Febr. 25, Mart. 25	382
XLIV. (törökből) Tezkere Hagados Gyurka paráználkodási ügyében 1686 Febr. 25, Mart. 25	383
XLV. Brantner Franz Sig. nyugtája 3000 frt adóról. Kecskemét 1686 April 17	383
XLVI. A váczai püspök árendáját eladja a halasiaknak 1686 Jun. 11	383
XLVII. Laczkovics István levele, hogy az árendát nem Katona uramnak, hanem a városnak adta el 1686 Jun. 14. Gács	384

	Lap.
XLVIII. (törökből) Izin halasi munkásoknak 1686 Jun. 23 Jul. 21	384
XLIX. Följegyzése azon károknak, melyeket a halasiak földesuraik által szenvedtek 1682, 1684 és 1685. években	384
L. (törökből) IV. Muhammed fermánja a halasiak- nak, melyben a legelőbér követelése eltiltatik 1686 Jul. 22—31	387
LI. Báró Swert a halasiak közül egyet mindaddig ma- gánál tart, míg a 300 aranyat le nem fizetik 1686 Nov. 5	387
LII. Daróczi István nyugtatóványa 25 arany adóról 1687 Jan. 7	388
LIII. Györi Kálmán Mihálynak 200 tallér adósság ka- matostul kifizettetik 1687	388
LIV. Rensing levele, melyben a halasiakat fenyegeti, ha tartozásaik lefizetését tovább halasztják 1687. Aug. 9	388
LV. Murtuzán aga a halasiaktól régi tartozásuk meg- fizetését követeli 1687 Aug.	389
LVI. Rensing egy halasi embert Kecskemétre rendel 1687 Nov. 8	390
LVII. Rensing a halasiak 1686 és 1687-iki 5986 frt. adóját nyugtatóványozza 1688 Febr. 27 . . .	391
LVIII. Daróczi István nyugtája az 1688-iki 25 arany adóról 1688 Mart. 29	391
LIX. Rensing nyugtája az 1687 és 1688 évek egy-egy részére eső adóról 3114 ftról 1688	292
LX. Rensing nyugtája a halasiaktól adóban fizetett 57 ftról 1688 Dec. 19	392
LXI. Daróczi István nyugtája adóról 1688 Dec. 30 .	392
LXII. Rensing nyugtája 45 és ftról, továbbá 55 német ft adóról 1689 Febr. 2	393
LXIII. Rensing nyugtája 364 ft quártélypénzről 1689. Febr. 28	393
LXIV. Lang Ádám nyugtája 1250 frt adóról. Buda 1690 Máj. 26	393
LXV. Sötér Ferencz nyugtája a palatinus számára járó taxa befizetéséről 210 német ftról. Pest 1691 Febr. 5	393
LXVI. Szöcs János a halasiakkal hadi adóra nézve meg- egyező 1691 Apr. 25	394
LXVII. Leopold védlevele a halasiak számára katonai zsarolások ellen 1691 Máj. 30	394

	Lap.
LXVIII. Sötér Ferencz nyugtája a salva guardiánért járandó pénz befizetéséről 1691 Jun. 10 . . .	396
LXIX. Balla nyugtája a salva guardiáért járandó díjról 1691 Jun. 10	396
LXX. Sötér Ferencz a halasiakat a palatinus számára fizetendő taxájokról nyugtatványozza 1691. Jul. 17	396
LXXI. Sötér Ferencz nyugtája a halasiaknak, hogy portojukat befizették 1692 Febr. 15	397
LXXII. Vattay János levele a halasi privilegiális levelek ügyében	397
LXXIII. Eszterházy Pál levele, melyben adatok szerzését sürgeti arra nézve, hogy Halas kún város 1692 Aug. 15	397
LXXIV. Szeged város bírása és tanácsa bizonyítja, hogy Halas kun város 1692 Sept. 9	398
LXXV. Leopold császár menedéklevele a halasiak részére. Bécs 1693 Febr. 12	398
LXXVI. Sötér Ferencz inti a halasiakat, hogy a tanács ellen fel ne támadjanak, különben bírságot fizesnek, s meg fognak lakolni 1693 Máj. 4 *) . . .	398
LXXVIII. Hamar István Fejértó, Balota, Rekettye, Füzes és Eresztő nevű pusztákat 600 rényes forintért a halasiak birtokába bocsát át. Pest 1694. Dec. 5	399
LXXIX. Jegyzéke a halasiak fizetésének, melyet a gabnárhoz tettek az 1695. évben	400
LXXX. Sötér Ferencz nyugtája a halasiaknak, hogy károk, mely a gyulai török kivitelekor rajtok esett, meg van térítve 1696 Márt. 26	401
LXXXI. Sötér Ferencz nyugtája, hogy a halasiak 13 mérő kását beadtak 1696 Apr. 18	402
LXXXII. Eggartner János András nyugtája, hogy a halasiaktól 204 akó bort és 216 font húst vett, melynek árát lefizetendi 1687 Mart. 25	402
LXXXIII. Demartigny Károly nyugtája, hogy egy leszúrt katonáért a halasiakon semmit sem követel 1697 Jun. 24	403
LXXXIV. Kmetth István nyugtája, hogy a halasiak a palatinus számára két tehenet adtak borjastul. Kis-Mártony 1697 Oct. 22	403

*) A LXXVII. számú sajtóhibából kimaradt.

	Lap.
LXXXV. Savoyai Eugen menedéklevele a halasiaknak .	403
LXXXVI. Sötér Ferencz nyugtája a halasiaknak 199 frt és 65 pénzről. Pest 1698 Nov. 26	403
LXXXVII. Eszterházy Pál tudósítja Sötér Ferenczet, hogy egy meghalt halasi juhász marháit hajtassa Sárvárra 1698 Dec. 13	404
LXXXVIII. Nagy Péter levele, hogy Hajmási Mihály juhái szabadon járhasanak a kun földön 1698	404
LXXXIX. A) Libenberg Károly kérdi a halasiaktól, hogy Hacsi Marso töröknek meg akarják-e fizetni 50 aranynyi adósságukat? 1699 Sept. 12	405
B) Halasi Dávid János és Kis Mihály 50 aranyat kér kölcsön Hacsi Amhettiül 1699 Sept. 12	405
XC. Bakó Ferencz részére eszközölt tanuvallatásból kivonat 1752	406
XCI. (törökből) A bajai molla figyelmezteti Szelim ef- fendit és Achmed agát, hogy a halasiak őket zsarolásaikért fel akarják adni	409
XCII. Hadzsi Ibrahim szegedi veli megtiltja, hogy a ha- lasiaktól evező munkások követeltessenek	410
XCIII. Halasiak tartozását sürgeti Ali bajai mollah	411
XCIV. Halas városából minden porta után 7—7 munkás Bajára rendeltetik	412
XCV. Mahmud kethuda tezkereje árpaliszt beszo- láltatásáról	412
XCVI. Tezkere ajándékgabona beszo- láltatásáról	412
XCVII. Musztafa topesi aga a zálogban Halason maradt holmijaiért küld	413
XCVIII. (új görögből) Juhok elvitetéséről	413
XCIX. Tönke János, Bányai János és Juhász Mihály a szabadkai két Musztafának sarczában 300 tal- lért, 70 kalpagot, 70 csizmát, 70 vég abát, 10 tört, egy vég granátot vesznek fel. . . .	413
<i>Tartalom . . . . .</i>	415
<i>Tárgymutató . . . . .</i>	447
<i>Török szavak tára . . . . .</i>	461

TÁRGYMUTATÓ

A II. KÖTETHEZ.

I. Adók.

A.) Magyaroknak.

	Lap.		Lap.
		Ném. impositio 1688-b. 164, 179, 180, 185	
		Duglásnak 1684	117
		sereg impositiojának beadását	
Abrakpénz befizetésére felszólítás	69	sürgeti Karaffa 1685	129
generál képének	74	Pásztorma magyaroknak	60, 151
kiszolgáltatására Badeni Lajos		Portapénz Halason: 1683	357
parancsa	194	1683, 84, 85	380
Árpa a lothringeni herczegnek	122	1690	393
Túrra	87	Portio Halason Rensing kezébe	
Apáczák adaja	158	adatik	391, 392, 393
Asztalpénz biztosoknak 1687	151	Portapénz Budára 1687	151, 152
Búzafigetés Túrra 1861	87	1688	164
Derék-árenda: Fűlek 1676-ban 216		fizetésre felszólítás 1674	4
tallér	21	1683	110
N.-Szombat 1678-ban 111 arany	53	Fűlekbe 1678	60
1679- " 108 "	72	1680	81
1680- " ugyanaz	81	1681	87
1681- " ugyanaz	87	1682—83	99
1682- " ugyanaz	99	Adó a halasiak részéről földesu-	
Vác 1687-ben 112 arany	153	raknak: 1669, 1670, 1672	368
1688- " ugyanaz	164	1674	370
Derék-árenda: befizetése sürget-		1678, 80	371
tetik	115	1681	381
halasiaktól a váci püspöknek		Quártélypénz befizetése sürgettet.	108
1681-ben 24 arany	372	ugyanaz	117
1685- " ugyanaz	380	ugyanaz	131
1686- " 10 arany	383	ugyanaz	133
Dézsma (I. derék árendát)		Szénaimpositio befizetésére felszó-	
a körösieknek 1699-ben árendá-		lítás	68
ba adatik	217	Fűlekre 1678	60
Hal-adó a szegediektől a kamarára		Taxafizetés nemesei által:	
1657-ben	350	felszólítás rá 1672	4
1659- "	351	1684	117, 123
1668- "	355	1685	127, 132
1685- "	356	Taxafizetés a nádor számára Ha-	
Insurrectionalis pénz befizet. sür-		lason	393, 396
gettetik	122	Tehén a fűlekl viczekapitánynak	73
Német impositio 1684—85-ben 140,	143	Túrra	87
1687-ben	151, 153	Zabimpositio Fűlekre 1678	60
		Városházától Keglevicsn. 59, 72, 81, 87	

	Lap.		Lap.
B) Töröknek.		Kulluk	292
Adóbefizetését sürgeti a nazur . . .	140	Mézajándék	20, 58
Árpa	18, 58, 96	Nazurbégnek summa-fizetés 1676-	
hordásra parancs	68, 112	ban 1450 tallér	17
A'ser	260, 308	1678-ban 1650 tallér	58
Baradlik	294	1679- " 1450 "	71
Bedel asrj.	101	1680- " 1450 "	80
Buzakivánat eltiltatik	50	1681- " 1450 "	86
Cserekhorlik	289	1682- " 1800 "	151, 159
Csift bozán reszm (aratási bér,	266	16 8- " 1937 "	163
Csifti reszm (földadó)	290	Nazurbég: összege 1682-ben 1800 t.	102
Darutoll l. vajda ajándékát.		Nazurbégnek summafizetésre uta-	
Dézma	113	sitások	160, 161, 173
Dijet	41, 53	Palánkfa-hordás	19, 221
Dzsizije	38, 260, 331	Pentelére 1681	92
Dserime	53, 319	Bndára 1683-ban fizetés mellett . .	114
Dserime, dsinajet	361	1685- "	133
Élelemhordási parancs	219	Papucspénztől " czédulaváltság . .	93
Élelem zsarolása tiltatik	118, 126, 376	Papucspénz l. szubasák és nazurb.	
Fagygyu a pesti mecsetekre	97	Pásztorma	19, 58, 71, 96, 221
Fakivánat a tolmácsnak megtiltat.	32	Pásztormadíj	289
Fahordás	95	Resam	309
Fahordásra parancs 68, 69, 105, 119,	120	Reszm	309, 310
Fahordatásra a szubasa sürgettetik	223	Reszdije eltiltatik	35
Fa-, szénazsarolás eltiltatik . . .	226	Rókabőr l. vajda ajándékát, ezen	
Gabna l. ködvelek		kívül	376
Gerenda l. vezért	97	Rüszümi sahín sahije	260
Gyapju	20, 50	Rüszümi urfije	286, 295
kivánat eltiltatik	51	Rüszum	293
Hakk reszm	37, 305	Salétrombeszolgálás Budán 18, 71,	
Harminczad behozatalát a nazur		80, 86, 93	
sürgeti	77	Sajt l. vajda ajándékát.	
Hajóvonásért a halasiai 80 tallért		Summafizetés elleni rendeletek . .	38, 51
fizetnek	367	Szálghun	289
Hukuk	293	Szappan	18
Hukuki serije	286	Szarahornság	37
Hukuk ü rüszum	377	Szefer forint	298
Iszpendzse	38, 296, 309, 327, 361	Széna l. fát hordásra parancs, ezen	
Kapupénz	80	kívül	120, 222
Karácson-ajándék	90	Szerfi reszm	32
Karakulluk	286, 287, 292, 294, 312	Teklif 30, 35, 37, 50, 286, 287, 290,	
Kés	20, 58, 86, 94, 376	292, 303, 314, 322, 327	
Kharadzs	296	Tekalifi sakka (rendkívüli adózás) .	290
1676	18	Tekalifi urfije ve sakka	2, 8, 309
1678	58	Tizedpénz	20, 51, 95, 296
1679	71	Tyúkhordásra parancs	105
1680	80	Üzü akese	312
1681	86	Üzü	297
1682	93	Zsák	96
1687	151	Vasszeg	20, 72, 97
1688	163	Vaj	20, 58
befizetését sürgető rendelet . .	75	Vajda ajándéka	18, 86, 94
Khidmeti bedel (vajda ajándéka) 85, 86		eltiltatik	31

II. Puszták.

A) Magyaroknak.

	Lap.
Alberti 1687	156
Besnyő Bertóti István 1679	73
u. a. és Ócsai Farkas Pál 1680	81
Czibakháza Keszi István 1681	88
Irsa 1687	156
Kara és Lajos 1672 Andrási Mikl.	7
1676 u. a. 50 tall.	16, 22
1678 ugyanaz	60
1679 ugyanaz	73
1680 ugyanaz	82
1681 ugyanaz	88
1682 Eszterházy D.	100
Kocsér 1693 nádor	202
Lajos szolgabiráknak 1678	60
Eszterházy 1687	153
1688 ugyanaz	164
1692 nádor	196
1693 nádor	202
ügyében a kamara levele	84
Mike Buda 1676	33
1687	156
Mizse 1687 Eszterházy	153
1688 ugyanaz	188
1692 nádor	196
1693 nádor	202
Pótharasztyán statutiót illető le- velek kiadása	204
Szentmihály 1676-ban	22
Kecskemétiak 1678	60
Törtel 1692 nádor	196
1693 nádor	202
Vatya 1674 Monaki István	11
1676 ugyanaz	22
1678	60
1679	73
1680	81
1681 Eszterházy Zsigmond	85, 88
1681 Monaki István	88
1682 Eszterházy Zs.	99
1682 Monaki István	100

B) Töröknek.

Besnyő 1678, 26 tallér	59
1679, 37	72
1680, 39	80
1681, ...	87
1682, ...	98
Czibakháza 1681. Látó fia	87
Czinkotaiak rétje 1681	87
Kara 1676 Nazur	21
1678 Szálló zga	59
1679 ugyanaz	72

TÖRÖK M. K. EML. 1-2-

	Lap.
1680 ugyanaz	81
1681 ugyanaz	87
1682 Csömbörcsi	98
Lajos szolnoki vajda 1676	21
ugyanaz 1678	59
" 1679	72
" 1680	80
" 1681	87
" 1682	98
Mike Buda 1682	98
Pótharasztya 1676 nazur tihája	21
1678-ban 25 tallér	59
1679 Budán	72
1680	80
1681	87
1682	98
Vatya Pesten 10 tall. 1676	21
1678. 11 tall.	59
1679. Izsop aga ugyanannyi	72
1680. u. a.	80
1681. u. a.	87
1682. aga fia	98

III. Egyetemes tárgymutató.

A.

Abdi aga l. sarcz.	
Adet (szokás)	286, 295
Adhname	301, 319
Adományozás, városi teleké Sági Jánosnak	56
Adóért megintés a halasiaknak	373
Adósság kifizetése	137, 158
Adósság töröknek 3, 6, 136, 159, 162, 405, 411	
Agák.	
harácsszedő	58, 86, 94
szolnoki	94
sz.-miklósi	94
kevi zabti	268
szerdár kalocsai	278
seregbeliek	372
Agár Szőcs Jánosnak	88
Dóriának	164
Ahd (szerződés)	316
Ahmed I.	298
Andrásy Miklós jászkun kapitány	7
Arpalik	313
Ajándék deákoknak l. városházi kiadásokat.	
külföldi egyetemekre menők. 73, 165 magyar rendre . 60, 73, 75, 152, 164 Nagy Istók szabadulásására	73
tartozás befizetésére felszólítás	355
töröknek	18, 58, 71, 94

	Lap.		Lap.
B.			
Babád	229	Szöcs Demeter szolgáláért 1676	18
Ballassy Ferencz	76	tömlőcztárság bíróért 1678	58
Basák, budaiai.		Sikrai Ilona szolgálóért	86
Abdehrahman	276	beszedése a városházára	87, 95
Kara Mehemet 1684	119	tilalmasban talált juhokért	96
Juszuf 1584	290	templomban kincskeresésért	235
boszniai	99	Birság városházától:	
Basák, egriek.		Alkocsmárosság	23, 61
Ali 1674	11	Bikapénz	23, 61, 74, 88, 101
Szinán 1676	18	Biró nem tévés	155
hercegovinai	98	Esküvőpénz	23, 88
sziliszariai	98	Salétrom nem vonás	74, 88, 101
temesvári: Dsafer	157	Táborba nem menés	101
Bécs	113, 119	Tilalmas	23, 61, 88, 101
Bég, Szegeden fejadó. beszédő	289	Bitangfizetés töröknek	18, 86, 93, 95
Béhidolás 1672-ben	11	Bizonnyitvány Glückberg ezredes-	
1662- "	260	től elfogott kőrösiek mellett	216
Berát	6, 301, 346	Bocsonád	269
Birá, halasiak 1636. Tegzős János	361	Bocskay István	291
nagykőrösiek 1673. b. Jó Máté	8	Billü basu	378
1674. Erdős Mihály	12	Bolük basi	362
1675. Beretvás István	14, 17	Bongorbuzafőzés	94
1676. Bubori Balázs	16, 24	Borítal: kuruczok 1676	22
1677. Fruttus Gáspár	55	1681	88
1678. Szemere Pál	62	németek 1686	147
1679. Oláh János	71	1685	182
1680. Sági János	83	törökök 1680	80
1681. Sánta Balázs	86	1682	104
1682. Szörös András	93	Borküldés erdélyi fejedelemnek	100
1683. Beretvás István	109	Szöcs János ujjvári kapitánynak	88
1684. Urházy Péter	118, 126	Tökölnek	82
1685. Szemere Pál	135	Wesselényi Pálnak	82
1686. Dúzs István	149	Borravalót az utazó szerzetesektől	
1687. Seres Márton	154	venni tilos	318
1688. Karai Ferencz	163	Bosnyák Judit	89
1693. Karai Mihály	200	Bugyi	230
1694. Kara István	208	Burjunt	96, 119, 315, 330
1696. Vas Mihály	205	Büntetés városi hatóság által	214
szegediek, 1624. Sági Márton	305	Buzahordásra a dömsödieknek pa-	
1679. Dohár Mihály	338	rancs	272
Birság magyar rendre:			
Bujáki Andrásnak öcsese meg-		Cs.	
ötletéseért	60	Császár juhái isztringája	96
Kuruczoknak verembe es. lóért 88,	100	Csátharasztya	96
ökör kiváltására	163	Csauz:	
tolvajságért	152	diván	94
Birságszedés a bün tisztába hoza-		Handán követelése eltiltatik	49
tala előtt tilos	53	kajmakamé, zsarolása eltiltatik	259
a hajduk megöléseért tiltatik	41	kuruczajtó	71
a történetes halállal kimultakért		vezéré	98, 90
tilos	52	Csetedzsl l. dzsetedzsi.	
Birság töröknek:		Csizma	152
Gólya Mihók haláláról 1672		sárga karmazsin	153
		varratás török által	220

	Lap.		Lap.
Comissarus 1. nemes birtokosok.		Eszterházy Zsigmond	100, 127, 184
bajai	152	Excommunicatio	243
Csokás	145		
Csorbadzsia	114	F.	
Czegléd	115, 255	Fermánok Dömsödre	272, 273, 376, 377
D.		Halasra	363, 365, 376, 377, 387
Dabas	259	Körösre 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38,	39, 40, 50, 51, 53 54
Darutoll 1. vajda ajándékát.		Szegedre 294, 295, 298, 301, 303,	309, 313, 317, 318, 324, 326,
követelése eltiltatik	37	327, 340, 251, 352	
Debreczen: a menekült jobbágyok		Fetvák	67, 101, 223, 342, 343
rejtegetése tiltatik 1688	175	Fejtő	73, 82
pecsétcsináltatás	152	Földesurak Halason és pusztáin	364, 369
Defterdár 1. nazurbég.		követelésük behajtását eszk. 383, 384	
Diós-Győr	60	Földesurak Körösön: Forgács Si-	
Dohány	71	mon	178
Dserdebasi	30	Keglevics Ádám	200, 208
Dsetedzsi	157, 276	túltságos követelése	201
E.		a megyei hatalmaskodás ellen	
Ecsed	97	oltalmat ígér	202
Egyház 1. templom.		Keglevics Miklós	44, 195, 238, 242
Ehli urf	366, 377	Hamvai Ferencz	236
Ehli urf szállásolással nem terheli		Rákóczy	159
a szegedieket	351	Szintay Márton	227
Eladása egy teleknek az ekklézsia		Folyamodvány a defterdár zsaro-	
számára	150	lásai ellen	89
egy mezei kertnek	244	a pénznek a folyó értékben el-	
Elpusztulása egyes helységeknek.		vételére	101
Kécske	89	karácsonyi ajándék megtiltásár.	90
Elszéledése a dömsödieknek tiltat.	259	török foglyók kiváltására adan-	
körösieknek	275	dó segélyre	225
Eman kjağidi (menedéklevél)	259	raboktól segélyadásra	224
Emin kevi	282	török kalmár követelése ellen	66
szegedi mészáros mesterségétől		Forgó	22
eltilt	308	Füge	73
révpénzt a szerzetesektől ne ve-			
gyen	319	G.	
szegedi a tizedet maga idejében		Gázi	320
szedje	352	Gázik penteleiek	320, 409
Emr (rendelet)	292, 364, 365, 376	Gellért hegye	94
Erdőbérlet Gombán	71	Gyöngyös	103
Mizsén	196	Gyöngyösi jobbágy nejét vissza-	
Esküformái körösi titztviselőknék.		követeli	47
Hadnagyé	248	Gyürki Pál	100
Vásárbíróé	249		
Utczatizedesé	249	H.	
Csaplárosé	250	Hadnagyok:	
Sajtos és borsosé	250	nagykörösiek	21
Kapusé	250	Lakatos András kurucz	22
Jegyzőé	251	Ádám Márton	53
Tisztartóé	251	Szalánzi kurucz	74
Mészárosé	252	parasztoké	270
Szőlőcsőszé	252	Hadjárat költségei:	
Eszterházy Pál	356, 397, 404	magyar 1676	22
Eszterházy Miklós	348		

	Lap.		Lap.
magyar 1693	73	pozsoni	81, 84
1682	100	Kassa	60, 100
török	98	Kassai generalis	61
Hakim	295	Katonák fogagdtattak	
Halas	359	Fekete által	60
harácsot Egerbe fizeti	390	Püspök Kéry által, hogy Czeglé-	
Halott után pénzszedéstől a kadia		den megvegyék az árendát	115
eltiltatik	54	Katonáknak sarkantyú	22
Három várostól Murtezán bég fát		csat	22
kér	69	csizma	88
Három várost a nazur inti, hogy		foszlányra	60
elcsapott tihájának ajándékot		kapcza	60
ne adjanak	104	Katonák	73, 74, 82, 146
Három várost elveszített török lo-		Csont Istók és társai zsarolása	269
vak felkeresésére szolítják fel	108	Halasra adófelhajtásra küldet-	
Három város kocsiadása	109	nek	381, 383, 384, 385
Három város hátrálékát sürgeti Wi-		Kékkői huszárok	181
mesperger	197	Kis Istók lova meglövéséért fize-	
Három város a halottak ügyében		tés	73
Budára hivatik	219	Kismartonosi	73
Három város ítélete Pap Pált a se-		Konya András	60
natorságból kirekeszti	247	Majzik Mihály	82
Hajduk összecsapása gazikkal	271	Rácz Eliás	60
Hajmane	32	Rácz István hada	22
Hajmane jobbágyok kivitele eltil-		Runka György	34, 42, 46, 47
tatik	33	végházbeliek zsarolásai	141
Hajók, törökök Dömsöd mellett	282	Kávé	20
Hajóvonástól a halasiak felmen-		Kécskeiek dsizije fizetése	38
tetnek	363, 365, 367, 411	Kecskemét	77, 106, 113, 140, 336
Hiaczint csanádi püspök	386	Kecskeméten zárda	76
Hirmondás magyaroknak	103	Keglevics Miklós l. földesurak.	
Hirmondásra jutalom kitűzése	274	halála	195
Hirmondás töröknek 20, 105, 125,		Kelie (czella)	319
145, 146, 277		Kéri János váczai püspök	87, 115
Horvátok zsarolása	163	csanádi püspök	337
Hüdserat	324	Kevi sziget	260
Hüdset	287, 297, 340, 341	Kiegyezés Beretvás János és test-	
Hükm	376	vérei közt a spáhi és magyar	
I.			
Ibrahim I.	324, 326, 327	földesur hatalma kirekesztés.	239
Inárcsi részeknádoni adománynyal		a hatalmasokkal	225,
Oláh Mihálynak adatnak	232	Halason a tizedfizetés iránt	362
Insurrectioja kőrösieknek	110, 122	lévai Horvát Geczivel	22
Iskolának N. Kőrösön telek ado-		török urakkal	67
mányoztatik	246	Kitabi serie	339
Iszkeledzsi basi	323	Kocsik adása sürgettetik török ált.	109
K.			
Kadi Mehmed dervis	299	Kocsik követelése a dömsödiektől	
Kaimekám szegedi, vajda	315	eltiltatik	261
Kalendárium	88	Könyvvásárlás	60
Kalpag zöld	164	Körlevelek törököktől 68, 75, 104,	
Kamara	28	105, 109, 112, 113, 114, 115,	
német	81	116, 125, 133, 140, 219	
		Körlevél a községbiákhoz beme-	
		nésekre	116
		a megyei gyűl. megjelenésre 122, 123	

	Lap.
a kvártélypénz ügyében . . .	131, 133
Eszterházy Zsigmondtól a hódoltság megmaradása ügyéb.	127
Pest megyén a közügyigazgató előtt megjelenésre . . .	83
Követ Forgácsoké megyegyűlésre	179
Követek Körös városától:	
Bécsbe Tolvaj Ferenczhez	164, 165
Bécsbe	165, 166
Erdélyi fejedelemhez Túrta .	73
Fülekre I. magyar rendi költségeket.	
Karaffához	153
Kecskeméten generalis congregatióra	153
Kecskemétre	165
Losoncra megyegyűlésre . . .	153
Lothringeni herczeghez . . .	153
Országgyűlésre	153, 154
Pozsonba	73, 82
Sopronba nádorhoz	87
Teleki Mihályhoz	74
Tökölihez	100
Veteránihoz Jánoshidján . .	153
Kunsági paraszt hadnagy	108
puszták állapotja a török alatt .	406
puszták bérbeadása szegedieknek.	348
puszták bérelésére felszólítás .	134
Kuruczok	21, 88
Nagy István	88, 100
Kuruczoknak bor	88
nyereg	88

L.

Legelőbért a töröknek az fizet, a ki tizedet nem ad	387
Letelepedés Nagy-Körösön	39, 176, 230
Letelepedés Szegeden	309
Levélhordozása a szegedi mészárosoknak:	
Belgrádba	288, 289, 303, 311
Budára	287, 288, 296, 303, 304, 311
Egerbe	288, 289, 296, 303, 304, 311
Erdélyből	388
Temesv.	288, 289, 296, 303, 304, 311
Zombor	304
Levélküldés Tatába 1676 Sós István ügyében	22
Levélváltás losonczy szolgabírák ellen	80
Liszthi János	345
Lovak magyaroknak: Bélteki Pál alispánnak	100
derék árrenda mellé 1676 . . .	21

	Lap.
Gr. Tökölinek 1679	74
Okcsin Mihálynak	100
Pozsonyban két csikó	84
M.	
Mahfli kara	304
Mahfli serieje	293, 334
Ma'li padisahi	338
Malozsa szőlő	60, 73
Manumissziója jobbágyoknak:	
Beretvás István	238
Csátai Nagy János	242
Oláh Mihály	227
Szabó János	178
Sáfár István	233
Szörös András	44
Szivos János	236
Jó Máthé	242
Martolosz fizetése	301
Maximilian főherczeg	256
Mayláth Miklós közügyigazgató .	83
Medslisz	319
Medsliszi serieje 49, 70, 84, 307, 309,	321, 411
Méhser	20
Mektub (levél)	302
Mértékek: hara	71
kőből	88
oka	20, 28, 71
Mesterhozatal Debrecz.	23, 61, 89, 152
Mester Vaji M. külföldi egyetemre szádékozván, segélyt kér	78
Mészárosok Szegeden:	
adója tized, harács, iszpendzse .	296
a harácsbasinak fejenként egy tallér adnak	322, 223
árpapénzt s kocsit nem adnak . .	302
bírája dzsizijét nem fizet.	288, 299
földadó követelése tőlők eltiltatik	290
futárokat kalauzoltak	326
gabna nem adás háboru idején .	303
hadseregszámára adott hus viszszerterítése	315
bíróválasztási joga megerősítettik	291, 327
hírhordása	294
hogy a fiuk atyjuk után következzenek	321
kalauzolják a mozlim serget . . .	288, 294, 306
levélhordásért kiváltságos	286,
287, 299, 302, 306, 330, 331, 333	
számának lepadása 296, 307, 309, 311	
székállási joga	328

	Lap.		Lap.
pásztormadijt nem fizetnek . . .	289	perében a dömsödiek vallomása	278
teklifet fizetnek fiaik után . . .	314	perében levele a kőrösieknek . .	188
vallásos leveleket szállítanak . .	327	pusztákat ad árendába	156
városi bíróválasztás közülök til-		székelyhidiak tartozásáról . . .	172
tatik	308	Reuter Gy.	148
vágópénz követelése eltiltatik		Weber	141, 182
304, 308, 310, 330		Wilfesheim	188
közé állás Sebestyén Györgynek		hamis bizonyítványi formulájára	197
megengedtetik	333	Német tábornok	22
Mészáros visszatelepedésére eng-		kezébe a fizetés nem adandó . .	121
dély szegedi szpahitól	316	berendeli a községbirákat . . .	116
Metropolita Szegeden adót a ka-		teljhatalma Gácsban	108
tholikusoktól nem szedhet	300, 301	Német tábornokok :	
Miri	101, 335, 339	Bádeni Lajos	194
Miriliva szegedi	292	Barkóczy	142
Mirmirán	365	Csáky László	142
Mizse	145, 196	Doria	164
Molla pesti	268	Douglas	117, 181
szegedi	286, 293	Heisler	141 175, 185, 383
Muhammed III.	294, 295	Karaffa	128, 153, 165, 175, 182, 185
Muhammed IV. 30 stb. 54-ig. 272,		Lothringeni hercz. 112, 122, 127,	
273, 340, 351, 352, 376, 377, 387		142, 149, 153, 184	
Muáv tezkere	305	Mazimilián baj. választó 153, 168, 274	
Mübasir	297	Rabatta	153, 274
Mürad IV.	309, 313, 316, 363	Sommerfeld a Esfal	116
Müraszék	343	Vaudemon	215
Müteszellim	341	Veterani	142, 153, 184
N.		Német tábornokok zsarolásai 141,	
Naib, földvári	259	179-től 186	
Nazurbégek Budán.		Nizan.	276
1673, 74, 75-ben Muszli effendi		Nyargaló	110, 381
11, 14, 15, 264, 267		Nyugtatvány Abdi aga sarczáról .	172
1676, 77, 78-ban Mehmed 25, 48, 64		Nyugtatványok : D ö m s ö d ö n :	
1679, 80-ban Muszli effendi 77, 80, 269		Füleki Búzás Istváné	265
1681-ben Mehmed effendi	86	Apaj pusztá béréről	266
1682- " Amhet effendi	93, 102	H a l a s r a :	
1685- " Izmail effendi	140	Bulla	396
1660- " Ozmán	250	Brantner Ferencz	383
1664- " Szádik	261	Cseri István	368, 371
1668- " Apr. Dzülfikár	261	Daróczy István	384, 391, 392
Nazurbég kőrösi jobbágyok elfo-		Demartigny Károly	403
gására parancsot ad 1675	15	Eggartner András	402
Nazur bég udvara	59, 75	Horváth Gergely	381
Nemesek folyamodványa a megyé-		Horváth Sámuel	382
re, hogy a portafizetés alul		Kmetth István	403
mentessenek fel	8	Laczkovics István	384
kérélmre a királyhoz jogaik meg-		Lang Adám	393
védése ügyében	205	Mocsári Balázs	375, 380
protestatiója jogaik épségben		Nyakas Péter	369, 370, 374
tartása mellett	170	Párad	375
Német biztosok : Dichtler	401	Rensing	391, 392, 393
Rensing 152, 153, 154, 155, 163,		Sötér Ferencz 396, 397, 401, 402, 440	
183, 274, 389, 390, 391, 392, 393		Sövényházi István	372
dömsödi zsarolásai jegyzéke . . .	279		

	Lap.		Lap.
Jármí András	368, 369, 370	1=40.den.	95
Jármí Miklós	374	7 = 1 tallér töröknél	93, 151
Nyugtatványok Kőrösön magyar rendről.		6= 1 tallér	372
Borról	147	körmöczi arany	149
Duglásnak fizetett pénzről	117	kurta forint	159
Előlegezésről	124	lázsiás	85
Igéret megadásáról	70	lepér	71. 82
Kara és Lajos felől 1672	7	magyar forint =23 pótra	16
1676	16	német forint	152
Laczkovics István ügyvédi díj- járól	214	Oroszlános.	124, 136, 143, 150
Mike Buda 1676. Göcse István	23	öreg garas 1 frt-ban 4 van	71
Oláh János bündíjáról	218	ort	93
Portapénzről 1676	16	oszipora 1=1½ den	71, 80
1678	65	renens frt 1688, 1=1 frt 20 dn.	164
1681	91	tallér 1678-ban 1=1 fr 80 dn.	60
Schaumberger György egy csá- szári marha lábtöréseért	212	1680- „ 1=2 fr 73 dn.	80
Vatya 1674-ben	11	1682- „ ugyananyi	93
1681.	85	1687- „ ugyananyi	161
Szegedre : A nádortól kun-pusz- táért	351, 356	tamári arany	149
A pozsoni kamatáról 350, 351, 355, 356		timon	91
O.		török arany 1=2 tall.	157
Oda basák : Memhet	3	zalota	151
Muharrim	3	Pénzvesztesség summa fizetéseknél	58
Ökrök a német sereghez tartozók a város által tartatnak	215	polturán	60, 374
Örököségi ítélet a városi hatóság által	212	Pesten házvásárlási kötlevel	70
a török által	223	kemencze	97
Oszmán II.	298	kertesinálás	97
P.		Kőrösi Városház	60
Pálfi Ferdinánd	335	Petróczy István generalis	127
Pálfi Tamás	329	Pipák	73, 82
Palánk : Földvára	260	Porták száma Kőrösön 1678-an 18.	63
Bajai	271	1682-en 11.	99
Palatinus	121, 122, 127	1685-en 5.	142
Palkonya	334	Posztó megyszin török granát.	11
Pancsovai háza	379	rása	60, 74
Pénznemek : Arany 1686.=3 frt	383	vörös aba	22
1688.=4 frt 20 dn. 163, 264		Praedicator felrendeltetik Budára	103
Arany a töröknél 1676. = 6 frt.	71	Praedicatorok üldöztetése 1674-en	243
1680. = 6 frt.	80	Procator	81
1688. = 6 frt.	175	Laczkovics István	82, 214
czikkeny arany 1=2½ oröszlá- Forint 1694 614½ garas	400	Procator számára paplan stb.	85
mos	136, 151	Puszták áréndálása 1692-ben	195
forint magyar s török részen	81	Q.	
forintban 40 pótra 1684-hen.	117	Quartély a lothringeni herczeg ha- dainak	112
Garas	58	1. továbbá adók.	
Garas 13=2 tall.	71, 86	R.	
1=30 den.	73	Rabasszony	22, 82, 100
		Rabgyermek	60, 82
		Rabkiséő Kecskeméti Farkas Já- nos	60
		Rabkiséő	60
		Rabok :	73, 82, 88, 100
		Deák István	8

	Lap.		Lap.
Farkas János	88	Szefine	363
Hegedüs Isiván	73	Szegeden harminczad	82
Karponai Fekete Peti	224	Szegedi barátoknak ajándékozott birtok	339
Kis Miklós	100	Szegedi guardian vicariussá nevetetik	335, 336, 337, 341, 342
Sári Istók	73	Szeged	3, 233
Ibrahim	149, 162	Szegedi dsizijedár	39
Jancsár aga	154	Szeged vára dizdárja	333
Rab lova alá szekeret	71	Szekér kiállítására parancs	106, 120
Rab ónadi posta	82	követelés eltiltása	37
posták	74, 88	magyaroknak z németeknek	163
praedicator	74	táborba tizedenként vettetik ki	200
Rabságba esés	228	töröknek	18, 98, 113
Rabsága körösi előljáróknak	121, 123	Szentkirályi bíró kaszárokkal Budára hivatik	220
Rab szubasa	86	Szerheddi	276, 277
Rabsága magyar tisztviselőknak	108, 117	Szeriliva	297
Ráczok: csányiak	73	Szolnok megvétele	140
Ráday Gáspás	109, 124, 131	Szönyeg skárlát	81
duprecatiója	164	skárlát oszlopos	348
Rákóczy György	349	Szörtarisznya	22
Rákóczinak adófizetés	159	Szubasák 18, 53, 58, 71, 86, 94, 222, 286, 365	
Ráják pártfogására parancs	169	bündij követelése eltiltatik	53
üldözése megszüntetésére folya-		egy tolvajt a város kezébe ad-	
modvány	223	nak	61
Rensing l. német biztosek		Szubasa Kevi Szálik (Szálló)	263
Reszmi kintisza (egyházi adó)	301	Szubasák kijövele:	
Reszmi nigah (párber)	301	Debreczeni gáton veszett em-	
Reviczky Ferencz	349	berért	18
Riskása	20	Halasra veszedelmes	362
Rókamál béliés	87	Különböző esetekért	87, 95
Róma	197	Pótharaszti kuthan talált em-	
S.			
Salétromgyártás Kőrösön	36, 39	berért	93
Salétromos csauz	18	Varga Tamás maradékiért	71
Salva guardiák	153, 165, 276, 287, 396	Süret (kivonat)	322
l. jaszakdsik.		T.	
Sancz (sarcz)	224	Tábor Eger alatt 1688	98
Sarcz a bajor választó török fog-		Földváron 1868	272, 273
lyáért (összevetendő a 274-ik		Kőrös alatt elvonulása 1862	98
lappal)	168, 172	kereszttyén Eger alatt 1687	153
Abdi agáé	163, 166, 168	kurucz Sambokoa 1683	110
a két Musztafaért	413	német a Tisza mellett 1687	152
Nemcseli Mehemetért	166, 168	török 1682	98, 103
Sastoll	60	Táltok	18
Sennyei István	347	Tanuk szedése hamis vád ügyében	146
Seregbiro	27, 70	Kando Adám hatalmaskodása	
Seri kedim	53	ügyében	208
Seri serif	118	Katonáktól vásárlott marhákról	42
Sókereskedés iránti tilalom	206	Lajostól losonezi szolgabírák	81
Sötér Ferencz	197, 218	Szarka család nemessége s Ba-	
Spáhi: Imreur	19	bádhöz való jogai bizonyítá-	
Szandzsákbég nem lakik Szege-		sára	228
den 1587.	292		
Széchenyi Ferencz	201, 202, 207		

	Lap.		Lap.
Szarka Zsuzsánna tiszajenci jó- szágáról	240	Szentiván ziamet 1678	268
vásárbírák által katonáktól vett marhákról	46	Szunyog ziamet 1672	263
Tapu	335	üdsreti kadm követelése eltil- tatik	259
Tapuname	339	Tezkere : H a l a s	
Tatárok lovakat hagynak Kőrösön	153	Bündij befizetése	382, 383
Tatár szultán Iszmét Giray . .	129, 242	Dzsizije 1681	373
Devlet Mirza	297	a jankováctól 1683	379
Tatárokról tudakozás	103	élelemszerre egyezkedés . .	378
Tatárjárás	137	fa, árpa, széna 1683	375
Tehénbeadásra parancs a dömsö- dieknek	272	gabnaajándék	412
Telekesi István csanádi püspök		gabnabeszolgáltatás	379
Teleki Mihály	341, 342	gabnavásárlás	378
Temesszük 287, 289, 292, 306, 310, 317, 333, 363	74	kjöprü akce (hidpénz) 1682 .	373
Templom átadása Kőrösön a pro- testansoknak	246	Liszt, árpa stb besolgáltatás .	412
építésre adakozás . 60, 82, 88.	100	Nászdó (dűjün hakki)	382
kevi	82	Szarahoraságról	384
melletti malom s boltívek kija- vitása	305, 306	Zálogos holmik kiadása . . .	413
nyéki	82	Tezkere : N a g y - K ö r ö s	
örvendi	82	Abdi aga sarczáról 1688 . . .	166
ráczekevi	82	Arpa 1680	83
tasi	82	1684	119
Templom nagykőrösi padlásolása s festése	211	Bedel asr (l. keszimét) 1674 .	10
szegedi a Ferencz-rendiek birto- kában hagyatik	286	1676	25
szegedi betetőzésére engedély	304, 305	1678	57, 62
szegedi kijavítására engedély	313, 314, 324, 325, 334, 336	1681	90
szegedi kijavítására nem adatik engedély	304, 305	1684	118
Terdsümán	31, 289	1685	135
Tezkere : D ö m s ö d .		1687	157
Báránytized 1672	263	1688	167
Bündij : juhászok lopása . . .	260	Bozsuk keszime	90, 91
Csift bozán rész (aratási díj) .	266	Bündij : Ádám Péterért na- zurbég	64
diváni : kibujdosottak visszate- lepedése	261	Ágoston Gyurka véletlen halá- láért pesti naib	63
holálozás : a mollától	268	Bende Pannáért	126
toprák hakki	268	Boltfeltörésért	134
harács 1673	263, 265	Juhász Gyurka felakasztásaért nazurtól	29
h a r m i n c z a d lóeladásért 1673	264	ugyanazért pesti dserdebasítól .	39
marhától 1673	264, 265	ugyanazért vezér tihájától . .	64
marhától 1675	266, 267	véletlen haláláért Ágost. Gyur- kának a nazurbég	63
marhától 1679	269	Buza 1676	26
P u s z t á k : Bánkház ziamet		Dsizije 1673	7
1672	263	1674	8
1677	267	1676	30
		1677	55
		1678	65
		1681	91
		1682	107
		1683	111
		1684	135
		1685	104

	Lap.		Lap.
Dsizije 1686	149	malom kijavítására	305
1687	179	mészárosok kiváltságáról, 287,	
Élelemszer zsarolása megtiltása	138	304, 308, 312	
Fa 1662-ben nazurnak	5	Palkonyára küldött embernek . .	334
vezérnek	5	Pápai Péter szabad utazására . .	320
1676 vezérnek	24	posztó után fizett harminczad-	
1678 vezérnek	65, 66	ról Makón	299
1682 vezérnek	107	templom építésére	305, 306
1985 vezérnek	135	templom javítására	314, 315, 326
1686 vezérnek	174, 149	utazó papoknak 321, 326, 328, 329, 338	
1686 szerdáré	150	révpénz 1645, 46, 47, 1685, 86	
Gabonabeszolgáltatás	124	évekről	322
Gyapjúpénz l. japigi akcse		szegedi ferenczesek által áren-	
Keszime 1677	48	dált fölhaszonbéréről 1676 . .	235
1682	102	Tisztartó	60, 227
Khizmeti bedel (vajda ajándé-		Tisztartó Gyöngyösi István . .	7
ka) 1681	84	Tököli	74, 100
Malomépítésre engedély	7	Tököli Magyarország fejedelme . .	110
Meszarif akcse 1676	17	Pestmegye tisztikara meghódol	
1684	116	neki	110
P u s z t á k : Besnyő 1683	109	rendelete tolvaj katonák meg-	
Kara 1678	62	fogására	270
Lajos 1672	5	Töltés	18
1674	12	Tombasz	362
1675	14	Török asszony elszökése	92
1676	24, 27	Török dulások miatt menekülés 323, 324	
1678	57	Török foglyok Eszékre kísérésére	
1680	84	parancs	274
1681	85	Török hadak : Bujáki	18
1685	136	Egri élelmezésért követelés . .	357
Mike Buda 1682	105	Egri Szulimán	20, 98
1684	124	Bas agáé	93
Mizse 1674	13	Duráké	93, 98
Potharasztya 1674	13	Gyemli	18
1676	16	Kara Hasszán	74
Puszták : Pótharasztya 1683 . . .	109	Kara Hasszán magyar ködmönt	
1635	143	rendel	106
Vatya 1672	6	Pesti	98
1674	13	Török hitre tértek : Tót Musztafa	99
1678	62	Törvénykezés a vár. hatóság által	207
Suma fizetés (derék suma) l. be-		Törvénykezés magyar renden :	
del asr.		Borsodmegyén Szabó Ferencz	
SzaliJane 1678	66	marhái miatt	34
1676	147	Hagyatéki ügy a kamaránál . .	27
Széna 1976 vezérnek	5	Körös levele Szabó Ferencz mar-	
1686 szerdáré	150	hái felől	46
Japigi akcse 1676	25	Tanuszedés az ügyben	41, 47
Vaj 1676	24	Süketné leánya miatt	88
Védlevélről 1691'	190	Szilasy András protestarioja . .	348
Tezkere : S z e g e d .		Urházy P. javai lefoglalása . .	157
a paplak megnádazhatására . .	317	Urházy P. s Kökény Ilona közt	191
a csanádi erdőben favágásra . .	311	Véletlen gyilkolásért	131
a cellák kijavítására	319	Törvénykezésre menetnl magyar	
az egyház kútja kijavítására . .	327	rendre :	

	Lap.		Lap.
Török Ferencz megtagadja . . .	175	Várépítési munkálat eltiltatik . .	39
Wesselényi Pálhzz 1676 . . .	26	Vármunkát a halasiak Szabadka,	
Törvénykezés török renden:		Jankovác és Bajára tesznek	363
Dunai malmok miatt . . .	261	Városháza Keglevics Miklós fun-	
Tatár felesége elszökéseért . .	297	dusa	190
U.		Vásárbírák	47
Üdzeseti kadm (utazási dij) . . .	259	Vásáron megjelenhetésre biztosítás	
Ulufe	301		111, 114
Ümuzu dinyje	327	Védlevelek keresztyén részről:	
Ungnad Kristóf	345	A hadi tanácsstói zsarolások ellen	176
Utlevel a kamarára küldött szege-		A kir. kamarától a szegedieknek	
di követnek	349	1684	353
a guardián s két pap számára . .	317	Fuvarzsarolások ellun	173
a körösi követet Tornára kísérő		Leopoldtól Halasnak, hogy a	
katonának 1697	213	porták alól kivétssek	395
árpahordóknak	119	Lothringeni hercegtől 1686 . .	148
dömsödieknek bnzahoásra 1684	271	Maximiliántól a czeplédieknek a	
kereskedő embereknek, hogy		hábörgotók elle n 1559	255
1683-ban Budára mehessenek	111	Ugyanattól a szegedieknek 1574	345
mártonszegedi lakosnak	328	II. Ferdinánd ugyanezt átírja	
Maximiliak bajor választótól há-		1631	346
rom török fogolynak	244	Ugyanattól a szegedieknek 1631	346
Mihály barát számára	316	Latin minutában a hadi tanács-	
Palkonyára lóért küldött em-		tól zsarolások ellen	186
bernek	384	Leopoldtól a halasiaknak hadse-	
Pápai Péter utazására	320	reg ellen	397
Rensing által Hajós számára . .	273	Tábornok Mercytlől 1685. . . .	139
Tömösváry János számára 1674	11	Városházi telek adományozásá-	
Utazó papoknak	321, 324, 328,	ról	357
	320, 335, 338	Védlevelek töröktől:	
Utazó töröknek	340	A tatár szultántól 1685	120
Z.		Ugyanattól, hogy a tatárok szál-	
Zabti	259, 268, 377	lást s élelmet ne kérjenek . . .	137
falusiak	318	A tatár szultántól, hogy a döm-	
Zaim	362	södiek ingyen követeléssel ne	
Zászlóért fizetésl. vajda ajándékát	94	zaklattassanak	272
Zsidó Budai Márton kötlevele		A törököktől, hogy a jaszakdsi-	
1674	9	kat ne bántsák	138
J.		A török zultántól a dömsödiek-	
Jagmadsi	157	nek ugyan azon tárgyban,	
Jancsáraga	7, 8	mint fentebb	273
Jancsárok diványos serege	114	A jaszakdsik számára	276, 278
Jász Berény	103, 137	Egy Csanádon kiadott 1691 . .	190
Jász Kisér 1674	11	Végrendelet	143
Jaszakdzsik	138	Verancsics Antal	255
védelmére parancs	276	Vérpénz l. birság	
Jobbágyok elviselt tiltatik	40	Wesselényi Ferencz	351
Juh ajándék németeknek	154, 166	Wesselényi Pál	26
V.		Vezér istállójának talpfa és ge-	
Vác	262	renda	72
Vali (kormányzó) budai	35, 36, 41, 50	káposztás hordója	97
	319, 320	udvara	59, 72
Valóságdij eladott rabért	271	Veszika	291, 322
		Vladika	376

316
 315
 314
 313
 312
 311
 310
 309
 308
 307
 306
 305
 304
 303
 302
 301
 300
 299
 298
 297
 296
 295
 294
 293
 292
 291
 290
 289
 288
 287
 286
 285
 284
 283
 282
 281
 280
 279
 278
 277
 276
 275
 274
 273
 272
 271
 270
 269
 268
 267
 266
 265
 264
 263
 262
 261
 260
 259
 258
 257
 256
 255
 254
 253
 252
 251
 250
 249
 248
 247
 246
 245
 244
 243
 242
 241
 240
 239
 238
 237
 236
 235
 234
 233
 232
 231
 230
 229
 228
 227
 226
 225
 224
 223
 222
 221
 220
 219
 218
 217
 216
 215
 214
 213
 212
 211
 210
 209
 208
 207
 206
 205
 204
 203
 202
 201
 200
 199
 198
 197
 196
 195
 194
 193
 192
 191
 190
 189
 188
 187
 186
 185
 184
 183
 182
 181
 180
 179
 178
 177
 176
 175
 174
 173
 172
 171
 170
 169
 168
 167
 166
 165
 164
 163
 162
 161
 160
 159
 158
 157
 156
 155
 154
 153
 152
 151
 150
 149
 148
 147
 146
 145
 144
 143
 142
 141
 140
 139
 138
 137
 136
 135
 134
 133
 132
 131
 130
 129
 128
 127
 126
 125
 124
 123
 122
 121
 120
 119
 118
 117
 116
 115
 114
 113
 112
 111
 110
 109
 108
 107
 106
 105
 104
 103
 102
 101
 100
 99
 98
 97
 96
 95
 94
 93
 92
 91
 90
 89
 88
 87
 86
 85
 84
 83
 82
 81
 80
 79
 78
 77
 76
 75
 74
 73
 72
 71
 70
 69
 68
 67
 66
 65
 64
 63
 62
 61
 60
 59
 58
 57
 56
 55
 54
 53
 52
 51
 50
 49
 48
 47
 46
 45
 44
 43
 42
 41
 40
 39
 38
 37
 36
 35
 34
 33
 32
 31
 30
 29
 28
 27
 26
 25
 24
 23
 22
 21
 20
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

316
 315
 314
 313
 312
 311
 310
 309
 308
 307
 306
 305
 304
 303
 302
 301
 300
 299
 298
 297
 296
 295
 294
 293
 292
 291
 290
 289
 288
 287
 286
 285
 284
 283
 282
 281
 280
 279
 278
 277
 276
 275
 274
 273
 272
 271
 270
 269
 268
 267
 266
 265
 264
 263
 262
 261
 260
 259
 258
 257
 256
 255
 254
 253
 252
 251
 250
 249
 248
 247
 246
 245
 244
 243
 242
 241
 240
 239
 238
 237
 236
 235
 234
 233
 232
 231
 230
 229
 228
 227
 226
 225
 224
 223
 222
 221
 220
 219
 218
 217
 216
 215
 214
 213
 212
 211
 210
 209
 208
 207
 206
 205
 204
 203
 202
 201
 200
 199
 198
 197
 196
 195
 194
 193
 192
 191
 190
 189
 188
 187
 186
 185
 184
 183
 182
 181
 180
 179
 178
 177
 176
 175
 174
 173
 172
 171
 170
 169
 168
 167
 166
 165
 164
 163
 162
 161
 160
 159
 158
 157
 156
 155
 154
 153
 152
 151
 150
 149
 148
 147
 146
 145
 144
 143
 142
 141
 140
 139
 138
 137
 136
 135
 134
 133
 132
 131
 130
 129
 128
 127
 126
 125
 124
 123
 122
 121
 120
 119
 118
 117
 116
 115
 114
 113
 112
 111
 110
 109
 108
 107
 106
 105
 104
 103
 102
 101
 100
 99
 98
 97
 96
 95
 94
 93
 92
 91
 90
 89
 88
 87
 86
 85
 84
 83
 82
 81
 80
 79
 78
 77
 76
 75
 74
 73
 72
 71
 70
 69
 68
 67
 66
 65
 64
 63
 62
 61
 60
 59
 58
 57
 56
 55
 54
 53
 52
 51
 50
 49
 48
 47
 46
 45
 44
 43
 42
 41
 40
 39
 38
 37
 36
 35
 34
 33
 32
 31
 30
 29
 28
 27
 26
 25
 24
 23
 22
 21
 20
 19
 18
 17
 16
 15
 14
 13
 12
 11
 10
 9
 8
 7
 6
 5
 4
 3
 2
 1

E KÉT KÖTETBEN ELŐFORDULÓ

TÖRÖK SZAVAK MAGYARÁZATA.

A.

'**Adet**=szokás, „usus.“ Mire a szent törvények és a szultánok rendeletei nem adtak törvényt, a „régí usus“t vették törvénynek a török államban.

Aga. Tulajdonkép csak parancsnok. A jancsárok **parancsnoka**=jancsár aga. E czim adatik a várparancsnokoknak is. Használtatik a katonai és udvari tisztek cziméül, minteffendi a polgári hivatalnokok czimezésére. Az „öcs „aghá“-nak czimezi bátyját. Végre „aghá“knak nevezik a eunuchokat is.

Ahd nâme. Szerződés levél. Különösen külföldi hatalmakkal kötött szerződés. II. k. 30. l.

Ahor kiája. Istálló-mester. **Ahor**=istálló.

Alaj bég. (Magyarok *olaj* bégnek is). Alaj hadesapat. 1) Minden pasának volt, az udvarhoz tartozó *alajbégje*, a ki a nyilvános ünnepélyeket vezette, — mintegy cerimonia-mester. Az *alajbég* a pasáknál mintegy a csaus basikat képviselte. 2) Merőben különböző osztályba valók a tulajdonképi alajbégek. Ezek a hűbéres szpáhikhoz tartoztak s rangban mindjárt a szandzsákbég után következtek. Első volt a szandzsákbég, (mintegy tábornok); utána az *alajbég*, (mintegy ezredes); azután a *cseri pasa* (százados); *szürüldsi basi* hadnagy; végre a *szubasi* vagy őrmester, a ki őket összegyűjti. Az alajbégek zászlóval és dobbal ajándékoztattak meg.

Amil ('amil) adószedő.

Arpalik. Árpapénz. A pasák és bégek nem az állam kincstárából vették jövedelmöket, hanem a szultán egy kerület jövedelmére utalta. Néha a szultán a pasáknak, bégeknek rendes jövedelmül utalványozott kerületökön kívül egy másik kerületet is adományozott pótlékul. Ezt nevezték arpaliknak.

Asr. (Arab szó). Szóról szóra tized, v. dézsma.

A mozlím szent törvények szerint minden fegyverrel meghódított földtől tizedet kell fizetni. Mekka kivétel.

A borsó, lencse, bab stb. tizedet fizet. Az árpa, zab köles szalarijet, azaz a földesur lova számára abrakot fizetett, melyet ha meg nem adnak, tartoznak ajándékban adni meg a takarmányadót.

Asri dijet. Dijet=*vérdij*. Asri dijet vérdij adó. Az *asr*-nek, mint tiszta tizednek értelme annyira nem valami földadó, hogy ime itt a vérpénznél általános *adó* értelme van.

Atli=lovás, Atli basi, lovasok főnöke.

Azap. Nőtlent tesz ugyan; de azon katonai gyalog csapatbelit kell érteni alatta, mely a sereg előtt portyázásra alkalmaztatott. E nem a rendezett sorkatonasághoz tartozott katonaság a végvárakban helyőrségre alkalmaztatott a XVII-dik században.

Marsigli ezt írja rólok: „Ezek több egymástól független csapatokra vannak felosztva; rendesen azon ország szülöttei a hol szolgálnak, s úgy öltöznek, mint ugyanazon ország bennszülöttei. Budán kötelesek voltak úgy öltözni, mint a magyarok. Egy bőrrel prémezett kelme-sipkában járnak, egy kardot, *arquebus*-et és *flintát* hordoznak fegyverül. Ennélfogva könnyen össze lehetett tévesztetni őket a keresztyén magyarokkal.“

B.

Bajram, (barjám). A két bajram egyetlen egyházi ünnep a müzülmanizmusban. Az első, melyet „*id fitr*“-nek, azaz a bevégezett böjtnek neveznek, sevál hó elsején, a „ramazan“ havi böjt után áll be. A másikat „*id-ad'hhú*“-nak. vagy *kurbán-bajram*-nak nevezik, azaz áldozó ünnepnek, s az előbbi után 77 nappal zilhidzseh hó 10-dikén ünnepelik. Az előbbit nevezik *nagy*, az utóbbit kis bajramnak is. *Bajram* török szó, *id* arabs. Mindkettő valami időszakonként visszatérőt jelent.

Mivel a mohamedánok a hold szerint számítják az évet, a két bajram 33 év alatt bejárja az év minden szakát. Így 1862-ben a nagy bajram april elejére esett, (a kis bajram jun. 8-kára). 1895-ig visszafelé haladva mindinkább télen, aztán ősszel, aztán nyáron, míg végre ismét tavasszal lesz. A nagy bajram csak egy napig tartana; de a nép három nap üli egymásután; a kis bajram négy napig tart. E két nap az egyedüli mulatság ünnepe a mozlim népnél. E két ünnepet mindig a legnagyobb pompával tartják meg. Csak e napokon szabad bezárni a boltokat, raktárakat stb. Ekkor megszűnik minden üzlet. Nincs ember, kinek ez alkalommal új ruhája ne volna. A köszöntések,

látogatások, mint nálunk új évkor, oly általánosak. A mohamedán nem ismer tánczot, zenét s semmiféle játékok; a törvények tiltják. Az egész mulatozás nem áll egyébből, mint a városban, környékén való sétából. Az ivás kevesebbé engedtetik meg, mint máskor. A bajrárm előestéjén a rendőrség lepecsételi a korcsmákat, Konstantinápolyban pedig csak keresztyén lakta városrészekben vannak. Ez az egész birodalomban gyakoroltatott.

Barudzi löporkészítő. (Barut löpor).

Basa, lásd pasa.

Bás aga. Mondák a magyarok pasa agának is (I. k. 409. l.) Az eunuchok főnöke (Hamn. Gesch. d. O. R. VI. k. 585. l.) Bás aga tulajdonkép=főaga. „Agáknak nevezvén az eunuchokat is, kiknek főparancsnoka kizlar aga, bás aga. az első eunuch (Körös 98. 99. lap csak ajándékot kap. Ugyanaz 119. l. 145. pesti bás aga.)

Bás csaus=(szószerint főcsaus.) A 196 janicsár-század 5-ikének parancsnoka. Ezenkívül ő avatta fel a janicsárcsapatba belépteket, oly formán, hogy fülön fogta és pofon ütötte. Ez hajttatta végre az alája rendelt két más janicsár-csaussal a büntetéseket; mert a janicsárokat saját tisztjeik fenytették. A janicsárok divánját ő hitta össze, s abban illése volt. A divánban ő nyújtotta be a kérvényeket. Rangja mintegy ezredesi volt, melyből az altábornoki rangnak megfelelő szamszundsi-basi tisztségre emelkedhetett.

Bás emin. Fő-emin. Lásd *emin*, (biztos, felügyelő).

Bedel. Arab szó, annyit tesz, mint csere, valaminek váltóságul adás.

Bedel asr tized válttság. I. k. 10. l. Nagy-Körös pénzt fizet tized gyanánt, *bedl asr* czim alatt. *Bedel asr* alatt nemcsak a pénzbeli tizedválttságot, hanem a tized gyanánt adott gabona mennyiséget értik, mely több lehet a tizednél. Tized föld egy *fetva* szerint csak a mit a mohamedánok foglalnak el a hódítás-kor. Keresztyének földétől a tizednél többet is lehet venni *bedl asr* név alatt. (E *fetva* Hamner Staatsverf. I. k. 348. l.

Bedel nuszul a megszállás, vagy szállás válttsága. Élelemszállítás a török táborba.

Nuszulnak (mintegy (vár) megszállási élelemnek) neveztetett azon élelem mennyiség, mely egy egy egész kerületre kivetetvén, a lakosság tartozott azt valamely várat ostrom alá fogott táborba vinni kocsin vagy tevé. Házankint vetették ki ezen *nuszul*, mely nem a normalis, hanem a redkivüli adók közé tartozott. Eleinte csak terményszállítás volt, később pénzt fizettek a lakosok *nuszul*-képen, midőn *bedel nuszul*nak nevezték el. Különbözik ettől a

Bedel szurszat. Szurszát tulajdonkép gabona szállítás pénzfizetésért a táborba. De bevett értelmé, a háboru idején a környék lakosai által a sereg útjába vitt gabona. A környék csak 24 órai járásra látta el a tábort *szurszat* czim alatt. Később pénzül vettették ki e rendkívüli adó a lakosokra bedeli szurszat név alatt.

A bedeli nuszul 1660 körül évenként $12\frac{1}{2}$ millió oszpora volt a budai, egri, kanizsai és temesvári pasaságokból. Csak háboru idején vétetett a pénz, s úgy látszik, az egész birodalomban, és nemcsak a hol a háboru folyt. Heszarfenn szerint ugyanazon évben a szállítmányi váltság az egész birodalomból közel 600 millió aszpora volt. (Hammer II. 178—9 l.)

E kötetekben részint természetben, részint pénzül fizetik a nuszult és szurszatot.

Beha, (persa szó) ára, értéke valaminek.

Bég (magyarul „bék“-nek írják gyakran az egykorúak) ma *bej*-nek ejtik a törökök.

E czim nagyobb az efendinél, kisebb a pasánál. *Bej*-nek nevezik a kisebb tartományok parancsaokait, kiknek a szultán egy lófark-zászlót (tugh) ad kitüntetésül. (Lásd szandzsák bég).

Begler beg v. *bejler bej*, fő-*bej*, ki nagyobb tartomány parancsnoka, több *bej* van hatalma alatt, s már pasa rangban van s két vagy három lófarkot hordanak előtte.

Magyarországon ilyen volt a budai, temesvári, a kanizsai pasa. A XVII-ik században európai Törökországban 4 *bejler bej* volt, a fenn nevezettekén kívül t. i. a ruméliai *bejler bej*. A XVII-ik században egyegy *bejler bej* alatti területet *ejalet*-nek neveztek. A *bejler bej* neveztetik arabosan mir-miránn-nak is.

Berát=adománylevél. Diploma.

Bozsuk (szláv eredetű) karácsony.

Bulyok aga, és *bulyok basa* vagyis *bölük aga*. *Bölük* annyi mint csapat (test része is). „*Bölük*“nek nevezték a janicsárok a XVII-ik században 196 ódára vagy századra szaporított hadtestének 61 századát, a más két része *jajabejek* (101 század) s *szejmenek* (24 század).

Azonban a határszéleken a várak őrzéséül a janicsárok szerhadd-kuli-kkal, vagy határszolgákkal szaporíttatván, ezek több csapatja nyert, úgy látszik, *bölük* nevet. A határőri tüzéségnek rendeletet vinni szokott tiszt neveztetett *bölük*-pasának. Ezen tüzéség t. i. melyet *iszareli*-nek neveztek, nem volt századokra osztva, s nem volt köztök rangfokozat. Mind egyenlően közlegény volt s az ágyuk szerint osztatott fel (üteg és század stb. nem volt). Közvetlenül a tartomány kormányzójától függöttek a tüzerek, ki egyet közülök kinevezett rendeletei végrehaj-

tójának. Ki a főparancsnok rendeleteit vitte, azt nevezték bölük basinak. Ez azonban semmi parancsnoki hatalmat nem gyakorolt a századok felett. A határőrök szejmen osztályában is, mely részben keresztyénekből (görög, rác) állott, szintén volt bölük basi című tiszt, kit szejmen bölük-basinak neveztek. A „gyömlü (gönüllü) v. önkénytes sereg bulyok basái“ fordul elő, mi mutatja, hogy a rendetlen seregben is voltak bölük basik. Melyek közé tartoztak az e két kötetben többször előforduló bulyok v. bulyong basik és bulyok agák, eldöntetlen marad.

Cs.

Csaus. Futárok, hírnökök kötelességét végezték. A szultán udvaránál 700 csaus volt, kik ünnepélyes alkalommal vagy hadjáratra vonuláskor a szultán előtt mentek. A tartományi pasáknál is, kik a szultáni udvartartást kicsiben utánozták, szintén voltak csausok. E külön nemű szolgák vagy tisztek kaptak hűbért is, de nem köteleztettek ez által a harcokban részt venni. Előfordul (I. k. 68. l.), hogy az alajbégnek is van csausa. — A *csaus-basié* a szultán udvaránál fényes hivatal volt. Ez vezette be a szultánhoz a kölföldi követeket, s főajtónálló volt. — Nem kell összetéveszteni a *bás-csaussal* (lásd fennebb). A büntetések végrehajtásával is meg volt bízva s némely ügyeket maga intézhetett el. Marsigli szerint mintegy adjutánsa a főtiszteknek.

Csauslar tihája (kiája). A csausok alparancsnoka.

Cselebi, művelt, elegans. Egyébíránt csupa címül szokták használni, mint a magyar a „tekintetes“t.

Cserekhorlik. A värerődítéseknél tett robot a jobbágyok részéről. Törököül nevezik szerakhorlik, szalakhorlik-nak is. Magyarul szarahórság.

Cseri basi. A hűbéres szipáhiik tisztje, mintegy kapitánya. Első volt a *bég*, mintegy tábornok; következett az *alajbég*, mintegy ezredes, azután a *cseribasi*, mintegy százados, szürüdsi basi, mintegy hadnagy, szubasi mintegy őrmester. A három első tiszt hűbéres jobbágyai, ha nem a béglerbég, hanem a szultán adta ki a hűbéri oklevelet rájuk, ki voltak véve a büntetés-pénzek, házassodási és rabszolgadijak alól.

Csifti reszm. Csift=szántóföld. Csifti reszm=szántóföld adója. Föld adó.

Csokadar vekil aga. Csokadar=belső szolga, komornyik. Vekil=biztos. Tehát a főkomornyik valamely pasánál.

Csorbadi. Csorba=leves. Csorbadi=levesosztó. Így

nevezték egyegy janicsár század kapitányát, mely állott 600—800 emberből.

Csömbördzsi. hihetösen a fennebbi hivatalnév magyar elrontása. Előfordu mint körösi puszták hűbérese, habár a zsoldos janicsárok közé tartozott.

D.

Defter. Számviteli könyv. Azon telekkönyv, melybe a hűberek voltak beírva.

Defterdar. Könyvvivő. A hűbéri telekkönyvek vezetője. Minden pasaságban volt egy ilyen, kit Timár-defterdárnak is neveztek. Volt egy másik minden pasaságban, kit defter-kiajaszsinak neveztek, ez a fiscus jövedelmeiről vezetett könyvet. A defterdároknak is volt terjedelmes hűbérök, melynek jövedelme arányában tartoztak katonákat állítani ki. Néha pasai rangra is emelkedtek s általán rangban a bégek mellett állottak. *Defterdár*-nak nevezték a birodalmi pénzügyminisztert is, kinek arabs neve malie-naziri, vagy a kincstár felügyelője. Nevezhették régen is a defterdart egyszerűen nazir-nak, mi felvigyázót jeleut. Innen a magyar népnél e hivatalnok „Nazur“ vagy „Nazul“ neve.

Defter kiajasszi. A császári birtokok (khász) kincstárnoka. Magyarul defter tihája.

Deli pasa. A „deli“k a határőrségi (szer-had-kuli) lovaság egy külön osztályát tették. A más két osztály, u. m. a gönüllük és beslik a kincstárból fizettettek, a „delik“ a pasák magánkincstárából. Állottak néha a pasa közvetlen szolgálattevő legényeiből, néha gyűlevész bennszülöttekből. A portyázó csapatokhoz tartoztak s önkényteseket is lehet alattok érteni. Deli pasa alatt közvetlen tisztjök értendő.

Dijet=vérdíj. *Demi dijet* vérnek dija. *Dem* arab szó=vér.

Diván. Valamint a szultán, ugy minden tartományi kormányzó mellett volt egy főtanács, azaz diván, mely állott a pasán kívül a kádiból, janicsár, rendes szpali és hűbéres tisztekből, és végre a szolgálatban megvénültekből, kiknek nagy tekintélyök volt.

Dizdar. Várparancsnok.

Dzs.

Dzserde basi. *Dserde*=katonai expeditióra kiküldött csapat, mely legfeljebb 60 emberből áll. (Hammer).

Dzserime bűn, bündij.

Dzsetedzsí. Csatázó, portyázó. (A régibb magyar nyelven is csata rablóbandát s nem harcztot jelent).

DzsenaJet=bűn, véték. Átvilt értelemben bündij, mint dzserime.

Dzsizije=a keresztyének és zsidók által fizetni szokott fejadó. Lásd *kharadz*s.

Dzsizijedar=fejadó-szedő.

Dzsündi=arabs neve a *lovak*-nak.

E.

Efendi. A polgári és vallásos tisztak czime, ellentétül az „aga” katonai czimmel.

Ehli-urf. Azon ember v. tiszt, ki a kanun s nem a szent törvények szerint ítél. Ellentéte az *ehli ser'*, a ser' törvények szerint eljáró.

Elamet=jel, császári jegy.

Eman kiadási=salvus conductus. Kiagid=levél.

Eming. Lásd *emin*.

Emin, felügyelő. Mutbakh *emin*, a konyha felügyelője. Emin különösen a császári birtokok feletti felügyelő. Emin defter a defter felügyelője. Mindezen *emin*-ek belső hivatalnokok voltak, mintegy a raktárakra ügyeltek fel s nem az adók behajtásával bizattak meg. Magyarul *emeng*-nek nevezték.

Emir=fejedelem. Emir-ul-umera (emirek emirje v. fejedelmek fejedelme) a béglerbégek czime, s meg is felel a béglerbég értelmének. (Emir arab, bejtörök.) Nevezik a főbégeket mir-miránoknak is.

Emr'akhor istálló emir, vagy lovászmester. Magyarul nevezték *Imre hur*-nak vagy *Imre ur*-nak is.

F.

Fermán. Egyszerű uralkodói parancsolat. A szultánnak hatalmában áll oly rendeleteket adni ki, melyek az állam javára tartoznak, de az arab törvénykönyvekben nincsenek meg. Ezek életében érvényesek, míg nem változtatja. Hatti seriffeket több formassággal adnak ki, rendesen a vezir ajánlatára s a diván javaslatával. Ezen *fermán*ok és a *hatti serif*-fek változtathatók a szultán akaratjából; de a ser'-ek vagyis az arab kalifák törvényei nem.

Fetva. A török *mufti* válasza valamely elébe adott jogi kérdésben, midőn a törvény a fennforgó esetben kétséges. A

kérdésben soha sem neveztetnek meg a felek: *Szeid*-nek, *Amru*-nak s ha egyik nő, *Hindá*-nak stb. neveztetnek, s maga a fennforgó kérdés is általánosságban van feltéve minden vonatkozás nélkül a helyre, időre, specialis viszonyokra. A választ a mufti-rend valamelyik tagja igennel (*olur*) vagy *nem*-mel (*olmaz*) adja. A török törvénykezésben a fetvák nagy erejű okmányok voltak. Kinek pere vagy ügye volt a divánban, először elment a mollához (törvénytárgyaló bíróhoz), előadta egy papír szeleten a fentebb írt általánosságban a kérdést, s a bíró ráírta az „igen“-t, vagy „nem“-et, a nélkül, hogy tudta volna a specialis esetet. E két kötetben közlünk néhány fetvát, mely például szolgálhat s mely a török joggyakorlatra némi részben világot vet. A peres félnek a törvényszék előtt az így elkészült fetva nagy bizonyosság volt. A szultánok is folyamodtak államügyekben a muftihoz (a fő mollához), s ezen fetvák „igen“-je „nem“-je döntött olykor a legfontosabb államügyekben; néha béke vagy háboru, sőt a szultán élete is függött tőlök. A fetvák összegyűjtettek s külön felügyelőjük volt, a *fetva emini*. E gyűjtemény egyik forrása a török törvényeknek, mintegy törvénytárgyalatok. Nem a császári rendeletek, hanem a változhatatlan vallásos törvények magyarázatai a fetvák s a szultáni törvényhozássra nagy befolyással voltak általuk a muftik.

G.

Gázi=vitéz. Különösen a ki a mozlim hitért harczol győzedelmesen. Tesz diadalmast is. A szultánok csak akkor használták a gázi czímet, midőn már győzelmeket vívtak ki. Az e könyvben előforduló értelme=*mozlim harczos*.

Gömrük=vám.

Gönüllü. Gönül=szív, készség. Gönüllü, lelkes, bátor, önkénytes. Ezért tesz önkénytes katonát. Gönüllük-nek nevezték a határőrvidéki önkénytes katonaság egy lovas csapatját. A gönüllük, Marsigli szerint, egy részben bennszülött alattvalókból állottak. Fizetésüket a defterdártól vették. Zsoldjuk a vármokból, halászati jövedelmekből telt ki, míg a deliket, (*lásd deli*) a pasa fizette.

Gyömlü kétségkívül magyar ejtése a *gönüllü* szónak. Előjön e két kötetben budai, pesti gyömlü sereg. Ez is, mint a határőrvidéki önkénytes lovas és gyalogság a határőrvidéki várak és palánkok őrzésére és portyázásra használtatott. Csapatokra=(bölükökre vagy bulyok-, bulyongokra) volt osztva. Innen a „gyömlü sereg bulyok basái.“

Gurus — valószínűen garasból=tallér.

II.

Hakim, vagy hekim=Bölcs, philosoph. (Tesz ezen kívül orvost is.)

Hakk igazság, jog, valóság. Tesz tartozást is. **Hakk reszm**=törvény és jog szerint fizettetni kellő pénz.

Hajván. Barom, négy lábu állat. Hajván akese=marhákról fizetett adó.

Harács, harads, lásd *Kharadzs*.

Hasznadár, lásd khassz.

Hüdset. Törvényszéki okmány. A kádik által kiadott formaszerinti törvényes ítélet, melyért nekik díj járt. (Magyarul hücsetnek írták).

Hükmi, rendelet, parancs. „*Hükmi seri* a törvény szerint kiadott végzés.

I.

Imám templomban előlimádkozó. Régi időben a khali-fák, magok az uralkodók, végzik e tisztet székhelyökön. Ők voltak a főbirák is. Később elválasztatott, s az ozmán birodalomban mindig külön volt választva, e papi tisztt a biróitól. Azonban az imámok nem képeztek egyházi rendet. Előlimádkozói tisztükön kívül semminemű akár világi, akár egyházi ügybe nem avatkoztak — ezeket a kádik végezték. A templomi kötelességen kívül folytathattak akárminő életbeli foglalkozást. Szegény és alárendelt helyzetű emberek, kiket még ruházatjuk sem különböztetett meg a többi közönséges mozlimtól. Nem volt ez végre nélkülözhetlen hivatal. Imam hiányában akármelyik hívő imádkozhatott elől a mecsetben.

Imrihor lásd *Emrahor*.

Iszkeledsi basi. Iszkele az olasz *scala* szóból eredt s tesz lépcsőt, különösen a hajók kikötő helyénél levő lépcsőt. Iszkeledsi=révész; iszkeledsi-basi=rév-felügyelő. Szegeden is volt ilyen (II. k. 323. I.)

Iszlató aga. Valószínűen nem tulajdon-név, hanem az *iszareli*-ből van rontva, mely a határövidéki csapatok (szarhaddkulik) tüzéségét képezte. Az aga puszta cím lehet; mert a török tüzéségnek nem voltak tisztjei. A legénység ágyúk szerint volt felosztva s minden ágyúhoz külön a pasa küldte a parancsot. (Lásd bölük basi).

Iszpaja. Lásd szpáhi.

Iszpendze, vagy pandzek=ötöd. Kezdetben minden

hadi fogoly árából ötöd rész a szultán kincstáraé volt. Az iszpendzse későbbi értelme azon fizetés, melyet a jobbágy a föld tizedén kívül készpénzül tett, mi több európai szandzsákban Szulejmán alatt 25 oszporára ment. Némely tartományban az iszpendzse fizető nem fizetett holdankint földadót, más helyen mindkettőt. Az iszpendzse mintegy másod rendbeli fejadó volt, s a harácson, vagy kharadson kívül szedetett. Nem ozmán, hanem arab eredetű adó, s a szent törvények kívánták a mecsetek fenntartására. Későbbi időben az ozmánoknál nem volt általános s végre ki is ment szokásból.

J.

Jagmadzsi=zsákmány-tevő, prédáló. A portyázó rendetlen csapatokat nevezték így.

Jancsár, jenicseri. A török hadsereg válogatott gyalogsága, melyet a XVII-ik századig keresztyén jobbágyok föl nem serdült gyermekeiből ujonezoztak és neveltek különös gonddal s saját fenyíték alatt a harcra. Magyarországon a gyermek adó nem divatozott még az 1541 utáni időkben közvetlenül sem. A jancsároknak egykor nem volt szabad házasodniok, s egy papi szerzett tagjainak tekinték magokat. Ők képezték a gárdát, rájuk volt bízva a kincstár őrzése, s midőn végvárakban hagyattak őrsgül, nálok állott a vár kulcsa. 1670 körül állott a sereg 196 csapatból (oda), mindenik csapat 6—8 száz emberből, Szulejmán idejében 12,000 emberből mindössze. A jancsárok főtisztje, a *jancsár aga*, tényleges hatalom dolgában a nagyvezér után állott, s a diván határozataira a jancsárok nagy befolyással voltak. — A tartományi várakban is voltak jancsárok, s Budán *jancsár aga*, ki a kincstári jövedelmek egy részét szedte. A jancsárokat a kincstár fizette, míg a hübéres szpáhiknak földbirtokok adattak, melyeknek jövedelmeiből tartoztak magokat harcra képesen kiállítani.

Japagi akese=juhadó.

K.

Kadi, v. *kázi*=bíró. Itél mind világi, mind egyházi ügyekben. Fizetését nem az államtól vette. Szóbeli per folyt előtte, s egyedül ítél, ülnökök nélkül. Azonban közbírói tiszte nem volt, csak az eléje vitt pereket ítélte el. A divánban részt vett, s ott ő állítja ki a maga nevébe az ítéletet, a diván többi tagjai aláírták. Az örökösödési dolgok elintézése az ő körébe tartozott s ennek leggyakrabban avatkozott ezen, neki jövedelmezett

ügyekbe. A birodalom ítélőszéki kerületekre *kázák*-ra is föl volt osztva. Magyarországon a káza többnyire egy terjedelmű volt a szandzsákkal, azaz az igazságügyi felosztás a katonáival.

Kaim' mekam=helyettes, nevezetesen a nagyvezérek helyettese. Midőn a valóságos nagyvezér hadjáratba ment, Konstantinápolyban egy helyettes nagyvezér maradt — ezt nevezték kaim' mekamnak. (Lásd *kiája* szó alatt).

Kanun, és *kanun-náméh*. Kanunnak nevezik a török szultánok által kiadott patenseket. Ismeretesebbek II. Muhammed, a nagy Szulejman, II. Szelim, I. Ahmed (1619-ben irt) kanun naméi. Legszorosabb értemben *kanun* az I. Szulejman kiadta adószabályzat, mely a birodalom minden egyes szandzsákjaira külön szólt. Szulejman ezen törvényeit kell különösen érteni az e kötetekben előforduló *kanun* szó alatt. — A kanun, mint a mely az ozmán házból származott szultánok rendeleteit jelenti, másodrendű törvénykönyvek voltak, melyeken minden egyes szultánnak változtatni jogában állott. Ellentétben vannak ezekkel a *ser'* vagy *seri serif* törvények, melyek az arabs egyház törvényei, s a szultánok nem változtathatnak rajtok önkényleg. (Lásd *ser'*).

Kapucsiak. A szultáni lak ajtónállói. Lehettek a pasáknak is ily hivatalnokai. A pasák utánózták egyebekben is a szultán háztartását.

Karakulluk=konyhai szolgálat (Hammer Staatsverf. II. k. 410. és 228. l.)

Katib vagy *katib* irnok.

Keszime, élelmi beszolgáltatás. (Hammer Staatsverf. I. k. 271. l.)

Kharadzs. Az ozmán birodalomban a nem-mohamedán alattvalók által évenként fizettetni szokott adó, a mit arabsban neveztek *dzsizié*-nek, vagy fejadónak is. Két főnemét lehet megkülönböztetni. Egyik, melyet a porta felsősége alatti tartományok mint tartomány fizettek. Ilyen volt Moldva, Oláhország, Erdély és Ragusa. Ezt az illető tartományok fejedelmei magok vetették ki alattvalóikra tetszés szerinti arányban, a tartomány által fizetendő összeg előre meg levén határozva. Második neme volt, melyet maga a porta vetett ki a meghódított tartományok keresztyén alattvalóira. Csak ezek, azaz az ugynevezett ráják fizették, a mozzlim nem. A meghódított tartományok, melyeknek lakosai a mozzlim hitet be nem akarták fogadni, mohamedán közjog szerint halálra és rabszolgaságra méltók. A kharadzot mintegy életök váltságául kellett fizetniök. Így a mozzlimek, természetesen, ki voltak véve alóla. E fejadót csak a már fölserdült koru egyének fizették. Mivel a török állambnn, bizo-

nyos előítéletnél fogva, nincs népszámlálás és összeírás, az ottomán adószedők ily módot gondoltak ki annak meghatározására, vajon egy rája elérte-e már a fölserdült kort vagy nem: Egy czérnaszállal megmérték nyaka vastagságát, aztán ezen mértéknek összetett két végét az egyén fogai közé adták s megkisérlék, átmegy-e az egyén feje az így két rétet hajtott fonál képezte karikán. Ha a fej könnyen kifért rajta, az egyén adó alá esett, ha nem, akkor nem tartatott adó alá esőnek. E módot egy görög pap találta föl egy kétes eset eldöntésére, midőn a török adószedők csupa gyermekekre is harácsot kezdenek vetni. — A koldusok és alamizsnából élt papok ki voltak véve adó alól. A *kharads* azon adó, melyet nem a szultáni rendeletek, hanem a mohamedán alaptörvények, *ser'* értelmében fizettek az alattvalók. Habár sajátképi értelemben a *kharadsz* v. dzsizie fejadót jelent, alája foglaltatik néha a *ser'* által rendelt másik adónem is, t. i. a tized, ellentétül az ugynevezett önkényszabta adóknak (melyek azonban a kanunoknál fogva szintén teljes érvényűek voltak) minők a vámok, illetékek és büntetés-pénz.

Khaszsz. Különös, saját tulajdon, nevezetesen a szultán magán tulajdona; belső termei, hol kincstára van. Átvitt értelemben fiscalis birtok. *Khaszinedár*, (magyarul hasznadár) kincstartó. *Khaszai humajun* császári koronabirtokok. Négyféle földbirtok volt az ozmán államban 1) a mozlimok tulajdon magán birtoka *mülk*; 2) a mecsetek birtoka, *vakf*; 3) a mozlim alattvalók oly földjei, melyek az ország tulajdonának tekintettek (*erszi memleket*). Ezek jövedelmeit országos szolgálatok fejében az uralkodó főhivatalnokainak s hűbéres katonáinak osztotta ki, a XVII-ik századig csak életfogytig tartó földesuri joggal; 4) a nem mozlim alattvalók oly földjei, melyek jövedelmét a császári kamrai kincstár (*khassz*) magának tartotta fenn, s ezért *khassz*-nak nevezettek. Ilyen *khassz* volt Kőrös, Kecskemét, Halas — kivéve pusztáik egy részét, melyek az országos földek közé tartoztak s hűbérül adattak ki.

Khidmet (vulgo hizmet) szolgálat, mnnka, foglalkozás, robot.

Kiaja v. kihája, segédtisztje valamely főtisztnek. Kiaja a persa *kethuda* szóból van rontva. Különbözik a *kajmekám*-tól és *vekil*-től, mely szavak helyetttest, személyest jelentenek. A nyilvános hivatalok minden fokozatán volt kiaja, vagy segéd. A nagyvezérnek akkor is volt kiájája, míg Konstanczinápolyban tartózkodott, ellenben *kajm'* *mekámot* csak eltávoztával neveztek ki. Kiaja beg annyi volt, mint belügyminiszter, — a nagyvezér államtitkára a belügyekben, s annak bukása többnyire ezét is

maga után vonta. Volt a janicsároknál is *kiaja bég*. Ez a janicsár aga titkára volt. A lovasságnál a szpahilar agasszinak is volt ily tisztje, kit egyszerűen *kiajának* neveztek. Ugyanannál a *kiaja jéri* a büntetéseket hajtotta végre.

M.

Máhfil. Gyülekezés helye. Minden magistratus, kivált törvényszék. *Mahfili káza* igazságszolgáltatás helye, törvényszék. *Mahfili seríje* ugyanaz. Ugy látszik, mindezen nevezetek alatt különösen *divánt* kell érteni. *Máhfil* arabs szó, *diván* persa.¹

Maktu. Bizonyos meghatározott összeg fizetése.

Medzslisz. Hely, hol ülést tartanak; ülés; *medzsliszi seríje* törvényszék. Másik arabs neve a *divánnak*.

Meszarif, költség, kiadás. A török budget műnyelvén rendkívüli kiadások a hadsereg és flotta számára.

Mevlana. *Mevla* vagy *molla*, csupa czimképen, ur. Továbbá egyegy nagy város bíróját nevezik így. *Mevlana*=urunk. Oly czim, mely csak a bírói rendnek s a tudósság és kegyesség által kitünő emireknek és tudósoknak adatik. — A török bírói rendnek (az ulemáknak) két nagy osztálya van. A *muftiké*, kik csak törvényt magyarázó és tanácskozási szavazattal bírtak, s a *molláké*, *kádiké* stb. kik ítéleteket mondtak ki. A *molla* czim ez utóbbi rendben csak a legfelsőbb osztálybeli bírákat, a nagyobb városokéit illette meg. Ilyenek voltak az európai és ázsiai ozmán birodalom két főbírája (kazi aszkeri). Ilyen volt a budai kádi.

Mirakhor istálló-mester.

Miralaj, csapatparancsnok, v. *miri alaj* — jelenleg ezredes a török hadseregben. *Mir*, vagy *emir* megfelelően a bég szónak, a *miri alaj* arabs szóval és összetétellel ugyanaz lehet, a *mi alajbég*.

Mirmirám ugyanaz, a *mi beglerbég* vagy *bejlerbej*.

Molla lásd *mevlána*.

Mühürlü pecséttel ellátott (levél).

Mülk moszlim birtok. Lásd „*khássz*.”

Müsir, (a vezér czimében) bölcs tanácsadó, tanácsnok.

Müstakfiz. Helyőrségbeli katonák.

Müteserri. A ser' törvényekben jártas ember.

Mutpakh=konyha. *Mutpakh* emin, a *pasa* konyhájának számtartója.

N.

Nazur, nazul, nazur bég=defterdár. Hihetőleg régen is meg volt azon czime, a mit újabb időben kizáróan ruháztak rá : „malie naziri“ a kincstár *felügyelője*. Nazir=felügyelő. Innen *Nazur*. A nazurnak magyar diákja is volt (l. I. k. 181. l.) Volt szubasája s egész udvara, mint a beglerbégnék.

Nefrat közkatona.

O.

Oda basi. A jancsárok *ódák*-ra, vagy szobákra voltak osztva laktanyájukban elfoglalt lakásuk szerint, s az osztályozási mód rajtok maradt a táborban is s későbbi időkre mindig. Egy *oda* állott néha 600—800 emberből is. Oda basája volt minden odának; ez rangban mindjárt a csorbadzsi (kapitány) után következett. A században kellett, közkatonaságon kezdve, előlépnie. A laktanyában az ő szobájukban, táborban köztök, az ő sátrukban kellett lennie éjjel nappal. E jancsár tiszt előfordul mint *emin*, azaz kincstári biztos is.

Odondsi=tüzi fa-biztos a vezér konyhájánál.

R.

Rája, (tulajdonkép *re'ája* v. *ri'ája*) arabs szó=nyáj; továbbá egy uralkodó alattvalói. Törökországban a keresztyén alattvalók nevéül használják. Arabs eredeti értelmében nincs semmi megalázó. Ellentéte a *moszlim*nak.

Redzsidiye (l. I. k. 266. l. a jegyzésben).

Reisz. Egy tanács v. bizottság, v. iroda feje.

Reszm, irat, rovás; vámilleték és másnemű illetékek, pl. a mit a hivatalos levelek kiállításáért fizettek. Ilyen nagyon sokféle volt. Ugy látszik, többnyire a szultáni rendeletek (kanun), s nem a mozlim törvények (ser) által megszabott fizetéseket nevezték „reszm“eknek. (Lásd „Kanun“).

Ruszum többese a reszm-nek. *Ruszumi sahin sahije* a szultán követelte illetékek. *Rusznamedsi* ily adók beszédője.

S.

Sakká' elviselhetlen. Tekalifi sakká' elviselhetlen terhes kivetések.

Ser', arab szó=kezdet, törvényadás, s különösen isteni származásának tekintett törvények. *Serî serif* a szent törvény. *Seriat* szintén szent törvény. E törvények felülállanak minden földi erőszakon, még az önkényes ur alkodó szultánén is. Maga az isten sugallta azokat a prophetáknak és imámoknak. A fejedelmek csak védői, fentartói és végrehajtói e törvényeknek. A zsarnok véthet ellenök, de meg nem másíthatja. Állanak e törvények Mohammed prophéta irataiból és szavaiból; az előbbiek a Koránban, az utóbbiak a Szunnában vannak megírva, s az izlám első uralkodóitól és tudósaitól alapított törvényekben. Ezekben együvé van keverve az izlam egész theológiája a polgári és közjoggal. A főtörvénykönyvek erre nézve a *korán*; *szunna* v. *hadisz*, vagyis hagyomány, mely törvényül veszi a prophetának nemcsak szavait, hanem tetteit is. Áll továbbá az *idzsmá*-ból vagy a propheta első utódainak magyarázataiból és véleményéből s végre a *kidsz*-ból, vagy a hedzsira 2-ik századán innen, a legujabb időkg, élt mozlím imámok és tudósok fetvái-ból és magyarázataiból.

Van „Corpus jurisa“ is e törvényeknek, különösen az, melyet aleppói Ibrahim *sejkh* állított össze Szulejmán alatt a legjobb forrásokból. Ezt nevezik „Multéká“-nak; ez az ozmán birodalomban főkép a ser' törvények „Corpus Juris“-a s ezt dolgozta fel Muradgea d'Ohsson jeles művében. Azonban a „Multeka“ nem egyetlen forrás az ozmán törvénytudók előtt, kik régiebbekre is visszamennek.

A ser' törvények által meghatározott adó a nem-mozlím alattvalókra főkép: a kharadzs és a tized. A muftik a ser' törvények nevében mondák ki minden eléjük adott jogi esetre a véleményt, s ez előtt a szultánok is meghajoltak. Átalán e törvények által volt megkötve az önkény, úgyhogy az absolutismus soha sem volt teljes a török birodalomban.

Sz.

Szalijane. Előfordul egy körösi, 1678-ban kelt török nyugtán. A szó tette, (legalább közelebbi időkben) azon kivételt, melynek összegéből fizették az egykori *hübéri* birtokosokat. (Bianchi szótára).

Szandzsákbég. A hübéres szpáhik vezére, mintegy tábornoka. Szandzsák zászlót jelent. Minden meghódított területet az ozmánok *szandzsák*-okra (zászlók) osztottak fel, s az így előállott kerületek parancsnoka a szandzsákbég volt. Magyarországon a szultánok két elseje, Szulejmán és Szelim alatt, csak a szandzsák szerinti felosztás divatozott. Csak 1590 után oszta-

tott fel az egész birodalom helytartóságokra v. ejaletekre is, melyek mindenike több szandzsákból állott. Maga a szandzsákbég volt a hűbéri birtokos, ki azonban szintén tartozott, a kanun értelmében, minden 5000 oszpora jövedelme után egy fegyveres lovast állítani ki. Más fizetésük nem volt, mint a hűbérökből bevett adók. Fírről fira nem szállott se hivataluk se birtokuk, sőt a XVII-ik században gyakran tétetvén át máshová, még élet-hosszig való birtokosok sem voltak. — Mint katonai főparancsnokok ők voltak kerületük seregének vezérei s kisebb hűbéreket magok is oszthattak az érdemeseknek. Mint polgári kormányzók, ők elnököltek a szandzsák divánjában, s a diván szintugy megköte hatalmukat, mint a konstanczinápolyi diván a szultánét és nagyvezérékét. Nemcsak a muftik rövid igenje és nemje korlátozta, hanem saját hűbéresei és a zsoldos csapatok tisztjei, kik részt vettek a diván üléseiben, — A keresztyén alattvalók beligazgatásába csak annyiban elegyedtek, a meny nyiben magok szedették *vajdáik* és *szubasáik* által a büntetés pénzeket. — A szandzsákbég egy lófarkot vitetett maga előtt katonai méltósága jelekép minden ünnepélyes alkalommal. Tartott a maga költségén számos fegyveres szolgát (dzsebeli), s nagy személyzethből álló udvart, mely kicsiben utánozta a szultánét. Arabs neve e hivatalnoknak *miri livá*, mi ugyanazt teszi, a mit a török szandzsák bég, t. i. zászló fejedelmet.

Szarfi reszm, pénzváltási díj.

Szerazter=szer'aszker. E czim adatott oly pasának, ki saját tartománya katonaságával s más pasákéval együtt, mint önálló parancsnok, hadi vállalatra küldetett. Ma így nevezik az ozmán haderő főfőparancsnokát.

Szerbölük. Szer persául fő-t teszen." Szerbölük=bölük v. csapat feje. Szeri livá a livá vagyis szandzsák feje.

Szerdar, különösen *ekrem* melléknévvel a nagyvezért illető czím, midőn hadjáratra megy. Főtábornok.

Szergi, tulajdonkép azon pösztő nemű szövet, melyet a földre teritnek, midőn pénzt számlálnak. Ugy látszik, valami számadó hivatalnokot is neveztek így.

Szpáhi. A török lovasságnál kétféle szpáhi volt. Egyik féle azon élite lovasság, mely mint a jancsár, zsoldot kapott. Továbbá: a nagyobb rész hűbéres lovasságot jelentette. Ez nem kapott zsoldot, hanem a hódított tartományokban föld mutattott ki számára, melyet ha kisebb jövedelmű volt, tímárnak, ha nagyobb, *ziamet*-nek neveztek. A kimutatott birtok jövedelmének minden 5000 oszporája után a szpáhi tartozott egyegy lovast tartani el. — Tisztjök a szandzsákbég, alajbég, cseribasi és szubasi voltak. A hűbéri birtok törvény szerint nem szállott fírről

fira. Minden szpáhi kihaltakor más szpáhi fának adatott az. Ezen szpahik birták a magyar alföld nagy részét, csakhogy nem laktak birtokaikon, hanem a várakban. Földmiveléssel magok nem foglalkoztak, csak a jobbágyok által fizetett adót szedték.

Szubasa a szpahik altisztje, mintegy őrmestere. Egyszersmind a csapat profoszsza. A szandzsákbégek ezeket használták leginkább profoszsul a keresztyén alattvalók ellenében is, mennyiben általok szedették be a büntetés-pénzeket.

T.

Tapu. Valahányszor egy keresztyén alattvaló birtoka más kézre ment át, a török hűbéri földesur *taput*, azaz bérleti díjat vett az új tulajdonoson, mi egyszersmindenkorra törvényt. Tapunaméh=tapulevél mintegy statutio az új birtokosra nézve. (Előfordul II. k. 339. l.)

Tekalif. Adó, teher. „*Tekalifi urfije*“ — ezt önkénytes kivetésnek szokták fordítani, s így látjuk Hammernél is. Azonban nem kell alatta önkényszerinti zsarlást érteni. A szó szerinti értelem sem ilyen; mert *urf* vagy örf épen ellenkezőjét teszi az önkénynek, t. i. igazságot, méltányt, sőt kegyet. De e szó használatban sem tesz önkényt. *Tekalifi urfije* törvényes, igazságos adókat tesz. Csakhogy nem azon adókat, melyek a *ser'* törvényekben, hanem melyek a *kanunokban*, azaz szultánok által kiadott törvényekben vannak megírva s ilyen nagyon számos és különböző volt. Némely helyek ki voltak véve a kanunok által megszabott adók alól — s így értendő a tilalom. Az önkényes, nem állandóan kivetett adókat *avarisz*-nak nevezték.

Temesszük. Arab szó; kisebb hivatalos iratok — mint menedéklevelek, nyugták stb.

Tezkere arab szó: emlékirat, kötelezvény, bizonyítvány. A szpáhik adománylevele bizonyos birtokra.

Tevki arab neve a fermánnak. Tulajdonkép a szultán névjegye, átvitt értelemben a szultán aláírta rendelet-

Tiato iródiák. Alkalmasint a *kiatib*-ből rontotta a magyar.

Tihája rontva a *kiadj*-ből (lásd kiája).

Toprák hakk. Toprák=föld, hely. „Toprák hakk“ mint vérpénz-illeték jövőn elő — úgy kell értenünk, hogy az a földesurat illető díj.

Tughra. Tugh a lófark, melyet a szultán és pasák előtt szoktak vinni. *Tughra* a császári névjegy egyegy rendeleten.

V.

Vajda a hűbéres sereg egyik tisztje — vagy tán csak a szandzsákbég udvarának főtisztje. A szubasákkal együtt a bündijak szedésében szerepel. Mintegy tiszttartója lehetett a bég jövedelmeinek.

Váli=törvényhatóságot gyakorló egyén, tartományi kormányzó. Egyértelmű néha a pasával.

Vekili kardzs. A jancsárok minden századának volt egyegy élelmi biztosa, kit így neveznek. Így nevezték a szultán és pasák főkonyhamesterét is.

Virgü=jövedelmi adó, melyet az alattvalónak ingó, ingatlan és kereskedelmi hozzávetőleges vagyonára vetnek. Veszik a török államban a föld termékeiről is, s így ezekről két adó fizettetik: — egyik a tized, másik a jövedelmi adó, míg a házak csak virgüt fizetnek. A kivetés nem a vagyon pontos meghatározása szerint történt, s általában az összeírások oly kevéssé divatoztak a vagyon, mint a nép száma tárgyában. Közelebbi időkben is falukon az ekék számát veszik fel a vagyon felszámítása alapjául; a kereskedelmi birtok dolgában köztudomásra alapítják a kivetést. Konstanczinápoly emberi emlékezet óta ki volt véve a „virgü“-fizetés alól. (Ubicini Lettres sur la Turquie. I. k. 277. l.)

Z.

Zabti v. Zabit azon tiszt, ki különösen a rendőrséggel van megbizva.

Zaim oly hűbéres, kinek 20,000 oszporánál több jövedelme volt. A bégek, alaj bégek, cseri basik — szóval a szpáhik tisztjei voltak ily birtokosok. Ha közszpáhi birt ily földet, már nem szpáhinak, hanem birtokáról *zaim*-nak nevezték.

HIBA IGAZÍTÁSOK

a II-ik kötethez.

9-ik lap	18. sor	istantia helyett olvasd instantia.
47-ik "	26. "	ikyszersmind h. o. egyszersmind.
52-ik "	4. "	adót elkek h. o. adó telkek.
60-ik "	6. "	90 ft — 60 t. h. o. 90 ft — 50 t.
60-ik "	7. "	2188 h. o. 188.
62-ik "	22. "	tallérti h. o. tallért.
67-ik "	14. "	vásárlott. Zejtő h. o. vásárlott Zejtől.
71-ik "	24. "	Godán h. o. Gombán.
72-ik "	18. "	21 t. h. o. 21 d.
72-ik "	23. "	pro 19 ft h. o. pro 100 ft.
76-ik "	27. "	Balassy Ferencz h. o. Ballasy Imre.
Ugyane lap alján a jegyzet kitörrendő.		
83-ik lap	16. sor	Mihalek h. o. Michalek.
88-ik "	3. "	Nem. h. o. Item.
89-ik "	17. "	defterár h. o. defterdár.
92-ik "		A CCCCXIX-ik okmány alól kimaradt „eredetie N. Kö- rös v. levéltárában.“
95-ik "	15. "	pro 40 h. o. pro. den 40.
97-ik "	2. "	facit 2 garas 2 tall. h. o. 7 tall. 18 den.
108-ik "	13. "	Egykkru h. o. Egykoru.
122-ik "	6. "	Senerissimi (sic) után kimaradt ducis.
135-ik "	8. "	Pasta h. o. Passa.
146-ik "	29. "	félhetlen h. o. féltekben.
170-ik "	6. "	1688 h. o. 1686.
181-ik "	utósó "	per h. o. pro.
205-ik "	8. "	quosovis h. o. quosvis.
274 ik "	8. "	P. H. h. F. H.
274 ik "	31. "	randtionemad h. o. rationem ad.
290-ik "	14. "	hormány h. o. kormány.
316-ik "	5 "	Becskerekének Zmborban h. o. Becskereken és Zom- borban.
326 ik "		alulról 3-ik sor, 1656 h. o. 1646.
348-ik "		alulról 4 ik sor, Borosma h. o. Dorosma.
361-ik "	8. sor	dserine h. o. dserime.
361-ik "	9. "	Khazime h. o. Khazine.
369-ik "	6. "	Bodány h. o. Bogdány.
391-ik "	és 392. lapon	Rensing aláírásában P. H. h. o. F. H.
392-ik "	12. sor	hodio h. o. hodie.
398-ik "	17. "	Unterhaunen h. o. Unterthanen.
399-ik "	27. "	tevő h. o. levő.

